॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಕಾಯೇ

ಏಕಕನಿಪಾತ-ಅಟ್ಠಕಥಾ

ಗನ್ಥಾರಮ್ಭಕಥಾ

“ಕರುಣಾಸೀತಲಹದಯಂ , ಪಞ್ಞಾಪಜ್ಜೋತವಿಹತಮೋಹತಮಂ।
ಸನರಾಮರಲೋಕಗರುಂ, ವನ್ದೇ **ಸುಗತಂ** ಗತಿವಿಮುತ್ತಂ॥

“ಬುದ್ಧೋಪಿ ಬುದ್ಧಭಾವಂ, ಭಾವೇತ್ವಾ ಚೇವ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಚ।
ಯಂ ಉಪಗತೋ ಗತಮಲಂ, ವನ್ದೇ ತಮನುತ್ತರಂ **ಧಮ್ಮಂ**॥

“ಸುಗತಸ್ಸ ಓರಸಾನಂ, ಪುತ್ತಾನಂ ಮಾರಸೇನಮಥನಾನಂ।
ಅಟ್ಠನ್ನಮ್ಪಿ ಸಮೂಹಂ, ಸಿರಸಾ ವನ್ದೇ **ಅರಿಯಸಙ್ಘಂ**॥

“ಇತಿ ಮೇ ಪಸನ್ನಮತಿನೋ, ರತನತ್ತಯವನ್ದನಾಮಯಂ ಪುಞ್ಞಂ।
ಯಂ ಸುವಿಹತನ್ತರಾಯೋ, ಹುತ್ವಾ ತಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ॥

“ಏಕಕದುಕಾದಿಪಟಿಮಣ್ಡಿತಸ್ಸ **ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಗಮವರಸ್ಸ**।
ಧಮ್ಮಕಥಿಕಪುಙ್ಗವಾನಂ, ವಿಚಿತ್ತಪಟಿಭಾನಜನನಸ್ಸ॥

“ಅತ್ಥಪ್ಪಕಾಸನತ್ಥಂ, **ಅಟ್ಠಕಥಾ** ಆದಿತೋ ವಸಿಸತೇಹಿ।
ಪಞ್ಚಹಿ ಯಾ ಸಙ್ಗೀತಾ, ಅನುಸಙ್ಗೀತಾ ಚ ಪಚ್ಛಾಪಿ॥

“ಸೀಹಳದೀಪಂ ಪನ ಆಭತಾಥ ವಸಿನಾ ಮಹಾಮಹಿನ್ದೇನ।
ಠಪಿತಾ ಸೀಹಳಭಾಸಾಯ, ದೀಪವಾಸೀನಮತ್ಥಾಯ॥

“ಅಪನೇತ್ವಾನ ತತೋಹಂ, ಸೀಹಳಭಾಸಂ ಮನೋರಮಂ ಭಾಸಂ।
ತನ್ತಿನಯಾನುಚ್ಛವಿಕಂ, ಆರೋಪೇನ್ತೋ ವಿಗತದೋಸಂ॥

“ಸಮಯಂ ಅವಿಲೋಮೇನ್ತೋ, ಥೇರಾನಂ ಥೇರವಂಸದೀಪಾನಂ।
ಸುನಿಪುಣವಿನಿಚ್ಛಯಾನಂ, ಮಹಾವಿಹಾರೇ ನಿವಾಸೀನಂ॥

“ಹಿತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಾಗತಮತ್ಥಂ, ಅತ್ಥಂ ಪಕಾಸಯಿಸ್ಸಾಮಿ।
ಸುಜನಸ್ಸ ಚ ತುಟ್ಠತ್ಥಂ, ಚಿರಟ್ಠಿತತ್ಥಞ್ಚ ಧಮ್ಮಸ್ಸ॥

“ಸಾವತ್ಥಿಪಭೂತೀನಂ, ನಗರಾನಂ ವಣ್ಣನಾ ಕತಾ ಹೇಟ್ಠಾ।

ದೀಘಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಚ, ಯಾ ಮೇ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತೇನ॥

“ವಿತ್ಥಾರವಸೇನ ಸುದಂ, ವತ್ಥೂನಿ ಚ ತತ್ಥ ಯಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ।
ತೇಸಮ್ಪಿ ನ ಇಧ ಭಿಯ್ಯೋ, ವಿತ್ಥಾರಕಥಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ॥

“ಸುತ್ತಾನಂ ಪನ ಅತ್ಥಾ, ನ ವಿನಾ ವತ್ಥೂಹಿ ಯೇ ಪಕಾಸನ್ತಿ।
ತೇಸಂ ಪಕಾಸನತ್ಥಂ, ವತ್ಥೂನಿಪಿ ದಸ್ಸಯಿಸ್ಸಾಮಿ॥

“ಸೀಲಕಥಾ ಧುತಧಮ್ಮಾ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನಿ ಚೇವ ಸಬ್ಬಾನಿ।
ಚರಿಯಾವಿಧಾನಸಹಿತೋ, ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿವಿತ್ಥಾರೋ॥

“ಸಬ್ಬಾ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ, ಪಞ್ಞಾಸಙ್ಕಲನನಿಚ್ಛಯೋ ಚೇವ।
ಖನ್ಧಧಾತಾಯತನಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಅರಿಯಾನಿ ಚೇವ ಚತ್ತಾರಿ॥

“ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಚ್ಚಯಾಕಾರದೇಸನಾ ಸುಪರಿಸುದ್ಧನಿಪುಣನಯಾ।
ಅವಿಮುತ್ತತನ್ತಿಮಗ್ಗಾ, ವಿಪಸ್ಸನಾಭಾವನಾ ಚೇವ॥

“ಇತಿ ಪನ ಸಬ್ಬಂ ಯಸ್ಮಾ, **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ಮಯಾ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಂ।
ವುತ್ತಂ ತಸ್ಮಾ ಭಿಯ್ಯೋ, ನ ತಂ ಇಧ ವಿಚಾರಯಿಸ್ಸಾಮಿ॥

“ಮಜ್ಝೇ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೋ,** ಏಸ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಆಗಮಾನಞ್ಹಿ।
ಠತ್ವಾ ಪಕಾಸಯಿಸ್ಸತಿ, ತತ್ಥ ಯಥಾಭಾಸಿತಮತ್ಥಂ॥

“ಇಚ್ಚೇವ ಕತೋ ತಸ್ಮಾ, ತಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾನ ಸದ್ಧಿಮೇತಾಯ।
ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಜಾನಥ, ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಸ್ಸಿತಂ ಅತ್ಥ”ನ್ತಿ॥

ಸಂಖೇಪಕಥಾ

೧. ರೂಪಾದಿವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

ತತ್ಥ **ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಗಮೋ** ನಾಮ ಏಕಕನಿಪಾತೋ ದುಕನಿಪಾತೋ ತಿಕನಿಪಾತೋ ಚತುಕ್ಕನಿಪಾತೋ ಪಞ್ಚಕನಿಪಾತೋ ಛಕ್ಕನಿಪಾತೋ ಸತ್ತಕನಿಪಾತೋ ಅಟ್ಠಕನಿಪಾತೋ ನವಕನಿಪಾತೋ ದಸಕನಿಪಾತೋ ಏಕಾದಸಕನಿಪಾತೋತಿ ಏಕಾದಸ ನಿಪಾತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸುತ್ತತೋ -

"ನವ ಸುತ್ತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಪಞ್ಚ ಸುತ್ತಸತಾನಿ ಚ।
ಸತ್ತಪಞ್ಞಾಸ ಸುತ್ತಾನಿ, ಹೋನ್ತಿ ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಗಮೇ"॥

ತಸ್ಸ ನಿಪಾತೇಸು **ಏಕಕನಿಪಾತೋ** ಆದಿ, ಸುತ್ತೇಸು **ಚಿತ್ತಪರಿಯಾದಾನಸುತ್ತಂ**। ತಸ್ಸಾಪಿ "ಏವಂ ಮೇ ಸುತ"ನ್ತಿಆದಿಕಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿಕಾಲೇ ವುತ್ತಂ ನಿದಾನಮಾದಿ। ಸಾ ಪನೇಸಾ ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿ ಸುಮಙ್ಗಲವಿಲಾಸಿನಿಯಾ ದೀಘನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ ಆದಿಮ್ಹಿ ವಿತ್ಥಾರಿತಾ, ತಸ್ಮಾ ಸಾ ತತ್ಥ ವಿತ್ಥಾರಿತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ನಿದಾನವಣ್ಣನಾ

೧. ಯಂ ಪನೇತಂ "ಏವಂ ಮೇ ಸುತ"ನ್ತಿಆದಿಕಂ ನಿದಾನಂ, ತತ್ಥ **ಏವ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತಪದಂ, **ಮೇ**ತಿಆದೀನಿ ನಾಮಪದಾನಿ। **ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ವೀ**ತಿ ಉಪಸಗ್ಗಪದಂ, **ಹರತೀ**ತಿ ಆಖ್ಯಾತಪದನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ತಾವ ನಯೇನ ಪದವಿಭಾಗೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅತ್ಥತೋ ಪನ **ಏವಂ**ಸದ್ದೋ ತಾವ ಉಪಮೂಪದೇಸ-ಸಮ್ಪಹಂಸನ-ಗರಹಣವಚನ-ಸಮ್ಪಟಿಗ್ಗಹಾಕಾರನಿದಸ್ಸನಾವಧಾರಣಾದಿ-ಅನೇಕತ್ಥಪ್ಪಭೇದೋ। ತಥಾ ಹೇಸ "ಏವಂ ಜಾತೇನ ಮಚ್ಚೇನ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕುಸಲಂ ಬಹು"ನ್ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ಧ॰ ಪ॰ ೫೩) ಉಪಮಾಯಂ ಆಗತೋ। "ಏವಂ ತೇ ಅಭಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ತೇ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೨೨) ಉಪದೇಸೇ। "ಏವಮೇತಂ ಭಗವಾ, ಏವಮೇತಂ ಸುಗತಾ"ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೬೬) ಸಮ್ಪಹಂಸನೇ। "ಏವಮೇವಂ ಪನಾಯಂ ವಸಲೀ ಯಸ್ಮಿಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ವಾ ತಸ್ಸ ಮುಣ್ಡಕಸ್ಸ ಸಮಣಕಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೭) ಗರಹಣೇ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸು"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧) ವಚನಸಮ್ಪಟಿಗ್ಗಹೇ। "ಏವಂ ಬ್ಯಾಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೯೮) ಆಕಾರೇ। "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಮಾಣವಕ, ಯೇನ ಸಮಣೋ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಸಮಣಂ ಆನನ್ದಂ ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛ - 'ಸುಭೋ ಮಾಣವೋ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಭವನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ...ಪೇ॰... ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತೀ'ತಿ, ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ "ಸಾಧು ಕಿರ ಭವಂ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಸುಭಸ್ಸ ಮಾಣವಸ್ಸ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ, ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿಆದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೪೪೫) ನಿದಸ್ಸನೇ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಕಾಲಾಮಾ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಕುಸಲಾ ವಾ ಅಕುಸಲಾ ವಾತಿ? ಅಕುಸಲಾ, ಭನ್ತೇ। ಸಾವಜ್ಜಾ ವಾ ಅನವಜ್ಜಾ ವಾತಿ? ಸಾವಜ್ಜಾ, ಭನ್ತೇ। ವಿಞ್ಞುಗರಹಿತಾ ವಾ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಾ ವಾತಿ? ವಿಞ್ಞುಗರಹಿತಾ, ಭನ್ತೇ। ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವೋ ಏತ್ಥ ಹೋತೀತಿ? ಸಮತ್ತಾ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೬೬) ಅವಧಾರಣೇ। ಸ್ವಾಯಮಿಧ ಆಕಾರನಿದಸ್ಸನಾವಧಾರಣೇಸು ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ತತ್ಥ ಆಕಾರತ್ಥೇನ **ಏವಂ**ಸದ್ದೇನ ಏತಮತ್ಥಂ ದೀಪೇತಿ - ನಾನಾನಯನಿಪುಣಂ ಅನೇಕಜ್ಝಾಸಯಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಸಮ್ಪನ್ನಂ ವಿವಿಧಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮತ್ಥದೇಸನಾಪಟಿವೇಧಗಮ್ಭೀರಂ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಸಕಸಕಭಾಸಾನುರೂಪತೋ ಸೋತಪಥಮಾಗಚ್ಛನ್ತಂ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಸಬ್ಬಪ್ಪಕಾರೇನ ಕೋ ಸಮತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾತುಂ, ಸಬ್ಬಥಾಮೇನ ಪನ ಸೋತುಕಾಮತಂ ಜನೇತ್ವಾಪಿ ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ, ಮಯಾಪಿ ಏಕೇನಾಕಾರೇನ ಸುತನ್ತಿ।

ನಿದಸ್ಸನತ್ಥೇನ "ನಾಹಂ ಸಯಮ್ಭೂ, ನ ಮಯಾ ಇದಂ ಸಚ್ಛಿಕತ"ನ್ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಮೋಚೇನ್ತೋ "ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ, ಮಯಾಪಿ ಏವಂ ಸುತ"ನ್ತಿ ಇದಾನಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಕಲಂ ಸುತ್ತಂ ನಿದಸ್ಸೇತಿ।

ಅವಧಾರಣತ್ಥೇನ "ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಬಹುಸ್ಸುತಾನಂ ಯದಿದಂ ಆನನ್ದೋ, ಸತಿಮನ್ತಾನಂ, ಗತಿಮನ್ತಾನಂ, ಧಿತಿಮನ್ತಾನಂ, ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ಯದಿದಂ ಆನನ್ದೋ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೨೧೯, ೨೨೩) ಏವಂ ಭಗವತಾ , "ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅತ್ಥಕುಸಲೋ ಧಮ್ಮಕುಸಲೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಕುಸಲೋ ನಿರುತ್ತಿಕುಸಲೋ ಪುಬ್ಬಾಪರಕುಸಲೋ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೬೯) ಏವಂ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿನಾ ಚ ಪಸತ್ಥಭಾವಾನುರೂಪಂ ಅತ್ತನೋ ಧಾರಣಬಲಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಸತ್ತಾನಂ ಸೋತುಕಾಮತಂ ಜನೇತಿ "ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ಅತ್ಥತೋ ವಾ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ವಾ ಅನೂನಮನಧಿಕಂ, ಏವಮೇವ, ನ ಅಞ್ಞಥಾ ದಟ್ಠಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

ಮೇಸದ್ದೋ ತೀಸು ಅತ್ಥೇಸು ದಿಸ್ಸತಿ। ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ "ಗಾಥಾಭಿಗೀತಂ ಮೇ ಅಭೋಜನೇಯ್ಯ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಸು॰ ನಿ॰ ೮೧; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೯೪) ಮಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೂ"ತಿಆದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೮೮) ಮಯ್ಹನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಥಾ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯) ಮಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಧ ಪನ "ಮಯಾ ಸುತ"ನ್ತಿ ಚ, "ಮಮ ಸುತ"ನ್ತಿ ಚ ಅತ್ಥದ್ವಯೇ ಯುಜ್ಜತಿ।

ಸುತನ್ತಿ ಅಯಂ **ಸುತ**ಸದ್ದೋ ಸಉಪಸಗ್ಗೋ ಚ ಅನುಪಸಗ್ಗೋ ಚ ಗಮನ-ವಿಸ್ಸುತ-ಕಿಲಿನ್ನಉಪಚಿತಾನುಯೋಗ-ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯ-ಸೋತದ್ವಾರಾನುಸಾರವಿಞ್ಞಾತಾದಿಅನೇಕತ್ಥಪ್ಪಭೇದೋ। ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ - "ಸೇನಾಯ ಪಸುತೋ"ತಿಆದೀಸು ಗಚ್ಛನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಸುತಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪಸ್ಸತೋ"ತಿಆದೀಸು (ಉದಾ॰ ೧೧) ವಿಸ್ಸುತಧಮ್ಮಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಅವಸ್ಸುತಾ ಅವಸ್ಸುತಸ್ಸಾ"ತಿಆದೀಸು (ಪಾಚಿ॰ ೬೫೭) ಕಿಲಿನ್ನಾಕಿಲಿನ್ನಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸುತಂ ಅನಪ್ಪಕ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಖು॰ ಪಾ॰ ೭-೧೨) ಉಪಚಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಯೇ ಝಾನಪ್ಪಸುತಾ ಧೀರಾ"ತಿಆದೀಸು (ಧ॰ ಪ॰ ೧೮೧) ಝಾನಾನುಯುತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೪೧) ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೩೯) ಸೋತದ್ವಾರಾನುಸಾರವಿಞ್ಞಾತಧರೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಧ ಪನಸ್ಸ ಸೋತದ್ವಾರಾನುಸಾರೇನ ಉಪಧಾರಿತನ್ತಿ ವಾ ಉಪಧಾರಣನ್ತಿ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಮೇ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಹಿ ಮಯಾತಿ ಅತ್ಥೇ ಸತಿ "ಏವಂ ಮಯಾ ಸುತಂ ಸೋತದ್ವಾರಾನುಸಾರೇನ ಉಪಧಾರಿತ"ನ್ತಿ ಯುಜ್ಜತಿ। ಮಮಾತಿ ಅತ್ಥೇ ಸತಿ "ಏವಂ ಮಮ ಸುತಂ ಸೋತದ್ವಾರಾನುಸಾರೇನ ಉಪಧಾರಣ"ನ್ತಿ ಯುಜ್ಜತಿ।

ಏವಮೇತೇಸು ತೀಸು ಪದೇಸು **ಏವ**ನ್ತಿ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಾದಿವಿಞ್ಞಾಣಕಿಚ್ಚನಿದಸ್ಸನಂ। **ಮೇ**ತಿ ವುತ್ತವಿಞ್ಞಾಣಸಮಙ್ಗಿಪುಗ್ಗಲನಿದಸ್ಸನಂ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ಅಸ್ಸವನಭಾವಪಟಿಕ್ಖೇಪತೋ ಅನೂನಾಧಿಕಾವಿಪರೀತಗ್ಗಹಣನಿದಸ್ಸನಂ। ತಥಾ **ಏವ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸಾ ಸೋತದ್ವಾರಾನುಸಾರೇನ ಪವತ್ತಾಯ ವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿಯಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ಆರಮ್ಮಣೇ ಪವತ್ತಭಾವಪ್ಪಕಾಸನಂ। **ಮೇ**ತಿ ಅತ್ತಪ್ಪಕಾಸನಂ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ಧಮ್ಮಪ್ಪಕಾಸನಂ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ - "ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ಆರಮ್ಮಣೇ ಪವತ್ತಾಯ ವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿಯಾ ಮಯಾ ನ ಅಞ್ಞಂ ಕತಂ, ಇದಂ ಪನ ಕತಂ, ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಸುತೋ"ತಿ।

ತಥಾ **ಏವ**ನ್ತಿ ನಿದ್ದಿಸಿತಬ್ಬಪ್ಪಕಾಸನಂ। **ಮೇ**ತಿ ಪುಗ್ಗಲಪ್ಪಕಾಸನಂ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ಪುಗ್ಗಲಕಿಚ್ಚಪ್ಪಕಾಸನಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಂ ಸುತ್ತಂ ನಿದ್ದಿಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಮಯಾ ಏವಂ ಸುತನ್ತಿ।

ತಥಾ **ಏವ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನಸ್ಸ ನಾನಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ನಾನತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಹಣಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ನಾನಾಕಾರನಿದ್ದೇಸೋ। **ಏವ**ನ್ತಿ ಹಿ ಅಯಂ ಆಕಾರಪಞ್ಞತ್ತಿ। **ಮೇ**ತಿ ಕತ್ತುನಿದ್ದೇಸೋ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ವಿಸಯನಿದ್ದೇಸೋ। ಏತ್ತಾವತಾ ನಾನಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತೇನ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನೇನ ತಂಸಮಙ್ಗಿನೋ ಕತ್ತು ವಿಸಯೇ ಗಹಣಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ಕತಂ ಹೋತಿ।

ಅಥ ವಾ **ಏವ**ನ್ತಿ ಪುಗ್ಗಲಕಿಚ್ಚನಿದ್ದೇಸೋ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಕಿಚ್ಚನಿದ್ದೇಸೋ। **ಮೇ**ತಿ ಉಭಯಕಿಚ್ಚಯುತ್ತಪುಗ್ಗಲನಿದ್ದೇಸೋ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ - ಮಯಾ ಸವನಕಿಚ್ಚವಿಞ್ಞಾಣಸಮಙ್ಗಿನಾ ಪುಗ್ಗಲೇನ ವಿಞ್ಞಾಣವಸೇನ ಲದ್ಧಸವನಕಿಚ್ಚವೋಹಾರೇನ ಸುತನ್ತಿ।

ತತ್ಥ **ಏವ**ನ್ತಿ ಚ **ಮೇ**ತಿ ಚ ಸಚ್ಚಿಕಟ್ಠಪರಮತ್ಥವಸೇನ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಪಞ್ಞತ್ತಿ। ಕಿಞ್ಹೇತ್ಥ ತಂ ಪರಮತ್ಥತೋ ಅತ್ಥಿ, ಯಂ ಏವನ್ತಿ ವಾ ಮೇತಿ ವಾ ನಿದ್ದೇಸಂ ಲಭೇಥ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ವಿಜ್ಜಮಾನಪಞ್ಞತ್ತಿ। ಯಞ್ಹಿ ತಂ ಏತ್ಥ ಸೋತೇನ ಉಪಲದ್ಧಂ, ತಂ ಪರಮತ್ಥತೋ ವಿಜ್ಜಮಾನನ್ತಿ। ತಥಾ **ಏವ**ನ್ತಿ ಚ **ಮೇ**ತಿ ಚ ತಂ ತಂ ಉಪಾದಾಯ ವತ್ತಬ್ಬತೋ ಉಪಾದಾಪಞ್ಞತ್ತಿ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಾದೀನಿ ಉಪನಿಧಾಯ ವತ್ತಬ್ಬತೋ ಉಪನಿಧಾಪಞ್ಞತ್ತಿ।

ಏತ್ಥ ಚ **ಏವ**ನ್ತಿ ವಚನೇನ ಅಸಮ್ಮೋಹಂ ದೀಪೇತಿ। ನ ಹಿ ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ನಾನಪ್ಪಕಾರಪಟಿವೇಧಸಮತ್ಥೋ ಹೋತಿ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ವಚನೇನ ಸುತಸ್ಸ ಅಸಮ್ಮೋಸಂ ದೀಪೇತಿ। ಯಸ್ಸ ಹಿ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ನ ಸೋ ಕಾಲನ್ತರೇನ ಮಯಾ ಸುತನ್ತಿ ಪಟಿಜಾನಾತಿ। ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಅಸಮ್ಮೋಹೇನ ಪಞ್ಞಾಸಿದ್ಧಿ, ಅಸಮ್ಮೋಸೇನ ಪನ ಸತಿಸಿದ್ಧಿ। ತತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾಯ ಸತಿಯಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಾವಧಾರಣಸಮತ್ಥತಾ, ಸತಿಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಪಟಿವೇಧಸಮತ್ಥತಾ। ತದುಭಯಸಮತ್ಥತಾಯೋಗೇನ ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕೋಸಸ್ಸ ಅನುಪಾಲನಸಮತ್ಥತೋ ಧಮ್ಮಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕತ್ತಸಿದ್ಧಿ।

ಅಪರೋ ನಯೋ - **ಏವ**ನ್ತಿ ವಚನೇನ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಂ ದೀಪೇತಿ, ಅಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಹಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರಪಟಿವೇಧಾಭಾವತೋ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ವಚನೇನ ಅವಿಕ್ಖೇಪಂ ದೀಪೇತಿ, ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಸವನಾಭಾವತೋ। ತಥಾ ಹಿ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ವುಚ್ಚಮಾನೋಪಿ "ನ ಮಯಾ ಸುತಂ , ಪುನ ಭಣಥಾ"ತಿ ಭಣತಿ। ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರೇನ ಚೇತ್ಥ ಅತ್ತಸಮ್ಮಾಪಣಿಧಿಂ ಪುಬ್ಬೇ ಚ ಕತಪುಞ್ಞತಂ ಸಾಧೇತಿ ಸಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತತ್ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ಅಕತಪುಞ್ಞಸ್ಸ ವಾ ತದಭಾವತೋ। ತಥಾ ಅವಿಕ್ಖೇಪೇನ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೂಪನಿಸ್ಸಯಞ್ಚ ಸಾಧೇತಿ। ನ ಹಿ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ಸೋತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ನ ಚ ಸಪ್ಪುರಿಸೇ ಅನುಪಸ್ಸಯಮಾನಸ್ಸ ಸವನಂ ಅತ್ಥೀತಿ।

ಅಪರೋ ನಯೋ - ಯಸ್ಮಾ **"ಏವ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನಸ್ಸ ನಾನಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ನಾನತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಹಣಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ನಾನಾಕಾರನಿದ್ದೇಸೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸೋ ಚ ಏವಂ ಭದ್ದಕೋ ಆಕಾರೋ ನ ಸಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತತ್ತನೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಕತಪುಞ್ಞಸ್ಸ ವಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ **ಏವ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಭದ್ದಕೇನಾಕಾರೇನ ಪಚ್ಛಿಮಚಕ್ಕದ್ವಯಸಮ್ಪತ್ತಿಮತ್ತನೋ ದೀಪೇತಿ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ಸವನಯೋಗೇನ ಪುರಿಮಚಕ್ಕದ್ವಯಸಮ್ಪತ್ತಿಂ। ನ ಹಿ ಅಪ್ಪತಿರೂಪದೇಸೇ ವಸತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೂಪನಿಸ್ಸಯವಿರಹಿತಸ್ಸ ವಾ ಸವನಂ ಅತ್ಥಿ। ಇಚ್ಚಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಚಕ್ಕದ್ವಯಸಿದ್ಧಿಯಾ ಆಸಯಸುದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಾ ಹೋತಿ, ಪುರಿಮಚಕ್ಕದ್ವಯಸಿದ್ಧಿಯಾ ಪಯೋಗಸುದ್ಧಿ। ತಾಯ ಚ ಆಸಯಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಧಿಗಮಬ್ಯತ್ತಿಸಿದ್ಧಿ, ಪಯೋಗಸುದ್ಧಿಯಾ ಆಗಮಬ್ಯತ್ತಿಸಿದ್ಧಿ। ಇತಿ ಪಯೋಗಾಸಯಸುದ್ಧಸ್ಸ ಆಗಮಾಧಿಗಮಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಚನಂ ಅರುಣುಗ್ಗಂ ವಿಯ ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಉದಯತೋ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರೋ ವಿಯ ಚ ಕುಸಲಕಮ್ಮಸ್ಸ, ಅರಹತಿ ಭಗವತೋ ವಚನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಭವಿತುನ್ತಿ ಠಾನೇ ನಿದಾನಂ ಠಪೇನ್ತೋ **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಅಪರೋ ನಯೋ - **ಏವ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಪಟಿವೇಧದೀಪಕೇನ ವಚನೇನ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಪಟಿಭಾನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಸಮ್ಪತ್ತಿಸಬ್ಭಾವಂ ದೀಪೇತಿ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಸೋತಬ್ಬಭೇದಪಟಿವೇಧದೀಪಕೇನ ವಚನೇನ ಧಮ್ಮನಿರುತ್ತಿಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಸಮ್ಪತ್ತಿಸಬ್ಭಾವಂ। **ಏವ**ನ್ತಿ ಚ ಇದಂ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರದೀಪಕವಚನಂ ಭಾಸಮಾನೋ "ಏತೇ ಮಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸಾ ಅನುಪೇಕ್ಖಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ"ತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಸುತ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಸವನಯೋಗದೀಪಕವಚನಂ

ಭಾಸಮಾನೋ “ಬಹೂ ಮಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಸುತಾ ಧಾತಾ ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ”ತಿ ದೀಪೇತಿ। ತದುಭಯೇನಪಿ ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಪಾರಿಪೂರಿಂ ದೀಪೇನ್ತೋ ಸವನೇ ಆದರಂ ಜನೇತಿ। ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಹಿ ಧಮ್ಮಂ ಆದರೇನ ಅಸ್ಸುಣನ್ತೋ ಮಹತಾ ಹಿತಾ ಪರಿಬಾಹಿರೋ ಹೋತೀತಿ ಆದರಂ ಜನೇತ್ವಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮೋ ಸೋತಬ್ಬೋತಿ।

ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ಸಕಲೇನ ವಚನೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅತ್ತನೋ ಅದಹನ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಭೂಮಿಂ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ, ಸಾವಕತ್ತಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಭೂಮಿಂ ಓಕ್ಕಮತಿ। ತಥಾ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾ ಚಿತ್ತಂ ವುಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ। “ಕೇವಲಂ ಸುತಮೇವೇತಂ ಮಯಾ , ತಸ್ಸೇವ ಪನ ಭಗವತೋ ವಚನ”ನ್ತಿ ದೀಪೇನ್ತೋ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಮೋಚೇತಿ , ಸತ್ಥಾರಂ ಅಪದಿಸತಿ, ಜಿನವಚನಂ ಅಪ್ಪೇತಿ, ಧಮ್ಮನೇತ್ತಿಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ।

ಅಪಿಚ “ಏವಂ ಮೇ ಸುತ”ನ್ತಿ ಅತ್ತನಾ ಉಪ್ಪಾದಿತಭಾವಂ ಅಪ್ಪಟಿಜಾನನ್ತೋ ಪುರಿಮವಚನಂ ವಿವರನ್ತೋ “ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮಿದಂ ಮಯಾ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಚತುವೇಸಾರಜ್ಜವಿಸಾರದಸ್ಸ ದಸಬಲಧರಸ್ಸ ಆಸಭಟ್ಠಾನಟ್ಠಾಯಿನೋ ಸೀಹನಾದನಾದಿನೋ ಸಬ್ಬಸತ್ತುತ್ತಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮಿಸ್ಸರಸ್ಸ ಧಮ್ಮರಾಜಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾಧಿಪತಿನೋ ಧಮ್ಮದೀಪಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸರಣಸ್ಸ ಸದ್ಧಮ್ಮವರಚಕ್ಕವತ್ತಿನೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ವಚನಂ, ನ ಏತ್ಥ ಅತ್ಥೇ ವಾ ಧಮ್ಮೇ ವಾ ಪದೇ ವಾ ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ವಾ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ ಕತ್ತಬ್ಬಾ”ತಿ ಸಬ್ಬದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮೇ ಅಸ್ಸದ್ಧಿಯಂ ವಿನಾಸೇತಿ, ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪದಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ। ತೇನೇತಂ ವುಚ್ಚತಿ -

“ವಿನಾಸಯತಿ ಅಸ್ಸದ್ಧಂ, ಸದ್ಧಂ ವಡ್ಢೇತಿ ಸಾಸನೇ।
ಏವಂ ಮೇ ಸುತಮಿಚ್ಚೇವಂ, ವದಂ ಗೋತಮಸಾವಕೋ”ತಿ॥

ಏಕನ್ತಿ ಗಣನಪರಿಚ್ಛೇದನಿದ್ದೇಸೋ। **ಸಮಯ**ನ್ತಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನನಿದ್ದೇಸೋ। **ಏಕಂ ಸಮಯ**ನ್ತಿ ಅನಿಯಮಿತಪರಿದೀಪನಂ। ತತ್ಥ **ಸಮಯ**ಸದ್ದೋ -

“ಸಮವಾಯೇ ಖಣೇ ಕಾಲೇ, ಸಮೂಹೇ ಹೇತುದಿಟ್ಠಿಸು।
ಪಟಿಲಾಭೇ ಪಹಾನೇ ಚ, ಪಟಿವೇಧೇ ಚ ದಿಸ್ಸತಿ”॥

ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ “ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಸ್ವೇಪಿ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ ಕಾಲಞ್ಚ ಸಮಯಞ್ಚ ಉಪಾದಾಯಾ”ತಿ ಏವಮಾದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೪೪೭) ಸಮವಾಯೋ ಅತ್ಥೋ। “ಏಕೋವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಣೋ ಚ ಸಮಯೋ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಾಯಾ”ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೨೯) ಖಣೋ। “ಉಣ್ಹಸಮಯೋ ಪರಿಳಾಹಸಮಯೋ”ತಿಆದೀಸು (ಪಾಚಿ॰ ೩೫೮) ಕಾಲೋ। “ಮಹಾಸಮಯೋ ಪವನಸ್ಮಿ”ನ್ತಿಆದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೩೨) ಸಮೂಹೋ। “ಸಮಯೋಪಿ ಖೋ ತೇ ಭದ್ದಾಲಿ ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ, ಭಗವಾ ಖೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ, ಭಗವಾಪಿ ಮಂ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ ‘ಭದ್ದಾಲಿ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥು ಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ’ತಿ, ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಸಮಯೋ ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸೀ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೩೫) ಹೇತು। “ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಉಗ್ಗಾಹಮಾನೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ ಸಮಯಪ್ಪವಾದಕೇ ತಿನ್ದುಕಾಚೀರೇ ಏಕಸಾಲಕೇ ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ಆರಾಮೇ ಪಟಿವಸತೀ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೨೬೦) ದಿಟ್ಠಿ।

“ದಿಟ್ಠೇ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಯೋ ಅತ್ಥೋ, ಯೋ ಚತ್ಥೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ।
ಅತ್ಥಾಭಿಸಮಯಾ ಧೀರೋ, ಪಣ್ಡಿತೋತಿ ಪವುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥ -

ಆದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೨೯) ಪಟಿಲಾಭೋ। “ಸಮ್ಮಾ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಅನ್ತಮಕಾಸಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೮) ಪಹಾನಂ। “ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪೀಳನಟ್ಠೋ ಸಙ್ಖತಟ್ಠೋ ಸನ್ತಾಪಟ್ಠೋ ವಿಪರಿಣಾಮಟ್ಠೋ ಅಭಿಸಮಯಟ್ಠೋ”ತಿಆದೀಸು (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೨.೮) ಪಟಿವೇಧೋ। ಇಧ ಪನಸ್ಸ ಕಾಲೋ ಅತ್ಥೋ। ತೇನ ಸಂವಚ್ಛರ-ಉತು-ಮಾಸ-ಅಡ್ಢಮಾಸ-ರತ್ತಿ-ದಿವ-ಪುಬ್ಬಣ್ಹ-ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕ-ಸಾಯನ್ಹ-ಪಠಮ-ಮಜ್ಝಿಮ- ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮ-ಮುಹುತ್ತಾದೀಸು ಕಾಲಪ್ಪಭೇದಭೂತೇಸು ಸಮಯೇಸು ಏಕಂ ಸಮಯನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ।

ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏತೇಸು ಸಂವಚ್ಛರಾದೀಸು ಯಂ ಯಂ ಸುತ್ತಂ ಯಮ್ಹಿ ಯಮ್ಹಿ ಸಂವಚ್ಛರೇ ಉತುಮ್ಹಿ ಮಾಸೇ ಪಕ್ಖೇ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ದಿವಸಭಾಗೇ ವಾ ವುತ್ತಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಥೇರಸ್ಸ ಸುವಿದಿತಂ ಸುವವತ್ಥಾಪಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ “ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ ಅಸುಕಸಂವಚ್ಛರೇ ಅಸುಕಉತುಮ್ಹಿ ಅಸುಕಮಾಸೇ ಅಸುಕಪಕ್ಖೇ ಅಸುಕರತ್ತಿಭಾಗೇ ಅಸುಕದಿವಸಭಾಗೇ ವಾ”ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತೇ ನ ಸಕ್ಕಾ ಸುಖೇನ ಧಾರೇತುಂ ವಾ ಉದ್ದಿಸಿತುಂ ವಾ ಉದ್ದಿಸಾಪೇತುಂ ವಾ, ಬಹು ಚ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏಕೇನೇವ ಪದೇನ ತಮತ್ಥಂ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ “ಏಕಂ ಸಮಯ”ನ್ತಿ ಆಹ।

ಯೇ ವಾ ಇಮೇ ಗಬ್ಭೋಕ್ಕನ್ತಿಸಮಯೋ ಜಾತಿಸಮಯೋ ಸಂವೇಗಸಮಯೋ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮನಸಮಯೋ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಸಮಯೋ ಮಾರವಿಜಯಸಮಯೋ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಸಮಯೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಸಮಯೋ ದೇಸನಾಸಮಯೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಸಮಯೋತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಭಗವತೋ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಅತಿವಿಯ ಸುಪ್ಪಕಾಸಾ ಅನೇಕಕಾಲಪ್ಪಭೇದಾ ಏವ ಸಮಯಾ, ತೇಸು ಸಮಯೇಸು ದೇಸನಾಸಮಯಸಙ್ಖಾತಂ ಏಕಂ ಸಮಯನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ। ಯೋ ಚಾಯಂ ಞಾಣಕರುಣಾಕಿಚ್ಚಸಮಯೇಸು ಕರುಣಾಕಿಚ್ಚಸಮಯೋ, ಅತ್ತಹಿತಪರಹಿತ-ಪಟಿಪತ್ತಿಸಮಯೇಸು ಪರಹಿತ-ಪಟಿಪತ್ತಿಸಮಯೋ, ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಕರಣೀಯದ್ವಯಸಮಯೇಸು ಧಮ್ಮಿಕಥಾಸಮಯೋ, ದೇಸನಾಪಟಿಪತ್ತಿಸಮಯೇಸು ದೇಸನಾಸಮಯೋ, ತೇಸುಪಿ ಸಮಯೇಸು ಅಞ್ಞತರಂ ಸನ್ಧಾಯ “ಏಕಂ ಸಮಯ”ನ್ತಿ ಆಹ।

ಕಸ್ಮಾ ಪನೇತ್ಥ ಯಥಾ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ “ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕಾಮಾವಚರ”ನ್ತಿ ಚ, ಇತೋ ಅಞ್ಞೇಸು ಚ ಸುತ್ತಪದೇಸು “ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹೀ”ತಿ ಚ ಭುಮ್ಮವಚನೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ, ವಿನಯೇ ಚ “ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ”ತಿ ಕರಣವಚನೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ, ತಥಾ ಅಕತ್ವಾ “ಏಕಂ ಸಮಯ”ನ್ತಿ ಉಪಯೋಗವಚನೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋತಿ। ತತ್ಥ ತಥಾ, ಇಧ ಚ ಅಞ್ಞಥಾ ಅತ್ಥಸಮ್ಭವತೋ। ತತ್ಥ ಹಿ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಇತೋ ಅಞ್ಞೇಸು ಸುತ್ತಪದೇಸು ಚ ಅಧಿಕರಣತ್ಥೋ ಭಾವೇನಭಾವಲಕ್ಖಣತ್ಥೋ ಚ ಸಮ್ಭವತಿ। ಅಧಿಕರಣಂ ಹಿ ಕಾಲತ್ಥೋ ಸಮೂಹತ್ಥೋ ಚ ಸಮಯೋ, ತತ್ಥ ವುತ್ತಾನಂ ಫಸ್ಸಾದಿಧಮ್ಮಾನಂ ಖಣಸಮವಾಯಹೇತುಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಚ ಸಮಯಸ್ಸ ಭಾವೇನ ತೇಸಂ ಭಾವೋ ಲಕ್ಖೀಯತಿ, ತಸ್ಮಾ ತದತ್ಥಜೋತನತ್ಥಂ ತತ್ಥ ಭುಮ್ಮವಚನೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ।

ವಿನಯೇ ಚ ಹೇತುಅತ್ಥೋ ಕರಣತ್ಥೋ ಚ ಸಮ್ಭವತಿ। ಯೋ ಹಿ ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಸಮಯೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಾದೀಹಿಪಿ ದುಬ್ಬಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ, ತೇನ ಸಮಯೇನ ಹೇತುಭೂತೇನ ಕರಣಭೂತೇನ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪಯನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಹೇತುಞ್ಚ ಅಪೇಕ್ಖಮಾನೋ ಭಗವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಹಾಸಿ। ತಸ್ಮಾ ತದತ್ಥಜೋತನತ್ಥಂ ತತ್ಥ ಕರಣವಚನೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ।

ಇಧ ಪನ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಞ್ಚ ಏವಂಜಾತಿಕೇ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗತ್ಥೋ ಸಮ್ಭವತಿ। ಯಞ್ಹಿ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಇಮಂ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಸುತ್ತನ್ತಂ ದೇಸೇಸಿ, ಅಚ್ಚನ್ತಮೇವ ತಂ ಸಮಯಂ ಕರುಣಾವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾಸಿ। ತಸ್ಮಾ ತದತ್ಥಜೋತನತ್ಥಂ ಇಧ ಉಪಯೋಗವಚನನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋತಿ। ತೇನೇತಂ ವುಚ್ಚತಿ –

“ತಂ ತಂ ಅತ್ಥಮಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ, ಭುಮ್ಮೇನ ಕರಣೇನ ಚ।
ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಮಯೋ ವುತ್ತೋ, ಉಪಯೋಗೇನ ಸೋ ಇಧಾ”ತಿ॥

ಪೋರಾಣಾ ಪನ ವಣ್ಣಯನ್ತಿ - “ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ”ತಿ ವಾ “ತೇನ ಸಮಯೇನಾ”ತಿ ವಾ “ಏಕಂ ಸಮಯ”ನ್ತಿ ವಾ ಅಭಿಲಾಪಮತ್ತಭೇದೋ ಏಸ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಭುಮ್ಮಮೇವತ್ಥೋತಿ। ತಸ್ಮಾ “ಏಕಂ ಸಮಯ”ನ್ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ “ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ”ತಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಭಗವಾತಿ ಗರು। ಗರುಞ್ಹಿ ಲೋಕೇ “ಭಗವಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಯಞ್ಚ ಸಬ್ಬಗುಣವಿಸಿಟ್ಠತಾಯ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಗರು, ತಸ್ಮಾ “ಭಗವಾ”ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಪೋರಾಣೇಹಿಪಿ ವುತ್ತಂ -

“ಭಗವಾತಿ ವಚನಂ ಸೇಟ್ಠಂ, ಭಗವಾತಿ ವಚನಮುತ್ತಮಂ।
ಗರು ಗಾರವಯುತ್ತೋ ಸೋ, ಭಗವಾ ತೇನ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥

ಅಪಿಚ -

“ಭಾಗ್ಯವಾ ಭಗ್ಗವಾ ಯುತ್ತೋ, ಭಗೇಹಿ ಚ ವಿಭತ್ತವಾ।
ಭತ್ತವಾ ವನ್ತಗಮನೋ, ಭವೇಸು ಭಗವಾ ತತೋ”ತಿ॥ -

ಇಮಿಸ್ಸಾಪಿ ಗಾಥಾಯ ವಸೇನಸ್ಸ ಪದಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೋ ಚ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೪೨, ೧೪೪) ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿನಿದ್ದೇಸೇ ವುತ್ತೋಯೇವ।

ಏತ್ತಾವತಾ ಚೇತ್ಥ **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ವಚನೇನ ಯಥಾಸುತಂ ಧಮ್ಮಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಸರೀರಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕರೋತಿ। ತೇನ “ನ ಇದಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಸತ್ಥುಕಂ ಪಾವಚನಂ, ಅಯಂ ವೋ ಸತ್ಥಾ”ತಿ ಸತ್ಥು ಅದಸ್ಸನೇನ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಂ ಜನಂ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತಿ। **ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ**ತಿ ವಚನೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಗವತೋ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ರೂಪಕಾಯಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಾಧೇತಿ। ತೇನ “ಏವಂವಿಧಸ್ಸ ನಾಮ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ದೇಸಕೋ ದಸಬಲಧರೋ ವಜಿರಸಙ್ಘಾತಸಮಾನಕಾಯೋ ಸೋಪಿ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಕೇನ ಅಞ್ಞೇನ ಜೀವಿತೇ ಆಸಾ ಜನೇತಬ್ಬಾ”ತಿ ಜೀವಿತಮದಮತ್ತಂ ಜನಂ ಸಂವೇಜೇತಿ, ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಚಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಜನೇತಿ। **ಏವ**ನ್ತಿ ಚ ಭಣನ್ತೋ ದೇಸನಾಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನಿದ್ದಿಸತಿ। **ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಸಾವಕಸಮ್ಪತ್ತಿಂ। **ಏಕಂ ಸಮಯ**ನ್ತಿ ಕಾಲಸಮ್ಪತ್ತಿಂ। **ಭಗವಾ**ತಿ ದೇಸಕಸಮ್ಪತ್ತಿಂ।

ಸಾವತ್ಥಿಯನ್ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ನಗರೇ। ಸಮೀಪತ್ಥೇ ಚೇತಂ ಭುಮ್ಮವಚನಂ। **ವಿಹರತೀ**ತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ಇರಿಯಾಪಥದಿಬ್ಬಬ್ರಹ್ಮಅರಿಯವಿಹಾರೇಸು ಅಞ್ಞತರವಿಹಾರಸಮಙ್ಗಿಪರಿದೀಪನಮೇತಂ। ಇಧ ಪನ ಠಾನಗಮನನಿಸಜ್ಜಾಸಯನಪ್ಪಭೇದೇಸು ಇರಿಯಾಪಥೇಸು ಅಞ್ಞತರಇರಿಯಾಪಥಸಮಾಯೋಗಪರಿದೀಪನಂ, ತೇನ ಠಿತೋಪಿ ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ನಿಸಿನ್ನೋಪಿ ಸಯಾನೋಪಿ ಭಗವಾ ವಿಹರತಿಚ್ಚೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೋ ಹಿ ಏಕಂ ಇರಿಯಾಪಥಬಾಧನಂ ಅಞ್ಞೇನ ಇರಿಯಾಪಥೇನ ವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪರಿಪತನ್ತಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಹರತಿ ಪವತ್ತೇತಿ, ತಸ್ಮಾ “ವಿಹರತೀ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಜೇತವನೇತಿ ಜೇತಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ವನೇ। ತಞ್ಹಿ ತೇನ ರೋಪಿತಂ ಸಂವಡ್ಢಿತಂ ಪರಿಪಾಲಿತಂ, ಸೋ ಚಸ್ಸ ಸಾಮೀ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಜೇತವನನ್ತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಜೇತವನೇ। **ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ**ತಿ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೇನ ಗಹಪತಿನಾ ಚತುಪಞ್ಞಾಸಹಿರಞ್ಞಕೋಟಿಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಯ್ಯಾತಿತತ್ತಾ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸಾತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತೇ ಆರಾಮೇ । ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಬ್ಬಾಸವಸುತ್ತವಣ್ಣನಾಯಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೪ ಆದಯೋ) ವುತ್ತೋ।

ತತ್ಥ ಸಿಯಾ - ಯದಿ ತಾವ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ, “ಜೇತವನೇ”ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಅಥ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ, “ಸಾವತ್ಥಿಯ”ನ್ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಉಭಯತ್ಥ ಏಕಂ ಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ನನು ಅವೋಚುಮ್ಹ “ಸಮೀಪತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮವಚನ”ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ಗಙ್ಗಾಯಮುನಾದೀನಂ ಸಮೀಪೇ ಗೋಯೂಥಾನಿ ಚರನ್ತಾನಿ “ಗಙ್ಗಾಯ ಚರನ್ತಿ, ಯಮುನಾಯ ಚರನ್ತೀ”ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ಯದಿದಂ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಸಮೀಪೇ ಜೇತವನಂ, ತತ್ಥ ವಿಹರನ್ತೋ ವುಚ್ಚತಿ “ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ”ತಿ। ಗೋಚರಗಾಮನಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಹಿಸ್ಸ ಸಾವತ್ಥಿವಚನಂ, ಪಬ್ಬಜಿತಾನುರೂಪನಿವಾಸನಟ್ಠಾನನಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಸೇಸವಚನಂ।

ತತ್ಥ ಸಾವತ್ಥಿವಚನೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಗಹಟ್ಠಾನುಗ್ಗಹಕರಣಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಜೇತವನಾದಿಕಿತ್ತನೇನ ಪಬ್ಬಜಿತಾನುಗ್ಗಹಕರಣಂ। ತಥಾ ಪುರಿಮೇನ ಪಚ್ಚಯಗ್ಗಹಣತೋ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗವಿವಜ್ಜನಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ವತ್ಥುಕಾಮಪ್ಪಹಾನತೋ ಕಾಮಸುಖಲ್ಲಿಕಾನುಯೋಗವಿವಜ್ಜನೂಪಾಯದಸ್ಸನಂ। ಪುರಿಮೇನ ಚ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಭಿಯೋಗಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ವಿವೇಕಾಧಿಮುತ್ತಿಂ। ಪುರಿಮೇನ ಕರುಣಾಯ ಉಪಗಮನಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಪಞ್ಞಾಯ ಅಪಗಮನಂ। ಪುರಿಮೇನ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಸುಖನಿಪ್ಫಾದನಾಧಿಮುತ್ತಿತಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಪರಹಿತಸುಖಕರಣೇ ನಿರುಪಲೇಪತಂ। ಪುರಿಮೇನ ಧಮ್ಮಿಕಸುಖಾಪರಿಚ್ಚಾಗನಿಮಿತ್ತಫಾಸುವಿಹಾರಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾನುಯೋಗನಿಮಿತ್ತಂ। ಪುರಿಮೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಉಪಕಾರಬಹುಲತಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ದೇವತಾನಂ। ಪುರಿಮೇನ ಲೋಕೇ ಜಾತಸ್ಸ ಲೋಕೇ ಸಂವಡ್ಢಭಾವಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಲೋಕೇನ ಅನುಪಲಿತ್ತತಂ। ಪುರಿಮೇನ “ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಕತಮೋ ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ? ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭೦) ವಚನತೋ ಯದತ್ಥಂ ಭಗವಾ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ತದತ್ಥಪರಿನಿಪ್ಫಾದನಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಯತ್ಥ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ತದನುರೂಪವಿಹಾರಂ। ಭಗವಾ ಹಿ ಪಠಮಂ ಲುಮ್ಬಿನಿವನೇ, ದುತಿಯಂ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇತಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾಯ ಉಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ವನೇಯೇವ ಉಪ್ಪನ್ನೋ। ತೇನಸ್ಸ ವನೇಯೇವ ವಿಹಾರಂ ದಸ್ಸೇತೀತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ನಯೇನೇತ್ಥ ಅತ್ಥಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ತತ್ರಾತಿ ದೇಸಕಾಲಪರಿದೀಪನಂ। ತಞ್ಹಿ ಯಂ ಸಮಯಂ ವಿಹರತಿ, ತತ್ರ ಸಮಯೇ। ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಆರಾಮೇ ವಿಹರತಿ, ತತ್ರ ಆರಾಮೇತಿ ದೀಪೇತಿ। ಭಾಸಿತಬ್ಬಯುತ್ತೇ ವಾ ದೇಸಕಾಲೇ ದೀಪೇತಿ। ನ ಹಿ ಭಗವಾ ಅಯುತ್ತೇ ದೇಸೇ ವಾ ಕಾಲೇ ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ। “ಅಕಾಲೋ ಖೋ ತಾವ, ಬಾಹಿಯಾ”ತಿಆದಿ (ಉದಾ॰ ೧೦) ಚೇತ್ಥ ಸಾಧಕಂ। **ಖೋ**ತಿ ಪದಪೂರಣಮತ್ತೇ ಅವಧಾರಣೇ ಆದಿಕಾಲತ್ಥೇ ವಾ ನಿಪಾತೋ। **ಭಗವಾ**ತಿ ಲೋಕಗರುದೀಪನಂ। **ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಕಥಾಸವನಯುತ್ತಪುಗ್ಗಲವಚನಂ। ಅಪಿ ಚೇತ್ಥ “ಭಿಕ್ಖಕೋತಿ ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಂ ಅಜ್ಝುಪಗತೋತಿ ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ॰ ೪೫; ವಿಭ॰ ೫೧೧) ನಯೇನ ವಚನತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಆಮನ್ತೇಸೀ**ತಿ ಆಲಪಿ ಅಭಾಸಿ ಸಮ್ಬೋಧೇಸೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಪನ ಞಾಪನೇಪಿ ಹೋತಿ। ಯಥಾಹ - “ಆಮನ್ತಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ”ತಿ। ಪಕ್ಕೋಸನೇಪಿ। ಯಥಾಹ - “ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಮ ವಚನೇನ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಹೀ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೯.೧೧; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೩೨)।

ಭಿಕ್ಖವೋತಿ ಆಮನ್ತನಾಕಾರಪರಿದೀಪನಂ। ತಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖನಸೀಲತಾದಿಗುಣಯೋಗಸಿದ್ಧತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಭಿಕ್ಖನಸೀಲತಾಗುಣಯುತ್ತೋಪಿ ಹಿ ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖನಧಮ್ಮತಾಗುಣಯುತ್ತೋಪಿ ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖನೇ ಸಾಧುಕಾರಿತಾಗುಣಯುತ್ತೋಪೀತಿ ಸದ್ದವಿದೂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ। ತೇನ ಚ ನೇಸಂ ಭಿಕ್ಖನಸೀಲತಾದಿಗುಣಯೋಗಸಿದ್ಧೇನ ವಚನೇನ ಹೀನಾಧಿಕಜನಸೇವಿತಂ ವುತ್ತಿಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಉದ್ಧತದೀನಭಾವನಿಗ್ಗಹಂ ಕರೋತಿ। **ಭಿಕ್ಖವೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಕರುಣಾವಿಪ್ಫಾರಸೋಮ್ಮಹದಯನಯನನಿಪಾತಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೇನ ವಚನೇನ ತೇ ಅತ್ತನೋ ಮುಖಾಭಿಮುಖೇ ಕರೋತಿ। ತೇನೇವ ಚ ಕಥೇತುಕಮ್ಯತಾದೀಪಕೇನ ವಚನೇನ ತೇಸಂ ಸೋತುಕಮ್ಯತಂ ಜನೇತಿ। ತೇನೇವ ಚ ಸಮ್ಬೋಧನತ್ಥೇನ ಸಾಧುಕಂ ಸವನಮನಸಿಕಾರೇಪಿ ತೇ ನಿಯೋಜೇತಿ। ಸಾಧುಕಂ ಸವನಮನಸಿಕಾರಾಯತ್ತಾ ಹಿ ಸಾಸನಸಮ್ಪತ್ತಿ।

ಅಪರೇಸುಪಿ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ವಿಜ್ಜಮಾನೇಸು ಕಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂಯೇವ ಆಮನ್ತೇಸೀತಿ ಚೇ? ಜೇಟ್ಠಸೇಟ್ಠಾಸನ್ನಸದಾಸನ್ನಿಹಿತಭಾವತೋ। ಸಬ್ಬಪರಿಸಸಾಧಾರಣಾ ಹಿ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ। ಪರಿಸಾಯ ಚ ಜೇಟ್ಠಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಠಮುಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ, ಸೇಟ್ಠಾ ಅನಗಾರಿಯಭಾವಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸತ್ಥುಚರಿಯಾನುವಿಧಾಯಕತ್ತಾ ಸಕಲಸಾಸನಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತ್ತಾ ಚ। ಆಸನ್ನಾ, ತೇ ತತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನೇಸು ಸತ್ಥುಸನ್ತಿಕತ್ತಾ। ಸದಾಸನ್ನಿಹಿತಾ ಸತ್ಥುಸನ್ತಿಕಾವಚರತ್ತಾತಿ। ಅಪಿಚ ತೇ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಭಾಜನಂ ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಸಬ್ಭಾವತೋತಿಪಿ ತೇ ಏವ ಆಮನ್ತೇಸಿ।

ಕಿಮತ್ಥಂ ಪನ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ, ನ ಧಮ್ಮಮೇವ ದೇಸೇಸೀತಿ? ಸತಿಜನನತ್ಥಂ। ಭಿಕ್ಖೂ ಹಿ ಅಞ್ಞಂ ಚಿನ್ತೇನ್ತಾಪಿ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಾಪಿ ಧಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಾಪಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮನಸಿಕರೋನ್ತಾಪಿ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ಅನಾಮನ್ತೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ "ಅಯಂ ದೇಸನಾ ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಕತಮಾಯ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ದೇಸಿತಾ"ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ದುಗ್ಗಹಿತಂ ವಾ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯುಂ, ನ ವಾ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯುಂ। ತೇನ ನೇಸಂ ಸತಿಜನನತ್ಥಂ ಭಗವಾ ಪಠಮಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ।

ಭದನ್ತೇತಿ ಗಾರವವಚನಮೇತಂ, ಸತ್ಥು ಪಟಿವಚನದಾನಂ ವಾ। ಅಪಿ ಚೇತ್ಥ "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ ವದಮಾನೋ ಭಗವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಲಪತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ವದಮಾನಾ ತೇ ಭಗವನ್ತಂ ಪಚ್ಚಾಲಪನ್ತಿ। ತಥಾ "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ ಭಗವಾ ಆದಿಮ್ಹಿ ಭಾಸತಿ, "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಪಚ್ಛಾಭಾಸನ್ತಿ। "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ ಪಟಿವಚನಂ ದಾಪೇತಿ, "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ಪಟಿವಚನಂ ದೇನ್ತಿ। **ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಯೇ ಭಗವಾ ಆಮನ್ತೇಸಿ, ತೇ। **ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸು**ನ್ತಿ ಭಗವತೋ ಆಮನ್ತನಂ ಪಟಿಅಸ್ಸೋಸುಂ, ಅಭಿಮುಖಾ ಹುತ್ವಾ ಸುಣಿಂಸು ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿಂಸು ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭಗವಾ ಏತದವೋಚಾ**ತಿ ಭಗವಾ ಏತಂ ಇದಾನಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಕಲಂ ಸುತ್ತಂ ಅವೋಚ। ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಯಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಇಮಸ್ಸ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಸುಖಾವಗಾಹಣತ್ಥಂ ಕಾಲದೇಸದೇಸಕಪರಿಸಾಪದೇಸಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ನಿದಾನಂ ಭಾಸಿತಂ, ತಸ್ಸ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾ ಸಮತ್ತಾತಿ।

ರೂಪಾದಿವಣ್ಣನಾ

ಇದಾನಿ **ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಂ ಏಕರೂಪಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ**ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಭಗವತಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಸುತ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣನಾಯ ಓಕಾಸೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಸಾ ಪನೇಸಾ ಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ಯಸ್ಮಾ ಸುತ್ತನಿಕ್ಖೇಪಂ ವಿಚಾರೇತ್ವಾವ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ಪಾಕಟಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸುತ್ತನಿಕ್ಖೇಪವಿಚಾರಣಾ ತಾವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಚತ್ತಾರೋ ಹಿ ಸುತ್ತನಿಕ್ಖೇಪಾ ಅತ್ತಜ್ಝಾಸಯೋ ಪರಜ್ಝಾಸಯೋ ಪುಚ್ಛಾವಸಿಕೋ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಕೋತಿ। ತತ್ಥ ಯಾನಿ ಸುತ್ತಾನಿ ಭಗವಾ ಪರೇಹಿ ಅನಜ್ಝಿಟ್ಠೋ ಕೇವಲಂ ಅತ್ತನೋ ಅಜ್ಝಾಸಯೇನೇವ ಕಥೇಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ ವತ್ಥಸುತ್ತನ್ತಿ ಏವಮಾದೀನಿ, ತೇಸಂ ಅತ್ತಜ್ಝಾಸಯೋ ನಿಕ್ಖೇಪೋ। ಯಾನಿ ಪನ "ಪರಿಪಕ್ಕಾ ಖೋ ರಾಹುಲಸ್ಸ ವಿಮುತ್ತಿಪರಿಪಾಚನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಯಂನೂನಾಹಂ ರಾಹುಲಂ ಉತ್ತರಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯೇ ವಿನೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೧೨೧; ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೪೧೬) ಏವಂ ಪರೇಸಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಖನ್ತಿಂ ಮನಂ ಅಭಿನೀಹಾರಂ ಬುಜ್ಝನಭಾವಞ್ಚ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಪರಜ್ಝಾಸಯವಸೇನ ಕಥಿತಾನಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನನ್ತಿ ಏವಮಾದೀನಿ, ತೇಸಂ ಪರಜ್ಝಾಸಯೋ ನಿಕ್ಖೇಪೋ। ಭಗವನ್ತಂ ಪನ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ತೇ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ತಥಾ ತಥಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೇನ ಭಗವತಾ ಯಾನಿ ಕಥಿತಾನಿ ದೇವತಾಸಂಯುತ್ತಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಂಯುತ್ತಾದೀನಿ, ತೇಸಂ ಪುಚ್ಛಾವಸಿಕೋ ನಿಕ್ಖೇಪೋ। ಯಾನಿ ಪನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾರಣಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಕಥಿತಾನಿ ಧಮ್ಮದಾಯಾದಸುತ್ತಪುತ್ತಮಂಸೂಪಮಾದೀನಿ, ತೇಸಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಕೋ ನಿಕ್ಖೇಪೋ। ಏವಮಿಮೇಸು ಚತೂಸು ನಿಕ್ಖೇಪೇಸು ಇಮಸ್ಸ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಪರಜ್ಝಾಸಯೋ ನಿಕ್ಖೇಪೋ। ಪರಜ್ಝಾಸಯವಸೇನ ಹೇತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ಕೇಸಂ ಅಜ್ಝಾಸಯೇನಾತಿ? ರೂಪಗರುಕಾನಂ ಪುರಿಸಾನಂ।

ತತ್ಥ **ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ**ತಿಆದೀಸು ನಕಾರೋ ಪಟಿಸೇಧತ್ಥೋ। **ಅಹ**ನ್ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ನಿದ್ದಿಸತಿ। **ಭಿಕ್ಖವೇ**ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಲಪತಿ। **ಅಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಇದಾನಿ ವತ್ತಬ್ಬಾ ಇತ್ಥಿರೂಪತೋ ಅಞ್ಞಂ। **ಏಕರೂಪಮ್ಪೀ**ತಿ ಏಕಮ್ಪಿ ರೂಪಂ। **ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ದ್ವೇ ಸಮನುಪಸ್ಸನಾ ಞಾಣಸಮನುಪಸ್ಸನಾ ಚ ದಿಟ್ಠಿಸಮನುಪಸ್ಸನಾ ಚ। ತತ್ಥ "ಅನಿಚ್ಚತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನೋ ನಿಚ್ಚತೋ"ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೩.೩೫) ಅಯಂ **ಞಾಣಸಮನುಪಸ್ಸನಾ** ನಾಮ। "ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತೀ"ತಿಆದಿಕಾ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೩೦) ಪನ **ದಿಟ್ಠಿಸಮನುಪಸ್ಸನಾ** ನಾಮ। ತಾಸು ಇಧ ಞಾಣಸಮನುಪಸ್ಸನಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ಇಮಸ್ಸ ಪನ ಪದಸ್ಸ ನಕಾರೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇದಂ ಹಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನ ಓಲೋಕೇನ್ತೋಪಿ ಅಞ್ಞಂ ಏಕರೂಪಮ್ಪಿ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀತಿ। **ಯಂ ಏವಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತೀ**ತಿ ಯಂ ರೂಪಂ ರೂಪಗರುಕಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚತುಭೂಮಕಕುಸಲಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಖೇಪೇತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ। "ಸಬ್ಬಂ ಹತ್ಥಿಕಾಯಂ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ"ತಿಆದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೨೬) ಹಿ ಗಹಣಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ನಾಮ। "ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಾಮರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಿಯತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೧೦೨) ಖೇಪನಂ। ಇಧ ಉಭಯಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ತತ್ಥ ಇದಂ ರೂಪಂ ಚತುಭೂಮಕಕುಸಲಚಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತಂ ನ ನೀಲುಪ್ಪಲಕಲಾಪಂ ಪುರಿಸೋ ವಿಯ ಹತ್ಥೇನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ನಾಪಿ ಖೇಪಯಮಾನಂ ಅಗ್ಗಿ ವಿಯ ಉದ್ಧನೇ ಉದಕಂ ಸನ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಖೇಪೇತಿ। ಉಪ್ಪತ್ತಿಞ್ಚಸ್ಸ ನಿವಾರಯಮಾನಮೇವ ಚತುಭೂಮಕಮ್ಪಿ ಕುಸಲಚಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ಚೇವ ಖೇಪೇತಿ ಚಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತೀ"ತಿ।

ಯಥಯಿದನ್ತಿ ಯಥಾ ಇದಂ। **ಇತ್ಥಿರೂಪ**ನ್ತಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ರೂಪಂ। ತತ್ಥ "ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ವದೇಥ? ರುಪ್ಪತೀತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಾ ರೂಪನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕೇನ ರುಪ್ಪತಿ? ಸೀತೇನಪಿ ರುಪ್ಪತಿ ಉಣ್ಹೇನಪಿ ರುಪ್ಪತೀ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೭೯) ಸುತ್ತಾನುಸಾರೇನ ರೂಪಸ್ಸ ವಚನತ್ಥೋ ಚೇವ ಸಾಮಞ್ಞಲಕ್ಖಣಞ್ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಂ ಪನ ರೂಪಸದ್ದೋ ಖನ್ಧಭವನಿಮಿತ್ತಪಚ್ಚಯಸರೀರವಣ್ಣಸಣ್ಠಾನಾದೀಸು ಅನೇಕೇಸು ಅತ್ಥೇಸು ವತ್ತತಿ। ಅಯಞ್ಹಿ "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನ"ನ್ತಿ (ವಿಭ॰ ೨; ಮಹಾವ॰ ೨೨) ಏತ್ಥ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧೇ ವತ್ತತಿ। "ರೂಪೂಪಪತ್ತಿಯಾ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತೀ"ತಿ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೬೧; ವಿಭ॰ ೬೨೪) ಏತ್ಥ ರೂಪಭವೇ। "ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತೀ"ತಿ (ಧ॰ ಸ॰ ೨೦೪-೨೩೨ ಆದಯೋ) ಏತ್ಥ ಕಸಿಣನಿಮಿತ್ತೇ। "ಸರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನೋ ಅರೂಪಾ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೨.೮೩) ಏತ್ಥ ಪಚ್ಚಯೇ। "ಆಕಾಸೋ ಪರಿವಾರಿತೋ ರೂಪನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೦೬) ಏತ್ಥ ಸರೀರೇ। "ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣ"ನ್ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೦೦; ೩.೪೨೧) ಏತ್ಥ ವಣ್ಣೇ। "ರೂಪಪ್ಪಮಾಣೋ ರೂಪಪ್ಪಸನ್ನೋ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೬೫) ಏತ್ಥ ಸಣ್ಠಾನೇ। ಆದಿಸದ್ದೇನ "ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಅರಸರೂಪೋ"ತಿಆದೀನಿಪಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಾನಿ। ಇಧ ಪನೇಸ ಇತ್ಥಿಯಾ ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನೇ ರೂಪಾಯತನಸಙ್ಖಾತೇ ವಣ್ಣೇ ವತ್ತತಿ। ಅಪಿಚ ಯೋ ಕೋಚಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ನಿವತ್ಥನಿವಾಸನಸ್ಸ ವಾ ಅಲಙ್ಕಾರಸ್ಸ ವಾ ಗನ್ಧವಣ್ಣಕಾದೀನಂ ವಾ ಪಿಳನ್ಧನಮಾಲಾದೀನಂ ವಾತಿ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ ಚ ವಣ್ಣೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣಂ ಹುತ್ವಾ ಉಪಕಪ್ಪತಿ, ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಇತ್ಥಿರೂಪನ್ತೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಇತ್ಥಿರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತೀ**ತಿ ಇದಂ ಪುರಿಮಸ್ಸೇವ ದಳ್ಹೀಕರಣತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಪುರಿಮಂ ವಾ "ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತ್ಥಿರೂಪ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಓಪಮ್ಮವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಇದಂ ಪರಿಯಾದಾನಾನುಭಾವದಸ್ಸನವಸೇನ।

ತತ್ರಿದಂ ಇತ್ಥಿರೂಪಸ್ಸ ಪರಿಯಾದಾನಾನುಭಾವೇ ವತ್ಥು - ಮಹಾದಾಠಿಕನಾಗರಾಜಾ ಕಿರ ಚೇತಿಯಗಿರಿಮ್ಹಿ ಅಮ್ಬತ್ಥಲೇ ಮಹಾಥೂಪಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಗಿರಿಭಣ್ಡಪೂಜಂ ನಾಮ ಕತ್ವಾ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಓರೋಧಗಣಪರಿವುತೋ ಚೇತಿಯಗಿರಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಂ ದೇತಿ। ಬಹೂನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಟ್ಠಾನೇ ನಾಮ ನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸತಿ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ, ರಞ್ಞೋ ಚ ದಮಿಳದೇವೀ ನಾಮ ಮಹೇಸೀ ಪಠಮವಯೇ ಠಿತಾ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪಾಸಾದಿಕಾ। ಅಥೇಕೋ ಚಿತ್ತತ್ಥೇರೋ ನಾಮ ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತೋ ಅಸಂವರನಿಯಾಮೇನ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ರೂಪಾರಮ್ಮಣೇ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಮ್ಮಾದಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಯ ಠಿತನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನೇಸು "ಹನ್ದ ದಮಿಳದೇವೀ, ಹನ್ದ ದಮಿಳದೇವೀ"ತಿ ವದನ್ತೋ ವಿಚರತಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚಸ್ಸ ದಹರಸಾಮಣೇರಾ

ಉಮ್ಮತ್ತಕಚಿತ್ತತ್ಥೇರೋತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಕತ್ವಾ ವೋಹರಿಂಸು। ಅಥ ಸಾ ದೇವೀ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಸಿವಥಿಕದಸ್ಸನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಗತೇ ದಹರಸಾಮಣೇರಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - "ಭನ್ತೇ ಚಿತ್ತತ್ಥೇರ, ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ತ್ವಂ ವಿಲಪಸಿ, ಮಯಂ ತಸ್ಸಾ ದೇವಿಯಾ ಸಿವಥಿಕದಸ್ಸನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಗತಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇಪಿ ಅಸ್ಸದ್ದಹನ್ತೋ "ಯಸ್ಸಾ ವಾ ತಸ್ಸಾ ವಾ ತುಮ್ಹೇ ಸಿವಥಿಕದಸ್ಸನತ್ಥಾಯ ಗತಾ, ಮುಖಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಧೂಮವಣ್ಣ"ನ್ತಿ । ಉಮ್ಮತ್ತಕವಚನಮೇವ ಅವೋಚ। ಏವಂ ಉಮ್ಮತ್ತಕಚಿತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ಅಟ್ಠಾಸಿ ಇದಂ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ।

ಅಪರಮ್ಪಿ ವತ್ಥು - ಸದ್ಧಾತಿಸ್ಸಮಹಾರಾಜಾ ಕಿರ ಏಕದಿವಸಂ ಓರೋಧಗಣಪರಿವುತೋ ವಿಹಾರಂ ಆಗತೋ । ಏಕೋ ದಹರೋ ಲೋಹಪಾಸಾದದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಠತ್ವಾ ಅಸಂವರೇ ಠಿತೋ ಏಕಂ ಇತ್ಥಿಂ ಓಲೋಕೇಸಿ। ಸಾಪಿ ಗಮನಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ತಂ ಓಲೋಕೇಸಿ। ಉಭೋಪಿ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಉಟ್ಠಿತೇನ ರಾಗಗ್ಗಿನಾ ಡಯ್ಹಿತ್ವಾ ಕಾಲಮಕಂಸು। ಏವಂ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ದಹರಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ।

ಅಪರಮ್ಪಿ ವತ್ಥು - ಕಲ್ಯಾಣಿಯಮಹಾವಿಹಾರತೋ ಕಿರೇಕೋ ದಹರೋ ಉದ್ದೇಸತ್ಥಾಯ ಕಾಳದೀಘವಾಪಿಗಾಮದ್ವಾರವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಿತುದ್ದೇಸಕಿಚ್ಚೋ ಅತ್ಥಕಾಮಾನಂ ವಚನಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ "ಗತಟ್ಠಾನೇ ದಹರಸಾಮಣೇರೇಹಿ ಪುಟ್ಠೇನ ಗಾಮಸ್ಸ ನಿವಿಟ್ಠಾಕಾರೋ ಕಥೇತಬ್ಬೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಗಾಮೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೋ ವಿಸಭಾಗಾರಮ್ಮಣೇ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗತೋ ತಾಯ ನಿವತ್ಥವತ್ಥಂ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ "ಕಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇದಂ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಮತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಏವರೂಪಾ ನಾಮ ಇತ್ಥೀ ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮತಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಅನ್ತೋಉಟ್ಠಿತೇನ ರಾಗಗ್ಗಿನಾ ಡಯ್ಹಿತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪುಣಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಇದಂ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೨. ದುತಿಯಾದೀನಿ ಸದ್ದಗರುಕಾದೀನಂ ಆಸಯವಸೇನ ವುತ್ತಾನಿ। ತೇಸು **ಇತ್ಥಿಸದ್ದೋ**ತಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನೋ ಕಥಿತಗೀತವಾದಿತಸದ್ದೋ। ಅಪಿಚ ಇತ್ಥಿಯಾ ನಿವತ್ಥನಿವಾಸನಸ್ಸಾಪಿ ಅಲಙ್ಕತಾಲಙ್ಕಾರಸ್ಸಾಪಿ ಇತ್ಥಿಪಯೋಗನಿಪ್ಫಾದಿತೋ ವೀಣಾಸಙ್ಖಪಣವಾದಿಸದ್ದೋಪಿ ಇತ್ಥಿಸದ್ದೋತ್ವೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸಬ್ಬೋಪಿ ಹೇಸೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ।

ತತ್ಥ ಸುವಣ್ಣಕಕ್ಕಟಕಸುವಣ್ಣಮೋರದಹರಭಿಕ್ಖುಆದೀನಂ ವತ್ಥೂನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಪಬ್ಬತನ್ತರಂ ಕಿರ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಹನ್ತಂ ಹತ್ಥಿನಾಗಕುಲಂ ವಸತಿ। ಅವಿದೂರಟ್ಠಾನೇ ಚಸ್ಸ ಮಹಾಪರಿಭೋಗಸರೋ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೂಪಪನ್ನೋ ಸುವಣ್ಣಕಕ್ಕಟಕೋ ಅತ್ಥಿ। ಸೋ ತಂ ಸರಂ ಓತಿಣ್ಣೋತಿಣ್ಣೇ ಸಣ್ಡಾಸೇನ ವಿಯ ಅಳೇಹಿ ಪಾದೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸಂ ನೇತ್ವಾ ಮಾರೇತಿ। ತಸ್ಸ ಓತಾರಾಪೇಕ್ಖಾ ಹತ್ಥಿನಾಗಾ ಏಕಂ ಮಹಾಹತ್ಥಿಂ ಜೇಟ್ಠಕಂ ಕತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ತಂ ಹತ್ಥಿನಾಗಂ ಗಣ್ಹಿ। ಥಾಮಸತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹತ್ಥಿನಾಗೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಚಾಹಂ ಭೀತರವಂ ರವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸಬ್ಬೇ ಯಥಾರುಚಿಯಾ ಅಕೀಳಿತ್ವಾ ಪಲಾಯಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ನಿಚ್ಚಲೋವ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಉತ್ತಿಣ್ಣಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತೇನ ಗಹಿತಭಾವಂ ಅತ್ತನೋ ಭರಿಯಂ ಜಾನಾಪೇತುಂ ವಿರವಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ -

"ಸಿಙ್ಗೀಮಿಗೋ ಆಯತಚಕ್ಖುನೇತ್ತೋ,
ಅಟ್ಠಿತ್ತಚೋ ವಾರಿಸಯೋ ಅಲೋಮೋ।
ತೇನಾಭಿಭೂತೋ ಕಪಣಂ ರುದಾಮಿ,
ಮಾ ಹೇವ ಮಂ ಪಾಣಸಮಂ ಜಹೇಯ್ಯಾ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೩.೪೯)।

ಸಾ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಗಹಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತಂ ತಮ್ಹಾ ಭಯಾ ಮೋಚೇತುಂ ಹತ್ಥಿನಾ ಚ ಕುಳೀರೇನ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪನ್ತೀ ಏವಮಾಹ -

“ಅಯ್ಯ ನ ತಂ ಜಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕುಞ್ಜರಂ ಸಟ್ಠಿಹಾಯನಂ।
ಪಥಬ್ಯಾ ಚಾತುರನ್ತಾಯ, ಸುಪ್ಪಿಯೋ ಹೋಸಿ ಮೇ ತುವಂ॥

“ಯೇ ಕುಳೀರಾ ಸಮುದ್ದಸ್ಮಿಂ, ಗಙ್ಗಾಯ ಯಮುನಾಯ ಚ।
ತೇಸಂ ತ್ವಂ ವಾರಿಜೋ ಸೇಟ್ಠೋ, ಮುಞ್ಚ ರೋದನ್ತಿಯಾ ಪತಿ”ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೩.೫೦-೫೧)।

ಕುಳೀರೋ ಸಹ ಇತ್ಥಿಸದ್ದಸ್ಸವನೇನ ಗಹಣಂ ಸಿಥಿಲಮಕಾಸಿ। ಅಥ ಹತ್ಥಿನಾಗೋ “ಅಯಮೇವೇತಸ್ಸ ಓಕಾಸೋ”ತಿ ಏಕಂ ಪಾದಂ ಗಹಿತಾಕಾರೇನೇವ ಠಪೇತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಂ ಪಿಟ್ಠಿಕಪಾಲೇ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಿಚುಣ್ಣಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಥೋಕಂ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ತೀರೇ ಖಿಪಿ। ಅಥ ನಂ ಸಬ್ಬಹತ್ಥಿನೋ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ “ಅಮ್ಹಾಕಂ ವೇರೀ”ತಿ ವಿಚುಣ್ಣಯಿಂಸು। ಏವಂ ತಾವ ಇತ್ಥಿಸದ್ದೋ ಸುವಣ್ಣಕಕ್ಕಟಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ।

ಸುವಣ್ಣಮೋರೋಪಿ ಹಿಮವನ್ತಂ ಅನುಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಪಬ್ಬತಗಹನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸನ್ತೋ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಉದಯಕಾಲೇ ಸೂರಿಯಮಣ್ಡಲಂ ಉಲ್ಲೋಕೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ರಕ್ಖಂ ಕರೋನ್ತೋ ಏವಂ ವದತಿ -

“ಉದೇತಯಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಏಕರಾಜಾ,
ಹರಿಸ್ಸವಣ್ಣೋ ಪಥವಿಪ್ಪಭಾಸೋ।
ತಂ ತಂ ನಮಸ್ಸಾಮಿ ಹರಿಸ್ಸವಣ್ಣಂ ಪಥವಿಪ್ಪಭಾಸಂ,
ತಯಾಜ್ಜ ಗುತ್ತಾ ವಿಹರೇಮು ದಿವಸಂ॥

“ಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇದಗೂ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇ,
ತೇ ಮೇ ನಮೋ ತೇ ಚ ಮಂ ಪಾಲಯನ್ತು।
ನಮತ್ಥು ಬುದ್ಧಾನಂ ನಮತ್ಥು ಬೋಧಿಯಾ,
ನಮೋ ವಿಮುತ್ತಾನಂ ನಮೋ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ।
ಇಮಂ ಸೋ ಪರಿತ್ತಂ ಕತ್ವಾ,
ಮೋರೋ ಚರತಿ ಏಸನಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೨.೧೭)।

ಸೋ ದಿವಸಂ ಗೋಚರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ಅತ್ಥಙ್ಗತಂ ಸೂರಿಯಮಣ್ಡಲಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾಪಿ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ವದತಿ -

“ಅಪೇತಯಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಏಕರಾಜಾ,
ಹರಿಸ್ಸವಣ್ಣೋ ಪಥವಿಪ್ಪಭಾಸೋ।
ತಂ ತಂ ನಮಸ್ಸಾಮಿ ಹರಿಸ್ಸವಣ್ಣಂ ಪಥವಿಪ್ಪಭಾಸಂ,
ತಯಾಜ್ಜ ಗುತ್ತಾ ವಿಹರೇಮು ರತ್ತಿಂ॥

“ಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇದಗೂ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇ,
ತೇ ಮೇ ನಮೋ ತೇ ಚ ಮಂ ಪಾಲಯನ್ತು।
ನಮತ್ಥು ಬುದ್ಧಾನಂ ನಮತ್ಥು ಬೋಧಿಯಾ,
ನಮೋ ವಿಮುತ್ತಾನಂ ನಮೋ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ।

ಇಮಂ ಸೋ ಪರಿತ್ತಂ ಕತ್ವಾ,
ಮೋರೋ ವಾಸಮಕಪ್ಪಯೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೨.೧೮)।

ಇಮಿನಾ ನಿಯಾಮೇನ ಸತ್ತ ವಸ್ಸಸತಾನಿ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ಪರಿತ್ತಕಮ್ಮತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಮೋರಕುಕ್ಕುಟಿಕಾಯ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಪರಿತ್ತಕಮ್ಮಂ ಅಸರಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಪೇಸಿತಸ್ಸ ಲುದ್ದಕಸ್ಸ ವಸಂ ಉಪಗತೋ। ಏವಂ ಇತ್ಥಿಸದ್ದೋ ಸುವಣ್ಣಮೋರಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತೀತಿ। ಭಾತಪಬ್ಬತವಾಸೀ ದಹರೋ ಪನ ಸುಧಾಮುಣ್ಡಕವಾಸೀ ದಹರೋ ಚ ಇತ್ಥಿಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಪತ್ತಾತಿ।

೩. ತತಿಯೇ **ಇತ್ಥಿಗನ್ಧೋ**ತಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಿಕಂ ಗನ್ಧಾಯತನಂ। ಸ್ವಾಯಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ಸರೀರಗನ್ಧೋ ದುಗ್ಗನ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಕಾಯಾರುಳ್ಹೋ ಪನ ಆಗನ್ತುಕಅನುಲೇಪನಾದಿಗನ್ಧೋ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಏಕಚ್ಚಾ ಹಿ ಇತ್ಥೀ ಅಸ್ಸಗನ್ಧಿನೀ ಹೋತಿ, ಏಕಚ್ಚಾ ಮೇಣ್ಡಕಗನ್ಧಿನೀ, ಏಕಚ್ಚಾ ಸೇದಗನ್ಧಿನೀ, ಏಕಚ್ಚಾ ಸೋಣಿತಗನ್ಧಿನೀ । ಏಕಚ್ಚೋ ಅನ್ಧಬಾಲೋ ಏವರೂಪಾಯಪಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ರಜ್ಜತೇವ। ಚಕ್ಕವತ್ತಿನೋ ಪನ ಇತ್ಥಿರತನಸ್ಸ ಕಾಯತೋ ಚನ್ದನಗನ್ಧೋ ವಾಯತಿ, ಮುಖತೋ ಚ ಉಪ್ಪಲಗನ್ಧೋ। ಅಯಂ ನ ಸಬ್ಬಾಸಂ ಹೋತಿ, ಆಗನ್ತುಕಅನುಲೇಪನಾದಿಗನ್ಧೋವ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪನ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಗೋಣಾದಯೋ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಂ ಸಜಾತಿಇತ್ಥೀನಂ ಉತುಗನ್ಧೇನ ಯೋಜನದ್ವಿಯೋಜನತಿಯೋಜನಚತುಯೋಜನಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಇತ್ಥಿಕಾಯೇ ಗನ್ಧೋ ವಾ ಹೋತು ಇತ್ಥಿಯಾ ನಿವತ್ಥನಿವಾಸನಅನುಲಿತ್ತಾಲೇಪನಪಿಳನ್ಧಮಾಲಾದಿಗನ್ಧೋ ವಾ, ಸಬ್ಬೋಪಿ ಇತ್ಥಿಗನ್ಧೋತ್ವೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಇತ್ಥಿರಸೋ**ತಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಿಕಂ ರಸಾಯತನಂ। ತಿಪಿಟಕಚೂಳನಾಗಚೂಳಾಭಯತ್ಥೇರಾ ಪನ "ಸ್ವಾಯಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವಿತಾದಿವಸೇನ ಸವನರಸೋ ಚೇವ ಪರಿಭೋಗರಸೋ ಚ, ಅಯಂ ಇತ್ಥಿರಸೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಕಿಂ ತೇನ? ಯೋ ಪನಾಯಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ಓಟ್ಠಮಂಸಸಮ್ಮಕ್ಖನಖೇಳಾದಿರಸೋಪಿ , ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ದಿನ್ನಯಾಗುಭತ್ತಾದೀನಂ ರಸೋಪಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಇತ್ಥಿರಸೋತ್ವೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅನೇಕೇ ಹಿ ಸತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಸಹತ್ಥಾ ದಿನ್ನಮೇವ ಮಧುರನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಪತ್ತಾತಿ।

೫. ಪಞ್ಚಮೇ **ಇತ್ಥಿಫೋಟ್ಠಬ್ಬೋ**ತಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಇತ್ಥಿಸರೀರಾರುಳ್ಹಾನಂ ವತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರಮಾಲಾದೀನಮ್ಪಿ ಫಸ್ಸೋ ಇತ್ಥಿಫೋಟ್ಠಬ್ಬೋತ್ವೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸಬ್ಬೋಪೇಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ ಮಹಾಚೇತಿಯಙ್ಗಣೇ ಗಣಸಜ್ಝಾಯಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ದಹರಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಸಭಾಗಾರಮ್ಮಣಫಸ್ಸೋ ವಿಯಾತಿ।

ಇತಿ ಸತ್ಥಾ ಸತ್ತಾನಂ ಆಸಯಾನುಸಯವಸೇನ ರೂಪಾದೀಸು ಏಕೇಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಈದಿಸಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ಆಹ। ಯಥಾ ಹಿ ರೂಪಗರುಕಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಂ ಗಮೇತಿ ಪಲಿಬುನ್ಧತಿ ಬಜ್ಝಾಪೇತಿ ಬದ್ಧಾಪೇತಿ ಮೋಹೇತಿ ಸಂಮೋಹೇತಿ, ನ ತಥಾ ಸೇಸಾ ಸದ್ದಾದಯೋ। ಯಥಾ ಚ ಸದ್ದಾದಿಗರುಕಾನಂ ಸದ್ದಾದಯೋ, ನ ತಥಾ ರೂಪಾದೀನಿ ಆರಮ್ಮಣಾನಿ। ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಚ ರೂಪಾದೀಸು ಏಕಮೇವಾರಮ್ಮಣಂ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ದ್ವೇಪಿ ತೀಣಿಪಿ ಚತ್ತಾರಿಪಿ ಪಞ್ಚಪಿ। ಇತಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಸುತ್ತನ್ತಾ ಪಞ್ಚಗರುಕವಸೇನ ಕಥಿತಾ, ನ ಪಞ್ಚಗರುಕಜಾತಕವಸೇನ। **ಪಞ್ಚಗರುಕಜಾತಕಂ** ಪನ ಸಕ್ಖಿಭಾವತ್ಥಾಯ ಆಹರಿತ್ವಾ ಕಥೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ರ ಹಿ ಅಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಕನ್ತಾರಮಜ್ಝೇ ಕತಾಯ ಆಪಣಾದಿವಿಚಾರಣಾಯ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಞ್ಚಸು ಸಹಾಯೇಸು ರೂಪಗರುಕೋ ರೂಪಾರಮ್ಮಣೇ ಬಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಪತ್ತೋ, ಸದ್ದಾದಿಗರುಕಾ ಸದ್ದಾರಮ್ಮಣಾದೀಸು। ಇತಿ ತಂ ಸಕ್ಖಿಭಾವತ್ಥಾಯ ಆಹರಿತ್ವಾ ಕಥೇತಬ್ಬಂ। ಇಮೇ ಪನ ಪಞ್ಚ ಸುತ್ತನ್ತಾ ಪಞ್ಚಗರುಕವಸೇನೇವ ಕಥಿತಾ।

೬. ಯಸ್ಮಾ ಚ ನ ಕೇವಲಂ ಪುರಿಸಾಯೇವ ಪಞ್ಚಗರುಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ಇತ್ಥಿಯೋಪಿ ಹೋನ್ತಿಯೇವ, ತಸ್ಮಾ ತಾಸಮ್ಪಿ ವಸೇನ ಪುನ ಪಞ್ಚ ಸುತ್ತನ್ತೇ ಕಥೇಸಿ। ತೇಸಮ್ಪಿ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ವತ್ಥೂಸುಪಿ ಪಠಮಸುತ್ತೇ ಲೋಹಪಾಸಾದದ್ವಾರೇ

ಠಿತಂ ದಹರಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಮತಾಯ ರಾಜೋರೋಧಾಯ ವತ್ಥು ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ।

೭. ದುತಿಯಸುತ್ತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ರೂಪೂಪಜೀವಿನೋ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ವತ್ಥು ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಗುತ್ತಿಲವೀಣಾವಾದಕೋ ಕಿರೇಕಿಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಸಹಸ್ಸಂ ಪಹಿಣಿ, ಸಾ ತಂ ಉಪ್ಪಣ್ಡೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛಿ। ಸೋ "ಕರಿಸ್ಸಾಮೇತ್ಥ ಕತ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಸಾಯನ್ಹಕಾಲಸಮನನ್ತರೇ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಗೇಹಸ್ಸ ಅಭಿಮುಖಟ್ಠಾನೇ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಗೇಹದ್ವಾರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ವೀಣಾಯ ತನ್ತಿಯೋ ಸಮೇ ಗುಣೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತನ್ತಿಸ್ಸರೇನ ಗೀತಸ್ಸರಂ ಅನತಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಗಾಯಿ। ಸಾ ಇತ್ಥೀ ತಸ್ಸ ಗೀತಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ದ್ವಾರನ್ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ "ವಿವಟವಾತಪಾನೇನ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಕಾಸೇಯೇವ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತಾ।

೮. ತತಿಯಸುತ್ತೇ ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಞ್ಞೋ ಕಾಯತೋ ಚನ್ದನಗನ್ಧೋ ವಾಯತಿ, ಮುಖತೋ ಚ ಉಪ್ಪಲಗನ್ಧೋತಿ ಇದಂ ಆಹರಿತಬ್ಬಂ। ಇದಂ ಚೇತ್ಥ ವತ್ಥು ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕಿರೇಕಿಸ್ಸಾ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಧೀತಾಯ ಸಾಮಿಕೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ, "ನ ಸಕ್ಕಾ ಮಯಾ ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಗಿಹಿಭೂತೇನ ಪೂರೇತು"ನ್ತಿ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭರಿಯಂ "ಅಸ್ಸಾಮಿಕಾ ಅಯ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿಕೋಸಲೋ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ಏಕಂ ನೀಲುಪ್ಪಲಕಲಾಪಂ ಆದಾಯ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಏಕೇಕಿಸ್ಸಾ ಏಕೇಕಂ ನೀಲುಪ್ಪಲಂ ದಾಪೇಸಿ। ಪುಪ್ಫೇಸು ಭಾಜಿಯಮಾನೇಸು ತಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ದ್ವೇ ಹತ್ಥಂ ಪತ್ತಾನಿ। ಸಾ ಪಹಟ್ಠಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಉಪಸಿಙ್ಘಿತ್ವಾ ಪರೋದಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸಾ ಉಭಯಾಕಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಪಹಟ್ಠಕಾರಣಞ್ಚ ರೋದನಕಾರಣಞ್ಚ ಕಥೇಸಿ। ಯಾವತತಿಯಂ ಕಥಿತೇಪಿ ರಾಜಾ ಅಸ್ಸದ್ದಹನ್ತೋ ಪುನದಿವಸೇ ಸಕಲರಾಜನಿವೇಸನೇ ಸಬ್ಬಮಾಲಾವಿಲೇಪನಾದಿಸುಗನ್ಧಗನ್ಧಂ ಹರಾಪೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ತಂ ಇತ್ಥಿಂ "ಕತರೋ ತೇ ಥೇರೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ, "ಅಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಞತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಗಚ್ಛತು, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಸುಕತ್ಥೇರೋ ಅನುಮೋದನಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಠಪೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗತೋ। ಥೇರೇ ಅನುಮೋದನಂ ವತ್ತುಂ ಆರದ್ಧಮತ್ತೇ ಸಕಲಂ ರಾಜನಿವೇಸನಂ ಗನ್ಧಪೂರಂ ವಿಯ ಜಾತಂ। ರಾಜಾ "ಸಚ್ಚಮೇವೇಸಾ ಆಹಾ"ತಿ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಸತ್ಥಾರಂ ತಂ ಕಾರಣಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸತ್ಥಾ "ಅಯಂ ಅತೀತೇ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೋ 'ಸಾಧು ಸಾಧೂ'ತಿ ಸಾಧುಕಾರಂ ಪವತ್ತೇನ್ತೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ, ತಮ್ಮೂಲಕೋ ತೇನ ಮಹಾರಾಜ ಅಯಮಾನಿಸಂಸೋ ಲದ್ಧೋ"ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಿ।

"ಸದ್ಧಮ್ಮದೇಸನಾಕಾಲೇ, ಸಾಧು ಸಾಧೂತಿ ಭಾಸತೋ।
ಮುಖತೋ ಜಾಯತೇ ಗನ್ಧೋ, ಉಪ್ಪಲಂವ ಯಥೋದಕೇ"ತಿ॥

ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಗ್ಗೇ ವಟ್ಟಮೇವ ಕಥಿತಂ।

ರೂಪಾದಿವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೨. ನೀವರಣಪ್ಪಹಾನವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೧೧. ದುತಿಯಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಏಕಧಮ್ಮಮ್ಪೀ**ತಿ ಏತ್ಥ "ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಧ॰ ಸ॰ ೧೨೧) ವಿಯ ನಿಸ್ಸತ್ತಟ್ಠೇನ ಧಮ್ಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತಸ್ಮಾ ಏಕಧಮ್ಮಮ್ಪೀತಿ ನಿಸ್ಸತ್ತಂ ಏಕಸಭಾವಮ್ಪೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ। **ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ "ಭೂತಾನಂ ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಸಮ್ಭವೇಸೀನಂ ವಾ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೦೨; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೧) ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಅಪದಾ ವಾ ದ್ವಿಪದಾ ವಾ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೩೪; ಇತಿವು॰ ೯೦) ಏವಮಾದೀಸು ವಿಯ ಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೋ ವಾಸದ್ದೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ನ ವಿಕಪ್ಪತ್ಥೋ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - ಯೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ತಮಹಂ ಯಥಾ ಸುಭನಿಮಿತ್ತಂ, ಏವಂ ಅಞ್ಞಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ। ತತ್ಥ **ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ**ತಿ ಅಜಾತೋ ಅಸಞ್ಜಾತೋ ಅಪಾತುಭೂತೋ ಅಸಮುದಾಗತೋ। **ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ**ತಿ "ಯೋ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮರಾಗೋ ಕಾಮನನ್ದೀ ಕಾಮತಣ್ಹಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೧೫೪) ನಯೇನ ವಿತ್ಥಾರಿತಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ। **ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ**ತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ ಪಾತುಭವತಿ। ಸೋ ಪನೇಸ ಅಸಮುದಾಚಾರವಸೇನ ವಾ ಅನನುಭೂತಾರಮ್ಮಣವಸೇನ ವಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಞ್ಞಥಾ ಹಿ ಅನಮತಗ್ಗೇ ಸಂಸಾರೇ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

ತತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ವತ್ತವಸೇನ ಕಿಲೇಸೋ ನ ಸಮುದಾಚರತಿ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಗನ್ಥಧುತಙ್ಗಸಮಾಧಿ- ವಿಪಸ್ಸನಾನವಕಮ್ಮಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರವಸೇನ। ಕಥಂ? ಏಕಚ್ಚೋ ಹಿ ವತ್ತಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ದ್ವೇಅಸೀತಿ ಖುದ್ದಕವತ್ತಾನಿ ಚುದ್ದಸ ಮಹಾವತ್ತಾನಿ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣಬೋಧಿಯಙ್ಗಣಪಾನೀಯಮಾಳಕಉಪೋಸಥಾಗಾರಆಗನ್ತುಕಗಮಿಕವತ್ತಾನಿ ಚ ಕರೋನ್ತಸ್ಸೇವ ಕಿಲೇಸೋ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನಸ್ಸ ವತ್ತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಭಿನ್ನವತ್ತಸ್ಸ ಚರತೋ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಞ್ಚೇವ ಸತಿವೋಸ್ಸಗ್ಗಞ್ಚ ಆಗಮ್ಮ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಸಮುದಾಚಾರವಸೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನಾಮ।

ಏಕಚ್ಚೋ ಗನ್ಥಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಏಕಮ್ಪಿ ನಿಕಾಯಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ದ್ವೇಪಿ ತಯೋಪಿ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಪಞ್ಚಪಿ। ತಸ್ಸ ತೇಪಿಟಕಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಅತ್ಥವಸೇನ ಪಾಳಿವಸೇನ ಅನುಸನ್ಧಿವಸೇನ ಪುಬ್ಬಾಪರವಸೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತಸ್ಸ ವಾಚೇನ್ತಸ್ಸ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಪಕಾಸೇನ್ತಸ್ಸ ಕಿಲೇಸೋ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನಸ್ಸ ಗನ್ಥಕಮ್ಮಂ ಪಹಾಯ ಕುಸೀತಸ್ಸ ಚರತೋ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸತಿವೋಸ್ಸಗ್ಗೇ ಆಗಮ್ಮ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಸಮುದಾಚಾರವಸೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನಾಮ।

ಏಕಚ್ಚೋ ಪನ ಧುತಙ್ಗಧರೋ ಹೋತಿ, ತೇರಸ ಧುತಙ್ಗಗುಣೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತತಿ। ತಸ್ಸ ಪನ ಧುತಙ್ಗಗುಣೇ ಪರಿಹರನ್ತಸ್ಸ ಕಿಲೇಸೋ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನಸ್ಸ ಧುತಙ್ಗಾನಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಬಾಹುಲ್ಲಾಯ ಆವತ್ತಸ್ಸ ಚರತೋ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸತಿವೋಸ್ಸಗ್ಗೇ ಆಗಮ್ಮ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಸಮುದಾಚಾರವಸೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನಾಮ।

ಏಕಚ್ಚೋ ಅಟ್ಠಸು ಸಮಾಪತ್ತೀಸು ಚಿಣ್ಣವಸೀ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾದೀಸು ಆವಜ್ಜನವಸಿಆದೀನಂ ವಸೇನ ವಿಹರನ್ತಸ್ಸ ಕಿಲೇಸೋ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನಸ್ಸ ಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನಸ್ಸ ವಾ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಜ್ಝಾನಸ್ಸ ವಾ ಭಸ್ಸಾದೀಸು ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸತಿವೋಸ್ಸಗ್ಗೇ ಆಗಮ್ಮ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಸಮುದಾಚಾರವಸೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನಾಮ।

ಏಕಚ್ಚೋ ಪನ ವಿಪಸ್ಸಕೋ ಹೋತಿ, ಸತ್ತಸು ವಾ ಅನುಪಸ್ಸನಾಸು ಅಟ್ಠಾರಸಸು ವಾ ಮಹಾವಿಪಸ್ಸನಾಸು ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸೇವಂ ವಿಹರತೋ ಕಿಲೇಸೋ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನಸ್ಸ ವಿಪಸ್ಸನಾಕಮ್ಮಂ ಪಹಾಯ

ಕಾಯದಳ್ಹಿಬಹುಲಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸತಿವೋಸ್ಸಗ್ಗೇ ಆಗಮ್ಮ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಸಮುದಾಚಾರವಸೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನಾಮ।

ಏಕಚ್ಚೋ ನವಕಮ್ಮಿಕೋ ಹೋತಿ, ಉಪೋಸಥಾಗಾರಭೋಜನಸಾಲಾದೀನಿ ಕಾರೇತಿ। ತಸ್ಸ ತೇಸಂ ಉಪಕರಣಾನಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತಸ್ಸ ಕಿಲೇಸೋ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನಸ್ಸ ನವಕಮ್ಮೇ ನಿಟ್ಠಿತೇ ವಾ ವಿಸ್ಸಟ್ಠೇ ವಾ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸತಿವೋಸ್ಸಗ್ಗೇ ಆಗಮ್ಮ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಸಮುದಾಚಾರವಸೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನಾಮ।

ಏಕಚ್ಚೋ ಪನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಆಗತೋ ಸುದ್ಧಸತ್ತೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಅನಾಸೇವನತಾಯ ಕಿಲೇಸೋ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನಸ್ಸ ಲದ್ಧಾಸೇವನಸ್ಸ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸತಿವೋಸ್ಸಗ್ಗೇ ಆಗಮ್ಮ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಸಮುದಾಚಾರವಸೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನಾಮ। ಏವಂ ತಾವ ಅಸಮುದಾಚಾರವಸೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಕಥಂ ಅನನುಭೂತಾರಮ್ಮಣವಸೇನ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅನನುಭೂತಪುಬ್ಬಂ ಮನಾಪಿಯಂ ರೂಪಾದಿಆರಮ್ಮಣಂ ಲಭತಿ, ತಸ್ಸ ತತ್ಥ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸತಿವೋಸ್ಸಗ್ಗೇ ಆಗಮ್ಮ ರಾಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಅನನುಭೂತಾರಮ್ಮಣವಸೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನಾಮ।

ಉಪ್ಪನ್ನೋತಿ ಜಾತೋ ಸಞ್ಜಾತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಪಾತುಭೂತೋ। **ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯಾ**ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಭಾವಾಯ। **ವೇಪುಲ್ಲಾಯಾ**ತಿ ವಿಪುಲಭಾವಾಯ ರಾಸಿಭಾವಾಯ। ತತ್ಥ ಸಕಿಂ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ನ ನಿರುಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ, ಸಕಿಂ ನಿರುದ್ಧೋ ವಾ ಸ್ವೇವ ಪುನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪನ ನಿರುದ್ಧೇ ತಸ್ಮಿಂ ವಾ ಆರಮ್ಮಣೇ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ವಾ ಆರಮ್ಮಣೇ ಅಪರಾಪರಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ ನಾಮ।

ಸುಭನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ರಾಗಟ್ಠಾನಿಯಂ ಆರಮ್ಮಣಂ। "ಸನಿಮಿತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ನೋ ಅನಿಮಿತ್ತಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ನಾಮಂ। "ಅಧಿಚಿತ್ತಮನುಯುತ್ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಞ್ಚ ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬಾನೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೧೬) ಏತ್ಥ ಕಾರಣಸ್ಸ। "ಸೋ ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಆಸೇವತಿ ಭಾವೇತೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೯.೩೫) ಏತ್ಥ ಸಮಾಧಿಸ್ಸ। "ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೨೭) ಏತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ। ಇಧ ಪನ ರಾಗಟ್ಠಾನಿಯೋ ಇಟ್ಠಾರಮ್ಮಣಧಮ್ಮೋ "ಸುಭನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। **ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕರೋತೋ**ತಿ। "ತತ್ಥ ಕತಮೋ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ? ಅನಿಚ್ಚೇ ನಿಚ್ಚನ್ತಿ, ದುಕ್ಖೇ ಸುಖನ್ತಿ, ಅನತ್ತನಿ ಅತ್ತಾತಿ, ಅಸುಭೇ ಸುಭನ್ತಿ, ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ ಉಪ್ಪಥಮನಸಿಕಾರೋ, ಸಚ್ಚವಿಪ್ಪಟಿಕೂಲೇನ ವಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಆವಜ್ಜನಾ ಅನ್ವಾವಜ್ಜನಾ ಆಭೋಗೋ ಸಮನ್ನಾಹಾರೋ ಮನಸಿಕಾರೋ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ"ತಿ (ವಿಭ॰ ೯೩೬) ಇಮಸ್ಸ ಮನಸಿಕಾರಸ್ಸ ವಸೇನ ಅನುಪಾಯೇನ ಮನಸಿಕರೋನ್ತಸ್ಸಾತಿ।

೧೨. ದುತಿಯೇ **ಬ್ಯಾಪಾದೋ**ತಿ ಭತ್ತಬ್ಯಾಪತ್ತಿ ವಿಯ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜನಂ ಪಕತಿವಿಜಹನಭಾವೋ। "ತತ್ಥ ಕತಮಂ ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಂ? ಅನತ್ಥಂ ಮೇ ಅಚರೀತಿ ಆಘಾತೋ ಜಾಯತೀ"ತಿ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೧೬೦) ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರಿತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಪಟಿಘನಿಮಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಅನಿಟ್ಠಂ ನಿಮಿತ್ತಂ। ಪಟಿಘಸ್ಸಪಿ ಪಟಿಘಾರಮ್ಮಣಸ್ಸಪಿ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ - "ಪಟಿಘಮ್ಪಿ ಪಟಿಘನಿಮಿತ್ತಂ, ಪಟಿಘಾರಮ್ಮಣೋಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಪಟಿಘನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ, ಏವಂ ಇತೋ ಪರೇಸುಪಿ। ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಹಿ ವಿಸೇಸಮತ್ತಮೇವ ವಕ್ಖಾಮಾತಿ।

೧೩. ತತಿಯೇ **ಥಿನಮಿದ್ಧನ್ತಿ** ಥಿನಞ್ಚೇವ ಮಿದ್ಧಞ್ಚ। ತೇಸು ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಕಮ್ಮಞ್ಞತಾ **ಥಿನಂ,** ಆಲಸಿಯಭಾವಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಖನ್ಧಾನಂ ಅಕಮ್ಮಞ್ಞತಾ **ಮಿದ್ಧಂ,** ಕಪಿಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಪಚಲಾಯಿಕಭಾವಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ "ತತ್ಥ ಕತಮಂ ಥಿನಂ? ಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಕಲ್ಯತಾ ಅಕಮ್ಮಞ್ಞತಾ ಓಲೀಯನಾ ಸಲ್ಲೀಯನಾ। ತತ್ಥ ಕತಮಂ ಮಿದ್ಧಂ? ಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಅಕಲ್ಯತಾ ಅಕಮ್ಮಞ್ಞತಾ ಓನಾಹೋ ಪರಿಯೋನಾಹೋ"ತಿಆದಿನಾ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೧೬೨-೧೧೬೩) ನಯೇನ ವಿತ್ಥಾರೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಅರತೀತಿ**ಆದೀನಿ ವಿಭಙ್ಗೇ ವಿಭತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ –

"ತತ್ಥ ಕತಮಾ **ಅರತಿ**? ಪನ್ತೇಸು ವಾ ಸೇನಾಸನೇಸು ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇಸು ವಾ ಅಧಿಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅರತಿ ಅರತಿತಾ ಅನಭಿರತಿ ಅನಭಿರಮನಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಾ ಪರಿತಸ್ಸಿತಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅರತಿ। ತತ್ಥ ಕತಮಾ **ತನ್ದೀ**? ಯಾ ತನ್ದೀ ತನ್ದಿಯನಾ ತನ್ದಿಮನತಾ ಆಲಸ್ಸಂ ಆಲಸ್ಸಾಯನಾ ಆಲಸ್ಸಾಯಿತತ್ತಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ತನ್ದೀ। ತತ್ಥ ಕತಮಾ **ವಿಜಮ್ಭಿತಾ**? ಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಜಮ್ಭನಾ ವಿಜಮ್ಭನಾ ಆನಮನಾ ವಿನಮನಾ ಸನ್ನಮನಾ ಪಣಮನಾ ಬ್ಯಾಧಿಯಕಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ವಿಜಮ್ಭಿತಾ। ತತ್ಥ ಕತಮೋ **ಭತ್ತಸಮ್ಮದೋ**? ಯಾ ಭುತ್ತಾವಿಸ್ಸ ಭತ್ತಮುಚ್ಛಾ ಭತ್ತಕಿಲಮಥೋ ಭತ್ತಪರಿಳಾಹೋ ಕಾಯದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಭತ್ತಸಮ್ಮದೋ। ತತ್ಥ ಕತಮಂ **ಚೇತಸೋ ಚ ಲೀನತ್ತಂ**? ಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಕಲ್ಯತಾ ಅಕಮ್ಮಞ್ಞತಾ ಓಲೀಯನಾ ಸಲ್ಲೀಯನಾ ಲೀನಂ ಲೀಯನಾ ಲೀಯಿತತ್ತಂ ಥಿನಂ ಥಿಯನಾ ಥಿಯಿತತ್ತಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಚೇತಸೋ ಚ ಲೀನತ್ತ"ನ್ತಿ (ವಿಭ॰ ೮೫೬, ೮೫೭, ೮೫೮, ೮೬೦)।

ಏತ್ಥ ಚ ಪುರಿಮಾ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಥಿನಮಿದ್ಧನೀವರಣಸ್ಸ ಸಹಜಾತವಸೇನಾಪಿ ಉಪನಿಸ್ಸಯವಸೇನಾಪಿ ಪಚ್ಚಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ಚೇತಸೋ ಚ ಲೀನತ್ತಂ ಅತ್ತನೋವ ಅತ್ತನಾ ಸಹಜಾತಂ ನ ಹೋತಿ, ಉಪನಿಸ್ಸಯಕೋಟಿಯಾ ಪನ ಹೋತೀತಿ।

೧೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚನ್ತಿ** ಉದ್ಧಚ್ಚಞ್ಚೇವ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಞ್ಚ। ತತ್ಥ **ಉದ್ಧಚ್ಚಂ ನಾಮ** ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ಧತಾಕಾರೋ। **ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ನಾಮ** ಅಕತಕಲ್ಯಾಣಸ್ಸ ಕತಪಾಪಸ್ಸ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ। **ಚೇತಸೋ ಅವೂಪಸಮೋತಿ** ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸೇವೇತಂ ನಾಮಂ। **ಅವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಝಾನೇನ ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ವಾ ಅವೂಪಸಮಿತಚಿತ್ತಸ್ಸ। ಅಯಂ ಪನ ಅವೂಪಸಮೋ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಕೋಟಿಯಾ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೀತಿ।

೧೫. ಪಞ್ಚಮೇ **ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾತಿ** "ಸತ್ಥರಿ ಕಙ್ಖತೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೧೬೭) ನಯೇನ ವಿತ್ಥಾರಿತಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನೀವರಣಂ। ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣೋಯೇವಾತಿ।

೧೬. ಛಟ್ಠೇ **ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ನುಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ** ಅಸಮುದಾಚಾರವಸೇನ ವಾ ಅನನುಭೂತಾರಮ್ಮಣವಸೇನ ವಾತಿ ದ್ವೀಹೇವ ಕಾರಣೇಹಿ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಥಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋವ ಹೋತಿ, ಪುನ ಹೇತುಂ ವಾ ಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ನ ಲಭತಿ। ಇಧಾಪಿ ವತ್ತಾದೀನಂಯೇವ ವಸೇನ ಅಸಮುದಾಚಾರೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಹಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವತ್ತೇ ಯುತ್ತಸ್ಸ ವತ್ತಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸೇವ ಕಿಲೇಸೋ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ, ವತ್ತವಸೇನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಂ ತಥಾವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಮೇವ ಕತ್ವಾ ವಿವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ಮಿಲಕ್ಖತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ವಿಯ।

ಸೋ ಕಿರಾಯಸ್ಮಾ ರೋಹಣಜನಪದೇ ಗಾಮೇಣ್ಡವಾಲಮಹಾವಿಹಾರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರೇ ನೇಸಾದಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ವಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಕತಘರಾವಾಸೋ "ಪುತ್ತದಾರಂ ಪೋಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅದೂಹಲಸತಂ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾ ಪಾಸಸತಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಸೂಲಸತಂ ರೋಪೇತ್ವಾ ಬಹುಂ ಪಾಪಂ ಆಯೂಹನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಗೇಹತೋ ಅಗ್ಗಿಞ್ಚ ಲೋಣಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಗತೋ। ಪಾಸೇ ಬದ್ಧಮಿಗಂ ವಧಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರಪಕ್ಕಮಂಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಪಿಪಾಸಿತೋ ಹುತ್ವಾ ಗಾಮೇಣ್ಡವಾಲಮಹಾವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಪಾನೀಯಮಾಳಕೇ ದಸಮತ್ತೇಸು ಪಾನೀಯಘಟೇಸು ಪಿಪಾಸಾವಿನೋದನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪಾನೀಯಂ ಅಲಭನ್ತೋ, "ಕಿಂ ನಾಮೇತಂ ಏತ್ತಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ಪಿಪಾಸಾಯ ಆಗತಾನಂ ಪಿಪಾಸಾವಿನೋದನಮತ್ತಂ ಪಾನೀಯಂ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಉಜ್ಝಾಯಿತುಂ

ಆರದ್ಧೋ। ಚೂಳಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪಾನೀಯಮಾಳಕೇ ದಸಮತ್ತೇ ಪಾನೀಯಘಟೇ ಪೂರೇ ದಿಸ್ವಾ "ಜೀವಮಾನಪೇತಕಸತ್ತೋ ಅಯಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ, "ಉಪಾಸಕ, ಸಚೇ ಪಿಪಾಸಿತೋಸಿ, ಪಿವ ಪಾನೀಯ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಕುಟಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇಸು ಆಸಿಞ್ಚಿ। ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪೀತಪೀತಂ ಪಾನೀಯಂ ತತ್ತಕಪಾಲೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಮಿವ ನಸ್ಸತಿ, ಸಕಲೇಪಿ ಘಟೇ ಪಿವತೋ ಪಿಪಾಸಾ ನ ಪಚ್ಛಿಜ್ಜಿ। ಅಥ ನಂ ಥೇರೋ ಆಹ – "ಯಾವ ದಾರುಣಞ್ಚ ತೇ, ಉಪಾಸಕ, ಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ಇದಾನೇವ ಪೇತೋ ಜಾತೋ, ವಿಪಾಕೋ ಕೀದಿಸೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ?

ಸೋ ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಲದ್ಧಸಂವೇಗೋ ಥೇರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಅದೂಹಲಾದೀನಿ ವಿಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುತ್ತದಾರಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾನಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ದೀಪಕಮಿಗಪಕ್ಖಿನೋ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಥೇರಂ ಪಚ್ಚುಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ದುಕ್ಕರಾ, ಆವುಸೋ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ಕಥಂ ತ್ವಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಸೀತಿ? ಭನ್ತೇ, ಏವರೂಪಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಾರಣಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಥಂ ನ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ? ಥೇರೋ ತಚಪಞ್ಚಕಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಸೋ ವತ್ತಾರಭಿತೋ ಹುತ್ವಾ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ದೇವದೂತಸುತ್ತೇ "ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಪಾಲಾ ಪುನ ಮಹಾನಿರಯೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೬೦; ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೩೬) ಇಮಂ ಠಾನಂ ಸುತ್ವಾ "ಏತ್ತಕಂ ದುಕ್ಖರಾಸಿಂ ಅನುಭವಿತಸತ್ತಂ ಪುನ ಮಹಾನಿರಯೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಅಹೋ ಭಾರಿಯೋ, ಭನ್ತೇ, ಮಹಾನಿರಯೋ"ತಿ ಆಹ। ಆಮಾವುಸೋ, ಭಾರಿಯೋತಿ। ಸಕ್ಕಾ, ಭನ್ತೇ, ಪಸ್ಸಿತುನ್ತಿ? "ನ ಸಕ್ಕಾ ಪಸ್ಸಿತುಂ, ದಿಟ್ಠಸದಿಸಂ ಕಾತುಂ ಏಕಂ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಾಮಣೇರೇ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಪಾಸಾಣಪಿಟ್ಠೇ ಅಲ್ಲದಾರುರಾಸಿಂ ಕಾರೇಹೀತಿ। ಸೋ ತಥಾ ಕಾರೇಸಿ। ಥೇರೋ ಯಥಾನಿಸಿನ್ನೋವ ಇದ್ಧಿಯಾ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಮಹಾನಿರಯತೋ ಖಜ್ಜೋಪನಕಮತ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಪಪಟಿಕಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ದಾರುರಾಸಿಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿಪಿ। ತಸ್ಸ ತತ್ಥ ನಿಪಾತೋ ಚ ದಾರುರಾಸಿನೋ ಝಾಯಿತ್ವಾ ಛಾರಿಕಭಾವೂಪಗಮನಞ್ಚ ಅಪಚ್ಛಾ ಅಪುರಿಮಂ ಅಹೋಸಿ।

ಸೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಕತಿ ಧುರಾನಿ ನಾಮಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಆವುಸೋ, ವಿಪಸ್ಸನಾಧುರಂ, ಗನ್ಥಧುರನ್ತಿ। "ಭನ್ತೇ, ಗನ್ಥೋ ನಾಮ ಪಟಿಬಲಸ್ಸ ಭಾರೋ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ದುಕ್ಖೂಪನಿಸಾ ಸದ್ಧಾ, ವಿಪಸ್ಸನಾಧುರಂ ಪೂರೇಸ್ಸಾಮಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮೇ ದೇಥಾ"ತಿ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಥೇರೋ "ವತ್ತಸಮ್ಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ವತ್ತಸೀಸೇ ಠತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಚ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ವತ್ತಞ್ಚ ಪೂರೇತಿ। ಏಕದಿವಸಂ ಚಿತ್ತಲಪಬ್ಬತಮಹಾವಿಹಾರೇ ವತ್ತಂ ಕರೋತಿ, ಏಕದಿವಸಂ ಗಾಮೇಣ್ಡವಾಲಮಹಾವಿಹಾರೇ, ಏಕದಿವಸಂ ಗೋಚರಗಾಮಮಹಾವಿಹಾರೇ। ಥಿನಮಿದ್ಧೇ ಓಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ ವತ್ತಪರಿಹಾನಿಭಯೇನ ಪಲಾಲವರಣಕಂ ತೇಮೇತ್ವಾ ಸೀಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಾದೇ ಉದಕೇ ಓತಾರೇತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಚಿತ್ತಲಪಬ್ಬತಮಹಾವಿಹಾರೇ ದ್ವೇ ಯಾಮೇ ವತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಬಲವಪಚ್ಚೂಸಕಾಲೇ ನಿದ್ದಾಯ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಆರದ್ಧಾಯ ಅಲ್ಲಪಲಾಲಂ ಸೀಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪಾಚೀನಪಬ್ಬತಪಸ್ಸೇ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಅರುಣವತಿಯಸುತ್ತನ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತಸ್ಸ –

"ಆರಮ್ಭಥ ನಿಕ್ಕಮಥ, ಯುಞ್ಜಥ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ।
ಧುನಾಥ ಮಚ್ಚುನೋ ಸೇನಂ, ನಳಾಗಾರಂವ ಕುಞ್ಜರೋ॥

"ಯೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ವಿಹಸ್ಸತಿ।
ಪಹಾಯ ಜಾತಿಸಂಸಾರಂ, ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೫) –

ಇದಂ ಠಾನಂ ಸುತ್ವಾ "ಮಾದಿಸಸ್ಸ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಇದಂ ಕಥಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪೀತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ತದೇವ ಪಾದಕಂ ಕತ್ವಾ ಅನಾಗಾಮಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅಪರಾಪರಂ ವಾಯಮನ್ತೋ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೇ ಚ ತದೇವ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ –

"ಅಲ್ಲಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಾಹಂ, ಸೀಸೇನಾದಾಯ ಚಙ್ಕಮಿಂ।

ಪತ್ತೋಸ್ಮಿ ತತಿಯಂ ಠಾನಂ, ಏತ್ಥ ಮೇ ನತ್ಥಿ ಸಂಸಯೋ"ತಿ॥

ಏವರೂಪಸ್ಸ ವತ್ತವಸೇನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಕಿಲೇಸೋ ತಥಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋವ ಹೋತಿ।

ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಗನ್ಥೇ ಯುತ್ತಸ್ಸ ಗನ್ಥಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತಸ್ಸ ವಾಚೇನ್ತಸ್ಸ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಪಕಾಸೇನ್ತಸ್ಸ ಚ ಕಿಲೇಸೋ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ, ಗನ್ಥವಸೇನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋವ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಂ ತಥಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಮೇವ ಕತ್ವಾ ವಿವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ **ಮಲಿಯದೇವತ್ಥೇರೋ** ವಿಯ। ಸೋ ಕಿರಾಯಸ್ಮಾ ತಿವಸ್ಸಭಿಕ್ಖುಕಾಲೇ ಕಲ್ಲಗಾಮಕೇ ಮಣ್ಡಲಾರಾಮಮಹಾವಿಹಾರೇ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ಗಣ್ಹಾತಿ, ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಚ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸೇಕದಿವಸಂ ಕಲ್ಲಗಾಮೇ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರತೋ ಏಕಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಯಾಗುಉಳುಙ್ಕಂ ದತ್ವಾ ಪುತ್ತಸಿನೇಹಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಥೇರಂ ಅನ್ತೋನಿವೇಸನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಭೋಜೇತ್ವಾ "ಕತರಗಾಮವಾಸಿಕೋಸಿ ತಾತಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಮಣ್ಡಲಾರಾಮಮಹಾವಿಹಾರೇ ಗನ್ಥಕಮ್ಮಂ ಕರೋಮಿ, ಉಪಾಸಿಕೇತಿ। ತೇನ ಹಿ ತಾತ ಯಾವ ಗನ್ಥಕಮ್ಮಂ ಕರೋಸಿ, ಇಧೇವ ನಿಬದ್ಧಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಾಸೀತಿ। ಸೋ ತಂ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ನಿಬದ್ಧಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾವಸಾನೇ ಅನುಮೋದನಂ ಕರೋನ್ತೋ "ಸುಖಂ ಹೋತು, ದುಕ್ಖಾ ಮುಚ್ಚತೂ"ತಿ ಪದದ್ವಯಮೇವ ಕಥೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ತೇಮಾಸಂ ತಸ್ಸಾಯೇವ ಸಙ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪಿಣ್ಡಪಚಿತಿಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ನೇವಾಸಿಕಮಹಾಥೇರೋ ಆಹ – "ಆವುಸೋ ಮಹಾದೇವ, ಅಜ್ಜ ವಿಹಾರೇ ಮಹಾಜನೋ ಸನ್ನಿಪತಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮದಾನಂ ದದೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। ಥೇರೋ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ।

ದಹರಸಾಮಣೇರಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಸಞ್ಞಂ ಅದಂಸು – "ಅಜ್ಜ ತೇ ಪುತ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಸ್ಸತಿ, ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸುಣೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। ತಾತಾ, ನ ಸಬ್ಬೇವ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಜಾನನ್ತಿ, ಮಮ ಪುತ್ತೋ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಮಯ್ಹಂ ಕಥೇನ್ತೋ "ಸುಖಂ ಹೋತು, ದುಕ್ಖಾ ಮುಚ್ಚತೂ"ತಿ ಪದದ್ವಯಮೇವ ಕಥೇಸಿ, ಮಾ ಕೇಳಿಂ ಕರೋಥಾತಿ। ಮಾ, ತ್ವಂ ಉಪಾಸಿಕೇ, ಜಾನನಂ ವಾ ಅಜಾನನಂ ವಾ ಉಪಟ್ಠಹಸ್ಸು, ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಮೇವ ಸುಣಾಹೀತಿ। ಉಪಾಸಿಕಾ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಪರಿಸನ್ತೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಮಾನಾ ನಿಸೀದಿ। ದಿವಾಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಚ ಸರಭಾಣಕೋ ಚ ಅತ್ತನೋ ಪಮಾಣಂ ಞತ್ವಾ ಉಟ್ಠಹಿಂಸು। ತತೋ ಮಲಿಯದೇವತ್ಥೇರೋ ಧಮ್ಮಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತಬೀಜನಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬಿಂ ಕಥಂ ವತ್ವಾ – "ಮಯಾ ಮಹಾಉಪಾಸಿಕಾಯ ತಯೋ ಮಾಸೇ ದ್ವೀಹೇವ ಪದೇಹಿ ಅನುಮೋದನಾ ಕತಾ, ಅಜ್ಜ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ತೀಹಿ ಪಿಟಕೇಹಿ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಪದದ್ವಯಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆರಭಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಕಥೇಸಿ। ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಮಹಾಉಪಾಸಿಕಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ।

ಅಪರೋಪಿ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಮಹಾವಿಹಾರೇ **ತಿಸ್ಸಭೂತಿತ್ಥೇರೋ** ನಾಮ ವಿನಯಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾಯಂ ಅನ್ತೋಗಾಮಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ವಿಸಭಾಗಾರಮ್ಮಣಂ ಓಲೋಕೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಲೋಭೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಸೋ ಪತಿಟ್ಠಿತಪಾದಂ ಅಚಾಲೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತೇ ಯಾಗುಂ ಉಪಟ್ಠಾಕದಹರಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಆಕಿರಿತ್ವಾ "ಅಯಂ ವಿತಕ್ಕೋ ವಡ್ಢಮಾನೋ ಮಂ ಚತೂಸು ಅಪಾಯೇಸು ಸಂಸೀದಾಪೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ತತೋವ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಆಹ – "ಏಕೋ ಮೇ ಬ್ಯಾಧಿ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಅಹಂ ಏತಂ ತಿಕಿಚ್ಛಿತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಇತರಥಾ ನಾಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ। ತುಮ್ಹೇ ದಿವಾ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ಸಾಯಂ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ಮಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಠಪೇಥ, ಪಚ್ಚೂಸಕಾಲೇ ಉದ್ದೇಸಂ ಪನ ಮಾ ಠಪಯಿತ್ಥಾ"ತಿ ಏವಂ ವತ್ವಾ ಮಲಯವಾಸಿಮಹಾಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯ ಪರಿಭಣ್ಡಂ ಕರೋನ್ತೋ ತಂ ಅನೋಲೋಕೇತ್ವಾವ "ಪಟಿಸಾಮೇಹಿ, ಆವುಸೋ, ತವ ಪತ್ತಚೀವರ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಭನ್ತೇ, ಏಕೋ ಮೇ ಬ್ಯಾಧಿ ಅತ್ಥಿ, ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇ ತಂ ತಿಕಿಚ್ಛಿತುಂ ಸಕ್ಕುಣೇಥ, ಪಟಿಸಾಮೇಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಆವುಸೋ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ರೋಗಂ ತಿಕಿಚ್ಛಿತುಂ ಸಮತ್ಥಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತೋಸಿ, ಪಟಿಸಾಮೇಹೀತಿ। ಸುಬ್ಬಚೋ ಭಿಕ್ಖು "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯೋ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಏವಂ ನ ವಕ್ಖತೀ"ತಿ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ವತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

ಥೇರೋ “ರಾಗಚರಿತೋ ಅಯ”ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಅಸುಭಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಅಂಸೇ ಲಗ್ಗೇತ್ವಾ ಥೇರಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ವನ್ದಿ। ಕಿಂ, ಆವುಸೋ, ಮಹಾಭೂತಿ ಅತಿರೇಕನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸೀತಿ? ಭನ್ತೇ, ಸಚೇ ಅತ್ತನೋ ಕಿಚ್ಚಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ। ನೋ ಚೇ, ಇದಂ ಮೇ ಪಚ್ಛಿಮದಸ್ಸನನ್ತಿ! ಗಚ್ಛಾವುಸೋ, ಮಹಾಭೂತಿ ತಾದಿಸಸ್ಸ ಯುತ್ತಯೋಗಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ನ ಝಾನಂ ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ ವಾ ಮಗ್ಗೋ ವಾ ಫಲಂ ವಾ ದುಲ್ಲಭನ್ತಿ! ಸೋ ಥೇರಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಆಗಮನಕಾಲೇ ವವತ್ಥಾಪಿತಂ ಛನ್ನಂ ಸೇಪಣ್ಣಿಗಚ್ಛಮೂಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಸುಭಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಪಾದಕಂ ಕತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಪಚ್ಚೂಸಕಾಲೇ ಉದ್ದೇಸಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ಏವರೂಪಾನಂ ಗನ್ಥವಸೇನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಾ ಕಿಲೇಸಾ ತಥಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಾವ ಹೋನ್ತಿ।

ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪನ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಧುತಙ್ಗಾನಿ ಪರಿಹರತೋ ಕಿಲೇಸೋ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ, ಧುತಙ್ಗವಸೇನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋವ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಂ ತಥಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಮೇವ ಕತ್ವಾ ವಿವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ **ಗಾಮನ್ತಪಬ್ಭಾರವಾಸೀ ಮಹಾಸೀವತ್ಥೇರೋ** ವಿಯ। ಥೇರೋ ಕಿರ ಮಹಾಗಾಮೇ ತಿಸ್ಸಮಹಾವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತೋ ತೇಪಿಟಕಂ ಅತ್ಥವಸೇನ ಚ ಪಾಳಿವಸೇನ ಚ ಅಟ್ಠಾರಸ ಮಹಾಗಣೇ ವಾಚೇತಿ। ಥೇರಸ್ಸ ಓವಾದೇ ಠತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿಸಹಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು । ತೇಸು ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಧಮ್ಮಂ ಆರಬ್ಭ ಉಪ್ಪನ್ನಸೋಮನಸ್ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಇದಂ ಸುಖಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯಸ್ಸಾ”ತಿ। ಸೋ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಥೇರಸ್ಸ ಪುಥುಜ್ಜನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ “ಏಕೇನುಪಾಯೇನ ಥೇರಸ್ಸ ಸಂವೇಗಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನತೋ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ವತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ನಂ ಥೇರೋ “ಕಿಂ ಆಗತೋಸಿ, ಆವುಸೋ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾ”ತಿ ಆಹ। “ಸಚೇ ಮೇ ಓಕಾಸಂ ಕರಿಸ್ಸಥ, ಏಕಂ ಧಮ್ಮಪದಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಗತೋಸ್ಮಿ, ಭನ್ತೇತಿ। ಬಹೂ, ಆವುಸೋ, ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತುಯ್ಹಂ ಓಕಾಸೋ ನ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಬೇಸು ರತ್ತಿದಿವಸಭಾಗೇಸು ಓಕಾಸಂ ಅಲಭನ್ತೋ, “ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಓಕಾಸೇ ಅಸತಿ ಮರಣಸ್ಸ ಕಥಂ ಓಕಾಸಂ ಲಭಿಸ್ಸಥಾ”ತಿ ಆಹ। ತದಾ ಥೇರೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ನಾಯಂ ಉದ್ದೇಸತ್ಥಾಯ ಆಗತೋ, ಮಯ್ಹಂ ಪನೇಸ ಸಂವೇಗಜನನತ್ಥಾಯ ಆಗತೋ”ತಿ। ಸೋಪಿ ಥೇರೋ “ಭಿಕ್ಖುನಾ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಮಾದಿಸೇನ ಭವಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಥೇರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಮಣಿವಣ್ಣೇ ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ।

ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಗತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಜಾತಸಂವೇಗೋ ದಿವಾ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ಸಾಯಂ ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ವಾಚೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೂಸಕಾಲೇ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಓತರನ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಓತಿಣ್ಣೋ ತೇರಸ ಧುತಗುಣೇ ಪರಿಪುಣ್ಣೇ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಗಾಮನ್ತಪಬ್ಭಾರಸೇನಾಸನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಭಾರಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ “ಅರಹತ್ತಂ ಅಪತ್ವಾ ಮಞ್ಚೇ ಪಿಟ್ಠಿಂ ನ ಪಸಾರೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಮಾನಸಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮಂ ಓತರಿ। ತಸ್ಸ “ಅಜ್ಜ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ ಅಜ್ಜ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಘಟೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಪವಾರಣಾ ಸಮ್ಪತ್ತಾ। ಸೋ ಪವಾರಣಾಯ ಉಪಕಟ್ಠಾಯ “ಪುಥುಜ್ಜನಭಾವಂ ಪಹಾಯ ವಿಸುದ್ಧಿಪವಾರಣಂ ಪವಾರೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಅತಿವಿಯ ಕಿಲಮತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಪವಾರಣಾಯ ಮಗ್ಗಂ ವಾ ಫಲಂ ವಾ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ “ಮಾದಿಸೋಪಿ ನಾಮ ಆರದ್ಧವಿಪಸ್ಸಕೋ ನ ಲಭತಿ, ಯಾವ ದುಲ್ಲಭಞ್ಚ ವತಿದಂ ಅರಹತ್ತ”ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಠಾನಚಙ್ಕಮಬಹುಲೋ ಹುತ್ವಾ ತಿಂಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ಮಜ್ಝೇ ಠಿತಂ ಪುಣ್ಣಚನ್ದಂ ದಿಸ್ವಾ “ಕಿಂ ನು ಖೋ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ವಿಸುದ್ಧಂ, ಉದಾಹು ಮಯ್ಹಂ ಸೀಲ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ “ಚನ್ದಮಣ್ಡಲೇ ಸಸಲಕ್ಖಣಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಉಪಸಮ್ಪದತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವಜ್ಜದಿವಸಾ ಸೀಲಸ್ಮಿಂ ಕಾಳಕಂ ವಾ ತಿಲಕೋ ವಾ ನತ್ಥೀ”ತಿ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಞ್ಜಾತಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸೋ ಪರಿಪಕ್ಕಞಾಣತ್ತಾ ಪೀತಿಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇತ್ವಾ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಏವರೂಪಸ್ಸ ಧುತಙ್ಗವಸೇನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋ ಕಿಲೇಸೋ ತಥಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋವ ಹೋತಿ।

ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾದಿಸಮಾಪಜ್ಜನಬಹುಲತಾಯ ಕಿಲೇಸೋ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ, ಸಮಾಪತ್ತಿವಸೇನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋವ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಂ ತಥಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಮೇವ ಕತ್ವಾ ವಿವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ **ಮಹಾತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ** ವಿಯ। ಥೇರೋ ಕಿರ ಅವಸ್ಸಿಕಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿಲಾಭೀ। ಸೋ ಸಮಾಪತ್ತಿವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಾನಂ ಕಿಲೇಸಾನಂ

ಅಸಮುದಾಚಾರೇನ ಉಗ್ಗಹಪರಿಪುಚ್ಛಾವಸೇನೇವ ಅರಿಯಮಗ್ಗಸಾಮನ್ತಂ ಕಥೇತಿ, ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಕಾಲೇಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪುಥುಜ್ಜನಭಾವಂ ನ ಜಾನಾತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಮಹಾಗಾಮೇ ತಿಸ್ಸಮಹಾವಿಹಾರತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ತಲಙ್ಗರವಾಸಿಧಮ್ಮದಿನ್ನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ "ಥೇರೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇತೂ"ತಿ। ಥೇರೋ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ "ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಮಹಲ್ಲಕತರೋ ಭಿಕ್ಖು ನತ್ಥಿ, ಮಹಾತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾಚರಿಯೋ, ತಂ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರಂ ಕತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಥೇರಸ್ಸ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಿವಾಟ್ಠಾನೇ ಥೇರಸ್ಸ ವತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

ಥೇರೋ ಆಹ - "ಕಿಂ, ಧಮ್ಮದಿನ್ನ, ಚಿರಸ್ಸಂ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ? "ಆಮ, ಭನ್ತೇ, ತಿಸ್ಸಮಹಾವಿಹಾರತೋ ಮೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ, ಅಹಂ ಏಕಕೋ ನ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಪನ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ ಆಗತೋಮ್ಹೀ"ತಿ ಸಾರಣೀಯಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋವ ಪಪಞ್ಚೇತ್ವಾ "ಕದಾ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಧಿಗತೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾನಿ, ಆವುಸೋ ಧಮ್ಮದಿನ್ನ, ವಸ್ಸಾನಿ ಹೋನ್ತೀತಿ । ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ವಳಞ್ಜೇಥಾತಿ। ಆಮ, ಆವುಸೋತಿ। ಏಕಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಮಾಪೇತುಂ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಾಥ, ಭನ್ತೇತಿ? "ನ, ಆವುಸೋ, ಏತಂ ಭಾರಿಯ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಸಮ್ಮುಖಟ್ಠಾನೇ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಮಾಪೇಸಿ। "ಏತ್ಥ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಂ ಪದುಮಗಚ್ಛಂ ಮಾಪೇಥಾ"ತಿ ಚ ವುತ್ತೋ ತಮ್ಪಿ ಮಾಪೇಸಿ। ಇದಾನೇತ್ಥ ಮಹನ್ತಂ ಪುಪ್ಫಂ ದಸ್ಸೇಥಾತಿ। ಥೇರೋ ತಮ್ಪಿ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಏತ್ಥ ಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕಂ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ದಸ್ಸೇಥಾತಿ । ಥೇರೋ ಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕಂ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ತತೋ ನಂ ಆಹ - "ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಸುಭತೋ ಮನಸಿ ಕರೋಥಾ"ತಿ। ಥೇರೋ ಅತ್ತನಾವ ಮಾಪಿತಂ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಲೋಭಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ। ತದಾ ಅತ್ತನೋ ಪುಥುಜ್ಜನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಅವಸ್ಸಯೋ ಮೇ ಸಪ್ಪುರಿಸ ಹೋಹೀ"ತಿ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಕ್ಕುಟಿಕಂ ನಿಸೀದಿ। "ಏತದತ್ಥಮೇವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಗತೋ"ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಅಸುಭವಸೇನ ಸಲ್ಲಹುಕಂ ಕತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ಕಾತುಂ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ। ಸುಪರಿಮದ್ದಿತಸಙ್ಖಾರೋ ಥೇರೋ ತಸ್ಮಿಂ ದಿವಾಟ್ಠಾನತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಮತ್ತೇಯೇವ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಅಥ ನಂ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರಂ ಕತ್ವಾ ಧಮ್ಮದಿನ್ನತ್ಥೇರೋ ತಿಸ್ಸಮಹಾವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ಏವರೂಪಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿವಸೇನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋ ಕಿಲೇಸೋ ತಥಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋವ ಹೋತಿ।

ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪನ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಕಿಲೇಸೋ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ, ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋವ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಂ ತಥಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಮೇವ ಕತ್ವಾ ವಿವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾ ಆರದ್ಧವಿಪಸ್ಸಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಯ। ತೇ ಕಿರ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವಿತ್ತಂ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಅಸಮುದಾಚಾರವಸೇನ "ಪಟಿವಿದ್ಧಮಗ್ಗಫಲಾ ಮಯ"ನ್ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಮಗ್ಗಫಲತ್ಥಾಯ ವಾಯಾಮಂ ಅಕತ್ವಾ "ಅಮ್ಹೇಹಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಧಮ್ಮಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ।

ಸತ್ಥಾ ತೇಸಂ ಪುರೇ ಆಗಮನತೋವ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಂ ಆಹ - "ಆನನ್ದ, ಪಧಾನಕಮ್ಮಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಜ್ಜ ಮಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಆಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಮಮ ದಸ್ಸನಾಯ ಓಕಾಸಂ ಅಕತ್ವಾ 'ಆಮಕಸುಸಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಲ್ಲಅಸುಭಭಾವನಂ ಕರೋಥಾ'ತಿ ಪಹಿಣೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। ಥೇರೋ ತೇಸಂ ಆಗತಾನಂ ಸತ್ಥಾರಾ ಕಥಿತಸಾಸನಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ತೇ "ತಥಾಗತೋ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ನ ಕಥೇಸ್ಸತಿ, ಅದ್ಧಾ ಏತ್ಥ ಕಾರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಮಕಸುಸಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಲ್ಲಅಸುಭಂ ಓಲೋಕೇನ್ತಾ ಲೋಭಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ "ಇದಂ ನೂನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ದಿಟ್ಠಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಜಾತಸಂವೇಗಾ ಲದ್ಧಮಗ್ಗಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಆರಭಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ತೇಸಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಆರದ್ಧಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋವ ಇಮಂ ಓಭಾಸಗಾಥಮಾಹ -

"ಯಾನಿಮಾನಿ ಅಪತ್ಥಾನಿ, ಅಲಾಬೂನೇವ ಸಾರದೇ।
ಕಾಪೋತಕಾನಿ ಅಟ್ಠೀನಿ, ತಾನಿ ದಿಸ್ವಾನ ಕಾ ರತೀ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೧೪೯)।

ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅರಹತ್ತಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು। ಏವರೂಪಾನಂ ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಾ ಕಿಲೇಸಾ ತಥಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಾವ ಹೋನ್ತಿ।

ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ನವಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಕಿಲೇಸೋ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ, ನವಕಮ್ಮವಸೇನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋವ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಂ ತಥಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಮೇವ ಕತ್ವಾ ವಿವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ **ಚಿತ್ತಲಪಬ್ಬತೇ ತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ** ವಿಯ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಅಟ್ಠವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇ ಅನಭಿರತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಸೋ ತಂ ವಿನೋದೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಚೀವರಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ರಜಿತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಪಚಿತ್ವಾ ಕೇಸೇ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಥೇರೋ ಆಹ - "ಕಿಂ, ಆವುಸೋ ಮಹಾತಿಸ್ಸ, ಅತುಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಯ ತೇ ಆಕಾರೋ"ತಿ? ಆಮ, ಭನ್ತೇ, ಅನಭಿರತಿ ಮೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ತಂ ವಿನೋದೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀತಿ। ಥೇರೋ ತಸ್ಸಾಸಯಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಅನುಕಮ್ಪಾವಸೇನ ಆಹ - "ಆವುಸೋ ತಿಸ್ಸ, ಮಯಂ ಮಹಲ್ಲಕಾ, ಏಕಂ ನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ । ದುತಿಯಕಥಂ ಅಕಥಿತಪುಬ್ಬೋ ಭಿಕ್ಖು "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ।

ಅಥ ನಂ ಥೇರೋ ಆಹ - "ಆವುಸೋ, ನವಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಉದ್ದೇಸಮಗ್ಗಞ್ಚ ಮಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಕಾಲೇನ ಚ ಕಾಲಂ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ। "ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಥೇರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ತಥಾರೂಪಂ ಸಪ್ಪಾಯಟ್ಠಾನಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಏತ್ಥ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕಾ"ತಿ ದಾರೂಹಿ ಪೂರೇತ್ವಾ ಝಾಪೇತ್ವಾ ಸೋಧೇತ್ವಾ ಇಟ್ಠಕಾಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದ್ವಾರವಾತಪಾನಾದೀನಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಚಙ್ಕಮನಭೂಮಿಭಿತ್ತಿಪರಿಕಮ್ಮಾದೀಹಿ ಲೇಣಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ನಿಟ್ಠಿತಂ ಲೇಣೇ ಪರಿಕಮ್ಮಂ, ವಸಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಆವುಸೋ, ದುಕ್ಖೇನ ತಯಾ ಏತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ಅಜ್ಜ ಏಕದಿವಸಂ ತ್ವಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ವಸಾಹೀತಿ। ಸೋ "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಲೇಣಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅತ್ತನಾ ಕತಕಮ್ಮಂ ಆವಜ್ಜಿ। ತಸ್ಸ "ಮನಾಪಂ ಮಯಾ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಕಾಯವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಂ ಕತ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಪೀತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಾ। ಸೋ ತಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಫಲಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಏವರೂಪಸ್ಸ ನವಕಮ್ಮವಸೇನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋ ಕಿಲೇಸೋ ತಥಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋವ ಹೋತಿ।

ಏಕಚ್ಚೋ ಪನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕತೋ ಆಗತೋ ಸುದ್ಧಸತ್ತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಅನಾಸೇವನತಾಯ ಕಿಲೇಸೋ ನ ಸಮುದಾಚರತಿ, ಭವವಸೇನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಂ ತಥಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಮೇವ ಕತ್ವಾ ವಿವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ **ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ** ವಿಯ। ಸೋ ಹಿ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇಪಿ ಕಾಮೇ ಅಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನತ್ಥಾಯ ಆಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ತೀಹಿ ಓವಾದೇಹಿ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಮೇ ಅರುಣೇ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಏವರೂಪಸ್ಸ ಭವವಸೇನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋ ಕಿಲೇಸೋ ತಥಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೋವ ಹೋತಿ।

ಯೋ ಪನ ಅನನುಭೂತಪುಬ್ಬಂ ರೂಪಾದಿಆರಮ್ಮಣಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ವಿವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಏವರೂಪಸ್ಸ ಅನನುಭೂತಾರಮ್ಮಣವಸೇನ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋವ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನಾಮ।

ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಪಹೀಯತೀತಿ ಏತ್ಥ **ಉಪ್ಪನ್ನೋ**ತಿ ಜಾತೋ ಭೂತೋ ಸಮುದಾಗತೋ। **ಪಹೀಯತೀ**ತಿ ತದಙ್ಗಪ್ಪಹಾನಂ, ವಿಕ್ಖಮ್ಭನಪ್ಪಹಾನಂ, ಸಮುಚ್ಛೇದಪ್ಪಹಾನಂ, ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಿಪ್ಪಹಾನಂ, ನಿಸ್ಸರಣಪ್ಪಹಾನನ್ತಿ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಹಾನೇಹಿ ಪಹೀಯತಿ, ನ ಪುನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಿಲೇಸಾ ತದಙ್ಗವಸೇನ ಪಹೀಯನ್ತೀತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾ **ತದಙ್ಗಪ್ಪಹಾನ**ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸಮಾಪತ್ತಿ ಪನ ಕಿಲೇಸೇ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇತೀತಿ ಸಾ **ವಿಕ್ಖಮ್ಭನಪ್ಪಹಾನ**ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಮಗ್ಗೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಫಲಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಮಾನಂ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇಹಿ ನಿಸ್ಸಟನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ

ಸಮುಚ್ಛೇದಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಿನಿಸ್ಸರಣಪ್ಪಹಾನಾನೀತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಇಮೇಹಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಹಾನೇಹಿ ಪಹೀಯತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಸುಭನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ದಸಸು ಅಸುಭೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಸಾರಮ್ಮಣಂ ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ। ತೇನಾಹು ಪೋರಾಣಾ – "ಅಸುಭಮ್ಪಿ ಅಸುಭನಿಮಿತ್ತಂ, ಅಸುಭಾರಮ್ಮಣಾ ಧಮ್ಮಾಪಿ ಅಸುಭನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ। **ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕರೋತೋ**ತಿ। "ತತ್ಥ ಕತಮೋ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ? ಅನಿಚ್ಚೇ ಅನಿಚ್ಚ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವುತ್ತಸ್ಸ ಉಪಾಯಮನಸಿಕಾರಸ್ಸ ವಸೇನ ಮನಸಿಕರೋತೋ। **ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ನುಪ್ಪಜ್ಜತೀ**ತಿ ಅಸಮುದಾಗತೋ ನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛತಿ। **ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಪಹೀಯತೀ**ತಿ ಸಮುದಾಗತೋ ಚ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಪಞ್ಚವಿಧೇನ ಪಹಾನೇನ ಪಹೀಯತಿ।

ಅಪಿಚ ಛ ಧಮ್ಮಾ **ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ** ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ – ಅಸುಭನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಉಗ್ಗಹೋ, ಅಸುಭಭಾವನಾನುಯೋಗೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ ಸಪ್ಪಾಯಕಥಾತಿ। ದಸವಿಧಞ್ಹಿ ಅಸುಭನಿಮಿತ್ತಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಪಹೀಯತಿ, ಭಾವೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಪಿಹಿತದ್ವಾರಸ್ಸಾಪಿ, ಚತುನ್ನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಆಲೋಪಾನಂ ಓಕಾಸೇ ಸತಿ ಉದಕಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಯಾಪನಸೀಲತಾಯ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನೋಪಿ। ತೇನೇತಂ ವುತ್ತಂ –

"ಚತ್ತಾರೋ ಪಞ್ಚ ಆಲೋಪೇ, ಅಭುತ್ವಾ ಉದಕಂ ಪಿವೇ।
ಅಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ, ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ"ತಿ॥ (ಥೇರಗಾ॰ ೯೮೩)।

ಅಸುಭಕಮ್ಮಿಕತಿಸ್ಸತ್ಥೇರಸದಿಸೇ ಅಸುಭಭಾವನಾರತೇ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಸೇವನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಪಹೀಯತಿ, ಠಾನನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ದಸಅಸುಭನಿಸ್ಸಿತಸಪ್ಪಾಯಕಥಾಯಪಿ ಪಹೀಯತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ – "ಛ ಧಮ್ಮಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ।

೧೭. ಸತ್ತಮೇ **ಮೇತ್ತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತೀ**ತಿ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಹಿತಫರಣಕಾ ಮೇತ್ತಾ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಚಿತ್ತಂ ನೀವರಣಾದೀಹಿ ಪಚ್ಚನೀಕಧಮ್ಮೇಹಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಾ "ಚೇತೋವಿಮುತ್ತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವಿಸೇಸತೋ ವಾ ಸಬ್ಬಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಾನೇನ ವಿಮುತ್ತತ್ತಾ ಸಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತತ್ಥ "ಮೇತ್ತಾ"ತಿ ಏತ್ತಾವತಾ ಪುಬ್ಬಭಾಗೋಪಿ ವಟ್ಟತಿ, "ಚೇತೋವಿಮುತ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪನ ಇಧ ತಿಕಚತುಕ್ಕಜ್ಝಾನವಸೇನ ಅಪ್ಪನಾವ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। **ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕರೋತೋ**ತಿ ತಂ ಮೇತ್ತಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣೇನ ಉಪಾಯಮನಸಿಕಾರೇನ ಮನಸಿಕರೋನ್ತಸ್ಸ।

ಅಪಿಚ ಛ ಧಮ್ಮಾ **ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ** ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ – ಮೇತ್ತಾನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಉಗ್ಗಹೋ, ಮೇತ್ತಾಭಾವನಾನುಯೋಗೋ, ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಾಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ, ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಹುಲತಾ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ, ಸಪ್ಪಾಯಕಥಾತಿ। ಓದಿಸ್ಸಕಅನೋದಿಸ್ಸಕದಿಸಾಫರಣಾನಞ್ಹಿ ಅಞ್ಞತರವಸೇನ ಮೇತ್ತಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಪಹೀಯತಿ, ಓಧಿಸೋ ಅನೋಧಿಸೋ ದಿಸಾಫರಣವಸೇನ ಮೇತ್ತಂ ಭಾವೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ। "ತ್ವಂ ಏತಸ್ಸ ಕುದ್ಧೋ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಸಿ, ಕಿಮಸ್ಸ ಸೀಲಾದೀನಿ ನಾಸೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ, ನನು ತ್ವಂ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮೇನೇವ ಗಮಿಸ್ಸಸಿ? ಪರಸ್ಸ ಕುಜ್ಝನಂ ನಾಮ ವೀತಚ್ಚಿತಙ್ಗಾರತತ್ತಅಯಸಲಾಕಗೂಥಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಂ ಪಹರಿತುಕಾಮತಾಸದಿಸಂ ಹೋತಿ। ಏಸೋಪಿ ತವ ಕುದ್ಧೋ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಕಿಂ ತೇ ಸೀಲಾದೀನಿ ನಾಸೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ? ಏಸ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮೇನೇವ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಪಹೇಣಕಂ ವಿಯ ಪಟಿವಾತಂ ಖಿತ್ತರಜೋಮುಟ್ಠಿ ವಿಯ ಚ ಏತಸ್ಸೇವೇಸ ಕೋಧೋ ಮತ್ಥಕೇ ಪತಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ಚ ಪರಸ್ಸ ಚ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋಪಿ, ಉಭಯಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಟಿಸಙ್ಖಾನೇ ಠಿತಸ್ಸಾಪಿ, ಅಸ್ಸಗುತ್ತತ್ಥೇರಸದಿಸೇ ಮೇತ್ತಾಭಾವನಾರತೇ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಸೇವನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಪಹೀಯತಿ, ಠಾನನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ಮೇತ್ತಾನಿಸ್ಸಿತಸಪ್ಪಾಯಕಥಾಯಪಿ ಪಹೀಯತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ – "ಛ

ಧಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಸೇಸಮಿಧ ಇತೋ ಪರೇಸು ಚ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ವಿಸೇಸಮತ್ತಮೇವ ಪನ ವಕ್ಖಾಮಾತಿ।

೧೮. ಅಟ್ಠಮೇ **ಆರಮ್ಭಧಾತೂ**ಆದೀಸು **ಆರಮ್ಭಧಾತು** ನಾಮ ಪಠಮಾರಮ್ಭವೀರಿಯಂ। **ನಿಕ್ಕಮಧಾತು** ನಾಮ ಕೋಸಜ್ಜತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತತ್ತಾ ತತೋ ಬಲವತರಂ। **ಪರಕ್ಕಮಧಾತು** ನಾಮ ಪರಂ ಪರಂ ಠಾನಂ ಅಕ್ಕಮನತೋ ತತೋಪಿ ಬಲವತರಂ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ "ಆರಮ್ಭೋ ಚೇತಸೋ ಕಾಮಾನಂ ಪನೂದನಾಯ, ನಿಕ್ಕಮೋ ಚೇತಸೋ ಪಲಿಘುಗ್ಘಾಟನಾಯ, ಪರಕ್ಕಮೋ ಚೇತಸೋ ಬನ್ಧನಚ್ಛೇದನಾಯಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ತೀಹಿ ಪೇತೇಹಿ ಅಧಿಮತ್ತವೀರಿಯಮೇವ ಕಥಿತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸಾತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣವೀರಿಯಸ್ಸ ಚೇವ ಪಗ್ಗಹಿತವೀರಿಯಸ್ಸ ಚ। ತತ್ಥ ಚತುದೋಸಾಪಗತಂ ವೀರಿಯಂ ಆರದ್ಧನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ನ ಚ ಅತಿಲೀನಂ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಅತಿಪಗ್ಗಹಿತಂ, ನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಂ, ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ತದೇತಂ ದುವಿಧಂ ಹೋತಿ - ಕಾಯಿಕಂ, ಚೇತಸಿಕಞ್ಚ। ತತ್ಥ "ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ದಿವಸಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತೀ"ತಿ (ವಿಭ॰ ೫೧೯) ಏವಂ ರತ್ತಿದಿವಸಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಕಾಯೇನ ಘಟೇನ್ತಸ್ಸ ವಾಯಮನ್ತಸ್ಸ **ಕಾಯಿಕವೀರಿಯಂ** ವೇದಿತಬ್ಬಂ। "ನ ತಾವಾಹಂ ಇತೋ ಲೇಣಾ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾವ ಮೇ ನ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತೀ"ತಿ ಏವಂ ಓಕಾಸಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ವಾ, "ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ನಿಸಜ್ಜಾದಿಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ವಾ ಮಾನಸಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಘಟೇನ್ತಸ್ಸ ವಾಯಮನ್ತಸ್ಸ **ಚೇತಸಿಕವೀರಿಯಂ** ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಇಧ ವಟ್ಟತಿ। ದುವಿಧೇನಾಪಿ ಹಿ ಇಮಿನಾ ವೀರಿಯೇನ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚೇವ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯತಿ ಮಿಲಕ್ಖತಿಸ್ಸತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಿಯ, ಗಾಮನ್ತಪಬ್ಭಾರವಾಸಿಮಹಾಸೀವತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಿಯ, ಪೀತಿಮಲ್ಲಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಿಯ, ಕುಟುಮ್ಬಿಯಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಿಯ ಚ। ಏತೇಸು ಹಿ ಪುರಿಮಾ ತಯೋ ಅಞ್ಞೇ ಚ ಏವರೂಪಾ ಕಾಯಿಕವೀರಿಯೇನ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ, ಕುಟುಮ್ಬಿಯಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ಅಞ್ಞೇ ಚ ಏವರೂಪಾ ಚೇತಸಿಕವೀರಿಯೇನ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ, ಉಚ್ಚಾವಾಲುಕವಾಸೀ ಮಹಾನಾಗತ್ಥೇರೋ ಪನ ದ್ವೀಹಿಪಿ ವೀರಿಯೇಹಿ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋವ। ಥೇರೋ ಕಿರ ಏಕಂ ಸತ್ತಾಹಂ ಚಙ್ಕಮತಿ, ಏಕಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏಕಂ ನಿಸೀದತಿ, ಏಕಂ ನಿಪಜ್ಜತಿ। ಮಹಾಥೇರಸ್ಸ ಏಕಇರಿಯಾಪಥೋಪಿ ಅಸಪ್ಪಾಯೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಚತುತ್ಥೇ ಸತ್ತಾಹೇ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ।

ಅಪಿಚ ಛ ಧಮ್ಮಾ **ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ** ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ - ಅತಿಭೋಜನೇ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೋ, ಇರಿಯಾಪಥಸಮ್ಪರಿವತ್ತನತಾ, ಆಲೋಕಸಞ್ಞಾಮನಸಿಕಾರೋ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸವಾಸೋ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ, ಸಪ್ಪಾಯಕಥಾತಿ। ಆಹರಹತ್ಥಕ-ಭುತ್ತವಮಿತಕ-ತತ್ರವಟ್ಟಕ-ಅಲಂಸಾಟಕ-ಕಾಕಮಾಸಕ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಯೋ ವಿಯ ಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಹಿ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋತೋ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಮಹಾಹತ್ಥೀ ವಿಯ ಓತ್ಥರನ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಚತುಪಞ್ಚಆಲೋಪಓಕಾಸಂ ಪನ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಯಾಪನಸೀಲಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಏವಂ ಅತಿಭೋಜನೇ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಇರಿಯಾಪಥೇ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಓಕ್ಕಮತಿ, ತತೋ ಅಞ್ಞಂ ಪರಿವತ್ತೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ರತ್ತಿಂ ಚನ್ದಾಲೋಕದೀಪಾಲೋಕಉಕ್ಕಾಲೋಕೇ ದಿವಾ ಸೂರಿಯಾಲೋಕಂ ಮನಸಿಕರೋನ್ತಸ್ಸಾಪಿ , ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ವಸನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸದಿಸೇ ಪಹೀನಥಿನಮಿದ್ಧೇ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಸೇವನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯತಿ, ಠಾನನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ಧುತಙ್ಗನಿಸ್ಸಿತಸಪ್ಪಾಯಕಥಾಯಪಿ ಪಹೀಯತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಛ ಧಮ್ಮಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ।

೧೯. ನವಮೇ **ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಝಾನೇನ ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ವಾ ವೂಪಸಮಿತಚಿತ್ತಸ್ಸ।

ಅಪಿಚ ಛ ಧಮ್ಮಾ **ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ** ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ - ಬಹುಸ್ಸುತತಾ, ಪರಿಪುಚ್ಛಕತಾ, ವಿನಯೇ ಪಕತಞ್ಞುತಾ, ವುದ್ಧಸೇವಿತಾ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ, ಸಪ್ಪಾಯಕಥಾತಿ। ಬಾಹುಸಚ್ಚೇನಾಪಿ ಹಿ ಏಕಂ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ತಯೋ ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ವಾ ಪಞ್ಚ ವಾ ನಿಕಾಯೇ ಪಾಳಿವಸೇನ ಚ ಅತ್ಥವಸೇನ ಚ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಹೀಯತಿ,

ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಪರಿಪುಚ್ಛಾಬಹುಲಸ್ಸಾಪಿ, ವಿನಯಪಞ್ಞತ್ತಿಯಂ ಚಿಣ್ಣವಸೀಭಾವತಾಯ ಪಕತಞ್ಞುನೋಪಿ, ವುಡ್ಢೇ ಮಹಲ್ಲಕತ್ಥೇರೇ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರಸದಿಸೇ ವಿನಯಧರೇ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಸೇವನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಹೀಯತಿ, ಠಾನನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯನಿಸ್ಸಿತಸಪ್ಪಾಯಕಥಾಯಪಿ ಪಹೀಯತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಛ ಧಮ್ಮಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ।

೧೦. ದಸಮೇ **ಯೋನಿಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನಸಿಕರೋತೋ**ತಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಉಪಾಯತೋ ಮನಸಿಕರೋನ್ತಸ್ಸ।

ಅಪಿಚ ಛ ಧಮ್ಮಾ **ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ** ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ - ಬಹುಸ್ಸುತತಾ, ಪರಿಪುಚ್ಛಕತಾ, ವಿನಯೇ ಪಕತಞ್ಞುತಾ, ಅಧಿಮೋಕ್ಖಬಹುಲತಾ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ, ಸಪ್ಪಾಯಕಥಾತಿ। ಬಹುಸಚ್ಚೇನಾಪಿ ಹಿ ಏಕಂ ವಾ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಚ ವಾ ನಿಕಾಯೇ ಪಾಳಿವಸೇನ ಚ ಅತ್ಥವಸೇನ ಚ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಪಹೀಯತಿ, ತೀಣಿ ರತನಾನಿ ಆರಬ್ಭ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಬಹುಲಸ್ಸಾಪಿ, ವಿನಯೇ ಚಿಣ್ಣವಸೀಭಾವಸ್ಸಾಪಿ, ತೀಸು ರತನೇಸು ಓಕಪ್ಪನಿಯಸದ್ಧಾಸಙ್ಖಾತಅಧಿಮೋಕ್ಖಬಹುಲಸ್ಸಾಪಿ, ಸದ್ಧಾಧಿಮುತ್ತೇ ವಕ್ಕಲಿತ್ಥೇರಸದಿಸೇ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಸೇವನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಪಹೀಯತಿ, ಠಾನನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ತಿಣ್ಣಂ ರತನಾನಂ ಗುಣನಿಸ್ಸಿತಸಪ್ಪಾಯಕಥಾಯಪಿ ಪಹೀಯತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಛ ಧಮ್ಮಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ನೀವರಣಪ್ಪಹಾನವಗ್ಗೇ ವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಂ ಕಥಿತನ್ತಿ।

ನೀವರಣಪ್ಪಹಾನವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೩. ಅಕಮ್ಮನಿಯವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೨೧-೨೨. ತತಿಯಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಅಭಾವಿತ**ನ್ತಿ ಅವಡ್ಢಿತಂ ಭಾವನಾವಸೇನ ಅಪ್ಪವತ್ತಿತಂ। **ಅಕಮ್ಮನಿಯಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಕಮ್ಮಕ್ಖಮಂ ಕಮ್ಮಯೋಗ್ಗಂ ನ ಹೋತಿ। ದುತಿಯೇ ವುತ್ತವಿಪರಿಯಾಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಪಠಮೇ **ಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ವಟ್ಟವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಚಿತ್ತಂ, ದುತಿಯೇ ವಿವಟ್ಟವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಚಿತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಚ ವಟ್ಟಂ ವಟ್ಟಪಾದಂ, ವಿವಟ್ಟಂ ವಿವಟ್ಟಪಾದನ್ತಿ ಅಯಂ ಪಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ವಟ್ಟಂ** ನಾಮ ತೇಭೂಮಕವಟ್ಟಂ, **ವಟ್ಟಪಾದಂ** ನಾಮ ವಟ್ಟಪಟಿಲಾಭಾಯ ಕಮ್ಮಂ, **ವಿವಟ್ಟಂ** ನಾಮ ನವ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಾ, **ವಿವಟ್ಟಪಾದಂ** ನಾಮ ವಿವಟ್ಟಪಟಿಲಾಭಾಯ ಕಮ್ಮಂ। ಇತಿ ಇಮೇಸು ಸುತ್ತೇಸು ವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಮೇವ ಕಥಿತನ್ತಿ।

೨೩-೨೪. ತತಿಯೇ ವಟ್ಟವಸೇನೇವ ಉಪ್ಪನ್ನಚಿತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಮಹತೋ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ**ತಿ ದೇವಮನುಸ್ಸಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ಮಾರಬ್ರಹ್ಮಇಸ್ಸರಿಯಾನಿ ಚ ದದಮಾನಮ್ಪಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಜಾತಿಜರಾಬ್ಯಾಧಿಮರಣಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸೇ ಖನ್ಧಧಾತುಆಯತನಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದವಟ್ಟಾನಿ ಚ ದದಮಾನಂ ಕೇವಲಂ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಮೇವ ದೇತೀತಿ ಮಹತೋ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ ನಾಮಾತಿ। ಚತುತ್ಥೇ **ಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ವಿವಟ್ಟವಸೇನೇವ ಉಪ್ಪನ್ನಚಿತ್ತಂ।

೨೫-೨೬. ಪಞ್ಚಮಛಟ್ಠೇಸು **ಅಭಾವಿತಂ ಅಪಾತುಭೂತ**ನ್ತಿ ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ। ತತ್ರಾಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ವಟ್ಟವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಚಿತ್ತಂ ನಾಮ ಉಪ್ಪನ್ನಮ್ಪಿ ಅಭಾವಿತಂ ಅಪಾತುಭೂತಮೇವ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ ? ಲೋಕುತ್ತರಪಾದಕಜ್ಝಾನವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗಫಲನಿಬ್ಬಾನೇಸು ಪಕ್ಖನ್ದಿತುಂ ಅಸಮತ್ಥತ್ತಾ। ವಿವಟ್ಟವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪನ ಭಾವಿತಂ ಪಾತುಭೂತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಪಕ್ಖನ್ದಿತುಂ ಸಮತ್ಥತ್ತಾ। ಕುರುನ್ದಕವಾಸೀ ಫುಸ್ಸಮಿತ್ತತ್ಥೇರೋ ಪನಾಹ - "ಮಗ್ಗಚಿತ್ತಮೇವ, ಆವುಸೋ, ಭಾವಿತಂ ಪಾತುಭೂತಂ ನಾಮ ಹೋತೀ"ತಿ।

೨೭-೨೮. ಸತ್ತಮಟ್ಠಮೇಸು **ಅಬಹುಲೀಕತ**ನ್ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಅಕತಂ। ಇಮಾನಿಪಿ ದ್ವೇ ವಟ್ಟವಿವಟ್ಟವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಚಿತ್ತಾನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾನೀತಿ।

೨೯. ನವಮೇ "ಜಾತಿಪಿ ದುಕ್ಖಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವುತ್ತಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಧಿವಹತಿ ಆಹರತೀತಿ **ದುಕ್ಖಾಧಿವಹಂ**। ದುಕ್ಖಾಧಿವಾಹನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಲೋಕುತ್ತರಪಾದಕಜ್ಝಾನಾದಿ ಅರಿಯಧಮ್ಮಾಭಿಮುಖಂ ದುಕ್ಖೇನ ಅಧಿವಾಹೀಯತಿ ಪೇಸೀಯತೀತಿ ದುಕ್ಖಾಧಿವಾಹಂ। ಇದಮ್ಪಿ ವಟ್ಟವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಚಿತ್ತಮೇವ। ತಞ್ಹಿ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾದಿಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ದದಮಾನಮ್ಪಿ ಜಾತಿಆದೀನಂ ಅಧಿವಹನತೋ ದುಕ್ಖಾಧಿವಹಂ, ಅರಿಯಧಮ್ಮಾಧಿಗಮಾಯ ದುಪ್ಪೇಸನತೋ ದುಕ್ಖಾಧಿವಾಹಞ್ಚ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ।

೩೦. ದಸಮೇ ವಿವಟ್ಟವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಚಿತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ। ತಞ್ಹಿ ಮಾನುಸಕಸುಖತೋ ದಿಬ್ಬಸುಖಂ, ದಿಬ್ಬಸುಖತೋ ಝಾನಸುಖಂ, ಝಾನಸುಖತೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಸುಖಂ, ವಿಪಸ್ಸನಾಸುಖತೋ ಮಗ್ಗಸುಖಂ, ಮಗ್ಗಸುಖತೋ ಫಲಸುಖಂ, ಫಲಸುಖತೋ ನಿಬ್ಬಾನಸುಖಂ ಅಧಿವಹತಿ ಆಹರತೀತಿ **ಸುಖಾಧಿವಹಂ** ನಾಮ ಹೋತಿ, ಸುಖಾಧಿವಾಹಂ ವಾ। ತಞ್ಹಿ ಲೋಕುತ್ತರಪಾದಕಜ್ಝಾನಾದಿಅರಿಯಧಮ್ಮಾಭಿಮುಖಂ ಸುಪೇಸಯಂ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಇನ್ದವಜಿರಸದಿಸಂ ಹೋತೀತಿ ಸುಖಾಧಿವಾಹನ್ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ವಗ್ಗೇ ವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಮೇವ ಕಥಿತನ್ತಿ।

ಅಕಮ್ಮನಿಯವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೪. ಅದನ್ತವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೩೧. ಚತುತ್ಥಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಅದನ್ತ**ನ್ತಿ ಸವಿಸೇವನಂ ಅದನ್ತಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದಿಸದಿಸಂ। **ಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ವಟ್ಟವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಚಿತ್ತಮೇವ।

೩೨. ದುತಿಯೇ **ದನ್ತ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಿಸೇವನಂ ದನ್ತಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದಿಸದಿಸಂ। ಇಮಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸುತ್ತದ್ವಯೇ ವಟ್ಟವಿವಟ್ಟವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಚಿತ್ತಮೇವ ಕಥಿತಂ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ, ಏವಂ ಇತೋ ಪರೇಸುಪೀತಿ।

೩೩. ತತಿಯೇ **ಅಗುತ್ತ**ನ್ತಿ ಅಗೋಪಿತಂ ಸತಿಸಂವರರಹಿತಂ ಅಗುತ್ತಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದಿಸದಿಸಂ।

೩೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಗುತ್ತ**ನ್ತಿ ಗೋಪಿತಂ ಅವಿಸ್ಸಟ್ಠಸತಿಸಂವರಂ ಗುತ್ತಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದಿಸದಿಸಂ।

೩೫-೩೬. ಪಞ್ಚಮಛಟ್ಠಾನಿ **ಅರಕ್ಖಿತಂ ರಕ್ಖಿತ**ನ್ತಿ ಪದವಸೇನ ಬುಜ್ಝನಕಾನಂ ಅಜ್ಝಾಸಯೇನ ವುತ್ತಾನಿ। ಅತ್ಥೋ ಪನೇತ್ಥ ಪುರಿಮಸದಿಸೋಯೇವ।

೩೭-೩೮. ಸತ್ತಮಟ್ಠಮೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಉಪಮಾ ಪನೇತ್ಥ ಅಸಂವುತಘರದ್ವಾರಾದಿವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೩೯-೪೦. ನವಮದಸಮಾನಿ ಚತೂಹಿಪಿ ಪದೇಹಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ವುತ್ತಾನಿ। ಇಮಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ವಗ್ಗೇ ವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಮೇವ ಕಥಿತನ್ತಿ।

ಅದನ್ತವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೫. ಪಣಿಹಿತಅಚ್ಛವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೪೧. ಪಞ್ಚಮಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಸೇಯ್ಯಥಾಪೀತಿ** ಓಪಮ್ಮತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। ತತ್ರ ಭಗವಾ ಕತ್ಥಚಿ ಅತ್ಥೇನ ಉಪಮಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ ವತ್ಥಸುತ್ತೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೭೦ ಆದಯೋ) ವಿಯ, ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋಪಮ- (ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೬೯) ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋಪಮಾದಿಸುತ್ತೇಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೭೨) ವಿಯ ಚ, ಕತ್ಥಚಿ ಉಪಮಾಯ ಅತ್ಥಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸುತ್ತೇ (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೧೦೧) ವಿಯ, ಸುವಣ್ಣಕಾರಸುತ್ತಸೂರಿಯೋಪಮಾದಿಸುತ್ತೇಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೬೬) ವಿಯ ಚ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಸಾಲಿಸೂಕೋಪಮೇ ಉಪಮಾಯ ಅತ್ಥಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಾಲಿಸೂಕ**ನ್ತಿ ಸಾಲಿಫಲಸ್ಸ ಸೂಕಂ। **ಯವಸೂಕೇಪಿ** ಏಸೇವ ನಯೋ। ವಾ-ಸದ್ದೋ ವಿಕಪ್ಪತ್ಥೋ। **ಮಿಚ್ಛಾಪಣಿಹಿತ**ನ್ತಿ ಮಿಚ್ಛಾಠಪಿತಂ। ಯಥಾ ವಿಜ್ಝಿತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ನ ಏವಂ ಉದ್ಧಗ್ಗಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭೇಚ್ಛತೀತಿ** ಭಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ಛವಿಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಿಚ್ಛಾಪಣಿಹಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನಾತಿ** ಮಿಚ್ಛಾಠಪಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ। ವಟ್ಟವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಚಿತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಅವಿಜ್ಜ**ನ್ತಿ ಅಟ್ಠಸು ಠಾನೇಸು ಅಞ್ಞಾಣಭೂತಂ ಘನಬಹಲಂ ಮಹಾಅವಿಜ್ಜಂ। **ವಿಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸತೀತಿ** ಏತ್ಥ **ವಿಜ್ಜ**ನ್ತಿ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಞಾಣಂ। **ನಿಬ್ಬಾನ**ನ್ತಿ ತಣ್ಹಾವಾನತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಭಾವೇನ ಏವಂ ವುತ್ತಂ ಅಮತಂ। **ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತೀತಿ** ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ।

೪೨. ದುತಿಯೇ **ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಭಿನ್ದಿತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಏವಂ ಉದ್ಧಗ್ಗಂ ಕತ್ವಾ ಸುಟ್ಠು ಠಪಿತಂ। **ಅಕ್ಕನ್ತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪಾದೇನೇವ ಅಕ್ಕನ್ತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಹತ್ಥೇನ ಉಪ್ಪೀಳಿತಂ। ರುಳ್ಹಿಸದ್ದವಸೇನ ಪನ ಅಕ್ಕನ್ತನ್ತೇವ ವುತ್ತಂ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅರಿಯವೋಹಾರೋ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಅಞ್ಞೇ ಸೇಪಣ್ಣಿಕಣ್ಟಕಮದನಕಣ್ಟಕಾದಯೋ ಮಹನ್ತೇ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸುಖುಮಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಸಾಲಿಸೂಕಯವಸೂಕಮೇವ ಗಹಿತನ್ತಿ? ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಸ್ಸಾಪಿ ಕುಸಲಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿವಟ್ಟಾಯ ಸಮತ್ಥಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ। ಯಥಾ ಹಿ ಸುಖುಮಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಸಾಲಿಸೂಕಂ ವಾ ಯವಸೂಕಂ ವಾ ಹೋತು, ಮಹನ್ತಮಹನ್ತಾ ಸೇಪಣ್ಣಿಕಣ್ಟಕಮದನಕಣ್ಟಕಾದಯೋ ವಾ, ಏತೇಸು ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಮಿಚ್ಛಾ ಠಪಿತಂ ಹತ್ಥಂ ವಾ ಪಾದಂ ವಾ ಭಿನ್ದಿತುಂ ಲೋಹಿತಂ ವಾ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಸಮ್ಮಾ ಠಪಿತಂ ಪನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಏವಮೇವ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ತಿಣಮುಟ್ಠಿ ಮತ್ತದಾನಕುಸಲಂ ವಾ ಹೋತು, ಮಹನ್ತಂ ವೇಲಾಮದಾನಾದಿಕುಸಲಂ ವಾ, ಸಚೇ ವಟ್ಟಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ವಟ್ಟಸನ್ನಿಸ್ಸಿತವಸೇನ ಮಿಚ್ಛಾ ಠಪಿತಂ ಹೋತಿ, ವಟ್ಟಮೇವ ಆಹರಿತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ನೋ ವಿವಟ್ಟಂ। "ಇದಂ ಮೇ ದಾನಂ ಆಸವಕ್ಖಯಾವಹಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಏವಂ ಪನ ವಿವಟ್ಟಂ ಪತ್ಥೇನ್ತೇನ ವಿವಟ್ಟವಸೇನ ಸಮ್ಮಾ ಠಪಿತಂ ಅರಹತ್ತಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಞಾಣಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞಾಣಮ್ಪಿ ದಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿಯೇವ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ –

"ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಚ, ಯಾ ಚ ಸಾವಕಪಾರಮೀ।
ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿ ಬುದ್ಧಭೂಮಿ, ಸಬ್ಬಮೇತೇನ ಲಬ್ಭತೀ"ತಿ॥ (ಖು॰ ಪಾ॰ ೮.೧೫)।

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತದ್ವಯೇ ಚ ವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಂ ಕಥಿತಂ।

೪೩. ತತಿಯೇ **ಪದುಟ್ಠಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ದೋಸೇನ ಪದುಟ್ಠಚಿತ್ತಂ। **ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿಚ್ಚಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತೇನ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋತಿ** ಯಥಾ ಆಹರಿತ್ವಾ ಠಪಿತೋ। **ಏವಂ ನಿರಯೇತಿ** ಏವಂ ನಿರಯೇ ಠಿತೋಯೇವಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। **ಅಪಾಯ**ನ್ತಿಆದಿ ಸಬ್ಬಂ ನಿರಯವೇವಚನಮೇವ। ನಿರಯೋ ಹಿ ಅಯಸಙ್ಖಾತಾ ಸುಖಾ ಅಪೇತೋತಿ **ಅಪಾಯೋ,** ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಗತಿ ಪಟಿಸರಣನ್ತಿ **ದುಗ್ಗತಿ,** ದುಕ್ಕಟಕಾರಿನೋ ಏತ್ಥ ವಿವಸಾ ನಿಪತನ್ತೀತಿ **ವಿನಿಪಾತೋ,** ನಿರಸ್ಸಾದತ್ಥೇನ **ನಿರಯೋ।**

೪೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಪಸನ್ನ**ನ್ತಿ ಸದ್ಧಾಪಸಾದೇನ ಪಸನ್ನಂ। **ಸುಗತಿ**ನ್ತಿ ಸುಖಸ್ಸ ಗತಿಂ। **ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕ**ನ್ತಿ ರೂಪಾದಿಸಮ್ಪತ್ತೀಹಿ ಸುಟ್ಠು ಅಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ।

೪೫. ಪಞ್ಚಮೇ **ಉದಕರಹದೋತಿ** ಉದಕದಹೋ। **ಆವಿಲೋತಿ** ಅವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ। **ಲುಳಿತೋತಿ** ಅಪರಿಸಣ್ಠಿತೋ। **ಕಲಲೀಭೂತೋತಿ** ಕದ್ದಮೀಭೂತೋ। **ಸಿಪ್ಪಿಸಮ್ಬುಕನ್ತಿ**ಆದೀಸು ಸಿಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಸಮ್ಬುಕಾ ಚ **ಸಿಪ್ಪಿಸಮ್ಬುಕಂ**। ಸಕ್ಖರಾ ಚ ಕಠಲಾನಿ ಚ **ಸಕ್ಖರಕಠಲಂ**। ಮಚ್ಛಾನಂ ಗುಮ್ಬಂ ಘಟಾತಿ **ಮಚ್ಛಗುಮ್ಬಂ**। **ಚರನ್ತಮ್ಪಿ ತಿಟ್ಠನ್ತಮ್ಪೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಕ್ಖರಕಠಲಂ ತಿಟ್ಠತಿಯೇವ, ಇತರಾನಿ ಚರನ್ತಿಪಿ ತಿಟ್ಠನ್ತಿಪಿ। ಯಥಾ ಪನ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಠಿತಾಸುಪಿ ನಿಸಿನ್ನಾಸುಪಿ ನಿಪಜ್ಜಮಾನಾಸುಪಿ "ಏತಾ ಗಾವಿಯೋ ಚರನ್ತೀ"ತಿ ಚರನ್ತಿಯೋ ಉಪಾದಾಯ ಇತರಾಪಿ "ಚರನ್ತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಏವಂ ತಿಟ್ಠನ್ತಮೇವ ಸಕ್ಖರಕಠಲಂ ಉಪಾದಾಯ ಇತರಮ್ಪಿ ದ್ವಯಂ "ತಿಟ್ಠನ್ತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ಇತರಂ ದ್ವಯಂ ಚರನ್ತಂ ಉಪಾದಾಯ ಸಕ್ಖರಕಠಲಮ್ಪಿ "ಚರನ್ತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಆವಿಲೇನಾತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ನೀವರಣೇಹಿ ಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ। **ಅತ್ತತ್ಥಂ ವಾತಿ**ಆದೀಸು ಅತ್ತನೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕೋ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕೋ ಅತ್ಥೋ ಅತ್ತತ್ಥೋ ನಾಮ। ಅತ್ತನೋವ ಸಮ್ಪರಾಯೇ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕೋ ಅತ್ಥೋ ಪರತ್ಥೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಸೋ ಹಿ ಪರತ್ಥ ಅತ್ಥೋತಿ ಪರತ್ಥೋ। ತದುಭಯಂ ಉಭಯತ್ಥೋ ನಾಮ। ಅಪಿಚ ಅತ್ತನೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋಪಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರೋ ಅತ್ಥೋ ಅತ್ತತ್ಥೋ ನಾಮ, ಪರಸ್ಸ ತಾದಿಸೋವ ಅತ್ಥೋ ಪರತ್ಥೋ ನಾಮ, ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಉಭಯತ್ಥೋ ನಾಮ। **ಉತ್ತರಿಂ ವಾ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ**ತಿ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಸಙ್ಖಾತಾ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿಂ। ಅಯಞ್ಹಿ ದಸವಿಧೋ ಧಮ್ಮೋ ವಿನಾಪಿ ಅಞ್ಞಂ ಸಮಾದಾಪಕಂ ಸತ್ಥನ್ತರಕಪ್ಪಾವಸಾನೇ ಜಾತಸಂವೇಗೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸಯಮೇವ ಸಮಾದಿನ್ನತ್ತಾ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತತೋ ಉತ್ತರಿಂ ಪನ ಝಾನವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗಫಲಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। **ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸನ್ತಿ** ಅರಿಯಾನಂ ಯುತ್ತಂ, ಅರಿಯಭಾವಂ ವಾ ಕಾತುಂ ಸಮತ್ಥಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಸಙ್ಖಾತಂ ವಿಸೇಸಂ। ಞಾಣಮೇವ ಹಿ ಜಾನನಟ್ಠೇನ ಞಾಣಂ, ದಸ್ಸನಟ್ಠೇನ ದಸ್ಸನನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಮಗ್ಗಞಾಣಫಲಞಾಣಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

೪೬. ಛಟ್ಠೇ **ಅಚ್ಛೋತಿ** ಅಬಹಲೋ, ಪಸನ್ನೋತಿಪಿ ವಟ್ಟತಿ। **ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋತಿ** ಸುಟ್ಠು ಪಸನ್ನೋ। **ಅನಾವಿಲೋತಿ** ನ ಆವಿಲೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋತಿ ಅತ್ಥೋ, ಫೇಣಪುಬ್ಬುಳಸಙ್ಖಸೇವಾಲಪಣಕವಿರಹಿತೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅನಾವಿಲೇನಾತಿ** ಪಞ್ಚನೀವರಣವಿಮುತ್ತೇನ। ಸೇಸಂ ಚತುತ್ಥೇ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಇಮಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸುತ್ತದ್ವಯೇ ವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಮೇವ ಕಥಿತಂ।

೪೭. ಸತ್ತಮೇ **ರುಕ್ಖಜಾತಾನನ್ತಿ** ಪಚ್ಚತ್ತೇ ಸಾಮಿವಚನಂ, ರುಕ್ಖಜಾತಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ರುಕ್ಖಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಯದಿದನ್ತಿ** ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಮುದುತಾಯಾತಿ** ಮುದುಭಾವೇನ। ಕೋಚಿ ಹಿ ರುಕ್ಖೋ ವಣ್ಣೇನ ಅಗ್ಗೋ ಹೋತಿ, ಕೋಚಿ ಗನ್ಧೇನ, ಕೋಚಿ ರಸೇನ, ಕೋಚಿ ಥದ್ಧತಾಯ। ಫನ್ದನೋ ಪನ ಮುದುತಾಯ ಚೇವ ಕಮ್ಮಞ್ಞತಾಯ ಚ ಅಗ್ಗೋ ಸೇಟ್ಠೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಚಿತ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಭಾವಿತಞ್ಚೇವ ಪುನಪ್ಪುನಕತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ಕುರುನ್ದಕವಾಸಿ ಫುಸ್ಸಮಿತ್ತತ್ಥೇರೋ ಪನಾಹ - "ಏಕನ್ತಂ ಮುದು ಚೇವ ಕಮ್ಮನಿಯಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ನಾಮ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಚಿತ್ತಮೇವ, ಆವುಸೋ"ತಿ।

೪೮. ಅಟ್ಠಮೇ **ಏವಂ ಲಹುಪರಿವತ್ತನ್ತಿ** ಏವಂ ಲಹುಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಲಹುಂ ನಿರುಜ್ಝನಕಂ। **ಯಾವಞ್ಚಾತಿ** ಅಧಿಮತ್ತಪಮಾಣತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ, ಅತಿವಿಯ ನ ಸುಕರಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇದನ್ತಿ** ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಚಿತ್ತನ್ತಿ** ಏಕಚ್ಚೇ ತಾವ ಆಚರಿಯಾ "ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಪನ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಇಧ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಮ್ಪಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಮೇವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನತ್ಥೇ ಮಿಲಿನ್ದರಾಜಾ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಂ ನಾಗಸೇನತ್ಥೇರಂ ಪುಚ್ಛಿ, "ಭನ್ತೇ ನಾಗಸೇನ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅಚ್ಛರಾಕ್ಖಣೇ ಪವತ್ತಿತಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಾ ಸಚೇ ರೂಪಿನೋ ಅಸ್ಸು, ಕೀವ ಮಹಾರಾಸಿ ಭವೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ವಾಹಸತಾನಂ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ವೀಹೀನಂ ಅಡ್ಢಚೂಳಞ್ಚ ವಾಹಾ ವೀಹಿಸತ್ತಮ್ಬಣಾನಿ ದ್ವೇ ಚ ತುಮ್ಬಾ ಏಕಚ್ಛರಾಕ್ಖಣೇ ಪವತ್ತಿತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಕಲಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತೀ"ತಿ (ಮಿ॰ ಪ॰ ೪.೧.೨)। ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ "ಉಪಮಾಪಿ ನ ಸುಕರಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ? ಯಥೇವ ಹಿ ಉಪಮಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾಪಿ ಕಪ್ಪದೀಘಭಾವಸ್ಸ ಯೋಜನಿಕಪಬ್ಬತೇನ ಯೋಜನಿಕಸಾಸಪಪುಣ್ಣನಗರೇನ, ನಿರಯದುಕ್ಖಸ್ಸ

ಸತ್ತಿಸತಾಹತೋಪಮೇನ, ಸಗ್ಗಸುಖಸ್ಸ ಚ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಉಪಮಾ ಕತಾ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ? ತತ್ಥ "ಸಕ್ಕಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಮಾ ಕಾತು"ನ್ತಿ ಏವಂ ಪುಚ್ಛಾವಸೇನ ಉಪಮಾ ಕತಾ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ಪುಚ್ಛಾಯ ಅಭಾವೇನ ನ ಕತಾ। ಇದಞ್ಚ ಸುತ್ತಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ವುತ್ತಂ। ಇತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ಚಿತ್ತರಾಸಿ ನಾಮ ಕಥಿತೋತಿ।

೪೯. ನವಮೇ **ಪಭಸ್ಸರ**ನ್ತಿ ಪಣ್ಡರಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ। **ಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಂ। ಕಿಂ ಪನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣೋ ನಾಮ ಅತ್ಥೀತಿ? ನತ್ಥಿ। ನೀಲಾದೀನಞ್ಹಿ ಅಞ್ಞತರವಣ್ಣಂ ವಾ ಹೋತು ಅವಣ್ಣಂ ವಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪರಿಸುದ್ಧತಾಯ "ಪಭಸ್ಸರ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇದಮ್ಪಿ ನಿರುಪಕ್ಕಿಲೇಸತಾಯ ಪರಿಸುದ್ಧನ್ತಿ ಪಭಸ್ಸರಂ। **ತಞ್ಚ ಖೋ**ತಿ ತಂ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಂ। **ಆಗನ್ತುಕೇಹೀ**ತಿ ಅಸಹಜಾತೇಹಿ ಪಚ್ಛಾ ಜವನಕ್ಖಣೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕೇಹಿ। **ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹೀ**ತಿ ರಾಗಾದೀಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠತ್ತಾ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ನಾಮಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕಥಂ? ಯಥಾ ಹಿ ಸೀಲವನ್ತಾ ಆಚಾರಸಮ್ಪನ್ನಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ವಾ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾ ವಾ ದುಸ್ಸೀಲಾನಂ ದುರಾಚಾರಾನಂ ಅವತ್ತಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಪುತ್ತಾನಞ್ಚೇವ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾನಞ್ಚ ವಸೇನ "ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತೇ ವಾ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೇ ವಾ ನ ತಜ್ಜೇನ್ತಿ ನ ಸಿಕ್ಖಾಪೇನ್ತಿ ನ ಓವದನ್ತಿ ನಾನುಸಾಸನ್ತೀ"ತಿ ಅವಣ್ಣಂ ಅಕಿತ್ತಿಂ ಲಭನ್ತಿ, ಏವಂಸಮ್ಪದಮಿದಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಆಚಾರಸಮ್ಪನ್ನಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ವಿಯ ಚ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾ ವಿಯ ಚ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ಪುತ್ತಾದೀನಂ ವಸೇನ ತೇಸಂ ಅಕಿತ್ತಿಲಾಭೋ ವಿಯ ಜವನಕ್ಖಣೇ ರಜ್ಜನದುಸ್ಸನಮುಯ್ಹನಸಭಾವಾನಂ ಲೋಭಸಹಗತಾದೀನಂ ಚಿತ್ತಾನಂ ವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನೇಹಿ ಆಗನ್ತುಕೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಪಕತಿಪರಿಸುದ್ಧಮ್ಪಿ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಂ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ।

೫೦. ದಸಮೇಪಿ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಮೇವ **ಚಿತ್ತಂ**। **ವಿಪ್ಪಮುತ್ತ**ನ್ತಿ ಜವನಕ್ಖಣೇ ಅರಜ್ಜಮಾನಂ ಅದುಸ್ಸಮಾನಂ ಅಮುಯ್ಹಮಾನಂ ತಿಹೇತುಕಞಾಣಸಮ್ಪಯುತ್ತಾದಿಕುಸಲವಸೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಆಗನ್ತುಕೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಇಧಾಪಿ ಯಥಾ ಸೀಲವನ್ತಾನಂ ಆಚಾರಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಪುತ್ತಾದೀನಂ ವಸೇನ ಮಾತಾದಯೋ "ಸೋಭನಾ ಏತೇಯೇವ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಕಾದಯೋ ಸಿಕ್ಖಾಪೇನ್ತಿ ಓವದನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತೀ"ತಿ ವಣ್ಣಕಿತ್ತಿಲಾಭಿನೋ ಹೋನ್ತಿ, ಏವಂ ಜವನಕ್ಖಣೇ ಉಪ್ಪನ್ನಕುಸಲಚಿತ್ತವಸೇನ ಇದಂ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಂ ಆಗನ್ತುಕೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ।

ಪಣಿಹಿತಅಚ್ಛವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೬. ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಾತವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೫೧. ಛಟ್ಠಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ತಂ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋತಿ** ತಂ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಂ ಸುತವಿರಹಿತೋ ಪುಥುಜ್ಜನೋ। ತತ್ಥ ಆಗಮಾಧಿಗಮಾಭಾವಾ ಞೇಯ್ಯೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಇತಿ। ಯೋ ಹಿ ಇದಂ ಸುತ್ತಂ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅತ್ಥವಸೇನ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತೋ "ಇದಂ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಂ ನಾಮ ಪಕತಿಪರಿಸುದ್ಧಮ್ಪಿ ಜವನಕ್ಖಣೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇಹಿ ಲೋಭಾದೀಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠ"ನ್ತಿ ನೇವ ಆಗಮವಸೇನ ನ ಅಧಿಗಮವಸೇನ ಜಾನಾತಿ, ಯಸ್ಸ ಚ ಖನ್ಧಧಾತುಆಯತನಪಚ್ಚಯಾಕಾರಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಉಗ್ಗಹಪರಿಪುಚ್ಛಾವಿನಿಚ್ಛಯವಿರಹಿತತ್ತಾ ಯಥಾಭೂತಞಾಣಪಟಿವೇಧಸಾಧಕೋ ನೇವ ಆಗಮೋ, ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ಅನಧಿಗತತ್ತಾ ನ ಅಧಿಗಮೋ ಅತ್ಥಿ। ಸೋ ಆಗಮಾಧಿಗಮಾಭಾವಾ ಞೇಯ್ಯೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಇತಿ। ಸ್ವಾಯಂ –

"ಪುಥೂನಂ ಜನನಾದೀಹಿ, ಕಾರಣೇಹಿ ಪುಥುಜ್ಜನೋ।
ಪುಥುಜ್ಜನನ್ತೋಗಧತ್ತಾ, ಪುಥುವಾಯಂ ಜನೋ ಇತಿ"॥

ಸೋ ಹಿ ಪುಥೂನಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಾನಂ ಕಿಲೇಸಾದೀನಂ ಜನನಾದೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಪುಥುಜ್ಜನೋ। ಯಥಾಹ –

"ಪುಥು ಕಿಲೇಸೇ ಜನೇನ್ತೀತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ಅವಿಹತಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಕಾತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ಸತ್ಥಾರಾನಂ ಮುಖುಲ್ಲೋಕಿಕಾತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ಸಬ್ಬಗತೀಹಿ ಅವುಟ್ಠಿತಾತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ನಾನಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತೀತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ನಾನಾಓಘೇಹಿ ವುಯ್ಹನ್ತೀತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ನಾನಾಸನ್ತಾಪೇಹಿ ಸನ್ತಪ್ಪನ್ತೀತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ನಾನಾಪರಿಳಾಹೇಹಿ ಪರಿಡಯ್ಹನ್ತೀತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ರತ್ತಾ ಗಿದ್ಧಾ ಗಧಿತಾ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಪನ್ನಾ ಲಗ್ಗಾ ಲಗ್ಗಿತಾ ಪಲಿಬುದ್ಧಾತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ಪಞ್ಚಹಿ ನೀವರಣೇಹಿ ಆವುತಾ ನಿವುತಾ ಓವುತಾ ಪಿಹಿತಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತಾತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ"ತಿ (ಮಹಾನಿ॰ ೫೧, ೯೪)।

ಪುಥೂನಂ ವಾ ಗಣನಪಥಮತೀತಾನಂ ಅರಿಯಧಮ್ಮಪರಮ್ಮುಖಾನಂ ನೀಚಧಮ್ಮಸಮಾಚಾರಾನಂ ಜನಾನಂ ಅನ್ತೋಗಧತ್ತಾಪಿ ಪುಥುಜ್ಜನೋ, ಪುಥು ವಾ ಅಯಂ ವಿಸುಂಯೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗತೋ, ವಿಸಂಸಟ್ಠೋ ಸೀಲಸುತಾದಿಗುಣಯುತ್ತೇಹಿ ಅರಿಯೇಹಿ ಜನೋತಿ ಪುಥುಜ್ಜನೋ। ಏವಮೇತೇಹಿ "ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ"ತಿ ದ್ವೀಹಿ ಪದೇಹಿ ಯೇ ತೇ –

"ದುವೇ ಪುಥುಜ್ಜನಾ ವುತ್ತಾ, ಬುದ್ಧೇನಾದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನಾ।
ಅನ್ಧೋ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಏಕೋ, ಕಲ್ಯಾಣೇಕೋ ಪುಥುಜ್ಜನೋ"ತಿ॥ –

ದ್ವೇ ಪುಥುಜ್ಜನಾ ವುತ್ತಾ, ತೇಸು ಅನ್ಧಪುಥುಜ್ಜನೋ ವುತ್ತೋ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತೀತಿ "ಇದಞ್ಚ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಂ ಏವಂ ಆಗನ್ತುಕೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಏವಂ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಂ ನಾಮಾ"ತಿ ಯಥಾಸಭಾವತೋ ನ ಜಾನಾತಿ। **ತಸ್ಮಾತಿ** ಯಸ್ಮಾ ನ ಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಮಾ। **ಚಿತ್ತಭಾವನಾ ನತ್ಥೀತಿ** ಚಿತ್ತಟ್ಠಿತಿ ಚಿತ್ತಪರಿಗ್ಗಹೋ ನತ್ಥಿ, ನತ್ಥಿಭಾವೇನೇವ "ನತ್ಥೀ"ತಿ ವದಾಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೫೨. ದುತಿಯೇ **ಸುತವಾತಿ** ಸುತಸಮ್ಪನ್ನೋ। ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನೇತ್ಥ ಅಸ್ಸುತವಾತಿ ಪದಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖವಸೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಅರಿಯಸಾವಕೋತಿ** ಅತ್ಥಿ ಅರಿಯೋ ನ ಸಾವಕೋ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಬುದ್ಧಾ ಚೇವ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಚ; ಅತ್ಥಿ ಸಾವಕೋ ನ ಅರಿಯೋ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಗಿಹೀ ಅನಾಗತಫಲೋ; ಅತ್ಥಿ ನೇವ ಅರಿಯೋ ನ ಸಾವಕೋ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪುಥುತಿತ್ಥಿಯಾ। ಅತ್ಥಿ ಅರಿಯೋಚೇವ ಸಾವಕೋ ಚ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಆಗತಫಲಾ ವಿಞ್ಞಾತಸಾಸನಾ। ಇಧ ಪನ ಗಿಹೀ ವಾ ಹೋತು

ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ, ಯೋ ಕೋಚಿ ಸುತವಾತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಸೇನ ಸುತಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಅಯಂ ಅರಿಯಸಾವಕೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತೀತಿ** "ಏವಮಿದಂ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಂ ಆಗನ್ತುಕೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠ"ನ್ತಿ ಯಥಾಸಭಾವತೋ ಜಾನಾತಿ। **ಚಿತ್ತಭಾವನಾ ಅತ್ಥೀತಿ** ಚಿತ್ತಟ್ಠಿತಿ ಚಿತ್ತಪರಿಗ್ಗಹೋ ಅತ್ಥಿ, ಅತ್ಥಿಭಾವೇನೇವ "ಅತ್ಥೀ"ತಿ ವದಾಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ಬಲವವಿಪಸ್ಸನಾ ಕಥಿತಾ। ಕೇಚಿ ತರುಣವಿಪಸ್ಸನಾತಿ ವದನ್ತಿ।

೫೩. ತತಿಯಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಂ ಕಥಿತಂ। ಕತರಾಯಂ ಪನ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಂ? ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋಪಮಸುತ್ತನ್ತಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಂ। ಭಗವಾ ಕಿರ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಜೇತವನಮಹಾವಿಹಾರೇ ಪಟಿವಸತಿ। ಬುದ್ಧಾನಞ್ಚ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಪಟಿವಸನ್ತಾನಂ ಪಞ್ಚವಿಧಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಅವಿಜಹಿತಮೇವ ಹೋತಿ। ಪಞ್ಚ ಹಿ ಬುದ್ಧಕಿಚ್ಚಾನಿ - ಪುರೇಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ, ಪುರಿಮಯಾಮಕಿಚ್ಚಂ, ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮಕಿಚ್ಚಂ, ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಕಿಚ್ಚನ್ತಿ।

ತತ್ರಿದಂ ಪುರೇಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ - ಭಗವಾ ಹಿ ಪಾತೋವ ವುಟ್ಠಾಯ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನುಗ್ಗಹತ್ಥಂ ಸರೀರಫಾಸುಕತ್ಥಞ್ಚ ಮುಖಧೋವನಾದಿಸರೀರಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಯಾವ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾ ತಾವ ವಿವಿತ್ತಾಸನೇ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾಯ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಪತ್ತಮಾದಾಯ ಕದಾಚಿ ಏಕಕೋವ, ಕದಾಚಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ ಕದಾಚಿ ಪಕತಿಯಾ, ಕದಾಚಿ ಅನೇಕೇಹಿ ಪಾಟಿಹಾರಿಯೇಹಿ ವತ್ತಮಾನೇಹಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತೋ ಲೋಕನಾಥಸ್ಸ ಪುರತೋ ಪುರತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಮುದುಗತವಾತಾ ಪಥವಿಂ ಸೋಧೇನ್ತಿ, ವಲಾಹಕಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಮುಞ್ಚನ್ತಾ ಮಗ್ಗೇ ರೇಣುಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ವಿತಾನಂ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಅಪರೇ ವಾತಾ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಉಪಸಂಹರಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗೇ ಓಕಿರನ್ತಿ, ಉನ್ನತಾ ಭೂಮಿಪ್ಪದೇಸಾ ಓನಮನ್ತಿ, ಓನತಾ ಉನ್ನಮನ್ತಿ, ಪಾದನಿಕ್ಖೇಪಸಮಯೇ ಸಮಾವ ಭೂಮಿ ಹೋತಿ, ಸುಖಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಿ ಪದುಮಪುಪ್ಫಾನಿ ವಾ ಪಾದೇ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತಿ। ಇನ್ದಖೀಲಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಠಪಿತಮತ್ತೇ ದಕ್ಖಿಣಪಾದೇ ಸರೀರತೋ ಛಬ್ಬಣ್ಣರಸ್ಮಿಯೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣರಸಪಿಞ್ಜರಾನಿ ವಿಯ ಚಿತ್ರಪಟಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ ವಿಯ ಚ ಪಾಸಾದಕೂಟಾಗಾರಾದೀನಿ ಅಲಙ್ಕರೋನ್ತಿಯೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಧಾವನ್ತಿ, ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸವಿಹಙ್ಗಾದಯೋ ಸಕಸಕಟ್ಠಾನೇಸು ಠಿತಾಯೇವ ಮಧುರೇನಾಕಾರೇನ ಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತಥಾ ಭೇರಿವೀಣಾದೀನಿ ತೂರಿಯಾನಿ ಮನುಸ್ಸಾನಞ್ಚ ಕಾಯೂಪಗಾನಿ ಆಭರಣಾನಿ। ತೇನ ಸಞ್ಞಾಣೇನ ಮನುಸ್ಸಾ ಜಾನನ್ತಿ "ಅಜ್ಜ ಭಗವಾ ಇಧ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠೋ"ತಿ। ತೇ ಸುನಿವತ್ಥಾ ಸುಪಾರುತಾ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ಆದಾಯ ಘರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನ್ತರವೀಥಿಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಾದೀಹಿ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಪೂಜೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಭನ್ತೇ, ದಸ ಭಿಕ್ಖೂ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ವೀಸತಿ, ಪಞ್ಞಾಸಂ...ಪೇ॰... ಸತಂ ದೇಥಾ"ತಿ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಭಗವತೋಪಿ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಪಟಿಮಾನೇನ್ತಿ। ಭಗವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ತೇಸಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯಚಿತ್ತಸನ್ತಾನಾನಿ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಯಥಾ ಕೇಚಿ ಸರಣಗಮನೇಸು ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತಿ, ಕೇಚಿ ಪಞ್ಚಸು ಸೀಲೇಸು, ಕೇಚಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಸಕದಾಗಾಮಿಅನಾಗಾಮಿಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ, ಕೇಚಿ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಫಲೇ ಅರಹತ್ತೇತಿ। ಏವಂ ಮಹಾಜನಂ ಅನುಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಗನ್ಧಮಣ್ಡಲಮಾಳೇ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸೀದತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನಂ ಆಗಮಯಮಾನೋ। ತತೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಭಗವತೋ ನಿವೇದೇತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪವಿಸತಿ। ಇದಂ ತಾವ **ಪುರೇಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ**।

ಅಥ ಭಗವಾ ಏವಂ ಕತಪುರೇಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಾ ಉಪಟ್ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಪಾದಪೀಠೇ ಠತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಓವದತಿ - "ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಸಮ್ಪಾದೇಥ, ದುಲ್ಲಭೋ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ದುಲ್ಲಭೋ ಮನುಸ್ಸತ್ತಪಟಿಲಾಭೋ, ದುಲ್ಲಭಾ ಖಣಸಮ್ಪತ್ತಿ, ದುಲ್ಲಭಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ದುಲ್ಲಭಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನ"ನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಕೇಚಿ ಭಗವನ್ತಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ಭಗವಾ ತೇಸಂ ಚರಿಯಾನುರೂಪಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ದೇತಿ। ತತೋ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನಾನಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಕೇಚಿ ಅರಞ್ಞಂ, ಕೇಚಿ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ, ಕೇಚಿ ಪಬ್ಬತಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ, ಕೇಚಿ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಭವನಂ...ಪೇ॰... ಕೇಚಿ ವಸವತ್ತಿಭವನನ್ತಿ । ತತೋ ಭಗವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ, ದಕ್ಖಿಣೇನ

ಪಸ್ಸೇನ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಮುಹುತ್ತಂ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ। ಅಥ ಸಮಸ್ಸಾಸಿತಕಾಯೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ದುತಿಯಭಾಗೇ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇತಿ। ತತಿಯಭಾಗೇ ಯಂ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ, ತತ್ಥ ಮಹಾಜನೋ ಪುರೇಭತ್ತಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಸುನಿವತ್ಥೋ ಸುಪಾರುತೋ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ಆದಾಯ ವಿಹಾರೇ ಸನ್ನಿಪತತಿ। ತತೋ ಭಗವಾ ಸಮ್ಪತ್ತಪರಿಸಾಯ ಅನುರೂಪೇನ ಪಾಟಿಹಾರಿಯೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸಜ್ಜ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಕಾಲಯುತ್ತಂ ಸಮಯಯುತ್ತಂ, ಅಥ ಕಾಲಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಪರಿಸಂ ಉಯ್ಯೋಜೇತಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ। ಇದಂ **ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ**।

ಸೋ ಏವಂ ನಿಟ್ಠಿತಪಚ್ಛಾಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ಸಚೇ ಗತ್ತಾನಿ ಓಸಿಞ್ಚಿತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಬುದ್ಧಾಸನಾ ಉಟ್ಠಾಯ ನ್ಹಾನಕೋಟ್ಠಕಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕೇನ ಪಟಿಯಾದಿತಉದಕೇನ ಗತ್ತಾನಿ ಉತುಂ ಗಣ್ಹಾಪೇತಿ। ಉಪಟ್ಠಾಕೋಪಿ ಬುದ್ಧಾಸನಂ ಆನೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣೇ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಭಗವಾ ಸುರತ್ತದುಪಟ್ಟಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಏಕಂಸಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಏಕಕೋವ ಮುಹುತ್ತಂ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೋ, ಅಥ ಭಿಕ್ಖೂ ತತೋ ತತೋ ಆಗಮ್ಮ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಏಕಚ್ಚೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ, ಏಕಚ್ಚೇ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಯಾಚನ್ತಿ। ಭಗವಾ ತೇಸಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಸಮ್ಪಾದೇನ್ತೋ ಪುರಿಮಯಾಮಂ ವಿತಿನಾಮೇತಿ। ಇದಂ **ಪುರಿಮಯಾಮಕಿಚ್ಚಂ**।

ಪುರಿಮಯಾಮಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ಸಕಲದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುದೇವತಾಯೋ ಓಕಾಸಂ ಲಭಮಾನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ ಯಥಾಭಿಸಙ್ಖತಂ ಅನ್ತಮಸೋ ಚತುರಕ್ಖರಮ್ಪಿ। ಭಗವಾ ತಾಸಂ ದೇವತಾನಂ ಪಞ್ಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮಂ ವೀತಿನಾಮೇತಿ। ಇದಂ **ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮಕಿಚ್ಚಂ**।

ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಂ ಪನ ತಯೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಕತ್ವಾ ಪುರೇಭತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿಸಜ್ಜಾಪೀಳಿತಸ್ಸ ಸರೀರಸ್ಸ ಕಿಲಾಸುಭಾವಮೋಚನತ್ಥಂ ಏಕಂ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ವೀತಿನಾಮೇತಿ, ದುತಿಯಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ। ತತಿಯಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪುರಿಮಬುದ್ಧಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ದಾನಸೀಲಾದಿವಸೇನ ಕತಾಧಿಕಾರಪುಗ್ಗಲದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇತಿ। ಇದಂ **ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಕಿಚ್ಚಂ**।

ತಮ್ಪಿ ದಿವಸಂ ಭಗವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕಿಚ್ಚೇ ಠಿತೋ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಇದಂ ಅದ್ದಸ - ಮಯಾ ಕೋಸಲರಟ್ಠೇ ಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತೇನ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೇನ ಉಪಮೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ದೇಸಿತೇ ಸಟ್ಠಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾನಂ ಉಣ್ಹಂ ಲೋಹಿತಂ ಮುಖತೋ ಉಗ್ಗಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾ ಗಿಹಿಭಾವಂ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಯೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸನ್ತೇವ। ಇತರೇಸಂ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಚಾರಿಕಂ ಚರಿತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ, "ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಆರೋಚೇಹೀ"ತಿ ಆಹ।

ಥೇರೋ ಅನುಪರಿವೇಣಂ ಗನ್ತ್ವಾ, "ಆವುಸೋ, ಸತ್ಥಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಚಾರಿಕಂ ಚರಿತುಕಾಮೋ, ಗನ್ತುಕಾಮಾ ಆಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಭಿಕ್ಖೂ ಮಹಾಲಾಭಂ ಲಭಿತ್ವಾ ವಿಯ ತುಟ್ಠಮಾನಸಾ "ಲಭಿಸ್ಸಾಮ ವತ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಸರೀರಂ ಓಲೋಕೇತುಂ ಮಧುರಞ್ಚ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸೋತು"ನ್ತಿ ಪರುಳ್ಹಕೇಸಾ ಕೇಸೇ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಮಲಗ್ಗಹಿತಪತ್ತಾ ಪತ್ತೇ ಪಚಿತ್ವಾ ಕಿಲಿಟ್ಠಚೀವರಾ ಚೀವರಾನಿ ಧೋವಿತ್ವಾ ಗಮನಸಜ್ಜಾ ಅಹೇಸುಂ। ಸತ್ಥಾ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇನ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಪರಿವುತೋ ಕೋಸಲರಟ್ಠಂ ಚಾರಿಕಾಯ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಗಾಮನಿಗಮಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಏಕದಿವಸಂ ಗಾವುತಅಡ್ಢಯೋಜನತಿಗಾವುತಯೋಜನಪರಮಂ ಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಮಹನ್ತಂ ಸುಸಿರರುಕ್ಖಂ ಅಗ್ಗಿನಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಮೇವ ವತ್ಥುಂ ಕತ್ವಾ ಸತ್ತಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಪಟಿಮಣ್ಡೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಮನಂ

ಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನಿಸಜ್ಜಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಞತ್ವಾ "ಅದ್ಧಾ ಕಾರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಅಕಾರಣೇನ ತಥಾಗತಾ ಗಮನಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸೀದನ್ತೀ"ತಿ ಚತುಗ್ಗುಣಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಮುಂ ಮಹನ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧ"ನ್ತಿ **ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋಪಮಸುತ್ತನ್ತಂ** (ಅಂ॰ ನಿ॰ ೭.೭೨) ದೇಸೇತಿ।

ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಉಣ್ಹಂ ಲೋಹಿತಂ ಮುಖತೋ ಉಗ್ಗಞ್ಛಿ, ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಂಸು, ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸು। ತಞ್ಹಿ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಸುತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನಾಮಕಾಯೋ ಸನ್ತತ್ತೋ, ನಾಮಕಾಯೇ ಸನ್ತತ್ತೇ ಕರಜಕಾಯೋ ಸನ್ತತ್ತೋ, ಕರಜಕಾಯೇ ಸನ್ತತ್ತೇ ನಿಧಾನಗತಂ ಉಣ್ಹಂ ಲೋಹಿತಂ ಮುಖತೋ ಉಗ್ಗಞ್ಛಿ। ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ "ದುಕ್ಕರಂ ವತ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ಯಾವಜೀವಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತು"ನ್ತಿ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಾ, ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸತ್ಥು ದೇಸನಾಭಿಮುಖಂ ಞಾಣಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾ।

ತತ್ಥ ಯೇಸಂ ಉಣ್ಹಂ ಲೋಹಿತಂ ಮುಖತೋ ಉಗ್ಗಞ್ಛಿ, ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು। ಯೇ ಗಿಹಿಭಾವಂ ಪತ್ತಾ, ತೇ ಖುದ್ದಾನುಖುದ್ದಕಾನಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಮದ್ದನ್ತಾ ವಿಚರಿಂಸು। ಯೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾ, ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲಾವ ಅಹೇಸುಂ। ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಇಮೇಸಂ ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ಸಫಲಾವ ಜಾತಾತಿ। ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾನಂ ತಾವ ಸಫಲಾ ಹೋತು, ಇತರೇಸಂ ಕಥಂ ಸಫಲಾ ಜಾತಾತಿ? ತೇಪಿ ಹಿ ಸಚೇ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ನ ಸುಣೇಯ್ಯುಂ, ಪಮತ್ತಾವ ಹುತ್ವಾ ಠಾನಂ ಜಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯುಂ। ತತೋ ನೇಸಂ ತಂ ಪಾಪಂ ವಡ್ಢಮಾನಂ ಅಪಾಯೇಸುಯೇವ ಸಂಸೀದಾಪೇಯ್ಯ । ಇಮಂ ಪನ ದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಜಾತಸಂವೇಗಾ ಠಾನಂ ಜಹಿತ್ವಾ ಸಾಮಣೇರಭೂಮಿಯಂ ಠಿತಾ ದಸ ಸೀಲಾನಿ ಪೂರೇತ್ವಾ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರೇ ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತಾ ಕೇಚಿ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಕೇಚಿ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ ಕೇಚಿ ಅನಾಗಾಮಿನೋ ಅಹೇಸುಂ, ಕೇಚಿ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು, ಏವಂ ಪಾರಾಜಿಕಾಪನ್ನಾನಮ್ಪಿ ಸಫಲಾ ಅಹೋಸಿ। ಇತರೇ ಪನ ಸಚೇ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ನ ಸುಣೇಯ್ಯುಂ, ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಮ್ಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಮ್ಪಿ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಅಪಾಯೇಸುಯೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವೇಯ್ಯುಂ। ಇಮಂ ಪನ ದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ "ಅಹೋ ಸಲ್ಲೇಖಿತಂ ಬುದ್ಧಸಾಸನಂ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಯಾವಜೀವಂ ಇಮಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪೂರೇತುಂ, ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಉಪಾಸಕಧಮ್ಮಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ದುಕ್ಖಾ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಗಿಹಿಭಾವಂ ಉಪಗಮಿಂಸು। ತೇ ತೀಸು ಸರಣೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಪಞ್ಚ ಸೀಲಾನಿ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ಉಪಾಸಕಧಮ್ಮಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಕೇಚಿ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಕೇಚಿ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ ಕೇಚಿ ಅನಾಗಾಮಿನೋ ಜಾತಾ, ಕೇಚಿ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾತಿ। ಏವಂ ತೇಸಮ್ಪಿ ಸಫಲಾವ ಅಹೋಸಿ।

ಇಮಂ ಪನ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ದೇವಸಙ್ಘಾ ಯೇಹಿಪಿ ಸುತಾ, ಯೇಹಿಪಿ ನ ಸುತಾ, ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಆರೋಚೇನ್ತಾ ವಿಚರಿಂಸು। ಭಿಕ್ಖೂ ಸುತ್ವಾ ಸುತ್ವಾ "ದುಕ್ಕರಂ, ಭೋ, ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನೇ ಯಾವಜೀವಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತು"ನ್ತಿ ಏಕಕ್ಖಣೇನೇವ ದಸಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ವೀಸತಿಪಿ ಸಟ್ಠಿಪಿ ಸತಮ್ಪಿ ಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಿಹೀ ಹೋನ್ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಯಥಾರುಚಿಯಾ ಚಾರಿಕಂ ಚರಿತ್ವಾ ಪುನ ಜೇತವನಮೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಚಿರಂ ಆಕಿಣ್ಣೋ ವಿಹಾಸಿ, ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಮಾಸಂ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯಿತುಂ, ನಾಮ್ಹಿ ಕೇನಚಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತನೀಹಾರಕೇನಾ"ತಿ। ಅದ್ಧಮಾಸಂ ಏಕೀಭಾವೇನ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹಾರಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಓಲೋಕಿತೋಲೋಕಿತಟ್ಠಾನೇ ತನುಭೂತಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ದಿಸ್ವಾ ಜಾನನ್ತೋಯೇವ ಥೇರಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಆನನ್ದ, ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ತಥಾಗತೇ ಚಾರಿಕಂ ಚರಿತ್ವಾ ಜೇತವನಂ ಆಗತೇ ಸಕಲವಿಹಾರೋ ಕಾಸಾವಪಜ್ಜೋತೋ ಇಸಿವಾತಪ್ಪಟಿವಾತೋ ಹೋತಿ, ಇದಾನಿ ಪನ ತನುಭೂತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ದಿಸ್ಸತಿ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಚ ಉಪ್ಪಣ್ಡುಪಣ್ಡುಕಜಾತಾ ಭಿಕ್ಖೂ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತ"ನ್ತಿ? ಏತರಹಿ ಭಗವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋಪಮಧಮ್ಮದೇಸನಂ

ಕಥಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಂವೇಗಪ್ಪತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ "ಮಯಂ ಏತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಪ್ಪಕಾರೇನ ಪರಿಪೂರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮ, ಅಸಮ್ಮಾವತ್ತನ್ತಾನಞ್ಚ ಜನಸ್ಸ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಅಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ಗಿಹಿಭಾವಂ ಸಙ್ಕಮನ್ತೀತಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಸಂವೇಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತತೋ ಥೇರಂ ಆಹ - "ಮಯಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನೇ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತೇ ನ ಕೋಚಿ ಮಮ ಪುತ್ತಾನಂ ಏಕಂ ಅಸ್ಸಾಸಟ್ಠಾನಂ ಕಥೇಸಿ। ಸಾಗರಸ್ಸ ಹಿ ಓತರಣತಿತ್ಥಾನಿ ವಿಯ ಬಹೂನಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಅಸ್ಸಾಸಕಾರಣಾನಿ। ಗಚ್ಛಾನನ್ದ, ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣೇ ಬುದ್ಧಾಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇಹೀ"ತಿ। ಥೇರೋ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಬುದ್ಧಾಸನವರಗತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ, "ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೇತ್ತಾಯ ಸಬ್ಬಪುಬ್ಬಭಾಗೋ ನಾಮ ನೇವ ಅಪ್ಪನಾ, ನ ಉಪಚಾರೋ, ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಫರಣಮತ್ತಮೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಇಮಂ ಚೂಳಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಾತಸುತ್ತಂ ದೇಸೇಸಿ।

ತತ್ಥ **ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಾತಮತ್ತ**ನ್ತಿ ಅಚ್ಛರಾಪಹರಣಮತ್ತಂ, ದ್ವೇ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಪಹರಿತ್ವಾ ಸದ್ದಕರಣಮತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮೇತ್ತಾಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಫರಣಚಿತ್ತಂ। **ಆಸೇವತೀ**ತಿ ಕಥಂ ಆಸೇವತಿ? ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಆಸೇವತಿ, ಜಾನನ್ತೋ ಆಸೇವತಿ, ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಆಸೇವತಿ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೋ ಆಸೇವತಿ, ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತೋ ಆಸೇವತಿ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಧಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ ಆಸೇವತಿ, ವೀರಿಯಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಆಸೇವತಿ, ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇನ್ತೋ ಆಸೇವತಿ, ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹನ್ತೋ ಆಸೇವತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಪಜಾನನ್ತೋ ಆಸೇವತಿ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನನ್ತೋ ಆಸೇವತಿ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನನ್ತೋ ಆಸೇವತಿ, ಪಹಾತಬ್ಬಂ ಪಜಹನ್ತೋ ಆಸೇವತಿ, ಭಾವೇತಬ್ಬಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಆಸೇವತಿ, ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋನ್ತೋ ಆಸೇವತೀತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧)। ಇಧ ಪನ ಮೇತ್ತಾಪುಬ್ಬಭಾಗೇನ ಹಿತಫರಣಪ್ಪವತ್ತನಮತ್ತೇನೇವ ಆಸೇವತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅರಿತ್ತಜ್ಝಾನೋತಿ ಅತುಚ್ಛಜ್ಝಾನೋ ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತಜ್ಝಾನೋ ವಾ। **ವಿಹರತೀ**ತಿ ಇರಿಯತಿ ಪವತ್ತತಿ ಪಾಲೇತಿ ಯಪೇತಿ ಯಾಪೇತಿ ಚರತಿ ವಿಹರತಿ। ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ ವಿಹರತೀತಿ। ಇಮಿನಾ ಪದೇನ ಮೇತ್ತಂ ಆಸೇವನ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇರಿಯಾಪಥವಿಹಾರೋ ಕಥಿತೋ। **ಸತ್ಥುಸಾಸನಕರೋ**ತಿ ಸತ್ಥು ಅನುಸಾಸನಿಕರೋ। **ಓವಾದಪತಿಕರೋ**ತಿ ಓವಾದಕಾರಕೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಸಕಿಂವಚನಂ ಓವಾದೋ, ಪುನಪ್ಪುನವಚನಂ ಅನುಸಾಸನೀ। ಸಮ್ಮುಖಾವಚನಮ್ಪಿ ಓವಾದೋ, ಪೇಸೇತ್ವಾ ಪರಮ್ಮುಖಾವಚನಂ, ಅನುಸಾಸನೀ। ಓತಿಣ್ಣೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವಚನಂ ಓವಾದೋ, ಓತಿಣ್ಣೇ ವಾ ಅನೋತಿಣ್ಣೇ ವಾ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ತನ್ತಿಠಪನವಸೇನ ವಚನಂ ಅನುಸಾಸನೀ। ಏವಂ ವಿಸೇಸೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಪರಮತ್ಥತೋ ಪನ ಓವಾದೋತಿ ವಾ ಅನುಸಾಸನೀತಿ ವಾ ಏಸೇ ಏಕೇ ಏಕಟ್ಠೇ ಸಮೇ ಸಮಭಾಗೇ ತಜ್ಜಾತೇ ತಞ್ಞೇವಾತಿ। ಏತ್ಥ ಚ "ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಾತಮತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮೇತ್ತಾಚಿತ್ತಂ ಆಸೇವತೀ"ತಿ ಇದಮೇವ ಸತ್ಥುಸಾಸನಞ್ಚೇವ ಓವಾದೋ ಚ, ತಸ್ಸ ಕರಣತೋ ಏಸ ಸಾಸನಕರೋ ಓವಾದಪತಿಕರೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಮೋಘನ್ತಿ ಅತುಚ್ಛಂ। **ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡ**ನ್ತಿ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ರಟ್ಠಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಪರೇಸಂ ಗೇಹತೋ ಪಟಿಲದ್ಧತ್ತಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡೋ ನಾಮ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪರಿಭುಞ್ಜತೀ**ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಪರಿಭೋಗಾ ಥೇಯ್ಯಪರಿಭೋಗೋ ಇಣಪರಿಭೋಗೋ ದಾಯಜ್ಜಪರಿಭೋಗೋ ಸಾಮಿಪರಿಭೋಗೋತಿ। ತತ್ಥ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗೋ **ಥೇಯ್ಯಪರಿಭೋಗೋ** ನಾಮ। ಸೀಲವತೋ ಅಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಪರಿಭೋಗೋ **ಇಣಪರಿಭೋಗೋ** ನಾಮ। ಸತ್ತನ್ನಂ ಸೇಕ್ಖಾನಂ ಪರಿಭೋಗೋ **ದಾಯಜ್ಜಪರಿಭೋಗಾ** ನಾಮ। ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗೋ **ಸಾಮಿಪರಿಭೋಗೋ** ನಾಮ। ತತ್ಥ ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಯಂ ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡಪರಿಭೋಗೋ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಅಮೋಘೋ ಹೋತಿ। ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಾತಮತ್ತಮ್ಪಿ ಮೇತ್ತಾಚಿತ್ತಂ ಆಸೇವನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡಸ್ಸ ಸಾಮಿಕೋ ಹುತ್ವಾ, ಅಣಣೋ ಹುತ್ವಾ, ದಾಯಾದೋ ಹುತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀತಿಪಿಸ್ಸ ಅಮೋಘೋ ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡಪರಿಭೋಗೋ। ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಾತಮತ್ತಮ್ಪಿ ಮೇತ್ತಂ ಆಸೇವನ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಿನ್ನದಾನಂ ಮಹಟ್ಠಿಯಂ ಹೋತಿ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಮಹಾನಿಸಂಸಂ ಮಹಾಜುತಿಕಂ ಮಹಾವಿಪ್ಫಾರನ್ತಿಪಿಸ್ಸ ಅಮೋಘೋ ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡಪರಿಭೋಗೋ। **ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಯೇ ನಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೀ**ತಿ ಯೇ ಪನ ಇಮಂ ಮೇತ್ತಾಚಿತ್ತಂ ಬಹುಲಂ ಆಸೇವನ್ತಿ ಭಾವೇನ್ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತೇ ಅಮೋಘಂ ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೀತಿ ಏತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ಕಿಂ? ಏವರೂಪಾ ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡಸ್ಸ ಸಾಮಿನೋ ಅಣಣಾ ದಾಯಾದಾ ಹುತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೀತಿ।

೩೪-೩೫. ಚತುತ್ಥೇ **ಭಾವೇತೀತಿ** ಉಪ್ಪಾದೇತಿ ವಡ್ಢೇತಿ। ಪಞ್ಚಮೇ **ಮನಸಿ ಕರೋತೀತಿ** ಮನಸ್ಮಿಂ ಕರೋತಿ। ಸೇಸಂ ಇಮೇಸು ದ್ವೀಸುಪಿ ತತಿಯೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಹಿ ಆಸೇವತಿ, ಅಯಮೇವ ಭಾವೇತಿ, ಅಯಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ಯೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಆಸೇವತಿ, ತೇನೇವ ಭಾವೇತಿ, ತೇನ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪನ ಯಾಯ ಧಮ್ಮಧಾತುಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧತ್ತಾ ದೇಸನಾವಿಲಾಸಪ್ಪತ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ದೇಸನಾವಿಲಾಸಂ ಧಮ್ಮಿಸ್ಸರಿಯತಂ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪಭೇದಕುಸಲತಂ ಅಪ್ಪಟಿಹತಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಾಯ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಏಕಚಿತ್ತಮೇವ ತೀಹಿ ಕೋಟ್ಠಾಸೇಹಿ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಸೀತಿ।

೩೬. ಛಟ್ಠೇ **ಯೇ ಕೇಚೀತಿ** ಅನಿಯಾಮಿತವಚನಂ। **ಅಕುಸಲಾತಿ** ತೇಸಂ ನಿಯಾಮಿತವಚನಂ। ಏತ್ತಾವತಾ ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾ ಅಸೇಸತೋ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ। **ಅಕುಸಲಭಾಗಿಯಾ ಅಕುಸಲಪಕ್ಖಿಕಾತಿ** ಅಕುಸಲಾನಮೇವೇತಂ ನಾಮಂ। ಅಕುಸಲಾಯೇವ ಹಿ ಏಕಚ್ಚೇ ಅಕುಸಲಂ ಸಹಜಾತವಸೇನ, ಏಕಚ್ಚೇ ಉಪನಿಸ್ಸಯವಸೇನ ಭಜನ್ತಿ ಚೇವ, ತೇಸಞ್ಚ ಪಕ್ಖಾ ಭವನ್ತೀತಿ "ಅಕುಸಲಭಾಗಿಯಾ ಅಕುಸಲಪಕ್ಖಿಕಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಸಬ್ಬೇತೇ ಮನೋಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾತಿ** ಮನೋ ಪುಬ್ಬಂ ಪಠಮತರಂ ಗಚ್ಛತಿ ಏತೇಸನ್ತಿ ಮನೋಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ। ಏತೇ ಹಿ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಮನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕುಪ್ಪಾದಾ ಏಕವತ್ಥುಕಾ ಏಕನಿರೋಧಾ ಏಕಾರಮ್ಮಣಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತೇಸಂ ಮನೋ ಉಪ್ಪಾದಕೋ ಕಾರಕೋ ಜನಕೋ ಸಮುಟ್ಠಾಪಕೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಕೋ, ತಸ್ಮಾ ಮನೋಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ।

ಪಠಮಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಯಥಾ ನಾಮ "ರಾಜಾ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ರಾಜಾಯೇವ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ, ಸೇಸಾ ರಾಜಸೇನಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ ಅನಿಕ್ಖನ್ತಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಕಾರಣಂ ನತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಾತೇವ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಏವಮೇವ ಮನೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋತಿ ವುತ್ತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅವಸೇಸಾ ಸಹಜಾತಸಂಸಟ್ಠಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ನ ಉಪ್ಪನ್ನಾತಿ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಕಾರಣಂ ನತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾತ್ವೇವ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ। ಏತಮತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಹಿ ಸಂಸಟ್ಠಸಮ್ಪಯುತ್ತೋ ಏಕುಪ್ಪಾದೇಕನಿರೋಧೋಪಿ ಸಮಾನೋ ಮನೋ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಠಮಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ವುತ್ತೋ। **ಅನ್ವದೇವಾತಿ** ಅನುದೇವ, ಸಹೇವ ಏಕತೋಯೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಬ್ಯಞ್ಜನಚ್ಛಾಯಂ ಪನ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಪಚ್ಛಾ ಚೇತಸಿಕಾತಿ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅತ್ಥೋ ಹಿ ಪಟಿಸರಣಂ , ನ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ। "ಮನೋಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಧಮ್ಮಾ, ಮನೋಸೇಟ್ಠಾ ಮನೋಮಯಾ"ತಿ ಗಾಥಾಯಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

೩೭. ಸತ್ತಮೇ **ಕುಸಲಾತಿ** ಚತುಭೂಮಕಾಪಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಕಥಿತಾ। ಸೇಸಂ ಛಟ್ಠೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೩೮. ಅಟ್ಠಮೇ **ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಮಾದೋತಿ** ಏತ್ಥ, **ಭಿಕ್ಖವೇತಿ** ಆಲಪನಂ, ಯಥಾ ಅಯಂ ಪಮಾದೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಮಾದೋತಿ** ಪಮಜ್ಜನಾಕಾರೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ –

> "ತತ್ಥ ಕತಮೋ ಪಮಾದೋ? ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇ ವಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇ ವಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇ ವಾ ಪಞ್ಚಸು ವಾ ಕಾಮಗುಣೇಸು ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವೋಸ್ಸಗ್ಗೋ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪ್ಪದಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ವಾ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವನಾಯ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಕಿರಿಯತಾ ಅಸಾತಚ್ಚಕಿರಿಯತಾ ಅನಟ್ಠಿತಕಿರಿಯತಾ ಓಲೀನವುತ್ತಿತಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಛನ್ದತಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರತಾ ಅನಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅನನುಯೋಗೋ ಅನಾಸೇವನಾ ಅಭಾವನಾ ಅಬಹುಲೀಕಮ್ಮಂ । ಯೋ ಏವರೂಪೋ ಪಮಾದೋ ಪಮಜ್ಜನಾ ಪಮಜ್ಜಿತತ್ತಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪಮಾದೋ"ತಿ (ವಿಭಂ॰ ೮೪೬)।

ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತೀತಿ ಇದಂ ಝಾನವಿಪಸ್ಸನಾನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಮಗ್ಗಫಲಾನಂ ಪನ ಸಕಿಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪುನ ಪರಿಹಾನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

೩೯. ನವಮೇ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಪಮಾದಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರತೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೬೦. ದಸಮೇ **ಕೋಸಜ್ಜನ್ತಿ** ಕುಸೀತಭಾವೋ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಾತವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೭. ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಾದಿವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೬೧. ಸತ್ತಮಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೋ**ತಿ ಚತುಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನವೀರಿಯಸ್ಸ ಆರಮ್ಭೋ, ಆರದ್ಧಪಗ್ಗಹಿತಪರಿಪುಣ್ಣವೀರಿಯತಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೬೨. ದುತಿಯೇ **ಮಹಿಚ್ಛತಾ**ತಿ ಮಹಾಲೋಭೋ। ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ –

> “ತತ್ಥ ಕತಮಾ ಮಹಿಚ್ಛತಾ? ಇತರೀತರಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ವಾ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಅಸನ್ತುಟ್ಠಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಕಮ್ಯತಾ, ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಇಚ್ಛಾ ಇಚ್ಛಾಗತಾ ಮಹಿಚ್ಛತಾ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಸಾರಾಗೋ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಹಿಚ್ಛತಾ”ತಿ (ವಿಭ॰ ೮೫೦)।

೬೩. ತತಿಯೇ **ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾ**ತಿ ಅಲೋಭೋ। **ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಸ್ಸಾ**ತಿ ಅನಿಚ್ಛಸ್ಸ। ಏತ್ಥ ಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಸಾವಸೇಸಂ ವಿಯ, ಅತ್ಥೋ ಪನ ನಿರವಸೇಸೋ। ನ ಹಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾಯ ಇಚ್ಛಾಯ ಅತ್ಥಿಭಾವೇನ ಸೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋತಿ ವುತ್ತೋ, ಇಚ್ಛಾಯ ಪನ ಅಭಾವೇನ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಆಸೇವಿತಸ್ಸ ಅಲೋಭಸ್ಸೇವ ಭಾವೇನ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋತಿ ವುತ್ತೋ।

ಅಪಿಚೇತ್ಥ ಅತ್ರಿಚ್ಛತಾ, ಪಾಪಿಚ್ಛತಾ, ಮಹಿಚ್ಛತಾ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾತಿ ಅಯಂ ಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಸಕಲಾಭೇ ಅತಿತ್ತಸ್ಸ ಪರಲಾಭೇ ಪತ್ಥನಾ **ಅತ್ರಿಚ್ಛತಾ** ನಾಮ, ಯಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಏಕಭಾಜನೇ ಪಕ್ಕಪೂವೇಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತೇ ಪತಿತೇ ನ ಸುಪಕ್ಕೋ ವಿಯ ಖುದ್ದಕೋ ಚ ವಿಯ ಖಾಯತಿ, ಸ್ವೇವ ಪನ ಪರಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತೋ ಸುಪಕ್ಕೋ ವಿಯ ಮಹನ್ತೋ ವಿಯ ಚ ಖಾಯತಿ। ಅಸನ್ತಗುಣಸಮ್ಭಾವನತಾ ಪನ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಚ ಅಮತ್ತಞ್ಞುತಾ **ಪಾಪಿಚ್ಛತಾ** ನಾಮ, ಸಾ “ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಸಮಾನೋ ಸದ್ಧೋತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ”ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಆಗತಾಯೇವ, ತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕೋಹಞ್ಞೇ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। ಸನ್ತಗುಣಸಮ್ಭಾವನತಾ ಪನ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಚ ಅಮತ್ತಞ್ಞುತಾ **ಮಹಿಚ್ಛತಾ** ನಾಮ, ಸಾಪಿ “ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸದ್ಧೋ ಸಮಾನೋ ಸದ್ಧೋತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂತಿ ಇಚ್ಛತಿ, ಸೀಲವಾ ಸಮಾನೋ ಸೀಲವಾತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ”ತಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಆಗತಾಯೇವ। ತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಸ್ಸನ್ತಪ್ಪಯೋ ಹೋತಿ, ವಿಜಾತಮಾತಾಪಿಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ತೇನೇತಂ ವುಚ್ಚತಿ –

> “ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋ ಸಮುದ್ದೋ ಚ, ಮಹಿಚ್ಛೋ ಚಾಪಿ ಪುಗ್ಗಲೋ।
> ಸಕಟೇನ ಪಚ್ಚಯೇ ದೇನ್ತು, ತಯೋಪೇತೇ ಅತಪ್ಪಯಾ”ತಿ॥

ಸನ್ತಗುಣನಿಗೂಹನತಾ ಪನ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಚ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ **ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾ** ನಾಮ, ತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನಿ ವಿಜ್ಜಮಾನಮ್ಪಿ ಗುಣಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತುಕಾಮತಾಯ ಸದ್ಧೋ ಸಮಾನೋ “ಸದ್ಧೋತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ”ತಿ ನ ಇಚ್ಛತಿ। ಸೀಲವಾ, ಪವಿವಿತ್ತೋ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಪಞ್ಞವಾ, ಖೀಣಾಸವೋ ಸಮಾನೋ “ಖೀಣಾಸವೋತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ”ತಿ ನ ಇಚ್ಛತಿ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ **ಮಜ್ಝನ್ತಿಕತ್ಥೇರೋ**।

ಥೇರೋ ಕಿರ ಮಹಾಖೀಣಾಸವೋ ಅಹೋಸಿ, ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪನಸ್ಸ ಪಾದಮತ್ತಮೇವ ಅಗ್ಘತಿ। ಸೋ ಅಸೋಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮರಞ್ಞೋ ವಿಹಾರಮಹದಿವಸೇ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಅತಿಲೂಖಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ, “ಭನ್ತೇ, ಥೋಕಂ ಬಹಿ ಹೋಥಾ”ತಿ ಆಹಂಸು। ಥೇರೋ “ಮಾದಿಸೇ ಖೀಣಾಸವೇ ರಞ್ಞೋ ಸಙ್ಗಹಂ ಅಕರೋನ್ತೇ ಅಞ್ಞೋ ಕೋ ಕರಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಪಥವಿಯಂ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರಸ್ಸ ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಿಣ್ಡಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋಯೇವ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿ। ಏವಂ ಖೀಣಾಸವೋ ಸಮಾನೋ “ಖೀಣಾಸವೋತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ”ತಿ ನ ಇಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಚ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಂ ಲಾಭಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಥಾವರಂ

ಕರೋತಿ, ದಾಯಕಾನಂ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಯಥಾ ಯಥಾ ಹಿ ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ ಅಪ್ಪಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಥಾ ತಥಾ ತಸ್ಸ ವತ್ತೇ ಪಸನ್ನಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಬಹೂ ದೇನ್ತಿ।

ಅಪರೋಪಿ ಚತುಬ್ಬಿಧೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ - ಪಚ್ಚಯಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ, ಧುತಙ್ಗಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ, ಪರಿಯತ್ತಿಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ, ಅಧಿಗಮಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋತಿ। ತತ್ಥ ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ **ಪಚ್ಚಯಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ** ನಾಮ। ಸೋ ದಾಯಕಸ್ಸ ವಸಂ ಜಾನಾತಿ, ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಸಂ ಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತನೋ ಥಾಮಂ ಜಾನಾತಿ। ಯದಿ ಹಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ಬಹು ಹೋತಿ, ದಾಯಕೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ದಾತುಕಾಮೋ, ದಾಯಕಸ್ಸ ವಸೇನ ಅಪ್ಪಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪೋ, ದಾಯಕೋ ಬಹುಂ ದಾತುಕಾಮೋ, ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಸೇನ ಅಪ್ಪಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋಪಿ ಬಹು, ದಾಯಕೋಪಿ ಬಹುಂ ದಾತುಕಾಮೋ, ಅತ್ತನೋ ಥಾಮಂ ಞತ್ವಾ ಪಮಾಣೇನೇವ ಗಣ್ಹಾತಿ।

ಧುತಙ್ಗಸಮಾದಾನಸ್ಸ ಅತ್ತನಿ ಅತ್ಥಿಭಾವಂ ನಜಾನಾಪೇತುಕಾಮೋ **ಧುತಙ್ಗಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ** ನಾಮ। ತಸ್ಸ ವಿಭಾವನತ್ಥಂ ಇಮಾನಿ ವತ್ಥೂನಿ - **ಸೋಸಾನಿಕಮಹಾಕುಮಾರತ್ಥೇರೋ** ಕಿರ ಸಟ್ಠಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಸುಸಾನೇ ವಸಿ, ಅಞ್ಞೋ ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ತೇನೇವಾಹ -

"ಸುಸಾನೇ ಸಟ್ಠಿ ವಸ್ಸಾನಿ, ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ ವಸಾಮಹಂ।
ದುತಿಯೋ ಮಂ ನ ಜಾನೇಯ್ಯ, ಅಹೋ ಸೋಸಾನಿಕುತ್ತಮೋ"ತಿ॥

ಚೇತಿಯಪಬ್ಬತೇ ದ್ವೇ **ಭಾತಿಕತ್ಥೇರಾ** ವಸಿಂಸು। ಕನಿಟ್ಠೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೇನ ಪೇಸಿತಂ ಉಚ್ಛುಖಣ್ಡಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಜೇಟ್ಠಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ "ಪರಿಭೋಗಂ, ಭನ್ತೇ, ಕರೋಥಾ"ತಿ। ಥೇರಸ್ಸ ಚ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಮುಖವಿಕ್ಖಾಲನಕಾಲೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ "ಅಲಂ, ಆವುಸೋ"ತಿ ಆಹ। ಕಚ್ಚಿ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಾಸನಿಕತ್ಥಾತಿ? ಆಹರಾವುಸೋ, ಉಚ್ಛುಖಣ್ಡಿಕನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಏಕಾಸನಿಕೋ ಸಮಾನೋಪಿ ಧುತಙ್ಗಂ ನಿಗೂಹಮಾನೋ ಪರಿಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಮುಖಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಪುನ ಧುತಙ್ಗಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಗತೋ।

ಯೋ ಪನ **ಸಾಕೇತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ** ವಿಯ ಬಹುಸ್ಸುತಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇತುಂ ನ ಇಚ್ಛತಿ, ಅಯಂ **ಪರಿಯತ್ತಿಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ** ನಾಮ। ಥೇರೋ ಕಿರ "ಖಣೋ ನತ್ಥೀತಿ ಉದ್ದೇಸಪರಿಪುಚ್ಛಾಸು ಓಕಾಸಂ ಅಕರೋನ್ತೋ ಕದಾ ಮರಣಕ್ಖಣಂ, ಭನ್ತೇ, ಲಭಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ ಚೋದಿತೋ ಗಣಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಕಣಿಕಾರವಾಲಿಕಸಮುದ್ದವಿಹಾರಂ ಗತೋ। ತತ್ಥ ಅನ್ತೋವಸ್ಸಂ ಥೇರನವಮಜ್ಝಿಮಾನಂ ಉಪಕಾರೋ ಹುತ್ವಾ ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ಧಮ್ಮಕಥಾಯ ಜನಪದಂ ಖೋಭೇತ್ವಾ ಗತೋ।

ಯೋ ಪನ ಸೋತಾಪನ್ನಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರೋ ಹುತ್ವಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾದಿಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇತುಂ ನ ಇಚ್ಛತಿ, ಅಯಂ **ಅಧಿಗಮಪ್ಪಿಚ್ಛೋ** ನಾಮ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೨೫) ವಿಯ ಘಟೀಕಾರಕುಮ್ಭಕಾರೋ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೨೮೨ ಆದಯೋ) ವಿಯ ಚ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನತ್ಥೇ ಲದ್ಧಾಸೇವನೇನ ಬಲವಅಲೋಭೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸೇಕ್ಖೋಪಿ ಪುಥುಜ್ಜನೋಪಿ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೬೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಅಸನ್ತುಟ್ಠಿತಾತಿ** ಅಸನ್ತುಟ್ಠೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಸೇವನ್ತಸ್ಸ ಭಜನ್ತಸ್ಸ ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಅಸನ್ತೋಸಸಙ್ಖಾತೋ ಲೋಭೋ।

೬೫. ಪಞ್ಚಮೇ **ಸನ್ತುಟ್ಠಿತಾತಿ** ಸನ್ತುಟ್ಠೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಸೇವನ್ತಸ್ಸ ಭಜನ್ತಸ್ಸ ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಅಲೋಭಸಙ್ಖಾತೋ ಸನ್ತೋಸೋ। **ಸನ್ತುಟ್ಠಸ್ಸಾತಿ** ಇತರೀತರಪಚ್ಚಯಸನ್ತೋಸೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ। ಸೋ ಪನೇಸ ಸನ್ತೋಸೋ ದ್ವಾದಸವಿಧೋ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಚೀವರೇ ಯಥಾಲಾಭಸನ್ತೋಸೋ, ಯಥಾಬಲಸನ್ತೋಸೋ, ಯಥಾಸಾರುಪ್ಪಸನ್ತೋಸೋತಿ ತಿವಿಧೋ। ಏವಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದೀಸು।

ತಸ್ಸಾಯಂ ಪಭೇದಸಂವಣ್ಣನಾ - ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಚೀವರಂ ಲಭತಿ ಸುನ್ದರಂ ವಾ ಅಸುನ್ದರಂ ವಾ। ಸೋ ತೇನೇವ ಯಾಪೇತಿ ಅಞ್ಞಂ ನ ಪತ್ಥೇತಿ, ಲಭನ್ತೋಪಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಚೀವರೇ **ಯಥಾಲಾಭಸನ್ತೋಸೋ**। ಅಥ ಪನ ಪಕತಿದುಬ್ಬಲೋ ವಾ ಹೋತಿ ಆಬಾಧಜರಾಭಿಭೂತೋ ವಾ, ಗರುಂ ಚೀವರಂ ಪಾರುಪನ್ತೋ ಕಿಲಮತಿ। ಸೋ ಸಭಾಗೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸದ್ಧಿಂ ತಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಲಹುಕೇನ ಯಾಪೇನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಚೀವರೇ **ಯಥಾಬಲಸನ್ತೋಸೋ**। ಅಪರೋ ಪಣೀತಪಚ್ಚಯಲಾಭೀ ಹೋತಿ। ಸೋ ಪಟ್ಟಚೀವರಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಮಹಗ್ಘಚೀವರಂ ಬಹೂನಿ ವಾ ಪನ ಚೀವರಾನಿ ಲಭಿತ್ವಾ "ಇದಂ ಥೇರಾನಂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ, ಇದಂ ಬಹುಸ್ಸುತಾನಂ ಅನುರೂಪಂ, ಇದಂ ಗಿಲಾನಾನಂ, ಇದಂ ಅಪ್ಪಲಾಭಾನಂ ಹೋತೂ"ತಿ ದತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪುರಾಣಚೀವರಂ ವಾ ಸಙ್ಕಾರಕೂಟಾದಿತೋ ವಾ ನನ್ತಕಾನಿ ಉಚ್ಚಿನಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಕತ್ವಾ ಧಾರೇನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಚೀವರೇ **ಯಥಾಸಾರುಪ್ಪಸನ್ತೋಸೋ**।

ಇಧ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಲಭತಿ ಲೂಖಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ, ಸೋ ತೇನೇವ ಯಾಪೇತಿ, ಅಞ್ಞಂ ನ ಪತ್ಥೇತಿ, ಲಭನ್ತೋಪಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ **ಯಥಾಲಾಭಸನ್ತೋಸೋ**। ಯೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಪಕತಿವಿರುದ್ಧಂ ವಾ ಬ್ಯಾಧಿವಿರುದ್ಧಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಲಭತಿ, ಯೇನಸ್ಸ ಪರಿಭುತ್ತೇನ ಅಫಾಸು ಹೋತಿ, ಸೋ ಸಭಾಗಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಂ ದತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಸಪ್ಪಾಯಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ **ಯಥಾಬಲಸನ್ತೋಸೋ**। ಅಪರೋ ಬಹುಂ ಪಣೀತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಲಭತಿ। ಸೋ ತಂ ಚೀವರಂ ವಿಯ ಥೇರಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಬಹುಸ್ಸುತಅಪ್ಪಲಾಭಗಿಲಾನಾನಂ ದತ್ವಾ ತೇಸಂ ವಾ ಸೇಸಕಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ವಾ ಚರಿತ್ವಾ ಮಿಸ್ಸಕಾಹಾರಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ **ಯಥಾಸಾರುಪ್ಪಸನ್ತೋಸೋ**।

ಇಧ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಸೇನಾಸನಂ ಲಭತಿ ಮನಾಪಂ ವಾ ಅಮನಾಪಂ ವಾ, ಸೋ ತೇನ ನೇವ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ನ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಅನ್ತಮಸೋ ತಿಣಸನ್ಥಾರಕೇನಾಪಿ ಯಥಾಲದ್ಧೇನೇವ ತುಸ್ಸತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಸೇನಾಸನೇ **ಯಥಾಲಾಭಸನ್ತೋಸೋ**। ಯೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಪಕತಿವಿರುದ್ಧಂ ವಾ ಬ್ಯಾಧಿವಿರುದ್ಧಂ ವಾ ಸೇನಾಸನಂ ಲಭತಿ, ಯತ್ಥಸ್ಸ ವಸತೋ ಅಫಾಸು ಹೋತಿ, ಸೋ ತಂ ಸಭಾಗಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಕೇ ಸಪ್ಪಾಯಸೇನಾಸನೇ ವಸನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಸೇನಾಸನೇ **ಯಥಾಬಲಸನ್ತೋಸೋ**।

ಅಪರೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞೋ ಲೇಣಮಣ್ಡಪಕೂಟಾಗಾರಾದೀನಿ ಬಹೂನಿ ಪಣೀತಸೇನಾಸನಾನಿ ಲಭತಿ। ಸೋ ತಾನಿ ಚೀವರಾದೀನಿ ವಿಯ ಥೇರಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಬಹುಸ್ಸುತಅಪ್ಪಲಾಭಗಿಲಾನಾನಂ ದತ್ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವಸನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಸೇನಾಸನೇ **ಯಥಾಸಾರುಪ್ಪಸನ್ತೋಸೋ**। ಯೋಪಿ "ಉತ್ತಮಸೇನಾಸನಂ ನಾಮ ಪಮಾದಟ್ಠಾನಂ, ತತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಓಕ್ಕಮತಿ, ನಿದ್ದಾಭಿಭೂತಸ್ಸ ಪುನ ಪಟಿಬುಜ್ಝತೋ ಪಾಪವಿತಕ್ಕಾ ಪಾತುಭವನ್ತೀ"ತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ತಾದಿಸಂ ಸೇನಾಸನಂ ಪತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ, ಸೋ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸರುಕ್ಖಮೂಲಾದೀಸು ವಸನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ಸೇನಾಸನೇ **ಯಥಾಸಾರುಪ್ಪಸನ್ತೋಸೋ**।

ಇಧ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಭೇಸಜ್ಜಂ ಲಭತಿ ಲೂಖಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ, ಸೋ ಯಂ ಲಭತಿ, ತೇನೇವ ತುಸ್ಸತಿ, ಅಞ್ಞಂ ನ ಪತ್ಥೇತಿ, ಲಭನ್ತೋಪಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯೇ **ಯಥಾಲಾಭಸನ್ತೋಸೋ**। ಯೋ ಪನ ತೇಲೇನ ಅತ್ಥಿಕೋ ಫಾಣಿತಂ ಲಭತಿ, ಸೋ ತಂ ಸಭಾಗಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ತೇಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞದೇವ ವಾ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯೇ **ಯಥಾಬಲಸನ್ತೋಸೋ**।

ಅಪರೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞೋ ಬಹುಂ ತೇಲಮಧುಫಾಣಿತಾದಿಪಣೀತಭೇಸಜ್ಜಂ ಲಭತಿ। ಸೋ ತಂ ಚೀವರಂ ವಿಯ ಥೇರಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಬಹುಸ್ಸುತಅಪ್ಪಲಾಭಗಿಲಾನಾನಂ ದತ್ವಾ ತೇಸಂ ಆಭತೇನ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಯಾಪೇನ್ತೋಪಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋವ

ಹೋತಿ। ಯೋ ಪನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಭಾಜನೇ ಮುತ್ತಹರೀತಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಚತುಮಧುರಂ - “ಗಣ್ಹಥ, ಭನ್ತೇ, ಯದಿಚ್ಛಕ”ನ್ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ “ಸಚಸ್ಸ ತೇಸು ಅಞ್ಞತರೇನಪಿ ರೋಗೋ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ, ಅಥ ಮುತ್ತಹರೀತಕಂ ನಾಮ ಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ವಣ್ಣಿತ”ನ್ತಿ ಚತುಮಧುರಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮುತ್ತಹರೀತಕೇನ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತೋಪಿ ಪರಮಸನ್ತುಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯೇ **ಯಥಾಸಾರುಪ್ಪಸನ್ತೋಸೋ**। ಇಮೇಸಂ ಪನ ಪಚ್ಚೇಕಪಚ್ಚಯೇಸು ತಿಣ್ಣಂ ತಿಣ್ಣಂ ಸನ್ತೋಸಾನಂ ಯಥಾಸಾರುಪ್ಪಸನ್ತೋಸೋವ ಅಗ್ಗೋ।

೬೬-೬೭. ಛಟ್ಠಸತ್ತಮೇಸು ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣಾವ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ।

೬೮. ಅಟ್ಠಮೇ **ಅಸಮ್ಪಜಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಅಸಮ್ಪಜಾನಭಾವೋ, ಮೋಹಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಅಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ।

೬೯. ನವಮೇ **ಸಮ್ಪಜಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಪಜಾನಭಾವೋ, ಪಞ್ಞಾಯೇತಂ ನಾಮಂ। **ಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಮ್ಪಜಾನನ್ತಸ್ಸ।

೭೦. ದಸಮೇ **ಪಾಪಮಿತ್ತತಾ**ತಿ ಯಸ್ಸ ಪಾಪಾ ಲಾಮಕಾ ಮಿತ್ತಾ, ಸೋ ಪಾಪಮಿತ್ತೋ। ಪಾಪಮಿತ್ತಸ್ಸ ಭಾವೋ ಪಾಪಮಿತ್ತತಾ, ತೇನಾಕಾರೇನ ಪವತ್ತಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಖನ್ಧಾನಮೇವೇತಂ ನಾಮಂ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

> “ತತ್ಥ ಕತಮಾ ಪಾಪಮಿತ್ತತಾ? ಯೇ ತೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾ ಮಚ್ಛರಿನೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ। ಯಾ ತೇಸಂ ಸೇವನಾ ನಿಸೇವನಾ ಸಂಸೇವನಾ ಭಜನಾ ಸಮ್ಭಜನಾ ಭತ್ತಿ ಸಮ್ಭತ್ತಿ ಸಮ್ಪವಙ್ಕತಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪಾಪಮಿತ್ತತಾ”ತಿ (ವಿಭಂ॰ ೯೦೧)।

ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಾದಿವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೮. ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾದಿವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೭೧. ಅಟ್ಠಮಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ**ತಿ ಕಲ್ಯಾಣಾ ಮಿತ್ತಾ ಅಸ್ಸಾತಿ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತಪಟಿಪಕ್ಖನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೭೨-೭೩. ದುತಿಯೇ **ಅನುಯೋಗೋ**ತಿ ಯೋಗೋ ಪಯೋಗೋ। **ಅನನುಯೋಗೋ**ತಿ ಅಯೋಗೋ ಅಪ್ಪಯೋಗೋ। **ಅನುಯೋಗಾ**ತಿ ಅನುಯೋಗೇನ। **ಅನನುಯೋಗಾ**ತಿ ಅನನುಯೋಗೇನ। **ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾ**ನನ್ತಿ ಚತುಭೂಮಕಕುಸಲಧಮ್ಮಾನಂ। ತತಿಯಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

೭೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ**ತಿ ಬುಜ್ಝನಕಸತ್ತಸ್ಸ ಅಙ್ಗಭೂತಾ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ। ಯಾಯ ವಾ ಧಮ್ಮಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಸೋ ಬುಜ್ಝತಿ, ಸಮ್ಮೋಹನಿದ್ದಾತೋ ವಾ ವುಟ್ಠಾತಿ, ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಂ ವಾ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ। ತಸ್ಸಾ ಬೋಧಿಯಾ ಅಙ್ಗಭೂತಾತಿಪಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ। ‘‘ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾತಿ ಕೇನಟ್ಠೇನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ? ಬುಜ್ಝನ್ತೀತಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಅನುಬುಜ್ಝನ್ತೀತಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಪಟಿಬುಜ್ಝನ್ತೀತಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಸಮ್ಬುಜ್ಝನ್ತೀತಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ’’ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೨.೧೮)। ಏವಂ ಪನೇತಂ ಪದಂ ವಿಭತ್ತಮೇವ।

೭೫. ಪಞ್ಚಮೇ **ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪದೇನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಯಾಥಾವಸರಸಭೂಮಿ ನಾಮ ಕಥಿತಾ । ಸಾ ಪನೇಸಾ ಚತುಬ್ಬಿಧಾ ಹೋತಿ - ವಿಪಸ್ಸನಾ, ವಿಪಸ್ಸನಾಪಾದಕಜ್ಝಾನಂ, ಮಗ್ಗೋ, ಫಲನ್ತಿ। ತತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಾಲೇ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಕಾಮಾವಚರಾ ಹೋನ್ತಿ, ವಿಪಸ್ಸನಾಪಾದಕಜ್ಝಾನಮ್ಹಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಾಲೇ ರೂಪಾವಚರಅರೂಪಾವಚರಾ, ಮಗ್ಗಫಲೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಾಲೇ ಲೋಕುತ್ತರಾ। ಇತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಚತುಭೂಮಕಾ ಕಥಿತಾ।

೭೬. ಛಟ್ಠಸ್ಸ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಕೋ ನಿಕ್ಖೇಪೋ। ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಂ ಹೇತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ। ತೇಸಂ ಅನ್ತರೇ ಬನ್ಧುಲಮಲ್ಲಸೇನಾಪತಿಂ ಆರಬ್ಭ ಅಯಂ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ, ‘‘ಆವುಸೋ, ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಕುಲಂ ಪುಬ್ಬೇ ಬಹುಞಾತಿಕಂ ಅಹೋಸಿ ಬಹುಪಕ್ಖಂ, ಇದಾನಿ ಅಪ್ಪಞಾತಿಕಂ ಅಪ್ಪಪಕ್ಖಂ ಜಾತ’’ನ್ತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ತೇಸಂ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ಞತ್ವಾ ‘‘ಮಯಿ ಗತೇ ಮಹತೀ ದೇಸನಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ’’ತಿ ಞತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿತೋ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ‘‘ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ’’ತಿ ಆಹ। ಭಗವಾ ಅಞ್ಞಾ ಗಾಮನಿಗಮಾದಿಕಥಾ ನತ್ಥಿ, ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಕುಲಂ ಪುಬ್ಬೇ ಬಹುಞಾತಿಕಂ ಅಹೋಸಿ ಬಹುಪಕ್ಖಂ, ಇದಾನಿ ಅಪ್ಪಞಾತಿಕಂ ಅಪ್ಪಪಕ್ಖಂ ಜಾತನ್ತಿ ವದನ್ತಾ ನಿಸಿನ್ನಮ್ಹಾತಿ। ಸತ್ಥಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ **ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಹಾನೀ**ತಿ ಇದಂ ಸುತ್ತಂ ಆರಭಿ।

ತತ್ಥ **ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ**ತಿ ಪರಿತ್ತಾ ಪರಿತ್ತಪ್ಪಮಾಣಾ। ಏತಾಯ ಹಿ ಪರಿಹಾನಿಯಾ ಸಗ್ಗತೋ ವಾ ಮಗ್ಗತೋ ವಾ ಪರಿಹಾನಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಪರಿಹಾನಿಮತ್ತಮೇವ ಏತನ್ತಿ ಆಹ। **ಏತಂ ಪತಿಕಿಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಏತಂ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಏತಂ ಲಾಮಕಂ। **ಯದಿದಂ ಪಞ್ಞಾಪರಿಹಾನೀ**ತಿ ಯಾ ಏಸಾ ಮಮ ಸಾಸನೇ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಪಞ್ಞಾಯ ಝಾನಪಞ್ಞಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಯ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಫಲಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಪರಿಹಾನಿ, ಏಸಾ ಪಚ್ಛಿಮಾ, ಏಸಾ ಲಾಮಕಾ, ಏಸಾ ಛಡ್ಡನೀಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೭೭. ಸತ್ತಮಮ್ಪಿ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಮೇವ ಕಥಿತಂ। ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಿರ ನಿಸಿನ್ನೇಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ಏಕಚ್ಚೇ ಏವಂ ಆಹಂಸು - ‘‘ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಕುಲಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪಞಾತಿಕಂ ಅಪ್ಪಪಕ್ಖಂ ಅಹೋಸಿ, ಇದಾನಿ ತಂ ಬಹುಞಾತಿಕಂ ಬಹುಪಕ್ಖಂ ಜಾತ’’ನ್ತಿ। ಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ಏವಮಾಹಂಸೂತಿ? ವಿಸಾಖಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ವೇಸಾಲಿಕೇ ಚ ಲಿಚ್ಛವೀ। ಸತ್ಥಾ ತೇಸಂ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ಞತ್ವಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ‘‘ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ’’ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ತೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಕಥಯಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಇಮಂ ಸುತ್ತಂ ಆರಭಿ। ತತ್ಥ **ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ**ತಿ ತಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ

ಸಗ್ಗಂ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ವಾ ಸಮ್ಪತ್ತಾನಂ ಅಭಾವತೋ ಪರಿತ್ತಾ। **ಯದಿದಂ ಪಞ್ಞಾವುದ್ಧೀ**ತಿ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಪಞ್ಞಾದೀನಂ ವುದ್ಧಿ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಞಾತೀನಂ ವುದ್ಧಿ ನಾಮ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಮತ್ತಾ ಅಪ್ಪಾ ಪರಿತ್ತಾ, ಸಾ ಸಗ್ಗಂ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ವಾ ಪಾಪೇತುಂ ಅಸಮತ್ಥಾ, ತಸ್ಮಾ। **ಪಞ್ಞಾವುದ್ಧಿಯಾ**ತಿ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಾದಿಪಞ್ಞಾಯ ವುದ್ಧಿಯಾ।

೭೮. ಅಟ್ಠಮಮ್ಪಿ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಮೇವ ಕಥಿತಂ। ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ ಮಹಾಧನಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತಂ ಆರಬ್ಭ "ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಕುಲಂ ಪುಬ್ಬೇ ಮಹಾಭೋಗಂ ಮಹಾಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ಅಹೋಸಿ, ತಂ ಇದಾನಿ ಅಪ್ಪಭೋಗಂ ಜಾತ"ನ್ತಿ ಕಥಯಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತೇಸಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಇಮಂ ಸುತ್ತಂ ಆರಭಿ।

೭೯. ನವಮಮ್ಪಿ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಮೇವ ವುತ್ತಂ। ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಿರ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಕಾಕವಲಿಯಸೇಟ್ಠಿಞ್ಚ ಪುಣ್ಣಸೇಟ್ಠಿಞ್ಚ ಆರಬ್ಭ "ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಕುಲಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪಭೋಗಂ ಅಹೋಸಿ, ತಂ ಇದಾನಿ ಮಹಾಭೋಗಂ ಜಾತ"ನ್ತಿ ಕಥಯಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತೇಸಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಇಮಂ ಸುತ್ತಂ ಆರಭಿ। ಸೇಸಂ ಇಮೇಸು ದ್ವೀಸುಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೮೦. ದಸಮಮ್ಪಿ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖೂ ಕೋಸಲಮಹಾರಾಜಾನಂ ಆರಬ್ಭ "ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಕುಲಂ ಪುಬ್ಬೇ ಮಹಾಯಸಂ ಮಹಾಪರಿವಾರಂ ಅಹೋಸಿ, ಇದಾನಿ ಅಪ್ಪಯಸಂ ಅಪ್ಪಪರಿವಾರಂ ಜಾತ"ನ್ತಿ ಕಥಯಿಂಸು। ಭಗವಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತೇಸಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆರಭಿ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾದಿವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೯. ಪಮಾದಾದಿವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೮೧. ನವಮಸ್ಸಾಪಿ ಪಠಮಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಮೇವ ಕಥಿತಂ। ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಕುಮ್ಭಘೋಸಕಂ ಆರಬ್ಭ ''ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಕುಲಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪಯಸಂ ಅಪ್ಪಪರಿವಾರಂ ಅಹೋಸಿ, ಇದಾನಿ ಮಹಾಯಸಂ ಮಹಾಪರಿವಾರಂ ಜಾತ''ನ್ತಿ ಕಥಯಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತೇಸಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಇಮಂ ಸುತ್ತಂ ಆರಭಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೮೨. ದುತಿಯಾದೀಸು **ಮಹತೋ ಅನತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಮಹನ್ತಸ್ಸ ಅನತ್ಥಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಮಾದಾದಿವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೧೦. ದುತಿಯಪಮಾದಾದಿವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೯೮. ದಸಮೇ **ಅಜ್ಝತ್ತಿಕನ್ತಿ** ನಿಯಕಜ್ಝತ್ತವಸೇನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಂ। **ಅಙ್ಗನ್ತಿ** ಕಾರಣಂ। **ಇತಿ ಕರಿತ್ವಾತಿ** ಏವಂ ಕತ್ವಾ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನೇ ಸಮುಟ್ಠಿತಂ ಕಾರಣನ್ತಿ ಕತ್ವಾ ನ ಅಞ್ಞಂ ಏಕಂ ಕಾರಣಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀತಿ।

೧೧೦-೧೧೪. **ಬಾಹಿರನ್ತಿ** ಅಜ್ಝತ್ತಸನ್ತಾನತೋ ಬಹಿ ಭವಂ। **ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸಾತಿ** ಸುದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ, ಸಾಸನಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಮ್ಮೋಸಾಯಾತಿ** ವಿನಾಸಾಯ। **ಅನ್ತರಧಾನಾಯಾತಿ** ಅಪಞ್ಞಾಣತ್ಥಾಯ।

೧೧೫. **ಠಿತಿಯಾತಿ** ಚಿರಟ್ಠಿತತ್ಥಂ। **ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯಾತಿ** ವುತ್ತಪಟಿಪಕ್ಖನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಚತುಕ್ಕೋಟಿಕೇ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

೧೩೦. ಇತೋ ಪರೇಸು **ಅಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೋತಿ ದೀಪೇನ್ತೀ**ತಿಆದೀಸು ಸುತ್ತನ್ತಪರಿಯಾಯೇನ ತಾವ ದಸ ಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಾ ಧಮ್ಮೋ, ದಸ ಅಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಾ ಅಧಮ್ಮೋ। ತಥಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋತಿ ಸತ್ತತಿಂಸ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಧಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮೋ ನಾಮ; ತಯೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ತಯೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ತಯೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಛ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಛ ಬಲಾನಿ ಅಟ್ಠ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ನವಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋತಿ ಚ ಚತ್ತಾರೋ ಉಪಾದಾನಾ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾನಿ ಸತ್ತ ಅನುಸಯಾ ಅಟ್ಠ ಮಿಚ್ಛತ್ತಾನಿ ಚ ಅಯಂ ಅಧಮ್ಮೋ।

ತತ್ಥ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಏಕಂ ಅಧಮ್ಮಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ''ಇಮಂ ಅಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೋತಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಏವಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯಕುಲಂ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮಯಂ ಚ ಲೋಕೇ ಪಾಕಟಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ''ತಿ ತಂ ಅಧಮ್ಮಂ ''ಧಮ್ಮೋ ಅಯ''ನ್ತಿ ಕಥಯನ್ತಾ **ಅಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ದೀಪೇನ್ತಿ ನಾಮ। ತಥೇವ ಧಮ್ಮಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು ಏಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ''ಅಯಂ ಅಧಮ್ಮೋ''ತಿ ಕಥೇನ್ತಾ **ಧಮ್ಮಂ ಅಧಮ್ಮೋ**ತಿ ದೀಪೇನ್ತಿ ನಾಮ। ವಿನಯಪರಿಯಾಯೇನ ಪನ ಭೂತೇನ ವತ್ಥುನಾ ಚೋದೇತ್ವಾ ಸಾರೇತ್ವಾ ಯಥಾಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೋ ನಾಮ, ಅಭೂತೇನ ವತ್ಥುನಾ ಅಚೋದೇತ್ವಾ ಅಸಾರೇತ್ವಾ ಅಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಧಮ್ಮೋ ನಾಮ।

ಸುತ್ತನ್ತಪರಿಯಾಯೇನ ರಾಗವಿನಯೋ ದೋಸವಿನಯೋ ಮೋಹವಿನಯೋ ಸಂವರೋ ಪಹಾನಂ ಪಟಿಸಙ್ಖಾತಿ ಅಯಂ **ವಿನಯೋ** ನಾಮ, ರಾಗಾದೀನಂ ಅವಿನಯೋ ಅಸಂವರೋ ಅಪ್ಪಹಾನಂ ಅಪಟಿಸಙ್ಖಾತಿ ಅಯಂ **ಅವಿನಯೋ** ನಾಮ। ವಿನಯಪರಿಯಾಯೇನ ವತ್ಥುಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಞತ್ತಿಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಅನುಸ್ಸಾವನಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಸೀಮಾಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಪರಿಸಸಮ್ಪತ್ತೀತಿ ಅಯಂ ವಿನಯೋ ನಾಮ। ವತ್ಥುವಿಪತ್ತಿ, ಞತ್ತಿವಿಪತ್ತಿ, ಅನುಸ್ಸಾವನವಿಪತ್ತಿ, ಸೀಮಾವಿಪತ್ತಿ ಪರಿಸವಿಪತ್ತೀತಿ ಅಯಂ ಅವಿನಯೋ ನಾಮ।

ಸುತ್ತನ್ತಪರಿಯಾಯೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ...ಪೇ॰... ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋತಿ ಇದಂ **ಭಾಸಿತಂ ಲಪಿತಂ ತಥಾಗತೇನ;** ತಯೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ತಯೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ತಯೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಛ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಛ ಬಲಾನಿ ಅಟ್ಠ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ನವಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋತಿ ಇದಂ **ಅಭಾಸಿತಂ ಅಲಪಿತಂ ತಥಾಗತೇನ**। ವಿನಯಪರಿಯಾಯೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಪಾರಾಜಿಕಾ ತೇರಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾ ದ್ವೇ ಅನಿಯತಾ ತಿಂಸ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾತಿ ಇದಂ ಭಾಸಿತಂ ಲಪಿತಂ ತಥಾಗತೇನ; ತಯೋ ಪಾರಾಜಿಕಾ ಚುದ್ದಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾ ತಯೋ ಅನಿಯತಾ ಏಕತಿಂಸ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾತಿ ಇದಂ ಅಭಾಸಿತಂ ಅಲಪಿತಂ ತಥಾಗತೇನ।

ಸುತ್ತನ್ತಪರಿಯಾಯೇನ ದೇವಸಿಕಂ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಸಮಾಪಜ್ಜನಂ ಮಹಾಕರುಣಾಸಮಾಪತ್ತಿಸಮಾಪಜ್ಜನಂ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕವೋಲೋಕನಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಸುತ್ತನ್ತದೇಸನಾ ಜಾತಕಕಥಾತಿ ಇದಂ **ಆಚಿಣ್ಣಂ,** ನ ದೇವಸಿಕಂ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಸಮಾಪಜ್ಜನಂ…ಪೇ॰… ನ ಜಾತಕಕಥಾತಿ ಇದಂ **ಅನಾಚಿಣ್ಣಂ।** ವಿನಯಪರಿಯಾಯೇನ ನಿಮನ್ತಿತಸ್ಸ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ವಸಿತ್ವಾ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಚಾರಿಕಾಪಕ್ಕಮನಂ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಚಾರಿಕಾಪಕ್ಕಮನಂ, ಆಗನ್ತುಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಠಮಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಕರಣನ್ತಿ ಇದಂ ಆಚಿಣ್ಣಂ, ತಸ್ಸೇವ ಆಚಿಣ್ಣಸ್ಸ ಅಕರಣಂ ಅನಾಚಿಣ್ಣಂ ನಾಮ।

ಸುತ್ತನ್ತಪರಿಯಾಯೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ…ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋತಿ ಇದಂ **ಪಞ್ಞತ್ತಂ** ನಾಮ; ತಯೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ…ಪೇ॰… ನವಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋತಿ ಇದಂ **ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ** ನಾಮ। ವಿನಯಪರಿಯಾಯೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಪಾರಾಜಿಕಾ…ಪೇ॰… ತಿಂಸನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾತಿ ಇದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ನಾಮ; ತಯೋ ಪಾರಾಜಿಕಾ…ಪೇ॰… ಏಕತಿಂಸ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾತಿ ಇದಂ ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ ನಾಮ।

ಯಂ ಪನೇತಂ ಸಬ್ಬಸುತ್ತಾನಂ ಪರಿಯೋಸಾನೇ **ತೇಚಿಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅನ್ತರಧಾಪೇನ್ತೀ**ತಿ ವುತ್ತಂ, ತತ್ಥ **ಪಞ್ಚ ಅನ್ತರಧಾನಾನಿ** ನಾಮ ಅಧಿಗಮಅನ್ತರಧಾನಂ, ಪಟಿಪತ್ತಿಅನ್ತರಧಾನಂ, ಪರಿಯತ್ತಿಅನ್ತರಧಾನಂ, ಲಿಙ್ಗಅನ್ತರಧಾನಂ, ಧಾತುಅನ್ತರಧಾನನ್ತಿ । ತತ್ಥ **ಅಧಿಗಮೋ**ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಮಗ್ಗಾ, ಚತ್ತಾರಿ ಫಲಾನಿ, ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ, ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ, ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾತಿ। ಸೋ ಪರಿಹಾಯಮಾನೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪರಿಹಾಯತಿ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಹಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನತೋ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಮೇವ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ತತೋ ಪರಂ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾ, ತತೋ ತಾಪಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ। ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ತಾಪಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಸುಕ್ಖವಿಪಸ್ಸಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏತೇನೇವ ಉಪಾಯೇನ ಅನಾಗಾಮಿನೋ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ ಸೋತಾಪನ್ನಾತಿ। ತೇಸು ಧರನ್ತೇಸು ಅಧಿಗಮೋ ಅನನ್ತರಹಿತೋ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಪಚ್ಛಿಮಕಸ್ಸ ಪನ ಸೋತಾಪನ್ನಸ್ಸ ಜೀವಿತಕ್ಖಯೇನ ಅಧಿಗಮೋ ಅನ್ತರಹಿತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಇದಂ **ಅಧಿಗಮಅನ್ತರಧಾನಂ** ನಾಮ।

ಪಟಿಪತ್ತಿಅನ್ತರಧಾನಂ ನಾಮ ಝಾನವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗಫಲಾನಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲಮತ್ತಂ ರಕ್ಖನ್ತಿ। ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ "ಸೀಲಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ರಕ್ಖಾಮ, ಪಧಾನಞ್ಚ ಅನುಯುಞ್ಜಾಮ, ನ ಚ ಮಗ್ಗಂ ವಾ ಫಲಂ ವಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋಮ, ನತ್ಥಿ ಇದಾನಿ ಅರಿಯಧಮ್ಮಪಟಿವೇಧೋ"ತಿ ವೋಸಾನಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಕೋಸಜ್ಜಬಹುಲಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ನ ಚೋದೇನ್ತಿ ನ ಸಾರೇನ್ತಿ ಅಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಖುದ್ದಾನುಖುದ್ದಕಾನಿ ಮದ್ದನ್ತಿ। ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾನಿ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತತೋ ಗರುಕಾಪತ್ತಿಂ। ಪಾರಾಜಿಕಮತ್ತಮೇವ ತಿಟ್ಠತಿ। ಚತ್ತಾರಿ ಪಾರಾಜಿಕಾನಿ ರಕ್ಖನ್ತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸತೇಪಿ ಸಹಸ್ಸೇಪಿ ಧರಮಾನೇ ಪಟಿಪತ್ತಿ ಅನನ್ತರಹಿತಾ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಪಚ್ಛಿಮಕಸ್ಸ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸೀಲಭೇದೇನ ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯೇನ ವಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ ಹೋತೀತಿ ಇದಂ **ಪಟಿಪತ್ತಿಅನ್ತರಧಾನಂ** ನಾಮ।

ಪರಿಯತ್ತೀತಿ ತೇಪಿಟಕಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಸಾಟ್ಠಕಥಾ ಪಾಳಿ। ಯಾವ ಸಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಾವ ಪರಿಯತ್ತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಾ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ರಾಜಯುವರಾಜಾನೋ ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಸು ಅಧಮ್ಮಿಕೇಸು ರಾಜಾಮಚ್ಚಾದಯೋ ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ತತೋ ರಟ್ಠಜನಪದವಾಸಿನೋತಿ। ಏತೇಸಂ ಅಧಮ್ಮಿಕತಾಯ ದೇವೋ ನ ಸಮ್ಮಾ ವಸ್ಸತಿ, ತತೋ ಸಸ್ಸಾನಿ ನ ಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇಸು ಅಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತೇಸು ಪಚ್ಚಯದಾಯಕಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೇ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಕಿಲಮನ್ತಾ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇ ಸಙ್ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಪರಿಯತ್ತಿ ಪರಿಹಾಯತಿ, ಅತ್ಥವಸೇನ ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಪಾಳಿವಸೇನೇವ ಧಾರೇನ್ತಿ। ತತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಪಾಳಿಮ್ಪಿ ಸಕಲಂ ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಪಠಮಂ ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕಂ ಪರಿಹಾಯತಿ। ಪರಿಹಾಯಮಾನಂ ಮತ್ಥಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪರಿಹಾಯತಿ । ಪಠಮಮೇವ ಹಿ ಪಟ್ಠಾನಮಹಾಪಕರಣಂ ಪರಿಹಾಯತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಪರಿಹೀನೇ ಯಮಕಂ, ಕಥಾವತ್ಥು, ಪುಗ್ಗಲಪಞ್ಞತ್ತಿ, ಧಾತುಕಥಾ, ವಿಭಙ್ಗೋ, ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಹೋತಿ।

ಏವಂ ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕೇ ಪರಿಹೀನೇ ಮತ್ಥಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕಂ ಪರಿಹಾಯತಿ। ಪಠಮಞ್ಹಿ ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಕಾಯೋ ಪರಿಹಾಯತಿ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಪಠಮಂ ಏಕಾದಸಕನಿಪಾತೋ, ತತೋ ದಸಕನಿಪಾತೋ...ಪೇ॰... ತತೋ ಏಕಕನಿಪಾತೋತಿ। ಏವಂ ಅಙ್ಗುತ್ತರೇ ಪರಿಹೀನೇ ಮತ್ಥಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯೋ ಪರಿಹಾಯತಿ। ಪಠಮಂ ಹಿ ಮಹಾವಗ್ಗೋ ಪರಿಹಾಯತಿ, ತತೋ ಸಳಾಯತನವಗ್ಗೋ, ಖನ್ಧವಗ್ಗೋ, ನಿದಾನವಗ್ಗೋ, ಸಗಾಥಾವಗ್ಗೋತಿ। ಏವಂ ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯೇ ಪರಿಹೀನೇ ಮತ್ಥಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯೋ ಪರಿಹಾಯತಿ। ಪಠಮಂ ಹಿ ಉಪರಿಪಣ್ಣಾಸಕೋ ಪರಿಹಾಯತಿ, ತತೋ ಮಜ್ಝಿಮಪಣ್ಣಾಸಕೋ, ತತೋ ಮೂಲಪಣ್ಣಾಸಕೋತಿ। ಏವಂ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯೇ ಪರಿಹೀನೇ ಮತ್ಥಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದೀಘನಿಕಾಯೋ ಪರಿಹಾಯತಿ। ಪಠಮಞ್ಹಿ ಪಾಥಿಕವಗ್ಗೋ ಪರಿಹಾಯತಿ, ತತೋ ಮಹಾವಗ್ಗೋ, ತತೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧವಗ್ಗೋತಿ। ಏವಂ ದೀಘನಿಕಾಯೇ ಪರಿಹೀನೇ ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕಂ ಪರಿಹೀನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ವಿನಯಪಿಟಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಜಾತಕಮೇವ ಧಾರೇನ್ತಿ। ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಲಜ್ಜಿನೋವ ಧಾರೇನ್ತಿ, ಲಾಭಕಾಮಾ ಪನ "ಸುತ್ತನ್ತೇ ಕಥಿತೇಪಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತಾ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಜಾತಕಮೇವ ಧಾರೇನ್ತಿ। ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಜಾತಕಮ್ಪಿ ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। ಅಥ ತೇಸಂ ಪಠಮಂ ವೇಸ್ಸನ್ತರಜಾತಕಂ ಪರಿಹಾಯತಿ, ತತೋ ಪಟಿಲೋಮಕ್ಕಮೇನ ಪುಣ್ಣಕಜಾತಕಂ, ಮಹಾನಾರದಜಾತಕನ್ತಿ ಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅಪಣ್ಣಕಜಾತಕಂ ಪರಿಹಾಯತಿ। ಏವಂ ಜಾತಕೇ ಪರಿಹೀನೇ ವಿನಯಪಿಟಕಮೇವ ಧಾರೇನ್ತಿ।

ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ವಿನಯಪಿಟಕಮ್ಪಿ ಮತ್ಥಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪರಿಹಾಯತಿ। ಪಠಮಞ್ಹಿ ಪರಿವಾರೋ ಪರಿಹಾಯತಿ, ತತೋ ಖನ್ಧಕೋ, ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗೋ, ಮಹಾವಿಭಙ್ಗೋತಿ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಉಪೋಸಥಕ್ಖನ್ಧಕಮತ್ತಮೇವ ಧಾರೇನ್ತಿ। ತದಾಪಿ ಪರಿಯತ್ತಿ ಅನ್ತರಹಿತಾ ನ ಹೋತಿ। ಯಾವ ಪನ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚಾತುಪ್ಪದಿಕಗಾಥಾಪಿ ಪವತ್ತತಿ, ತಾವ ಪರಿಯತ್ತಿ ಅನನ್ತರಹಿತಾವ ಹೋತಿ। ಯದಾ ಸದ್ಧೋ ಪಸನ್ನೋ ರಾಜಾ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧೇ ಸುವಣ್ಣಚಙ್ಕೋಟಕಮ್ಹಿ ಸಹಸ್ಸತ್ಥವಿಕಂ ಠಪಾಪೇತ್ವಾ "ಬುದ್ಧೇಹಿ ಕಥಿತಂ ಚಾತುಪ್ಪದಿಕಗಾಥಂ ಜಾನನ್ತೋ ಇಮಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಗಣ್ಹತೂ"ತಿ ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನಕಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ "ಏಕವಾರಂ ಚರಾಪಿತೇ ನಾಮ ಸುಣನ್ತಾಪಿ ಹೋನ್ತಿ ಅಸ್ಸುಣನ್ತಾಪೀ"ತಿ ಯಾವತತಿಯಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನಕಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ರಾಜಪುರಿಸಾ ತಂ ಸಹಸ್ಸತ್ಥವಿಕಂ ಪುನ ರಾಜಕುಲಂ ಪವೇಸೇನ್ತಿ, ತದಾ ಪರಿಯತ್ತಿ ಅನ್ತರಹಿತಾ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಇದಂ **ಪರಿಯತ್ತಿಅನ್ತರಧಾನಂ** ನಾಮ।

ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಚೀವರಗ್ಗಹಣಂ ಪತ್ತಗ್ಗಹಣಂ ಸಮ್ಮಿಞ್ಜನಪಸಾರಣಂ ಆಲೋಕಿತವಿಲೋಕಿತಂ ನ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಹೋತಿ। ನಿಗಣ್ಠಸಮಣಾ ವಿಯ ಅಲಾಬುಪತ್ತಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಪತ್ತಂ ಅಗ್ಗಬಾಹಾಯ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಆದಾಯ ವಿಚರನ್ತಿ, ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಲಿಙ್ಗಂ ಅನನ್ತರಹಿತಮೇವ ಹೋತಿ। ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಪನ ಕಾಲೇ ಅಗ್ಗಬಾಹತೋ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಸಿಕ್ಕಾಯ ವಾ ಓಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತಿ, ಚೀವರಮ್ಪಿ ರಜನಸಾರುಪ್ಪಂ ಅಕತ್ವಾ ಓಟ್ಠಟ್ಠಿವಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತಿ। ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ರಜನಮ್ಪಿ ನ ಹೋತಿ ದಸಚ್ಛಿನ್ದನಮ್ಪಿ ಓವಟ್ಟಿಕವಿಜ್ಝನಮ್ಪಿ, ಕಪ್ಪಮತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ವಳಞ್ಜೇನ್ತಿ। ಪುನ ಓವಟ್ಟಿಕಂ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಕಪ್ಪಂ ನ ಕರೋನ್ತಿ। ತತೋ ಉಭಯಮ್ಪಿ ಅಕತ್ವಾ ದಸಾ ಛೇತ್ವಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ವಿಯ ಚರನ್ತಿ। ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ "ಕೋ ಇಮಿನಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅತ್ಥೋ"ತಿ ಖುದ್ದಕಂ ಕಾಸಾವಖಣ್ಡಂ ಹತ್ಥೇ ವಾ ಗೀವಾಯ ವಾ ಬನ್ಧನ್ತಿ, ಕೇಸೇಸು ವಾ ಅಲ್ಲೀಯಾಪೇನ್ತಿ, ದಾರಭರಣಂ ವಾ ಕರೋನ್ತಾ ಕಸಿತ್ವಾ ವಪಿತ್ವಾ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತಿ। ತದಾ ದಕ್ಖಿಣಂ ದೇನ್ತಾ ಸಙ್ಘಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಏತೇಸಂ ದೇನ್ತಿ। ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಗವತಾ ವುತ್ತಂ - "ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಪನಾನನ್ದ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಗೋತ್ರಭುನೋ ಕಾಸಾವಕಣ್ಠಾ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ, ತೇಸು ದುಸ್ಸೀಲೇಸು ಸಙ್ಘಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ದಾನಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತದಾಪಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಸಙ್ಘಗತಂ ದಕ್ಖಿಣಂ ಅಸಙ್ಖೇಯ್ಯಂ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಂ ವದಾಮೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೮೦)। ತತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ನಾನಾವಿಧಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋನ್ತಾ "ಪಪಞ್ಚೋ ಏಸ, ಕಿಂ ಇಮಿನಾ ಅಮ್ಹಾಕ"ನ್ತಿ ಕಾಸಾವಖಣ್ಡಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ಖಿಪನ್ತಿ। ಏತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಲಿಙ್ಗಂ ಅನ್ತರಹಿತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಸಪದಸಬಲಸ್ಸ ಕಿರ ಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯೋನಕಾನಂ ಸೇತವತ್ಥಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಚರಣಂ ಚಾರಿತ್ತಂ ಜಾತನ್ತಿ। ಇದಂ **ಲಿಙ್ಗಅನ್ತರಧಾನಂ** ನಾಮ।

ಧಾತುಅನ್ತರಧಾನಂ ಪನ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ - ತೀಣಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾನಿ, ಕಿಲೇಸಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ - ಖನ್ಧಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ, ಧಾತುಪರಿನಿಬ್ಬಾನನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಕಿಲೇಸಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಬೋಧಿಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ಅಹೋಸಿ, ಖನ್ಧಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ,

ಧಾತುಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಅನಾಗತೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಂ? ತತೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಅಲಭಮಾನಾ ಧಾತುಯೋ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಬಲೇನ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಲಭನಕಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಸಬ್ಬಟ್ಠಾನೇಸು ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನೋ ನ ಹೋತಿ। ಸಾಸನಸ್ಸ ಹಿ ಓಸಕ್ಕನಕಾಲೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪೇ ಸಬ್ಬಾ ಧಾತುಯೋ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಮಹಾಚೇತಿಯಂ, ತತೋ ನಾಗದೀಪೇ ರಾಜಾಯತನಚೇತಿಯಂ, ತತೋ ಬೋಧಿಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ। ನಾಗಭವನತೋಪಿ ದೇವಲೋಕತೋಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕತೋಪಿ ಧಾತುಯೋ ಮಹಾಬೋಧಿಪಲ್ಲಙ್ಕಮೇವ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸಾಸಪಮತ್ತಾಪಿ ಧಾತು ಅನ್ತರಾ ನ ನಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ। ಸಬ್ಬಾ ಧಾತುಯೋ ಮಹಾಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧರೂಪಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸಿನ್ನಬುದ್ಧಸರೀರಸಿರಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ। ದ್ವತ್ತಿಂಸ ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ ಅಸೀತಿ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ಬ್ಯಾಮಪ್ಪಭಾತಿ ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಮೇವ ಹೋತಿ। ತತೋ ಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯದಿವಸೇ ವಿಯ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ। ತದಾ ಮನುಸ್ಸಭೂತಸತ್ತೋ ನಾಮ ತತ್ಥ ಗತೋ ನತ್ಥಿ, ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳೇ ಪನ ದೇವತಾ ಸಬ್ಬಾವ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ "ಅಜ್ಜ ದಸಬಲೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ, ಇತೋದಾನಿ ಪಟ್ಠಾಯ ಅನ್ಧಕಾರಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ। ಅಥ ಧಾತುಸರೀರತೋ ತೇಜೋ ಸಮುಟ್ಠಾಯ ತಂ ಸರೀರಂ ಅಪಣ್ಣತ್ತಿಕಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಧಾತುಸರೀರತೋ ಸಮುಟ್ಠಿತಾ ಜಾಲಾ ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಉಗ್ಗಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ಸಾಸಪಮತ್ತಾಯ ಸೇಸಾಯಪಿ ಧಾತುಯಾ ಸತಿ ಏಕಜಾಲಾವ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಧಾತೂಸು ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗತಾಸು ಪಚ್ಛಿಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಮಹನ್ತಂ ಆನುಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಧಾತುಯೋ ಅನ್ತರಧಾಯನ್ತಿ। ತದಾ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ದೇವಸಙ್ಘಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪರಿನಿಬ್ಬುತದಿವಸೇ ವಿಯ ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಮಾಲಾತೂರಿಯಾದೀಹಿ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಅನಾಗತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಂ ಬುದ್ಧಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮ ಭಗವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಕಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಇದಂ **ಧಾತುಅನ್ತರಧಾನಂ** ನಾಮ।

ಇಮಸ್ಸ ಪಞ್ಚವಿಧಸ್ಸ ಅನ್ತರಧಾನಸ್ಸ ಪರಿಯತ್ತಿಅನ್ತರಧಾನಮೇವ ಮೂಲಂ। ಪರಿಯತ್ತಿಯಾ ಹಿ ಅನ್ತರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪತ್ತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ, ಪರಿಯತ್ತಿಯಾ ಠಿತಾಯ ಪಟಿಪತ್ತಿ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। ತೇನೇವ ಇಮಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ಚಣ್ಡಾಲತಿಸ್ಸಮಹಾಭಯೇ ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ಮಹಾಉಳುಮ್ಪಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ "ಮಹನ್ತಂ ಭಯಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಸಮ್ಮಾ ದೇವೋ ವಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಕಿಲಮನ್ತಾ ಪರಿಯತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಪರತೀರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಯ್ಯೇಹಿ ಜೀವಿತಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಇಮಂ ಮಹಾಉಳುಮ್ಪಂ ಆರುಯ್ಹ ಗಚ್ಛಥ, ಭನ್ತೇ। ಯೇಸಂ ಏತ್ಥ ನಿಸಜ್ಜಟ್ಠಾನಂ ನಪ್ಪಹೋತಿ, ತೇ ಕಟ್ಠಖಣ್ಡೇಪಿ ಉರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತು, ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಭಯಂ ನ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ತದಾ ಸಮುದ್ದತೀರಂ ಪತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಕತಿಕಂ ಕತ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತ್ಥ ಗಮನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಮಯಂ ಇಧೇವ ಹುತ್ವಾ ತೇಪಿಟಕಂ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತತೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಮಲಯಜನಪದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕನ್ದಮೂಲಪಣ್ಣೇಹಿ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಾ ವಸಿಂಸು। ಕಾಯೇ ವಹನ್ತೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಅವಹನ್ತೇ ವಾಲಿಕಂ ಉಸ್ಸಾರೇತ್ವಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಸೀಸಾನಿ ಏಕಟ್ಠಾನೇ ಕತ್ವಾ ಪರಿಯತ್ತಿಂ ಸಮ್ಮಸನ್ತಿ। ಇಮಿನಾ ನಿಯಾಮೇನ ದ್ವಾದಸ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ ಸಾಟ್ಠಕಥಂ ತೇಪಿಟಕಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ಧಾರಯಿಂಸು।

ಭಯೇ ವೂಪಸನ್ತೇ ಸತ್ತಸತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅತ್ತನೋ ಗತಟ್ಠಾನೇ ಸಾಟ್ಠಕಥೇ ತೇಪಿಟಕೇ ಏಕಕ್ಖರಮ್ಪಿ ಏಕಬ್ಯಞ್ಜನಮ್ಪಿ ಅನಾಸೇತ್ವಾ ಇಮಮೇವ ದೀಪಮಾಗಮ್ಮ ಕಲ್ಲಗಾಮಜನಪದೇ ಮಣ್ಡಲಾರಾಮವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿಂಸು। ಥೇರಾನಂ ಆಗಮನಪ್ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ಓಹೀನಾ ಸಟ್ಠಿ ಭಿಕ್ಖೂ "ಥೇರೇ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಥೇರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ತೇಪಿಟಕಂ ಸೋಧೇನ್ತಾ ಏಕಕ್ಖರಮ್ಪಿ ಏಕಬ್ಯಞ್ಜನಮ್ಪಿ ಅಸಮೇನ್ತಂ ನಾಮ ನ ಪಸ್ಸಿಂಸು। ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಥೇರಾನಂ ಅಯಂ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ "ಪರಿಯತ್ತಿ ನು ಖೋ ಸಾಸನಸ್ಸ ಮೂಲಂ , ಉದಾಹು ಪಟಿಪತ್ತೀ"ತಿ। ಪಂಸುಕೂಲಿಕತ್ಥೇರಾ "ಪಟಿಪತ್ತಿಮೂಲ"ನ್ತಿ ಆಹಂಸು, ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾ "ಪರಿಯತ್ತೀ"ತಿ । ಅಥ ನೇ ಥೇರಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಜನಾನಂ ವಚನಮತ್ತೇನೇವ ನ ಕರೋಮ, ಜಿನಭಾಸಿತಂ ಸುತ್ತಂ ಆಹರಥಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಸುತ್ತಂ ಆಹರಿತುಂ ನ ಭಾರೋತಿ "ಇಮೇ ಚ, ಸುಭದ್ದ , ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮ್ಮಾ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ, ಅಸುಞ್ಞೋ ಲೋಕೋ ಅರಹನ್ತೇಹಿ ಅಸ್ಸಾತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೧೪)। ಪಟಿಪತ್ತಿಮೂಲಕಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಸಾರಕಂ। ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಧರನ್ತಾಯ ತಿಟ್ಠತೀ"ತಿ

(ಮಿ॰ ಪ॰ ೪.೧.೭) ಸುತ್ತಂ ಆಹರಿಂಸು। ಇಮಂ ಸುತ್ತಂ ಸುತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾ ಅತ್ತನೋ ವಾದಠಪನತ್ಥಾಯ ಇಮಂ ಸುತ್ತಂ ಆಹರಿಂಸು –

“ಯಾವ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಸುತ್ತನ್ತಾ, ವಿನಯೋ ಯಾವ ದಿಪ್ಪತಿ।
ತಾವ ದಕ್ಖನ್ತಿ ಆಲೋಕಂ, ಸೂರಿಯೇ ಅಬ್ಭುಟ್ಠಿತೇ ಯಥಾ॥

“ಸುತ್ತನ್ತೇಸು ಅಸನ್ತೇಸು, ಪಮುಟ್ಠೇ ವಿನಯಮ್ಹಿ ಚ।
ತಮೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಲೋಕೇ, ಸೂರಿಯೇ ಅತ್ಥಙ್ಗತೇ ಯಥಾ॥

“ಸುತ್ತನ್ತೇ ರಕ್ಖಿತೇ ಸನ್ತೇ, ಪಟಿಪತ್ತಿ ಹೋತಿ ರಕ್ಖಿತಾ।
ಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಠಿತೋ ಧೀರೋ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಾ ನ ಧಂಸತೀ”ತಿ॥

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ಆಹಟೇ ಪಂಸುಕೂಲಿಕತ್ಥೇರಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕತ್ಥೇರಾನಂಯೇವ ವಚನಂ ಪುರತೋ ಅಹೋಸಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಗವಸತಸ್ಸ ವಾ ಗವಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ತರೇ ಪವೇಣಿಪಾಲಿಕಾಯ ಧೇನುಯಾ ಅಸತಿ ಸೋ ವಂಸೋ ಸಾ ಪವೇಣಿ ನ ಘಟೀಯತಿ, ಏವಮೇವಂ ಆರದ್ಧವಿಪಸ್ಸಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸತೇಪಿ ಸಹಸ್ಸೇಪಿ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೇ ಪರಿಯತ್ತಿಯಾ ಅಸತಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗಪಟಿವೇಧೋ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಯಥಾ ಚ ನಿಧಿಕುಮ್ಭಿಯಾ ಜಾನನತ್ಥಾಯ ಪಾಸಾಣಪಿಟ್ಠೇ ಅಕ್ಖರೇಸು ಠಪಿತೇಸು ಯಾವ ಅಕ್ಖರಾನಿ ಧರನ್ತಿ, ತಾವ ನಿಧಿಕುಮ್ಭಿ ನಟ್ಠಾ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಏವಮೇವಂ ಪರಿಯತ್ತಿಯಾ ಧರಮಾನಾಯ ಸಾಸನಂ ಅನ್ತರಹಿತಂ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ।

ದುತಿಯಪಮಾದಾದಿವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೧೧. ಅಧಮ್ಮವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೧೪೦. ಏಕಾದಸಮೇ ವಗ್ಗೇ **ಅಧಮ್ಮಂ ಅಧಮ್ಮೋ**ತಿಆದೀನಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಅಧಮ್ಮವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೧೨. ಅನಾಪತ್ತಿವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೧೫೦. ದ್ವಾದಸಮೇ ಪನ **ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಆಪತ್ತೀ**ತಿಆದೀಸು ''ಅನಾಪತ್ತಿ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಅಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಅನುಲ್ಲಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ನಮೋಚನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾ''ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವುತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ **ಅನಾಪತ್ತಿ** ನಾಮ, ''ಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಸ್ಸಾ''ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವುತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿ **ಆಪತ್ತಿ** ನಾಮ, ಪಞ್ಚಾಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾ **ಲಹುಕಾಪತ್ತಿ** ನಾಮ, ದ್ವೇ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾ **ಗರುಕಾಪತ್ತಿ** ನಾಮ। ದ್ವೇ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾ **ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾಪತ್ತಿ** ನಾಮ, ಪಞ್ಚಾಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾ **ಅದುಟ್ಠುಲ್ಲಾಪತ್ತಿ** ನಾಮ। ಛ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾ **ಸಾವಸೇಸಾಪತ್ತಿ** ನಾಮ, ಏಕೋ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೋ **ಅನವಸೇಸಾಪತ್ತಿ** ನಾಮ। **ಸಪ್ಪಟಿಕಮ್ಮಾಪತ್ತಿ** ನಾಮ ಸಾವಸೇಸಾಪತ್ತಿಯೇವ, **ಅಪ್ಪಟಿಕಮ್ಮಾಪತ್ತಿ** ನಾಮ ಅನವಸೇಸಾಪತ್ತಿಯೇವ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಅನಾಪತ್ತಿವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೧೩. ಏಕಪುಗ್ಗಲವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೧೭೦. ಏಕಪುಗ್ಗಲವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ**ತಿ ಏಕೋ ಪುಗ್ಗಲೋ। ಏತ್ಥ **ಏಕೋ**ತಿ ದುತಿಯಾದಿಪಟಿಕ್ಖೇಪತ್ಥೋ ಗಣನಪರಿಚ್ಛೇದೋ। **ಪುಗ್ಗಲೋ**ತಿ ಸಮ್ಮುತಿಕಥಾ, ನ ಪರಮತ್ಥಕಥಾ। ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಹಿ ಭಗವತೋ ದುವಿಧಾ ದೇಸನಾ - ಸಮ್ಮುತಿದೇಸನಾ, ಪರಮತ್ಥದೇಸನಾ ಚಾತಿ। ತತ್ಥ "ಪುಗ್ಗಲೋ ಸತ್ತೋ ಇತ್ಥೀ ಪುರಿಸೋ ಖತ್ತಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದೇವೋ ಮಾರೋ"ತಿ ಏವರೂಪಾ **ಸಮ್ಮುತಿದೇಸನಾ,** "ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನತ್ತಾ ಖನ್ಧಾ ಧಾತೂ ಆಯತನಾನಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ"ತಿ ಏವರೂಪಾ **ಪರಮತ್ಥದೇಸನಾ।** ತತ್ಥ ಭಗವಾ ಯೇ ಸಮ್ಮುತಿವಸೇನ ದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ಥಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಮೋಹಂ ಪಹಾಯ ವಿಸೇಸಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ ಸಮತ್ಥಾ, ತೇಸಂ ಸಮ್ಮುತಿದೇಸನಂ ದೇಸೇತಿ। ಯೇ ಪನ ಪರಮತ್ಥವಸೇನ ದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ಥಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಮೋಹಂ ಪಹಾಯ ವಿಸೇಸಮಧಿಗನ್ತುಂ ಸಮತ್ಥಾ, ತೇಸಂ ಪರಮತ್ಥದೇಸನಂ ದೇಸೇತಿ।

ತತ್ರಾಯಂ ಉಪಮಾ - ಯಥಾ ಹಿ ದೇಸಭಾಸಾಕುಸಲೋ ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ ಅತ್ಥಸಂವಣ್ಣನಕೋ ಆಚರಿಯೋ ಯೇ ದಮಿಳಭಾಸಾಯ ವುತ್ತೇ ಅತ್ಥಂ ಜಾನನ್ತಿ, ತೇಸಂ ದಮಿಳಭಾಸಾಯ ಆಚಿಕ್ಖತಿ। ಯೇ ಅನ್ಧಭಾಸಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಾಯ ಭಾಸಾಯ , ತೇಸಂ ತಾಯ ತಾಯ ಭಾಸಾಯ। ಏವಂ ತೇ ಮಾಣವಕಾ ಛೇಕಂ ಬ್ಯತ್ತಂ ಆಚರಿಯಮಾಗಮ್ಮ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಸಿಪ್ಪಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಆಚರಿಯೋ ವಿಯ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ತಯೋ ವೇದಾ ವಿಯ ಕಥೇತಬ್ಬಭಾವೇ ಠಿತಾನಿ ತೀಣಿ ಪಿಟಕಾನಿ, ದೇಸಭಾಸಾಕೋಸಲ್ಲಮಿವ ಸಮ್ಮುತಿಪರಮತ್ಥಕೋಸಲ್ಲಂ, ನಾನಾದೇಸಭಾಸಾ ಮಾಣವಕಾ ವಿಯ ಸಮ್ಮುತಿಪರಮತ್ಥವಸೇನ ಪಟಿವಿಜ್ಝನಸಮತ್ಥಾ ವೇನೇಯ್ಯಸತ್ತಾ, ಆಚರಿಯಸ್ಸ ದಮಿಳಭಾಸಾದಿಆಚಿಕ್ಖನಂ ವಿಯ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುತಿಪರಮತ್ಥವಸೇನ ದೇಸನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಆಹ ಚೇತ್ಥ -

"ದುವೇ ಸಚ್ಚಾನಿ ಅಕ್ಖಾಸಿ, ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವದತಂ ವರೋ।
ಸಮ್ಮುತಿಂ ಪರಮತ್ಥಞ್ಚ, ತತಿಯಂ ನುಪಲಬ್ಭತಿ॥

"ಸಙ್ಕೇತವಚನಂ ಸಚ್ಚಂ, ಲೋಕಸಮ್ಮುತಿಕಾರಣಾ।
ಪರಮತ್ಥವಚನಂ ಸಚ್ಚಂ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಭೂತಕಾರಣಾ॥

"ತಸ್ಮಾ ವೋಹಾರಕುಸಲಸ್ಸ, ಲೋಕನಾಥಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ।
ಸಮ್ಮುತಿಂ ವೋಹರನ್ತಸ್ಸ, ಮುಸಾವಾದೋ ನ ಜಾಯತೀ"ತಿ॥

ಅಪಿಚ ಅಟ್ಠಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಭಗವಾ ಪುಗ್ಗಲಕಥಂ ಕಥೇತಿ - ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪದೀಪನತ್ಥಂ, ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಾದೀಪನತ್ಥಂ, ಪಚ್ಚತ್ತಪುರಿಸಕಾರದೀಪನತ್ಥಂ, ಆನನ್ತರಿಯದೀಪನತ್ಥಂ, ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರದೀಪನತ್ಥಂ, ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸದೀಪನತ್ಥಂ, ದಕ್ಖಿಣಾವಿಸುದ್ಧಿದೀಪನತ್ಥಂ, ಲೋಕಸಮ್ಮುತಿಯಾ ಅಪ್ಪಹಾನತ್ಥಞ್ಚಾತಿ। "ಖನ್ಧಧಾತುಆಯತನಾನಿ ಹಿರಿಯನ್ತಿ ಓತ್ತಪ್ಪನ್ತೀ"ತಿ ಹಿ ವುತ್ತೇ ಮಹಾಜನೋ ನ ಜಾನಾತಿ, ಸಮ್ಮೋಹಮಾಪಜ್ಜತಿ, ಪಟಿಸತ್ತು ಹೋತಿ "ಕಿಮಿದಂ ಖನ್ಧಧಾತುಆಯತನಾನಿ ಹಿರಿಯನ್ತಿ ಓತ್ತಪ್ಪನ್ತಿ ನಾಮಾ"ತಿ? "ಇತ್ಥೀ ಹಿರಿಯತಿ ಓತ್ತಪ್ಪತಿ, ಪುರಿಸೋ ಖತ್ತಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದೇವೋ ಮಾರೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ಜಾನಾತಿ, ನ ಸಮ್ಮೋಹಮಾಪಜ್ಜತಿ, ನ ಪಟಿಸತ್ತು ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ **ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪದೀಪನತ್ಥಂ** ಪುಗ್ಗಲಕಥಂ ಕಥೇತಿ।

"ಖನ್ಧಾ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕಾ, ಧಾತುಯೋ ಆಯತನಾನೀ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ **ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಾದೀಪನತ್ಥಂ** ಪುಗ್ಗಲಕಥಂ ಕಥೇತಿ।

“ವೇಳುವನಾದಯೋ ಮಹಾವಿಹಾರಾ ಖನ್ಧೇಹಿ ಕಾರಾಪಿತಾ, ಧಾತೂಹಿ ಆಯತನೇಹೀ”ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ **ಪಚ್ಚತ್ತಪುರಿಸಕಾರದೀಪನತ್ಥಂ** ಪುಗ್ಗಲಕಥಂ ಕಥೇತಿ।

“ಖನ್ಧಾ ಮಾತರಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇನ್ತಿ, ಪಿತರಂ, ಅರಹನ್ತಂ, ರುಹಿರುಪ್ಪಾದಕಮ್ಮಂ, ಸಙ್ಘಭೇದಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಧಾತುಯೋ ಆಯತನಾನೀ”ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ **ಆನನ್ತರಿಯದೀಪನತ್ಥಂ** ಪುಗ್ಗಲಕಥಂ ಕಥೇತಿ।

“ಖನ್ಧಾ ಮೇತ್ತಾಯನ್ತಿ, ಧಾತುಯೋ ಆಯತನಾನೀ”ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ **ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರದೀಪನತ್ಥಂ** ಪುಗ್ಗಲಕಥಂ ಕಥೇತಿ।

“ಖನ್ಧಾ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಮನುಸ್ಸರನ್ತಿ, ಧಾತುಯೋ ಆಯತನಾನೀ”ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ **ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸದೀಪನತ್ಥಂ** ಪುಗ್ಗಲಕಥಂ ಕಥೇತಿ।

“ಖನ್ಧಾ ದಾನಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಧಾತುಯೋ ಆಯತನಾನೀ”ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಮಹಾಜನೋ ನ ಜಾನಾತಿ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಪಟಿಸತ್ತು ಹೋತಿ “ಕಿಮಿದಂ ಖನ್ಧಧಾತುಆಯತನಾನಿ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ ನಾಮಾ”ತಿ? “ಪುಗ್ಗಲಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಸೀಲವನ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ಜಾನಾತಿ, ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ನ ಪಟಿಸತ್ತು ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ **ದಕ್ಖಿಣಾವಿಸುದ್ಧಿದೀಪನತ್ಥಂ** ಪುಗ್ಗಲಕಥಂ ಕಥೇತಿ।

ಲೋಕಸಮ್ಮುತಿಞ್ಚ ಬುದ್ಧಾ ಭಗವನ್ತೋ ನಪ್ಪಜಹನ್ತಿ, ಲೋಕಸಮಞ್ಞಾಯ ಲೋಕನಿರುತ್ತಿಯಾ ಲೋಕಾಭಿಲಾಪೇ ಠಿತಾಯೇವ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ **ಲೋಕಸಮ್ಮುತಿಯಾ ಅಪ್ಪಹಾನತ್ಥಮ್ಪಿ** ಪುಗ್ಗಲಕಥಂ ಕಥೇತಿ।

ಇತಿ ಏಕೋ ಚ ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಾತಿ **ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ**। ಕೇನಟ್ಠೇನ ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ? ಅಸದಿಸಟ್ಠೇನ ಗುಣವಿಸಿಟ್ಠಟ್ಠೇನ ಅಸಮಸಮಟ್ಠೇನಾತಿ। ಸೋ ಹಿ ದಸನ್ನಂ ಪಾರಮೀನಂ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಆವಜ್ಜನಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಗುಣೇಹಿ ಚೇವ ಬುದ್ಧಗುಣೇಹಿ ಚ ಸೇಸಮಹಾಜನೇನ ಅಸದಿಸೋತಿ **ಅಸದಿಸಟ್ಠೇನಪಿ** ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ। ಯೇ ಚಸ್ಸ ತೇ ಗುಣಾ, ತೇ ಸೇಸಸತ್ತಾನಂ ಗುಣೇಹಿ ವಿಸಿಟ್ಠಾತಿ **ಗುಣವಿಸಿಟ್ಠಟ್ಠೇನಪಿ** ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ। ಪುರಿಮಕಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಹಿ ಅಸಮಾ, ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಯಮೇವ ಏಕೋ ರೂಪಕಾಯಗುಣೇಹಿ ಚೇವ ನಾಮಕಾಯಗುಣೇಹಿ ಚ ಸಮೋತಿ **ಅಸಮಸಮಟ್ಠೇನಪಿ** ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ।

ಲೋಕೇತಿ ತಯೋ ಲೋಕಾ - ಸತ್ತಲೋಕೋ, ಓಕಾಸಲೋಕೋ, ಸಙ್ಖಾರಲೋಕೋತಿ। ತೇಸಂ ವಿತ್ಥಾರಕಥಾ ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೩೬-೧೩೭) ವುತ್ತಾ। ತೇಸು ಇಧ ಸತ್ತಲೋಕೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಸತ್ತಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋಪಿ ಚೇಸ ನ ದೇವಲೋಕೇ, ನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ, ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇಯೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇಪಿ ನ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಚಕ್ಕವಾಳೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಚಕ್ಕವಾಳೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತತ್ರಾಪಿ ನ ಸಬ್ಬಟ್ಠಾನೇಸು।

“ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಗಜಙ್ಗಲಂ ನಾಮ ನಿಗಮೋ, ತಸ್ಸ ಪರೇನ ಮಹಾಸಾಲಾ, ತತೋ ಪರಾ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಾ ಜನಪದಾ, ಓರತೋ ಮಜ್ಝೇ। ಪುರತ್ಥಿಮದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ಸಲ್ಲವತೀ ನಾಮ ನದೀ, ತತೋ ಪರಾ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಾ ಜನಪದಾ, ಓರತೋ ಮಜ್ಝೇ। ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ಸೇತಕಣ್ಣಿಕಂ ನಾಮ ನಿಗಮೋ, ತತೋ ಪರಾ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಾ ಜನಪದಾ, ಓರತೋ ಮಜ್ಝೇ। ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಥೂಣಂ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ, ತತೋ ಪರಾ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಾ ಜನಪದಾ, ಓರತೋ ಮಜ್ಝೇ। ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಉಸೀರದ್ಧಜೋ ನಾಮ ಪಬ್ಬತೋ, ತತೋ ಪರಾ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಾ ಜನಪದಾ, ಓರತೋ ಮಜ್ಝೇ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೫೯) ಏವಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇ ಆಯಾಮತೋ ತಿಯೋಜನಸತೇ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯಯೋಜನಸತೇ ಪರಿಕ್ಖೇಪತೋ ನವಯೋಜನಸತೇ ಮಜ್ಝಿಮದೇಸೇ

ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ತಥಾಗತೋವ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಅಸೀತಿ ಮಹಾಥೇರಾ ಬುದ್ಧಮಾತಾ ಬುದ್ಧಪಿತಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ರಾಜಾ ಅಞ್ಞೇ ಚ ಸಾರಪ್ಪತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಏತ್ಥೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ।

ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಇದಂ ಪನ ಉಭಯಮ್ಪಿ ವಿಪ್ಪಕತವಚನಮೇವ। ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ನ ಅಞ್ಞೇನ ಕಾರಣೇನಾತಿ ಏವಂ ಪನೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏವರೂಪಞ್ಚೇತ್ಥ ಲಕ್ಖಣಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಏತಂ ಅಞ್ಞೇನ ಸದ್ದಲಕ್ಖಣೇನ ಪಟಿಬಾಹಿತುಂ।

ಅಪಿಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ನಾಮ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನಾಮ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ನಾಮಾತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏಸ ಹಿ ದೀಪಙ್ಕರಪಾದಮೂಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಲದ್ಧಬ್ಯಾಕರಣೋ ಬುದ್ಧಕಾರಕೇ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಮಯಾ ಪೂರೇತಬ್ಬಾ"ತಿ ಕತಸನ್ನಿಟ್ಠಾನೋ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಪೂರೇನ್ತೋಪಿ **ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ** ನಾಮ। ಸೀಲಪಾರಮೀ… ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮೀತಿ ಇಮಾ ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇನ್ತೋಪಿ, ದಸ ಉಪಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇನ್ತೋಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ನಾಮ। ದಸ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇನ್ತೋಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋವ ನಾಮ। ಪಞ್ಚ ಮಹಾಪರಿಚ್ಚಾಗೇ ಪರಿಚ್ಚಜನ್ತೋಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ನಾಮ। ಅತ್ತತ್ಥಚರಿಯಂ ಞಾತತ್ಥಚರಿಯಂ ಲೋಕತ್ಥಚರಿಯಂ ಪೂರಯಮಾನೋಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ನಾಮ। ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ಬುದ್ಧಕಾರಕೇ ಧಮ್ಮೇ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇನ್ತೋಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ನಾಮ। ವೇಸ್ಸನ್ತರತ್ತಭಾವಂ ಪಹಾಯ ತುಸಿತಪುರೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಾ ಸತ್ತಪಣ್ಣಾಸವಸ್ಸಕೋಟಿಯೋ ತಿಟ್ಠನ್ತೋಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ನಾಮ। ದೇವತಾಹಿ ಯಾಚಿತೋ ಪಞ್ಚಮಹಾವಿಲೋಕಿತಂ ವಿಲೋಕೇತ್ವಾ ಮಹಾಮಾಯಾದೇವಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋಪಿ, ಅನೂನಾಧಿಕೇ ದಸ ಮಾಸೇ ಗಬ್ಭವಾಸಂ ವಸನ್ತೋಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ನಾಮ। ಏಕೂನತಿಂಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ತಿಟ್ಠನ್ತೋಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ನಾಮ। ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಚ ಆನಿಸಂಸಂ ದಿಸ್ವಾ ರಾಹುಲಭದ್ದಸ್ಸ ಜಾತದಿವಸೇ ಛನ್ನಸಹಾಯೋ ಕಣ್ಡಕಂ ವಾಹನವರಂ ಆರುಯ್ಹ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋವ ನಾಮ। ತೀಣಿ ರಜ್ಜಾನಿ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತೋಪಿ ಅನೋಮಾನದೀತೀರೇ ಪಬ್ಬಜನ್ತೋಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ನಾಮ। ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ಮಹಾಪಧಾನಂ ಕರೋನ್ತೋಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ನಾಮ। ಪರಿಪಕ್ಕಗತೇ ಞಾಣೇ ಓಳಾರಿಕಾಹಾರಂ ಆಹರನ್ತೋಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋವ ನಾಮ। ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ವಿಸಾಖಪುಣ್ಣಮಾಯ ಮಹಾಬೋಧಿಮಣ್ಡಂ ಆರುಯ್ಹ ಮಾರಬಲಂ ವಿಧಮೇತ್ವಾ ಪಠಮಯಾಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮೇ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಂ ಪರಿಸೋಧೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಸಮನನ್ತರೇ ದ್ವಾದಸಙ್ಗಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಂ ಅನುಲೋಮಪಟಿಲೋಮತೋ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತೋಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋವ ನಾಮ। ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಕ್ಖಣೇಪಿ ಸಕದಾಗಾಮಿಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇಪಿ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಕ್ಖಣೇಪಿ ಅನಾಗಾಮಿಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇಪಿ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಕ್ಖಣೇಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋವ ನಾಮ। ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಪನ **ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ** ನಾಮ। ಅರಹತ್ತಫಲಕ್ಖಣೇ **ಉಪ್ಪನ್ನೋ** ನಾಮ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಹಿ ಸಾವಕಾನಂ ವಿಯ ನ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಇದ್ಧಿವಿಧಞಾಣಾದೀನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಸಹೇವ ಪನ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನ ಸಕಲೋಪಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಾದಿ ಗುಣರಾಸಿ ಆಗತೋವ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇ ನಿಪ್ಫತ್ತಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚತ್ತಾ ಅರಹತ್ತಫಲಕ್ಖಣೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸುತ್ತೇ ಅರಹತ್ತಫಲಕ್ಖಣಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ "ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಹೋತೀತಿ ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ।

ಬಹುಜನಹಿತಾಯಾತಿ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಹಿತತ್ಥಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। **ಬಹುಜನಸುಖಾಯಾ**ತಿ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಸುಖತ್ಥಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। **ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯಾ**ತಿ ಸತ್ತಲೋಕಸ್ಸ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಕತರಸತ್ತಲೋಕಸ್ಸಾತಿ? ಯೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಅಮತಪಾನಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿ, ತಸ್ಸ। ಭಗವತಾ ಹಿ ಮಹಾಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ಸತ್ತಸತ್ತಾಹಂ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಮಣ್ಡಾ ಇಸಿಪತನಂ ಆಗಮ್ಮ "ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ತಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಾ"ತಿ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನಸುತ್ತೇ (ಮಹಾವ॰ ೧೩; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೧೦೮೧) ದೇಸಿತೇ ಆಯಸ್ಮತಾ ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞತ್ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಟ್ಠಾರಸಕೋಟಿಸಙ್ಖ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ಅಮತಪಾನಂ ಪಿವಿಂಸು, ಏತಸ್ಸ ಸತ್ತಲೋಕಸ್ಸ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನೋ। ಪಞ್ಚಮದಿವಸೇ

ಅನತ್ತಲಕ್ಖಣಸುತ್ತನ್ತಪರಿಯೋಸಾನೇ (ಮಹಾವ॰ ೨೦; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೫೯) ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಥೇರಾ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು, ಏತಸ್ಸಪಿ ಸತ್ತಲೋಕಸ್ಸ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನೋ। ತತೋ ಯಸದಾರಕಪ್ಪಮುಖೇ ಪಞ್ಚಪಣ್ಣಾಸ ಪುರಿಸೇ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ, ತತೋ ಕಪ್ಪಾಸಿಕವನಸಣ್ಡೇ ತಿಂಸ ಭದ್ದವಗ್ಗಿಯೇ ತಯೋ ಮಗ್ಗೇ ಚ ತೀಣಿ ಫಲಾನಿ ಚ ಸಮ್ಪಾಪೇಸಿ, ಏತಸ್ಸಪಿ ಸತ್ತಲೋಕಸ್ಸ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನೋ। ಗಯಾಸೀಸೇ ಆದಿತ್ತಪರಿಯಾಯಸುತ್ತಪರಿಯೋಸಾನೇ (ಮಹಾವ॰ ೫೪) ಜಟಿಲಸಹಸ್ಸಂ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ, ತಾಲಟ್ಠಿವನೇ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರಪ್ಪಮುಖಾ ಏಕಾದಸ ನಹುತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು, ಏಕಂ ನಹುತಂ ಸರಣೇಸು ಪತಿಟ್ಠಿತಂ। ತಿರೋಕುಟ್ಟಅನುಮೋದನಾವಸಾನೇ ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಪಾಣಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಅಮತಪಾನಂ ಪೀತಂ। ಸುಮನಮಾಲಾಕಾರಸಮಾಗಮೇ ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಚ। ಧನಪಾಲಕಸಮಾಗಮೇ ದಸಹಿ ಪಾಣಸಹಸ್ಸೇಹಿ, ಖದಿರಙ್ಗಾರಜಾತಕಸಮಾಗಮೇ ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಪಾಣಸಹಸ್ಸೇಹಿ, ಜಮ್ಬುಕಆಜೀವಕಸಮಾಗಮೇ ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಚ। ಆನನ್ದಸೇಟ್ಠಿಸಮಾಗಮೇ ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಚ ಪಾಣಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಅಮತಪಾನಂ ಪೀತಂ। ಪಾಸಾಣಕಚೇತಿಯೇ ಪಾರಾಯನಸುತ್ತನ್ತಕಥಾದಿವಸೇ ಚುದ್ದಸ ಕೋಟಿಯೋ ಅಮತಪಾನಂ ಪಿವಿಂಸು। ಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯದಿವಸೇ ವೀಸತಿ ಪಾಣಕೋಟಿಯೋ, ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಯ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಮಾತರಂ ಕಾಯಸಕ್ಖಿಂ ಕತ್ವಾ ಸತ್ತಪ್ಪಕರಣಂ ಅಭಿಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಅಸೀತಿ ಪಾಣಕೋಟಿಯೋ, ದೇವೋರೋಹನೇ ತಿಂಸ ಪಾಣಕೋಟಿಯೋ, ಸಕ್ಕಪಞ್ಹಸುತ್ತನ್ತೇ ಅಸೀತಿ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಮತಪಾನಂ ಪಿವಿಂಸು। ಮಹಾಸಮಯಸುತ್ತನ್ತೇ ಮಙ್ಗಲಸುತ್ತನ್ತೇ ಚೂಳರಾಹುಲೋವಾದೇ ಸಮಚಿತ್ತಪಟಿಪದಾಯಾತಿ ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ಠಾನೇಸು ಅಭಿಸಮಯಂ ಪತ್ತಸತ್ತಾನಂ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನತ್ಥಿ। ಏತಸ್ಸಪಿ ಸತ್ತಲೋಕಸ್ಸ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನೋತಿ। ಯಾವಜ್ಜದಿವಸಾ ಇತೋ ಪರಂ ಅನಾಗತೇ ಚ ಸಾಸನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಗ್ಗಮೋಕ್ಖಮಗ್ಗೇ ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತಾನಂ ವಸೇನಾಪಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ದೇವಮನುಸ್ಸಾನನ್ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂಯೇವ, ಅವಸೇಸಾನಂ ನಾಗಸುಪಣ್ಣಾದೀನಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯೇವ ಉಪ್ಪನ್ನೋ। ಸಹೇತುಕಪಟಿಸನ್ಧಿಕೇ ಪನ ಮಗ್ಗಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಭಬ್ಬೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ದಸ್ಸೇತುಂ ಏತಂ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಏತೇಸಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯೇವ ಉಪ್ಪನ್ನೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಕತಮೋ ಏಕಪುಗ್ಗಲೋತಿ ಅಯಂ ಪುಚ್ಛಾ। ಪುಚ್ಛಾ ಚ ನಾಮೇಸಾ ಪಞ್ಚವಿಧಾ ಹೋತಿ - ಅದಿಟ್ಠಜೋತನಾ ಪುಚ್ಛಾ, ದಿಟ್ಠಸಂಸನ್ದನಾ ಪುಚ್ಛಾ, ವಿಮತಿಚ್ಛೇದನಾ ಪುಚ್ಛಾ, ಅನುಮತಿಪುಚ್ಛಾ, ಕಥೇತುಕಮ್ಯತಾಪುಚ್ಛಾತಿ।

ತಾಸಂ ಇದಂ ನಾನತ್ತಂ - ಕತಮಾ **ಅದಿಟ್ಠಜೋತನಾ ಪುಚ್ಛಾ**? ಪಕತಿಯಾ ಲಕ್ಖಣಂ ಅಞ್ಞಾತಂ ಹೋತಿ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅತುಲಿತಂ ಅತೀರಿತಂ ಅವಿಭೂತಂ ಅಭಾವಿತಂ। ತಸ್ಸ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ತುಲನಾಯ ತೀರಣಾಯ ವಿಭೂತತ್ಥಾಯ ವಿಭಾವನತ್ಥಾಯ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಅಯಂ ಅದಿಟ್ಠಜೋತನಾ ಪುಚ್ಛಾ।

ಕತಮಾ **ದಿಟ್ಠಸಂಸನ್ದನಾ ಪುಚ್ಛಾ**? ಪಕತಿಯಾ ಲಕ್ಖಣಂ ಞಾತಂ ಹೋತಿ ದಿಟ್ಠಂ ತುಲಿತಂ ತೀರಿತಂ ವಿಭೂತಂ ವಿಭಾವಿತಂ। ಸೋ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನತ್ಥಾಯ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಸಂಸನ್ದನಾ ಪುಚ್ಛಾ।

ಕತಮಾ **ವಿಮತಿಚ್ಛೇದನಾ ಪುಚ್ಛಾ**? ಪಕತಿಯಾ ಸಂಸಯಪಕ್ಖನ್ತೋ ಹೋತಿ ವಿಮತಿಪಕ್ಖನ್ತೋ ದ್ವೇಳ್ಹಕಜಾತೋ "ಏವಂ ನು ಖೋ, ನ ನು ಖೋ, ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಕಥಂ ನು ಖೋ"ತಿ। ಸೋ ವಿಮತಿಚ್ಛೇದನತ್ಥಾಯ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಅಯಂ ವಿಮತಿಚ್ಛೇದನಾ ಪುಚ್ಛಾ।

ಕತಮಾ **ಅನುಮತಿಪುಚ್ಛಾ**? ಭಗವಾ ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನುಮತಿಯಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ - "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ

ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ಖೋ ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ, ಅಯಂ ಅನುಮತಿಪುಚ್ಛಾ।

ಕತಮಾ **ಕಥೇತುಕಮ್ಯತಾಪುಚ್ಛಾ**? ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕಥೇತುಕಮ್ಯತಾಯ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ - "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ"ತಿ? ಅಯಂ ಕಥೇತುಕಮ್ಯತಾಪುಚ್ಛಾತಿ।

ತತ್ಥ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪುರಿಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಪುಚ್ಛಾ ನತ್ಥಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಬುದ್ಧಾನಂ ಹಿ ತೀಸು ಅದ್ಧಾಸು ಕಿಞ್ಚಿ ಸಙ್ಖತಂ ಅದ್ಧಾವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಅಸಙ್ಖತಂ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅಜಾನಿತಂ ಅತುಲಿತಂ ಅತೀರಿತಂ ಅವಿಭೂತಂ ಅವಿಭಾವಿತಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಅದಿಟ್ಠಜೋತನಾಪುಚ್ಛಾ ನತ್ಥಿ। ಯಂ ಪನ ಭಗವತಾ ಅತ್ತನೋ ಞಾಣೇನ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ, ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞೇನ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ತೇನಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಸಂಸನ್ದನಾಪುಚ್ಛಾ ನತ್ಥಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನೇಸ ಅಕಥಂಕಥೀ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹತಸಂಸಯೋ, ತೇನಸ್ಸ ವಿಮತಿಚ್ಛೇದನಾಪುಚ್ಛಾ ನತ್ಥಿ। ಇತರಾ ಪನ ದ್ವೇ ಪುಚ್ಛಾ ಭಗವತೋ ಅತ್ಥಿ, ತಾಸು ಅಯಂ ಕಥೇತುಕಮ್ಯತಾಪುಚ್ಛಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಇದಾನಿ ತಾಯ ಪುಚ್ಛಾಯ ಪುಟ್ಠಂ ಏಕಪುಗ್ಗಲಂ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ **ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ**ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ **ತಥಾಗತೋ**ತಿ ಅಟ್ಠಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಭಗವಾ ತಥಾಗತೋ - ತಥಾ ಆಗತೋತಿ ತಥಾಗತೋ, ತಥಾ ಗತೋತಿ ತಥಾಗತೋ, ತಥಲಕ್ಖಣಂ ಆಗತೋತಿ ತಥಾಗತೋ, ತಥಧಮ್ಮೇ ಯಾಥಾವತೋ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ತಥಾಗತೋ, ತಥದಸ್ಸಿತಾಯ ತಥಾಗತೋ, ತಥವಾದಿತಾಯ ತಥಾಗತೋ, ತಥಾಕಾರಿತಾಯ ತಥಾಗತೋ, ಅಭಿಭವನಟ್ಠೇನ ತಥಾಗತೋತಿ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ **ತಥಾ ಆಗತೋತಿ ತಥಾಗತೋ**? ಯಥಾ ಸಬ್ಬಲೋಕಹಿತಾಯ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಮಾಪನ್ನಾ ಪುರಿಮಕಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಆಗತಾ, ಯಥಾ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಆಗತೋ, ಯಥಾ ಸಿಖೀ ಭಗವಾ, ಯಥಾ ವೇಸ್ಸಭೂ ಭಗವಾ, ಯಥಾ ಕಕುಸನ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಯಥಾ ಕೋಣಾಗಮನೋ ಭಗವಾ, ಯಥಾ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಆಗತೋತಿ। ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ? ಯೇನ ಅಭಿನೀಹಾರೇನ ಏತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಆಗತಾ, ತೇನೇವ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಭಗವಾ ಆಗತೋ। ಅಥ ವಾ ಯಥಾ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಯಥಾ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಪೂರೇತ್ವಾ, ಸೀಲನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಞ್ಞಾವೀರಿಯಖನ್ತಿಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಮೇತ್ತಾಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮಿಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಇಮಾ ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ, ದಸ ಉಪಪಾರಮಿಯೋ, ದಸ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಯೋತಿ ಸಮತಿಂಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ, ಅಙ್ಗಪರಿಚ್ಚಾಗಂ ನಯನಧನರಜ್ಜಪುತ್ತದಾರಪರಿಚ್ಚಾಗನ್ತಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಪರಿಚ್ಚಾಗೇ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ, ಪುಬ್ಬಯೋಗಪುಬ್ಬಚರಿಯಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಞಾತತ್ಥಚರಿಯಾದಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಿಚರಿಯಾಯ ಕೋಟಿಂ ಪತ್ವಾ ಆಗತೋ, ತಥಾ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಭಗವಾ ಆಗತೋ। ಯಥಾ ಚ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ …ಪೇ॰… ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೇ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಬ್ರೂಹೇತ್ವಾ ಆಗತೋ, ತಥಾ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಭಗವಾ ಆಗತೋತಿ ತಥಾಗತೋ।

"ಯಥೇವ ಲೋಕಮ್ಹಿ ವಿಪಸ್ಸಿಆದಯೋ,
ಸಬ್ಬಞ್ಞುಭಾವಂ ಮುನಯೋ ಇಧಾಗತಾ।
ತಥಾ ಅಯಂ ಸಕ್ಯಮುನೀಪಿ ಆಗತೋ,
ತಥಾಗತೋ ವುಚ್ಚತಿ ತೇನ ಚಕ್ಖುಮಾ"ತಿ॥

ಏವಂ ತಥಾ ಆಗತೋತಿ ತಥಾಗತೋ।

ಕಥಂ **ತಥಾ ಗತೋತಿ ತಥಾಗತೋ**? ಯಥಾ ಸಮ್ಪತಿಜಾತೋ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಗತೋ…ಪೇ॰… ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಗತೋ। ಕಥಞ್ಚ ಸೋ ಗತೋತಿ? ಸೋ ಹಿ ಸಮ್ಪತಿಜಾತೋವ ಸಮೇಹಿ ಪಾದೇಹಿ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖೋ ಸತ್ತಪದವೀತಿಹಾರೇನ ಗತೋ। ಯಥಾಹ – ‘‘ಸಮ್ಪತಿಜಾತೋ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಮೇಹಿ ಪಾದೇಹಿ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖೋ ಸತ್ತಪದವೀತಿಹಾರೇನ ಗಚ್ಛತಿ ಸೇತಮ್ಹಿ ಛತ್ತೇ ಅನುಧಾರಿಯಮಾನೇ, ಸಬ್ಬಾ ಚ ದಿಸಾ ಅನುವಿಲೋಕೇತಿ, ಆಸಭಿಞ್ಚ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ ‘ಅಗ್ಗೋಹಮಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಸ, ಜೇಟ್ಠೋಹಮಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಸ, ಸೇಟ್ಠೋಹಮಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಸ, ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ’’’ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ૩.೧೦೭)। ತಞ್ಚಸ್ಸ ಗಮನಂ ತಥಂ ಅಹೋಸಿ ಅವಿತಥಂ ಅನೇಕೇಸಂ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಾನಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಭಾವೇನ। ಯಞ್ಹಿ ಸೋ ಸಮ್ಪತಿಜಾತೋವ ಸಮೇಹಿ ಪಾದೇಹಿ ಪತಿಟ್ಠಹಿ, ಇದಮಸ್ಸ ಚತುರಿದ್ಧಿಪಾದಪಟಿಲಾಭಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖಭಾವೋ ಪನ ಸಬ್ಬಲೋಕುತ್ತರಭಾವಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಸತ್ತಪದವೀತಿಹಾರೋ ಸತ್ತಬೋಜ್ಝಙ್ಗರತನಪಟಿಲಾಭಸ್ಸ, ‘‘ಸುವಣ್ಣದಣ್ಡಾ ವೀತಿಪತನ್ತಿ ಚಾಮರಾ’’ತಿ (ಸು॰ ನಿ॰ ೬೯೩) ಏತ್ಥ ವುತ್ತಚಾಮರುಕ್ಖೇಪೋ ಪನ ಸಬ್ಬತಿತ್ಥಿಯನಿಮ್ಮಥನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಸೇತಚ್ಛತ್ತಧಾರಣಂ ಅರಹತ್ತಫಲವಿಮುತ್ತಿವರವಿಮಲಸೇತಚ್ಛತ್ತಪಟಿಲಾಭಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಸಬ್ಬದಿಸಾನುವಿಲೋಕನಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಾನಾವರಣಞಾಣಪಟಿಲಾಭಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಆಸಭಿವಾಚಾಭಾಸನಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ। ತಥಾ ಅಯಂ ಭಗವಾಪಿ ಗತೋ। ತಞ್ಚಸ್ಸ ಗಮನಂ ಕಥಂ ಅಹೋಸಿ ಅವಿತಥಂ ತೇಸಂಯೇವ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಾನಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಭಾವೇನ। ತೇನಾಹು ಪೋರಾಣಾ –

‘‘ಮುಹುತ್ತಜಾತೋವ ಗವಮ್ಪತೀ ಯಥಾ,
ಸಮೇಹಿ ಪಾದೇಹಿ ಫುಸೀ ವಸುನ್ಧರಂ।
ಸೋ ವಿಕ್ಕಮೀ ಸತ್ತ ಪದಾನಿ ಗೋತಮೋ,
ಸೇತಞ್ಚ ಛತ್ತಂ ಅನುಧಾರಯುಂ ಮರೂ॥

‘‘ಗನ್ತ್ವಾನ ಸೋ ಸತ್ತ ಪದಾನಿ ಗೋತಮೋ,
ದಿಸಾ ವಿಲೋಕೇಸಿ ಸಮಾ ಸಮನ್ತತೋ।
ಅಟ್ಠಙ್ಗುಪೇತಂ ಗಿರಮಬ್ಭುದೀರಯಿ,
ಸೀಹೋ ಯಥಾ ಪಬ್ಬತಮುದ್ಧನಿಟ್ಠಿತೋ’’ತಿ॥

ಏವಂ ತಥಾ ಗತೋತಿ ತಥಾಗತೋ।

ಅಥ ವಾ ಯಥಾ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಯಥಾ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ, ಅಯಮ್ಪಿ ಭಗವಾ ತಥೇವ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇನ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ ಪಹಾಯ ಗತೋ, ಅಬ್ಯಾಪಾದೇನ ಬ್ಯಾಪಾದಂ, ಆಲೋಕಸಞ್ಞಾಯ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ, ಅವಿಕ್ಖೇಪೇನ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಧಮ್ಮವವತ್ಥಾನೇನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಪಹಾಯ ಗತೋ, ಞಾಣೇನ ಅವಿಜ್ಜಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಗತೋ, ಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ಅರತಿಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ, ಪಠಮಜ್ಝಾನೇನ ನೀವರಣಕವಾಟಂ ಉಗ್ಘಾಟೇತ್ವಾ, ದುತಿಯಜ್ಝಾನೇನ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ, ತತಿಯಜ್ಝಾನೇನ ಪೀತಿಂ ವಿರಾಜೇತ್ವಾ, ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನೇನ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಹಾಯ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ರೂಪಸಞ್ಞಾಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾಯೋ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಂ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಂ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗತೋ।

ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಂ ಪಹಾಯ, ದುಕ್ಖಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಸುಖಸಞ್ಞಂ, ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಅತ್ತಸಞ್ಞಂ, ನಿಬ್ಬಿದಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ನನ್ದಿಂ, ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ರಾಗಂ, ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಸಮುದಯಂ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಆದಾನಂ, ಖಯಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಘನಸಞ್ಞಂ, ವಯಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಆಯೂಹನಂ, ವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಧುವಸಞ್ಞಂ, ಅನಿಮಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ನಿಮಿತ್ತಸಞ್ಞಂ, ಅಪ್ಪಣಿಹಿತಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಪಣಿಧಿಂ, ಸುಞ್ಞತಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಅಭಿನಿವೇಸಂ, ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಸಾರಾದಾನಾಭಿನಿವೇಸಂ, ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಸಮ್ಮೋಹಾಭಿನಿವೇಸಂ, ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಆಲಯಾಭಿನಿವೇಸಂ, ಪಟಿಸಙ್ಖಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಅಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖಂ, ವಿವಟ್ಟಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಸಂಯೋಗಾಭಿನಿವೇಸಂ, ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗೇನ ದಿಟ್ಠೇಕಟ್ಠೇ ಕಿಲೇಸೇ ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ, ಸಕದಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೇನ ಓಳಾರಿಕೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಹಾಯ, ಅನಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೇನ ಅಣುಸಹಗತೇ ಕಿಲೇಸೇ ಸಮುಗ್ಘಾತೇತ್ವಾ, ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗತೋ। ಏವಮ್ಪಿ ತಥಾ ಗತೋತಿ ತಥಾಗತೋ।

ಕಥಂ **ತಥಲಕ್ಖಣಂ ಆಗತೋತಿ ತಥಾಗತೋ**? ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಕಕ್ಖಳತ್ತಲಕ್ಖಣಂ ತಥಂ ಅವಿತಥಂ, ಆಪೋಧಾತುಯಾ ಪಗ್ಘರಣಲಕ್ಖಣಂ, ತೇಜೋಧಾತುಯಾ ಉಣ್ಹತ್ತಲಕ್ಖಣಂ, ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ವಿತ್ಥಮ್ಭನಲಕ್ಖಣಂ, ಆಕಾಸಧಾತುಯಾ ಅಸಮ್ಫುಟ್ಠಲಕ್ಖಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುಯಾ ವಿಜಾನನಲಕ್ಖಣಂ।

ರೂಪಸ್ಸ ರುಪ್ಪನಲಕ್ಖಣಂ, ವೇದನಾಯ ವೇದಯಿತಲಕ್ಖಣಂ, ಸಞ್ಞಾಯ ಸಞ್ಜಾನನಲಕ್ಖಣಂ, ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಣಲಕ್ಖಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ವಿಜಾನನಲಕ್ಖಣಂ।

ವಿತಕ್ಕಸ್ಸ ಅಭಿನಿರೋಪನಲಕ್ಖಣಂ, ವಿಚಾರಸ್ಸ ಅನುಮಜ್ಜನಲಕ್ಖಣಂ, ಪೀತಿಯಾ ಫರಣಲಕ್ಖಣಂ, ಸುಖಸ್ಸ ಸಾತಲಕ್ಖಣಂ, ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾಯ ಅವಿಕ್ಖೇಪಲಕ್ಖಣಂ, ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಫುಸನಲಕ್ಖಣಂ।

ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಅಧಿಮೋಕ್ಖಲಕ್ಖಣಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಪಗ್ಗಹಲಕ್ಖಣಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಲಕ್ಖಣಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಅವಿಕ್ಖೇಪಲಕ್ಖಣಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಪಜಾನನಲಕ್ಖಣಂ।

ಸದ್ಧಾಬಲಸ್ಸ ಅಸ್ಸದ್ಧಿಯೇ ಅಕಮ್ಪಿಯಲಕ್ಖಣಂ, ವೀರಿಯಬಲಸ್ಸ ಕೋಸಜ್ಜೇ, ಸತಿಬಲಸ್ಸ ಮುಟ್ಠಸ್ಸಚ್ಚೇ, ಸಮಾಧಿಬಲಸ್ಸ ಉದ್ಧಚ್ಚೇ, ಪಞ್ಞಾಬಲಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಅಕಮ್ಪಿಯಲಕ್ಖಣಂ।

ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಲಕ್ಖಣಂ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಪವಿಚಯಲಕ್ಖಣಂ, ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಪಗ್ಗಹಲಕ್ಖಣಂ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಫರಣಲಕ್ಖಣಂ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ವೂಪಸಮಲಕ್ಖಣಂ , ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಅವಿಕ್ಖೇಪಲಕ್ಖಣಂ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಲಕ್ಖಣಂ।

ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಸ್ಸನಲಕ್ಖಣಂ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಅಭಿನಿರೋಪನಲಕ್ಖಣಂ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾಯ ಪರಿಗ್ಗಹಲಕ್ಖಣಂ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಸ್ಸ ಸಮುಟ್ಠಾನಲಕ್ಖಣಂ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಸ್ಸ ವೋದಾನಲಕ್ಖಣಂ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಸ್ಸ ಪಗ್ಗಹಲಕ್ಖಣಂ, ಸಮ್ಮಾಸತಿಯಾ ಉಪಟ್ಠಾನಲಕ್ಖಣಂ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅವಿಕ್ಖೇಪಲಕ್ಖಣಂ।

ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಅಞ್ಞಾಣಲಕ್ಖಣಂ, ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಚೇತನಾಲಕ್ಖಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ವಿಜಾನನಲಕ್ಖಣಂ, ನಾಮಸ್ಸ ನಮನಲಕ್ಖಣಂ, ರೂಪಸ್ಸ ರುಪ್ಪನಲಕ್ಖಣಂ, ಸಳಾಯತನಸ್ಸ ಆಯತನಲಕ್ಖಣಂ, ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಫುಸನಲಕ್ಖಣಂ, ವೇದನಾಯ ವೇದಯಿತಲಕ್ಖಣಂ, ತಣ್ಹಾಯ ಹೇತುಲಕ್ಖಣಂ, ಉಪಾದಾನಸ್ಸ ಗಹಣಲಕ್ಖಣಂ, ಭವಸ್ಸ ಆಯೂಹನಲಕ್ಖಣಂ, ಜಾತಿಯಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಲಕ್ಖಣಂ, ಜರಾಯ ಜೀರಣಲಕ್ಖಣಂ, ಮರಣಸ್ಸ ಚುತಿಲಕ್ಖಣಂ।

ಧಾತೂನಂ ಸುಞ್ಞತಾಲಕ್ಖಣಂ, ಆಯತನಾನಂ ಆಯತನಲಕ್ಖಣಂ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾನಲಕ್ಖಣಂ, ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ ಪದಹನಲಕ್ಖಣಂ, ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಇಜ್ಝನಲಕ್ಖಣಂ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅಧಿಪತಿಲಕ್ಖಣಂ, ಬಲಾನಂ ಅಕಮ್ಪಿಯಲಕ್ಖಣಂ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ನಿಯ್ಯಾನಲಕ್ಖಣಂ, ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಹೇತುಲಕ್ಖಣಂ।

ಸಚ್ಚಾನಂ ತಥಲಕ್ಖಣಂ, ಸಮಥಸ್ಸ ಅವಿಕ್ಖೇಪಲಕ್ಖಣಂ, ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಅನುಪಸ್ಸನಾಲಕ್ಖಣಂ, ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾನಂ ಏಕರಸಲಕ್ಖಣಂ, ಯುಗನದ್ಧಾನಂ ಅನತಿವತ್ತನಲಕ್ಖಣಂ।

ಸೀಲವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸಂವರಣಲಕ್ಖಣಂ, ಚಿತ್ತವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅವಿಕ್ಖೇಪಲಕ್ಖಣಂ, ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ದಸ್ಸನಲಕ್ಖಣಂ।

ಖಯೇ ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುಚ್ಛೇದಲಕ್ಖಣಂ, ಅನುಪ್ಪಾದೇ ಞಾಣಸ್ಸ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಲಕ್ಖಣಂ।

ಛನ್ದಸ್ಸ ಮೂಲಲಕ್ಖಣಂ, ಮನಸಿಕಾರಸ್ಸ ಸಮುಟ್ಠಾನಲಕ್ಖಣಂ, ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಸಮೋಧಾನಲಕ್ಖಣಂ, ವೇದನಾಯ ಸಮೋಸರಣಲಕ್ಖಣಂ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಪಮುಖಲಕ್ಖಣಂ, ಸತಿಯಾ ಆಧಿಪತೇಯ್ಯಲಕ್ಖಣಂ, ಪಞ್ಞಾಯ ತತುತ್ತರಿಯಲಕ್ಖಣಂ , ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಾರಲಕ್ಖಣಂ, ಅಮತೋಗಧಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಪರಿಯೋಸಾನಲಕ್ಖಣಂ ತಥಂ ಅವಿತಥಂ। ಏವಂ ತಥಲಕ್ಖಣಂ ಞಾಣಗತಿಯಾ ಆಗತೋ ಅವಿರಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪತ್ತೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋತಿ ತಥಾಗತೋ। ಏವಂ ತಥಲಕ್ಖಣಂ ಆಗತೋತಿ ತಥಾಗತೋ।

ಕಥಂ **ತಥಧಮ್ಮೇ ಯಾಥಾವತೋ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ತಥಾಗತೋ**? ತಥಧಮ್ಮಾ ನಾಮ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ। ಯಥಾಹ - "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾನಿ ಅವಿತಥಾನಿ ಅನಞ್ಞಥಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಮೇತಂ ಅವಿತಥಮೇತಂ ಅನಞ್ಞಥಮೇತ"ನ್ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೧೦೯೦) ವಿತ್ಥಾರೋ। ತಾನಿ ಚ ಭಗವಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ತಸ್ಮಾ ತಥಾನಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧತ್ತಾ ತಥಾಗತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧತ್ಥೋ ಹಿ ಏತ್ಥ ಗತಸದ್ದೋ।

ಅಪಿಚ ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಸಮ್ಭೂತಸಮುದಾಗತಟ್ಠೋ ತಥೋ ಅವಿತಥೋ ಅನಞ್ಞಥೋ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಸಮ್ಭೂತಸಮುದಾಗತಟ್ಠೋ ತಥೋ ಅವಿತಥೋ ಅನಞ್ಞಥೋ। ತಥಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಚ್ಚಯಟ್ಠೋ, ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಟ್ಠೋ...ಪೇ॰... ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಟ್ಠೋ ತಥೋ ಅವಿತಥೋ ಅನಞ್ಞಥೋ। ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ತಸ್ಮಾಪಿ ತಥಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧತ್ತಾ ತಥಾಗತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ತಥಧಮ್ಮೇ ಯಾಥಾವತೋ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ತಥಾಗತೋ।

ಕಥಂ **ತಥದಸ್ಸಿತಾಯ ತಥಾಗತೋ**? ಭಗವಾ ಯಂ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ...ಪೇ॰... ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅಪರಿಮಾಣಾಸು ಲೋಕಧಾತೂಸು ಅಪರಿಮಾಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಚಕ್ಖುದ್ವಾರೇ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಾಕಾರತೋ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಚ ತೇನ ತಂ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠಾದಿವಸೇನ ವಾ ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತೇಸು ಲಬ್ಭಮಾನಕಪದವಸೇನ ವಾ "ಕತಮಂ ತಂ ರೂಪಂ ರೂಪಾಯತನಂ? ಯಂ ರೂಪಂ ಚತುನ್ನಂ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಉಪಾದಾಯ ವಣ್ಣನಿಭಾ ಸನಿದಸ್ಸನಂ ಸಪ್ಪಟಿಘಂ ನೀಲಂ ಪೀತಕ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಧ॰ ಸ॰ ೬೧೬) ನಯೇನ ಅನೇಕೇಹಿ ನಾಮೇಹಿ ತೇರಸಹಿ ವಾರೇಹಿ ದ್ವೇಪಞ್ಞಾಸಾಯ ನಯೇಹಿ ವಿಭಜ್ಜಮಾನಂ ತಥಮೇವ ಹೋತಿ, ವಿತಥಂ ನತ್ಥಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸೋತದ್ವಾರಾದೀಸುಪಿ ಆಪಾಥಮಾಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ಸದ್ದಾದೀಸು। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ, ತಮಹಂ ಜಾನಾಮಿ, ತಮಹಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ತಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಿದಿತಂ, ತಂ ತಥಾಗತೋ ನ ಉಪಟ್ಠಾಸೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೨೪)। ಏವಂ ತಥದಸ್ಸಿತಾಯ ತಥಾಗತೋ। ತತ್ಥ ತಥದಸ್ಸೀಅತ್ಥೇ ತಥಾಗತೋತಿ ಪದಸಮ್ಭವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಕಥಂ **ತಥವಾದಿತಾಯ ತಥಾಗತೋ**? ಯಂ ರತ್ತಿಂ ಭಗವಾ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ಅಪರಾಜಿತಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ತಿಣ್ಣಂ ಮಾರಾನಂ ಮತ್ಥಕಂ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಯಞ್ಚ ರತ್ತಿಂ ಯಮಕಸಾಲಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ, ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಪಞ್ಚಚತ್ತಾಲೀಸವಸ್ಸಪರಿಮಾಣೇ ಕಾಲೇ ಪಠಮಬೋಧಿಯಾಪಿ ಮಜ್ಝಿಮಬೋಧಿಯಾಪಿ ಪಚ್ಛಿಮಬೋಧಿಯಾಪಿ ಯಂ ಭಗವತಾ ಭಾಸಿತಂ ಸುತ್ತಂ ಗೇಯ್ಯಂ…ಪೇ॰… ವೇದಲ್ಲಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಅತ್ಥತೋ ಚ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಚ ಅನುಪವಜ್ಜಂ ಅನೂನಂ ಅನಧಿಕಂ ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪುಣ್ಣಂ ರಾಗಮದನಿಮ್ಮದನಂ ದೋಸಮೋಹಮದನಿಮ್ಮದನಂ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ವಾಲಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅವಕ್ಖಲಿತಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಏಕಮುದ್ದಿಕಾಯ ಲಞ್ಛಿತಂ ವಿಯ ಏಕನಾಳಿಕಾಯ ಮಿತಂ ವಿಯ ಏಕತುಲಾಯ ತುಲಿತಂ ವಿಯ ಚ ತಥಮೇವ ಹೋತಿ ಅವಿತಥಂ। ತೇನಾಹ – "ಯಞ್ಚ, ಚುನ್ದ, ರತ್ತಿಂ ತಥಾಗತೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝತಿ, ಯಞ್ಚ ರತ್ತಿಂ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ, ಯಂ ಏತಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತರೇ ಭಾಸತಿ ಲಪತಿ ನಿದ್ದಿಸತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ತಥೇವ ಹೋತಿ ನೋ ಅಞ್ಞಥಾ। ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೧೮೮)। ಗದತ್ಥೋ ಹಿ ಏತ್ಥ ಗತಸದ್ದೋ। ಏವಂ ತಥವಾದಿತಾಯ ತಥಾಗತೋ।

ಅಪಿಚ ಆಗದನಂ ಆಗದೋ, ವಚನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಥೋ ಅವಿಪರೀತೋ ಆಗದೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ದಕಾರಸ್ಸ ತಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ತಥಾಗತೋತಿ ಏವಮ್ಪೇತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಪದಸಿದ್ಧಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಕಥಂ **ತಥಾಕಾರಿತಾಯ ತಥಾಗತೋ**? ಭಗವತೋ ಹಿ ವಾಚಾಯ ಕಾಯೋ ಅನುಲೋಮೇತಿ ಕಾಯಸ್ಸಪಿ ವಾಚಾ, ತಸ್ಮಾ ಯಥಾವಾದೀ ತಥಾಕಾರೀ ಯಥಾಕಾರೀ ತಥಾವಾದೀ ಚ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಭೂತಸ್ಸ ಚಸ್ಸ ಯಥಾ ವಾಚಾ, ಕಾಯೋಪಿ ತಥಾ ಗತೋ, ಪವತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಥಾ ಚ ಕಾಯೋ, ವಾಚಾಪಿ ತಥಾ ಗತಾತಿ ತಥಾಗತೋ। ತೇನೇವಾಹ – "ಯಥಾವಾದೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ತಥಾಕಾರೀ, ಯಥಾಕಾರೀ ತಥಾವಾದೀ। ಇತಿ ಯಥಾವಾದೀ ತಥಾಕಾರೀ, ಯಥಾಕಾರೀ ತಥಾವಾದೀ। ತಸ್ಮಾ 'ತಥಾಗತೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೨೩)। ಏವಂ ತಥಾಕಾರಿತಾಯ ತಥಾಗತೋ।

ಕಥಂ **ಅಭಿಭವನಟ್ಠೇನ ತಥಾಗತೋ**? ಉಪರಿ ಭವಗ್ಗಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಅವೀಚಿಂ ಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ತಿರಿಯಂ ಅಪರಿಮಾಣಾಸು ಲೋಕಧಾತೂಸು ಸಬ್ಬಸತ್ತೇ ಅಭಿಭವತಿ ಸೀಲೇನಪಿ ಸಮಾಧಿನಾಪಿ ಪಞ್ಞಾಯಪಿ ವಿಮುತ್ತಿಯಾಪಿ, ನ ತಸ್ಸ ತುಲಾ ವಾ ಪಮಾಣಂ ವಾ ಅತ್ಥಿ, ಅತುಲೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಅನುತ್ತರೋ ರಾಜರಾಜಾ ದೇವದೇವೋ ಸಕ್ಕಾನಮತಿಸಕ್ಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಮತಿಬ್ರಹ್ಮಾ। ತೇನಾಹ – "ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ತಥಾಗತೋ ಅಭಿಭೂ ಅನಭಿಭೂತೋ ಅಞ್ಞದತ್ಥು ದಸೋ ವಸವತ್ತೀ। ತಸ್ಮಾ 'ತಥಾಗತೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೨೩)।

ತತ್ರೇವಂ ಪದಸಿದ್ಧಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ – ಅಗದೋ ವಿಯ ಅಗದೋ। ಕೋ ಪನೇಸ? ದೇಸನಾವಿಲಾಸೋ ಚೇವ ಪುಞ್ಞುಸ್ಸಯೋ ಚ। ತೇನ ಹೇಸ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ದಿಬ್ಬಾಗದೇನ ಸಪ್ಪೇ ವಿಯ ಸಬ್ಬಪರಪ್ಪವಾದಿನೋ ಸದೇವಕಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಅಭಿಭವತಿ। ಇತಿ ಸಬ್ಬಲೋಕಾಭಿಭವನೇ ತಥೋ ಅವಿಪರೀತೋ ದೇಸನಾವಿಲಾಸೋ ಚೇವ ಪುಞ್ಞುಸ್ಸಯೋ ಚ ಅಗದೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ದಕಾರಸ್ಸ ತಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ತಥಾಗತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಅಭಿಭವನಟ್ಠೇನ ತಥಾಗತೋ।

ಅಪಿಚ ತಥಾಯ ಗತೋತಿಪಿ ತಥಾಗತೋ, ತಥಂ ಗತೋತಿಪಿ ತಥಾಗತೋ, ಗತೋತಿ ಅವಗತೋ ಅತೀತೋ ಪತ್ತೋ ಪಟಿಪನ್ನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ಸಕಲಲೋಕಂ ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾಯ ತಥಾಯ ಗತೋ ಅವಗತೋತಿ ತಥಾಗತೋ। ಲೋಕಸಮುದಯಂ ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾಯ ತಥಾಯ ಗತೋ ಅತೀತೋತಿ ತಥಾಗತೋ, ಲೋಕನಿರೋಧಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ತಥಾಯ ಗತೋ ಪತ್ತೋತಿ ತಥಾಗತೋ, ಲೋಕನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ತಥಾಯ ಗತೋ ಪಟಿಪನ್ನೋತಿ ತಥಾಗತೋ। ತೇನ ಯಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ –

"ಲೋಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಲೋಕಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ।
ಲೋಕಸಮುದಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಲೋಕಸಮುದಯೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನೋ।

ಲೋಕನಿರೋಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಲೋಕನಿರೋಧೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕತೋ। ಲೋಕನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ಲೋಕನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಭಾವಿತಾ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬಂ ತಂ ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಂ। ತಸ್ಮಾ 'ತಥಾಗತೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೨೩)।

ತಸ್ಸಪಿ ಏವಂ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇದಮ್ಪಿ ಚ ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಭಾವದೀಪನೇ ಮುಖಮತ್ತಮೇವ। ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಪನ ತಥಾಗತೋವ ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಭಾವಂ ವಣ್ಣೇಯ್ಯ।

ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಪದದ್ವಯೇ ಪನ ಆರಕತ್ತಾ, ಅರೀನಂ ಅರಾನಞ್ಚ ಹತತ್ತಾ, ಪಚ್ಚಯಾದೀನಂ ಅರಹತ್ತಾ, ಪಾಪಕರಣೇ ರಹಾಭಾವಾತಿ ಇಮೇಹಿ ತಾವ ಕಾರಣೇಹಿ ಅರಹನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸಮ್ಮಾ ಸಾಮಞ್ಚ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ ಬುದ್ಧತ್ತಾ ಪನ **ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ**ತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನೇತಂ ಪದದ್ವಯಂ ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೨೩ ಆದಯೋ) ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿವಣ್ಣನಾಯಂ ಪಕಾಸಿತನ್ತಿ।

೧೭೧. ದುತಿಯೇ **ಪಾತುಭಾವೋ**ತಿ ಉಪ್ಪತ್ತಿ ನಿಪ್ಫತ್ತಿ। **ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತ್ತಲೋಕೇ ದುಲ್ಲಭೋ ಸುದುಲ್ಲಭೋ ಪರಮದುಲ್ಲಭೋ। ಕಸ್ಮಾ ದುಲ್ಲಭೋತಿ? ಏಕವಾರಂ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧೇನ ಭವಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ದ್ವೇ ವಾರೇ ದಸ ವಾರೇ ವೀಸತಿ ವಾರೇ ಪಞ್ಞಾಸ ವಾರೇ ವಾರಸತಂ ವಾರಸಹಸ್ಸಂ ವಾರಸತಸಹಸ್ಸಂ ವಾರಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧೇನ ಭವಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ತಥಾ ಏಕದಿವಸಂ ದ್ವೇ ದಿವಸೇ ದಸ ದಿವಸೇ ವೀಸತಿ ದಿವಸೇ ಪಞ್ಞಾಸ ದಿವಸೇ ದಿವಸಸತಂ ದಿವಸಸಹಸ್ಸಂ ದಿವಸಸತಸಹಸ್ಸಂ ದಿವಸಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಂ । ಏಕಮಾಸಂ ದ್ವೇ ಮಾಸೇ…ಪೇ॰… ಮಾಸಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಂ। ಏಕಸಂವಚ್ಛರಂ ದ್ವೇ ಸಂವಚ್ಛರೇ…ಪೇ॰… ಸಂವಚ್ಛರಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಂ। ಏಕಕಪ್ಪಂ ದ್ವೇ ಕಪ್ಪೇ…ಪೇ॰… ಕಪ್ಪಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಂ। ಕಪ್ಪಾನಂ ಏಕಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ ದ್ವೇ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ತೀಣಿ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧೇನ ಭವಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ। ಸೀಲಪಾರಮೀನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಪಚ್ಛಿಮಕೋಟಿಯಾ ಪನ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧೇನ ಭವಿತುಂ ಸಕ್ಕಾತಿ ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ ದುಲ್ಲಭೋ।

೧೭೨. ತತಿಯೇ **ಅಚ್ಛರಿಯಮನುಸ್ಸೋ**ತಿ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಮನುಸ್ಸೋ। ಅಚ್ಛರಿಯೋತಿ ಅನ್ಧಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಾರೋಹಣಂ ವಿಯ ನಿಚ್ಚಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಯಂ ತಾವ ಸದ್ದನಯೋ। ಅಯಂ ಪನ ಅಟ್ಠಕಥಾನಯೋ - ಅಚ್ಛರಾಯೋಗ್ಗೋತಿ ಅಚ್ಛರಿಯೋ, ಅಚ್ಛರಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಪಿಚ "ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಚತ್ತಾರೋ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ ಪಾತುಭವನ್ತೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೨೭) ಏವಮಾದೀಹಿ ಅನೇಕೇಹಿ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾಪಿ ಅಚ್ಛರಿಯಮನುಸ್ಸೋ। ಆಚಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸೋತಿಪಿ ಅಚ್ಛರಿಯಮನುಸ್ಸೋ।

ಅಭಿನೀಹಾರಸ್ಸ ಹಿ ಸಮ್ಪಾದಕೇ ಅಟ್ಠ ಧಮ್ಮೇ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ಏಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖೇ ಮಹಾಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ಮಾನಸಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನಿಸಜ್ಜನಂ ನಾಮ ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಆಚಿಣ್ಣಂ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಆಚಿಣ್ಣಂ। ತಥಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅನಿವತ್ತಕೇನ ಹುತ್ವಾ ವೀರಿಯಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಬುದ್ಧಕಾರಕಧಮ್ಮಾನಂ ಪೂರಣಮ್ಪಿ ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಆಚಿಣ್ಣಂ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಆಚಿಣ್ಣಂ। ತಥಾ ಪಾರಮಿಯೋ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ವೇಸ್ಸನ್ತರತ್ತಭಾವಸದಿಸೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಠತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾನಂ ಹತ್ಥೀನಂ ಸತ್ತಸತಾನಿ ಅಸ್ಸಾನಂ ಸತ್ತಸತಾನೀತಿ ಏವಂ ಸತ್ತಸತಕಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಜಾಲಿಕುಮಾರಸದಿಸಂ ಪುತ್ತಂ, ಕಣ್ಹಾಜಿನಾಸದಿಸಂ ಧೀತರಂ, ಮದ್ದಿದೇವಿಸದಿಸಂ ಭರಿಯಞ್ಚ ದಾನಮುಖೇ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ದುತಿಯೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ತುಸಿತಭವನೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣಮ್ಪಿ ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಆಚಿಣ್ಣಂ,

ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಆಚಿಣ್ಣಂ। ತುಸಿತಪುರೇ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ದೇವತಾನಂ ಆಯಾಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಮಹಾವಿಲೋಕನಂ ವಿಲೋಕೇತ್ವಾ ಸತಸ್ಸ ಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ತುಸಿತಪುರಾ ಚವಿತ್ವಾ ಮಹಾಭೋಗಕುಲೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣಮ್ಪಿ ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಆಚಿಣ್ಣಂ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಆಚಿಣ್ಣಂ। ತಥಾ ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಕಮ್ಪನಮ್ಪಿ, ಸತಸ್ಸ ಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯಂ ನಿವಾಸೋಪಿ, ಸತಸ್ಸ ಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿತೋ ನಿಕ್ಖಮನದಿವಸೇ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಕಮ್ಪನಮ್ಪಿ, ಸಮ್ಪತಿಜಾತಸ್ಸ ಸತ್ತಪದವೀತಿಹಾರಗಮನಮ್ಪಿ, ದಿಬ್ಬಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಧಾರಣಮ್ಪಿ, ದಿಬ್ಬವಾಳಬೀಜನುಕ್ಖೇಪೋಪಿ, ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ಸೀಹವಿಲೋಕನಂ ವಿಲೋಕೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಪಟಿಸಮಂ ಕಞ್ಚಿ ಸತ್ತಂ ಅದಿಸ್ವಾ "ಅಗ್ಗೋಹಮಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಸಾ"ತಿ ಏವಂ ಸೀಹನಾದನದನಮ್ಪಿ, ಪರಿಪಾಕಗತೇ ಞಾಣೇ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಹಾಯ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಮ್ಪಿ, ಮಹಾಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಮಾರವಿಜಯಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುವಿಸೋಧನಾನಿ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಗುಣರಾಸಿಪಟಿವಿದ್ಧಕ್ಖಣೇ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಕಮ್ಪನಮ್ಪಿ, ಪಠಮಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಂ ತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನಮ್ಪೀತಿ ಏವಮಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಆಚಿಣ್ಣಂ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧಸ್ಸೇವ ಆಚಿಣ್ಣಂ। ಏವಂ ಆಚಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸೋತಿಪಿ ಅಚ್ಛರಿಯಮನುಸ್ಸೋ।

೧೭೩. ಚತುತ್ಥೇ **ಕಾಲಕಿರಿಯಾ**ತಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಪಾಕಟಾ ಕಿರಿಯಾತಿ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ। ತಥಾಗತೋ ಹಿ ಪಞ್ಚಚತ್ತಾಲೀಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಠತ್ವಾ ತೀಣಿ ಪಿಟಕಾನಿ ಪಞ್ಚ ನಿಕಾಯೇ ನವಙ್ಗಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ಚತುರಾಸೀತಿ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ಕತ್ವಾ ಯಮಕಸಾಲಾನಮನ್ತರೇ ನಿಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಓವದಿತ್ವಾ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾ ಯಾವಜ್ಜತನಾ ಪಾಕಟಾತಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಪಾಕಟಾ ಕಿರಿಯಾತಿ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ। **ಅನುತಪ್ಪಾ ಹೋತೀ**ತಿ ಅನುತಾಪಕರಾ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಞ್ಞೋ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ಏಕಚಕ್ಕವಾಳೇ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅನುತಾಪಕರಾ ಹೋತಿ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳೇಸು ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅನುತಾಪಕರಾ ಹೋತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅನುತಪ್ಪಾ ಹೋತೀ"ತಿ।

೧೭೪. ಪಞ್ಚಮೇ **ಅದುತಿಯೋ**ತಿ ದುತಿಯಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಭಾವಾ ಅದುತಿಯೋ। ಚತ್ತಾರೋ ಹಿ ಬುದ್ಧಾ ಸುತಬುದ್ಧೋ, ಚತುಸಚ್ಚಬುದ್ಧೋ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೋತಿ। ತತ್ಥ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಭಿಕ್ಖು **ಸುತಬುದ್ಧೋ** ನಾಮ । ಖೀಣಾಸವೋ **ಚತುಸಚ್ಚಬುದ್ಧೋ** ನಾಮ । ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಾನಿ ದ್ವೇ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಾಮಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಞಾಣೋ **ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ** ನಾಮ। ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ವಾ ಅಟ್ಠ ವಾ ಸೋಳಸ ವಾ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ತಿಣ್ಣಂ ಮಾರಾನಂ ಮತ್ಥಕಂ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೋ **ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೋ** ನಾಮ। ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ಬುದ್ಧೇಸು ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೋವ ಅದುತಿಯೋ ನಾಮ। ನ ಹಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಞ್ಞೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೋ ನಾಮ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

ಅಸಹಾಯೋತಿ ಅತ್ತಭಾವೇನ ವಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಧಮ್ಮೇಹಿ ವಾ ಸದಿಸೋ ಸಹಾಯೋ ನಾಮ ಅಸ್ಸ ನತ್ಥೀತಿ ಅಸಹಾಯೋ। "ಲದ್ಧಸಹಾಯೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭಗವಾ ಸೇಖಾನಞ್ಚೇವ ಪಟಿಪದಾನ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ಪರಿಯಾಯೇನ ಸೇಖಾಸೇಖಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಹಾಯಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। **ಅಪ್ಪಟಿಮೋ**ತಿ ಪಟಿಮಾ ವುಚ್ಚತಿ ಅತ್ತಭಾವೋ, ತಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವಸದಿಸಾ ಅಞ್ಞಾ ಪಟಿಮಾ ನತ್ಥೀತಿ ಅಪ್ಪಟಿಮೋ। ಯಾಪಿ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ಸುವಣ್ಣರಜತಾದಿಮಯಾ ಪಟಿಮಾ ಕರೋನ್ತಿ, ತಾಸು ವಾಲಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಓಕಾಸಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವಸದಿಸಂ ಕಾತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಮೋ।

ಅಪ್ಪಟಿಸಮೋತಿ ಅತ್ತಭಾವೇನೇವಸ್ಸ ಪಟಿಸಮೋ ನಾಮ ಕೋಚಿ ನತ್ಥೀತಿ ಅಪ್ಪಟಿಸಮೋ। **ಅಪ್ಪಟಿಭಾಗೋ**ತಿ ಯೇ ತಥಾಗತೇನ "ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಧಮ್ಮಾ ದೇಸಿತಾ, ತೇಸು "ನ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ, ತಯೋ ವಾ

ಪಞ್ಞ ವಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪಟಿಭಾಗಂ ಕಾತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ಅಪ್ಪಟಿಭಾಗೋ। **ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ**ತಿ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ "ಅಹಂ ಬುದ್ಧೋ"ತಿ ಏವಂ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಕಾತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನತ್ಥೀತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ। **ಅಸಮೋ**ತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲತ್ತಾವ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಹಿ ಅಸಮೋ। **ಅಸಮಸಮೋ**ತಿ ಅಸಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಅತೀತಾನಾಗತಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧಾ, ತೇಹಿ ಅಸಮೇಹಿ ಸಮೋತಿ ಅಸಮಸಮೋ।

ದ್ವಿಪದಾನಂ ಅಗ್ಗೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಅಪದಾನಂ ದ್ವಿಪದಾನಂ ಚತುಪ್ಪದಾನಂ ಬಹುಪ್ಪದಾನಂ ರೂಪೀನಂ ಅರೂಪೀನಂ ಸಞ್ಞೀನಂ ಅಸಞ್ಞೀನಂ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗೋವ। ಕಸ್ಮಾ ಇಧ ದ್ವಿಪದಾನಂ ಅಗ್ಗೋತಿ ವುತ್ತೋ? ಸೇಟ್ಠತರವಸೇನ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಲೋಕೇ ಸೇಟ್ಠೋ ನಾಮ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಅಪದಚತುಪ್ಪದಬಹುಪ್ಪದೇಸು ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ದ್ವಿಪದೇಸುಯೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಕತರದ್ವಿಪದ್ವೇಸೂತಿ? ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚೇವ ದೇವೇಸು ಚ। ಮನುಸ್ಸೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ತಿಸಹಸ್ಸಿಮಹಾಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ವಸೇ ವತ್ತೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ದೇವೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ವಸವತ್ತೀ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಹುತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ವಾ ಆರಾಮಿಕೋ ವಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ। ಇತಿ ತತೋಪಿ ಸೇಟ್ಠತರವಸೇನೇಸ ದ್ವಿಪದಾನಂ ಅಗ್ಗೋತಿ ವುತ್ತೋ।

೧೭೫-೧೮೬. ಛಟ್ಠಾದೀಸು **ಏಕಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾತುಭಾವಾ ಮಹತೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತೀ**ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೇನ ಮಹನ್ತಸ್ಸ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪಾತುಭೂತೇ ತಂ ಪಾತುಭೂತಮೇವ ಹೋತಿ, ನ ವಿನಾ ತಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೇನ ಪಾತುಭವತಿ। **ಪಾತುಭಾವೋ**ತಿ ಉಪ್ಪತ್ತಿ ನಿಪ್ಫತ್ತಿ। ಕತಮಸ್ಸ ಚಕ್ಖುಸ್ಸಾತಿ? ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುಸ್ಸ। ಕೀವರೂಪಸ್ಸಾತಿ? ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಸದಿಸಸ್ಸ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಾಸದಿಸಸ್ಸಾತಿ। **ಆಲೋಕಾ**ದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಉಭಿನ್ನಂ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾನಂ ಪಞ್ಞಾಆಲೋಕಸದಿಸೋಯೇವ ಹಿ ಏತ್ಥ ಆಲೋಕೋ, ಪಞ್ಞಾಓಭಾಸಸದಿಸೋಯೇವ ಓಭಾಸೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। "ಮಹತೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ, ಮಹತೋ ಆಲೋಕಸ್ಸ, ಮಹತೋ ಓಭಾಸಸ್ಸಾ"ತಿ ಇಮಾನಿ ಚ ಪನ ತೀಣಿಪಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕಾನಿ ಕಥಿತಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಛನ್ನಂ ಅನುತ್ತರಿಯಾನನ್ತಿ ಉತ್ತರಿತರವಿರಹಿತಾನಂ ಛನ್ನಂ ಉತ್ತಮಧಮ್ಮಾನಂ। ತತ್ಥ ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಸವನಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಲಾಭಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಸಿಕ್ಖಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಪಾರಿಚರಿಯಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಅನುಸ್ಸತಾನುತ್ತರಿಯನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ಛ ಅನುತ್ತರಿಯಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಆಯಸ್ಮಾ ಹಿ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಸಾಯಂಪಾತಂ ತಥಾಗತಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇನ ದಟ್ಠುಂ ಲಭತಿ, ಇದಂ **ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಿಯಂ**। ಅಞ್ಞೋಪಿ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ವಾ ಸಕದಾಗಾಮೀ ವಾ ಅನಾಗಾಮೀ ವಾ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಲಭತಿ, ಇದಮ್ಪಿ ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಿಯಂ । ಅಪರೋ ಪನ ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ದಸಬಲಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಲಭಿತ್ವಾ ತಂ ದಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಂ ಪಾಪೇತಿ। ಇದಂ ದಸ್ಸನಮೇವ ನಾಮ, ಮೂಲದಸ್ಸನಂ ಪನ ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಿಯಂ ನಾಮ।

ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋಯೇವ ಚ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ವಚನಂ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಸೋತುಂ ಲಭತಿ, ಇದಂ **ಸವನಾನುತ್ತರಿಯಂ**। ಅಞ್ಞೇಪಿ ಸೋತಾಪನ್ನಾದಯೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸವನಾಯ ಲಭನ್ತಿ, ಇದಮ್ಪಿ ಸವನಾನುತ್ತರಿಯಂ। ಅಪರೋ ಪನ ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸೋತುಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತಂ ಸವನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಂ ಪಾಪೇತಿ। ಇದಂ ಸವನಮೇವ ನಾಮ, ಮೂಲಸವನಂ ಪನ ಸವನಾನುತ್ತರಿಯಂ ನಾಮ।

ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋಯೇವ ಚ ದಸಬಲೇ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭತಿ, ಇದಂ **ಲಾಭಾನುತ್ತರಿಯಂ**। ಅಞ್ಞೇಪಿ ಸೋತಾಪನ್ನಾದಯೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ದಸಬಲೇ ಸದ್ಧಾಪಟಿಲಾಭಂ ಲಭನ್ತಿ, ಇದಮ್ಪಿ ಲಾಭಾನುತ್ತರಿಯಂ। ಅಪರೋ ಪನ ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕೋ

ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ದಸಬಲೇ ಸದ್ಧಾಪಟಿಲಾಭಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತಂ ಲಾಭಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಂ ಪಾಪೇತಿ, ಅಯಂ ಲಾಭೋಯೇವ ನಾಮ, ಮೂಲಲಾಭೋ ಪನ ಲಾಭಾನುತ್ತರಿಯಂ ನಾಮ।

ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋಯೇವ ಚ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಇದಂ **ಸಿಕ್ಖಾನುತ್ತರಿಯಂ**। ಅಞ್ಞೇಪಿ ಸೋತಾಪನ್ನಾದಯೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ ಸಿಕ್ಖನ್ತಿ, ಇದಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖಾನುತ್ತರಿಯಂ। ಅಪರೋ ಪನ ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ ಸಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ತಾ ಸಿಕ್ಖಾ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಂ ಪಾಪೇತಿ। ಅಯಂ ಸಿಕ್ಖಾಯೇವ ನಾಮ, ಮೂಲಸಿಕ್ಖಾ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾನುತ್ತರಿಯಂ ನಾಮ।

ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋಯೇವ ಚ ಅಭಿಣ್ಹಂ ದಸಬಲಂ ಪರಿಚರತಿ, ಇದಂ **ಪಾರಿಚರಿಯಾನುತ್ತರಿಯಂ**। ಅಞ್ಞೇಪಿ ಸೋತಾಪನ್ನಾದಯೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ಅಭಿಣ್ಹಂ ದಸಬಲಂ ಪರಿಚರನ್ತಿ, ಇದಮ್ಪಿ ಪಾರಿಚರಿಯಾನುತ್ತರಿಯಂ। ಅಪರೋ ಪನ ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ದಸಬಲಂ ಪರಿಚರಿತ್ವಾ ತಂ ಪಾರಿಚರಿಯಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಂ ಪಾಪೇತಿ, ಅಯಂ ಪಾರಿಚರಿಯಾಯೇವ ನಾಮ, ಮೂಲಪಾರಿಚರಿಯಾ ಪನ ಪಾರಿಚರಿಯಾನುತ್ತರಿಯಂ ನಾಮ।

ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋಯೇವ ಚ ದಸಬಲಸ್ಸ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರೇ ಗುಣೇ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಇದಂ **ಅನುಸ್ಸತಾನುತ್ತರಿಯಂ**। ಅಞ್ಞೇಪಿ ಸೋತಾಪನ್ನಾದಯೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ದಸಬಲಸ್ಸ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರೇ ಗುಣೇ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಿ, ಇದಮ್ಪಿ ಅನುಸ್ಸತಾನುತ್ತರಿಯಂ। ಅಪರೋ ಪನ ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ದಸಬಲಸ್ಸ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರೇ ಗುಣೇ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ತಂ ಅನುಸ್ಸತಿಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಂ ಪಾಪೇತಿ, ಅಯಂ ಅನುಸ್ಸತಿಯೇವ ನಾಮ, ಮೂಲಾನುಸ್ಸತಿ ಪನ ಅನುಸ್ಸತಾನುತ್ತರಿಯಂ ನಾಮ। ಇಮಾನಿ ಛ ಅನುತ್ತರಿಯಾನಿ, ಇಮೇಸಂ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ। ಇಮಾನಿ ಚ ಪನ ಛ ಅನುತ್ತರಿಯಾನಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕಾನಿ ಕಥಿತಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಚತುನ್ನಂ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ ಹೋತೀತಿ ಚತಸ್ಸೋ ಹಿ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯೋ ಅತ್ಥಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ, ಧಮ್ಮಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ, ನಿರುತ್ತಿಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ, ಪಟಿಭಾನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾತಿ। ತತ್ಥ ಅತ್ಥೇಸು ಞಾಣಂ ಅತ್ಥಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ, ಧಮ್ಮೇಸು ಞಾಣಂ ಧಮ್ಮಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ, ಅತ್ಥಧಮ್ಮನಿರುತ್ತಾಭಿಲಾಪೇ ಞಾಣಂ ನಿರುತ್ತಿಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ , ಞಾಣೇಸು ಞಾಣಂ ಪಟಿಭಾನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನೇತಾಸಂ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ (ವಿಭ॰ ೭೧೮ ಆದಯೋ) ಆಗತೋಯೇವ। ಇಮಾಸಂ ಚತಸ್ಸನ್ನಂ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾನಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಿರಿಯಾ ಹೋತಿ, ನ ವಿನಾ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಾ। ಏತಾಸಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಮಾಪಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾವ ಕಥಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಅನೇಕಧಾತುಪಟಿವೇಧೋತಿ "ಚಕ್ಖುಧಾತು ರೂಪಧಾತೂ"ತಿಆದೀನಂ ಅಟ್ಠಾರಸನ್ನಂ ಧಾತೂನಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇಯೇವ ಪಟಿವೇಧೋ ಹೋತಿ, ನ ವಿನಾ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಾನಾಧಾತುಪಟಿವೇಧೋತಿ** ಏತ್ಥ ಇಮಾವ ಅಟ್ಠಾರಸ ಧಾತುಯೋ ನಾನಾಸಭಾವತೋ ನಾನಾಧಾತುಯೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಯೋ ಪನೇತಾಸಂ "ನಾನಾಸಭಾವಾ ಏತಾ"ತಿ ಏವಂ ನಾನಾಕರಣತೋ ಪಟಿವೇಧೋ, ಅಯಂ ನಾನಾಧಾತುಪಟಿವೇಧೋ ನಾಮ। **ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾತಿ** ಏತ್ಥ **ವಿಜ್ಜಾತಿ** ಫಲೇ ಞಾಣಂ, **ವಿಮುತ್ತೀತಿ** ತದವಸೇಸಾ ಫಲಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಧಮ್ಮಾ। **ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾತಿ** ಸೋತೋತಿ ಪಠಮಮಗ್ಗೋ, ತೇನ ಸೋತೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ಫಲನ್ತಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ। **ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಾ**ದೀನಿ ಪಾಕಟಾನೇವ।

೧೮೭. **ಅನುತ್ತರ**ನ್ತಿ ನಿರುತ್ತರಂ। **ಧಮ್ಮಚಕ್ಕ**ನ್ತಿ ಸೇಟ್ಠಚಕ್ಕಂ। ಚಕ್ಕಸದ್ದೋ ಹೇಸ -

"ಚತುಬ್ಭಿ ಅಟ್ಠಜ್ಝಗಮಾ, ಅಟ್ಠಾಹಿಪಿ ಚ ಸೋಳಸ।
ಸೋಳಸಾಹಿ ಚ ಬಾತ್ತಿಂಸ, ಅತ್ರಿಚ್ಛಂ ಚಕ್ಕಮಾಸದೋ।

ಇಚ್ಛಾಹತಸ್ಸ ಪೋಸಸ್ಸ, ಚಕ್ಕಂ ಭಮತಿ ಮತ್ಥಕೇ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧.೧೦೪; ೧.೫.೧೦೩) –

ಏತ್ಥ ಉರಚಕ್ಕೇ ಆಗತೋ। “ಚಕ್ಕಸಮಾರುಳ್ಹಾ ಜಾನಪದಾ ಪರಿಯಾಯನ್ತೀ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೬೩; ೫.೫೪) ಏತ್ಥ ಇರಿಯಾಪಥಚಕ್ಕೇ। “ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಥಕಾರೋ ಯಂ ತಂ ಚಕ್ಕಂ ಛಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ನಿಟ್ಠಿತಂ, ತಂ ಪವತ್ತೇಸೀ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೧೫) ಏತ್ಥ ದಾರುಚಕ್ಕೇ। “ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ದೋಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇಸು ಚಕ್ಕಾನಿ ಸಹಸ್ಸಾರಾನೀ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೩೬) ಏತ್ಥ ಲಕ್ಖಣಚಕ್ಕೇ। “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕಾನಿ, ಯೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾನಂ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಚತುಚಕ್ಕಂ ವತ್ತತೀ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೩೧) ಏತ್ಥ ಸಮ್ಪತ್ತಿಚಕ್ಕೇ। “ದಿಬ್ಬಂ ಚಕ್ಕರತನಂ ಪಾತುಭವತೀ”ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೪೩; ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೫೬) ಏತ್ಥ ರತನಚಕ್ಕೇ। ಇಧ ಪನ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕೇ ಆಗತೋ।

ಪವತ್ತಿತನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಅಭಿನೀಹರತಿ ನಾಮ, ಅಭಿನೀಹಟಂ ನಾಮ, ಉಪ್ಪಾದೇತಿ ನಾಮ, ಉಪ್ಪಾದಿತಂ ನಾಮ, ಪವತ್ತೇತಿ ನಾಮ, ಪವತ್ತಿತಂ ನಾಮಾತಿ ಅಯಂ ಪಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಕುತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ **ಅಭಿನೀಹರತಿ** ನಾಮಾತಿ? ಯದಾ ಸುಮೇಧಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹುತ್ವಾ ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಚ ಆನಿಸಂಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತ್ತಸತಕಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಅಭಿನೀಹರತಿ ನಾಮ।

ಕುತೋ ಪಟ್ಠಾಯ **ಅಭಿನೀಹಟಂ** ನಾಮಾತಿ? ಯದಾ ಅಟ್ಠ ಧಮ್ಮೇ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ದೀಪಙ್ಕರಪಾದಮೂಲೇ ಮಹಾಬೋಧಿಮಣ್ಡತ್ಥಾಯ ಮಾನಸಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ “ಬ್ಯಾಕರಣಂ ಅಲದ್ಧಾ ನ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವೀರಿಯಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ನಿಪನ್ನೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಾ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ಲಭಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಅಭಿನೀಹಟಂ ನಾಮ।

ಕುತೋ ಪಟ್ಠಾಯ **ಉಪ್ಪಾದೇತಿ** ನಾಮಾತಿ? ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಪೂರೇನ್ತೋಪಿ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ ನಾಮ। ಸೀಲಪಾರಮಿಂ ಪೂರೇನ್ತೋಪಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮಿಂ ಪೂರೇನ್ತೋಪಿ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ ನಾಮ। ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ ದಸ ಉಪಪಾರಮಿಯೋ ದಸ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇನ್ತೋಪಿ, ಪಞ್ಚ ಮಹಾಪರಿಚ್ಚಾಗೇ ಪರಿಚ್ಚಜನ್ತೋಪಿ, ಞಾತತ್ಥಚರಿಯಂ ಪೂರೇನ್ತೋಪಿ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ ನಾಮ। ವೇಸ್ಸನ್ತರತ್ತಭಾವೇ ಠತ್ವಾ ಸತ್ತಸತಕಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪುತ್ತದಾರಂ ದಾನಮುಖೇ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ಪಾರಮಿಕೂಟಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತುಸಿತಪುರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ದೇವತಾಹಿ ಆಯಾಚಿತೋ ಪಟಿಞ್ಞಂ ದತ್ವಾ ಪಞ್ಚಮಹಾವಿಲೋಕನಂ ವಿಲೋಕೇನ್ತೋಪಿ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿಯೇವ ನಾಮ। ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋಪಿ, ಪಟಿಸನ್ಧಿಕ್ಖಣೇ ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳಂ ಕಮ್ಪೇನ್ತೋಪಿ, ಮಾತುಕುಚ್ಛಿತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತದಿವಸೇ ತಥೇವ ಲೋಕಂ ಕಮ್ಪೇನ್ತೋಪಿ, ಸಮ್ಪತಿಜಾತೋ ಸತ್ತ ಪದಾನಿ ಗನ್ತ್ವಾ “ಅಗ್ಗೋಹಮಸ್ಮೀ”ತಿ ಸೀಹನಾದಂ ನದನ್ತೋಪಿ, ಏಕೂನತಿಂಸ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ವಸನ್ತೋಪಿ, ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋಪಿ, ಅನೋಮಾನದೀತೀರೇ ಪಬ್ಬಜನ್ತೋಪಿ, ಮಹಾಪಧಾನೇ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ವೀರಿಯಂ ಕರೋನ್ತೋಪಿ, ಸುಜಾತಾಯ ದಿನ್ನಂ ಮಧುಪಾಯಾಸಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಂ ನದಿಯಾ ಪವಾಹೇತ್ವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಬೋಧಿಮಣ್ಡವರಗತೋ ಪುರತ್ಥಿಮಂ ಲೋಕಧಾತುಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸೂರಿಯೇ ಧರಮಾನೇಯೇವ ಮಾರಬಲಂ ವಿಧಮೇತ್ವಾ ಪಠಮಯಾಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋಪಿ, ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮೇ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಂ ವಿಸೋಧೇನ್ತೋಪಿ, ಪಚ್ಚೂಸಕಾಲಸಮನನ್ತರೇ ಪಚ್ಚಯಾಕಾರಂ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತೋಪಿ, ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋನ್ತೋಪಿ, ಸಕದಾಗಾಮಿಮಗ್ಗಂ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಂ ಅನಾಗಾಮಿಮಗ್ಗಂ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋನ್ತೋಪಿ, ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತೋಪಿ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿಯೇವ ನಾಮ।

ಅರಹತ್ತಫಲಕ್ಖಣೇ ಪನ ತೇನ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ **ಉಪ್ಪಾದಿತಂ** ನಾಮ। ಬುದ್ಧಾನಞ್ಹಿ ಸಕಲಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಗುಣರಾಸಿ ಅರಹತ್ತಫಲೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಇಜ್ಝತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಉಪ್ಪಾದಿತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ।

ಕದಾ **ಪವತ್ತೇತಿ** ನಾಮ? ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ಸತ್ತಸತ್ತಾಹಂ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ ಅಞ್ಞಾಕೋಣ್ಡಞ್ಞತ್ಥೇರಂ ಕಾಯಸಕ್ಖಿಂ ಕತ್ವಾ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನಸುತ್ತನ್ತಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ ನಾಮ।

ಯದಾ ಪನ ಅಞ್ಞಾಕೋಣ್ಡಞ್ಞತ್ಥೇರೇನ ದಸಬಲಸ್ಸ ದೇಸನಾಞಾಣಾನುಭಾವನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಸವನಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಧಿಗತೋ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ **ಪವತ್ತಿತಂ** ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಧಮ್ಮಚಕ್ಕನ್ತಿ ಚೇತಂ ದೇಸನಾಞಾಣಸ್ಸಪಿ ನಾಮಂ ಪಟಿವೇಧಞಾಣಸ್ಸಪಿ। ತೇಸು ದೇಸನಾಞಾಣಂ ಲೋಕಿಯಂ, ಪಟಿವೇಧಞಾಣಂ ಲೋಕುತ್ತರಂ। ಕಸ್ಸ ದೇಸನಾಪಟಿವೇಧಞಾಣನ್ತಿ? ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸೇವ ದೇಸನಾಞಾಣಞ್ಚ ಪಟಿವೇಧಞಾಣಞ್ಚಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಸಮ್ಮದೇವಾತಿ ಹೇತುನಾ ನಯೇನ ಕಾರಣೇನೇವ। **ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇತೀ**ತಿ ಯಥಾ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಂ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ನಾಮ, ಏವಂ ಪಠಮತರಂ ಸತ್ಥಾರಾ ಪವತ್ತಿತಂ ಥೇರೋ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇತಿ ನಾಮ। ಕಥಂ? ಸತ್ಥಾ ಹಿ "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ"ತಿ ಕಥೇನ್ತೋ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ ನಾಮ, ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋಪಿ "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಆವುಸೋ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ"ತಿ ಕಥೇನ್ತೋ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇತಿ ನಾಮ। ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಧಮ್ಮೇಸು, "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ। ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯವಂಸಾ"ತಿಆದೀಸುಪಿ ಅಯಂ ನಯೋ ನೇತಬ್ಬೋವ। ಏವಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ ನಾಮ, ಥೇರೋ ದಸಬಲೇನ ಪವತ್ತಿತಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇತಿ ನಾಮ।

ಏವಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇನ್ತೇನ ಪನ ಥೇರೇನ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋಪಿ ಪಕಾಸಿತೋಪಿ ಸತ್ಥಾರಾವ ದೇಸಿತೋ ಪಕಾಸಿತೋ ಹೋತಿ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಉಪಾಸಕೋ ವಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಸಕ್ಕೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು ಪಕಾಸೇತು, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಸತ್ಥಾರಾ ದೇಸಿತೋ ಪಕಾಸಿತೋವ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಸೇಸಜನೋ ಪನ ಲೇಖಹಾರಕಪಕ್ಖೇ ಠಿತೋವ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಕಥಂ? ಯಥಾ ಹಿ ರಞ್ಞಾ ದಿನ್ನಂ ಪಣ್ಣಂ ವಾಚೇತ್ವಾ ಯಂ ಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತಂ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಕತಮ್ಪಿ ಕಾರಿತಮ್ಪಿ ರಞ್ಞಾ ಕಾರಿತನ್ತೇವ ವುಚ್ಚತಿ। ಮಹಾರಾಜಾ ವಿಯ ಹಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ರಾಜಪಣ್ಣಂ ವಿಯ ತೇಪಿಟಕಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ। ಪಣ್ಣದಾನಂ ವಿಯ ತೇಪಿಟಕೇ ನಯಮುಖದಾನಂ ಪಣ್ಣಂ ವಾಚೇತ್ವಾ ತಂತಂಕಮ್ಮಾನಂ ಕರಣಂ ವಿಯ ಚತುನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಬಲೇನ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ದೇಸನಾ ಪಕಾಸನಾ। ತತ್ಥ ಯಥಾ ಪಣ್ಣಂ ವಾಚೇತ್ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಕತಮ್ಪಿ ಕಾರಿತಮ್ಪಿ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ರಞ್ಞಾ ಕಾರಿತಮೇವ ಹೋತಿ, ಏವಮೇವ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ದೇಸಿತೋಪಿ ಪಕಾಸಿತೋಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸತ್ಥಾರಾ ದೇಸಿತೋ ಪಕಾಸಿತೋವ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ।

ಏಕಪುಗ್ಗಲವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೧೪. ಏತದಗ್ಗವಗ್ಗೋ

(೧೪) ೧. ಪಠಮಏತದಗ್ಗವಗ್ಗೋ

ಏತದಗ್ಗಪದವಣ್ಣನಾ

೧೮೮. ಏತದಗ್ಗೇಸು ಪಠಮವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಏತದಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಏತಂ ಅಗ್ಗಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಅಯಂ ಅಗ್ಗಸದ್ದೋ ಆದಿಕೋಟಿಕೋಟ್ಠಾಸಸೇಟ್ಠೇಸು ದಿಸ್ಸತಿ। "ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ, ಸಮ್ಮ ದೋವಾರಿಕ, ಆವರಾಮಿ ದ್ವಾರಂ ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ನಿಗಣ್ಠೀನ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೭೦) ಹಿ ಆದಿಮ್ಹಿ ದಿಸ್ಸತಿ। "ತೇನೇವ ಅಙ್ಗುಲಗ್ಗೇನ ತಂ ಅಙ್ಗುಲಗ್ಗಂ ಪರಾಮಸೇಯ್ಯ (ಕಥಾ॰ ೪೪೧), ಉಚ್ಛಗ್ಗಂ ವೇಳಗ್ಗ"ನ್ತಿಆದೀಸು ಕೋಟಿಯಂ। "ಅಮ್ಬಿಲಗ್ಗಂ ವಾ ಮಧುರಗ್ಗಂ ವಾ ತಿತ್ತಕಗ್ಗಂ ವಾ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೩೭೪), ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹಾರಗ್ಗೇನ ವಾ ಪರಿವೇಣಗ್ಗೇನ ವಾ ಭಾಜೇತು"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಚೂಳವ॰ ೩೧೮) ಕೋಟ್ಠಾಸೇ। "ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಅಪದಾ ವಾ...ಪೇ॰... ತಥಾಗತೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೩೪; ಇತಿವು॰ ೯೦) ಸೇಟ್ಠೇ। ಸ್ವಾಯಮಿಧ ಕೋಟಿಯಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ ಸೇಟ್ಠೇಪಿ। ತೇ ಹಿ ಥೇರಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಠಾನೇ ಕೋಟಿಭೂತಾತಿಪಿ ಅಗ್ಗಾ, ಸೇಟ್ಠಭೂತಾತಿಪಿ। ತಸ್ಮಾ ಏತದಗ್ಗನ್ತಿ ಏಸಾ ಕೋಟಿ ಏಸೋ ಸೇಟ್ಠೋತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಸಬ್ಬಸುತ್ತೇಸು।

ಅಯಞ್ಚ ಏತದಗ್ಗಸನ್ನಿಕ್ಖೇಪೋ ನಾಮ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಲಬ್ಭತಿ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಆಗಮನತೋ ಚಿಣ್ಣವಸಿತೋ ಗುಣಾತಿರೇಕತೋತಿ। ತತ್ಥ ಕೋಚಿ ಥೇರೋ ಏಕೇನ ಕಾರಣೇನ ಏತದಗ್ಗಟ್ಠಾನಂ ಲಭತಿ, ಕೋಚಿ ದ್ವೀಹಿ, ಕೋಚಿ ತೀಹಿ, ಕೋಚಿ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಚತೂಹಿಪಿ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ ವಿಯ। ಸೋ ಹಿ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿತೋಪಿ ಮಹಾಪಞ್ಞತಾಯ ಏತದಗ್ಗಟ್ಠಾನಂ ಲಭಿ ಆಗಮನಾದೀಹಿಪಿ। ಕಥಂ? ಏಕಸ್ಮಿಂ ಹಿ ಸಮಯೇ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನಮಹಾವಿಹಾರೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಕಣ್ಡಮ್ಬರುಕ್ಖಮೂಲೇ ತಿತ್ಥಿಯಮದ್ದನಂ ಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಕಹಂ ನು ಖೋ ಪುರಿಮಬುದ್ಧಾ ಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಕತ್ವಾ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ "ತಾವತಿಂಸಭವನೇ"ತಿ ಞತ್ವಾ ದ್ವೇ ಪದನ್ತರಾನಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತತಿಯೇನ ಪದೇನ ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಸಿ। ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾತೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ದೇವಗಣೇನ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ದೇವಾ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು - "ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ದೇವಗಣಪರಿವುತೋ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಾಯಾಮಾಯ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಯ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವತಿ, ಬುದ್ಧಾನಂ ನಾಮ ನಿಸಿನ್ನಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನ ಸಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞೇನ ಏತ್ಥ ಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಠಪೇತು"ನ್ತಿ। ಸತ್ಥಾಪಿ ತತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನೋ ತೇಸಂ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ಞತ್ವಾ ಮಹಾಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ವಿಯ ಮುಣ್ಡಪೀಠಕಂ ಸಬ್ಬಮೇವ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಂ ಅವತ್ಥರಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಏವಂ ನಿಸೀದನ್ತೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ವಾ ಸರೀರಂ ಮಹನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಮಾಪೇಸಿ, ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಂ ವಾ ಖುದ್ದಕಂ ಅಕಾಸೀತಿ ನ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಬ್ಬಂ। ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯೋ ಹಿ ಬುದ್ಧವಿಸಯೋ। ಏವಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪನ ಮಾತರಂ ಕಾಯಸಕ್ಖಿಂ ಕತ್ವಾ ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳದೇವತಾನಂ "ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಬ್ಯಾಕತಾ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕಂ ದೇಸೇಸಿ।

ಪಾಟಿಹಾರಿಯಟ್ಠಾನೇಪಿ ಸಬ್ಬಾಪಿ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕಾ ಪರಿಸಾ ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಕಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದಸಬಲೋ ಗತೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಯಂ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಅಭಿಧಮ್ಮಕಥಂ ದೇಸೇತುಂ ಗತೋತಿ। ಭನ್ತೇ, ನ ಮಯಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮ। ಕದಾ ಸತ್ಥಾ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀತಿ ಸತ್ಥು ಆಗಮನಕಾಲಂ ಜಾನಾಥಾತಿ? ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಭಾರಂ ಕರೋಥ, ಸೋ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಸನಂ ಆಹರಿಸ್ಸತೀತಿ। ಕಿಂ ಪನ ಥೇರಸ್ಸ ತತ್ಥ ಗನ್ತುಂ ಬಲಂ ನತ್ಥೀತಿ? ಅತ್ಥಿ, ವಿಸೇಸವನ್ತಾನಂ ಪನ ವಿಸೇಸಂ ಪಸ್ಸನ್ತೂತಿ ಏವಮಾಹ। ಮಹಾಜನೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸಾಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಮನತ್ಥಾಯ ಯಾಚಿ। ಥೇರೋ ಪಸ್ಸನ್ತೇಯೇವ ಮಹಾಜನೇ ಪಥವಿಯಂ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋಸಿನೇರುನಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಆಹ - "ಭನ್ತೇ, ಮಹಾಜನೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸನಕಾಮೋ, ಆಗಮನದಿವಸಂ ವೋ ಜಾನಿತುಂ ಇಚ್ಛತೀ"ತಿ। ತೇನ ಹಿ "ಇತೋ ತೇಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಸಙ್ಕಸ್ಸನಗರದ್ವಾರೇ ಪಸ್ಸಥಾ"ತಿಸ್ಸ

ವದೇಹೀತಿ। ಥೇರೋ ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಕಥೇಸಿ। ಮಹಾಜನೋ ತತ್ಥೇವ ತೇಮಾಸಂ ಖನ್ಧಾವಾರಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಸಿ। ಚೂಳಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಾಯ ಪರಿಸಾಯ ತೇಮಾಸಂ ಯಾಗುಭತ್ತಂ ಅದಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾಪಿ ಸತ್ತಪ್ಪಕರಣಾನಿ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ ಆಗಮನತ್ಥಾಯ ಆಕಪ್ಪಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಓತರಣತ್ಥಾಯ ಸೋಪಾನಂ ಮಾಪೇತುಂ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಏಕತೋ ಸೋವಣ್ಣಮಯಂ ಏಕತೋ ರಜತಮಯಂ ಸೋಪಾನಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಮಣಿಮಯಂ ಮಾಪೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಮಣಿಮಯೇ ಸೋಪಾನೇ ಠತ್ವಾ "ಮಹಾಜನೋ ಮಂ ಪಸ್ಸತೂ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ। ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನೇವ "ಮಹಾಜನೋ ಅವೀಚಿಮಹಾನಿರಯಂ ಪಸ್ಸತೂ"ತಿಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ। ನಿರಯದಸ್ಸನೇನ ಚಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಸಂವೇಗತಂ ಞತ್ವಾ ದೇವಲೋಕಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಓತರನ್ತಸ್ಸ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಛತ್ತಂ ಧಾರೇಸಿ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ಪತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿ, ಸುಯಾಮೋ ದೇವರಾಜಾ ದಿಬ್ಬಂ ವಾಳಬೀಜನಿಂ ಬೀಜಿ, ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ಗನ್ಧಬ್ಬದೇವಪುತ್ತೋ ಬೇಲುವಪಣ್ಡುವೀಣಂ ಸಮಪಞ್ಞಾಸಾಯ ಮುಚ್ಛನಾಹಿ ಮುಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಾದೇನ್ತೋ ಪುರತೋ ಓತರಿ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಕಾಲೇ "ಅಹಂ ಪಠಮಂ ವನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಹಂ ಪಠಮಂ ವನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಹಾಜನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸಹ ಮಹಾಪಥವೀಅಕ್ಕಮನೇನ ಪನ ಭಗವತೋ ನೇವ ಮಹಾಜನೋ ನ ಅಸೀತಿಮಹಾಸಾವಕಾ ಪಠಮಕವನ್ದನಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿಂಸು, ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋಯೇವ ಪನ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ।

ಅಥ ಸತ್ಥಾ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಅನ್ತರೇ "ಥೇರಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾನುಭಾವಂ ಜಾನನ್ತೂ"ತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಪಞ್ಚಕಂ ಪಞ್ಹಂ ಆರಭಿ। ಪಠಮಂ ಲೋಕಿಯಮಹಾಜನೋ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸ್ಸತೀತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಯೇ ಯೇ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿಂಸು, ತೇ ತೇ ಕಥಯಿಂಸು। ದುತಿಯಂ ಪುಥುಜ್ಜನವಿಸಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಪುಥುಜ್ಜನಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ, ಸೋತಾಪನ್ನಾವ ಕಥಯಿಂಸು। ತತೋ ಸೋತಾಪನ್ನಾನಂ ವಿಸಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಕದಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋತಾಪನ್ನಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ, ಸಕದಾಗಾಮಿನೋವ ಕಥಯಿಂಸು। ತೇಸಮ್ಪಿ ವಿಸಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅನಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ, ಅನಾಗಾಮಿನೋವ ಕಥಯಿಂಸು। ತೇಸಮ್ಪಿ ವಿಸಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಅನಾಗಾಮಿನೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ, ಅರಹನ್ತಾವ ಕಥಯಿಂಸು। ತತೋ ಹೇಟ್ಠಿಮಕೋಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾತೇ ಅಭಿಞ್ಞಾತೇ ಸಾವಕೇ ಪುಚ್ಛಿ, ತೇ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾವಿಸಯೇ ಠತ್ವಾ ಕಥಯಿಂಸು। ಅಥ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಪುಚ್ಛಿ , ಸೇಸಸಾವಕಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ, ಥೇರೋವ ಕಥೇಸಿ। ತಸ್ಸಾಪಿ ವಿಸಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಿಸಯೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋವ ಕಥೇಸಿ। ಥೇರಸ್ಸಾಪಿ ವಿಸಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧವಿಸಯೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋಪಿ ಪಸ್ಸಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಪುರತ್ಥಿಮಪಚ್ಛಿಮುತ್ತರದಕ್ಖಿಣಾ ಚತಸ್ಸೋ ದಿಸಾ ಚತಸ್ಸೋ ಅನುದಿಸಾತಿ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಪಞ್ಹುಪ್ಪತ್ತಿಟ್ಠಾನಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ।

ಸತ್ಥಾ ಥೇರಸ್ಸ ಕಿಲಮನಭಾವಂ ಜಾನಿತ್ವಾ "ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಕಿಲಮತಿ, ನಯಮುಖಮಸ್ಸ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ "ಆಗಮೇಹಿ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ನಾಯಂ ತುಯ್ಹಂ ವಿಸಯೋ ಪಞ್ಹೋ, ಬುದ್ಧಾನಂ ಏಸ ವಿಸಯೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂನಂ ಯಸಸ್ಸಿನ"ನ್ತಿ ಬುದ್ಧವಿಸಯಭಾವಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ "ಭೂತಮಿದನ್ತಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ "ಚತುಮಹಾಭೂತಿಕಕಾಯಪರಿಗ್ಗಹಂ ಮೇ ಭಗವಾ ಆಚಿಕ್ಖತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಅಞ್ಞಾತಂ ಭಗವಾ, ಅಞ್ಞಾತಂ ಸುಗತಾ"ತಿ ಆಹ। ಏತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಅಯಂ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ - ಮಹಾಪಞ್ಞೋ ವತ, ಭೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಅನಞ್ಞಾತಂ ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇಸಿ, ಬುದ್ಧೇಹಿ ಚ ದಿನ್ನನಯೇ ಠತ್ವಾ ಬುದ್ಧವಿಸಯೇ ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇಸಿ, ಇತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾನುಭಾವೋ ಯತ್ತಕಂ ಠಾನಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೇನ ಓತ್ಥಟಂ, ಸಬ್ಬಂ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಗತೋತಿ ಏವಂ ತಾವ ಥೇರೋ **ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿತೋ** ಮಹಾಪಞ್ಞತಾಯ ಏತದಗ್ಗಟ್ಠಾನಂ ಲಭಿ।

ಕಥಂ **ಆಗಮನತೋ**? ಇಮಿಸ್ಸಾಯೇವ ಹಿ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸತ್ಥಾ ಆಹ - ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ನ ಇದಾನೇವ ಪಞ್ಞವಾ, ಅತೀತೇ ಪಞ್ಚ ಜಾತಿಸತಾನಿ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾಪಿ ಮಹಾಪಞ್ಞೋವ ಅಹೋಸಿ -

> "ಯೋ ಪಬ್ಬಜೀ ಜಾತಿಸತಾನಿ ಪಞ್ಚ,
> ಪಹಾಯ ಕಾಮಾನಿ ಮನೋರಮಾನಿ।
> ತಂ ವೀತರಾಗಂ ಸುಸಮಾಹಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ,
> ಪರಿನಿಬ್ಬುತಂ ವನ್ದಥ ಸಾರಿಪುತ್ತ"ನ್ತಿ॥

ಏವಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಉಪಬ್ರೂಹಯಮಾನೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಸಾರಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ "ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಮೋಕ್ಖಧಮ್ಮಂ ಗವೇಸಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಕಾಸಿರಟ್ಠೇ ಉದಿಚ್ಚಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ವುದ್ಧಿಮನ್ವಾಯ ಉಗ್ಗಹಿತಸಿಪ್ಪೋ ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಚ ಆನಿಸಂಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಘರಾವಾಸಂ ಪಹಾಯ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ವನಮೂಲಫಲಾಹಾರೋ ಹಿಮವನ್ತಪ್ಪದೇಸೇ ವಸತಿ। ಸೋಪಿ ಮಾಣವೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿ। ಪರಿವಾರೋ ಮಹಾ ಅಹೋಸಿ ಪಞ್ಚಸತಮತ್ತಾ ಇಸಯೋ।

ಅಥಸ್ಸ ಸೋ ಜೇಟ್ಠನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಏಕದೇಸಂ ಪರಿಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಂ ಮನುಸ್ಸಪಥಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಹಿಮವನ್ತಪ್ಪದೇಸೇ ಕಾಲಂ ಅಕಾಸಿ। ಕಾಲಕಿರಿಯಸಮಯೇವ ನಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿಂಸು - "ಅತ್ಥಿ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಕೋಚಿ ವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ"ತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನೋ ಆಭಸ್ಸರಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಸೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸ್ಸ ಲಾಭೀ, ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಪನ ಅರೂಪಾವಚರೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಅಭಬ್ಬಟ್ಠಾನತ್ತಾ। ಇತಿ ಸೋ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತಿಲಾಭೀ ಸಮಾನೋಪಿ ರೂಪಾವಚರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾಪಿಸ್ಸ "ಆಚರಿಯೋ 'ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ'ತಿ ಆಹ, ಮೋಘಾ ತಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ"ತಿ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಅಕಂಸು। ಅಥ ಸೋ ಜೇಟ್ಠನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ವಸ್ಸಾವಾಸೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಹಂ ಆಚರಿಯೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಕಾಲಂ ಕತೋತಿ। ಅಪಿ ನು ಆಚರಿಯೇನ ಲದ್ಧಗುಣಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ಥಾತಿ? ಆಮ ಪುಚ್ಛಿಮ್ಹಾತಿ। ಕಿಂ ವದೇತೀತಿ? ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀತಿ। ಮಯಮ್ಪಿ "ಆಚರಿಯೇನ ಲದ್ಧಗುಣೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ ನಾಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಕರಿಮ್ಹಾತಿ। ತುಮ್ಹೇ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಿತ್ಥ, ಆಚರಿಯೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ।

ಅಥ ತೇ ಜೇಟ್ಠನ್ತೇವಾಸಿಕಸ್ಸ ಕಥಂ ನ ಸದ್ದಹಿಂಸು। ಸೋ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕಥೇನ್ತೋಪಿ ಸದ್ದಹಾಪೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ । ಅಥ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಆವಜ್ಜಮಾನೋ "ಅನ್ಧಬಾಲೋ ಮಹಾಜನೋ ಮಯ್ಹಂ ಜೇಟ್ಠನ್ತೇವಾಸಿಕಸ್ಸ ಕಥಂ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಇಮಂ ಕಾರಣಂ ಪಾಕಟಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕತೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸಮಪದಮತ್ಥಕೇ ಠಿತೋ ಆಕಾಸಗತೋವ ಜೇಟ್ಠನ್ತೇವಾಸಿಕಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾನುಭಾವಂ ವಣ್ಣೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ -

> "ಪರೋಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಸಮಾಗತಾನಂ,
> ಕನ್ದೇಯ್ಯುಂ ತೇ ವಸ್ಸಸತಂ ಅಪಞ್ಞಾ।
> ಏಕೋವ ಸೇಯ್ಯೋ ಪುರಿಸೋ ಸಪಞ್ಞೋ,
> ಯೋ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿಜಾನಾತಿ ಅತ್ಥ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧.೧೦೧)।

ಏವಂ ಇಸಿಗಣಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಮೇವ ಗತೋ। ಸೇಸಇಸಿಗಣೋಪಿ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನೋ ಹುತ್ವಾ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯಣೋ ಜಾತೋ। ತತ್ಥ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ, ಜೇಟ್ಠನ್ತೇವಾಸಿಕೋ

ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ ಜಾತೋ, ಸೇಸಾ ಇಸಯೋ ಬುದ್ಧಪರಿಸಾ ಜಾತಾತಿ ಏವಂ ಅತೀತೇಪಿ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋವ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಜಾನಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಇದಮೇವ ಚ ಪುಥುಜ್ಜನಪಞ್ಹಕಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ -

"ಪರೋಸತಞ್ಚೇಪಿ ಸಮಾಗತಾನಂ,
ಝಾಯೇಯ್ಯುಂ ತೇ ವಸ್ಸಸತಂ ಅಪಞ್ಞಾ।
ಏಕೋವ ಸೇಯ್ಯೋ ಪುರಿಸೋ ಸಪಞ್ಞೋ,
ಸೋ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿಜಾನಾತಿ ಅತ್ಥ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧.೧೦೧) -

ಇಮಮ್ಪಿ ಜಾತಕಂ ಕಥೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಪುರಿಮಜಾತಕೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಪರಮ್ಪಿ ಇದಮೇವ ಪುಥುಜ್ಜನಪಞ್ಹಕಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ -

"ಯೇ ಸಞ್ಞಿನೋ ತೇಪಿ ದುಗ್ಗತಾ, ಯೇಪಿ ಅಸಞ್ಞಿನೋ ತೇಪಿ ದುಗ್ಗತಾ।
ಏತಂ ಉಭಯಂ ವಿವಜ್ಜಯ, ತಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖಂ ಅನಙ್ಗಣ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧.೧೩೪) -

ಇಮಂ ಅನಙ್ಗಣಜಾತಕಂ ಕಥೇಸಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಆಚರಿಯೋ ಕಾಲಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇಹಿ ಪುಚ್ಛಿತೋ "ನೇವಸಞ್ಞೀ ನಾಸಞ್ಞೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅಪರಮ್ಪಿ ಇದಮೇವ ಪುಥುಜ್ಜನಪಞ್ಹಕಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ -

"ಚನ್ದಾಭಂ ಸೂರಿಯಾಭಞ್ಚ, ಯೋಧ ಪಞ್ಞಾಯ ಗಾಧತಿ।
ಅವಿತಕ್ಕೇನ ಝಾನೇನ, ಹೋತಿ ಆಭಸ್ಸರೂಪಗೋ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧.೧೩೫) -

ಇದಂ ಚನ್ದಾಭಜಾತಕಂ ಕಥೇಸಿ। ಏತ್ಥಾಪಿ ಆಚರಿಯೋ ಕಾಲಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇಹಿ ಪುಚ್ಛಿತೋ "ಓದಾತಕಸಿಣಂ ಚನ್ದಾಭಂ ನಾಮ, ಪೀತಕಸಿಣಂ ಸೂರಿಯಾಭಂ ನಾಮಾತಿ ತಂ ಉಭಯಂ ಯೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಗಾಧತಿ ಪವಿಸತಿ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ, ಸೋ ಅವಿತಕ್ಕೇನ ದುತಿಯಜ್ಝಾನೇನ ಆಭಸ್ಸರೂಪಗೋ ಹೋತಿ, ತಾದಿಸೋ ಅಹ"ನ್ತಿ ಸನ್ಧಾಯ - "ಚನ್ದಾಭಂ ಸೂರಿಯಾಭ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಸೇಸಂ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಇದಮೇವ ಚ ಪುಥುಜ್ಜನಪಞ್ಹಕಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ -

"ಆಸೀಸೇಥೇವ ಪುರಿಸೋ, ನ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಪಸ್ಸಾಮಿ ವೋಹಂ ಅತ್ತಾನಂ, ಯಥಾ ಇಚ್ಛಿಂ ತಥಾ ಅಹು॥

"ಆಸೀಸೇಥೇವ ಪುರಿಸೋ, ನ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಪಸ್ಸಾಮಿ ವೋಹಂ ಅತ್ತಾನಂ, ಉದಕಾ ಥಲಮುಬ್ಭತಂ॥

"ವಾಯಮೇಥೇವ ಪುರಿಸೋ, ನ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಪಸ್ಸಾಮಿ ವೋಹಂ ಅತ್ತಾನಂ, ಯಥಾ ಇಚ್ಛಿಂ ತಥಾ ಅಹು॥

“ವಾಯಮೇಥೇವ ಪುರಿಸೋ, ನ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಪಸ್ಸಾಮಿ ವೋಹಂ ಅತ್ತಾನಂ, ಉದಕಾ ಥಲಮುಬ್ಭತಂ॥

“ದುಕ್ಖೂಪನೀತೋಪಿ ನರೋ ಸಪಞ್ಞೋ,
ಆಸಂ ನ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಸುಖಾಗಮಾಯ।
ಬಹೂ ಹಿ ಫಸ್ಸಾ ಅಹಿತಾ ಹಿತಾ ಚ,
ಅವಿತಕ್ಕಿತಾ ಮಚ್ಚುಮುಪಬ್ಬಜನ್ತಿ॥

“ಅಚಿನ್ತಿತಮ್ಪಿ ಭವತಿ, ಚಿನ್ತಿತಮ್ಪಿ ವಿನಸ್ಸತಿ।
ನ ಹಿ ಚಿನ್ತಾಮಯಾ ಭೋಗಾ, ಇತ್ಥಿಯಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ವಾ॥

“ಸರಭಂ ಗಿರಿದುಗ್ಗಸ್ಮಿಂ, ಯಂ ತ್ವಂ ಅನುಸರೀ ಪುರೇ।
ಅಲೀನಚಿತ್ತಸ್ಸ ತುವಂ, ವಿಕ್ಕನ್ತಮನುಜೀವಸಿ॥

“ಯೋ ತಂ ವಿದುಗ್ಗಾ ನರಕಾ ಸಮುದ್ಧರಿ,
ಸಿಲಾಯ ಯೋಗ್ಗಂ ಸರಭೋ ಕರಿತ್ವಾ।
ದುಕ್ಖೂಪನೀತಂ ಮಚ್ಚುಮುಖಾ ಪಮೋಚಯಿ,
ಅಲೀನಚಿತ್ತಂ ತ ಮಿಗಂ ವದೇಸಿ॥

“ಕಿಂ ತ್ವಂ ನು ತತ್ಥೇವ ತದಾ ಅಹೋಸಿ,
ಉದಾಹು ತೇ ಕೋಚಿ ನಂ ಏತದಕ್ಖಾ।
ವಿವಟ್ಟಚ್ಛದ್ದೋ ನುಸಿ ಸಬ್ಬದಸ್ಸೀ,
ಞಾಣಂ ನು ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭಿಂಸರೂಪಂ॥

“ನ ಚೇವಹಂ ತತ್ಥ ತದಾ ಅಹೋಸಿಂ,
ನ ಚಾಪಿ ಮೇ ಕೋಚಿ ನಂ ಏತದಕ್ಖಾ।
ಗಾಥಾಪದಾನಞ್ಚ ಸುಭಾಸಿತಾನಂ,
ಅತ್ಥಂ ತದಾನೇನ್ತಿ ಜನಿನ್ದ ಧೀರಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೩.೧೩೪-೧೪೩) -

ಇಮಂ ತೇರಸನಿಪಾತೇ ಸರಭಜಾತಕಞ್ಚ ಕಥೇಸಿ। ಇಮಾನಿ ಪನ ಪಞ್ಚಪಿ ಜಾತಕಾನಿ ಅತೀತೇಪಿ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತೋ ಜಾನಾತೀತಿ ಸತ್ಥಾರಾ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾನುಭಾವಪ್ಪಕಾಸನತ್ಥಮೇವ ಕಥಿತಾನೀತಿ ಏವಂ ಆಗಮನತೋಪಿ ಥೇರೋ ಮಹಾಪಞ್ಞತಾಯ ಏತದಗ್ಗಟ್ಠಾನಂ ಲಭಿ।

ಕಥಂ **ಚಿಣ್ಣವಸಿತೋ**ತಿ? ಚಿಣ್ಣಂ ಕಿರೇತಂ ಥೇರಸ್ಸ ಚತುಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ಅಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಕಥೇತೀತಿ ಏವಂ ಚಿಣ್ಣವಸಿತೋಪಿ ಥೇರೋ ಮಹಾಪಞ್ಞತಾಯ ಏತದಗ್ಗಟ್ಠಾನಂ ಲಭಿ।

ಕಥಂ **ಗುಣಾತಿರೇಕತೋ**ತಿ? ಠಪೇತ್ವಾ ಹಿ ದಸಬಲಂ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಏಕಸಾವಕೋಪಿ ಮಹಾಪಞ್ಞತಾಯ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿನಾ ಸದಿಸೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ಏವಂ ಗುಣಾತಿರೇಕತೋಪಿ ಥೇರೋ ಮಹಾಪಞ್ಞತಾಯ ಏತದಗ್ಗಟ್ಠಾನಂ ಲಭಿ।

ಯಥಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ, ಏವಂ **ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರೋಪಿ** ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಚತೂಹಿಪಿ ಇಮೇಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಏತದಗ್ಗಟ್ಠಾನಂ ಲಭಿ। ಕಥಂ? ಥೇರೋ ಹಿ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ ನನ್ದೋಪನನ್ದಸದಿಸಮ್ಪಿ ನಾಗರಾಜಾನಂ ದಮೇಸೀತಿ ಏವಂ ತಾವ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಲಭಿ। ನ ಪನೇಸ ಇದಾನೇವ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ, ಅತೀತೇ ಪಞ್ಚ ಜಾತಿಸತಾನಿ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋಪಿ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಅಹೋಸೀತಿ।

"ಯೋ ಪಬ್ಬಜೀ ಜಾತಿಸತಾನಿ ಪಞ್ಚ,
ಪಹಾಯ ಕಾಮಾನಿ ಮನೋರಮಾನಿ।
ತಂ ವೀತರಾಗಂ ಸುಸಮಾಹಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ,
ಪರಿನಿಬ್ಬುತಂ ವನ್ದಥ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ"ನ್ತಿ॥ -

ಏವಂ ಆಗಮನತೋಪಿ ಲಭಿ। ಚಿಣ್ಣಂ ಚೇತಂ ಥೇರಸ್ಸ ನಿರಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಇದ್ಧಿಬಲೇನ ನಿರಯಸತ್ತಾನಂ ಅಸ್ಸಾಸಜನನತ್ಥಂ ಸೀತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಚಕ್ಕಮತ್ತಂ ಪದುಮಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಪದುಮಕಣ್ಣಿಕಾಯಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇತಿ, ದೇವಲೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದೇವಸಙ್ಘಂ ಕಮ್ಮಗತಿಂ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಸಚ್ಚಕಥಂ ಕಥೇತೀತಿ ಏವಂ ಚಿಣ್ಣವಸಿತೋ ಲಭಿ। ಠಪೇತ್ವಾ ಚ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಅಞ್ಞೋ ಸಾವಕೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ವಿಯ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ ನತ್ಥೀತಿ ಏವಂ ಗುಣಾತಿರೇಕತೋ ಲಭಿ।

ಯಥಾ ಚೇಸ, ಏವಂ **ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋಪಿ** ಸಬ್ಬೇಹೇವಿಮೇಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಏತದಗ್ಗಟ್ಠಾನಂ ಲಭಿ। ಕಥಂ? ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹಿ ಥೇರಸ್ಸ ತಿಗಾವುತಂ ಮಗ್ಗಂ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ ತೀಹಿ ಓವಾದೇಹಿ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮಹಾಪಥವೀ ಉದಕಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಕಮ್ಪಿ, ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಥೇರಸ್ಸ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಗತೋ। ಏವಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಲಭಿ। ನ ಚೇಸ ಇದಾನೇವ ಧುತಧರೋ, ಅತೀತೇ ಪಞ್ಚ ಜಾತಿಸತಾನಿ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋಪಿ ಧುತಧರೋವ ಅಹೋಸಿ।

"ಯೋ ಪಬ್ಬಜೀ ಜಾತಿಸತಾನಿ ಪಞ್ಚ,
ಪಹಾಯ ಕಾಮಾನಿ ಮನೋರಮಾನಿ।
ತಂ ವೀತರಾಗಂ ಸುಸಮಾಹಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ,
ಪರಿನಿಬ್ಬುತಂ ವನ್ದಥ ಮಹಾಕಸ್ಸಪ"ನ್ತಿ॥ -

ಏವಂ ಆಗಮನತೋಪಿ ಲಭಿ। ಚಿಣ್ಣಂ ಚೇತಂ ಥೇರಸ್ಸ ಚತುಪರಿಸಮಜ್ಝಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತೋ ದಸ ಕಥಾವತ್ಥೂನಿ ಅವಿಜಹಿತ್ವಾವ ಕಥೇತೀತಿ ಏವಂ ಚಿಣ್ಣವಸಿತೋ ಲಭಿ। ಠಪೇತ್ವಾ ಚ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಅಞ್ಞೋ ಸಾವಕೋ ತೇರಸಹಿ ಧುತಗುಣೇಹಿ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಸದಿಸೋ ನತ್ಥೀತಿ ಏವಂ ಗುಣಾತಿರೇಕತೋ ಲಭಿ । ಇಮಿನಾವ ನಿಯಾಮೇನ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಥೇರಾನಂ ಯಥಾಲಾಭತೋ ಗುಣೇ ಕಿತ್ತೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಗುಣವಸೇನೇವ ಹಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಯಥಾ ನಾಮ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಚಕ್ಕರತನಾನುಭಾವೇನ ಚಕ್ಕವಾಳಗಬ್ಭೇ ರಜ್ಜಸಿರಿಂ ಪತ್ವಾ "ಪತ್ತಬ್ಬಂ ಮೇ ಪತ್ತಂ, ಕಿಂ ಮೇ ಇದಾನಿ ಮಹಾಜನೇನ ಓಲೋಕಿತೇನಾ"ತಿ ನ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಹುತ್ವಾ ರಜ್ಜಸಿರಿಂಯೇವ ಅನುಭೋತಿ, ಕಾಲೇನ ಪನ ಕಾಲಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಟ್ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ನಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬೇ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪಗ್ಗಹೇತಬ್ಬೇ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಠಾನನ್ತರೇಸು ಚ ಠಪೇತಬ್ಬಯುತ್ತಕೇ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇತಿ, ಏವಮೇವಂ ಮಹಾಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ಅಧಿಗತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಆನುಭಾವೇನ ಅನುಪ್ಪತ್ತಧಮ್ಮರಜ್ಜೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾಪಿ "ಕಿಂ ಮೇ ಇದಾನಿ ಲೋಕೇನ ಓಲೋಕಿತೇನ, ಅನುತ್ತರಂ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖಂ ಅನುಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕತಂ ಅನಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚತುಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸರಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಯಮಾನೋ ನಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಯುತ್ತೇ ಕಣ್ಹಧಮ್ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಸಿನೇರುಪಾದೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ವಿಯ

ಅಪಾಯಭಯಸನ್ತಜ್ಜನೇನ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಯುತ್ತೇ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಭವಗ್ಗೇ ನಿಸೀದಾಪೇನ್ತೋ ವಿಯ ಪಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇತಬ್ಬಯುತ್ತಕೇ ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞತ್ಥೇರಾದಯೋ ಸಾವಕೇ ಯಾಥಾವಸರಸಗುಣವಸೇನೇವ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ **ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ರತ್ತಞ್ಞೂನಂ, ಯದಿದಂ ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞತ್ಥೇರವತ್ಥು

ತತ್ಥ **ಏತದಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಪದಂ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ। **ರತ್ತಞ್ಞೂನ**ನ್ತಿ ರತ್ತಿಯೋ ಜಾನನ್ತಾನಂ। ಠಪೇತ್ವಾ ಹಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಅಞ್ಞೋ ಸಾವಕೋ ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞತ್ಥೇರತೋ ಪಠಮತರಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಥೇರೋ ಚಿರಕಾಲಂ ರತ್ತಿಯೋ ಜಾನಾತೀತಿ ರತ್ತಞ್ಞೂ। ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪಟಿವಿದ್ಧತ್ತಾ ಯದಾ ತೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಟಿವಿದ್ಧೋ, ಚಿರಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಂ ರತ್ತಿಂ ಜಾನಾತೀತಿಪಿ ರತ್ತಞ್ಞೂ। ಅಪಿಚ ಖೀಣಾಸವಾನಂ ರತ್ತಿದಿವಸಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಪಾಕಟೋವ ಹೋತಿ, ಅಯಞ್ಚ ಪಠಮಖೀಣಾಸವೋತಿ ಏವಮ್ಪಿ ರತ್ತಞ್ಞೂನಂ ಸಾವಕಾನಂ ಅಯಮೇವ ಅಗ್ಗೋ ಪುರಿಮಕೋಟಿಭೂತೋ ಸೇಟ್ಠೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ರತ್ತಞ್ಞೂನಂ ಯದಿದಂ ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ"ತಿ।

ಏತ್ಥ ಚ **ಯದಿದ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತೋ, ತಸ್ಸ ಥೇರಂ ಅವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಯೋ ಏಸೋತಿ, ಅಗ್ಗಸದ್ದಂ ಅವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಯಂ ಏತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ**ತಿ ಞಾತಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ಪಟಿವಿದ್ಧಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ। ತೇನೇವಾಹ - "ಅಞ್ಞಾಸಿ ವತ, ಭೋ, ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ, ಅಞ್ಞಾಸಿ ವತ, ಭೋ, ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋತಿ। ಇತಿ ಹಿದಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಅಹೋಸೀ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೧೦೮೧; ಮಹಾವ॰ ೧೭)।

ಅಯಂ ಪನ ಥೇರೋ ಕತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಪುಬ್ಬಪತ್ಥನಂ ಅಭಿನೀಹಾರಂ ಅಕಾಸಿ, ಕದಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಕದಾನೇನ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಧಿಗತೋ, ಕದಾ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪಿತೋತಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಸಬ್ಬೇಸುಪಿ ಏತದಗ್ಗೇಸು ಪಞ್ಹಕಮ್ಮಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ತತ್ಥ ಇಮಸ್ಸ ತಾವ ಥೇರಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಇತೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಮತ್ಥಕೇ ಪದುಮುತ್ತರೋ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉದಪಾದಿ, ತಸ್ಸ ಪಟಿವಿದ್ಧಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಮಹಾಬೋಧಿಪಲ್ಲಙ್ಕತೋ ಉಟ್ಠಹನ್ತಸ್ಸ ಮಹಾಪಥವಿಯಂ ಠಪೇತುಂ ಪಾದೇ ಉಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾದಸಮ್ಪುಟಿಚ್ಛನತ್ಥಂ ಮಹನ್ತಂ ಪದುಮಪುಪ್ಫಂ ಉಗ್ಗಞ್ಛಿ, ತಸ್ಸ ಧುರಪತ್ತಾನಿ ನವುತಿಹತ್ಥಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಕೇಸರಂ ತಿಂಸಹತ್ಥಂ, ಕಣ್ಣಿಕಾ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಾ, ಪಾದೇನ ಪತಿಟ್ಠಿತಟ್ಠಾನಂ ಏಕಾದಸಹತ್ಥಂ। ತಸ್ಸ ಪನ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ಅಟ್ಠಪಣ್ಣಾಸಹತ್ಥುಬ್ಬೇಧಂ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ಪದುಮಕಣ್ಣಿಕಾಯ ದಕ್ಖಿಣಪಾದೇ ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತೇ ಮಹಾತುಮ್ಬಮತ್ತಾ ರೇಣು ಉಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಸರೀರಂ ಓಕಿರಮಾನಾ ಓತರಿ, ವಾಮಪಾದಸ್ಸ ಠಪನಕಾಲೇಪಿ ತಥಾರೂಪಂಯೇವ ಪದುಮಂ ಉಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಪಾದಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ತತೋಪಿ ಉಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ವುತ್ತಪ್ಪಮಾಣಾವ ರೇಣು ಸರೀರಂ ಓಕಿರಿ। ತಂ ಪನ ರೇಣುಂ ಅಭಿಭವಮಾನಾ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸರೀರಪ್ಪಭಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಯನ್ತನಾಳಿಕಾಯ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಸುವಣ್ಣರಸಧಾರಾ ವಿಯ ಸಮನ್ತಾ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಟ್ಠಾನಂ ಏಕೋಭಾಸಂ ಅಕಾಸಿ। ತತಿಯಪಾದುದ್ಧರಣಕಾಲೇ ಪಠಮುಗ್ಗತಂ ಪದುಮಂ ಅನ್ತರಧಾಯಿ, ಪಾದಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನತ್ಥಂ ಅಞ್ಞಂ ನವಂ ಪದುಮಂ ಉಗ್ಗಞ್ಛಿ। ಇಮಿನಾವ ನಿಯಾಮೇನ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥಾಪಿ ಮಹಾಪದುಮಂ ಉಗ್ಗಚ್ಛತಿ। ತೇನೇವಸ್ಸ "ಪದುಮುತ್ತರಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ।

ಏವಂ ಸೋ ಭಗವಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೋ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನೀಸು ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರನ್ತೋ ಹಂಸವತೀನಗರಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ । ತಸ್ಸ ಆಗತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ ಪಿತಾ ಮಹಾರಾಜಾ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಕೇಚಿ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಕೇಚಿ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಕೇಚಿ ಅನಾಗಾಮೀ ಕೇಚಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ರಾಜಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ದಸಬಲಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಕಾಲಂ

ಆರೋಚಾಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಕನಿವೇಸನೇ ಮಹಾದಾನಂ ಅದಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಭತ್ತಾನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹಾರಮೇವ ಗತೋ। ತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಪುನದಿವಸೇ ನಾಗರಾ, ಪುನದಿವಸೇ ರಾಜಾತಿ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ದಾನಂ ಅದಂಸು।

ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಅಯಂ ಥೇರೋ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಏಕದಿವಸಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರವಾಸಿನೋ ಗನ್ಧಮಾಲಾದಿಹತ್ಥೇ ಯೇನ ಬುದ್ಧೋ, ಯೇನ ಧಮ್ಮೋ, ಯೇನ ಸಙ್ಘೋ, ತನ್ನಿನ್ನೇ ತಪ್ಪೋಣೇ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ತೇನ ಮಹಾಜನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಟ್ಠಾನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಮಯೇ ಪದುಮುತ್ತರೋ ಭಗವಾ ಅತ್ತನೋ ಸಾಸನೇ ಪಠಮಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಧಮ್ಮಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ಸೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಸುತ್ವಾ "ಮಹಾ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು, ಠಪೇತ್ವಾ ಕಿರ ಬುದ್ಧಂ ಅಞ್ಞೋ ಇಮಿನಾ ಪಠಮತರಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಅಹೋ ವತಾಹಮ್ಪಿ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝನಸಮತ್ಥೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಸ್ವೇ ಮಯ್ಹಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ನಿಮನ್ತೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ।

ಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಸಕನಿವೇಸನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ನಿಸಜ್ಜನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ಧದಾಮಮಾಲಾದಾಮಾದೀಹಿ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಪಣೀತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಯಾದಾಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಕನಿವೇಸನೇ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಿಚಿತ್ರಯಾಗುಖಜ್ಜಕಪರಿವಾರಂ ನಾನಾರಸಸೂಪಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಗನ್ಧಸಾಲಿಭೋಜನಂ ದತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ತಿಚೀವರಪಹೋನಕೇ ವಙ್ಗಪಟ್ಟೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ನಾಹಂ ಪರಿತ್ತಕಸ್ಸ ಠಾನಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಚರಾಮಿ, ಮಹನ್ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ಥೇನ್ತೋ ಚರಾಮಿ, ನ ಖೋ ಪನ ಸಕ್ಕಾ ಏಕಮೇವ ದಿವಸಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇತು"ನ್ತಿ "ಅನುಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪತ್ಥೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ದುಸ್ಸಕೋಟ್ಠಾಗಾರಂ ವಿವರಾಪೇತ್ವಾ ಉತ್ತಮಸುಖುಮವತ್ಥಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ ತಿಚೀವರೇನ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಯೋ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಇತೋ ಸತ್ತದಿವಸಮತ್ಥಕೇ ಭಿಕ್ಖು ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪಿತೋ, ಅಹಮ್ಪಿ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಯ ಅನಾಗತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಪಾದಮೂಲೇ ಸೀಸಂ ಕತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ।

ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ "ಇಮಿನಾ ಕುಲಪುತ್ತೇನ ಮಹಾಅಧಿಕಾರೋ ಕತೋ, ಸಮಿಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ ನು ಖೋ ಏತಸ್ಸ ಅಯಂ ಪತ್ಥನಾ ನೋ"ತಿ ಅನಾಗತಂಸಞಾಣಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ "ಸಮಿಜ್ಝಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪಸ್ಸಿ। ಬುದ್ಧಾನಞ್ಹಿ ಅತೀತಂ ವಾ ಅನಾಗತಂ ವಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ವಾ ಆರಬ್ಭ ಆವಜ್ಜೇನ್ತಾನಂ ಆವರಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅನೇಕಕಪ್ಪಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸನ್ತರಮ್ಪಿ ಚ ಅತೀತಂ ವಾ ಅನಾಗತಂ ವಾ ಚಕ್ಕವಾಳಸಹಸ್ಸನ್ತರಮ್ಪಿ ಚ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ವಾ ಆವಜ್ಜನಪಟಿಬದ್ಧಮೇವ ಮನಸಿಕಾರಪಟಿಬದ್ಧಮೇವ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯೇನ ಞಾಣೇನ ಸೋ ಭಗವಾ ಇದಂ ಅದ್ದಸ - "ಅನಾಗತೇ ಸತಸಹಸ್ಸಕಪ್ಪಪರಿಯೋಸಾನೇ ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತದಾ ಇಮಸ್ಸ ಪತ್ಥನಾ ಸಮಿಜ್ಝಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಅಥ ನಂ ಏವಮಾಹ - "ಅಮ್ಭೋ, ಕುಲಪುತ್ತ, ಅನಾಗತೇ ಸತಸಹಸ್ಸಕಪ್ಪಪರಿಯೋಸಾನೇ ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ , ತ್ವಂ ತಸ್ಸ ಪಠಮಕಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ತೇಪರಿವಟ್ಟಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನಸುತ್ತನ್ತಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅಟ್ಠಾರಸಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಕೋಟೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಹಸ್ಸನಯಸಮ್ಪನ್ನೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ।

ಇತಿ ಸತ್ಥಾ ತಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಚತುರಾಸೀತಿ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಸಹಸ್ಸಾನಿ ದೇಸೇತ್ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಸುವಣ್ಣಕ್ಖನ್ಧೋ ವಿಯ ಏಕಗ್ಘನಂ ಅಹೋಸಿ, ಸರೀರಚೇತಿಯಂ ಪನಸ್ಸುಬ್ಬೇಧೇನ ಸತ್ತಯೋಜನಿಕಂ ಅಕಂಸು। ಇಟ್ಠಕಾ ಸುವಣ್ಣಮಯಾ ಅಹೇಸುಂ, ಹರಿತಾಲಮನೋಸಿಲಾಯ ಮತ್ತಿಕಾಕಿಚ್ಚಂ,

ತೇಲೇನ ಉದಕಕಿಚ್ಚಂ ಸಾಧಯಿಂಸು। ಬುದ್ಧಾನಂ ಧರಮಾನಕಾಲೇ ಸರೀರಪ್ಪಭಾ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕಂ ಫರಿ, ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾನಂ ಪನ ತೇಸಂ ರಸ್ಮಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಸತಂ ಅವತ್ಥರಿ।

ಅಯಂ ಸೇಟ್ಠಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸರೀರಚೇತಿಯಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸರತನಗ್ಘಿಯಾನಿ ಕಾರೇಸಿ। ಚೇತಿಯಪತಿಟ್ಠಾಪನದಿವಸೇ ಅನ್ತೋಚೇತಿಯೇ ರತನಘರಂ ಕಾರೇಸಿ। ಸೋ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಂ ಮಹನ್ತಂ ದಾನಾದಿಮಯಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ದೇವಪುರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ದೇವೇಸು ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಸಂಸರನ್ತಸ್ಸೇವ ನವನವುತಿ ಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಾನಿ ನವ ಕಪ್ಪಸತಾನಿ ನವ ಚ ಕಪ್ಪಾ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಾ। ಏತ್ತಕಸ್ಸ ಕಾಲಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಇತೋ ಏಕನವುತಿಕಪ್ಪಮತ್ಥಕೇ ಅಯಂ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಬನ್ಧುಮತೀನಗರಸ್ಸ ದ್ವಾರಸಮೀಪೇ ಗಾಮೇ ಕುಟುಮ್ಬಿಯಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ತಸ್ಸ **ಮಹಾಕಾಲೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ, ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ ಪನಸ್ಸ ಚೂಳಕಾಲೋ ನಾಮ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಪಸ್ಸೀ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತಪುರಾ ಚವಿತ್ವಾ ಬನ್ಧುಮತೀನಗರೇ ಬನ್ಧುಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನತ್ಥಾಯ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಆಯಾಚಿತೋ "ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕನಿಟ್ಠಂ ಖಣ್ಡಂ ನಾಮ ರಾಜಕುಮಾರಂ ತಿಸ್ಸಞ್ಚ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತಂ "ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ ಸಮತ್ಥಾ"ತಿ ದಿಸ್ವಾ "ತೇಸಞ್ಚ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಪಿತು ಚ ಸಙ್ಗಹಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಬೋಧಿಮಣ್ಡತೋ ಆಕಾಸೇನೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಖೇಮೇ ಮಿಗದಾಯೇ ಓತರಿತ್ವಾ ತೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ತೇ ದ್ವೇಪಿ ಜನಾ ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಪಾಣಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅರಹತ್ತಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು।

ಅಥಾಪರೇಪಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಕಾಲೇ ಅನುಪಬ್ಬಜಿತಾ ಚತುರಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸಾ ಕುಲಪುತ್ತಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ತಂ ತತ್ಥೇವ ಖಣ್ಡತ್ಥೇರಂ ಅಗ್ಗಸಾವಕಟ್ಠಾನೇ, ತಿಸ್ಸತ್ಥೇರಂ ದುತಿಯಸಾವಕಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ರಾಜಾಪಿ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ "ಪುತ್ತಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ತೀಸು ಸರಣೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸತ್ಥಾರಂ ಸ್ವಾತನಾಯ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸೋ ಪಾಸಾದವರಗತೋ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಮಯ್ಹಂ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧೋ ಜಾತೋ, ದುತಿಯಪುತ್ತೋ ಮೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕೋ, ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತೋ ದುತಿಯಸಾವಕೋ। ಇಮೇ ಚ ಅವಸೇಸಭಿಕ್ಖೂ ಗಿಹಿಕಾಲೇಪಿ ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತಮೇವ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ವಿಚರಿಂಸು, ಇಮೇ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ದಾನಿಪಿ ಮಯ್ಹಮೇವ ಭಾರಾ, ಅಹಮೇವ ತೇ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಓಕಾಸಂ ನ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ವಿಹಾರದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ರಾಜಗೇಹದ್ವಾರಾ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಖದಿರಪಾಕಾರಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ವತ್ಥೇಹಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದಾಪೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಸುವಣ್ಣತಾರಕವಿಚಿತ್ತಂ ಸಮೋಲಮ್ಬಿತತಾಲಕ್ಖನ್ಧಮತ್ತವಿವಿಧಪುಪ್ಫದಾಮವಿತಾನಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾಭೂಮಿಂ ವಿಚಿತ್ತತ್ಥರಣೇಹಿ ಸನ್ಥರಾಪೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಮಾಲಾಗಚ್ಛಕೇಸು ಪುಣ್ಣಘಟೇ ಸಕಲಮಗ್ಗವಾಸತ್ಥಾಯ ಚ ಗನ್ಧನ್ತರೇಸು ಪುಪ್ಫಾನಿ ಪುಪ್ಫನ್ತರೇಸು ಗನ್ಧೇ ಚ ಠಪಾಪೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಕಾಲಂ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ। ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಅನ್ತೋಸಾಣಿಯಾವ ರಾಜಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತಿ। ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ದಟ್ಠುಮ್ಪಿ ನ ಲಭತಿ, ಕುತೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖಂ ವಾ ದಾತುಂ ಪೂಜಂ ವಾ ಕಾತುಂ।

ನಾಗರಾ ಚಿನ್ತೇಸುಂ – "ಅಜ್ಜ ಸತ್ಥು ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸತ್ತಮಾಸಾಧಿಕಾನಿ ಸತ್ತ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ, ಮಯಞ್ಚ ದಟ್ಠುಮ್ಪಿ ನ ಲಭಾಮ, ಪಗೇವ ಭಿಕ್ಖಂ ವಾ ದಾತುಂ ಪೂಜಂ ವಾ ಕಾತುಂ ಧಮ್ಮಂ ವಾ ಸೋತುಂ। ರಾಜಾ 'ಮಯ್ಹಂ ಏವ ಬುದ್ಧೋ, ಮಯ್ಹಂ ಧಮ್ಮೋ, ಮಯ್ಹಂ ಸಙ್ಘೋ'ತಿ ಮಮಾಯಿತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಉಪಟ್ಠಹತಿ। ಸತ್ಥಾ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ನ ರಞ್ಞೋಯೇವ ಅತ್ಥಾಯ। ನ ಹಿ ರಞ್ಞೋಯೇವ ನಿರಯೋ ಉಣ್ಹೋ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ನೀಲುಪ್ಪಲವನಸದಿಸೋ।

ತಸ್ಮಾ ರಾಜಾನಂ ಏವಂ ವದಾಮ ‘ಸಚೇ ನೋ ಸತ್ಥಾರಂ ದೇತಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ। ನೋ ಚೇ ದೇತಿ, ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋಮ। ನ ಸಕ್ಕಾ ಖೋ ಪನ ಸುದ್ಧನಾಗರೇಹೇವ ಏವಂ ಕಾತುಂ, ಏಕಂ ಜೇಟ್ಠಕಪುರಿಸಮ್ಪಿ ಗಣ್ಹಾಮಾ’”ತಿ ಸೇನಾಪತಿಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ “ಸಾಮಿ ಕಿಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಕ್ಖೋ ಹೋಹಿಸಿ, ಉದಾಹು ರಞ್ಞೋ”ತಿ ಆಹಂಸು। ಸೋ ಆಹ - “ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಕ್ಖೋ ಹೋಮಿ, ಅಪಿಚ ಖೋ ಪನ ಪಠಮದಿವಸೋ ಮಯ್ಹಂ ದಾತಬ್ಬೋ”ತಿ। ತೇ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿಂಸು।

ಸೋ ರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ “ನಾಗರಾ, ದೇವ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕುಪಿತಾ”ತಿ ಆಹ। ಕಿಮತ್ಥಂ ತಾತಾತಿ? ಸತ್ಥಾರಂ ಕಿರ ತುಮ್ಹೇವ ಉಪಟ್ಠಹಥ, ಅಮ್ಹೇ ನ ಲಭಾಮಾತಿ। ಸಚೇ ಇದಾನಿಪಿ ಲಭನ್ತಿ, ನ ಕುಪ್ಪನ್ತಿ। ಅಲಭನ್ತಾ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಜ್ಝಿತುಕಾಮಾ, ದೇವಾತಿ। ಯುಜ್ಝಾಮಿ, ತಾತ, ನ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ದೇಮೀತಿ। ದೇವ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಾಸಾ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಜ್ಝಾಮಾತಿ ವದನ್ತಿ, ತುಮ್ಹೇ ಕಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಯುಜ್ಝಿಸ್ಸಥಾತಿ? ನನು ತ್ವಂ ಸೇನಾಪತೀತಿ? ನಾಗರೇಹಿ ವಿನಾ ಅಸಮತ್ಥೋ ಅಹಂ, ದೇವಾತಿ। ತತೋ ರಾಜಾ “ಬಲವನ್ತೋ ನಾಗರಾ, ಸೇನಾಪತಿಪಿ ತೇಸಂಯೇವ ಪಕ್ಖೋ”ತಿ ಞತ್ವಾ “ಅಞ್ಞಾನಿ ಸತ್ತಮಾಸಾಧಿಕಾನಿ ಸತ್ತ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ದೇನ್ತೂ”ತಿ ಆಹ। ನಾಗರಾ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿಂಸು। ರಾಜಾ “ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ಪಞ್ಚವಸ್ಸಾನೀ”ತಿ ಏವಂ ಹಾಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇ ಸತ್ತ ದಿವಸೇ ಯಾಚಿ । ನಾಗರಾ “ಅತಿಕಕ್ಖಳಂ ದಾನಿ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಅನುಜಾನಿಂಸು। ರಾಜಾ ಸತ್ತಮಾಸಾಧಿಕಾನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಸಂವಚ್ಛರಾನಂ ಸಜ್ಜಿತಂ ದಾನಮುಖಂ ಸತ್ತನ್ನಮೇವ ದಿವಸಾನಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಛ ದಿವಸೇ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾನಂಯೇವ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ನಾಗರೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ “ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಥ, ತಾತಾ, ಏವರೂಪಂ ದಾನಂ ದಾತು”ನ್ತಿ ಆಹ। ತೇಪಿ “ನನು ಅಮ್ಹೇಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯೇತಂ ದೇವಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನ”ನ್ತಿ ವತ್ವಾ “ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಆಹಂಸು। ರಾಜಾ ಪಿಟ್ಠಿಹತ್ಥೇನ ಅಸ್ಸೂನಿ ಪುಞ್ಛಮಾನೋ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ, “ಭನ್ತೇ, ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಭಾರಂ ಅಕತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿಂ, ನಾಗರಾನಂ ದಾನಿ ಮೇ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ನಾಗರಾ ಹಿ ‘ಮಯಂ ದಾನಂ ದಾತುಂ ನ ಲಭಾಮಾ’ತಿ ಭಗವಾ ಕುಪ್ಪನ್ತಿ। ಸ್ವೇವ ಪಟ್ಠಾಯ ತೇಸಂ ಅನುಗ್ಗಹಂ ಕರೋಥಾ”ತಿ ಆಹ।

ಅಥ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಸೇನಾಪತಿ ಮಹಾದಾನಂ ಅದಾಸಿ। ತತೋ ನಾಗರಾ ರಞ್ಞಾ ಕತಸಕ್ಕಾರತೋ ಉತ್ತರಿತರಂ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಕತ್ವಾ ದಾನಂ ಅದಂಸು। ಏತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಸಕಲನಗರಸ್ಸ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಗತಾಯ ದ್ವಾರಗಾಮವಾಸಿನೋ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಸಜ್ಜಯಿಂಸು। ಮಹಾಕಾಲಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ಚೂಳಕಾಲಂ ಆಹ - “ದಸಬಲಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಸ್ವೇವ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಕಿಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ? ತ್ವಮೇವ ಭಾತಿಕ ಜಾನಾಹೀತಿ। ಸಚೇ ಮಯ್ಹಂ ರುಚಿಯಾ ಕರೋಸಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸೋಳಸಕರೀಸಮತ್ತೇಸು ಖೇತ್ತೇಸು ಗಹಿತಗಬ್ಭಾ ಸಾಲಿಯೋ ಅತ್ಥಿ। ಸಾಲಿಗಬ್ಭಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಪಚಾಪೇಮಾತಿ। ಏವಂ ಕಯಿರಮಾನೇ ಕಸ್ಸಚಿ ಉಪಕಾರೋ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ನೇತಂ ಮಯ್ಹಂ ರುಚ್ಚತೀತಿ। ಸಚೇ ತ್ವಂ ಏವಂ ನ ಕರೋಸಿ, ಅಹಂ ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಕಂ ಮಮಾಯಿತುಂ ಲಭಾಮೀತಿ ಸೋಳಸಕರೀಸಮತ್ತಂ ಖೇತ್ತಂ ಮಜ್ಝೇ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಕರೀಸಟ್ಠಾನೇ ಸೀಮಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಾಲಿಗಬ್ಭಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಅಸಮ್ಭಿನ್ನೇ ಖೀರೇ ಪಚಾಪೇತ್ವಾ ಚತುಮಧುರಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಕುಟುಮ್ಬಿಕಸ್ಸ ಖೋ ಗಬ್ಭಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಗಹಿತಗಹಿತಟ್ಠಾನಂ ಪುನ ಪೂರತಿ। ಪುಥುಕಕಾಲೇ ಪುಥುಕಗ್ಗಂ ನಾಮ ಅದಾಸಿ, ಗಾಮವಾಸೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಗ್ಗಸಸ್ಸಂ ನಾಮ ಅದಾಸಿ, ಲಾಯನೇ ಲಾಯನಗ್ಗಂ, ವೇಣಿಕರಣೇ ವೇಣಗ್ಗಂ, ಕಲಾಪಾದೀಸು ಕಲಾಪಗ್ಗಂ ಖಲಗ್ಗಂ ಖಲಭಣ್ಡಗ್ಗಂ ಕೋಟ್ಠಗ್ಗನ್ತಿ। ಏವಂ ಸೋ ಏಕಸಸ್ಸೇವ ನವ ವಾರೇ ಅಗ್ಗದಾನಂ ಅದಾಸಿ। ತಮ್ಪಿ ಸಸ್ಸಂ ಅತಿರೇಕಂ ಉಟ್ಠಾನಸಮ್ಪನ್ನಂ ಅಹೋಸಿ।

ಯಾವ ಬುದ್ಧಾ ಧರತಿ, ಯಾವ ಚ ಸಙ್ಘೋ ಧರತಿ, ಏತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ದೇವೇಸು ಚೇವ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಸಂಸರನ್ತೋ ಏಕನವುತಿಕಪ್ಪೇ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥು ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನಕಾಲೇ ಕಪಿಲವತ್ಥುನಗರಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ದೋಣವತ್ಥುಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ **ಕೋಣ್ಡಞ್ಞಮಾಣವೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವುಡ್ಢಿಮನ್ವಾಯ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ

ಲಕ್ಖಣಮನ್ತಾನಂ ಪಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತಪುರಾ ಚವಿತ್ವಾ ಕಪಿಲವತ್ಥುಪುರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಅಟ್ಠುತ್ತರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತಂ ಅಹತವತ್ಥೇಹಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪೋದಕಂ ಮಧುಪಾಯಾಸಂ ಪಾಯೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಅನ್ತರೇ ಅಟ್ಠ ಜನೇ ಉಚ್ಚಿನಿತ್ವಾ ಮಹಾತಲೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ದುಕೂಲಚುಮ್ಬಟಕೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಲಕ್ಖಣಪರಿಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಆನಯಿಂಸು। ಧುರಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಸರೀರಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಉಕ್ಖಿಪಿ। ಏವಂ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಸತ್ತ ಜನಾ ಉಕ್ಖಿಪಿಂಸು। ತೇಸಂ ಪನ ಸಬ್ಬನವಕೋ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞಮಾಣವೋ, ಸೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣವರನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ಠಾನಕಾರಣಂ ನತ್ಥಿ, ಏಕನ್ತೇನೇಸ ವಿವಟ್ಟಚ್ಛದೋ ಬುದ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏಕಮೇವ ಅಙ್ಗುಲಿಂ ಉಕ್ಖಿಪಿ। ಇತರೇ ಪನ ಸತ್ತ ಜನಾ "ಸಚೇ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸಿಸ್ಸತಿ, ರಾಜಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ। ಸಚೇ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸತಿ, ಬುದ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ದ್ವೇ ಗತಿಯೋ ದಿಸ್ವಾ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಉಕ್ಖಿಪಿಂಸು। ಅಯಂ ಪನ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ಕತಾಧಿಕಾರೋ ಪಚ್ಛಿಮಭವಿಕಸತ್ತೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಇತರೇ ಸತ್ತ ಜನೇ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ "ಇಮೇಹಿ ಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ಠಾನಕರಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ನಿಸ್ಸಂಸಯಂ ಬುದ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏಕಮೇವ ಗತಿಂ ಅದ್ದಸ, ತಸ್ಮಾ ಏಕಂ ಅಙ್ಗುಲಿಂ ಉಕ್ಖಿಪಿ। ತತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅತ್ತನೋ ಘರಾನಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುತ್ತೇ ಆಮನ್ತಯಿಂಸು - "ತಾತಾ, ಅಮ್ಹೇ ಮಹಲ್ಲಕಾ, ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಪುತ್ತಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಪ್ಪತ್ತಂ ಮಯಂ ಸಮ್ಭಾವೇಯ್ಯಾಮ ವಾ ನೋ ವಾ। ತುಮ್ಹೇ ತಸ್ಮಿಂ ಕುಮಾರೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೇ ತಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ।

ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಾಪಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಧಾತಿಯೋ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿಹಾರಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ವುದ್ಧಿಂ ಆಪಾದೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋಪಿ ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತೋ ದೇವೋ ವಿಯ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ಪರಿಪಕ್ಕೇ ಞಾಣೇ ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಚ ಆನಿಸಂಸಂ ದಿಸ್ವಾ ರಾಹುಲಕುಮಾರಸ್ಸ ಜಾತದಿವಸೇ ಛನ್ನಸಹಾಯೋ ಕಣ್ಡಕಂ ಆರುಯ್ಹ ದೇವತಾಹಿ ವಿವಟೇನ ದ್ವಾರೇನ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತೇನೇವ ರತ್ತಿಭಾಗೇನ ತೀಣಿ ರಜ್ಜಾನಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅನೋಮಾನದೀತೀರೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಘಟಿಕಾರಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಆಭತೇ ಅರಹದ್ಧಜೇ ಗಹಿತಮತ್ತೇಯೇವ ವಸ್ಸಸಟ್ಠಿಕತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ಪಾಸಾದಿಕೇನ ಇರಿಯಾಪಥೇನ ರಾಜಗಹಂ ಪತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಣ್ಡವಪಬ್ಬತಚ್ಛಾಯಾಯ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ರಞ್ಞಾ ಮಾಗಧೇನ ರಜ್ಜಸಿರಿಯಾ ನಿಮನ್ತಿಯಮಾನೋಪಿ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಉರುವೇಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ರಮಣೀಯೋ ವತ ಅಯಂ ಭೂಮಿಭಾಗೋ , ಅಲಂ ವತಿದಂ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಧಾನತ್ಥಿಕಸ್ಸ ಪಧಾನಾಯಾ"ತಿ ಪಧಾನಾಭಿಮುಖಂ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಾಸಂ ಉಪಗತೋ।

ತೇನ ಸಮಯೇನ ಇತರೇ ಸತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಯಥಾಕಮ್ಮಂ ಗತಾ, ಸಬ್ಬದಹರೋ ಪನ ಲಕ್ಖಣಪರಿಗ್ಗಾಹಕೋ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞಮಾಣವೋ ಅರೋಗೋ। ಸೋ "ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ತೇಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಪುತ್ತೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಸಿದ್ಧತ್ಥಕುಮಾರೋ ಕಿರ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ಸೋ ಹಿ ನಿಸ್ಸಂಸಯಂ ಬುದ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಿತರೋ ಅರೋಗಾ ಅಸ್ಸು, ಅಜ್ಜ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯುಂ। ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇಪಿ ಇಚ್ಛಥ, ಏಥ ಮಯಂ ತಂ ಮಹಾಪುರಿಸಮನುಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಏಕಚ್ಛನ್ದಾ ಭವಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು। ತಯೋ ಜನಾ ನ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು, ಕೋಣ್ಡಞ್ಞಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಜೇಟ್ಠಕಂ ಕತ್ವಾ ಇತರೇ ಚತ್ತಾರೋ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನೀಸು ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರನ್ತಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಿಂಸು। ತೇ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಮಹಾಪಧಾನಂ ಪದಹನ್ತೇ "ಇದಾನಿ ಬುದ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಇದಾನಿ ಬುದ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಹಮಾನಾ ಸನ್ತಿಕಾವಚರಾವಸ್ಸ ಅಹೇಸುಂ। ಯದಾ ಪನ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಏಕತಿಲತಣ್ಡುಲಾದೀಹಿ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತೋಪಿ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾಯ ಅರಿಯಧಮ್ಮಪಟಿವೇಧಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹರಿ, ತದಾ ತೇ ಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಇಸಿಪತನಂ ಅಗಮಂಸು।

ಅಥ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಓಳಾರಿಕಾಹಾರಪರಿಭೋಗೇನ ಛವಿಮಂಸಲೋಹಿತಪಾರಿಪೂರಿಂ ಕತ್ವಾ ವಿಸಾಖಪುಣ್ಣಮದಿವಸೇ ಸುಜಾತಾಯ ದಿನ್ನಂ ವರಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಂ ನದಿಯಾ ಪಟಿಸೋತಂ ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಅಜ್ಜ ಬುದ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕತಸನ್ನಿಟ್ಠಾನೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಕಾಳೇನ ನಾಗರಾಜೇನ ಅನೇಕೇಹಿ ಥುತಿಸತೇಹಿ ಅಭಿತ್ಥವಿಯಮಾನೋ ಮಹಾಬೋಧಿಮಣ್ಡಂ

ಆರುಯ್ಹ ಅಚಲಟ್ಠಾನೇ ಪಾಚೀನಲೋಕಧಾತುಅಭಿಮುಖೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ವೀರಿಯಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಸೂರಿಯೇ ಧರಮಾನೇಯೇವ ಮಾರಬಲಂ ವಿಧಮಿತ್ವಾ ಪಠಮಯಾಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮೇ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಂ ವಿಸೋಧೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೂಸಕಾಲಸಮನನ್ತರೇ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೇ ಞಾಣಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಅನುಲೋಮಪಟಿಲೋಮಂ ಪಚ್ಚಯಾಕಾರವಟ್ಟಂ ಸಮ್ಮಸನ್ತೋ ಸಬ್ಬಬುದ್ಧೇಹಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಅಸಾಧಾರಣಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಾರಮ್ಮಣಾಯ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ತತ್ಥೇವ ಸತ್ತಾಹಂ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ।

ಏತೇನೇವ ಉಪಾಯೇನ ಸತ್ತಸತ್ತಾಹಂ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ವಿಹರಿತ್ವಾ ರಾಜಾಯತನಮೂಲೇ ಮಧುಪಿಣ್ಡಿಕಭೋಜನಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪುನ ಅಜಪಾಲನಿಗ್ರೋಧಮೂಲಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನೋ ಧಮ್ಮಗಮ್ಭೀರತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕತಾಯ ಚಿತ್ತೇ ನಮನ್ತೇ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಯಾಚಿತೋ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಾದಿಭೇದೇ ಸತ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಂ ದತ್ವಾ "ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಳಾರುದಕಾನಂ ಕಾಲಕತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಪುನ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ "ಬಹೂಪಕಾರಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ, ಯೇ ಮಂ ಪಧಾನಪಹಿತತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಂಸು। ಯಂನೂನಾಹಂ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ। ಇದಂ ಪನ ಸಬ್ಬಮೇವ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪರಿವಿತಕ್ಕಮತ್ತಮೇವ, ಠಪೇತ್ವಾ ಪನ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಸೋಪಿ ಏತದತ್ಥಮೇವ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿ, ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ನವ ವಾರೇ ಅಗ್ಗಸಸ್ಸದಾನಂ ಅದಾಸಿ।

ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಇಸಿಪತನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯೇನ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ, ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ತೇ ತಥಾಗತಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾವ ಅತ್ತನೋ ಕತಿಕಾಯ ಸಣ್ಠಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು। ಏಕೋ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ, ಏಕೋ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸಿ, ಏಕೋ ಪಾದೋದಕಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇಸಿ, ಏಕೋ ಪಾದೇ ಧೋವಿ, ಏಕೋ ತಾಲವಣ್ಟಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬೀಜಮಾನೋ ಠಿತೋ। ಏವಂ ತೇಸು ವತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸಿನ್ನೇಸು ಕೋಣ್ಡಞ್ಞತ್ಥೇರಂ ಕಾಯಸಕ್ಖಿಂ ಕತ್ವಾ ಸತ್ಥಾ ಅನುತ್ತರಂ ತೇಪರಿವಟ್ಟಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನಸುತ್ತನ್ತಂ ಆರಭಿ। ಮನುಸ್ಸಪರಿಸಾ ಪಞ್ಚ ಜನಾವ ಅಹೇಸುಂ, ದೇವಪರಿಸಾ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞತ್ಥೇರೋ ಅಟ್ಠಾರಸಹಿ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಕೋಟೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ "ಮಯಾ ದುಕ್ಕರಸತಾಭತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಠಮಮೇವ ಅಞ್ಞಾಸೀತಿ ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ನಾಮ ಅಯ"ನ್ತಿ ಥೇರಂ ಆಲಪನ್ತೋ "ಅಞ್ಞಾಸಿ ವತ, ಭೋ, ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ, ಅಞ್ಞಾಸಿ ವತ, ಭೋ, ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ"ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಸ ತದೇವ ನಾಮಂ ಜಾತಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಇತಿ ಹಿದಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಅಹೋಸೀ"ತಿ।

ಇತಿ ಥೇರೋ ಆಸಾಳ್ಹಿಪುಣ್ಣಮಾಯಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ, ಪಾಟಿಪದದಿವಸೇ ಭದ್ದಿಯತ್ಥೇರೋ, ದುತಿಯಪಕ್ಖದಿವಸೇ ವಪ್ಪತ್ಥೇರೋ, ತತಿಯಪಕ್ಖದಿವಸೇ ಮಹಾನಾಮತ್ಥೇರೋ, ಪಕ್ಖಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಿಯಂ ಅಸ್ಸಜಿತ್ಥೇರೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ। ಪಞ್ಚಮಿಯಾ ಪನ ಪಕ್ಖಸ್ಸ ಅನತ್ತಲಕ್ಖಣಸುತ್ತನ್ತದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಛ ಲೋಕೇ ಅರಹನ್ತೋ ಹೋನ್ತಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸತ್ಥಾ ಯಸದಾರಕಪ್ಪಮುಖೇ ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸ ಪುರಿಸೇ, ಕಪ್ಪಾಸಿಯವನಸಣ್ಡೇ ತಿಂಸಮತ್ತೇ ಭದ್ದವಗ್ಗಿಯೇ, ಗಯಾಸೀಸೇ ಪಿಟ್ಠಿಪಾಸಾಣೇ ಸಹಸ್ಸಮತ್ತೇ ಪುರಾಣಜಟಿಲೇತಿ ಏವಂ ಮಹಾಜನಂ ಅರಿಯಭೂಮಿಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರಪ್ಪಮುಖಾನಿ ಏಕಾದಸನಹುತಾನಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ, ಏಕಂ ನಹುತಂ ಸರಣತ್ತಯೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಜಮ್ಬುದೀಪತಲೇ ಸಾಸನಂ ಪುಪ್ಫಿತಫಲಿತಂ ಕತ್ವಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಮಣ್ಡಲಂ ಕಾಸಾವಪಜ್ಜೋತಂ ಇಸಿವಾತಪಟಿವಾತಂ ಕರೋನ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಜೇತವನಮಹಾವಿಹಾರಂ

ಪತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಸನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ "ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನ್ತರೇ ಮಮ ಪುತ್ತೋ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗೋ"ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಏತದಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ।

ಥೇರೋಪಿ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕೇ ಅತ್ತನೋ ನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಕರೋನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸನ್ತಿಕಾ ಅಪಕ್ಕಮಿತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ "ಪುಣ್ಣಮಾಣವೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸಾಸನೇ ಅಗ್ಗಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ದಿಸ್ವಾ ದೋಣವತ್ಥುಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯಂ ಪುಣ್ಣಮಾಣವಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಭಾವಂ ಕತ್ವಾ ಸಯಂ ದಸಬಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಭಗವಾ ಮಯ್ಹಂ ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನಂ ಅಸಪ್ಪಾಯಂ, ಆಕಿಣ್ಣೋ ವಿಹರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಛದ್ದನ್ತದಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಛದ್ದನ್ತದಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಛದ್ದನ್ತಹತ್ಥಿಕುಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ದ್ವಾದಸ ವಸ್ಸಾನಿ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ।

ಸಾರಿಪುತ್ತ-ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರವತ್ಥು

೧೮೯-೧೯೦. ದುತಿಯತತಿಯೇಸು **ಮಹಾಪಞ್ಞಾನ**ನ್ತಿ ಮಹತಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾನಂ। **ಇದ್ಧಿಮನ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಇದ್ಧಿಯಾ ಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ। **ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ**ತಿ ತೇಸಂ ಥೇರಾನಂ ನಾಮಂ।

ಇಮೇಸಮ್ಪಿ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಇತೋ ಸತಸಹಸ್ಸಕಪ್ಪಾಧಿಕೇ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಕಪ್ಪಮತ್ಥಕೇ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ನಾಮೇನ ಸರದಮಾಣವೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ , ನಾಮೇನ ಸಿರಿವಡ್ಢನಕುಟುಮ್ಬಿಯೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಸಹಪಂಸುಕೀಳಿತಾವ ಸಹಾಯಕಾ ಅಹೇಸುಂ। ಸರದಮಾಣವೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ಕುಲಸನ್ತಕಂ ಮಹಾಧನಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ರಹೋಗತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ ಇಧಲೋಕತ್ತಭಾವಮೇವ ಜಾನಾಮಿ, ನೋ ಪರಲೋಕತ್ತಭಾವಂ, ಜಾತಸತ್ತಾನಞ್ಚ ಮರಣಂ ನಾಮ ಧುವಂ, ಮಯಾ ಏಕಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಮೋಕ್ಖಧಮ್ಮಗವೇಸನಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಸೋ ಸಹಾಯಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಹ - "ಸಮ್ಮ ಸಿರಿವಡ್ಢನ, ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಮೋಕ್ಖಧಮ್ಮಂ ಗವೇಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ। ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ , ಸಮ್ಮ, ತ್ವಂಯೇವ ಪಬ್ಬಜಾಹೀತಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಪರಲೋಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಸಹಾಯೇ ವಾ ಞಾತಿಮಿತ್ತೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಗತಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅತ್ತನಾ ಕತಂ ಅತ್ತನೋವ ಹೋತೀ"ತಿ। ತತೋ ರತನಕೋಟ್ಠಾಗಾರಂ ವಿವರಾಪೇತ್ವಾ ಕಪಣದ್ಧಿಕವಣಿಬ್ಬಕಯಾಚಕಾನಂ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಪಾದಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ತಸ್ಸ ಏಕೋ ದ್ವೇ ತಯೋತಿ ಏವಂ ಅನುಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಚತುಸತ್ತತಿಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ಜಟಿಲಾ ಅಹೇಸುಂ। ಸೋ ಪಞ್ಚಾಭಿಞ್ಞಾ ಅಟ್ಠ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ತೇಸಮ್ಪಿ ಜಟಿಲಾನಂ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ತೇಪಿ ಸಬ್ಬೇ ಪಞ್ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಅಟ್ಠ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸುಂ।

ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅನೋಮದಸ್ಸೀ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉದಪಾದಿ। ನಗರಂ ಚನ್ದವತೀ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ, ಪಿತಾ ಯಸವನ್ತೋ ನಾಮ ಖತ್ತಿಯೋ, ಮಾತಾ ಯಸೋಧರಾ ನಾಮ ದೇವೀ, ಬೋಧಿ ಅಜ್ಜುನರುಕ್ಖೋ, ನಿಸಭತ್ಥೇರೋ ಚ ಅನೋಮತ್ಥೇರೋ ಚಾತಿ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ, ವರುಣತ್ಥೇರೋ ನಾಮ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ, ಸುನ್ದರಾ ಚ ಸುಮನಾ ಚಾತಿ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಿಕಾ, ಆಯು ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಂ ಅಹೋಸಿ, ಸರೀರಂ ಅಟ್ಠಪಞ್ಞಾಸಹತ್ಥುಬ್ಬೇಧಂ, ಸರೀರಪ್ಪಭಾ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಂ ಫರಿ, ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೋ ಅಹೋಸಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಪಚ್ಚೂಸಕಾಲೇ ಮಹಾಕರುಣಾಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಸರದತಾಪಸಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಜ್ಜ ಮಯ್ಹಂ ಸರದತಾಪಸಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗತಪಚ್ಚಯೇನ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಚ ಮಹತೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಚ ಅಗ್ಗಸಾವಕಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ಥೇಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಕೋ ಸಿರಿವಡ್ಢನಕುಟುಮ್ಬಿಯೋ ದುತಿಯಸಾವಕಟ್ಠಾನಂ, ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಚಸ್ಸ ಪರಿವಾರಾ

ಚತುಸತ್ತತಿಸಹಸ್ಸಜಟಿಲಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಅಞ್ಞಂ ಕಞ್ಚಿ ಅನಾಮನ್ತೇತ್ವಾ ಸೀಹೋ ವಿಯ ಏಕಚರೋ ಹುತ್ವಾ ಸರದತಾಪಸಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇಸು ಫಲಾಫಲತ್ಥಾಯ ಗತೇಸು "ಬುದ್ಧಭಾವಂ ಮೇ ಜಾನಾತೂ"ತಿ ತಸ್ಸ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಸರದತಾಪಸಸ್ಸ ಆಕಾಸತೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಸರದತಾಪಸೋ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವಂ ಚೇವ ಸರೀರಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಲಕ್ಖಣಮನ್ತೇ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ "ಇಮೇಹಿ ಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನಾಮ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ವಸನ್ತೋ ರಾಜಾ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ, ಪಬ್ಬಜನ್ತೋ ಲೋಕೇ ವಿವಟ್ಟಚ್ಛದೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞು ಬುದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ನಿಸ್ಸಂಸಯಂ ಬುದ್ಧೋ"ತಿ ಜಾನಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇ। ಸರದತಾಪಸೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚತುಸತ್ತತಿಸಹಸ್ಸಜಟಿಲಾ ಪಣೀತಪಣೀತಾನಿ ಓಜವನ್ತಾನಿ ಫಲಾಫಲಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಸಮ್ಪತ್ತಾ ಬುದ್ಧಾನಞ್ಚೇವ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಚ ನಿಸಿನ್ನಾಸನಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಆಹಂಸು - "ಆಚರಿಯ, ಮಯಂ 'ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಮಹನ್ತತರೋ ನತ್ಥೀ'ತಿ ವಿಚರಾಮ, ಅಯಂ ಪನ ಪುರಿಸೋ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಮಹನ್ತತರೋ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ। ತಾತಾ, ಕಿಂ ವದಥ? ಸಾಸಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಯೋಜನಸತಸಹಸ್ಸುಬ್ಬೇಧಂ ಸಿನೇರುಂ ಸಮಂ ಕಾತುಂ ಇಚ್ಛಥ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಉಪಮಂ ಮಾ ಕರಿತ್ಥ ಪುತ್ತಕಾತಿ। ಅಥ ತೇ ತಾಪಸಾ "ಸಚೇ ಅಯಂ ಇತ್ತರಸತ್ತೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯೋ ಏವರೂಪಂ ಉಪಮಂ ಆಹರೇಯ್ಯ, ಯಾವ ಮಹಾ ವತಾಯಂ ಪುರಿಸೋ"ತಿ ಸಬ್ಬೇವ ಪಾದೇಸು ನಿಪತಿತ್ವಾ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಿಂಸು।

ಅಥ ನೇ ಆಚರಿಯೋ ಆಹ - "ತಾತಾ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕೋ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ನತ್ಥಿ, ಸತ್ಥಾ ಚ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾಯ ಇಧಾಗತೋ, ಮಯಂ ಯಥಾಬಲಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ದಸ್ಸಾಮ। ತುಮ್ಹೇ ಯಂ ಯಂ ಪಣೀತಂ ಫಲಾಫಲಂ, ತಂ ತಂ ಆಹರಥಾ"ತಿ। ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಸಯಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ । ಸತ್ಥಾರಾ ಚ ಫಲಾಫಲೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮತ್ತೇ ದೇವತಾ ದಿಬ್ಬೋಜಂ ಪಕ್ಖಿಪಿಂಸು। ತಾಪಸೋ ಉದಕಮ್ಪಿ ಸಯಮೇವ ಪರಿಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ತತೋ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಹತ್ಥಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸತ್ಥರಿ ಸಬ್ಬೇ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಸಾರಣೀಯಂ ಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ಸತ್ಥಾ "ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೂ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ತೇ ಸತ್ಥು ಚಿತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಖೀಣಾಸವಪರಿವಾರಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು।

ತತೋ ಸರದತಾಪಸೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತಾತಾ, ಬುದ್ಧಾನಂ ನಿಸಿನ್ನಾಸನಮ್ಪಿ ನೀಚಂ, ಸಮಣಸತಸಹಸ್ಸಾನಮ್ಪಿ ಆಸನಂ ನತ್ಥಿ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅಜ್ಜ ಉಳಾರಂ ಬುದ್ಧಸಕ್ಕಾರಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಪಬ್ಬತಪಾದತೋ ವಣ್ಣಗನ್ಧಸಮ್ಪನ್ನಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಆಹರಥಾ"ತಿ। ಕಥನಕಾಲೋ ಪಪಞ್ಚೋ ವಿಯ ಹೋತಿ, ಇದ್ಧಿಮನ್ತಾನಂ ಪನ ವಿಸಯೋ ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯೋತಿ ಮುಹುತ್ತಮತ್ತೇನೇವ ತೇ ತಾಪಸಾ ವಣ್ಣಗನ್ಧಸಮ್ಪನ್ನಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣಂ ಪುಪ್ಫಾಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸುಂ, ಉಭಿನ್ನಂ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾನಂ ತಿಗಾವುತಂ, ಸೇಸಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಡ್ಢಯೋಜನಿಕಾದಿಭೇದಂ, ಸಙ್ಘನವಕಸ್ಸ ಉಸಭಮತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ। ಏವಂ ಪಞ್ಞತ್ತೇಸು ಆಸನೇಸು ಸರದತಾಪಸೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುರತೋ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತೋ, "ಭನ್ತೇ, ಮಯ್ಹಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಸುಖತ್ಥಾಯ ಇಮಂ ಪುಪ್ಫಾಸನಂ ಅಭಿರುಹಥಾ"ತಿ ಆಹ।

"ನಾನಾಪುಪ್ಫಞ್ಚ ಗನ್ಧಞ್ಚ, ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾನ ಏಕತೋ।
ಪುಪ್ಫಾಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ, ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವಿಂ॥

"ಇದಂ ತೇ ಆಸನಂ ವೀರ, ಪಞ್ಞತ್ತಂ ತವನುಚ್ಛವಿಂ।
ಮಮ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇನ್ತೋ, ನಿಸೀದ ಪುಪ್ಫಮಾಸನೇ॥

“ಸತ್ತರತ್ತಿದಿವಂ ಬುದ್ಧೋ, ನಿಸೀದಿ ಪುಪ್ಫಮಾಸನೇ।
ಮಮ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ, ಹಾಸಯಿತ್ವಾ ಸದೇವಕೇ”ತಿ॥

ಏವಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸತ್ಥರಿ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಚ ಸೇಸಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಾಸನೇಸು ನಿಸೀದಿಂಸು। ಸರದತಾಪಸೋ ಮಹನ್ತಂ ಪುಪ್ಫಚ್ಛತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮತ್ಥಕೇ ಧಾರಯನ್ತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ “ಜಟಿಲಾನಂ ಅಯಂ ಸಕ್ಕಾರೋ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತೂ”ತಿ ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ। ಸತ್ಥು ಸಮಾಪನ್ನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾಪಿ ಸೇಸಭಿಕ್ಖೂಪಿ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿಂಸು। ತಥಾಗತೇ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೇ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಕಾಲೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ವನಮೂಲಫಲಾಫಲಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸೇಸಕಾಲೇ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಸರದತಾಪಸೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಮ್ಪಿ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಚ್ಛತ್ತಂ ಗಹಿತನಿಯಾಮೇನೇವ ಸತ್ತಾಹಂ ಪೀತಿಸುಖೇನ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ನಿರೋಧತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ದಕ್ಖಿಣಪಸ್ಸೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಅಗ್ಗಸಾವಕಂ ನಿಸಭತ್ಥೇರಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ನಿಸಭ ಸಕ್ಕಾರಕಾರಕಾನಂ ತಾಪಸಾನಂ ಪುಪ್ಫಾಸನಾನುಮೋದನಂ ಕರೋಹೀ”ತಿ। ಥೇರೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಾ ಪಟಿಲದ್ಧಮಹಾಲಾಭೋ ಮಹಾಯೋಧೋ ವಿಯ ತುಟ್ಠಮಾನಸೋ ಸಾವಕಪಾರಮಿಞಾಣೇ ಠತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಾಸನಾನುಮೋದನಂ ಆರಭಿ। ತಸ್ಸ ದೇಸನಾವಸಾನೇ ದುತಿಯಸಾವಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ತ್ವಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಹೀ”ತಿ। ಅನೋಮತ್ಥೇರೋ ತೇಪಿಟಕಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಸಿ। ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಾವಕಾನಂ ದೇಸನಾಯ ಏಕಸ್ಸಪಿ ಅಭಿಸಮಯೋ ನಾಹೋಸಿ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಿಮಾಣೇ ಬುದ್ಧವಿಸಯೇ ಠತ್ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆರಭಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸರದತಾಪಸಂ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಚತುಸತ್ತತಿಸಹಸ್ಸಜಟಿಲಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ “ಏಥ ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇಸಿ। ತೇಸಂ ತಾವದೇವ ಕೇಸಮಸ್ಸು ಅನ್ತರಧಾಯಿ, ಅಟ್ಠ ಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಕಾಯೇ ಪಟಿಮುಕ್ಕಾವ ಅಹೇಸುಂ।

ಸರದತಾಪಸೋ ಕಸ್ಮಾ ಅರಹತ್ತಂ ನ ಪತ್ತೋತಿ? ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತತ್ತಾ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಬುದ್ಧಾನಂ ದುತಿಯಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಾವಕಪಾರಮಿಞಾಣೇ ಠತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಯತೋ ಅಗ್ಗಸಾವಕಸ್ಸ ದೇಸನಂ ಸೋತುಂ ಆರದ್ಧಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ “ಅಹೋ ವತಾಹಮ್ಪಿ ಅನಾಗತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಇಮಿನಾವ ಸಾವಕೇನ ಲದ್ಧಧುರಂ ಲಭೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉದಪಾದಿ। ಸೋ ತೇನ ಪರಿವಿತಕ್ಕೇನ ಮಗ್ಗಫಲಪಟಿವೇಧಂ ಕಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ । ತಥಾಗತಂ ಪನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸಮ್ಮುಖೇ ಠತ್ವಾ ಆಹ - “ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅನನ್ತರಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಾಸನೇ ಕೋ ನಾಮ ಹೋತೀ”ತಿ? ಮಯಾ ಪವತ್ತಿತಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇತಾ ಸಾವಕಪಾರಮಿಞಾಣಸ್ಸ ಕೋಟಿಪ್ಪತ್ತೋ ಸೋಳಸ ಪಞ್ಞಾ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಮಯ್ಹಂ ಸಾಸನೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕೋ ನಿಸಭತ್ಥೇರೋ ನಾಮ ಏಸೋತಿ। “ಭನ್ತೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಮಯಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಪುಪ್ಫಚ್ಛತ್ತಂ ಧಾರೇನ್ತೇನ ಸಕ್ಕಾರೋ ಕತೋ, ಅಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಫಲೇನ ಅಞ್ಞಂ ಸಕ್ಕತ್ತಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮತ್ತಂ ವಾ ನ ಪತ್ಥೇಮಿ, ಅನಾಗತೇ ಪನ ಅಯಂ ನಿಸಭತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಗ್ಗಸಾವಕೋ ಭವೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ “ಸಮಿಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪತ್ಥನಾ”ತಿ ಅನಾಗತಂಸಞಾಣಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ಅದ್ದಸ। ದಿಸ್ವಾ ಸರದತಾಪಸಂ ಆಹ - “ನ ತೇ ಅಯಂ ಪತ್ಥನಾ ಮೋಘಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅನಾಗತೇ ಪನ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಸ ಮಾತಾ ಮಹಾಮಾಯಾ ನಾಮ ದೇವೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪಿತಾ ಸುದ್ಧೋದನೋ ನಾಮ ರಾಜಾ, ಪುತ್ತೋ ರಾಹುಲೋ ನಾಮ, ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಆನನ್ದೋ ನಾಮ, ದುತಿಯಸಾವಕೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ನಾಮ, ತ್ವಂ ಪನ ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸಸೀ”ತಿ। ಏವಂ ತಾಪಸಂ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವಾರೋ ಆಕಾಸಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿ।

ಸರದತಾಪಸೋಪಿ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕತ್ಥೇರಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಸಿರಿವಡ್ಢನಕುಟುಮ್ಬಿಕಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ - "ಭನ್ತೇ, ಮಮ ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ವದೇಥ 'ಸಹಾಯಕೇನ ತೇ ಸರದತಾಪಸೇನ ಅನೋಮದಸ್ಸಿಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ಅನಾಗತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸ್ಸ ಗೋತಮಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ಥಿತಂ, ತ್ವಂ ದುತಿಯಸಾವಕಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ಥೇಹೀ'"ತಿ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಥೇರೇಹಿ ಪುರೇತರಮೇವ ಏಕಪಸ್ಸೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಿರಿವಡ್ಢಸ್ಸ ನಿವೇಸನದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಸಿರಿವಡ್ಢನೋ "ಚಿರಸ್ಸಂ ವತ ಮೇ ಅಯ್ಯೋ ಆಗತೋ"ತಿ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ನೀಚಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ "ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಪರಿಸಾ ಪನ ವೋ, ಭನ್ತೇ, ನ ಪಞ್ಞಾಯತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಆಮ ಸಮ್ಮ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಸ್ಸಮಂ ಅನೋಮದಸ್ಸೀ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಆಗತೋ, ಮಯಂ ತಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಬಲೇನ ಸಕ್ಕಾರಂ ಅಕರಿಮ್ಹ। ಸತ್ಥಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ, ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಂ ಸೇಸಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಂಸೂತಿ। ತುಮ್ಹೇ ಕಸ್ಮಾ ನ ಪಬ್ಬಜಿತಾತಿ? ಅಹಂ ಸತ್ಥು ಅಗ್ಗಸಾವಕಂ ನಿಸಭತ್ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ ಅನಾಗತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ನಾಮ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ಥೇಸಿಂ, ತ್ವಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ದುತಿಯಸಾವಕಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ಥೇಹೀತಿ। ಮಯ್ಹಂ ಬುದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಚಯೋ ನತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇತಿ। ಬುದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥನಂ ಮಯ್ಹಂ ಭಾರೋ ಹೋತು, ತ್ವಂ ಮಹನ್ತಂ ಅಧಿಕಾರಂ ಸಜ್ಜೇಹೀತಿ।

ಸಿರಿವಡ್ಢನೋ ಸರದತಾಪಸಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಿವೇಸನದ್ವಾರೇ ರಾಜಮಾನೇನ ಅಟ್ಠಕರೀಸಮತ್ತಂ ಠಾನಂ ಸಮತಲಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ವಾಲುಕಂ ಓಕಿರಾಪೇತ್ವಾ ಲಾಜಪಞ್ಚಮಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ವಿಕಿರಿತ್ವಾ ನೀಲುಪ್ಪಲಚ್ಛದನಂ ಮಣ್ಡಪಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಾಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಸೇಸಭಿಕ್ಖೂನಮ್ಪಿ ಆಸನಾನಿ ಪಟಿಯಾದಾಪೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ನಿಮನ್ತನತ್ಥಾಯ ಸರದತಾಪಸಸ್ಸ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ। ತಾಪಸೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸಿರಿವಡ್ಢನೋ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಣ್ಡಪಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇಸು ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಕ್ಖಿಣೋದಕಂ ದತ್ವಾ ಪಣೀತೇನ ಭೋಜನೇನ ಪರಿವಿಸಿತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಮಹಾರಹೇಹಿ ವತ್ಥೇಹಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ನಾಯಂ ಆರಮ್ಭೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಟ್ಠಾನತ್ಥಾಯ, ಇಮಿನಾವ ನಿಯಾಮೇನ ಸತ್ತಾಹಂ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಸತ್ಥಾ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ। ಸೋ ತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತೋ ಆಹ - "ಭನ್ತೇ, ಮಮ ಸಹಾಯೋ ಸರದತಾಪಸೋ ಯಸ್ಸ ಸತ್ಥು ಅಗ್ಗಸಾವಕೋ ಹೋಮೀತಿ ಪತ್ಥೇಸಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಸ್ಸೇವ ದುತಿಯಸಾವಕೋ ಭವಾಮೀ"ತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಅನಾಗತಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪತ್ಥನಾಯ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ - "ತ್ವಂ ಇತೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗೋತಮಬುದ್ಧಸ್ಸ ದುತಿಯಸಾವಕೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ಸುತ್ವಾ ಸಿರಿವಡ್ಢನೋ ಹಟ್ಠಪಹಟ್ಠೋ ಅಹೋಸಿ। ಸತ್ಥಾಪಿ ಭತ್ತಾನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ಸಪರಿವಾರೋ ವಿಹಾರಮೇವ ಗತೋ। ಸಿರಿವಡ್ಢನೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವಜೀವಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ದುತಿಯತ್ತವಾರೇ ಕಾಮಾವಚರದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಸರದತಾಪಸೋ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇ ಭಾವೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ।

ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅನ್ತರಾಕಮ್ಮಂ ನ ಕಥಿತಂ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಸರದತಾಪಸೋ ರಾಜಗಹನಗರಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಉಪತಿಸ್ಸಗಾಮೇ ಸಾರಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಂದಿವಸಮೇವ ಚಸ್ಸ ಸಹಾಯೋಪಿ ರಾಜಗಹಸ್ಸೇವ ಅವಿದೂರೇ ಕೋಲಿತಗಾಮೇ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಾನಿ ಕಿರ ದ್ವೇಪಿ ಕುಲಾನಿ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಕುಲಪರಿವಟ್ಟಾ ಆಬದ್ಧಪಟಿಬದ್ಧಸಹಾಯಕಾನೇವ। ತೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಏಕದಿವಸಮೇವ ಗಬ್ಭಪರಿಹಾರಂ ಅದಂಸು। ದಸಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಜಾತಾನಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ಛಸಟ್ಠಿ ಧಾತಿಯೋ ಉಪಟ್ಠಹಿಂಸು। ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಸಾರಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಉಪತಿಸ್ಸಗಾಮೇ ಜೇಟ್ಠಕುಲಸ್ಸ ಪುತ್ತತ್ತಾ **ಉಪತಿಸ್ಸೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು, ಇತರಸ್ಸ ಕೋಲಿತಗಾಮೇ ಜೇಟ್ಠಕುಲಸ್ಸ ಪುತ್ತತ್ತಾ **ಕೋಲಿತೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ತೇ ಉಭೋಪಿ ವುದ್ಧಿಮನ್ವಾಯ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಂ ಪಾರಂ ಅಗಮಂಸು।

ಉಪತಿಸ್ಸಮಾಣವಸ್ಸ ಕೀಳನತ್ಥಾಯ ನದಿಂ ವಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ವಾ ಪಬ್ಬತಂ ವಾ ಗಮನಕಾಲೇ ಪಞ್ಚ ಸುವಣ್ಣಸಿವಿಕಾಸತಾನಿ ಪರಿವಾರಾ ಹೋನ್ತಿ, ಕೋಲಿತಮಾಣವಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಆಜಞ್ಞರಥಸತಾನಿ। ದ್ವೇಪಿ ಜನಾ ಪಞ್ಚಪಞ್ಚಮಾಣವಕಸತಪರಿವಾರಾ ಹೋನ್ತಿ। ರಾಜಗಹೇ ಚ ಅನುಸಂವಚ್ಛರಂ ಗಿರಗ್ಗಸಮಜ್ಜಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಏಕಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಮಞ್ಚಂ ಬನ್ಧನ್ತಿ। ದ್ವೇಪಿ ಜನಾ ಏಕತೋವ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಮಜ್ಜಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಹಸಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನೇ ಹಸನ್ತಿ, ಸಂವೇಗಟ್ಠಾನೇ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ, ದಾಯಂ ದಾತುಂ ಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ದಾಯಂ ದೇನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಇಮಿನಾವ ನಿಯಾಮೇನ ಏಕದಿವಸಂ ಸಮಜ್ಜಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಪರಿಪಾಕಗತತ್ತಾ ಞಾಣಸ್ಸ ಪುರಿಮದಿವಸೇಸು ವಿಯ ಹಸಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನೇ ಹಾಸೋ ವಾ ಸಂವೇಗಟ್ಠಾನೇ ಸಂವೇಜನಂ ವಾ ದಾಯಂ ದಾತುಂ ಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ದಾಯದಾನಂ ವಾ ನಾಹೋಸಿ। ದ್ವೇಪಿ ಪನ ಜನಾ ಏವಂ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು – "ಕಿಂ ಏತ್ಥ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಂ ಅತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬೇಪಿಮೇ ಅಪ್ಪತ್ತೇ ವಸ್ಸಸತೇ ಅಪಣ್ಣತ್ತಿಕಭಾವಂ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಮ್ಹೇಹಿ ಪನ ಏಕಂ ಮೋಕ್ಖಧಮ್ಮಂ ಗವೇಸಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಆರಮ್ಮಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಂಸು।

ತತೋ ಕೋಲಿತೋ ಉಪತಿಸ್ಸಂ ಆಹ – "ಸಮ್ಮ ಉಪತಿಸ್ಸ, ನ ತ್ವಂ ಅಞ್ಞಾಸು ದಿವಸೇಸು ವಿಯ ಹಟ್ಠಪಹಟ್ಠೋ, ಅನತ್ತಮನಧಾತುಕೋಸಿ, ಕಿಂ ತೇ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತ"ನ್ತಿ? ಸಮ್ಮ ಕೋಲಿತ, "ಏತೇಸಂ ಓಲೋಕನೇ ಸಾರೋ ನತ್ಥಿ, ನಿರತ್ಥಕಮೇತಂ, ಅತ್ತನೋ ಮೋಕ್ಖಧಮ್ಮಂ ಗವೇಸಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಇದಂ ಚಿನ್ತಯನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋಮ್ಹೀತಿ, ತ್ವಂ ಪನ ಕಸ್ಮಾ ಅನತ್ತಮನೋಸೀತಿ? ಸೋಪಿ ತಥೇವ ಆಹ। ಅಥಸ್ಸ ಅತ್ತನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಜ್ಝಾಸಯತಂ ಞತ್ವಾ ಉಪತಿಸ್ಸೋ ತಂ ಏವಮಾಹ – "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸುಚಿನ್ತಿತಂ, ಮೋಕ್ಖಧಮ್ಮಂ ಗವೇಸನ್ತೇಹಿ ಪನ ಏಕಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಾಮಾ"ತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಞ್ಚಯೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ರಾಜಗಹೇ ಪಟಿವಸತಿ ಮಹತಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ। ತೇ "ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಮಾಣವಕಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಞ್ಚಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ತೇಸಂ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಞ್ಚಯೋ ಅತಿರೇಕಲಾಭಗ್ಗಯಸಗ್ಗಪ್ಪತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ತೇ ಕತಿಪಾಹೇನೇವ ಸಬ್ಬಂ ಸಞ್ಚಯಸ್ಸ ಸಮಯಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ, "ಆಚರಿಯ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಜಾನನಸಮಯೋ ಏತ್ತಕೋವ, ಉದಾಹು ಉತ್ತರಿಪಿ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಸಞ್ಚಯೋ "ಏತ್ತಕೋವ, ಸಬ್ಬಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಞಾತ"ನ್ತಿ ಆಹ। ತೇ ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು – "ಏವಂ ಸತಿ ಇಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ನಿರತ್ಥಕೋ, ಮಯಂ ಮೋಕ್ಖಧಮ್ಮಂ ಗವೇಸಿತುಂ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ, ಸೋ ಇಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ। ಮಹಾ ಖೋ ಪನ ಜಮ್ಬುದೀಪೋ, ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನಿಯೋ ಚರನ್ತಾ ಮಯಂ ಅವಸ್ಸಂ ಮೋಕ್ಖಧಮ್ಮದೇಸಕಂ ಏಕಂ ಆಚರಿಯಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ತೇ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಣ್ಡಿತಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅತ್ಥೀತಿ ಸುಣನ್ತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಹಸಾಕಚ್ಛಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತೇಹಿ ಪುಟ್ಠಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಞ್ಞೇ ಕಥೇತುಂ ಸಮತ್ಥಾ ನತ್ಥಿ, ತೇ ಪನ ತೇಸಂ ಪಞ್ಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತಿ। ಏವಂ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ, "ಸಮ್ಮ ಕೋಲಿತ, ಯೋ ಪಠಮಂ ಅಮತಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಸೋ ಆರೋಚೇತೂ"ತಿ ಕತಿಕಂ ಅಕಂಸು।

ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾ ಪಠಮಾಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ರಾಜಗಹಂ ಸಮ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಅಥ "ಏಕಸಟ್ಠಿ ಅರಹನ್ತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಕಾಲೇ "ಚರಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾರಿಕಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯಾ"ತಿ ರತನತ್ತಯಗುಣಪ್ಪಕಾಸನತ್ಥಂ ಉಯ್ಯೋಜಿತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನ್ತರೇ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಬ್ಭನ್ತರೋ ಅಸ್ಸಜಿತ್ಥೇರೋ ಪಟಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ರಾಜಗಹಮೇವ ಆಗತೋ। ಪುನದಿವಸೇ ಪಾತೋವ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಆದಾಯ ರಾಜಗಹಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಉಪತಿಸ್ಸಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಪಾತೋವ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಮಯಾ ಏವರೂಪೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಾಮ ನ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ। ಯೇ ವತ ಲೋಕೇ ಅರಹನ್ತೋ ವಾ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಂ ವಾ ಸಮಾಪನ್ನಾ, ಅಯಂ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಞ್ಞತರೋ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ – 'ಕಂಸಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಉದ್ದಿಸ್ಸ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಕೋ ವಾ ತೇ ಸತ್ಥಾ, ಕಸ್ಸ ವಾ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ರೋಚೇಸೀ'"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅಕಾಲೋ ಖೋ ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತುಂ, ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರತಿ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖುಂ

ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧೇಯ್ಯಂ ಅತ್ಥಿಕೇಹಿ ಉಪಞ್ಞಾತಂ ಮಗ್ಗ”ನ್ತಿ। ಸೋ ಥೇರಂ ಲದ್ಧಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಓಕಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿಸೀದಿತುಕಾಮತಞ್ಚಸ್ಸ ಞತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಪೀಠಕಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇಪಿಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಕುಣ್ಡಿಕಾಯ ಉದಕಂ ಅದಾಸಿ।

ಏವಂ ಆಚರಿಯವತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೇನ ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಧುರಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ “ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಛವಿವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ, ಕಂಸಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಉದ್ದಿಸ್ಸ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಕೋ ವಾ ತೇ ಸತ್ಥಾ, ಕಸ್ಸ ವಾ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ರೋಚೇಸೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಥೇರೋ “ಅತ್ಥಾವುಸೋ, ಮಹಾಸಮಣೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ತಾಹಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಸೋ ಚ ಮೇ ಭಗವಾ ಸತ್ಥಾ, ತಸ್ಸೇವಾಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ರೋಚೇಮೀ”ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ “ಕಿಂವಾದೀ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಸತ್ಥಾ, ಕಿಮಕ್ಖಾಯೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಥೇರೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಇಮೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ನಾಮ ಸಾಸನಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತಾ, ಇಮಸ್ಸ ಸಾಸನಸ್ಸ ಗಮ್ಭೀರತಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಅತ್ತನೋ ನವಕಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ - “ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನವೋ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಅಧುನಾಗತೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ, ನ ತಾವಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು”ನ್ತಿ। ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ “ಅಹಂ ಉಪತಿಸ್ಸೋ ನಾಮ, ತ್ವಂ ಯಥಾಸತ್ತಿಯಾ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಬಹುಂ ವಾ ವದ, ಏತಂ ನಯಸತೇನ ನಯಸಹಸ್ಸೇನ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ ಮಯ್ಹಂ ಭಾರೋ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಆಹ -

“ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಬಹುಂ ವಾ ಭಾಸಸ್ಸು, ಅತ್ಥಂಯೇವ ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ।
ಅತ್ಥೇನೇವ ಮೇ ಅತ್ಥೋ, ಕಿಂ ಕಾಹಸಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಬಹು”ನ್ತಿ॥ (ಮಹಾವ॰ ೬೦)।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಥೇರೋ “ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಹೇತುಪ್ಪಭವಾ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೬೦; ಅಪ॰ ಥೇರ॰ ೧.೧.೨೮೬) ಗಾಥಂ ಆಹ। ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಪಠಮಪದದ್ವಯಮೇವ ಸುತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸನಯಸಮ್ಪನ್ನೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ಇತರಂ ಪದದ್ವಯಂ ಸೋತಾಪನ್ನಕಾಲೇ ನಿಟ್ಠಾಸಿ।

ಸೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ಉಪರಿವಿಸೇಸೇ ಅಪ್ಪವತ್ತನ್ತೇ “ಭವಿಸ್ಸತಿ ಏತ್ಥ ಕಾರಣ”ನ್ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಥೇರಂ ಆಹ - “ಭನ್ತೇ, ಮಾ ಉಪರಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ವಡ್ಢಯಿತ್ಥ, ಏತ್ತಕಮೇವ ಹೋತು, ಕಹಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾ ವಸತೀ”ತಿ? ವೇಳುವನೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾತಿ। ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಪುರತೋ ಯಾಥ, ಮಯ್ಹಂ ಏಕೋ ಸಹಾಯಕೋ ಅತ್ಥಿ। ಅಮ್ಹೇಹಿ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕತಿಕಾ ಕತಾ “ಯೋ ಪಠಮಂ ಅಮತಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಸೋ ಆರೋಚೇತೂ”ತಿ। ಅಹಂ ತಂ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಸಹಾಯಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗತಮಗ್ಗೇನೇವ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ಥೇರಸ್ಸ ಪಾದೇಸು ನಿಪತಿತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರಂ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮಾಭಿಮುಖೋ ಅಗಮಾಸಿ।

ಕೋಲಿತಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಅಜ್ಜ ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಮುಖವಣ್ಣೋ ನ ಅಞ್ಞೇಸು ದಿವಸೇಸು ವಿಯ, ಅದ್ಧಾ ತೇನ ಅಮತಂ ಅಧಿಗತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಅಮತಾಧಿಗಮಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋಪಿಸ್ಸ “ಆಮ ಆವುಸೋ, ಅಮತಂ ಅಧಿಗತ”ನ್ತಿ ಪಟಿಜಾನಿತ್ವಾ ತಮೇವ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ। ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಕೋಲಿತೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಆಹ - “ಕಹಂ ಕಿರ, ಸಮ್ಮ, ಸತ್ಥಾ ವಸತೀ”ತಿ? “ವೇಳುವನೇ ಕಿರ, ಸಮ್ಮ, ವಸತೀ”ತಿ ಏವಂ ನೋ ಆಚರಿಯೇನ ಅಸ್ಸಜಿತ್ಥೇರೇನ ಕಥಿತನ್ತಿ। ತೇನ ಹಿ ಸಮ್ಮ ಆಯಾಮ, ಸತ್ಥಾರಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾತಿ। ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ ಚ ನಾಮೇಸ ಸದಾಪಿ ಆಚರಿಯಪೂಜಕೋವ, ತಸ್ಮಾ ಸಹಾಯಂ ಕೋಲಿತಮಾಣವಂ ಏವಮಾಹ - “ಸಮ್ಮ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅಧಿಗತಂ ಅಮತಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಸಞ್ಚಯಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸಾಪಿ ಕಥೇಸ್ಸಾಮ। ಬುಜ್ಝಮಾನೋ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ, ಅಪ್ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಬುದ್ಧಾನಂ ದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಮಗ್ಗಫಲಪಟಿವೇಧಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

ತತೋ ದ್ವೇಪಿ ಜನಾ ಸಞ್ಚಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ, "ಆಚರಿಯ, ತ್ವಂ ಕಿಂ ಕರೋಸಿ, ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಙ್ಘೋ। ಆಯಾಮ, ದಸಬಲಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಸೋ "ಕಿಂ ವದೇಥ, ತಾತಾ"ತಿ ತೇಪಿ ವಾರೇತ್ವಾ ಲಾಭಗ್ಗಯಸಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಿಮೇವ ತೇಸಂ ದೀಪೇಸಿ। ತೇ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏವರೂಪೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕವಾಸೋ ನಿಚ್ಚಮೇವ ಹೋತು, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಗಮನಂ ವಾ ಅಗಮನಂ ವಾ ಜಾನಾಥಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಸಞ್ಚಯೋ "ಇಮೇ ಏತ್ತಕಂ ಜಾನನ್ತಾ ಮಮ ವಚನಂ ನ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಗಚ್ಛಥ ತುಮ್ಹೇ, ತಾತಾ, ಅಹಂ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕವಾಸಂ ವಸಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀ"ತಿ ಆಹ। ತೇ ಅನೇಕೇಹಿಪಿ ಕಾರಣೇಹಿ ತಂ ಬೋಧೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಓವಾದೇ ವತ್ತಮಾನಂ ಜನಂ ಆದಾಯ ವೇಳುವನಂ ಅಗಮಂಸು। ಅಥ ತೇಸಂ ಪಞ್ಚಸು ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಸತೇಸು ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯಸತಾ ನಿವತ್ತಿಂಸು, ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯಸತಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಗಮಂಸು।

ಸತ್ಥಾ ಚತುಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ತೇ ದೂರತೋವ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸಹಾಯಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ ಕೋಲಿತೋ ಚ ಉಪತಿಸ್ಸೋ ಚ, ಏತಂ ಮೇ ಸಾವಕಯುಗಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗ"ನ್ತಿ। ಅಥ ತೇಸಂ ಪರಿಸಾಯ ಚರಿಯವಸೇನ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ವಡ್ಢೇಸಿ। ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯಸತಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು । ಸತ್ಥಾ "ಏಥ ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇಸಿ। ಸಬ್ಬೇಸಂ ಕೇಸಮಸ್ಸು ಅನ್ತರಧಾಯಿ, ಇದ್ಧಿಮಯಂ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಅಹೋಸಿ। ದ್ವಿನ್ನಂ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾನಮ್ಪಿ ಇದ್ಧಿಮಯಪತ್ತಚೀವರಂ ಆಗತಂ, ಉಪರಿಮಗ್ಗತ್ತಯಕಿಚ್ಚಂ ಪನ ನ ನಿಟ್ಠಾಸಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಸಾವಕಪಾರಮಿಞಾಣಸ್ಸ ಮಹನ್ತತಾಯ।

ಅಥಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಪಬ್ಬಜಿತದಿವಸತೋ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಕಲ್ಲವಾಲಗಾಮಕಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಥಿನಮಿದ್ಧೇ ಓಕ್ಕನ್ತೇ ಸತ್ಥಾರಾ ಸಂವೇಜಿತೋ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ತಥಾಗತೇನ ದಿನ್ನಂ ಧಾತುಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಸುಣನ್ತೋವ ಉಪರಿಮಗ್ಗತ್ತಯಕಿಚ್ಚಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸಾವಕಪಾರಮಿಞಾಣಸ್ಸ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತೋ। ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತದಿವಸತೋ ಅದ್ಧಮಾಸಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಸದ್ಧಿಂ ತಮೇವ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಸೂಕರಖತಲೇಣೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯಸ್ಸ ದೀಘನಖಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ವೇದನಾಪರಿಗ್ಗಹಸುತ್ತನ್ತೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೨೦೫-೨೦೬) ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಸುತ್ತಾನುಸಾರೇನ ಞಾಣಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಪರಸ್ಸ ವಡ್ಢಿತಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ವಿಯ ಸಾವಕಪಾರಮಿಞಾಣಸ್ಸ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತೋ। ಭಾಗಿನೇಯ್ಯೋ ಪನಸ್ಸ ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ। ಇತಿ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಮಹಾಸಾವಕಾನಂ ತಥಾಗತೇ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರನ್ತೇಯೇವ ಸಾವಕಪಾರಮಿಞಾಣಕಿಚ್ಚಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತಂ। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ "ಮಹಾಪಞ್ಞಾನಂ ಯದಿದಂ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಇದ್ಧಿಮನ್ತಾನಂ ಯದಿದಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ"ತಿ ದ್ವೇಪಿ ಮಹಾಸಾವಕೇ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರವತ್ಥು

೧೯೧. ಚತುತ್ಥೇ **ಧುತವಾದಾನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಧುತೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಧುತವಾದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಧುತಧಮ್ಮಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಧುತಙ್ಗಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ತತ್ಥ **ಧುತೋತಿ** ಧುತಕಿಲೇಸೋ ವಾ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಿಲೇಸಧುನನೋ ವಾ ಧಮ್ಮೋ।

ಧುತವಾದೋತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಅತ್ಥಿ ಧುತೋ ನ ಧುತವಾದೋ, ಅತ್ಥಿ ನ ಧುತೋ ಧುತವಾದೋ, ಅತ್ಥಿ ನೇವ ಧುತೋ ನ ಧುತವಾದೋ, ಅತ್ಥಿ ಧುತೋ ಚೇವ ಧುತವಾದೋ ಚ। ತತ್ಥ ಯೋ ಧುತಙ್ಗೇನ ಅತ್ತನೋ ಕಿಲೇಸೇ ಧುನಿ, ಪರಂ ಪನ ಧುತಙ್ಗೇನ ನ ಓವದತಿ ನಾನುಸಾಸತಿ ಬಾಕುಲತ್ಥೇರೋ ವಿಯ, ಅಯಂ ಧುತೋ ನ ಧುತವಾದೋ। ಯಥಾಹ - "ತಯಿದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಬಾಕುಲೋ ಧುತೋ ನ ಧುತವಾದೋ"ತಿ। ಯೋ ಪನ ಧುತಙ್ಗೇನ ಅತ್ತನೋ ಕಿಲೇಸೇ ನ ಧುನಿ, ಕೇವಲಂ ಅಞ್ಞೇ ಧುತಙ್ಗೇನ ಓವದತಿ ಅನುಸಾಸತಿ ಉಪನನ್ದತ್ಥೇರೋ ವಿಯ, ಅಯಂ ನ ಧುತೋ ಧುತವಾದೋ। ಯಥಾಹ - "ತಯಿದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪನನ್ದೋ ನ

ಧುತೋ ಧುತವಾದೋ"ತಿ। ಯೋ ಪನ ಉಭಯವಿಪನ್ನೋ ಲಾಳುದಾಯೀ ವಿಯ, ಅಯಂ ನೇವ ಧುತೋ ನ ಧುತವಾದೋ। ಯಥಾಹ - "ತಯಿದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಲಾಳುದಾಯೀ ನೇವ ಧುತೋ ನ ಧುತವಾದೋ"ತಿ। ಯೋ ಪನ ಉಭಯಸಮ್ಪನ್ನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ ವಿಯ, ಅಯಂ ಧುತೋ ಚೇವ ಧುತವಾದೋ ಚ। ಯಥಾಹ - "ತಯಿದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಧುತೋ ಚೇವ ಧುತವಾದೋ ಚಾ"ತಿ।

ಧುತಧಮ್ಮಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾ ಸನ್ತುಟ್ಠಿತಾ ಸಲ್ಲೇಖತಾ ಪವಿವೇಕತಾ ಇದಮಟ್ಠಿಕತಾತಿ ಇಮೇ ಧುತಙ್ಗಚೇತನಾಯ ಪರಿವಾರಾ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ "ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಂಯೇವ ನಿಸ್ಸಾಯಾ"ತಿಆದಿವಚನತೋ (ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೮೧; ಪರಿ॰ ೩೨೫) ಧುತಧಮ್ಮಾ ನಾಮ। ತತ್ಥ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾ ಚ ಸನ್ತುಟ್ಠಿತಾ ಚ ಅಲೋಭೋ, ಸಲ್ಲೇಖತಾ ಚ ಪವಿವೇಕತಾ ಚ ದ್ವೀಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನುಪತನ್ತಿ ಅಲೋಭೇ ಚೇವ ಅಮೋಹೇ ಚ, ಇದಮಟ್ಠಿತಾ ಞಾಣಮೇವ। ತತ್ಥ ಅಲೋಭೇನ ಪಟಿಕ್ಖೇಪವತ್ಥೂಸು ಲೋಭಂ, ಅಮೋಹೇನ ತೇಸ್ವೇವ ಆದೀನವಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಕಂ ಮೋಹಂ ಧುನಾತಿ। ಅಲೋಭೇನ ಚ ಅನುಞ್ಞಾತಾನಂ ಪಟಿಸೇವನಮುಖೇನ ಪವತ್ತಂ ಕಾಮಸುಖಲ್ಲಿಕಾನುಯೋಗಂ, ಅಮೋಹೇನ ಧುತಙ್ಗೇಸು ಅತಿಸಲ್ಲೇಖಮುಖೇನ ಪವತ್ತಂ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗಂ ಧುನಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಧುತಧಮ್ಮಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಧುತಙ್ಗಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನೀತಿ ತೇರಸ ಧುತಙ್ಗಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಙ್ಗಂ…ಪೇ॰… ನೇಸಜ್ಜಿಕಙ್ಗನ್ತಿ।

ಧುತವಾದಾನಂ ಯದಿದಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋತಿ ಯತ್ತಕಾ ಧುತವಾದಂ ವದನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಅನ್ತರೇ ಅಯಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। **ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ**ತಿ ಉರುವೇಳಕಸ್ಸಪೋ ನದೀಕಸ್ಸಪೋ ಗಯಾಕಸ್ಸಪೋ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋತಿ ಇಮೇ ಖುದ್ದಾನುಖುದ್ದಕೇ ಥೇರೇ ಉಪಾದಾಯ ಅಯಂ ಮಹಾ, ತಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋತಿ ವುತ್ತೋ।

ಇಮಸ್ಸಾಪಿ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅತೀತೇ ಕಿರ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಮತ್ಥಕೇ ಪದುಮುತ್ತರೋ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಉದಪಾದಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಹಂಸವತೀನಗರಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಖೇಮೇ ಮಿಗದಾಯೇ ವಿಹರನ್ತೇ ವೇದೇಹೋ ನಾಮ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ಅಸೀತಿಕೋಟಿಧನವಿಭವೋ ಪಾತೋವ ಸುಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಙ್ಗಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಪೂಜೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖಣೇ ಸತ್ಥಾ ಮಹಾನಿಸಭತ್ಥೇರಂ ನಾಮ ತತಿಯಸಾವಕಂ "ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧುತವಾದಾನಂ, ಯದಿದಂ ನಿಸಭೋ"ತಿ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ। ಉಪಾಸಕೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಪಸನ್ನೋ ಧಮ್ಮಕಥಾವಸಾನೇ ಮಹಾಜನೇ ಉಟ್ಠಾಯ ಗತೇ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಸ್ವೇ ಮಯ್ಹಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಅಧಿವಾಸೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಮಹಾ ಖೋ, ಉಪಾಸಕ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋತಿ। ಕಿತ್ತಕೋ ಭಗವಾತಿ? ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸನ್ತಿ। ಭನ್ತೇ, ಏಕಂ ಸಾಮಣೇರಮ್ಪಿ ವಿಹಾರೇ ಅಸೇಸೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ಅಧಿವಾಸೇಥಾತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಉಪಾಸಕೋ ಸತ್ಥು ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಸತ್ಥು ಕಾಲಂ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ದಕ್ಖಿಣೋದಕಾವಸಾನೇ ಯಾಗುಆದೀನಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತೋ ಭತ್ತವಿಸ್ಸಗ್ಗಂ ಅಕಾಸಿ। ಉಪಾಸಕೋಪಿ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತರೇ **ಮಹಾನಿಸಭತ್ಥೇರೋ** ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೋ ತಮೇವ ವೀಥಿಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಉಪಾಸಕೋ ದಿಸ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಥೇರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಪತ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ದೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ ಪತ್ತಂ ಅದಾಸಿ। "ಭನ್ತೇ, ಇಧೇವ ಪವಿಸಥ, ಸತ್ಥಾಪಿ ಗೇಹೇ ನಿಸಿನ್ನೋ"ತಿ। ನ ವಟ್ಟಿಸ್ಸತಿ ಉಪಾಸಕಾತಿ। ಉಪಾಸಕೋ ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ತತೋ ಥೇರಂ ಅನುಗನ್ತ್ವಾ ನಿವತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಭನ್ತೇ, ಮಹಾನಿಸಭತ್ಥೇರೋ 'ಸತ್ಥಾ ಗೇಹೇ ನಿಸಿನ್ನೋ'ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಪವಿಸಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛಿ, ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಏತಸ್ಸ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗುಣೇಹಿ ಅತಿರೇಕೋ ಗುಣೋ"ತಿ। ಬುದ್ಧಾನಞ್ಚ ವಣ್ಣಮಚ್ಛೇರಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಏವಮಾಹ - "ಉಪಾಸಕ, ಮಯಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಆಗಮಯಮಾನಾ ಗೇಹೇ ನಿಸೀದಾಮ, ಸೋ

ಭಿಕ್ಖು ನ ಏವಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ಉದಿಕ್ಖತಿ। ಮಯಂ ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನೇ ವಸಾಮ, ಸೋ ಅರಞ್ಞಸ್ಮಿಂಯೇವ ವಸತಿ। ಮಯಂ ಛನ್ನೇ ವಸಾಮ, ಸೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಮ್ಹಿಯೇವ ವಸತಿ। ಇತಿ ತಸ್ಸ ಅಯಞ್ಚ ಅಯಞ್ಚ ಗುಣೋ"ತಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಪೂರಯಮಾನೋ ವಿಯ ಕಥೇಸಿ। ಉಪಾಸಕೋ ಪಕತಿಯಾಪಿ ಜಲಮಾನದೀಪೋ ತೇಲೇನ ಆಸಿತ್ತೋ ವಿಯ ಸುಟ್ಠುತರಂ ಪಸನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಅಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ, ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಧುತವಾದಾನಂ ಅಗ್ಗಭಾವತ್ಥಾಯ ಪತ್ಥನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ?

ಸೋ ಪುನಪಿ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಮಹಾಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ತಿಚೀವರಾನಿ ದತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಯಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ದಾನಂ ದೇನ್ತಸ್ಸ ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ, ಇಮಿನಾಹಂ ನ ಅಞ್ಞಂ ದೇವಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ವಾ ಸಕ್ಕಮಾರಬ್ರಹ್ಮಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ವಾ ಪತ್ಥೇಮಿ, ಇದಂ ಪನ ಮೇ ಕಮ್ಮಂ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಸ್ಸ ಮಹಾನಿಸಭತ್ಥೇರೇನ ಪತ್ತಠಾನನ್ತರಂ ಪಾಪುಣನತ್ಥಾಯ ತೇರಸಧುತಙ್ಗಧರಾನಂ ಅಗ್ಗಭಾವಸ್ಸ ಸಚ್ಚಕಾರೋ ಹೋತೂ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ "ಮಹನ್ತಂ ಠಾನಂ ಇಮಿನಾ ಪತ್ಥಿತಂ, ಸಮಿಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ ನು ಖೋ, ನೋ"ತಿ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಹ - "ಮನಾಪಂ ತೇ ಠಾನಂ ಪತ್ಥಿತಂ , ಅನಾಗತೇ ಸತಸಹಸ್ಸಕಪ್ಪಾವಸಾನೇ ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ತ್ವಂ ತತಿಯಸಾವಕೋ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಉಪಾಸಕೋ "ಬುದ್ಧಾನಂ ದ್ವೇ ಕಥಾ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಪುನದಿವಸೇ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ವಿಯ ತಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅಮಞ್ಞಿತ್ಥ। ಸೋ ಯಾವತಾಯುಕಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಕಾಲಂ ಕತೋ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನ್ತೋ ಇತೋ ಏಕನವುತಿಕಪ್ಪೇ ವಿಪಸ್ಸಿಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇ ಬನ್ಧುಮತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಖೇಮೇ ಮಿಗದಾಯೇ ವಿಹರನ್ತೇ ದೇವಲೋಕಾ ಚವಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಪರಿಜಿಣ್ಣೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಕಾಲೇ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಸತ್ತಮೇ ಸತ್ತಮೇ ಸಂವಚ್ಛರೇ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇತಿ, ಮಹನ್ತಂ ಕೋಲಾಹಲಂ ಅಹೋಸಿ। ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ದೇವತಾ "ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆರೋಚೇನ್ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಂ ಸಾಸನಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ। ತಸ್ಸ ಚ ನಿವಾಸನಸಾಟಕೋ ಏಕೋವ ಹೋತಿ, ತಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ। ಪಾರುಪನಂ ಪನ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಏಕಮೇವ। ಸಕಲನಗರೇ **ಏಕಸಾಟಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ** ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಕೇನಚಿದೇವ ಕಿಚ್ಚೇನ ಸನ್ನಿಪಾತೇ ಸತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಗೇಹೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇ ಸತಿ ಸಯಂ ಗೇಹೇ ತಿಟ್ಠತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ತಂ ವತ್ಥಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ದಿವಸೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಆಹ - "ಭೋತಿ, ಕಿಂ ರತ್ತಿಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಸುಣಿಸ್ಸಸಿ, ದಿವಾ"ತಿ। "ಮಯಂ ಮಾತುಗಾಮಜಾತಿಕಾ ನಾಮ ರತ್ತಿಂ ಸೋತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮ, ದಿವಾ ಸೋಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಗೇಹೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಂ ವತ್ಥಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಉಪಾಸಿಕಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದಿವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತೇ ನಿಸಿನ್ನಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಉಪಾಸಿಕಾಹಿಯೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗಮಾಸಿ। ಅಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಗೇಹೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಂ ವತ್ಥಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗತೋ।

ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಮಯೇ ಸತ್ಥಾ ಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಅಲಙ್ಕತಧಮ್ಮಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಚಿತ್ತಬೀಜನಿಂ ಆದಾಯ ಆಕಾಸಗಙ್ಗಂ ಓತಾರೇನ್ತೋ ವಿಯ ಸಿನೇರುಂ ಮತ್ಥಂ ಕತ್ವಾ ಸಾಗರಂ ನಿಮ್ಮಥೇನ್ತೋ ವಿಯ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪರಿಸನ್ತೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತಸ್ಸ ಪಠಮಯಾಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಸಕಲಸರೀರಂ ಪೂರಯಮಾನಾ ಪಞ್ಚವಣ್ಣಾ ಪೀತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ಪಾರುತವತ್ಥಂ ಸಙ್ಘರಿತ್ವಾ "ದಸಬಲಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಆದೀನವಸಹಸ್ಸಂ ದಸ್ಸಯಮಾನಂ ಮಚ್ಛೇರಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಚ ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಏಕಮೇವ ವತ್ಥಂ, ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಾರುಪನಂ ನತ್ಥಿ, ಅಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಚ ನಾಮ ಬಹಿ ಚರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ"ತಿ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ಅದಾತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಪಠಮಯಾಮೇ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮೇಪಿ ತಥೇವ ಪೀತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ತಥೇವ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಥೇವ ಅದಾತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮೇ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮೇಪಿ ತಥೇವ ಪೀತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ "ತರಣಂ

ವಾ ಹೋತು ಮರಣಂ ವಾ, ಪಚ್ಛಾಪಿ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ಥಂ ಸಙ್ಘರಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇಸಿ। ತತೋ ವಾಮಹತ್ಥಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಹತ್ಥೇನ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಅಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ "ಜಿತಂ ಮೇ, ಜಿತಂ ಮೇ"ತಿ ತಯೋ ವಾರೇ ನದಿ।

ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಮಯೇ ಬನ್ಧುಮರಾಜಾ ಧಮ್ಮಾಸನಸ್ಸ ಪಚ್ಛತೋ ಅನ್ತೋಸಾಣಿಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ। ರಞ್ಞೋ ಚ ನಾಮ "ಜಿತಂ ಮೇ"ತಿ ಸದ್ದೋ ಅಮನಾಪೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಪುರಿಸಂ ಪೇಸೇಸಿ – "ಗಚ್ಛ ಏತಂ ಪುಚ್ಛ ಕಿಂ ವದಸೀ"ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಆಹ – "ಅವಸೇಸಾ ಹತ್ಥಿಯಾನಾದೀನಿ ಆರುಯ್ಹ ಅಸಿಚಮ್ಮಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಸೇನಂ ಜಿನನ್ತಿ, ನ ತಂ ಜಿತಂ ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಅಹಂ ಪನ ಪಚ್ಛತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ದುಟ್ಠಗೋಣಸ್ಸ ಮುಗ್ಗರೇನ ಸೀಸಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ತಂ ಪಲಾಪೇನ್ತೋ ವಿಯ ಮಚ್ಛೇರಚಿತ್ತಂ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಪಾರುತವತ್ಥಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಅದಾಸಿಂ, ತಂ ಮೇ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಜಿತ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ ಆಹ – "ಅಮ್ಹೇ ಭಣೇ ದಸಬಲಸ್ಸ ಅನುರೂಪಂ ನ ಜಾನಿಮ್ಹ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜಾನೀ"ತಿ ವತ್ಥಯುಗಂ ಪೇಸೇಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಅಯಂ ಮಯ್ಹಂ ತುಣ್ಹೀ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಪಠಮಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅದತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಗುಣೇ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಅದಾಸಿ, ಸತ್ಥು ಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ಮಯ್ಹಂ ಕೋ ಅತ್ಥೋ"ತಿ? ತಮ್ಪಿ ವತ್ಥಯುಗಂ ದಸಬಲಸ್ಸೇವ ಅದಾಸಿ। ರಾಜಾಪಿ "ಕಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಕತ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ತಮ್ಪಿ ತೇನ ವತ್ಥಯುಗಂ ತಥಾಗತಸ್ಸೇವ ದಿನ್ನ"ನ್ತಿ ಸುತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ದ್ವೇ ವತ್ಥಯುಗಾನಿ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋ ತಾನಿಪಿ ಅದಾಸಿ। ರಾಜಾ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ಚತ್ತಾರೀತಿ ಏವಂ ಯಾವ ದ್ವತ್ತಿಂಸವತ್ಥಯುಗಾನಿ ಪೇಸೇಸಿ। ಅಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ಇದಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಗಹಣಂ ವಿಯ ಹೋತೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಏಕಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಏಕನ್ತಿ ದ್ವೇ ವತ್ಥಯುಗಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ತಿಂಸ ಯುಗಾನಿ ತಥಾಗತಸ್ಸೇವ ಅದಾಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚಸ್ಸ ಸತ್ಥು ವಿಸ್ಸಾಸಿಕೋ ಜಾತೋ।

ಅಥ ನಂ ರಾಜಾ ಏಕದಿವಸಂ ಸೀತಸಮಯೇ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಂ ಅತ್ತನೋ ಪಾರುತರತ್ತಕಮ್ಬಲಂ ದತ್ವಾ ಆಹ – "ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಇಮಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾಹೀ"ತಿ। ಸೋ "ಕಿಂ ಮೇ ಇಮಿನಾ ಕಮ್ಬಲೇನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪೂತಿಕಾಯೇ ಉಪನೀತೇನಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಞ್ಚಸ್ಸ ಉಪರಿ ವಿತಾನಂ ಕತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ರಾಜಾ ಪಾತೋವ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅನ್ತೋಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಮಯೇ ಛಬ್ಬಣ್ಣಾ ಬುದ್ಧರಸ್ಮಿಯೋ ಕಮ್ಬಲೇ ಪಟಿಹಞ್ಞನ್ತಿ, ಕಮ್ಬಲೋ ಅತಿವಿಯ ವಿರೋಚತಿ। ರಾಜಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ಆಹ – "ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏಸ ಕಮ್ಬಲೋ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಏಕಸಾಟಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದಿನ್ನೋ"ತಿ। ತುಮ್ಹೇಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪೂಜಿತೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಮಯಂ ಪೂಜಿತಾತಿ। ರಾಜಾ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯುತ್ತಂ ಅಞ್ಞಾಸಿ, ನ ಮಯ"ನ್ತಿ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಯಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಉಪಕಾರಭೂತಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಅಟ್ಠಟ್ಠಕಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಂ ನಾಮ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ಸೋಪಿ "ಅಟ್ಠಟ್ಠಕಂ ನಾಮ ಚತುಸಟ್ಠಿ ಹೋತೀ"ತಿ ಚತುಸಟ್ಠಿ ಸಲಾಕಾಭತ್ತಾನಿ ಉಪನಿಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ಪುನ ತತೋ ಚುತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಪ್ಪೇ ಕೋಣಾಗಮನಸ್ಸ ಚ ಭಗವತೋ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲಸ್ಸ ಚಾತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕುಟುಮ್ಬಿಯಘರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಸೋ ವುದ್ಧಿಮನ್ವಾಯ ಘರಾವಾಸಂ ವಸನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಅರಞ್ಞೇ ಜಙ್ಘವಿಹಾರಂ ಚರತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಚ ಸಮಯೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ನದೀತೀರೇ ಚೀವರಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅನುವಾತೇ ಅಪ್ಪಹೋನ್ತೇ ಸಙ್ಘರಿತ್ವಾ ಠಪೇತುಂ ಆರದ್ಧೋ। ಸೋ ದಿಸ್ವಾ "ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಘರಿತ್ವಾ ಠಪೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಅನುವಾತೋ ನಪ್ಪಹೋತೀತಿ । "ಇಮಿನಾ, ಭನ್ತೇ, ಕರೋಥಾ"ತಿ ಸಾಟಕಂ ದತ್ವಾ "ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಮೇ ಕೇನಚಿ ಪರಿಹಾನಿ ಮಾ ಹೋತೂ"ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ।

ಅಥ ಘರೇಪಿಸ್ಸ ಭಗಿನಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಭರಿಯಾಯ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗಿನೀ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಭರಿಯಂ ಸನ್ಧಾಯ, "ಏವರೂಪಂ ಬಾಲಂ ಯೋಜನಸತೇನ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ಸಾ ಗೇಹದ್ವಾರೇ ಠಿತಾ ಸುತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ದಿನ್ನಂ ಭತ್ತಂ ಮಾ ಏಸ ಭುಞ್ಜತೂ"ತಿ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಕಲಲಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಇತರಾ ದಿಸ್ವಾ "ಬಾಲೇ ಮಂ ತಾವ ಅಕ್ಕೋಸ ವಾ ಪಹರ ವಾ, ಏವರೂಪಸ್ಸ ಪನ ದ್ವೇ

ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ಪೂರಿತಪಾರಮಿಸ್ಸ ಪತ್ತತೋ ಭತ್ತಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಕಲಲಂ ದಾತುಂ ನ ಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಅಥಸ್ಸ ಭರಿಯಾಯ ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸಾ "ತಿಟ್ಠಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಕಲಲಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಗನ್ಧಚುಣ್ಣೇನ ಉಬ್ಬಟ್ಟೇತ್ವಾ ಚತುಮಧುರಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಆಸಿತ್ತೇನ ಪದುಮಗಬ್ಭವಣ್ಣೇನ ಸಪ್ಪಿನಾ ವಿಜ್ಜೋತಮಾನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇತ್ವಾ "ಯಥಾ ಅಯಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಓಭಾಸಜಾತೋ, ಏವಂ ಓಭಾಸಜಾತಂ ಮೇ ಸರೀರಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಆಕಾಸಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿ। ತೇಪಿ ದ್ವೇ ಜಾಯಮ್ಪತಿಕಾ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಪುನ ತತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಉಪಾಸಕೋ ಕಸ್ಸಪಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಇತರಾಪಿ ತಾದಿಸಸ್ಸೇವ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಧೀತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ತಸ್ಸ ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ತಮೇವ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತರಂ ಆನಯಿಂಸು। ತಸ್ಸಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅದಿನ್ನವಿಪಾಕಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಆನುಭಾವೇನ ಪತಿಕೂಲಂ ಪವಿಟ್ಠಮತ್ತಾಯ ಉಮ್ಮಾರಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಕಲಸರೀರಂ ಉಗ್ಘಾಟಿತವಚ್ಚಕುಟಿ ವಿಯ ದುಗ್ಗನ್ಧಂ ಜಾತಂ। ಸೇಟ್ಠಿಕುಮಾರೋ "ಕಸ್ಸಾಯಂ ಗನ್ಧೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಸೇಟ್ಠಿಕಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ "ನೀಹರಥಾ"ತಿ ಆಭತನಿಯಾಮೇನೇವ ಕುಲಘರಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಸಾ ಏತೇನೇವ ನೀಹಾರೇನ ಸತ್ತಸು ಠಾನೇಸು ಪಟಿನಿವತ್ತಿತಾ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ, ತಸ್ಸ ಘನಕೋಟ್ಟಿಮಾಹಿ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಿಕಾಹಿ ರತ್ತಸುವಣ್ಣಇಟ್ಠಕಾಹಿ ಯೋಜನುಬ್ಬೇಧಂ ಚೇತಿಯಂ ಆರಭಿಂಸು। ತಸ್ಮಿಂ ಚೇತಿಯೇ ಕರಿಯಮಾನೇ ಸಾ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ ಸತ್ತಸು ಠಾನೇಸು ಪಟಿನಿವತ್ತಿತಾ, ಕಿಂ ಮೇ ಜೀವಿತೇನಾ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಾಭರಣಭಣ್ಡಕಂ ಭಞ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಇಟ್ಠಕಂ ಕಾರೇಸಿ ರತನಾಯತಂ ವಿದತ್ಥಿವಿತ್ಥಿನ್ನಂ ಚತುರಙ್ಗುಲುಬ್ಬೇಧಂ। ತತೋ ಹರಿತಾಲಮನೋಸಿಲಾಪಿಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ಉಪ್ಪಲಹತ್ಥಕೇ ಆದಾಯ ಚೇತಿಯಕರಣಟ್ಠಾನಂ ಗತಾ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖಣೇ ಏಕಾ ಇಟ್ಠಕಾಪನ್ತಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛಮಾನಾ ಘಟನಿಟ್ಠಕಾಯ ಊನಾ ಹೋತಿ। ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ವಡ್ಢಕಿಂ ಆಹ - "ಇಮಂ ಇಟ್ಠಕಂ ಏತ್ಥ ಠಪೇಥಾ"ತಿ। ಅಮ್ಮ, ಭದ್ದಕೇ ಕಾಲೇ ಆಗತಾಸಿ, ಸಯಮೇವ ಠಪೇಹೀತಿ। ಸಾ ಆರುಯ್ಹ ತೇಲೇನ ಹರಿತಾಲಮನೋಸಿಲಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ತೇನ ಬನ್ಧನೇನ ಇಟ್ಠಕಂ ಪತಿಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಅಟ್ಠಹಿ ಉಪ್ಪಲಹತ್ಥಕೇಹಿ ಪೂಜಂ ಕತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಮೇ ಕಾಯತೋ ಚನ್ದನಗನ್ಧೋ ವಾಯತು, ಮುಖತೋ ಉಪ್ಪಲಗನ್ಧೋ"ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಕತ್ವಾ ಚೇತಿಯಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ।

ಅಥ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖಣೇ ಯಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮಂ ಗೇಹಂ ನೀತಾ, ತಸ್ಸ ತಂ ಆರಬ್ಭ ಸತಿ ಉದಪಾದಿ। ನಗರೇಪಿ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಸಙ್ಘುಟ್ಠಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಆಹ - "ತದಾ ಇಧ ಆನೀತಾ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ಅತ್ಥಿ, ಕಹಂ ಸಾ"ತಿ? ಕುಲಗೇಹೇ ಸಾಮೀತಿ। ಆನೇಥ ನಂ, ನಕ್ಖತ್ತಂ ಕೀಳಿಸ್ಸಾಮಾತಿ। ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಠಿತಾ "ಕಿಂ, ತಾತಾ, ಆಗತತ್ಥಾ"ತಿ ತಾಯ ಪುಟ್ಠಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆಚಿಕ್ಖಿಂಸು। ತಾತಾ, ಮಯಾ ಆಭರಣಭಣ್ಡೇನ ಚೇತಿಯಂ ಪೂಜಿತಂ, ಆಭರಣಂ ಮೇ ನತ್ಥೀತಿ। ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಆನೇಥ ನಂ, ಪಿಳನ್ಧನಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಾತಿ। ತೇ ಆನಯಿಂಸು। ತಸ್ಸಾ ಸಹ ಘರಪ್ಪವೇಸನೇನ ಸಕಲಗೇಹಂ ಚನ್ದನಗನ್ಧಞ್ಚೇವ ನೀಲುಪ್ಪಲಗನ್ಧಞ್ಚ ವಾಯಿ।

ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ ತಂ ಪುಚ್ಛಿ "ಪಠಮಂ ತವ ಸರೀರತೋ ದುಗ್ಗನ್ಧೋ ವಾಯಿ, ಇದಾನಿ ಪನ ತೇ ಸರೀರತೋ ಚನ್ದನಗನ್ಧೋ, ಮುಖತೋ ಉಪ್ಪಲಗನ್ಧೋ ವಾಯತಿ, ಕಿಂ ಏತ"ನ್ತಿ? ಸಾ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅತ್ತನಾ ಕತಕಮ್ಮಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ "ನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ ವತ ಬುದ್ಧಸಾಸನ"ನ್ತಿ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಯೋಜನಿಕಂ ಸುವಣ್ಣಚೇತಿಯಂ ಕಮ್ಬಲಕಞ್ಚುಕೇನ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ರಥಚಕ್ಕಪ್ಪಮಾಣೇಹಿ ಸುವಣ್ಣಪದುಮೇಹಿ ಅಲಙ್ಕರಿ। ತೇಸಂ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಾ ಓಲಮ್ಬಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ಬಾರಾಣಸಿತೋ ಯೋಜನಮತ್ತೇ ಠಾನೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಅಮಚ್ಚಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸೇಟ್ಠಿಕಞ್ಞಾಪಿ ದೇವಲೋಕತೋ ಚವಿತ್ವಾ ರಾಜಕುಲೇ ಜೇಟ್ಠಧೀತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ತೇಸು ವಯಪತ್ತೇಸು ಕುಮಾರಸ್ಸ ವಸನಗಾಮೇ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಸಙ್ಘುಟ್ಠಂ। ಸೋ ಮಾತರಂ ಆಹ - "ಸಾಟಕಂ ಮೇ , ಅಮ್ಮ, ದೇಹಿ, ನಕ್ಖತ್ತಂ ಕೀಳಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸಾ ಧೋತವತ್ಥಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಅಮ್ಮ, ಥೂಲಂ ಇದಂ, ಅಞ್ಞಂ ದೇಹೀತಿ। ಅಞ್ಞಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ, ತಮ್ಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ಅಞ್ಞಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ, ತಮ್ಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ಅಥ ನಂ ಮಾತಾ ಆಹ - "ತಾತ, ಯಾದಿಸೇ ಗೇಹೇ ಮಯಂ ಜಾತಾ, ನತ್ಥಿ ನೋ ಇತೋ ಸುಖುಮತರಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಪುಞ್ಞ"ನ್ತಿ। ತೇನ ಹಿ ಲಭನಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ಅಮ್ಮಾತಿ। ಪುತ್ತ ಅಹಂ ಅಜ್ಜೇವ ತುಯ್ಹಂ ಬಾರಾಣಸಿನಗರೇ ರಜ್ಜಪಟಿಲಾಭಂ ಇಚ್ಛಾಮೀತಿ। ಸೋ ಮಾತರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಆಹ - "ಗಚ್ಛಾಮಿ, ಅಮ್ಮಾ"ತಿ। ಗಚ್ಛ, ತಾತಾತಿ। ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ - "ಕಹಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಇಧ ವಾ ಏತ್ಥ ವಾ ಗೇಹೇ ನಿಸೀದಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? ಸೋ ಪನ ಪುಞ್ಞನಿಯಾಮೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ಮಙ್ಗಲಸಿಲಾಪಟ್ಟೇ ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ಚ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಕಾಲಕತಸ್ಸ ಸತ್ತಮೋ ದಿವಸೋ ಹೋತಿ।

ಅಮಚ್ಚಾ ರಞ್ಞೋ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಮನ್ತಯಿಂಸು - "ರಞ್ಞೋ ಏಕಾ ಧೀತಾವ ಅತ್ಥಿ, ಪುತ್ತೋ ನತ್ಥಿ, ಅರಾಜಕಂ ರಜ್ಜಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಕೋ ರಾಜಾ ಹೋತೀ"ತಿ ಮನ್ತೇತ್ವಾ "ತ್ವಂ ಹೋಹಿ, ತ್ವಂ ಹೋಹೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಪುರೋಹಿತೋ ಆಹ - "ಬಹುಂ ಓಲೋಕೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಫುಸ್ಸರಥಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಮಾ"ತಿ। ತೇ ಕುಮುದವಣ್ಣೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಿನ್ಧವೇ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚವಿಧಂ ರಾಜಕಕುಧಭಣ್ಡಂ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಞ್ಚ ರಥಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಪೇತ್ವಾ ರಥಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ತೂರಿಯಾನಿ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇಸುಂ। ರಥೋ ಪಾಚೀನದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಾಭಿಮುಖೋ ಅಹೋಸಿ। "ಪರಿಚಯೇನ ಉಯ್ಯಾನಾಭಿಮುಖೋ ಗಚ್ಛತಿ, ನಿವತ್ತೇಮಾ"ತಿ ಕೇಚಿ ಆಹಂಸು। ಪುರೋಹಿತೋ "ಮಾ ನಿವತ್ತಯಿತ್ಥಾ"ತಿ ಆಹ। ರಥೋ ಕುಮಾರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಆರೋಹನಸಜ್ಜೋ ಹುತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಪುರೋಹಿತೋ ಪಾರುಪನಕಣ್ಣಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಪಾದತಲಾನಿ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ "ತಿಟ್ಠತು ಅಯಂ ದೀಪೋ, ದ್ವಿಸಹಸ್ಸದೀಪಪರಿವಾರೇಸು ಚತೂಸು ದೀಪೇಸು ಏಸೋ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತುಂ ಯುತ್ತೋ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಪುನಪಿ ತೂರಿಯಾನಿ ಪಗ್ಗಣ್ಹಥ , ಪುನಪಿ ತೂರಿಯಾನಿ ಪಗ್ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ತೂರಿಯಾನಿ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇಸಿ।

ಅಥ ಕುಮಾರೋ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಕೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಆಗತತ್ಥಾ"ತಿ ಆಹ। ದೇವ ತುಮ್ಹಾಕಂ ರಜ್ಜಂ ಪಾಪುಣಾತೀತಿ। ರಾಜಾ ಕಹನ್ತಿ? ದೇವತ್ತಂ ಗತೋ ಸಾಮೀತಿ। ಕತಿ ದಿವಸಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾತಿ? ಅಜ್ಜ ಸತ್ತಮೋ ದಿವಸೋತಿ। ಪುತ್ತೋ ವಾ ಧೀತಾ ವಾ ನತ್ಥೀತಿ? ಧೀತಾ ಅತ್ಥಿ ದೇವ, ಪುತ್ತೋ ನತ್ಥೀತಿ। ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ರಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ತಾವದೇವ ಅಭಿಸೇಕಮಣ್ಡಪಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ರಾಜಧೀತರಂ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರೇಹಿ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಆನೇತ್ವಾ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಅಭಿಸೇಕಂ ಅಕಂಸು।

ಅಥಸ್ಸ ಕತಾಭಿಸೇಕಸ್ಸ ಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಂ ವತ್ಥಂ ಉಪಹರಿಂಸು। ಸೋ "ಕಿಮಿದಂ, ತಾತಾ"ತಿ ಆಹ। ನಿವಾಸನವತ್ಥಂ ದೇವಾತಿ। ನನು, ತಾತಾ, ಥೂಲಂ, ಅಞ್ಞಂ ಸುಖುಮತರಂ ನತ್ಥೀತಿ? ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿಭೋಗವತ್ಥೇಸು ಇತೋ ಸುಖುಮತರಂ ನತ್ಥಿ ದೇವಾತಿ। ತುಮ್ಹಾಕಂ ರಾಜಾ ಏವರೂಪಂ ನಿವಾಸೇಸೀತಿ? ಆಮ, ದೇವಾತಿ। ನ ಮಞ್ಞೇ ಪುಞ್ಞವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ರಾಜಾ, ಸುವಣ್ಣಭಿಙ್ಗಾರಂ ಆಹರಥ, ಲಭಿಸ್ಸಾಮ ವತ್ಥನ್ತಿ। ತೇ ಸುವಣ್ಣಭಿಙ್ಗಾರಂ ಆಹರಿಂಸು। ಸೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಹತ್ಥೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಉದಕಂ ಆದಾಯ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಅಬ್ಭುಕ್ಕಿರಿ, ತಾವದೇವ ಘನಪಥವಿಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ಕಪ್ಪರುಕ್ಖಾ ಉಟ್ಠಹಿಂಸು। ಪುನ ಉದಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಂ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಉತ್ತರನ್ತಿ ಏವಂ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ದಿಸಾ ಅಬ್ಭುಕ್ಕಿರಿ, ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ಅಟ್ಠಟ್ಠ ಕತ್ವಾ ದ್ವತ್ತಿಂಸ ಕಪ್ಪರುಕ್ಖಾ ಉಟ್ಠಹಿಂಸು। ಸೋ ಏಕಂ ದಿಬ್ಬದುಸ್ಸಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ "ನನ್ದರಞ್ಞೋ ವಿಜಿತೇ ಸುತ್ತಕನ್ತಿಕಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಮಾ ಸುತ್ತಂ ಕನ್ತಿಂಸೂತಿ ಏವಂ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತೋ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧವರಗತೋ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಾಸಾದಂ ಆರುಯ್ಹ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿ।

ಏವಂ ಕಾಲೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಏಕದಿವಸಂ ದೇವೀ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಹೋ ತಪಸ್ಸೀ"ತಿ ಕಾರುಞ್ಞಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। "ಕಿಮಿದಂ ದೇವೀ"ತಿ ಚ ಪುಟ್ಠಾ "ಅತಿಮಹತೀ ತೇ ದೇವ ಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಅಕತ್ಥ, ಇದಾನಿ ಅನಾಗತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಂ ಕುಸಲಂ ನ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಕಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಸೀಲವನ್ತೋ ನತ್ಥೀತಿ। "ಅಸುಞ್ಞೋ, ದೇವ, ಜಮ್ಬುದೀಪೋ

ಅರಹನ್ತೇಹಿ, ತುಮ್ಹೇ ದಾನಮೇವ ಸಜ್ಜೇಥ, ಅಹಂ ಅರಹನ್ತೇ ಲಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ಪುನದಿವಸೇ ಪಾಚೀನದ್ವಾರೇ ದಾನಂ ಸಜ್ಜಾಪೇಸಿ। ದೇವೀ ಪಾತೋವ ಉಪೋಸಥಙ್ಗಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಉಪರಿಪಾಸಾದೇ ಪುರತ್ಥಾಭಿಮುಖಾ ಉರೇನ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ "ಸಚೇ ಏತಿಸ್ಸಾ ದಿಸಾಯ ಅರಹನ್ತೋ ಅತ್ಥಿ, ಸ್ವೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹನ್ತೂ"ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಸಂ ದಿಸಾಯಂ ಅರಹನ್ತೋ ನಾಹೇಸುಂ, ತಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕಪಣಯಾಚಕಾನಂ ಅದಂಸು।

ಪುನದಿವಸೇ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರೇ ದಾನಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ತಥೇವ ಅಕಾಸಿ, ಪುನದಿವಸೇ ಪಚ್ಛಿಮದ್ವಾರೇ। ಉತ್ತರದ್ವಾರೇ ಸಜ್ಜನದಿವಸೇ ಪನ ದೇವಿಯಾ ತಥೇವ ನಿಮನ್ತಿತೇ ಹಿಮವನ್ತೇ ವಸನ್ತಾನಂ ಪದುಮವತಿಯಾ ಪುತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಚಸತಾನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಜೇಟ್ಠಕೋ ಮಹಾಪದುಮಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಭಾತಿಕೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಮಾರಿಸಾ, ನನ್ದರಾಜಾ ತುಮ್ಹೇ ನಿಮನ್ತೇತಿ, ಅಧಿವಾಸೇಥ ತಸ್ಸಾ"ತಿ। ತೇ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಅನೋತತ್ತದಹೇ ಮುಖಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಆಕಾಸೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಉತ್ತರದ್ವಾರೇ ಓತರಿಂಸು। ಮನುಸ್ಸಾ ಗನ್ತ್ವಾ "ಪಞ್ಚಸತಾ, ದೇವ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಆಗತಾ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ ಸದ್ಧಿಂ ದೇವಿಯಾ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ಪಾಸಾದಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ತತ್ರ ತೇಸಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾವಸಾನೇ ರಾಜಾ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರಸ್ಸ, ದೇವೀ ಸಙ್ಘನವಕಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ, "ಅಯ್ಯಾ, ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ನ ಕಿಲಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಂ ಪುಞ್ಞೇನ ನ ಹಾಯಿಸ್ಸಾಮ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಯಾವಜೀವಂ ಇಧ ನಿವಾಸಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಂ ದೇಥಾ"ತಿ। ಪಟಿಞ್ಞಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ಪಞ್ಚ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಸತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಚಙ್ಕಮನಸತಾನೀತಿ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ನಿವಾಸಟ್ಠಾನಂ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಸಾಪೇಸುಂ।

ಏವಂ ಕಾಲೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತೋ ಕುಪಿತೋ। ಸೋ "ಅಹಂ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ವೂಪಸಮೇತುಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ತ್ವಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇಸು ಮಾ ಪಮಜ್ಜೀ"ತಿ ದೇವಿಂ ಓವದಿತ್ವಾ ಗತೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಅನಾಗತೇಯೇವ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಆಯುಸಙ್ಖಾರಾ ಖೀಣಾ। ಮಹಾಪದುಮಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ತಿಯಾಮರತ್ತಿಂ ಝಾನಕೀಳಂ ಕೀಳಿತ್ವಾ ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ ಆಲಮ್ಬನಫಲಕಂ ಆಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಠಿತಕೋವ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಸೇಸಾಪೀತಿ ಸಬ್ಬೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾ। ಪುನದಿವಸೇ ದೇವೀ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ನಿಸೀದನಟ್ಠಾನಂ ಹರಿತುಪಲಿತ್ತಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಾನಿ ವಿಕಿರಿತ್ವಾ ಧೂಮಂ ದತ್ವಾ ತೇಸಂ ಆಗಮನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ನಿಸಿನ್ನಾ; ಆಗಮನಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೀ ಪುರಿಸಂ ಪೇಸೇಸಿ "ಗಚ್ಛ, ತಾತ, ಜಾನಾಹಿ, ಕಿಂ ಅಯ್ಯಾನಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಫಾಸುಕ"ನ್ತಿ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಪದುಮಸ್ಸ ಪಣ್ಣಸಾಲಾದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಚಙ್ಕಮನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಲಮ್ಬನಫಲಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಕಾಲೋ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಆಹ। ಪರಿನಿಬ್ಬುತಸರೀರಂ ಕಿಂ ಕಥೇಸ್ಸತಿ? ಸೋ "ನಿದ್ದಾಯತಿ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಪಾದೇ ಹತ್ಥೇನ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಪಾದಾನಂ ಸೀತಲತಾಯ ಚೇವ ಥದ್ಧತಾಯ ಚ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ದುತಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ, ಏವಂ ತತಿಯಸ್ಸಾತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ರಾಜಕುಲಂ ಗತೋ। "ಕಹಂ, ತಾತ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ"ತಿ ಪುಟ್ಠೋ "ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾ ದೇವೀ"ತಿ ಆಹ । ದೇವೀ ಕನ್ದನ್ತೀ ರೋದನ್ತೀ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ನಾಗರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಧುಕೀಳಿತಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಧಾತುಯೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಚೇತಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ।

ರಾಜಾ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಆಗತೋ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಆಗತಂ ದೇವಿಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಕಿಂ, ಭದ್ದೇ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇಸು ನಪ್ಪಮಜ್ಜಿ, ನಿರೋಗಾ ಅಯ್ಯಾ"ತಿ? ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾ ದೇವಾತಿ। ರಾಜಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಏವರೂಪಾನಮ್ಪಿ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಮರಣಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕುತೋ ಮೋಕ್ಖೋ"ತಿ? ಸೋ ನಗರಂ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಮೇವ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಯಾದೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಸಮಣಕಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ದೇವೀಪಿ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಅಹಂ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತತ್ಥೇವ ಉಯ್ಯಾನೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾ। ದ್ವೇಪಿ ಝಾನಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ತತೋ ಚುತಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು।

ತೇಸು ತತ್ಥೇವ ವಸನ್ತೇಸು ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ರಾಜಗಹಂ ಪಾವಿಸಿ। ಸತ್ಥರಿ ತತ್ಥ ವಸನ್ತೇ ಅಯಂ ಪಿಪ್ಪಲಿಮಾಣವೋ ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಮಹಾತಿತ್ಥಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೇ ಕಪಿಲಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ

ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಅಯಂ ಭದ್ದಾ ಕಾಪಿಲಾನೀ ಮದ್ದರಟ್ಠೇ ಸಾಗಲನಗರೇ ಕೋಸಿಯಗೋತ್ತಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ। ತೇಸಂ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ವಡ್ಢಮಾನಾನಂ ಪಿಪ್ಪಲಿಮಾಣವಸ್ಸ ವೀಸತಿಮೇ ವಸ್ಸೇ ಭದ್ದಾಯ ಸೋಳಸಮೇ ವಸ್ಸೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪುತ್ತಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ, "ತಾತ, ತ್ವಂ ವಯಪತ್ತೋ, ಕುಲವಂಸೋ ನಾಮ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ಅತಿವಿಯ ನಿಪ್ಪೀಳಯಿಂಸು। ಮಾಣವೋ ಆಹ - "ಮಯ್ಹಂ ಸೋತಪಥೇ ಏವರೂಪಂ ಕಥಂ ಮಾ ಕಥೇಥ, ಅಹಂ ಯಾವ ತುಮ್ಹೇ ಧರಥ, ತಾವ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತೇ ಕತಿಪಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುನ ಕಥಯಿಂಸು, ಸೋಪಿ ತಥೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ಪುನಪಿ ಕಥಯಿಂಸು, ಪುನಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಾತಾ ನಿರನ್ತರಂ ಕಥೇಸಿಯೇವ।

ಮಾಣವೋ "ಮಮ ಮಾತರಂ ಸಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರತ್ತಸುವಣ್ಣಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಕಾರೇಹಿ ಏಕಂ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಮಜ್ಜನಘಟ್ಟನಾದಿಕಮ್ಮಪರಿಯೋಸಾನೇ ತಂ ರತ್ತವತ್ಥಂ ನಿವಾಸಾಪೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೇಹಿ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಚೇವ ನಾನಾಅಲಙ್ಕಾರೇಹಿ ಚ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಮಾತರಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಆಹ - "ಅಮ್ಮ, ಏವರೂಪಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಲಭನ್ತೋ ಗೇಹೇ ವಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಲಭನ್ತೋ ನ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ । ಪಣ್ಡಿತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತೋ ಪುಞ್ಞವಾ ದಿನ್ನದಾನೋ ಕತಾಭಿನೀಹಾರೋ, ಪುಞ್ಞಂ ಕರೋನ್ತೋ ನ ಏಕಕೋವ ಅಕಾಸಿ, ಅದ್ಧಾ ಏತೇನ ಸಹ ಕತಪುಞ್ಞಾ ಸುವಣ್ಣರೂಪಕಪಟಿಭಾಗಾವ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅಟ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಕಾಮೇಹಿ ಸನ್ತಪ್ಪೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣರೂಪಕಂ ರಥಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ "ಗಚ್ಛಥ, ತಾತಾ, ಯತ್ಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಜಾತಿಗೋತ್ತಭೋಗೇಹಿ ಸಮಾನಕುಲೇ ಏವರೂಪಂ ದಾರಿಕಂ ಪಸ್ಸಥ, ಇಮಮೇವ ಸುವಣ್ಣರೂಪಕಂ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ದೇಥಾ"ತಿ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ।

ತೇ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ನಾಮ ಏತಂ ಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ "ಕತ್ಥ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಮದ್ದರಟ್ಠಂ ನಾಮ ಇತ್ಥಾಕರೋ, ಮದ್ದರಟ್ಠಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಮದ್ದರಟ್ಠೇ ಸಾಗಲನಗರಂ ಅಗಮಂಸು। ತತ್ಥ ತಂ ಸುವಣ್ಣರೂಪಕಂ ನ್ಹಾನತಿತ್ಥೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತೇ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಥ ಭದ್ದಾಯ ಧಾತೀ ಭದ್ದಂ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಸಿರಿಗಬ್ಭೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ ತಂ ರೂಪಕಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯ್ಯಧೀತಾ ಮೇ ಇಧಾಗತಾ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಸನ್ತಜ್ಜೇತ್ವಾ "ದುಬ್ಬಿನೀತೇ ಕಿಂ ತ್ವಂ ಇಧಾಗತಾ"ತಿ ತಲಸತ್ತಿಕಂ ಉಗ್ಗಿರಿತ್ವಾ "ಗಚ್ಛ ಸೀಘ"ನ್ತಿ ಗಣ್ಡಪಸ್ಸೇ ಪಹರಿ। ಹತ್ಥೋ ಪಾಸಾಣೇ ಪಟಿಹತೋ ವಿಯ ಕಮ್ಪಿತ್ಥ। ಸಾ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಏವಂ ಥದ್ಧಂ ನಾಮ ಮಹಾಗೀವಂ ದಿಸ್ವಾ 'ಅಯ್ಯಧೀತಾ ಮೇ'ತಿ ಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿಂ, ಅಯ್ಯಧೀತಾಯ ಹಿ ಮೇ ನಿವಾಸನಪಟಿಗ್ಗಾಹಿಕಾಯಪಿ ಅಯುತ್ತಾ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ "ಏವರೂಪಾ ತೇ ಸಾಮಿಧೀತಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಕಿಂ ಏಸಾ, ಇಮಾಯ ಸತಗುಣೇನ ಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಮಯ್ಹಂ ಅಯ್ಯಾಧೀತಾ ಅಭಿರೂಪತರಾ, ದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ ಗಬ್ಭೇ ನಿಸಿನ್ನಾಯ ಪದೀಪಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಸರೀರೋಭಾಸೇನೇವ ತಮಂ ವಿಧಮತೀತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಆಗಚ್ಛಾ"ತಿ ಖುಜ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣರೂಪಕಂ ರಥಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಕೋಸಿಯಗೋತ್ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಘರದ್ವಾರೇ ಠತ್ವಾ ಆಗಮನಂ ನಿವೇದಯಿಂಸು।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ "ಕುತೋ ಆಗತತ್ಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಮಹಾತಿತ್ಥಗಾಮೇ ಕಪಿಲಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಘರತೋತಿ। ಕಿಂ ಕಾರಣಾ ಆಗತಾತಿ? ಇಮಿನಾ ನಾಮ ಕಾರಣೇನಾತಿ। "ಕಲ್ಯಾಣಂ, ತಾತಾ, ಸಮಜಾತಿಗೋತ್ತವಿಭವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ದಸ್ಸಾಮಿ ದಾರಿಕ"ನ್ತಿ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ಗಣ್ಹಿ। ತೇ ಕಪಿಲಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪಹಿಣಿಂಸು "ಲದ್ಧಾ ದಾರಿಕಾ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ। ತಂ ಸಾಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಿಪ್ಪಲಿಮಾಣವಸ್ಸ ಆರೋಚಯಿಂಸು "ಲದ್ಧಾ ಕಿರ ದಾರಿಕಾ"ತಿ। ಮಾಣವೋ "ಅಹಂ 'ನ ಲಭಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿಂ, 'ಇಮೇ ಲದ್ಧಾತಿ ವದನ್ತಿ', ಅನತ್ಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಪಣ್ಣಂ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರಹೋಗತೋ ಪಣ್ಣಂ ಲಿಖಿ "ಭದ್ದಾ ಅತ್ತನೋ ಜಾತಿಗೋತ್ತಭೋಗಾನುರೂಪಂ ಘರಾವಾಸಂ ಲಭತು, ಅಹಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೀ ಅಹೋಸೀ"ತಿ। ಭದ್ದಾಪಿ "ಅಸುಕಸ್ಸ ಕಿರ ಮಂ ದಾತುಕಾಮೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ರಹೋಗತಾ ಪಣ್ಣಂ ಲಿಖಿ "ಅಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಜಾತಿಗೋತ್ತಭೋಗಾನುರೂಪಂ ಘರಾವಾಸಂ ಲಭತು, ಅಹಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಅಹೋಸೀ"ತಿ। ದ್ವೇ ಪಣ್ಣಾನಿ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಸಮಾಗಚ್ಛಿಂಸು। ಇದಂ ಕಸ್ಸ ಪಣ್ಣನ್ತಿ? ಪಿಪ್ಪಲಿಮಾಣವೇನ ಭದ್ದಾಯ ಪಹಿತನ್ತಿ। ಇದಂ ಕಸ್ಸಾತಿ? ಭದ್ದಾಯ

ಪಿಪ್ಫಲಿಮಾಣವಸ್ಸ ಪಹಿತನ್ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ ದ್ವೇಪಿ ವಾಚೇತ್ವಾ "ಪಸ್ಸಥ ದಾರಕಾನಂ ಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಸಮಾನಪಣ್ಣಂ ಲಿಖಿತ್ವಾ ಇತೋ ಚ ಏತ್ತೋ ಚ ಪೇಸೇಸುಂ। ಇತಿ ತೇಸಂ ಅನಿಚ್ಛಮಾನಾನಂಯೇವ ಸಮಾಗಮೋ ಅಹೋಸಿ।

ತಂದಿವಸಮೇವ ಮಾಣವೋ ಏಕಂ ಪುಪ್ಫದಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪೇಸಿ। ಭದ್ದಾಪಿ, ತಾನಿ ಸಯನಮಜ್ಝೇ ಠಪೇಸಿ। ಭುತ್ತಸಾಯಮಾಸಾ ಉಭೋಪಿ "ಸಯನಂ ಅಭಿರುಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಮಾಣವೋ ದಕ್ಖಿಣಪಸ್ಸೇನ ಸಯನಂ ಅಭಿರುಹಿ। ಭದ್ದಾ ವಾಮಪಸ್ಸೇನ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಆಹ - "ಯಸ್ಸ ಪಸ್ಸೇ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಮಿಲಾಯನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ರಾಗಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ ವಿಜಾನಿಸ್ಸಾಮ, ಇಮಂ ಪುಪ್ಫದಾಮಂ ನ ಅಲ್ಲೀಯಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ತೇ ಪನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸರೀರಸಮ್ಫಸ್ಸಭಯೇನ ತಿಯಾಮರತ್ತಿಂ ನಿದ್ದಂ ಅನೋಕ್ಕಮನ್ತಾವ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತಿ, ದಿವಾ ಪನ ಹಾಸಮತ್ತಮ್ಪಿ ನಾಹೋಸಿ। ತೇ ಲೋಕಾಮಿಸೇನ ಅಸಂಸಟ್ಠಾ ಯಾವ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಧರನ್ತಿ, ತಾವ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಅವಿಚಾರೇತ್ವಾ ತೇಸು ಕಾಲಙ್ಕತೇಸು ವಿಚಾರಯಿಂಸು। ಮಹತೀ ಮಾಣವಸ್ಸ ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಸತ್ತಾಸೀತಿಕೋಟಿಧನಂ, ಏಕದಿವಸಂ ಸರೀರಂ ಉಬ್ಬಟ್ಟೇತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತಬ್ಬಂ ಸುವಣ್ಣಚುಣ್ಣಮೇವ ಮಗಧನಾಳಿಯಾ ದ್ವಾದಸನಾಳಿಮತ್ತಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಯನ್ತಬದ್ಧಾನಿ ಸಟ್ಠಿ ಮಹಾತಳಾಕಾನಿ, ಕಮ್ಮನ್ತೋ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕೋ, ಅನುರಾಧಪುರಪ್ಪಮಾಣಾ ಚುದ್ದಸ ಗಾಮಾ, ಚುದ್ದಸ ಹತ್ಥಾನೀಕಾ, ಚುದ್ದಸ ಅಸ್ಸಾನೀಕಾ, ಚುದ್ದಸ ರಥಾನೀಕಾ।

ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಅಲಙ್ಕತಅಸ್ಸಂ ಆರುಯ್ಹ ಮಹಾಜನಪರಿವುತೋ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಖೇತ್ತಕೋಟಿಯಂ ಠಿತೋ ನಙ್ಗಲೇಹಿ ಭಿನ್ನಟ್ಠಾನತೋ ಕಾಕಾದಯೋ ಸಕುಣೇ ಗಣ್ಡುಪ್ಪಾದಾದಿಪಾಣಕೇ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಖಾದನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ, "ತಾತಾ, ಇಮೇ ಕಿಂ ಖಾದನ್ತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಗಣ್ಡುಪ್ಪಾದೇ, ಅಯ್ಯಾತಿ। ಏತೇಹಿ ಕತಂ ಪಾಪಂ ಕಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ? ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಅಯ್ಯಾತಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಚೇ ಏತೇಹಿ ಕತಂ ಪಾಪಂ ಮಯ್ಹಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂ ಮೇ ಕರಿಸ್ಸತಿ ಸತ್ತಾಸೀತಿಕೋಟಿಧನಂ, ಕಿಂ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕೋ ಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಕಿಂ ಸಟ್ಠಿಯನ್ತಬದ್ಧಾನಿ ತಳಾಕಾನಿ, ಕಿಂ ಚುದ್ದಸ ಗಾಮಾ? ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಭದ್ದಾಯ ಕಾಪಿಲಾನಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಭದ್ದಾಪಿ ಕಾಪಿಲಾನೀ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಅನ್ತರವತ್ಥುಮ್ಹಿ ತಯೋ ತಿಲಕುಮ್ಭೇ ಪತ್ಥರಾಪೇತ್ವಾ ಧಾತೀಹಿ ಪರಿವುತಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ಕಾಕೇ ತಿಲಪಾಣಕೇ ಖಾದನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ, "ಅಮ್ಮಾ, ಕಿಂ ಇಮೇ ಖಾದನ್ತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಪಾಣಕೇ, ಅಯ್ಯೇತಿ। ಅಕುಸಲಂ ಕಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ? ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಅಯ್ಯೇತಿ। ಸಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮಯ್ಹಂ ಚತುಹತ್ಥವತ್ಥಂ ನಾಳಿಕೋದನಮತ್ತಞ್ಚ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಯದಿ ಪನೇತಂ ಏತ್ತಕೇನ ಜನೇನ ಕತಂ ಅಕುಸಲಂ ಮಯ್ಹಂ ಹೋತಿ, ಅದ್ಧಾ ಭವಸಹಸ್ಸೇನಪಿ ವಟ್ಟತೋ ಸೀಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಅಯ್ಯಪುತ್ತೇ ಆಗತಮತ್ತೇಯೇವ ಸಬ್ಬಂ ತಸ್ಸ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಮಾಣವೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಪಾಸಾದಂ ಆರುಯ್ಹ ಮಹಾರಹೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥಸ್ಸ ಚಕ್ಕವತ್ತಿನೋ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಭೋಜನಂ ಸಜ್ಜಯಿಂಸು। ದ್ವೇಪಿ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪರಿಜನೇ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ರಹೋಗತಾ ಫಾಸುಕಟ್ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿಂಸು। ತತೋ ಮಾಣವೋ ಭದ್ದಂ ಆಹ - "ಭದ್ದೇ ಇಮಂ ಘರಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ ಕಿತ್ತಕಂ ಧನಂ ಆಹರೀ"ತಿ? ಪಞ್ಚಪಣ್ಣಾಸ ಸಕಟಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಅಯ್ಯಾತಿ। ಏತಂ ಸಬ್ಬಂ, ಯಾ ಚ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಘರೇ ಸತ್ತಾಸೀತಿ ಕೋಟಿಯೋ ಯನ್ತಬದ್ಧಾ ಸಟ್ಠಿತಳಾಕಾದಿಭೇದಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಅತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬಂ ತುಯ್ಹಂಯೇವ ನಿಯ್ಯಾತೇಮೀತಿ। ತುಮ್ಹೇ ಪನ ಕಹಂ ಗಚ್ಛಥ, ಅಯ್ಯಾತಿ? ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಅಯ್ಯ, ಅಹಮ್ಪಿ ತುಮ್ಹಾಕಂಯೇವ ಆಗಮನಂ ಓಲೋಕಯಮಾನಾ ನಿಸಿನ್ನಾ, ಅಹಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ತೇಸಂ ಆದಿತ್ತಪಣ್ಣಕುಟಿ ವಿಯ ತಯೋ ಭವಾ ಉಪಟ್ಠಹಿಂಸು। ತೇ ಅನ್ತರಾಪಣತೋ ಕಸಾವರಸಪೀತಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಮತ್ತಿಕಾಪತ್ತೇ ಚ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕೇಸೇ ಓಹಾರಾಪೇತ್ವಾ "ಯೇ ಲೋಕೇ ಅರಹನ್ತೋ, ತೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಥವಿಕಾಯ ಪತ್ತೇ ಓಸಾರೇತ್ವಾ ಅಂಸೇ ಲಗ್ಗೇತ್ವಾ ಪಾಸಾದತೋ ಓತರಿಂಸು। ಗೇಹೇ ದಾಸೇಸು ವಾ ಕಮ್ಮಕಾರೇಸು ವಾ ನ ಕೋಚಿ ಸಞ್ಜಾನಿ।

ಅಥ ನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ದಾಸಗಾಮದ್ವಾರೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಆಕಪ್ಪಕುತ್ತವಸೇನ ದಾಸಗಾಮವಾಸಿನೋ ಸಞ್ಜಾನಿಂಸು। ತೇ ರೋದನ್ತಾ ಪಾದೇಸು ನಿಪತಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ಅಮ್ಹೇ ಅನಾಥೇ ಕರೋಥ, ಅಯ್ಯಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। "ಮಯಂ ಭಣೇ ಆದಿತ್ತಪಣ್ಣಸಾಲಾ ವಿಯ ತಯೋ ಭವಾತಿ ಪಬ್ಬಜಿಮ್ಹಾ, ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇಸು ಏಕೇಕಂ ಭುಜಿಸ್ಸಂ ಕರೋಮ, ವಸ್ಸಸತಮ್ಪಿ ನಪ್ಪಹೋತಿ। ತುಮ್ಹೇವ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸೀಸಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಭುಜಿಸ್ಸಾ ಹುತ್ವಾ ಜೀವಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಸಂ ರೋದನ್ತಾನಂಯೇವ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಥೇರೋ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಭದ್ದಾ ಕಾಪಿಲಾನೀ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಗ್ಘನಿಕಾ ಇತ್ಥೀ ಮಯ್ಹಂ ಪಚ್ಛತೋ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಕೋಚಿದೇವ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಯ್ಯ 'ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾಪಿ ವಿನಾ ಭವಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಅನನುಚ್ಛವಿಕಂ ಕರೋನ್ತೀ'ತಿ। ಕೋಚಿ ವಾ ಪನ ಅಮ್ಹೇಸು ಮನಂ ಪದೂಸೇತ್ವಾ ಅಪಾಯಪೂರಕೋ ಭವೇಯ್ಯ। ಇಮಂ ಪಹಾಯ ಮಯಾ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ।

ಸೋ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ದ್ವೇಧಾಪಥಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ಮತ್ಥಕೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಭದ್ದಾಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಆಹ - "ಭದ್ದೇ ತಾದಿಸಿಂ ಇತ್ಥಿಂ ಮಮ ಪಚ್ಛತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ 'ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾಪಿ ವಿನಾ ಭವಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತೀ'ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅಮ್ಹೇಸು ಪದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಮಹಾಜನೋ ಅಪಾಯಪೂರಕೋ ಭವೇಯ್ಯ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ದ್ವೇಧಾಪಥೇ ತ್ವಂ ಏಕಂ ಗಣ್ಹ, ಅಹಂ ಏಕೇನ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಆಮ, ಅಯ್ಯ, ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಮಾತುಗಾಮೋ ನಾಮ ಮಲಂ, 'ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾಪಿ ವಿನಾ ನ ಭವನ್ತೀ'ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೋಸಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತುಮ್ಹೇ ಏಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಗಣ್ಹಥ, ಅಹಂ ಏಕಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಚತೂಸು ಠಾನೇಸು ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ದಸನಖಸಮೋಧಾನಸಮುಜ್ಜಲಂ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ "ಸತಸಹಸ್ಸಕಪ್ಪಪ್ಪಮಾಣೇ ಅದ್ಧಾನೇ ಕತೋ ಮಿತ್ತಸನ್ಥವೋ ಅಜ್ಜ ಭಿಜ್ಜತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇ ದಕ್ಖಿಣಜಾತಿಕಾ ನಾಮ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಕ್ಖಿಣಮಗ್ಗೋ ವಟ್ಟತಿ। ಮಯಂ ಮಾತುಗಾಮಾ ನಾಮ ವಾಮಜಾತಿಕಾ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಾಮಮಗ್ಗೋ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪನ್ನಾ। ತೇಸಂ ದ್ವೇಧಾಭೂತಕಾಲೇ ಅಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ "ಅಹಂ ಚಕ್ಕವಾಳಗಿರಿಸಿನೇರುಪಬ್ಬತೇ ಧಾರೇತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತೀಪಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗುಣೇ ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀ"ತಿ ವದನ್ತೀ ವಿಯ ವಿರವಮಾನಾ ಅಕಮ್ಪಿ, ಆಕಾಸೇ ಅಸನಿಸದ್ದೋ ವಿಯ ಪವತ್ತಿ, ಚಕ್ಕವಾಳಪಬ್ಬತೋ ಉನ್ನದಿ।

ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವೇಳುವನಮಹಾವಿಹಾರೇ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪಥವೀಕಮ್ಪನಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ "ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ಪಥವೀ ಕಮ್ಪತೀ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ "ಪಿಪ್ಪಲಿಮಾಣವೋ ಚ ಭದ್ದಾ ಚ ಕಾಪಿಲಾನೀ ಮಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ತೇಸಂ ವಿಯೋಗಟ್ಠಾನೇ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಗುಣಬಲೇನ ಅಯಂ ಪಥವೀಕಮ್ಪೋ ಜಾತೋ, ಮಯಾಪಿ ಏತೇಸಂ ಸಙ್ಗಹಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಗನ್ಧಕುಟಿತೋ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಸಯಮೇವ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಅಸೀತಿಮಹಾಥೇರೇಸು ಕಞ್ಚಿ ಅನಾಮನ್ತೇತ್ವಾ ತಿಗಾವುತಂ ಮಗ್ಗಂ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಚ ನಾಲನ್ದಾಯ ಚ ಅನ್ತರೇ ಬಹುಪುತ್ತಕನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸೀದನ್ತೋ ಪನ ಅಞ್ಞತರಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ವಿಯ ಅನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧವೇಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಸೀತಿಹತ್ಥಾ ಘನಬುದ್ಧರಸ್ಮಿಯೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ಇತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಪಣ್ಣಚ್ಛತ್ತಸಕಟಚಕ್ಕಕೂಟಾಗಾರಾದಿಪ್ಪಮಾಣಾ ಬುದ್ಧರಸ್ಮಿಯೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ವಿಪ್ಫನ್ದನ್ತಿಯೋ ವಿಧಾವನ್ತಿಯೋ ಚನ್ದಸಹಸ್ಸ-ಸೂರಿಯಸಹಸ್ಸ-ಉಗ್ಗಮನಕಾಲೋ ವಿಯ ಕುರುಮಾನಾ ತಂ ವನನ್ತಂ ಏಕೋಭಾಸಂ ಅಕಂಸು। ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಸಿರಿಯಾ ಸಮುಜ್ಜಲತಾರಾಗಣಂ ವಿಯ ಗಗನಂ, ಸುಪುಪ್ಫಿತಕಮಲಕುವಲಯಂ ವಿಯ ಸಲಿಲಂ ವನನ್ತಂ ವಿರೋಚಿತ್ಥ। ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಸ್ಸ ಖನ್ಧೋ ನಾಮ ಸೇತೋ ಹೋತಿ, ಪತ್ತಾನಿ ನಾಮ ನೀಲಾನಿ, ಪಕ್ಕಾನಿ ರತ್ತಾನಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ದಿವಸೇ ಸತಸಾಖೋ ನಿಗ್ರೋಧೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋವ ಅಹೋಸಿ।

ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ "ಅಯಂ ಮಯ್ಹಂ ಸತ್ಥಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಇಮಾಹಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತೋ"ತಿ ದಿಟ್ಠಟ್ಠಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಓಣತೋಣತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ತೀಸು ಠಾನೇಸು ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಸತ್ಥಾ ಮೇ, ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ, ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ, ಸತ್ಥಾ ಮೇ, ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ, ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ಭಗವಾ ಅವೋಚ - "ಕಸ್ಸಪ, ಸಚೇ ತ್ವಂ ಇಮಂ ನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಕರೇಯ್ಯಾಸಿ, ಸಾಪಿ ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಏವಂ ಗುಣಮಹನ್ತತಂ ಜಾನತಾ ತಯಾ ಕತೋ ನಿಪಚ್ಚಕಾರೋ

ಮಯ್ಹಂ ಲೋಮಮ್ಪಿ ಚಾಲೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ನಿಸೀದ, ಕಸ್ಸಪ, ದಾಯಜ್ಜಂ ತೇ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ತೀಹಿ ಓವಾದೇಹಿ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಅದಾಸಿ। ದತ್ವಾ ಬಹುಪುತ್ತಕನಿಗ್ರೋಧಮೂಲತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಥೇರಂ ಪಚ್ಛಾಸಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಸತ್ಥು ಸರೀರಂ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣವಿಚಿತ್ತಂ, ಮಹಾಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಸತ್ತಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ। ಸೋ ಕಞ್ಚನಮಹಾನಾವಾಯ ಪಚ್ಛಾಬನ್ಧೋ ವಿಯ ಸತ್ಥು ಪದಾನುಪದಿಕಂ ಅನುಗಞ್ಛಿ। ಸತ್ಥಾ ಥೋಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸಜ್ಜಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ, ಥೇರೋ "ನಿಸೀದಿತುಕಾಮೋ ಸತ್ಥಾ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಾರುಪನಪಿಲೋತಿಕಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಚತುಗ್ಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಪೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಮಿಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಚೀವರಂ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ "ಮುದುಕಾ ಖೋ ತ್ಯಾಯಂ, ಕಸ್ಸಪ, ಪಿಲೋತಿಕಸಙ್ಘಾಟೀ"ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ "ಸತ್ಥಾ ಮೇ ಸಙ್ಘಾಟಿಯಾ ಮುದುಕಭಾವಂ ಕಥೇತಿ, ಪಾರುಪಿತುಕಾಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಪಾರುಪತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಙ್ಘಾಟಿ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಕಿಂ ತ್ವಂ ಪಾರುಪಿಸ್ಸಸಿ ಕಸ್ಸಪಾತಿ? ತುಮ್ಹಾಕಂ ನಿವಾಸನಂ ಲಭನ್ತೋ ಪಾರುಪಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭನ್ತೇತಿ। "ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಕಸ್ಸಪ, ಇಮಂ ಪರಿಭೋಗಜಿಣ್ಣಂ ಪಂಸುಕೂಲಂ ಧಾರೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ? ಮಯಾ ಹಿ ಇಮಸ್ಸ ಪಂಸುಕೂಲಸ್ಸ ಗಹಿತದಿವಸೇ ಉದಕಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಪಥವೀ ಕಮ್ಪಿ, ಇಮಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪರಿಭೋಗಜಿಣ್ಣಂ ಚೀವರಂ ನಾಮ ನ ಸಕ್ಕಾ ಪರಿತ್ತಗುಣೇನ ಧಾರೇತುಂ, ಪಟಿಬಲೇನೇವಿದಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಪೂರಣಸಮತ್ಥೇನ ಜಾತಿಪಂಸುಕೂಲಿಕೇನ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಚೀವರಂ ಪರಿವತ್ತೇಸಿ।

ಏವಂ ಪನ ಚೀವರಪರಿವತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರೇನ ಪಾರುತಚೀವರಂ ಭಗವಾ ಪಾರುಪಿ, ಸತ್ಥು ಚೀವರಂ ಥೇರೋ ಪಾರುಪಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಚೇತನಾಪಿ ಅಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ "ದುಕ್ಕರಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಕತ್ಥ, ಅತ್ತನಾ ಪಾರುತಚೀವರಂ ಸಾವಕಸ್ಸ ದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗುಣಂ ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀ"ತಿ ವದನ್ತೀ ವಿಯ ಉದಕಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಕಮ್ಪಿ। ಥೇರೋಪಿ "ಲದ್ಧಂ ದಾನಿ ಮಯಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪರಿಭೋಗಚೀವರಂ, ಕಿಂ ಮೇ ಇದಾನಿ ಉತ್ತರಿ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಉನ್ನತಿಂ ಅಕತ್ವಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇಯೇವ ತೇರಸ ಧುತಗುಣೇ ಸಮಾದಾಯ ಸತ್ತದಿವಸಮತ್ತಂ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಹುತ್ವಾ ಅಟ್ಠಮೇ ಅರುಣೇ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸತ್ಥಾಪಿ "ಕಸ್ಸಪೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚನ್ದೂಪಮೋ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಅಪಕಸ್ಸೇವ ಕಾಯಂ ಅಪಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನಿಚ್ಚನವಕೋ ಕುಲೇಸು ಅಪ್ಪಗಬ್ಭೋ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೪೬) ಏವಮಾದೀಹಿ ಸುತ್ತೇಹಿ ಥೇರಂ ಥೋಮೇತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಏತದೇವ ಕಸ್ಸಪಸಂಯುತ್ತಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ "ಮಮ ಸಾಸನೇ ಧುತವಾದಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಅಗ್ಗೋ"ತಿ ಥೇರಂ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರವತ್ಥು

೧೯೨. ಪಞ್ಚಮೇ **ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ ಯದಿದಂ ಅನುರುದ್ಧೋ**ತಿ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ವದತಿ। ತಸ್ಸ ಚಿಣ್ಣವಸಿತಾಯ ಅಗ್ಗಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಥೇರೋ ಕಿರ ಭೋಜನಪಪಞ್ಚಮತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಸಕಾಲಂ ಆಲೋಕಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ಸತ್ತೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೋವ ವಿಹರತಿ। ಇತಿ ಅಹೋರತ್ತಂ ಚಿಣ್ಣವಸಿತಾಯ ಏಸ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। ಅಪಿಚ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಪತ್ಥಿತಭಾವೇನಪೇಸ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋವ ಜಾತೋ।

ತತ್ರಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸೇವ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನತ್ಥಂ ವಿಹಾರಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಮಹಾಜನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಯಂ ಹಿ ತದಾ ಅಞ್ಞತರೋ ಅಪಾಕಟನಾಮೋ ಇಸ್ಸರಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ದಸಬಲಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣಾತಿ। ಸತ್ಥಾ ದೇಸನಂ ಯಥಾನುಸನ್ಧಿಕಂ ಘಟೇತ್ವಾ ಏಕಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ।

ತತೋ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - “ಮಹಾ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು, ಯಂ ಏವಂ ಸತ್ಥಾ ಸಯಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ಅಹೋ ವತಾಹಮ್ಪಿ ಅನಾಗತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಪರಿಸನ್ತರೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭಗವನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ “ಮಹನ್ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಮಯಾ ಪತ್ಥಿತ”ನ್ತಿ ತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಅಜ್ಜತನಾಯ ಸ್ವಾತನಾಯಾತಿ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಸಪರಿವಾರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಉತ್ತಮವತ್ಥಾನಿ ದತ್ವಾ “ಭಗವಾ ನಾಹಂ ಇಮಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ದಿಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ನ ಮನುಸ್ಸಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅತ್ಥಾಯ ಕರೋಮಿ। ಯಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ಇತೋ ಸತ್ತದಿವಸಮತ್ಥಕೇ ಭಿಕ್ಖುಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪಯಿತ್ಥ, ಅಹಮ್ಪಿ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಯ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಕತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಸತ್ಥಾ ಅನಾಗತಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪತ್ಥನಾಯ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - “ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಅನಾಗತೇ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಪರಿಯೋಸಾನೇ ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ತ್ವಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಅನುರುದ್ಧೋ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸಸೀ”ತಿ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಭತ್ತಾನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹಾರಮೇವ ಅಗಮಾಸಿ।

ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋಪಿ ಯಾವ ಬುದ್ಧೋ ಧರತಿ, ತಾವ ಅವಿಜಹಿತಮೇವ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸತ್ಥರಿ ನಿಟ್ಠಿತೇ ಸತ್ತಯೋಜನಿಕೇ ಸುವಣ್ಣಚೇತಿಯೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ, “ಭನ್ತೇ, ಕಿಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಪರಿಕಮ್ಮ”ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಪದೀಪದಾನಂ ನಾಮ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಉಪಾಸಕಾತಿ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಹಸ್ಸದೀಪಾನಂಯೇವ ತಾವ ದೀಪರುಕ್ಖಾನಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಕಾರೇಸಿ, ತದನನ್ತರಂ ತತೋ ಪರಿತ್ತತರೇ, ತದನನ್ತರಂ ತತೋ ಪರಿಯತ್ತತರೇತಿ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸೇ ದೀಪರುಕ್ಖೇ ಕಾರೇಸಿ। ಸೇಸಪದೀಪಾ ಪನ ಅಪರಿಮಾಣಾ ಅಹೇಸುಂ।

ಏವಂ ಯಾವಜೀವಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ದೇವೇಸು ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕಸ್ಸಪಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಕಾಲೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕುಟುಮ್ಬಿಯಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸತ್ಥರಿ ನಿಟ್ಠಿತೇ ಯೋಜನಿಕೇ ಚೇತಿಯೇ ಬಹು ಕಂಸಪಾತಿಯೋ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಏಕೇಕಂ ಗುಳಪಿಣ್ಡಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಉಜ್ಜಾಲೇತ್ವಾ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಾ ಮುಖವಟ್ಟಿಂ ಫುಸಾಪೇನ್ತೋ ಚೇತಿಯಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸಬ್ಬಮಹನ್ತಂ ಕಂಸಪಾತಿಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಸಮನ್ತತೋ ವಟ್ಟಿಸಹಸ್ಸಂ ಜಾಲಾಪೇತ್ವಾ ಮಜ್ಝಟ್ಠಾನೇ ಥೂಪಿಕಂ ಪಿಲೋತಿಕಾಯ ವೇಠೇತ್ವಾ ಜಾಲಾಪೇತ್ವಾ ಕಂಸಪಾತಿಂ ಸೀಸೇನಾದಾಯ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಯೋಜನಿಕಂ ಚೇತಿಯಂ ಅನುಪರಿಯಾಯಿ। ಏವಂ ತೇನಾಪಿ ಅತ್ತಭಾವೇನ ಯಾವಜೀವಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ।

ಪುನ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ ದುಗ್ಗತಕುಲಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿಂ ನಾಮ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸಿ, **ಅನ್ನಭಾರೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಪನ ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿ ದೇವಸಿಕಂ ಕಪಣದ್ಧಿಕವಣಿಬ್ಬಕಯಾಚಕಾನಂ ಗೇಹದ್ವಾರೇ ಮಹಾದಾನಂ ದೇತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಉಪರಿಟ್ಠೋ ನಾಮ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಗನ್ಧಮಾದನಪಬ್ಬತೇ ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ। ತತೋ ವುಟ್ಠಾಯ “ಅಜ್ಜ ಕಸ್ಸ ಅನುಗ್ಗಹಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವೀಮಂಸಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಚ ನಾಮ ದುಗ್ಗತಾನುಕಮ್ಪಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ “ಅಜ್ಜ ಮಯಾ ಅನ್ನಭಾರಸ್ಸ ಅನುಗ್ಗಹಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ “ಇದಾನಿ ಅನ್ನಭಾರೋ ಅಟವಿತೋ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಞತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಗನ್ಧಮಾದನಪಬ್ಬತಾ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಗಾಮದ್ವಾರೇ ಅನ್ನಭಾರಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖೇ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಸಿ।

ಅನ್ನಭಾರೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ತುಚ್ಛಪತ್ತಹತ್ಥಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ “ಅಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖಂ ಲಭಿತ್ಥಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಲಭಿಸ್ಸಾಮ ಮಹಾಪುಞ್ಞಾತಿ। “ಭನ್ತೇ, ಥೋಕಂ ಇಧೇವ ಹೋಥಾ”ತಿ ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹೇ ಮಾತುಗಾಮಂ ಪುಚ್ಛಿ - “ಭದ್ದೇ, ಮಯ್ಹಂ ಠಪಿತಂ ಭಾಗಭತ್ತಂ ಅತ್ಥಿ, ನತ್ಥೀ”ತಿ? ಅತ್ಥಿ ಸಾಮೀತಿ। ಸೋ ತತೋವ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ

ಪತ್ತಮಾದಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ “ಭದ್ದೇ, ಮಯಂ ಪುರಿಮಭವೇ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕತತ್ತಾ ಭತ್ತಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಮಾನಾ ವಿಹರಾಮ , ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಾತುಕಾಮತಾಯ ಸತಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ನ ಹೋತಿ, ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇ ಸತಿ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಂ ನ ಲಭಾಮ, ಅಜ್ಜ ಮೇ ಉಪರಿಟ್ಠಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ದಿಟ್ಠೋ, ಭಾಗಭತ್ತಞ್ಚ ಅತ್ಥಿ, ಮಯ್ಹಂ ಭಾಗಭತ್ತಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿಪಾಹೀ”ತಿ।

ಬ್ಯತ್ತಾ ಇತ್ಥೀ “ಯತೋ ಮಯ್ಹಂ ಸಾಮಿಕೋ ಭಾಗಭತ್ತಂ ದೇತಿ, ಮಯಾಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ದಾನೇ ಭಾಗಿನಿಯಾ ಭವಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಭತ್ತಮ್ಪಿ ಉಪರಿಟ್ಠಸ್ಸ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಅನ್ನಭಾರೋ ಪತ್ತಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇತ್ವಾ, “ಭನ್ತೇ, ಏವರೂಪಾ ದುಜ್ಜೀವಿತಾ ಮುಚ್ಚಾಮಾ”ತಿ ಆಹ। ಏವಂ ಹೋತು, ಮಹಾಪುಞ್ಞಾತಿ। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಉತ್ತರಸಾಟಕಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ , “ಭನ್ತೇ, ಇಧ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಥಾ”ತಿ ಆಹ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ತತ್ಥ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ನವವಿಧಂ ಪಾಟಿಕೂಲ್ಯಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೋ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ। ಪರಿಭುತ್ತಕಾಲೇ ಅನ್ನಭಾರೋ ಪತ್ತಧೋವನಉದಕಂ ಅದಾಸಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ನಿಟ್ಠಿತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ -

“ಇಚ್ಛಿತಂ ಪತ್ಥಿತಂ ತುಯ್ಹಂ, ಸಬ್ಬಮೇವ ಸಮಿಜ್ಝತು।
ಸಬ್ಬೇ ಪೂರೇನ್ತು ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ, ಚನ್ದೋ ಪನ್ನರಸೋ ಯಥಾ”ತಿ॥ -

ಅನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಛತ್ತೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ “ಅಹೋ ದಾನಂ ಪರಮದಾನಂ ಉಪರಿಟ್ಠೇ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತ”ನ್ತಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವತ್ವಾ ಸಾಧುಕಾರಂ ಅದಾಸಿ। ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿ “ಕಿಂ ತ್ವಂ ಮಂ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ದಾನಂ ದದಮಾನಂ ನ ಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ ಆಹ। ನಾಹಂ ತವ ದಾನೇ ಸಾಧುಕಾರಂ ದೇಮಿ, ಅನ್ನಭಾರೇನ ಉಪರಿಟ್ಠಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ದಿನ್ನಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಸಾಧುಕಾರಂ ದೇಮೀತಿ।

ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತಿದಂ, ಅಹಂ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ದಾನಂ ದೇನ್ತೋ ದೇವತಂ ಸಾಧುಕಾರಂ ದಾಪೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂ। ಅಯಂ ಅನ್ನಭಾರೋ ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸನ್ತೋ ಅನುರೂಪಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಲದ್ಧತ್ತಾ ಏಕಪಿಣ್ಡಪಾತದಾನೇನೇವ ಸಾಧುಕಾರಂ ದಾಪೇಸಿ, ಏತಸ್ಸ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ದತ್ವಾ ಏತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಅನ್ನಭಾರಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ “ಅಜ್ಜ ತಯಾ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ದಾನಂ ದಿನ್ನ”ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಆಮ, ಅಯ್ಯ, ಉಪರಿಟ್ಠಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಮೇ ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಭತ್ತಂ ದಿನ್ನನ್ತಿ। ಹನ್ದ, ಭೋ, ಕಹಾಪಣಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಏತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಮಯ್ಹಂ ದೇಹೀತಿ। ನ ದೇಮಿ ಅಯ್ಯಾತಿ। ಸೋ ಯಾವ ಸಹಸ್ಸಂ ವಡ್ಢೇಸಿ, ಅನ್ನಭಾರೋ “ಸಹಸ್ಸೇನಾಪಿ ನ ದೇಮೀ”ತಿ ಆಹ। ಹೋತು, ಭೋ, ಯದಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ನ ದೇಸಿ, ಸಹಸ್ಸಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪತ್ತಿಂ ಮೇ ದೇಹೀತಿ। “ಏತಮ್ಪಿ ದಾತುಂ ಯುತ್ತಂ ವಾ ಅಯುತ್ತಂ ವಾ ನ ಜಾನಾಮಿ, ಅಯ್ಯಂ ಪನ ಉಪರಿಟ್ಠಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸಚೇ ದಾತುಂ ಯುತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ, “ಭನ್ತೇ, ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿ ಮಯ್ಹಂ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಿನ್ನಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಪತ್ತಿಂ ಯಾಚತಿ, ದಮ್ಮಿ ವಾ ನ ದಮ್ಮಿ ವಾ”ತಿ । ಉಪಮಂ ತೇ ಪಣ್ಡಿತ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಕುಲಸತಿಕೇ ಗಾಮೇ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಘರೇ ದೀಪಂ ಜಾಲೇಯ್ಯ, ಸೇಸಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ತೇಲೇನ ವಟ್ಟಿಂ ತೇಮೇತ್ವಾ ಜಾಲಾಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯುಂ, ಪುರಿಮದೀಪಸ್ಸ ಪಭಾ ಅತ್ಥಿ, ನತ್ಥೀತಿ। ಅತಿರೇಕತರಾ, ಭನ್ತೇ, ಪಭಾ ಹೋತೀತಿ। ಏವಮೇವ ಪಣ್ಡಿತ ಉಳುಙ್ಕಯಾಗು ವಾ ಹೋತು ಕಟಚ್ಛುಭಿಕ್ಖಾ ವಾ, ಅತ್ತನೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಪರೇಸಂ ಪತ್ತಿಂ ದೇನ್ತಸ್ಸ ಸತಸ್ಸ ವಾ ದೇತು ಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ವಾ, ಯತ್ತಕಾನಂ ದೇತಿ, ತತ್ತಕಾನಂ ಪುಞ್ಞಂ ವಡ್ಢತಿ। ತ್ವಂ ದೇನ್ತೋ ಏಕಮೇವ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅದಾಸಿ, ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಪನ ಪತ್ತಿಯಾ ದಿನ್ನಾಯ ದ್ವೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾ ಹೋನ್ತಿ ಏಕೋ ತವ, ಏಕೋ ಚ ತಸ್ಸಾತಿ।

ಸೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ “ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಪತ್ತಿಂ ಗಣ್ಹ ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಹ। ಹನ್ದ, ಕಹಾಪಣಸಹಸ್ಸಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ನಾಹಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ವಿಕ್ಕಿಣಾಮಿ, ಸದ್ಧಾಯ ಪನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪತ್ತಿಂ ದೇಮೀತಿ। ತಾತ, ತ್ವಂ ಮಯ್ಹಂ ಸದ್ಧಾಯ ಪತ್ತಿಂ ದೇಸಿ, ಅಹಂ ಪನ ತುಯ್ಹಂ ಗುಣಂ ಪೂಜೇನ್ತೋ ಸಹಸ್ಸಂ ದೇಮಿ, ಗಣ್ಹ, ತಾತಾತಿ। ಸೋ “ಏವಂ ಹೋತೂ”ತಿ

ಸಹಸ್ಸಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಾತ, ತುಯ್ಹಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಲದ್ಧಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಹತ್ಥಾ ಕಮ್ಮಕರಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ವೀಥಿಯಂ ಘರಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ವಸ। ಯೇನ ತುಯ್ಹಂ ಅತ್ಥೋ, ತಂ ಮಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಹೀತಿ। ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಿತಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ದಿನ್ನಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ನಾಮ ತಂದಿವಸಮೇವ ವಿಪಾಕಂ ದೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿ ಅಞ್ಞಂ ದಿವಸಂ ಅನ್ನಭಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಾಜಕುಲಂ ಅಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ತಂದಿವಸಂ ಗಹೇತ್ವಾವ ಗತೋ।

ಅನ್ನಭಾರಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಂ ಆಗಮ್ಮ ರಾಜಾ ಸೇಟ್ಠಿಂ ಅನೋಲೋಕೇತ್ವಾ ಅನ್ನಭಾರಮೇವ ಓಲೋಕೇಸಿ । ಕಿಂ, ದೇವ, ಇಮಂ ಪುರಿಸಂ ಅತಿವಿಯ ಓಲೋಕೇಸೀತಿ? ಅಞ್ಞಂ ದಿವಸಂ ಅದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬತ್ತಾ ಓಲೋಕೇಮೀತಿ। ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಯುತ್ತಕೋ ಏಸ ದೇವಾತಿ। ಕೋ ಪನಸ್ಸ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಯುತ್ತಕೋ ಗುಣೋತಿ? ಅಜ್ಜ ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಭತ್ತಂ ಸಯಂ ಅಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಪರಿಟ್ಠಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ದಿನ್ನತ್ತಾ ಮಮ ಹತ್ಥತೋ ಸಹಸ್ಸಂ ಲಭಿ ದೇವಾತಿ। ಕೋನಾಮೋ ಏಸೋತಿ? ಅನ್ನಭಾರೋ ನಾಮ ದೇವಾತಿ। "ತವ ಹತ್ಥತೋ ಲದ್ಧತ್ತಾ ಮಮಪಿ ಹತ್ಥತೋ ಲದ್ಧುಂ ಅರಹತಿ, ಅಹಮ್ಪಿಸ್ಸ ಪೂಜಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸಂ ಅದಾಸಿ। ಏತಸ್ಸ ವಸನಗೇಹಂ ಜಾನಾಥ ಭಣೇತಿ? ಸಾಧು ದೇವಾತಿ ಏಕಂ ಗೇಹಟ್ಠಾನಂ ಸೋಧೇನ್ತಾ ಕುದ್ದಾಲೇನ ಆಹತಾಹತಟ್ಠಾನೇ ನಿಧಿಕುಮ್ಭಿಯೋ ಗೀವಾಯ ಗೀವಂ ಆಹಚ್ಚ ಠಿತಾ ದಿಸ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚಯಿಂಸು। ರಾಜಾ "ತೇನ ಹಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಖನಥಾ"ತಿ ಆಹ। ತೇಸಂ ಖನನ್ತಾನಂ ಖನನ್ತಾನಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಪುನ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚಯಿಂಸು। ರಾಜಾ "ಅನ್ನಭಾರಸ್ಸ ವಚನೇನ ಖನಥಾ"ತಿ ಆಹ। ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ "ಅನ್ನಭಾರಸ್ಸೇವ ವಚನ"ನ್ತಿ ಖನಿಂಸು। ಕುದ್ದಾಲೇನ ಆಹತಾಹತಟ್ಠಾನೇ ಅಹಿಚ್ಛತ್ತಕಮಕುಳಾನಿ ವಿಯ ಕುಮ್ಭಿಯೋ ಉಟ್ಠಹಿಂಸು। ತೇ ಧನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕೇ ರಾಸಿಂ ಅಕಂಸು। ರಾಜಾ ಅಮಚ್ಚೇ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಕಸ್ಸ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಏತ್ತಕಂ ಧನಂ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ನತ್ಥಿ ಕಸ್ಸಚಿ ದೇವಾತಿ। ತೇನ ಹಿ ಅಯಂ ಅನ್ನಭಾರೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಧನಸೇಟ್ಠಿ ನಾಮ ಹೋತೂತಿ। ತಂದಿವಸಮೇವ ಸೇಟ್ಠಿಚ್ಛತ್ತಂ ಲಭಿ।

ಸೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವಜೀವಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ದೀಘರತ್ತಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥು ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಾಲೇ ಕಪಿಲವತ್ಥುನಗರೇ ಅಮಿತೋದನಸಕ್ಕಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಪನಸ್ಸ **ಅನುರುದ್ಧೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಮಹಾನಾಮಸಕ್ಕಸ್ಸ ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ ಸತ್ಥು ಚೂಳಪಿತುಪುತ್ತೋ ಪರಮಸುಖುಮಾಲೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿ। ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಯಂಯೇವಸ್ಸ ಭತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮಾತಾ ಏಕದಿವಸಂ "ಮಮ ಪುತ್ತಂ ನತ್ಥೀತಿ ಪದಂ ಜಾನಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏಕಂ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಂ ಅಞ್ಞಾಯ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಯಾ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ತುಚ್ಛಕಂಯೇವ ಪೇಸೇಸಿ। ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ದೇವತಾ ದಿಬ್ಬಪೂವೇಹಿ ಪೂರೇಸುಂ। ಏವಂ ಮಹಾಪುಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿ। ತಿಣ್ಣಂ ಉತೂನಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕೇಸು ತೀಸು ಪಾಸಾದೇಸು ಅಲಙ್ಕತನಾಟಕಿತ್ಥೀಹಿ ಪರಿವುತೋ ದೇವೋ ವಿಯ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿ।

ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ತುಸಿತಪುರಾ ಚವಿತ್ವಾ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತೋ ಏಕೂನತಿಂಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ವಸಿತ್ವಾ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಪಟಿವಿದ್ಧಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೋ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ಸತ್ತಸತ್ತಾಹಂ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಲೋಕಾನುಗ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತೋ ರಾಜಗಹಂ ಆಗಮ್ಮ "ಪುತ್ತೋ ಮೇ ರಾಜಗಹಂ ಆಗತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ "ಗಚ್ಛಥ ಭಣೇ ಮಮ ಪುತ್ತಂ ಆನೇಥಾ"ತಿ ಪಿತರಾ ಪಹಿತೇ ಸಹಸ್ಸಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೇ ದಸ ಅಮಚ್ಚೇ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಕಾಳುದಾಯಿತ್ಥೇರೇನ ಚಾರಿಕಾಗಮನಂ ಆಯಾಚಿತೋ ರಾಜಗಹತೋ ವೀಸತಿಸಹಸ್ಸಭಿಕ್ಖುಪರಿವಾರೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಕಪಿಲವತ್ಥುಪುರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಞಾತಿಸಮಾಗಮೇ ಅನೇಕೇಹಿ ಇದ್ಧಿಪಾಟಿಹಾರಿಯೇಹಿ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ವಿಚಿತ್ರಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ಅಮತಪಾನಂ ಪಾಯೇತ್ವಾ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ನಗರದ್ವಾರೇ ಠತ್ವಾ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕುಲನಗರಂ ಆಗತಾನಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧಾನಂ ಆಚಿಣ್ಣ"ನ್ತಿ ಆವಜ್ಜಮಾನೋ "ಸಪದಾನಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಣಂ ಆಚಿಣ್ಣ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಸಪದಾನಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೋ "ಪುತ್ತೋ ಮೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರತೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಆಗತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇತ್ವಾ ತೇನ ಸಕನಿವೇಸನಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ

ಕತಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನೋ ತತ್ಥ ಕಾತಬ್ಬಂ ಞಾತಿಜನಾನುಗ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ ರಾಹುಲಕುಮಾರಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಕಪಿಲವತ್ಥುಪುರತೋ ಮಲ್ಲರಟ್ಠೇ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಅನುಪಿಯಅಮ್ಬವನಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಾ ಸಾಕಿಯಜನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ಆಹ - "ಸಚೇ ಮಮ ಪುತ್ತೋ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸಿಸ್ಸ, ರಾಜಾ ಅಭವಿಸ್ಸ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಸತ್ತರತನಸಮನ್ನಾಗತೋ। ನತ್ತಾಪಿ ಮೇ ರಾಹುಲಕುಮಾರೋ ಖತ್ತಿಯಗಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ತಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಅಚರಿಸ್ಸ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ಏತಮತ್ಥಂ ಜಾನಾಥ। ಇದಾನಿ ಪನ ಮೇ ಪುತ್ತೋ ಬುದ್ಧೋ ಜಾತೋ, ಖತ್ತಿಯಾವಸ್ಸ ಪರಿವಾರಾ ಹೋನ್ತು। ತುಮ್ಹೇ ಏಕೇಕಕುಲತೋ ಏಕೇಕಂ ದಾರಕಂ ದೇಥಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಸಹಸ್ಸಖತ್ತಿಯಕುಮಾರಾ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮಹಾನಾಮೋ ಕುಟುಮ್ಬಸಾಮಿಕೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಅನುರುದ್ಧಸಕ್ಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - "ಏತರಹಿ, ತಾತ ಅನುರುದ್ಧ, ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಸಕ್ಯಕುಮಾರಾ ಭಗವನ್ತಂ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಅನುಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕುಲೇ ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ ವಾ ಪಬ್ಬಜ, ಅಹಂ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಘರಾವಾಸೇ ರುಚಿಂ ಅಕತ್ವಾ ಅತ್ತಸತ್ತಮೋ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾನುಕ್ಕಮೋ ಸಙ್ಘಭೇದಕಕ್ಖನ್ಧಕೇ (ಚೂಳವ॰ ೩೩೦ ಆದಯೋ) ಆಗತೋವ।

ಏವಂ ಅನುಪಿಯಅಮ್ಬವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇಸು ಪನ ತೇಸು ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ಭದ್ದಿಯತ್ಥೇರೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರೋ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸಿ, ದೇವದತ್ತೋ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸಿ, ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ, ಭಗುತ್ಥೇರೋ ಚ ಕಿಮಿಲತ್ಥೇರೋ ಚ ಪಚ್ಛಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ತೇಸಂ ಪನ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಥೇರಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ಪುಬ್ಬಪತ್ಥನಾಭಿನೀಹಾರೋ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರೋ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚೇತಿಯರಟ್ಠೇ ಪಾಚೀನವಂಸಮಿಗದಾಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸತ್ತ ಮಹಾಪುರಿಸವಿತಕ್ಕೇ ವಿತಕ್ಕೇಸಿ, ಅಟ್ಠಮೇ ಕಿಲಮತಿ। ಸತ್ಥಾ "ಅನುರುದ್ಧೋ ಅಟ್ಠಮೇ ಮಹಾಪುರಿಸವಿತಕ್ಕೇ ಕಿಲಮತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ತಸ್ಸ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಪೂರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಟ್ಠಮಂ ಮಹಾಪುರಿಸವಿತಕ್ಕಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಚತುಪಚ್ಚಯಸನ್ತೋಸಭಾವನಾರಾಮಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ಮಹಾಅರಿಯವಂಸಪಟಿಪದಂ (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೩೦) ಕಥೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಭೇಸಕಲಾವನಮೇವ ಗತೋ।

ಥೇರೋ ತಥಾಗತೇ ಗತಮತ್ತೇಯೇವ ತೇವಿಜ್ಜೋ ಮಹಾಖೀಣಾಸವೋ ಹುತ್ವಾ "ಸತ್ಥಾ ಮಯ್ಹಂ ಮನಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಟ್ಠಮಂ ಮಹಾಪುರಿಸವಿತಕ್ಕಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಚ ಮೇ ಮನೋರಥೋ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತೋ"ತಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಅತ್ತನೋ ಚ ಪಟಿವಿದ್ಧಧಮ್ಮಂ ಆರಬ್ಭ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

"ಮಮ ಸಙ್ಕಪ್ಪಮಞ್ಞಾಯ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಅನುತ್ತರೋ।
ಮನೋಮಯೇನ ಕಾಯೇನ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ॥

"ಯಥಾ ಮೇ ಅಹು ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ತತೋ ಉತ್ತರಿ ದೇಸಯಿ।
ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚರತೋ ಬುದ್ಧೋ, ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಮದೇಸಯಿ॥

"ತಸ್ಸಾಹಂ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ, ವಿಹಾಸಿಂ ಸಾಸನೇ ರತೋ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥ (ಥೇರಗಾ॰ ೯೦೧-೯೦೩)।

ಅಥ ನಂ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನಮಹಾವಿಹಾರೇ ವಿಹರನ್ತೋ "ಮಮ ಸಾಸನೇ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ ಅನುರುದ್ಧೋ ಅಗ್ಗೋ"ತಿ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ।

ಭದ್ದಿಯತ್ಥೇರವತ್ಥು

೧೯೩. ಛಟ್ಠೇ **ಉಚ್ಚಾಕುಲಿಕಾನ**ನ್ತಿ ಉಚ್ಚೇ ಕುಲೇ ಜಾತಾನಂ। **ಭದ್ದಿಯೋ**ತಿ ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ಸಕ್ಯರಾಜಾ। **ಕಾಳಿಗೋಧಾಯ ಪುತ್ತೋ**ತಿ ಕಾಳವಣ್ಣಾ ಸಾ ದೇವೀ, ಗೋಧಾತಿ ಪನಸ್ಸಾ ನಾಮಂ । ತಸ್ಮಾ ಕಾಳಿಗೋಧಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ , ತಸ್ಸಾ ಪುತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಸ್ಮಾ ಪನಾಯಂ ಉಚ್ಚಾಕುಲಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋತಿ ವುತ್ತೋ, ಕಿಂ ತತೋ ಉಚ್ಚಾಕುಲಿಕತರಾ ನತ್ಥೀತಿ? ಆಮ ನತ್ಥಿ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಮಾತಾ ಸಾಕಿಯಾನೀನಂ ಅನ್ತರೇ ವಯೇನ ಸಬ್ಬಜೇಟ್ಠಿಕಾ, ಸೋಯೇವ ಚ ಸಾಕಿಯಕುಲೇ ಸಮ್ಪತ್ತಂ ರಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ತಸ್ಮಾ ಉಚ್ಚಾಕುಲಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋತಿ ವುತ್ತೋ। ಅಪಿಚ ಪುಬ್ಬಪತ್ಥನಾನುಭಾವೇನ ಚೇಸ ಅನುಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಪಞ್ಚ ಜಾತಿಸತಾನಿ ರಾಜಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿಯೇವ। ಇಮಿನಾಪಿ ಕಾರಣೇನ ಉಚ್ಚಾಕುಲಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋತಿ ವುತ್ತೋ।

ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಪನಸ್ಸ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಅತೀತೇ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಮಹಾಭೋಗಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನತ್ಥಾಯ ಗತೋ। ತಂದಿವಸಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉಚ್ಚಾಕುಲಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಯಾಪಿ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಉಚ್ಚಾಕುಲಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಗ್ಗೇನ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ತಥಾಗತಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಅಹಂ ಇಮಸ್ಸ ದಾನಸ್ಸ ಫಲೇನ ನಾಞ್ಞಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ, ಅನಾಗತೇ ಪನ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಉಚ್ಚಾಕುಲಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥಯಿತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿ।

ಸತ್ಥಾ ಅನಾಗತಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸಮಿಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ ತೇ ಇದಂ ಕಮ್ಮಂ, ಇತೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾವಸಾನೇ ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತ್ವಂ ತಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಉಚ್ಚಾಕುಲಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಭತ್ತಾನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋಪಿ ತಂ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಉಚ್ಚಾಕುಲಿಕಸಂವತ್ತನಿಕಕಮ್ಮಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಾಸನಾನಿ ಕಾರೇತ್ವಾ ತೇಸು ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಾನಿ ಸನ್ಥರಾಪೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಬೀಜನಿಯೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕವಟ್ಟಂ ಉಪೋಸಥಾಗಾರೇ ಪದೀಪತೇಲದಾನನ್ತಿ ಏವಂ ಯಾವಜೀವಂ ಬಹುವಿಧಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಕಾಲಕತೋ ದೇವೇಸು ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲಸ್ಸ ಚ ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚ ಭಗವತೋ ಅನ್ತರೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕುಟುಮ್ಬಿಯಘರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಗನ್ಧಮಾದನಪಬ್ಬತಾ ಆಗಮ್ಮ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರೇ ಫಾಸುಕಟ್ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ। ಸೋ ಕುಟುಮ್ಬಿಯೋ ತೇಸಂ ನಿಬದ್ಧಮೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಭತ್ತವಿಸ್ಸಗ್ಗಕರಣಂ ಞತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ಪಾಸಾಣಫಲಕಾನಿ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ಉಪಟ್ಠಹಿ। ಅಥೇಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕಪಿಲವತ್ಥುನಗರೇ ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಚಸ್ಸ **ಭದ್ದಿಯಕುಮಾರೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಹೇಟ್ಠಾ ಅನುರುದ್ಧಸುತ್ತೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಛನ್ನಂ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೋ ಹುತ್ವಾ ಸತ್ಥರಿ ಅನುಪಿಯಅಮ್ಬವನೇ ವಿಹರನ್ತೇ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನಮಹಾವಿಹಾರೇ ವಿಹರನ್ತೋ "ಮಮ ಸಾಸನೇ ಉಚ್ಚಾಕುಲಿಕಾನಂ ಕಾಳಿಗೋಧಾಯ ಪುತ್ತೋ ಭದ್ದಿಯತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋ"ತಿ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ।

ಲಕುಣ್ಡಕಭದ್ದಿಯತ್ಥೇರವತ್ಥು

೧೯೪. ಸತ್ತಮೇ **ಮಞ್ಜುಸ್ಸರಾನ**ನ್ತಿ ಮಧುರಸ್ಸರಾನಂ। **ಲಕುಣ್ಡಕಭದ್ದಿಯೋ**ತಿ ಉಬ್ಬೇಧೇನ ರಸ್ಸೋ, ನಾಮೇನ ಭದ್ದಿಯೋ। ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಮಹಾಭೋಗಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನತ್ಥಾಯ ವಿಹಾರಂ ಗತೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಮಞ್ಜುಸ್ಸರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ

ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಹೋ ವತಾಹಮ್ಪಿ ಅನಾಗತೇ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ವಿಯ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಮಞ್ಜುಸ್ಸರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಅಹಂ ಇಮಸ್ಸ ದಾನಸ್ಸ ಫಲೇನ ನ ಅಞ್ಞಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ, ಅನಾಗತೇ ಪನ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಮಞ್ಜುಸ್ಸರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥಯಿತ್ವಾ ಸತ್ಥುಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಸತ್ಥಾ ಅನಾಗತಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸಮಿಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ ತೇ ಇದಂ ಕಮ್ಮಂ, ಇತೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾವಸಾನೇ ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತ್ವಂ ತಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಮಞ್ಜುಸ್ಸರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ಸೋಪಿ ತಂ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಕಾಲಕತೋ ದೇವೇಸು ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಸಂಸರನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸೀಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಕಾಲೇ **ಚಿತ್ತಪತ್ತಕೋಕಿಲೋ** ನಾಮ ಹುತ್ವಾ ಖೇಮೇ ಮಿಗದಾಯೇ ವಸನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಹಿಮವನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಧುರಂ ಅಮ್ಬಫಲಂ ತುಣ್ಡೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ ಅಞ್ಞೇಸು ದಿವಸೇಸು ರಿತ್ತಕೋ ತಥಾಗತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಅಜ್ಜ ಪನ ಮೇ ಇಮಂ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಂ ಪುತ್ತಕಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಆಗತಂ। ತೇಸಂ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಇಮಂ ಪನ ದಸಬಲಸ್ಸ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಓತರಿತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಚರತಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಅಸೋಕತ್ಥೇರಂ ನಾಮ ಉಪಟ್ಠಾಕಂ ಓಲೋಕೇಸಿ। ಸೋ ಪತ್ತಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಹತ್ಥೇ ಠಪೇಸಿ। ಸೋ ಕೋಕಿಲೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತತ್ಥೇವ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ। ಕೋಕಿಲೋ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಪುನಪ್ಪುನಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಗುಣೇ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕುಲಾವಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಪೀತಿಸುಖೇನ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ। ಏತ್ತಕಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ, ಇಮಿನಾಸ್ಸ ಕಮ್ಮೇನ ಸರೋ ಮಧುರೋ ಅಹೋಸಿ।

ಕಸ್ಸಪಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಪನ ಚೇತಿಯೇ ಆರದ್ಧೇ "ಕಿಂಪಮಾಣಂ ಕರೋಮ? ಸತ್ತಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣಂ। ಅತಿಮಹನ್ತಂ ಏತಂ, ಛಯೋಜನಂ ಕರೋಮ। ಇದಮ್ಪಿ ಅತಿಮಹನ್ತಂ, ಪಞ್ಚಯೋಜನಂ ಕರೋಮ, ಚತುಯೋಜನಂ, ತಿಯೋಜನಂ, ದ್ವಿಯೋಜನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಅಯಂ ತದಾ ಜೇಟ್ಠವಡ್ಢಕೀ ಹುತ್ವಾ "ಏಥ, ಭೋ, ಅನಾಗತೇ ಸುಖಪಟಿಜಗ್ಗಿಯಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ರಜ್ಜುಂ ಆದಾಯ ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಗಾವುತಮತ್ತಕೇ ಠತ್ವಾ "ಏಕೇಕಂ ಮುಖಂ ಗಾವುತಂ ಗಾವುತಂ ಹೋತು, ಚೇತಿಯಂ ಯೋಜನಾವಟ್ಟಂ ಯೋಜನುಬ್ಬೇಧಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ತೇ ತಸ್ಸ ವಚನೇ ಅಟ್ಠಂಸು। ಇತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಅಕಾಸೀತಿ। ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಹೀನತರಪ್ಪಮಾಣೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥು ಕಾಲೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಮಹಾಭೋಗಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। "ಭದ್ದಿಯೋ"ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥರಿ ಜೇತವನಮಹಾವಿಹಾರೇ ಪಟಿವಸನ್ತೇ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಅರಿಯವರಗಣಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಮಞ್ಜುಸ್ಸರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ।

ಪಿಣ್ಡೋಲಭಾರದ್ವಾಜತ್ಥೇರವತ್ಥು

೧೯೫. ಅಟ್ಠಮೇ **ಸೀಹನಾದಿಕಾನ**ನ್ತಿ ಸೀಹನಾದಂ ನದನ್ತಾನಂ। **ಪಿಣ್ಡೋಲಭಾರದ್ವಾಜೋ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತದಿವಸೇ ಅವಾಪುರಣಂ ಆದಾಯ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾರಂ ಪರಿವೇಣೇನ ಪರಿವೇಣಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಯಸ್ಸ ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಫಲೇ ವಾ ಕಙ್ಖಾ ಅತ್ಥಿ, ಸೋ ಮಂ ಪುಚ್ಛತೂ"ತಿ ಸೀಹನಾದಂ ನದನ್ತೋ ವಿಚರಿ। ಬುದ್ಧಾನಮ್ಪಿ ಪುರತೋ ಠತ್ವಾ "ಇಮಸ್ಮಿಂ , ಭನ್ತೇ, ಸಾಸನೇ ಕತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ಮಯ್ಹಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತ"ನ್ತಿ ಸೀಹನಾದಂ ನದಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೀಹನಾದಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಪನಸ್ಸ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ಸೀಹಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಸತ್ಥಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಹೇತುಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಹಂಸವತಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ

ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಸೀಹೇ ಗೋಚರಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೇ ತಸ್ಸ ವಸನಗುಹಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಸೀಹೋ ಗೋಚರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ನಿವತ್ತೋ ಗುಹಾದ್ವಾರೇ ಠಿತೋ ಅನ್ತೋಗುಹಾಯಂ ದಸಬಲಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಮ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಞ್ಞೋ ಸತ್ತೋ ನಿಸೀದಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಮಹನ್ತೋ ವತಾಯಂ ಪುರಿಸೋ, ಯೋ ಅನ್ತೋಗುಹಾಯಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ। ಸರೀರಪ್ಪಭಾಪಿಸ್ಸ ಸಮನ್ತಾ ಫರಿತ್ವಾ ಗತಾ, ಮಯಾ ಏವರೂಪಂ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ನದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಂ। ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಪೂಜನೇಯ್ಯಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮಯಾಪಿಸ್ಸ ಯಥಾಸತ್ತಿ ಯಥಾಬಲಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಜಲಜಥಲಜಾನಿ ನಾನಾಕುಸುಮಾನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಭೂಮಿತೋ ಯಾವ ನಿಸಿನ್ನಪಲ್ಲಙ್ಕಟ್ಠಾನಾ ಪುಪ್ಫಾಸನಂ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಸಮ್ಮುಖಟ್ಠಾನೇ ತಥಾಗತಂ ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಪುನದಿವಸೇ ಪುರಾಣಪುಪ್ಫಾನಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ನವಪುಪ್ಫೇಹಿ ಆಸನಂ ಸನ್ಥರಿ।

ಏತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಪುಪ್ಫಾಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಬಲವಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಗುಹಾದ್ವಾರೇ ಆರಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಿ। ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಸತ್ಥಾ ನಿರೋಧತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಗುಹಾದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೀಹೋಪಿ ಮಿಗರಾಜಾ ತಥಾಗತಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಚತೂಸು ಠಾನೇಸು ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ "ವಟ್ಟಿಸ್ಸತಿ ಏತ್ತಕೋ ಉಪನಿಸ್ಸಯೋ ಏತಸ್ಸಾ"ತಿ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಹಾರಮೇವ ಗತೋ।

ಸೋಪಿ ಸೀಹೋ ಬುದ್ಧವಿಯೋಗೇನ ದುಕ್ಖಿತೋ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ನಗರವಾಸೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸೀಹನಾದಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಬ್ಯಾಕತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಕಾಲಕತೋ ದೇವೇಸು ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ರಾಜಗಹನಗರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ನಾಮೇನ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಮಾಣವಸತಾನಿ ಮನ್ತೇ ವಾಚೇನ್ತೋ ವಿಚರತಿ। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಜೇಟ್ಠಕಭಾವೇನ ನಿಮನ್ತನಟ್ಠಾನೇಸು ಸಬ್ಬೇಸಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಸಯಮೇವ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಏಸೋ ಕಿರ ಈಸಕಂ ಲೋಲಧಾತುಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ತೇಹಿ ಮಾಣವೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ "ಕುಹಿಂ ಯಾಗು ಕುಹಿಂ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ ಯಾಗುಭತ್ತಖಜ್ಜಕಾನೇವ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಚರತಿ। ಸೋ ಗತಗತಟ್ಠಾನೇ ಪಿಣ್ಡಮೇವ ಪಟಿಮಾನೇನ್ತೋ ಚರತೀತಿ **ಪಿಣ್ಡೋಲಭಾರದ್ವಾಜೋ**ತೇವ ಪಞ್ಞಾಯಿ।

ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥರಿ ರಾಜಗಹಮನುಪ್ಪತ್ತೇ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತವೇಲಾಯಮೇವ ಅವಾಪುರಣಂ ಆದಾಯ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾರಂ ಪರಿವೇಣೇನ ಪರಿವೇಣಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಯಸ್ಸ ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಫಲೇ ವಾ ಕಙ್ಖಾ ಅತ್ಥಿ, ಸೋ ಮಂ ಪುಚ್ಛತೂ"ತಿ ಸೀಹನಾದಂ ನದನ್ತೋ ವಿಚರಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ರಾಜಗಹಸೇಟ್ಠಿನಾ ವೇಳುಪರಮ್ಪರಾಯ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಲಗ್ಗಿತಂ ಜಯಸುಮನವಣ್ಣಂ ಚನ್ದನಸಾರಪತ್ತಂ ಇದ್ಧಿಯಾ ಆದಾಯ ಸಾಧುಕಾರಂ ದದನ್ತೇನ ಮಹಾಜನೇನ ಪರಿವುತೋ ವಿಹಾರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಜಾನನ್ತೋವ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿ – "ಕುತೋ ತೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಅಯಂ ಪತ್ತೋ ಲದ್ಧೋ"ತಿ? ಸೋ ಲದ್ಧಕಾರಣಂ ಕಥೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ "ತ್ವಂ ಏವರೂಪಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ದಸ್ಸೇಸಿ, ಅಕತ್ತಬ್ಬಂ ತಯಾ ಕತ"ನ್ತಿ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ವಿಗರಹಿತ್ವಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಿಹೀನಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ಇದ್ಧಿಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಂ, ಯೋ ದಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೫೨) ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸಿ।

ಅಥ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – "ಸೀಹನಾದಿಯತ್ಥೇರೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತದಿವಸೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ 'ಯಸ್ಸ ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಫಲೇ ವಾ ಕಙ್ಖಾ ಅತ್ಥಿ, ಸೋ ಮಂ ಪುಚ್ಛತೂ'ತಿ ಕಥೇಸಿ। ಬುದ್ಧಾನಮ್ಪಿ ಸಮ್ಮುಖೇ ಅತ್ತನೋ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕಥೇಸಿ, ಅಞ್ಞೇ ಸಾವಕಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ। ಅತ್ತನೋ ಸೀಹನಾದಿಯಭಾವೇನೇವ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಪಸಾದಂ ಜನೇತ್ವಾ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ

ಚನ್ದನಸಾರಪತ್ತಞ್ಚ ಗಣ್ಹೇ"ತಿ। ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮೇ ತಯೋಪಿ ಗುಣೇ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಕಥಯಿಂಸು। ಬುದ್ಧಾ ಚ ನಾಮ ಗರಹಿತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಗರಹನ್ತಿ, ಪಸಂಸಿತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಪಸಂಸನ್ತೀತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಥೇರಸ್ಸ ಪಸಂಸಿತಬ್ಬಯುತ್ತಮೇವ ಅಙ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ತಿಣ್ಣಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ , ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾಮೀ'ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ? ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾಮೀ'"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೫೧೯) ಥೇರಂ ಪಸಂಸಿತ್ವಾ ಸೀಹನಾದಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ।

ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತಪುಣ್ಣತ್ಥೇರವತ್ಥು

೧೯೬. ನವಮೇ **ಪುಣ್ಣೋ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೋ**ತಿ ನಾಮೇನ ಪುಣ್ಣೋ, ಮನ್ತಾಣಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪನ ಸೋ ಪುತ್ತೋತಿ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೋ। ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರದಸಬಲಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಗೋತಮೋತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪೇಸು ಕೋವಿದೋ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಚಮಾಣವಕಸತಪರಿವಾರೋ ವಿಚರನ್ತೋ ತಯೋಪಿ ವೇದೇ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಮೋಕ್ಖಧಮ್ಮಂ ಅದಿಸ್ವಾ "ಇದಂ ವೇದತ್ತಯಂ ನಾಮ ಕದಲಿಕ್ಖನ್ಧೋ ವಿಯ ಬಹಿ ಮಟ್ಠಂ ಅನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಾರಂ, ಇಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಚರಣಂ ಥುಸಕೋಟ್ಟನಸದಿಸಂ ಹೋತಿ। ಕಿಂ ಮೇ ಇಮಿನಾ"ತಿ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ "ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋಕೂಪಪನ್ನೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಮಾಣವಕಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಬ್ಬತಪಾದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ತಸ್ಸ ಪರಿವಾರಾನಿ ಅಟ್ಠಾರಸ್ಸ ಜಟಿಲಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ಸೋ ಪಞ್ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ತೇಸಮ್ಪಿ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ತೇ ತಸ್ಸ ಓವಾದೇ ಠತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಪಞ್ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸುಂ।

ಅದ್ಧಾನೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ತಸ್ಸ ಗೋತಮತಾಪಸಸ್ಸ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಪದುಮುತ್ತರದಸಬಲೋ ಪರಮಾಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೋ ಹಂಸವತೀನಗರಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹಾಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಗೋತಮತಾಪಸಸ್ಸ ಪರಿಸಾಯ ಅರಹತ್ತೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಗೋತಮತಾಪಸಸ್ಸ ಚ "ಅಹಂ ಅನಾಗತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಭಾವಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾ ಪಾತೋವ ಸರೀರಪಟಿಜಗ್ಗನಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಸಯಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾತಕವೇಸೇನ ಗೋತಮತಾಪಸಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇಸು ವನಮೂಲಫಲಾಫಲತ್ಥಾಯ ಗತೇಸು ಗನ್ತ್ವಾ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಣ್ಣಸಾಲಾದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಗೋತಮೋ ಬುದ್ಧಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತೋಪಿ ದೂರತೋವ ದಸಬಲಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಲೋಕತೋ ಮುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಯಥಾ ಅಸ್ಸ ಸರೀರನಿಪ್ಫತ್ತಿ ಯೇಹಿ ಚ ಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ವಾ ತಿಟ್ಠನ್ತೋ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ರಾಜಾ ಹೋತಿ, ಪಬ್ಬಜನ್ತೋ ವಾ ವಿವಟ್ಟಚ್ಛದೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೋ ಹೋತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಪಠಮದಸ್ಸನೇನೇವ ದಸಬಲಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ "ಇತೋ ಏಥ ಭಗವಾ"ತಿ ಬುದ್ಧಾಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ತಥಾಗತೋ ತಾಪಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಯಮಾನೋ ನಿಸೀದಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ತೇ ಜಟಿಲಾ "ಪಣೀತಪಣೀತಂ ವನಮೂಲಫಲಾಫಲಂ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ದತ್ವಾ ಸೇಸಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾ ದಸಬಲಂ ಉಚ್ಚಾಸನೇ, ಆಚರಿಯಂ ಪನ ನೀಚಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಪಸ್ಸಥ, ಮಯಂ 'ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯೇನ ಉತ್ತರಿತರೋ ನತ್ಥೀ'ತಿ ವಿಚರಾಮ। ಇದಾನಿ ಪನ ನೋ ಆಚರಿಯಂ ನೀಚಾಸನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಉಚ್ಚಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನಕೋ ಏಕೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಮಹನ್ತೋ ವತಾಯಂ ಪುರಿಸೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪಿಟಕಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಗೋತಮತಾಪಸೋ "ಇಮೇ ಮಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ವನ್ದೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ ಭೀತೋ ದೂರತೋ ಆಹ - "ತಾತಾ, ಮಾ ಮಂ ವನ್ದಿತ್ಥ,

ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲೋ ಸಬ್ಬೇಸಂ ವನ್ದನಾರಹೋ ಪುರಿಸೋ ಇಧ ನಿಸಿನ್ನೋ, ಏತಂ ವನ್ದಥಾ"ತಿ। ತಾಪಸಾ "ನ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಆಚರಿಯೋ ಕಥೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಬ್ಬೇವ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದಿಂಸು। "ತಾತಾ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಞ್ಞಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಭೋಜನಂ ನತ್ಥಿ, ಇಮಂ ವನಮೂಲಫಲಾಫಲಂ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಪಣೀತಪಣೀತಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ವನಮೂಲಫಲಾಫಲಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ। ತದನನ್ತರಂ ತಾಪಸೋಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇಹಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ। ಸತ್ಥಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ "ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೂ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕೋ ಮಹಾದೇವಲತ್ಥೇರೋ "ಕಹಂ ನು ಖೋ ಸತ್ಥಾ ಗತೋ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ "ಸತ್ಥಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಗಮನಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸತೀ"ತಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಗೋತಮೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇ ಆಹ – "ತಾತಾ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಞ್ಞೋ ಸಕ್ಕಾರೋ ನತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ದುಕ್ಖೇನ ಠಿತೋ। ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪುಪ್ಫಾಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮ, ಜಲಜಥಲಜಪುಪ್ಫಾನಿ ಆಹರಥಾ"ತಿ। ತೇ ತಾವದೇವ ಪಬ್ಬತಪಾದತೋ ವಣ್ಣಗನ್ಧಸಮ್ಪನ್ನಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಇದ್ಧಿಯಾ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪಯಿಂಸು। ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಸಮಾಪಜ್ಜನಮ್ಪಿ ಛತ್ತಧಾರಣಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಸತ್ಥಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ನಿರೋಧತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಿತೇ ತಾಪಸೇ ದಿಸ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಭಾವೇ ಏತದಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಂ ಸಾವಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಇಮಿನಾ ಭಿಕ್ಖು ಇಸಿಗಣೇನ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರೋ ಕತೋ, ಏತೇಸಂ ಪುಪ್ಫಾಸನಾನುಮೋದನಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ। ಸೋ ಸತ್ಥು ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತೀಣಿ ಪಿಟಕಾನಿ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದನಂ ಅಕಾಸಿ। ತಸ್ಸ ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸತ್ಥಾ ಸಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಘೋಸಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಗೋತಮತಾಪಸಂ ಸೇಸಾ ಅಟ್ಠಾರಸ ಸಹಸ್ಸಜಟಿಲಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು।

ಗೋತಮೋ ಪನ ತೇನತ್ತಭಾವೇನ ಪಟಿವೇಧಂ ಕಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಆಹ – "ಭಗವಾ ಯೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ, ಕೋ ನಾಮ ಅಯಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಾಸನೇ"ತಿ? ಅಯಂ ಗೋತಮ ಮಯ್ಹಂ ಸಾಸನೇ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋತಿ। "ಅಹಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಸ್ಸ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಕತಸ್ಸ ಅಧಿಕಾರಸ್ಸ ಫಲೇನ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ವಿಯ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಕತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿ।

ಸತ್ಥಾ ಅನಾಗತಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಅನನ್ತರಾಯೇನಸ್ಸ ಪತ್ಥನಾಯ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಅನಾಗತೇ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾವಸಾನೇ ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತ್ವಂ ತಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ತೇ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತೇ ತಾಪಸೇ "ಏಥ ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ ಆಹ। ಸಬ್ಬೇ ಅನ್ತರಹಿತಕೇಸಮಸ್ಸೂ ಇದ್ಧಿಮಯಪತ್ತಚೀವರಧರಾ ವಸ್ಸಸಟ್ಠಿಕತ್ಥೇರಸದಿಸಾ ಅಹೇಸುಂ। ಸತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಮಾದಾಯ ವಿಹಾರಂ ಗತೋ।

ಗೋತಮೋಪಿ ಯಾವಜೀವಂ ತಥಾಗತಂ ಪರಿಚರಿತ್ವಾ ಯಥಾಬಲಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವೇಸು ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕಪಿಲವತ್ಥುನಗರಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ದೋಣವತ್ಥುಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಪುಣ್ಣಮಾಣವೋತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸತ್ಥರಿ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೇ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೇ ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞತ್ಥೇರೋ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯಂ ಪುಣ್ಣಮಾಣವಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ನಿವಾಸತ್ಥಾಯ ಛದ್ದನ್ತದಹಂ ಗತೋ। ಪುಣ್ಣೋಪಿ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೋ ಮಾತುಲೇನ ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞತ್ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗನ್ತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಂ ಪಬ್ಬಜಿತಕಿಚ್ಚಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇತ್ವಾವ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂಯೇವ ಓಹೀನೋ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ

ಪಬ್ಬಜಿತಕುಲಪುತ್ತಾಪಿ ಪಞ್ಚಸತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಥೇರೋ ಸಯಂ ದಸಕಥಾವತ್ಥುಲಾಭಿತಾಯ ತೇಪಿ ದಸಹಿ ಕಥಾವತ್ಥೂಹಿ ಓವದತಿ। ತೇ ತಸ್ಸ ಓವಾದೇ ಠತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾ।

ತೇ ಅತ್ತನೋ ಪಬ್ಬಜಿತಕಿಚ್ಚಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಹಂಸು - "ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತಂ, ದಸನ್ನಞ್ಚ ಮಹಾಕಥಾವತ್ಥೂನಂ ಲಾಭಿನೋ, ಸಮಯೋ ನೋ ದಸಬಲಂ ಪಸ್ಸಿತು"ನ್ತಿ। ಥೇರೋ ತೇಸಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮಮ ದಸಕಥಾವತ್ಥುಲಾಭಿತಂ ಸತ್ಥಾ ಜಾನಾತಿ, ಅಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ದಸ ಕಥಾವತ್ಥೂನಿ ಅಮುಞ್ಚನ್ತೋವ ದೇಸೇಮಿ। ಮಯಿ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಂ ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಪನ ಅಯುತ್ತಂ ಮಯ್ಹಂ ದಸಬಲಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ, ಇಮೇ ತಾವ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತೂ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಹ - "ಆವುಸೋ, ತುಮ್ಹೇ ಪುರತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ಪಸ್ಸಥ, ಮಮ ವಚನೇನ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದಥ, ಅಹಮ್ಪಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗತಮಗ್ಗೇನ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ತೇ ಥೇರಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ದಸಬಲಸ್ಸ ಜಾತಿಭೂಮಿರಟ್ಠವಾಸಿನೋ ಸಬ್ಬೇ ಖೀಣಾಸವಾ ಸಬ್ಬೇ ದಸಕಥಾವತ್ಥುಲಾಭಿನೋ ಅತ್ತನೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಓವಾದಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತಾ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಮಗ್ಗಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ರಾಜಗಹೇ ವೇಳುವನಮಹಾವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಆಚಿಣ್ಣಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಆಗನ್ತುಕೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸಮ್ಮೋದಿತುನ್ತಿ ಭಗವಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ "ಕಚ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಮನೀಯ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಮಧುರಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ "ಕುತೋ ಚ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ತೇಹಿ "ಜಾತಿಭೂಮಿತೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿಭೂಮಿಯಂ ಜಾತಿಭೂಮಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಏವಂ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕತ್ತಾ"ತಿ ದಸಕಥಾವತ್ಥುಲಾಭಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪುಚ್ಛಿ। ತೇಪಿ "ಪುಣ್ಣೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೋ"ತಿ ಆರೋಚಯಿಂಸು। ತಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಥೇರಸ್ಸ ದಸ್ಸನಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ।

ಅಥ ಸತ್ಥಾ ರಾಜಗಹತೋ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಪುಣ್ಣತ್ಥೇರೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ತತ್ಥ ಆಗತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ "ಸತ್ಥಾರಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಅನ್ತೋಗನ್ಧಕುಟಿಯಂಯೇವ ತಥಾಗತಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಥೇರೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನತ್ಥಾಯ ಅನ್ಧವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿ। ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋಪಿ ತಸ್ಸ ಗಮನಂ ಸುತ್ವಾ ಸೀಸಾನುಲೋಕಿಕೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಓಕಾಸಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ತಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿತ್ವಾ ಸತ್ತವಿಸುದ್ಧಿಕ್ಕಮಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಥೇರೋಪಿಸ್ಸ ಪುಚ್ಛಿತಂ ಪುಚ್ಛಿತಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ತೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸುಭಾಸಿತಂ ಸಮನುಮೋದಿಂಸು। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಥೇರಂ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಮಹಾಕಚ್ಚಾನತ್ಥೇರವತ್ಥು

೧೯೭. ದಸಮೇ **ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಕಥಿತಧಮ್ಮಸ್ಸ। **ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜನ್ತಾನ**ನ್ತಿ ತಂ ದೇಸನಂ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಮಾನಾನಂ। ಅಞ್ಞೇ ಕಿರ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸಙ್ಖೇಪವಚನಂ ಅತ್ಥವಸೇನ ವಾ ಪೂರೇತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನವಸೇನ ವಾ, ಅಯಂ ಪನ ಥೇರೋ ಉಭಯವಸೇನಪಿ ಸಕ್ಕೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಗ್ಗೋತಿ ವುತ್ತೋ। ಪುಬ್ಬಪತ್ಥನಾಪಿ ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಾವ।

ಅಯಂ ಪನಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಅತ್ತನಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಹನ್ತೋ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು, ಯಂ ಸತ್ಥಾ ಏವಂ ವಣ್ಣೇತಿ, ಮಯಾಪಿ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಏವರೂಪೇನ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಸತ್ಥಾರಂ

ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ, “ಭನ್ತೇ, ಅಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾರಸ್ಸ ಫಲೇನ ನ ಅಞ್ಞಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪತ್ಥೇಮಿ, ಅನಾಗತೇ ಪನ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಇತೋ ಸತ್ತದಿವಸಮತ್ಥಕೇ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪಿತಭಿಕ್ಖು ವಿಯ ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಲಭೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಕತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಸತ್ಥಾ ಅನಾಗತಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ “ಸಮಿಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ ಇಮಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ಥನಾ”ತಿ ದಿಸ್ವಾ “ಅಮ್ಭೋ, ಕುಲಪುತ್ತ, ಅನಾಗತೇ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾವಸಾನೇ ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತ್ವಂ ತಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀ”ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸೋಪಿ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ಥರಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸುವಣ್ಣಚೇತಿಯಕರಣಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಿಕಾಯ ಸುವಣ್ಣಿಟ್ಠಕಾಯ ಪೂಜಂ ಕತ್ವಾ “ಭಗವಾ ಮಯ್ಹಂ ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಸರೀರಂ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಹೋತೂ”ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ತತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿಕಾಲೇ ಉಜ್ಜೇನಿನಗರೇ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ “ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಸರೀರೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತನೋ ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತೋ”ತಿ ಕಞ್ಚನಮಾಣವೋತೇವಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು । ಸೋ ವುದ್ಧಿಮನ್ವಾಯ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನಂ ಲಭಿ। ಸೋ ಗೋತ್ತವಸೇನ ಕಚ್ಚಾನೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ಚಣ್ಡಪಜ್ಜೋತರಾಜಾ ಅಮಚ್ಚೇ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ಆಹ – “ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ತಂ ಆನೇತುಂ ಸಮತ್ಥಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಆನೇಥ ತಾತಾ”ತಿ। ದೇವ, ಅಞ್ಞೋ ದಸಬಲಂ ಆನೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಆಚರಿಯೋ ಕಚ್ಚಾನಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸಮತ್ಥೋ, ತಂ ಪಹಿಣಥಾತಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ, “ತಾತ, ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛಾಹೀ”ತಿ ಆಹ। ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ಲಭನ್ತೋ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ಆನೇಹಿ, ತಾತಾತಿ। ಸೋ “ಬುದ್ಧಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಮಹಾಪರಿಸಾಯ ಕಮ್ಮಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ ಅತ್ತಟ್ಠಮೋ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ತಹಿ ಜನೇಹಿ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸತ್ಥಾ “ಏಥ ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇಸಿ। ತಂಖಣಂಯೇವ ಸಬ್ಬೇವ ಅನ್ತರಹಿತಕೇಸಮಸ್ಸೂ ಇದ್ಧಿಮಯಪತ್ತಚೀವರಧರಾ ವಸ್ಸಸಟ್ಠಿಕತ್ಥೇರಾ ವಿಯ ಜಾತಾ।

ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಕಿಚ್ಚೇ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ ಅನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಕಾಳುದಾಯಿತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ಸತ್ಥು ಉಜ್ಜೇನಿಗಮನತ್ಥಾಯ ಗಮನವಣ್ಣಂ ಕಥೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ “ಕಚ್ಚಾನೋ ಅತ್ತನೋ ಜಾತಿಭೂಮಿಯಂ ಮಮ ಗಮನಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸತೀ”ತಿ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ಬುದ್ಧಾ ಚ ನಾಮ ಏಕಂ ಕಾರಣಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ತುಂ ಅಯುತ್ತಟ್ಠಾನಂ ನ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಥೇರಂ ಆಹ – “ತ್ವಂಯೇವ ಭಿಕ್ಖು ಗಚ್ಛ, ತಯಿ ಗತೇಪಿ ರಾಜಾ ಪಸೀದಿಸ್ಸತೀ”ತಿ। ಥೇರೋ “ಬುದ್ಧಾನಂ ದ್ವೇ ಕಥಾ ನಾಮ ನತ್ಥೀ”ತಿ ತಥಾಗತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗತೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಉಜ್ಜೇನಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ತೇಲಪನಾಳಿ ನಾಮ ನಿಗಮೋ, ತತ್ಥ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಚ ನಿಗಮೇ ದ್ವೇ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತರೋ। ತಾಸು ಏಕಾ ಪರಿಜಿಣ್ಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ದುಗ್ಗತಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಧಾತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವತಿ। ಅತ್ತಭಾವೋ ಪನಸ್ಸಾ ಸಮಿದ್ಧೋ, ಕೇಸಾ ಅಞ್ಞಾಹಿ ಅತಿವಿಯ ದೀಘಾ। ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಿಗಮೇ ಅಞ್ಞಾ ಇಸ್ಸರಸೇಟ್ಠಿಕುಲಸ್ಸ ಧೀತಾ ನಿಕ್ಕೇಸಿಕಾ। ಸಾ ತತೋ ಪುಬ್ಬೇ ತಸ್ಸಾ ಸಮೀಪಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ “ಸತಂ ವಾ ಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವತ್ವಾಪಿ ಕೇಸೇ ಆಹರಾಪೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ದಿವಸೇ ಸಾ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನತ್ಥೇರಂ ಸತ್ತಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಪರಿವುತಂ ತುಚ್ಛಪತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಅಯಂ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋ ಏಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧುಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಧೋತೇನೇವ ಪತ್ತೇನ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಧನಂ ನತ್ಥಿ। ಅಸುಕಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ಪನ ಇಮೇಸಂ ಕೇಸಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಪೇಸೇಸಿ। ಇದಾನಿ ಇತೋ ಲದ್ಧಉಪ್ಪಾದೇನ ಸಕ್ಕಾ ಥೇರಸ್ಸ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ದಾತು”ನ್ತಿ ಧಾತಿಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಥೇರೇ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋಗೇಹೇ ನಿಸೀದಾಪೇಸಿ। ಥೇರಾನಂ ನಿಸಿನ್ನಕಾಲೇ ಗಬ್ಭಂ

ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಧಾತಿಯಾ ಅತ್ತನೋ ಕೇಸೇ ಕಪ್ಪಾಪೇತ್ವಾ, “ಅಮ್ಮ , ಇಮೇ ಕೇಸೇ ಅಸುಕಾಯ ನಾಮ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾಯ ದತ್ವಾ ಯಂ ಸಾ ದೇತಿ, ತಂ ಆಹರ, ಅಯ್ಯಾನಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। ಧಾತಿ ಪಿಟ್ಠಿಹತ್ಥೇನ ಅಸ್ಸೂನಿ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ ಏಕೇನ ಹತ್ಥೇನ ಹದಯಮಂಸಂ ಸನ್ಧಾರೇತ್ವಾ ಥೇರಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ತೇ ಕೇಸೇ ಆದಾಯ ತಸ್ಸಾ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾಯ ಸನ್ತಿಕಂ ಗತಾ।

ಪಣಿಯಂ ನಾಮ ಸಾರವನ್ತಮ್ಪಿ ಸಯಂ ಉಪನೀತಂ ಗಾರವಂ ನ ಜನೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಅಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ಬಹುನಾಪಿ ಧನೇನ ಇಮೇ ಕೇಸೇ ಆಹರಾಪೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂ, ಇದಾನಿ ಪನ ಛಿನ್ನಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನ ಯಥಾಮೂಲಮೇವ ಲಭಿಸ್ಸತೀ”ತಿ । ಧಾತಿಂ ಆಹ - “ಅಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ತವ ಸಾಮಿನಿಂ ಬಹುನಾಪಿ ಧನೇನ ಕೇಸೇ ಆಹರಾಪೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂ, ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವಿನಿಪಾತಾ ಪನ ನಿಜ್ಜೀವಕೇಸಾ ನಾಮ ಅಟ್ಠ ಕಹಾಪಣೇ ಅಗ್ಘನ್ತೀ”ತಿ ಅಟ್ಠೇವ ಕಹಾಪಣೇ ಅದಾಸಿ। ಧಾತಿ ಕಹಾಪಣೇ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾಯ ಅದಾಸಿ। ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ಏಕೇಕಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಏಕೇಕಕಹಾಪಣಗ್ಘನಕಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರಾನಂ ದಾಪೇಸಿ। ಥೇರೋ ಆವಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾಯ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ “ಕಹಂ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಗಬ್ಭೇ, ಅಯ್ಯಾತಿ। ಪಕ್ಕೋಸಥ ನನ್ತಿ। ಸಾ ಚ ಥೇರೇಸು ಗಾರವೇನ ಏಕವಚನೇನೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಥೇರೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಬಲವಸದ್ಧಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ। ಸುಖೇತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಪಾಕಂ ದೇತೀತಿ ಸಹ ಥೇರಾನಂ ವನ್ದನೇನ ಕೇಸಾ ಪಕತಿಭಾವೇಯೇವ ಅಟ್ಠಂಸು। ಥೇರಾಪಿ ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿಯಾಯೇವ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾಯ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಕಞ್ಚನವನುಯ್ಯಾನೇ ಓತರಿಂಸು।

ಉಯ್ಯಾನಪಾಲೋ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ “ದೇವ, ಮೇ ಅಯ್ಯೋ ಪುರೋಹಿತೋ ಕಚ್ಚಾನೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಮಾಗತೋ”ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ಚಣ್ಡಪಜ್ಜೋತೋ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಥೇರಂ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ “ಕಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸತ್ಥಾ ಸಯಂ ಅನಾಗನ್ತ್ವಾ ಮಂ ಪೇಸೇಸಿ ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ಕಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಜ್ಜ ಭಿಕ್ಖಂ ಅಲತ್ಥಾತಿ? ಥೇರೋ ರಞ್ಞೋ ಪುಚ್ಛಾಸಭಾಗೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾಯ ಕತಂ ದುಕ್ಕರಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ ಥೇರಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪಟಿಯಾದೇತ್ವಾ ಥೇರಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ನಿವೇಸನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತರಂ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ಇಮಿಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕೋವ ಯಸಪಟಿಲಾಭೋ ಅಹೋಸಿ।

ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ರಾಜಾ ಥೇರಸ್ಸ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರಂ ಕರೋತಿ। ಥೇರಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥಾಯ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಮಹಾಜನೋ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಕಲನಗರಂ ಏಕಕಾಸಾವಪಜ್ಜೋತಂ ಇಸಿವಾತಪಟಿವಾತಂ ಅಹೋಸಿ। ಸಾಪಿ ದೇವೀ ಗಬ್ಭಂ ಲಭಿತ್ವಾ ದಸಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿ। ತಸ್ಸ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಗೋಪಾಲಕುಮಾರೋತಿ ಮಾತಾಮಹಸೇಟ್ಠಿನೋ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ನಾಮವಸೇನ ಗೋಪಾಲಮಾತಾ ನಾಮ ದೇವೀ ಜಾತಾ। ಸಾ ದೇವೀ ಥೇರೇ ಅತಿವಿಯ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಕಞ್ಚನವನುಯ್ಯಾನೇ ಥೇರಸ್ಸ ವಿಹಾರಂ ಕಾರೇಸಿ। ಥೇರೋ ಉಜ್ಜೇನಿನಗರಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ ಪುನ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗತೋ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಮಧುಪಿಣ್ಡಿಕಸುತ್ತಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೯೯ ಆದಯೋ) ಕಚ್ಚಾನಪೇಯ್ಯಾಲಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೭೯ ಆದಯೋ) ಪಾರಾಯನಸುತ್ತನ್ತಿ ಇಮೇ ತಯೋ ಸುತ್ತನ್ತೇ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರಂ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಪಠಮವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೧೪. ಏತದಗ್ಗವಗ್ಗೋ

(೧೪) ೨. ದುತಿಯಏತದಗ್ಗವಗ್ಗೋ

ಚೂಳಪನ್ಥಕತ್ಥೇರವತ್ಥು

೧೯೮-೨೦೦. ದುತಿಯಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಮನೋಮಯ**ನ್ತಿ ಮನೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತಂ। “ಮನೋಮಯೇನ ಕಾಯೇನ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮೀ”ತಿ (ಥೇರಗಾ॰ ೯೦೧) ವುತ್ತಟ್ಠಾನಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಮನೇನ ಕತಕಾಯೋ ಮನೋಮಯಕಾಯೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। “ಅಞ್ಞತರಂ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೩೩೩) ವುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಮನೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತಕಾಯೋ ಮನೋಮಯಕಾಯೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। ಅಯಮಿಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ತತ್ಥ ಅಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಾ ತಯೋ ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ, ನ ಬಹುಕೇ। ಏಕಸದಿಸೇಯೇವ ಚ ಕತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ ಏಕವಿಧಮೇವ ಕಮ್ಮಂ ಕುರುಮಾನೇ। ಚೂಳಪನ್ಥಕತ್ಥೇರೋ ಪನ ಏಕಾವಜ್ಜನೇನ ಸಮಣಸಹಸ್ಸಂ ಮಾಪೇಸಿ। ದ್ವೇಪಿ ಚ ಜನೇ ನ ಏಕಸದಿಸೇ ಅಕಾಸಿ ನ ಏಕವಿಧಂ ಕಮ್ಮಂ ಕುರುಮಾನೇ। ತಸ್ಮಾ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ಚೇತೋವಿವಟ್ಟಕುಸಲಾನಮ್ಪಿ ಚೂಳಪನ್ಥಕೋವ ಅಗ್ಗೋ, ಸಞ್ಞಾವಿವಟ್ಟಕುಸಲಾನಂ ಪನ ಮಹಾಪನ್ಥಕತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ವುತ್ತೋ। ತತ್ಥ ಚೂಳಪನ್ಥಕತ್ಥೇರೋ ಚತುನ್ನಂ ರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಾನಂ ಲಾಭಿತಾಯ “ಚೇತೋವಿವಟ್ಟಕುಸಲೋ”ತಿ ವುತ್ತೋ, ಮಹಾಪನ್ಥಕತ್ಥೇರೋ ಚತುನ್ನಂ ಅರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಾನಂ ಲಾಭಿತಾಯ “ಸಞ್ಞಾವಿವಟ್ಟಕುಸಲೋ”ತಿ ವುತ್ತೋ। ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ಚ ಸಮಾಧಿಕುಸಲತಾಯ ಚೇತೋವಿವಟ್ಟಕುಸಲೋ ನಾಮ, ಮಹಾಪನ್ಥಕೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಕುಸಲತಾಯ ಸಞ್ಞಾವಿವಟ್ಟಕುಸಲೋ ನಾಮ। ಏಕೋ ಚೇತ್ಥ ಸಮಾಧಿಲಕ್ಖಣೇ ಛೇಕೋ, ಏಕೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಲಕ್ಖಣೇ। ತಥಾ ಏಕೋ ಸಮಾಧಿಗಾಳ್ಹೋ, ಏಕೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಗಾಳ್ಹೋ। ಏಕೋ ಚೇತ್ಥ ಅಙ್ಗಸಂಖಿತ್ತೇ ಛೇಕೋ, ಏಕೋ ಆರಮ್ಮಣಸಂಖಿತ್ತೇ। ತಥಾ ಏಕೋ ಅಙ್ಗವವತ್ಥಾನೇ ಛೇಕೋ, ಏಕೋ ಆರಮ್ಮಣವವತ್ಥಾನೇತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ।

ಅಪಿಚ ಚೂಳಪನ್ಥಕತ್ಥೇರೋ ರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಲಾಭೀ ಹುತ್ವಾ ಝಾನಙ್ಗೇಹಿ ವುಟ್ಠಾಯ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋತಿ ಚೇತೋವಿವಟ್ಟಕುಸಲೋ, ಮಹಾಪನ್ಥಕೋ ಅರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಲಾಭೀ ಹುತ್ವಾ ಝಾನಙ್ಗೇಹಿ ವುಟ್ಠಾಯ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋತಿ ಸಞ್ಞಾವಿವಟ್ಟಕುಸಲೋ। ಉಭೋಪಿ ಪನ್ಥೇ ಜಾತತ್ತಾ ಪನ್ಥಕಾ ನಾಮ ಜಾತಾ। ತೇಸಂ ಪಠಮಜಾತೋ ಮಹಾಪನ್ಥಕೋ ನಾಮ, ಪಚ್ಛಾಜಾತೋ ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ನಾಮ।

ಇಮೇಸಂ ಪನ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅತೀತೇ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರವಾಸಿನೋ ದ್ವೇ ಭಾತಿಕಾ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಾ ಸದ್ಧಾ ಪಸನ್ನಾ ನಿಬದ್ಧಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತಿ। ತೇಸು ಏಕದಿವಸಂ ಕನಿಟ್ಠೋ ಸತ್ಥಾರಂ ದ್ವೀಹಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ “ಮಮ ಸಾಸನೇ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನನ್ತಾನಂ ಚೇತೋವಿವಟ್ಟಕುಸಲಾನಞ್ಚ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಅಗ್ಗೋ”ತಿ ಏತದಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಮಹಾ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಏಕೋ ಹುತ್ವಾ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಚರತಿ, ಮಯಾಪಿ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಅಙ್ಗದ್ವಯಪೂರಕೇನ ಹುತ್ವಾ ವಿಚರಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ। ಸೋ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - “ಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ತುಮ್ಹೇ ಇತೋ ಸತ್ತದಿವಸಮತ್ಥಕೇ ಮನೋಮಯಙ್ಗೇನ ಚ ಚೇತೋವಿವಟ್ಟಕುಸಲಙ್ಗೇನ ಚ ‘ಅಯಂ ಮಮ ಸಾಸನೇ ಅಗ್ಗೋ’ತಿ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪಯಿತ್ಥ, ಅಹಮ್ಪಿ ಇಮಸ್ಸ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಸ್ಸ ಫಲೇನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಯ ಅಙ್ಗದ್ವಯಪೂರಕೋ ಭವೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಅನಾಗತಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಅನನ್ತರಾಯೇನಸ್ಸ ಪತ್ಥನಾಯ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ “ಅನಾಗತೇ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾವಸಾನೇ ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಸೋ ತಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನದ್ವಯೇ ಠಪೇಸ್ಸತೀ”ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಭಾತಾಪಿಸ್ಸ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಸಞ್ಞಾವಿವಟ್ಟಕುಸಲಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಥೇವ ಅಧಿಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ, ಸತ್ಥಾಪಿ ತಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

ತೇ ಉಭೋಪಿ ಜನಾ ಸತ್ಥರಿ ಧರಮಾನೇ ಕುಸಲಕಮ್ಮಂ ಕರಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಪರಿನಿಬ್ಬುತಕಾಲೇ ಸರೀರಚೇತಿಯೇ ಸುವಣ್ಣಪೂಜಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಚುತಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ। ತೇಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತಾನಂಯೇವ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ। ತತ್ಥ ಮಹಾಪನ್ಥಕಸ್ಸ ಅನ್ತರಾ ಕತಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ನ ಕಥಿಯತಿ, ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ಪನ ಕಸ್ಸಪಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವೀಸತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಓದಾತಕಸಿಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಪುರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಅಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವೇಳುವನಮಹಾವಿಹಾರೇ ಪಟಿವಸತಿ।

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ರಾಜಗಹೇ ಕಿರ ಧನಸೇಟ್ಠಿಕುಲಸ್ಸ ಧೀತಾ ಅತ್ತನೋ ದಾಸೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ಥವಂ ಕತ್ವಾ "ಅಞ್ಞೇಪಿ ಮೇ ಇಮಂ ಕಮ್ಮಂ ಜಾನೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಅಮ್ಹೇಹಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ವಸಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಸಚೇ ಮೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಇಮಂ ದೋಸಂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವಿದೇಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಹತ್ಥಸಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ "ಯತ್ಥ ವಾ ತತ್ಥ ವಾ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಅಜಾನನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಉಭೋಪಿ ಅಗಮಂಸು।

ತೇಸಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ವಸನ್ತಾನಂ ಸಂವಾಸಮನ್ವಾಯ ತಸ್ಸಾ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ಗಬ್ಭೋ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಸಾ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಪರಿಪಾಕಂ ಆಗಮ್ಮ ಸಾಮಿಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇಸಿ - "ಗಬ್ಭೋ ಮೇ ಪರಿಪಾಕಂ ಗತೋ, ಞಾತಿಮಿತ್ತಾದಿವಿರಹಿತೇ ಠಾನೇ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದುಕ್ಖಮೇವ, ಕುಲಗೇಹಮೇವ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। ಸೋ "ಅಜ್ಜ ಗಚ್ಛಾಮ, ಸ್ವೇ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ದಿವಸೇ ಅತಿಕ್ಕಮಾಪೇಸಿ। ಸಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಬಾಲೋ ಅತ್ತನೋ ದೋಸಮಹನ್ತಾಯ ಗನ್ತುಂ ನ ಉಸ್ಸಹತಿ, ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚ ನಾಮ ಏಕನ್ತಹಿತಾ, ಅಯಂ ಗಚ್ಛತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ಮಯಾ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಗೇಹಾ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಸಾ ಗೇಹೇ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕುಲಘರಂ ಗತಭಾವಂ ಅನನ್ತರಗೇಹವಾಸೀನಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ।

ಅಥ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಘರಂ ಆಗತೋ ತಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಪಟಿವಿಸ್ಸಕೇ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಕುಲಘರಂ ಗತಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಅನುಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ತಸ್ಸಾಪಿ ತತ್ಥೇವ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ "ಕಿಂ ಇದಂ ಭದ್ದೇ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಾಮಿ ಏಕೋ ಪುತ್ತೋ ಜಾತೋತಿ। ಇದಾನಿ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ? ಯಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಮಯಂ ಕುಲಘರಂ ಗಚ್ಛಾಮ, ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಅನ್ತರಾವ ನಿಪ್ಫನ್ನಂ, ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ನಿವತ್ತಾಮಾತಿ ದ್ವೇಪಿ ಏಕಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿಂಸು। ತಸ್ಸ ದಾರಕಸ್ಸ ಚ ಪನ್ಥೇ ಜಾತತ್ತಾ ಪನ್ಥಕೋತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ತಸ್ಸಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅಪರೋಪಿ ಗಬ್ಭೋ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ಸಬ್ಬಂ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಸಪಿ ದಾರಕಸ್ಸ ಪನ್ಥೇ ಜಾತತ್ತಾ ಪಠಮಜಾತಸ್ಸ ಮಹಾಪನ್ಥಕೋತಿ ನಾಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಜಾತಸ್ಸ ಚೂಳಪನ್ಥಕೋತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ತೇ ದ್ವೇಪಿ ದಾರಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತಾ। ತೇಸಂ ತತ್ಥ ವಸನ್ತಾನಂ ಅಯಂ ಮಹಾಪನ್ಥಕದಾರಕೋ ಅಞ್ಞೇ ದಾರಕಜನೇ "ಚೂಳಪಿತಾ ಮಹಾಪಿತಾ ಅಯ್ಯಕೋ ಅಯ್ಯಿಕಾ"ತಿ ವದನ್ತೇ ಸುತ್ವಾ ಮಾತರಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿ - "ಅಮ್ಮ, ಅಞ್ಞೇ ದಾರಕಾ ಕಥೇನ್ತಿ 'ಅಯ್ಯಕೋ ಅಯ್ಯಿಕಾ'ತಿ, ಕಿಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಞಾತಕಾ ನತ್ಥೀ"ತಿ? ಆಮ, ತಾತ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏತ್ಥ ಞಾತಕಾ ನತ್ಥಿ, ರಾಜಗಹನಗರೇ ಪನ ವೋ ಧನಸೇಟ್ಠಿ ನಾಮ ಅಯ್ಯಕೋ, ತತ್ಥ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಬಹೂ ಞಾತಕಾತಿ। ಕಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ನ ಗಚ್ಛಥ ಅಮ್ಮಾತಿ? ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಅಗಮನಕಾರಣಂ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಅಕಥೇತ್ವಾ ಪುತ್ತೇಸು ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕಥೇನ್ತೇಸು ಸಾಮಿಕಮಾಹ - "ಇಮೇ ದಾರಕಾ ಅತಿವಿಯ ಮಂ ಕಿಲಮೇನ್ತಿ, ಕಿಂ ನೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ದಿಸ್ವಾ ಮಂಸಂ ಖಾದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏಹಿ ದಾರಕಾನಂ ಅಯ್ಯಕಕುಲಂ ದಸ್ಸೇಮಾ"ತಿ। ಅಹಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಭವಿತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಪನ ನಯಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। "ಸಾಧು ಸಾಮಿ, ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ದಾರಕಾನಂ ಅಯ್ಯಕಕುಲಮೇವ ದಟ್ಠುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ದ್ವೇಪಿ ಜನಾ ದಾರಕೇ ಆದಾಯ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ರಾಜಗಹಂ ಪತ್ವಾ ನಗರದ್ವಾರೇ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಸಾಲಾಯ ನಿವಾಸಂ ಕತ್ವಾ ದಾರಕಮಾತಾ ದ್ವೇ ದಾರಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತಭಾವಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ।

ತೇ ತಂ ಸಾಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಸಂಸಾರೇ ಸಂಸರನ್ತಾನಂ ನ ಪುತ್ತೋ ನ ಧೀತಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಮಹಾಪರಾಧಿಕಾ, ನ ಸಕ್ಕಾ ತೇಹಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಚಕ್ಖುಪಥೇ ಠಾತುಂ। ಏತ್ತಕಂ ಪನ ಧನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದ್ವೇಪಿ ಜನಾ ಫಾಸುಕಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಜೀವನ್ತು, ದಾರಕೇ ಪನ ಇಧ ಪೇಸೇನ್ತೂತಿ। ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಪೇಸಿತಂ ಧನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಾರಕೇ ಆಗತದೂತಾನಂ ಹತ್ಥೇಯೇವ ದತ್ವಾ ಪೇಸೇಸಿ । ದಾರಕಾ ಅಯ್ಯಕಕುಲೇ ವಡ್ಢನ್ತಿ। ತೇಸು ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ಅತಿದಹರೋ, ಮಹಾಪನ್ಥಕೋ ಪನ ಅಯ್ಯಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸೋತುಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಸ ನಿಚ್ಚಂ ಸತ್ಥು ಸಮ್ಮುಖೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮಿ। ಸೋ ಅಯ್ಯಕಂ ಆಹ - "ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇ ಅನುಜಾನೇಯ್ಯಾಥ, ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ಕಿಂ ವದೇಸಿ, ತಾತ, ಮಯ್ಹಂ ಸಕಲಲೋಕಸ್ಸಪಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜತೋ ತವೇವ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಭದ್ದಿಕಾ। ಸಚೇ ಸಕ್ಕೋಸಿ, ಪಬ್ಬಜ, ತಾತಾ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗತೋ। ಸತ್ಥಾ "ಕಿಂ, ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿ, ದಾರಕೋ ತೇ ಲದ್ಧೋ"ತಿ? "ಆಮ, ಭನ್ತೇ, ಅಯಂ ದಾರಕೋ ಮಯ್ಹಂ ನತ್ತಾ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಾಮೀತಿ ವದತೀ"ತಿ ಆಹ।

ಸತ್ಥಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಪಿಣ್ಡಚಾರಿಕಂ "ಇಮಂ ದಾರಕಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಹೀ"ತಿ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ತಚಪಞ್ಚಕಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಸೋ ಬಹುಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣವಸ್ಸೋ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಲಭಿ। ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಚತುನ್ನಂ ಅರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಾನಂ ಲಾಭೀ ಹುತ್ವಾ ಝಾನಙ್ಗೇಹಿ ವುಟ್ಠಾಯ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಇತಿ ಸೋ ಸಞ್ಞಾವಿವಟ್ಟಕುಸಲಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಜಾತೋ। ಸೋ ಝಾನಸುಖೇನ ಫಲಸುಖೇನ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಕ್ಕಾ ನು ಖೋ ಇಮಂ ಸುಖಂ ಚೂಳಪನ್ಥಕಸ್ಸ ದಾತು"ನ್ತಿ। ತತೋ ಅಯ್ಯಕಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿ ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಥ, ಅಹಂ ಚೂಳಪನ್ಥಕಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಪಬ್ಬಾಜೇಥ, ಭನ್ತೇತಿ । ಥೇರೋ ಚೂಳಪನ್ಥಕದಾರಕಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ದಸಸು ಸೀಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಚೂಳಪನ್ಥಕಸಾಮಣೇರೋ ಭಾತಿಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ।

"ಪದುಮಂ ಯಥಾ ಕೋಕನದಂ ಸುಗನ್ಧಂ,
ಪಾತೋ ಸಿಯಾ ಫುಲ್ಲಮವೀತಗನ್ಧಂ।
ಅಙ್ಗೀರಸಂ ಪಸ್ಸ ವಿರೋಚಮಾನಂ,
ತಪನ್ತಮಾದಿಚ್ಚಮಿವನ್ತಲಿಕ್ಖೇ"ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೨೩; ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೯೫) -

ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಗಹಿತಗಹಿತಪದಂ ಉಪರೂಪರಿಪದಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ನಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಸ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಗಹೇತುಂ ವಾಯಮನ್ತಸ್ಸೇವ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ। ಅಥ ನಂ ಮಹಾಪನ್ಥಕೋ ಆಹ - "ಚೂಳಪನ್ಥಕ, ತ್ವಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಅಭಬ್ಬೋ, ಚತೂಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಏಕಗಾಥಮ್ಪಿ ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಸಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಕಿಚ್ಚಂ ಪನ ತ್ವಂ ಕಥಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇಸ್ಸಸಿ, ನಿಕ್ಖಮ ಇತೋ"ತಿ। ಸೋ ಥೇರೇನ ಪಣಾಮಿತೋ ವಿಹಾರಪಚ್ಚನ್ತೇ ರೋದಮಾನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ತೇನ ಸಮಯೇನ ಸತ್ಥಾ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವಕಮ್ಬವನೇ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಜೀವಕೋ ಪುರಿಸಂ ಪೇಸೇಸಿ "ಪಞ್ಚಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಮನ್ತೇಹೀ"ತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಮಹಾಪನ್ಥಕೋ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೋ ಹೋತಿ। ಸೋ "ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೋ "ಚೂಳಪನ್ಥಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಸಾನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ತಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ದೋಮನಸ್ಸಪ್ಪತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಚೂಳಪನ್ಥಕಸ್ಸ ಖೇದಂ ದಿಸ್ವಾ "ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ಮಯಿ ಗತೇ ಬುಜ್ಝಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಕಿಂ ತ್ವಂ, ಪನ್ಥಕ, ರೋದಸೀ"ತಿ ಆಹ। ಭಾತಾ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಣಾಮೇತೀತಿ। ಪನ್ಥಕ, ತುಯ್ಹಂ ಭಾತಿಕಸ್ಸ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಆಸಯಾನುಸಯಞಾಣಂ ನತ್ಥಿ, ತ್ವಂ ಬುದ್ಧವೇನೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲೋ ನಾಮಾತಿ ಇದ್ಧಿಯಾ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಸುದ್ಧಂ ಚೋಳಖಣ್ಡಂ ಅದಾಸಿ "ಇಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ 'ರಜೋಹರಣಂ ರಜೋಹರಣ'ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಭಾವೇಹಿ ಪನ್ಥಕಾ"ತಿ।

ಸೋ ಸತ್ಥಾರಾ ದಿನ್ನಂ ಚೋಳಖಣ್ಡಂ “ರಜೋಹರಣಂ ರಜೋಹರಣ”ನ್ತಿ ಹತ್ಥೇನ ಪರಿಮಜ್ಜನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ತಸ್ಸ ಪರಿಮಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಲೋಮಾನಿ ಕಿಲಿಟ್ಠಧಾತುಕಾನಿ ಜಾತಾನಿ। ಪುನ ಪರಿಮಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಉಕ್ಖಲಿಪರಿಪುಞ್ಛನಸದಿಸಂ ಜಾತಂ। ಸೋ ಞಾಣಪರಿಪಾಕಂ ಆಗಮ್ಮ ತತ್ಥ ಖಯವಯಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಇದಂ ಚೋಳಖಣ್ಡಂ ಪಕತಿಯಾ ಪಣ್ಡರಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ, ಉಪಾದಿನ್ನಕಸರೀರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಜಾತಂ, ಇದಂ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಏವಂಗತಿಕಮೇವಾ”ತಿ। ಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಚತ್ತಾರಿ ರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಾನಿ ಪಾದಕಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸೋ ಮನೋಮಯಜ್ಝಾನಲಾಭೀ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ, ಬಹುಧಾ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಭವಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ಅಹೋಸಿ। ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನೇವ ಚಸ್ಸ ತೇಪಿಟಕಞ್ಚ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚ ಆಗಮಿಂಸು।

ಪುನದಿವಸೇ ಸತ್ಥಾ ಏಕೂನೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಜೀವಕಸ್ಸ ನಿವೇಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತತ್ತಾಯೇವ ನ ಗತೋ। ಜೀವಕೋ ಯಾಗುಂ ದಾತುಂ ಆರಭಿ, ಸತ್ಥಾ ಹತ್ಥೇನ ಪತ್ತಂ ಪಿದಹಿ। ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ನ ಗಣ್ಹಥಾತಿ? ವಿಹಾರೇ ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥಿ ಜೀವಕಾತಿ । ಸೋ ಪುರಿಸಂ ಪಹಿಣಿ “ಗಚ್ಛ, ಭಣೇ, ವಿಹಾರೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಅಯ್ಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಹೀ”ತಿ। ಚೂಳಪನ್ಥಕತ್ಥೇರೋಪಿ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪುರೇ ಆಗಮನಾಯೇವ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಂ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ಏಕಮ್ಪಿ ಏಕೇನ ಅಸದಿಸಂ, ಏಕಸ್ಸಪಿ ಚ ಚೀವರವಿಚಾರಣಾದಿಸಮಣಕಮ್ಮಂ ಅಞ್ಞೇನ ಅಸದಿಸಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ಪುರಿಸೋ ವಿಹಾರೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಬಹುಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಜೀವಕಸ್ಸ ಕಥೇಸಿ - “ಭನ್ತೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಬಹುತರೋ, ತತೋ ಪಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ ಭದನ್ತಂ ನ ಜಾನಾಮೀ”ತಿ। ಜೀವಕೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿ - “ಕೋನಾಮೋ, ಭನ್ತೇ, ವಿಹಾರೇ ನಿಸಿನ್ನಭಿಕ್ಖೂ”ತಿ? ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ನಾಮ ಜೀವಕಾತಿ। ಗಚ್ಛ ಭೋ “ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ನಾಮ ಕತರೋ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಆನೇಹೀತಿ। ಸೋ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ “ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಕತರೋ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಅಹಂ ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ಅಹಂ ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ”ತಿ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಪುನಾಗನ್ತ್ವಾ ಜೀವಕಸ್ಸ ಕಥೇಸಿ “ಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಬ್ಬೇಪಿ ‘ಅಹಂ ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ಅಹಂ ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ’ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ, ಅಹಂ ‘ಅಸುಕೋ ನಾಮ ಪಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬೋ’ತಿ ನ ಜಾನಾಮೀ”ತಿ। ಜೀವಕೋಪಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಸಚ್ಚತಾಯ “ಇದ್ಧಿಮಾ ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿ ನಯತೋ ಞತ್ವಾ “ಪಠಮಂ ಕಥನಭಿಕ್ಖುಮೇವ ‘ತುಮ್ಹೇ ಸತ್ಥಾ ಪಕ್ಕೋಸತೀ’ತಿ ವತ್ವಾ ಚೀವರಕಣ್ಣೇ ಗಣ್ಹ ತಾತಾ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ, ತಾವದೇವ ಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನ್ತರಧಾಯಿಂಸು। ಸೋ ಥೇರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಯಾಗುಂ ಗಣ್ಹಿ।

ದಸಬಲೇ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗತೇ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ “ಯಾವ ಮಹನ್ತಾ ವತ ಬುದ್ಧಾ ನಾಮ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಏಕಗಾಥಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕಂ ಅಕಂಸೂ”ತಿ। ಸತ್ಥಾ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ಞತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇ ನಿಸಜ್ಜ “ಕಿಂ ವದೇಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ನ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥೇಮ, ಚೂಳಪನ್ಥಕೇನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕಾ ಮಹಾಲಾಭೋ ಲದ್ಧೋತಿ ತುಮ್ಹಾಕಂಯೇವ ಗುಣಂ ಕಥೇಮಾತಿ। ಅನಚ್ಛರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ಓವಾದಂ ಕತ್ವಾ ಲೋಕುತ್ತರದಾಯಜ್ಜಲಾಭೋ, ಅಯಂ ಅತೀತೇಪಿ ಅಪರಿಪಕ್ಕಞಾಣೇ ಠಿತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಓವಾದಂ ಕತ್ವಾ ಲೋಕಿಯದಾಯಜ್ಜಂ ಲಭೀತಿ। ಭಿಕ್ಖೂ “ಕದಾ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಆಯಾಚಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತೀತಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಸಿ।

ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸೀನಗರೇ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚೂಳಕಸೇಟ್ಠಿ ನಾಮ ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಜಾನಾತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ರಾಜೂಪಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತರವೀಥಿಯಂ ಮತಮೂಸಿಕಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಸಮಾನೇತ್ವಾ ಇದಮಾಹ - “ಸಕ್ಕಾ ಚಕ್ಖುಮತಾ ಕುಲಪುತ್ತೇನ ಇಮಂ ಉನ್ದೂರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಾರಭರಣಞ್ಚ ಕಾತುಂ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಚ ಪಯೋಜೇತು”ನ್ತಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ದುಗ್ಗತಕುಲಪುತ್ತೋ ತಂ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ “ನಾಯಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಕಥೇಸ್ಸತೀ”ತಿ ಮೂಸಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಆಪಣೇ ಬಿಳಾರಸ್ಸತ್ಥಾಯ ದತ್ವಾ ಕಾಕಣಿಕಂ ಲಭಿ। ತಾಯ ಕಾಕಣಿಕಾಯ ಫಾಣಿತಂ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಏಕೇನ ಕುಟೇನ ಪಾನೀಯಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ಮಾಲಾಕಾರೇ ದಿಸ್ವಾ ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ ಫಾಣಿತಖಣ್ಡಂ ದತ್ವಾ ಉಳುಙ್ಕೇನ ಪಾನೀಯಂ ಅದಾಸಿ। ತೇ ತಸ್ಸ ಏಕೇಕಂ ಪುಪ್ಫಮುಟ್ಠಿಂ ಅದಂಸು। ಸೋ ತೇನ ಪುಪ್ಫಮೂಲೇನ

ಪುನದಿವಸೇಪಿ ಫಾಣಿತಞ್ಚ ಪಾನೀಯಘಟಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಾರಾಮಮೇವ ಗತೋ। ತಸ್ಸ ತಂದಿವಸಂ ಮಾಲಾಕಾರಾ ಅಡ್ಢಓಚಿತಕೇ ಪುಪ್ಫಗಚ್ಛೇ ದತ್ವಾ ಅಗಮಂಸು। ಸೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಇಮಿನಾ ಉಪಾಯೇನ ಅಟ್ಠ ಕಹಾಪಣೇ ಲಭಿ।

ಪುನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ವಾತವುಟ್ಠಿದಿವಸೇ ಛಡ್ಡಿತಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪತಿತದಾರೂನಂ ರಾಸಿಂ ಕತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ರಾಜಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಾ ಸೋಳಸ ಕಹಾಪಣೇ ಲಭಿ। ಸೋ ಚತುವೀಸತಿಯಾ ಕಹಾಪಣೇಸು ಜಾತೇಸು "ಅತ್ಥಿ ಅಯಂ ಉಪಾಯೋ ಮಯ್ಹ"ನ್ತಿ ನಗರದ್ವಾರತೋ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ಏಕಂ ಪಾನೀಯಚಾಟಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸತೇ ತಿಣಹಾರಕೇ ಪಾನೀಯೇನ ಉಪಟ್ಠಹಿ। ತೇ ಆಹಂಸು - "ತ್ವಂ, ಸಮ್ಮ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬಹುಪಕಾರೋ, ಕಿಂ ತೇ ಕರೋಮಾ"ತಿ? ಸೋಪಿ "ಮಯ್ಹಂ ಕಿಚ್ಚೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಕರಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ವಿಚರನ್ತೋ ಥಲಪಥಕಮ್ಮಿಕೇನ ಚ ಜಲಪಥಕಮ್ಮಿಕೇನ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ಮಿತ್ತಸನ್ಥವಂ ಅಕಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಥಲಪಥಕಮ್ಮಿಕೋ "ಸ್ವೇ ಇಮಂ ನಗರಂ ಅಸ್ಸವಾಣಿಜಕೋ ಪಞ್ಚ ಅಸ್ಸಸತಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ತಿಣಹಾರಕಾನಂ ಸಞ್ಞಂ ದತ್ವಾ ಏಕೇಕಂ ತಿಣಕಲಾಪಂ ದಿಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ಆಹರಾಪೇಸಿ। ಅಥ ಸೋ ಅಸ್ಸಾನಂ ನಗರಂ ಪವಿಟ್ಠವೇಲಾಯ ತಿಣಕಲಾಪಸಹಸ್ಸಂ ಅನ್ತರದ್ವಾರೇ ರಾಸಿಂ ಕತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಅಸ್ಸವಾಣಿಜೋ ಸಕಲನಗರೇ ಅಸ್ಸಾನಂ ಚಾರಿಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ತಂ ತಿಣಂ ಗಣ್ಹಿ।

ತತೋ ಕತಿಪಾಹಚ್ಚಯೇನಸ್ಸ ಸಮುದ್ದಕಮ್ಮಿಕಸಹಾಯಕೋ ಆರೋಚೇಸಿ "ಪಟ್ಟನಂ ಮಹಾನಾವಾ ಆಗತಾ"ತಿ। ಸೋ "ಅತ್ಥಿ ಅಯಂ ಉಪಾಯೋ"ತಿ ಅಟ್ಠಹಿ ಕಹಾಪಣೇಹಿ ಸಬ್ಬಪರಿವಾರಸಮ್ಪನ್ನಂ ತಾವಕಾಲಿಕಂ ರಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಾವಾಪಟ್ಟನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಂ ಅಙ್ಗುಲಿಮುದ್ದಿಕಂ ನಾವಿಕಸ್ಸ ಸಚ್ಚಕಾರಂ ದತ್ವಾ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ಸಾಣಿಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪುರಿಸೇ ಆಣಾಪೇಸಿ "ಬಾಹಿರಕೇಸು ವಾಣಿಜೇಸು ಆಗತೇಸು ತತಿಯೇನ ಪಟಿಹಾರೇನ ಆರೋಚೇಥಾ"ತಿ। "ನಾವಾ ಆಗತಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿತೋ ಸತಮತ್ತಾ ವಾಣಿಜಾ "ಭಣ್ಡಂ ಗಣ್ಹಾಮಾ"ತಿ ಆಗಮಂಸು। ಭಣ್ಡಂ ತುಮ್ಹೇ ನ ಲಭಿಸ್ಸಥ, ಅಸುಕಟ್ಠಾನೇ ನಾಮ ಮಹಾವಾಣಿಜೇನ ಸಚ್ಚಕಾರೋ ದಿನ್ನೋತಿ। ತೇ ತೇಸಂ ಸುತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತಾ, ಪಾದಮೂಲಿಕಪುರಿಸಾ ಪುರಿಮಸಞ್ಞಾವಸೇನ ತತಿಯೇನ ಪಾಟಿಹಾರೇನ ತೇಸಂ ಆಗತಭಾವಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ತೇ ಸತಮತ್ತಾಪಿ ವಾಣಿಜಾ ಏಕೇಕಂ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನಾವಾಯ ಪತ್ತಿಕಾ ಹುತ್ವಾ ಪುನ ಏಕೇಕಂ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಪತ್ತಿಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಭಣ್ಡಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ಪುರಿಸೋ ದ್ವೇ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕತಞ್ಞುನಾ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಏಕಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚೂಳಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗತೋ।

ಅಥ ತಂ ಚೂಳಸೇಟ್ಠಿ "ಕಿಂ ತೇ, ತಾತ, ಕತ್ವಾ ಇದಂ ಧನಂ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಕಥಿತಉಪಾಯೇ ಠತ್ವಾ ಚತುಮಾಸಬ್ಭನ್ತರೇಯೇವ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಸೇಟ್ಠಿ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ಏವರೂಪಂ ದಾರಕಂ ಪರಸನ್ತಕಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವಯಪ್ಪತ್ತಂ ಧೀತರಂ ದತ್ವಾ ಸಕಲಕುಟುಮ್ಬಸ್ಸ ಸಾಮಿಕಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋಪಿ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ತಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಸೇಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಯಥಾಕಮ್ಮಂ ಗತೋ। ಸತ್ಥಾ ದ್ವೇ ವತ್ಥೂನಿ ಕಥೇತ್ವಾ ಅನುಸನ್ಧಿಂ ಘಟೇತ್ವಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

> "ಅಪ್ಪಕೇನಪಿ ಮೇಧಾವೀ, ಪಾಭತೇನ ವಿಚಕ್ಖಣೋ।
> ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತಿ ಅತ್ತಾನಂ, ಅಣುಂ ಅಗ್ಗಿಂವ ಸನ್ಧಮ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧.೪)।

ಇತಿ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಇಮಂ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಅಯಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಮಹಾಸಾವಕಾನಂ ಪುಬ್ಬಪತ್ಥನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಅರಿಯಗಣಪರಿವುತೋ ಧಮ್ಮಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನನ್ತಾನಂ ಚೇತೋವಿವಟ್ಟಕುಸಲಾನಞ್ಚ ಚೂಳಪನ್ಥಕತ್ಥೇರಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ, ಸಞ್ಞಾವಿವಟ್ಟಕುಸಲಾನಂ ಮಹಾಪನ್ಥಕನ್ತಿ।

ಸುಭೂತಿತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೦೧. ತತಿಯೇ **ಅರಣವಿಹಾರೀನ**ನ್ತಿ ನಿಕ್ಕಿಲೇಸವಿಹಾರೀನಂ। **ರಣ**ನ್ತಿ ಹಿ ರಾಗಾದಯೋ ಕಿಲೇಸಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಅಭಾವೇನ ನಿಕ್ಕಿಲೇಸವಿಹಾರೋ ಅರಣವಿಹಾರೋ ನಾಮ। ಸೋ ಯೇಸಂ ಅತ್ಥಿ, ತೇ ಅರಣವಿಹಾರಿನೋ। ತೇಸಂ ಅರಣವಿಹಾರೀನಂ ಸುಭೂತಿತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಹಿ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಖೀಣಾಸವಾ ಅರಣವಿಹಾರಿನೋವ, ಥೇರೇನ ಪನ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಏತಂ ನಾಮಂ ಲದ್ಧಂ। ಅಞ್ಞೇ ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಉದ್ದಿಸ್ಸಕಂ ಕತ್ವಾ ವಣ್ಣಂ ವಾ ಅವಣ್ಣಂ ವಾ ಕಥೇನ್ತಿ, ಥೇರೋ ಪನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಾ ದೇಸಿತನಿಯಾಮತೋ ಅನೋಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ದೇಸೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅರಣವಿಹಾರೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

೨೦೨. ಚತುತ್ಥೇ **ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾನ**ನ್ತಿ ದಕ್ಖಿಣಾರಹಾನಂ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಖೀಣಾಸವಾ ಅಗ್ಗದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ, ಥೇರೋ ಪನ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೋ ಘರೇ ಘರೇ ಮೇತ್ತಾಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಾತಿ "ಏವಂ ಭಿಕ್ಖಾದಾಯಕಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾನಂ ಅಗ್ಗೋತಿ ವುತ್ತೋ। ಅತ್ತಭಾವೋ ಪನಸ್ಸ ಸುಸಮಿದ್ಧೋ, ಅಲಙ್ಕತತೋರಣಂ ವಿಯ ಚಿತ್ತಪಟೋ ವಿಯ ಚ ಅತಿವಿಯ ವಿರೋಚತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸುಭೂತೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರೇ ಭಗವತಿ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇಯೇವ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ನನ್ದಮಾಣವೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಸಾರಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಪರಿವಾರೇಹಿ ಚತುಚತ್ತಾಲೀಸಾಯ ಮಾಣವಕಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸಿ, ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇಪಿ ಝಾನಲಾಭಿನೋ ಅಕಾಸಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪದುಮುತ್ತರೋ ಭಗವಾ ಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಹಂಸವತೀನಗರಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ನನ್ದತಾಪಸಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ಜಟಿಲಾನಂ ಅರಹತ್ತೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ನನ್ದತಾಪಸಸ್ಸ ಚ ದ್ವೀಹಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಸಾವಕಸ್ಸ ಠಾನನ್ತರಪತ್ಥನಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಾತೋವ ಸರೀರಪಟಿಜಗ್ಗನಂ ಕತ್ವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ನನ್ದತಾಪಸಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತತ್ಥ ಫಲಾಫಲದಾನಞ್ಚ ಪುಪ್ಫಾಸನಪಞ್ಞಾಪನಞ್ಚ ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಸಮಾಪಜ್ಜನಞ್ಚ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಸತ್ಥಾ ಪನ ನಿರೋಧಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಅರಣವಿಹಾರಿಅಙ್ಗೇನ ಚ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಙ್ಗೇನ ಚಾತಿ ದ್ವೀಹಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಏಕಂ ಸಾವಕಂ "ಇಸಿಗಣಸ್ಸ ಪುಪ್ಫಾಸನಾನುಮೋದನಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ವಿಸಯೇ ಠತ್ವಾ ತೇಪಿಟಕಂ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದನಂ ಅಕಾಸಿ। ತಸ್ಸ ದೇಸನಾವಸಾನೇ ಸತ್ಥಾ ಸಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಬ್ಬೇ ಚತುಚತ್ತಾಲೀಸಸಹಸ್ಸಾಪಿ ತಾಪಸಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ನನ್ದತಾಪಸೋ ಪನ ಅನುಮೋದಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ದೇಸನಾನುಸಾರೇನ ಞಾಣಂ ಪೇಸೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ಸತ್ಥಾ "ಏಥ, ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ ಸೇಸಭಿಕ್ಖೂನಂ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇಸಿ। ಸಬ್ಬೇಪಿ ಅನ್ತರಹಿತಕೇಸಮಸ್ಸೂ ಇದ್ಧಿಮಯಪರಿಕ್ಖಾರಾ ವಸ್ಸಸಟ್ಠಿಕತ್ಥೇರಾ ವಿಯ ಅಹೇಸುಂ।

ನನ್ದತಾಪಸೋ ತಥಾಗತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸಮ್ಮುಖೇ ಠಿತೋ ಆಹ - "ಭನ್ತೇ, ಯೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇಸಿಗಣಸ್ಸ ಪುಪ್ಫಾಸನಾನುಮೋದನಾ ಕತಾ, ಕೋ ನಾಮೋಯಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಾಸನೇ"ತಿ? ಅರಣವಿಹಾರಿಅಙ್ಗೇನ ಚ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಙ್ಗೇನ ಚ ಏತದಗ್ಗಂ ಪತ್ತೋ ಏಸೋತಿ। "ಭನ್ತೇ, ಅಹಮ್ಪಿ ಇಮಿನಾ ಸತ್ತಾಹಕತೇನ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮೇನ ಅಞ್ಞಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನ ಪತ್ಥೇಮಿ, ಅನಾಗತೇ ಪನಾಹಂ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಅಯಂ ಥೇರೋ ವಿಯ ದ್ವೀಹಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಅನನ್ತರಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ನನ್ದತಾಪಸೋಪಿ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಇದಮಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ। ಅನ್ತರಾ ಪನ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕಥಿಯತಿ।

ಸೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಸುಭೂತೀ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಅಪರಭಾಗೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ತದಾ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಸೇಟ್ಠಿ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಉಟ್ಠಾನಕಭಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ರಾಜಗಹಸೇಟ್ಠಿನೋ ಘರಂ ಗತೋ ಸತ್ಥು ಉಪ್ಪನ್ನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಸೀತವನೇ ವಿಹರನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಠಮದಸ್ಸನೇನೇವ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸತ್ಥಾರಂ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಆಗಮನತ್ಥಾಯ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಚತ್ತಾಲೀಸಯೋಜನೇ ಮಗ್ಗೇ ಯೋಜನೇ ಯೋಜನೇ ಸತಸಹಸ್ಸಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ವಿಹಾರೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ರಾಜಮಾನೇನ ಅಟ್ಠಕರೀಸಪ್ಪಮಾಣಂ ಜೇತರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ಕೋಟಿಸನ್ಥಾರೇನ ಕಿಣಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಭಗವತೋ ವಿಹಾರಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ವಿಹಾರಮಹದಿವಸೇ ಅಯಂ ಸುಭೂತಿಕುಟಿಮ್ಬಿಕೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸೇಟ್ಠಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿ। ಸೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ದ್ವೇ ಮಾತಿಕಾ ಪಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥಾಪೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಮೇತ್ತಾಝಾನಂ ಪಾದಕಂ ಕತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇತಿ, ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೋ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಮೇತ್ತಾಝಾನತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಕಾರಣದ್ವಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅರಣವಿಹಾರೀನಞ್ಚ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾನಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಖದಿರವನಿಯರೇವತತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೦೩. ಪಞ್ಚಮೇ **ಆರಞ್ಞಕಾನ**ನ್ತಿ ಅರಞ್ಞವಾಸೀನಂ। **ರೇವತೋ ಖದಿರವನಿಯೋ**ತಿ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಕನಿಟ್ಠಭಾತಿಕೋ। ಸೋ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇ ಥೇರಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಸಮಾನಾ ವನಸಭಾಗಂ ಉದಕಸಭಾಗಂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಸಭಾಗಞ್ಚ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಸನ್ತಿ, ನ ಏವಂ ವಸಿ। ಏತಾನಿ ಪನ ಸಭಾಗಾನಿ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಉಜ್ಜಙ್ಗಲಸಕ್ಖರಪಾಸಾಣವಿಸಮೇ ಖದಿರವನೇ ಪಟಿವಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋತಿ ವುತ್ತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಂ ಕಿರ ಅತೀತೇ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಮಹಾಗಙ್ಗಾಯ ಪಯಾಗಪತಿಟ್ಠಾನತಿತ್ಥೇ ನಾವಾಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪಟಿವಸತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸತ್ಥಾ ಸತಸಹಸ್ಸಭಿಕ್ಖುಪರಿವಾರೋ ಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತೋ ಪಯಾಗಪತಿಟ್ಠಾನತಿತ್ಥಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ಸೋ ದಸಬಲಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮಯ್ಹಂ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಬುದ್ಧದಸ್ಸನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅಯಂ ಮೇ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಾಯೂಹನಕ್ಖಣೋ"ತಿ ನಾವಾಸಙ್ಘಾಟಂ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಚೇಲವಿತಾನಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಮಾಲಾದಾಮಾನಿ ಓಸಾರೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವರಪೋತ್ಥಕಂ ಚಿತ್ತತ್ಥರಣಂ ಅತ್ಥರಾಪೇತ್ವಾ ಸಪರಿವಾರಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಪರತೀರಂ ತಾರೇಸಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸತ್ಥಾ ಏಕಂ ಆರಞ್ಞಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ। ಸೋ ನಾವಿಕೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಯಾಪಿ ಏವಮೇವಂ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಆರಞ್ಞಕಾನಂ ಅಗ್ಗೇನ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪಿತೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಯ ಅಹಮ್ಪಿ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಆರಞ್ಞಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಅನನ್ತರಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅನಾಗತೇ ಗೋತಮಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ತ್ವಂ ಆರಞ್ಞಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅನ್ತರಾ ಪನ ಅಞ್ಞಂ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕಥಿಯತಿ।

ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಮಗಧಕ್ಖೇತ್ತೇ ನಾಲಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೇ ಸಾರೀಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಿಣ್ಣಂ ಭಾತಿಕಾನಂ ತಿಸ್ಸನ್ನಞ್ಚ ಭಗಿನೀನಂ ಸಬ್ಬಕನಿಟ್ಠೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ರೇವತೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಅಥಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚಿನ್ತೇಸುಂ - "ವಡ್ಢಿತವಡ್ಢಿತೇ ದಾರಕೇ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ನೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುತ್ತಂ ರೇವತಂ ದಹರಮೇವ ಘರಬನ್ಧನೇನ ಬನ್ಧಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ

ಸಮಾನಕುಲತೋ ದಾರಿಕಂ ಆನೇತ್ವಾ ರೇವತಸ್ಸ ಅಯ್ಯಿಕಂ ವನ್ದಾಪೇತ್ವಾ, "ಅಮ್ಮ, ತವ ಅಯ್ಯಿಕಾಯ ಮಹಲ್ಲಕತರಾ ಹೋಹೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ರೇವತೋ ತೇಸಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ದಾರಿಕಾ ದಹರಾ ಪಠಮವಯೇ ಠಿತಾ, ಇಮಿಸ್ಸಾ ಕಿರ ಏವಂವಿಧಂ ರೂಪಂ ಮಮ ಅಯ್ಯಿಕಾಯ ರೂಪಸದಿಸಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ ತಾವ ನೇಸಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಆಹ - "ತುಮ್ಹೇ ಕಿಂ ಕಥೇಥಾ"ತಿ? ತಾತ, "ಅಯಂ ದಾರಿಕಾ ಅಯ್ಯಿಕಾ ವಿಯ ತೇ ಜರಂ ಪಾಪುಣಾತೂ"ತಿ ವದಾಮಾತಿ। ಸೋ "ಇಮಿಸ್ಸಾ ರೂಪಂ ಏವಂವಿಧಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ತಾತ, ಕಿಂ ವದೇಸಿ, ಮಹಾಪುಞ್ಞಾ ಏವಂವಿಧಾ ಹೋನ್ತೀತಿ।

ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇದಂ ಕಿರ ರೂಪಂ ಇಮಿನಾ ನಿಯಾಮೇನ ವಲಿತ್ತಚಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪಲಿತಕೇಸಂ ಖಣ್ಡದನ್ತಂ, ಅಹಂ ಏವರೂಪೇ ರೂಪೇ ರಜ್ಜಿತ್ವಾ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಮ ಭಾತಿಕಾನಂ ಗತಮಗ್ಗಮೇವ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕೀಳನ್ತೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಸಮವಯೇ ತರುಣದಾರಕೇ ಆಹ - "ಏಥ, ಭೋ, ವಿಧಾವನಿಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ನಿಕ್ಖಮಿ। ತಾತ, ಮಙ್ಗಲದಿವಸೇ ಮಾ ಬಹಿ ಗಚ್ಛಾತಿ। ಸೋ ದಾರಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕೀಳನ್ತೋ ವಿಯ ಅತ್ತನೋ ಧಾವನವಾರೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಥೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಪಞ್ಚೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ । ಪುನ ದುತಿಯವಾರೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ತತೋ ತುರಿತಂ ವಿಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಗತೋ, ತತಿಯವಾರೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ "ಅಯಂ ಮೇ ಕಾಲೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಸಮ್ಮುಖಟ್ಠಾನೇನೇವ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಭಿಕ್ಖೂನಂ ನಿವಾಸಟ್ಠಾನಂ ಅರಞ್ಞಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಥೇರೇ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ಸಪ್ಪುರಿಸ ಮಯಂ ತಂ ನ ಜಾನಾಮ "ಕಸ್ಸಾಸಿ ಪುತ್ತೋ"ತಿ, ತ್ವಞ್ಚ ಅಲಙ್ಕತನಿಯಾಮೇನೇವ ಆಗತೋ, ಕೋ ತಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ ಉಸ್ಸಹಿಸ್ಸತೀತಿ। ಸೋ ಉಭೋ ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ "ವಿಲುಮ್ಪನ್ತಿ ಮಂ ವಿಲುಮ್ಪನ್ತಿ ಮ"ನ್ತಿ ಮಹಾರವಂ ವಿರವಿ। ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ "ಸಪ್ಪುರಿಸ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ತವ ವತ್ಥಂ ವಾ ಪಿಳನ್ಧನಂ ವಾ ಕೋಚಿ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತ್ವಞ್ಚ 'ವಿಲುಮ್ಪನ್ತೀ'ತಿ ವದಸಿ, ಕಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದಸೀ"ತಿ? ಭನ್ತೇ, ನಾಹಂ ವತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದಾಮಿ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಪನ ಮೇ ಸಮ್ಪತ್ತೀನಂ ವಿಲೋಪೋ ವತ್ತತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದಾಮಿ। ಮಂ ತಾವ ತುಮ್ಹೇ ಮಾ ಪಬ್ಬಾಜಯಿತ್ಥ, ಭಾತರಂ ಪನ ಮೇ ಜಾನಾಥಾತಿ। ಕೋನಾಮೋ ಪನ ತೇ ಭಾತಾತಿ? ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಉಪತಿಸ್ಸೋ ನಾಮ, ಇದಾನಿ ಪನ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ನಾಮ ಜಾತೋತಿ ವದನ್ತೀತಿ। "ಆವುಸೋ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಅಯಂ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕನಿಟ್ಠಭಾತಿಕೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಜೇಟ್ಠಭಾತಿಕೋ ನೋ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ ಪುರೇತರಂಯೇವ ಆಹ - 'ಅಮ್ಹಾಕಂ ಞಾತಕಾ ಸಬ್ಬೇವ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ, ಯೋ ಕೋಚಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಞಾತೀತಿ ಆಗಚ್ಛತಿ, ತಂ ಯೇನ ತೇನುಪಾಯೇನ ಪಬ್ಬಾಜೇಯ್ಯಾಥಾ'ತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಥೇರಸ್ಸ ಅಜ್ಝತ್ತಭಾತಿಕೋ, ಪಬ್ಬಾಜೇಥ ನ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ತಚಪಞ್ಚಕಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜಯಿಂಸು। ಅಥ ನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣವಸ್ಸಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇ ಯೋಜಯಿಂಸು।

ಥೇರೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಂ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಖದಿರವನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ "ಅರಹತ್ತಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ವಾ ಭಾತಿಕತ್ಥೇರಂ ವಾ ನ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಾಯಮನ್ತಸ್ಸೇವ ತಯೋ ಮಾಸಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ, ಸುಖುಮಾಲಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಲೂಖಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ವಲೀತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ವಿಮೋಕ್ಖಂ ನ ಗತಂ। ಸೋ ತೇಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಪವಾರೇತ್ವಾ ವುತ್ಥವಸ್ಸೋ ಹುತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ ಅಹೋಸಿ, ಸೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ।

ಅಥಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಆಹ - "ಭನ್ತೇ, ಮಯ್ಹಂ ಕಿರ ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ ರೇವತೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಸೋ ಅಭಿರಮೇಯ್ಯ ವಾ ನ ವಾ, ಗನ್ತ್ವಾ ನಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಭಗವಾ ರೇವತಸ್ಸ ಆರದ್ಧವಿಪಸ್ಸಕಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ದ್ವೇ ವಾರೇ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತತಿಯವಾರೇ ಯಾಚಿತೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ, "ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಹಮ್ಪಿ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಆರೋಚೇಹೀ"ತಿ। ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ, "ಆವುಸೋ, ಸತ್ಥಾ ಚಾರಿಕಂ ಚರಿತುಕಾಮೋ, ಗನ್ತುಕಾಮಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೂ"ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಆರೋಚೇಸಿ। ದಸಬಲಸ್ಸ ಚಾರಿಕತ್ಥಾಯ ಗಮನಕಾಲೇ ಓಹೀನಕಭಿಕ್ಖೂ ನಾಮ ಅಪ್ಪಕಾ ಹೋನ್ತಿ, "ಸತ್ಥು ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಸರೀರಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮ, ಮಧುರಧಮ್ಮಕಥಂ ವಾ ಸುಣಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಗನ್ತುಕಾಮಾವ ಬಹುಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಇತಿ ಸತ್ಥಾ ಮಹಾಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವಾರೋ "ರೇವತಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ।

ಅಥೇಕಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ದ್ವೇಧಾಪಥಂ ಪತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಪುಚ್ಛಿ – "ಭನ್ತೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ದ್ವೇ ಮಗ್ಗಾ, ಕತರಮಗ್ಗೇನ ಸಙ್ಘೋ ಗಚ್ಛತೂ"ತಿ। ಕತರಮಗ್ಗೋ, ಆನನ್ದ, ಉಜುಕೋತಿ? ಭನ್ತೇ, ಉಜುಮಗ್ಗೋ ತಿಂಸಯೋಜನೋ ಅಮನುಸ್ಸಪಥೋ, ಪರಿಹಾರಮಗ್ಗೋ ಪನ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಿಕೋ ಖೇಮೋ ಸುಭಿಕ್ಖೋತಿ। ಆನನ್ದ , ಸೀವಲಿ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗತೋತಿ? ಆಮ, ಭನ್ತೇ, ಆಗತೋತಿ। ತೇನ ಹಿ ಸಙ್ಘೋ ಉಜುಮಗ್ಗಮೇವ ಗಣ್ಹತು, ಸೀವಲಿಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಂ ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮಾತಿ। ಸತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವಾರೋ ಸೀವಲಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಪುಞ್ಞವೀಮಂಸನತ್ಥಂ ಅಟವಿಮಗ್ಗಂ ಅಭಿರುಹಿ। ಮಗ್ಗಂ ಅಭಿರುಹನಟ್ಠಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದೇವಸಙ್ಘೋ ಯೋಜನೇ ಯೋಜನೇ ಠಾನೇ ನಗರಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಸನತ್ಥಾಯ ವಿಹಾರೇ ಪಟಿಯಾದೇಸಿ। ದೇವಪುತ್ತಾ ರಞ್ಞಾ ಪೇಸಿತಕಮ್ಮಕಾರಾ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಯಾಗುಖಜ್ಜಕಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ "ಕಹಂ ಅಯ್ಯೋ ಸೀವಲಿ, ಕಹಂ ಅಯ್ಯೋ ಸೀವಲೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಥೇರೋ ತಂ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಗಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ।

ಇಮಿನಾವ ನಿಯಾಮೇನ ಸತ್ಥಾ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಅನುಭವನ್ತೋ ದೇವಸಿಕಂ ಯೋಜನಪರಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಿಂಸಯೋಜನಿಕಂ ಕನ್ತಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಖದಿರವನಿಯತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸಭಾಗಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ತೋ। ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ಆಗಮನಂ ಞತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಹೋನಕವಿಹಾರೇ ದಸಬಲಸ್ಸ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಚ ಇದ್ಧಿಯಾ ಮಾಪೇತ್ವಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಗತೋ। ಸತ್ಥಾ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತೇನ ಮಗ್ಗೇನ ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ತಥಾಗತೇ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪವಿಟ್ಠೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವಸ್ಸಗ್ಗೇನ ಪತ್ತಸೇನಾಸನಾನಿ ಪವಿಸಿಂಸು। ದೇವತಾ "ಅಕಾಲೋ ಆಹಾರಸ್ಸಾ"ತಿ ಅಟ್ಠವಿಧಂ ಪಾನಕಂ ಆಹರಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾನಕಂ ಪಿವಿ। ಇಮಿನಾವ ನಿಯಾಮೇನ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಅನುಭವನ್ತಸ್ಸೇವ ಅದ್ಧಮಾಸೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ।

ಅಥೇಕಚ್ಚೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಿಕ್ಖೂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಕಥಂ ಉಪ್ಪಾದಯಿಂಸು "ಸತ್ಥಾ ದಸಬಲೋ 'ಮಯ್ಹಂ ಅಗ್ಗಸಾವಕಸ್ಸ ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ'ತಿ ವತ್ವಾ ಏವರೂಪಂ ನವಕಮ್ಮಿಕಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಆಗತೋ, ಇಮಸ್ಸ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಜೇತವನಮಹಾವಿಹಾರೋ ವಾ ವೇಳುವನವಿಹಾರಾದಯೋ ವಾ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಏವರೂಪಸ್ಸ ನವಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಾರಕೋ, ಕಿಂ ನಾಮ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಮಯಿ ಚಿರಂ ವಸನ್ತೇ ಇದಂ ಠಾನಂ ಆಕಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಆರಞ್ಞಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನಾಮ ಪವಿವೇಕತ್ಥಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ರೇವತಸ್ಸ ಅಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತತೋ ರೇವತಸ್ಸ ದಿವಾಟ್ಠಾನಂ ಗತೋ। ಥೇರೋ ಏಕಕೋವ ಚಙ್ಕಮನಕೋಟಿಯಂ ಆಲಮ್ಬನಫಲಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಾಸಾಣಫಲಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸತ್ಥಾರಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿ।

ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಪುಚ್ಛಿ – "ರೇವತ, ಇಮಂ ವಾಳಮಿಗಟ್ಠಾನಂ , ಚಣ್ಡಾನಂ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದೀನಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಕಿನ್ತಿ ಕರೋಸೀ"ತಿ? ತೇಸಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸದ್ದಂ ಸುಣತೋ ಅರಞ್ಞರತಿ ನಾಮ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ರೇವತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಪಞ್ಚಹಿ ಗಾಥಾಸತೇಹಿ ಅರಞ್ಞೇ ನಿವಾಸಾನಿಸಂಸಂ ನಾಮ ಕಥೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ರೇವತತ್ಥೇರಂ ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಯೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಥೇರಸ್ಸ ಅವಣ್ಣೋ ಕಥಿತೋ, ತೇಸಂ ಕತ್ತರಯಟ್ಠಿಉಪಾಹನಾತೇಲನಾಳಿಛತ್ತಾನಂ ಪಮುಸ್ಸನಭಾವಂ ಅಕಾಸಿ। ತೇ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಕ್ಖಾರತ್ಥಾಯ ನಿವತ್ತಾ ಆಗತಮಗ್ಗೇನೇವ ಗಚ್ಛನ್ತಾಪಿ ತಂ ಠಾನಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। ಪಠಮಂ ಹಿ ತೇ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂದಿವಸಂ ಪನ ವಿಸಮಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಉಕ್ಕುಟಿಕಂ ನಿಸೀದನ್ತಿ, ಜಾಣುಕೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇ ಗುಮ್ಬೇ ಚ ಗಚ್ಛೇ ಚ ಕಣ್ಟಕೇ ಚ ಮದ್ದನ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ವಸಿತಸಭಾಗಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಖದಿರಖಾಣುಕೇ ಅತ್ತನೋ ಛತ್ತಂ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ, ಉಪಾಹನಂ ಕತ್ತರಯಟ್ಠಿಂ ತೇಲನಾಳಿಂ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ। ತೇ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ "ಇದ್ಧಿಮಾ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಆದಾಯ "ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಟಿಯತ್ತಸಕ್ಕಾರೋ ನಾಮ ಏವರೂಪೋ ಹೋತೀ"ತಿ ವದನ್ತಾ ಆಗಮಂಸು।

ಪುರತೋ ಗತಭಿಕ್ಖೂ, ವಿಸಾಖಾ ಉಪಾಸಿಕಾ, ಅತ್ತನೋ ಗೇಹೇ ನಿಸಿನ್ನಕಾಲೇ ಪುಚ್ಛತಿ - "ಮನಾಪಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ರೇವತತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ? ಮನಾಪಂ ಉಪಾಸಿಕೇ ನನ್ದನವನಚಿತ್ತಲತಾದಿಪಟಿಭಾಗಂ ತಂ ಸೇನಾಸನನ್ತಿ। ಅಥ ನೇಸಂ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛತೋ ಆಗತಭಿಕ್ಖೂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಮನಾಪಂ, ಅಯ್ಯಾ, ರೇವತತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ। ಮಾ ಪುಚ್ಛ ಉಪಾಸಿಕೇ, ಕಥೇತುಂ ಅಯುತ್ತಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಉಜ್ಜಙ್ಗಲಂ ಸಕ್ಖರಪಾಸಾಣವಿಸಮಂ ಖದಿರವನಂ ಏತಂ, ತತ್ಥ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರತೀತಿ। ವಿಸಾಖಾ, ಪುರಿಮಾನಞ್ಚ ಪಚ್ಛಿಮಾನಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ "ಕೇಸಂ ನು ಖೋ ಕಥಾ ಸಚ್ಚಾ"ತಿ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತೇ ಗನ್ಧಮಾಲಂ ಆದಾಯ ದಸಬಲಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಭನ್ತೇ, ರೇವತತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಏಕಚ್ಚೇ, ಅಯ್ಯಾ, ವಣ್ಣೇನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚೇ ನಿನ್ದನ್ತಿ, ಕಿಂ ನಾಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ? ವಿಸಾಖೇ ರಮಣೀಯಂ ವಾ ಹೋತು ಮಾ ವಾ, ಯಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಅರಿಯಾನಂ ಚಿತ್ತಂ ರಮತಿ, ತದೇವ ಠಾನಂ ರಮಣೀಯಂ ನಾಮಾತಿ ವತ್ವಾ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

> "ಗಾಮೇ ವಾ ಯದಿ ವಾರಞ್ಞೇ, ನಿನ್ನೇ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಥಲೇ।
> ಯತ್ಥ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಹರನ್ತಿ, ತಂ ಭೂಮಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೯೮; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೬೧)।

ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನಮಹಾವಿಹಾರೇ ಅರಿಯಗಣಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಥೇರಂ ಆರಞ್ಞಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಕಙ್ಖಾರೇವತತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೦೪. ಛಟ್ಠೇ **ಝಾಯೀನ**ನ್ತಿ ಝಾನಲಾಭೀನಂ ಝಾನಾಭಿರತಾನಂ। ಸೋ ಕಿರ ಥೇರೋ ಯಾ ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ದಸಬಲೋ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ತತೋ ಅಪ್ಪತರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಬಹುತರಾ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। ಕಙ್ಖಾಯನಭಾವೇನ **ಕಙ್ಖಾರೇವತೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕಙ್ಖಾ ನಾಮ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಿಂ ಪನ ಅಞ್ಞೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕಾ ನತ್ಥೀತಿ? ಅತ್ಥಿ, ಅಯಂ ಪನ ಥೇರೋ ಕಪ್ಪಿಯೇಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ। ತೇನಸ್ಸ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕತಾ ಅತಿಪಾಕಟಾ ಜಾತಾತಿ ಕಙ್ಖಾರೇವತೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಮಹಾಜನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಝಾನಾಭಿರತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಯಾಪಿ ಅನಾಗತೇ ಏವರೂಪೇನ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ದೇಸನಾವಸಾನೇ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಆಹ - "ಭನ್ತೇ, ಅಹಂ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮೇನ ನ ಅಞ್ಞಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪತ್ಥೇಮಿ, ಯಥಾ ಪನ ಸೋ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಇತೋ ಸತ್ತದಿವಸಮತ್ಥಕೇ ಭಿಕ್ಖು ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪಿತೋ, ಏವಂ ಅಹಮ್ಪಿ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಅನಾಗತಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅನಾಗತೇ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾವಸಾನೇ ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ತ್ವಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಸಾವತ್ಥಿನಗರೇ ಮಹಾಭೋಗಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಮಹಾಜನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥಾಪೇತ್ವಾ ಝಾನಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಝಾನಲಾಭೀ ಹುತ್ವಾ ಝಾನಮೇವ ಪಾದಕಂ ಕತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಫಲಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸೋ ದಸಬಲೇನ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಅಪ್ಪತರಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಬಹುತರಾ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತೋ ಅಹೋರತ್ತಂ ಝಾನೇಸು ಚಿಣ್ಣವಸೀ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ನಂ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಗುಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। "ಅಕಪ್ಪಿಯೋ, ಆವುಸೋ

ಗುಳೋ, ಅಕಪ್ಪಿಯಾ ಮುಗ್ಗಾ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೭೨) ಏವಂ ಪನ ಕಪ್ಪಿಯೇಸ್ವೇವ ವತ್ಥೂಸು ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಿತತಾಯ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸಞ್ಞಾತಾಯ ಕಙ್ಖಾಯ ಭಾವೇನ ಕಙ್ಖಾರೇವತೋತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತೋತಿ।

ಸೋಣಕೋಳಿವಿಸತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೦೫. ಸತ್ತಮೇ **ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾನ**ನ್ತಿ ಪಗ್ಗಹಿತವೀರಿಯಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣವೀರಿಯಾನಂ। **ಸೋಣೋ ಕೋಳಿವಿಸೋ**ತಿ **ಸೋಣೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ, **ಕೋಳಿವಿಸೋ**ತಿ ಗೋತ್ತಂ। ಕೋಟಿವೇಸ್ಸೋತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಇಸ್ಸರಿಯೇನ ಕೋಟಿಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ವೇಸ್ಸಕುಲಸ್ಸ ದಾರಕೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವೀರಿಯಂ ನಾಮ ವಡ್ಢೇತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ಥೇರಸ್ಸ ಪನ ಹಾಪೇತಬ್ಬಮೇವ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಏಸ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಂ ಕಿರ ಅತೀತೇ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಸಿರಿವಡ್ಢಕುಮಾರೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಯಾಪಿ ಅನಾಗತೇ ಏವರೂಪೇನ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ದಸಬಲಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಪತ್ಥನಾಯ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗತೋ।

ಸೋಪಿ ಸಿರಿವಡ್ಢಸೇಟ್ಠಿ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಪ್ಪೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲೇ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತಿ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಸಹಾಯಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗಙ್ಗಾಯಂ ಕೀಳತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಏಕೋ ಜಿಣ್ಣಚೀವರಿಕೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ "ಬಾರಾಣಸಿಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕತ್ವಾ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉದಕೇನ ಸಮುಪಬ್ಯೂಳ್ಹೇ ದಣ್ಡಕೇ ಚ ವಲ್ಲಿಯೋ ಚ ಸಂಕಡ್ಢತಿ। ಅಯಂ ಕುಮಾರೋ ಸಹಾಯಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಠಿತೋ, "ಭನ್ತೇ, ಕಿಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಕುಮಾರ ಉಪಕಟ್ಠೇ ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ। "ಭನ್ತೇ, ಅಜ್ಜೇವ ಏಕದಿವಸಂ ಅಯ್ಯೋ ಯಥಾ ತಥಾ ಆಗಮೇತು, ಅಹಂ ಸ್ವೇ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ "ತಸ್ಸೇವ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಗತತ್ತಾ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಗತೋ ಪುನದಿವಸೇ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಆಗಮನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋಪಿ "ಕಹಂ ನು ಖೋ ಅಜ್ಜ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಇತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಗೇಹದ್ವಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ಕುಮಾರೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಮ್ಪಿಯಾಯಮಾನೋ ಪತ್ತಂ ಆದಾಯ ಭಿಕ್ಖಂ ದತ್ವಾ "ಇಮಂ ಅನ್ತೋವಸ್ಸಂ ಮಯ್ಹಂ ಗೇಹದ್ವಾರಮೇವ ಆಗಚ್ಛಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕನ್ತೇ ಅತ್ತನೋ ಸಹಾಯಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕದಿವಸೇನೇವ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ವಸನಪಣ್ಣಸಾಲಞ್ಚ ಚಙ್ಕಮನಞ್ಚ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನಾನಿ ಚ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ತಸ್ಸೇವ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಪವಿಸನವೇಲಾಯ ಹರಿತೂಪಲಿತ್ತಾಯ ಭೂಮಿಯಾ "ಪಾದೇಸು ಕಲಲಂ ಮಾ ಲಗ್ಗೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪಾರುಪನಂ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಂ ರತ್ತಕಮ್ಬಲಂ ಭೂಮತ್ಥರಣಂ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಕಮ್ಬಲಸ್ಸ ವಣ್ಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸರೀರಪ್ಪಭಂ ಏಕಸದಿಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಅತಿವಿಯ ಪಸನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ಆಹ - "ಯಥಾ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅಕ್ಕನ್ತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಇಮಸ್ಸ ಕಮ್ಬಲಸ್ಸ ಅತಿವಿಯ ಪಭಾ ವಿರೋಚತಿ, ಏವಮೇವ ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಹತ್ಥಪಾದಾನಂ ವಣ್ಣೋ ಬನ್ಧುಜೀವಕಪುಪ್ಫವಣ್ಣೋ ಹೋತು, ಸತಕ್ಖತ್ತುಂ ವಿಹತಕಪ್ಪಾಸಪಟಲಫಸ್ಸಸದಿಸೋವ ಫಸ್ಸೋ ಹೋತೂ"ತಿ। ಸೋ ತೇಮಾಸಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಉಪಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪವಾರಿತಕಾಲೇ ತಿಚೀವರಂ ಅದಾಸಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಪತ್ತಚೀವರೋ ಗನ್ಧಮಾದನಮೇವ ಗತೋ।

ಸೋಪಿ ಕುಲಪುತ್ತೋ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕಾಳಚಮ್ಪಾನಗರೇ ಉಪಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಘರೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಸ್ಸ ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲಂ ಅನೇಕಾನಿ ಪಣ್ಣಾಕಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಜಾತದಿವಸೇ ಚ ಸಕಲನಗರಂ ಏಕಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ನಾಮಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾವ ಆಗತೋ, ರತ್ತಸುವಣ್ಣರಸಪರಿಸಿತ್ತಾ ವಿಯಸ್ಸ ಸರೀರಚ್ಛವೀ"ತಿ ಸೋಣಕುಮಾರೋತ್ವೇವಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಅಥಸ್ಸ ಸಟ್ಠಿ ಧಾತಿಯೋ ಉಪನೇತ್ವಾ ದೇವಕುಮಾರಂ ವಿಯ ನಂ ಸುಖೇನ ವಡ್ಢೇಸುಂ। ತಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಆಹಾರವಿಧಾನಂ ಅಹೋಸಿ - ಸಟ್ಠಿಕರೀಸಮತ್ತಂ ಠಾನಂ ಕಸಿತ್ವಾ ತಿವಿಧೇನ ಉದಕೇನ ಪೋಸೇನ್ತಿ। ಕೇದಾರೇ ಪವಿಸನ್ತೀಸು ಉದಕಮಾತಿಕಾಸು ಖೀರೋದಕಸ್ಸ ಚ ಗನ್ಧೋದಕಸ್ಸ ಚ ಅನೇಕಾನಿ ಚಾಟಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಸಿಞ್ಚನ್ತಿ। ಸಾಲಿಸೀಸಾನಂ ಖೀರಗ್ಗಹಣಕಾಲೇ ಸುಕಾದೀನಂ ಪಾಣಾನಂ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಕರಣನಿವಾರಣತ್ಥಂ ವೀಹಿಗಬ್ಭಾನಂ ಸುಖುಮಾಲಭಾವತ್ಥಞ್ಚ ಪರಿಯನ್ತಪರಿಕ್ಖೇಪೇ ಚ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಚ ಥಮ್ಭೇ ನಿಖನಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ದಣ್ಡಕೇ ದತ್ವಾ ಕಿಲಞ್ಜೇಹಿ ಛಾದೇತ್ವಾ ಸಮನ್ತಾ ಸಾಣಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಪರಿಯನ್ತೇ ಆರಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ಸಸ್ಸೇ ನಿಪ್ಫನ್ನೇ ಕೋಟ್ಠೇ ಚತುಜಾತಿಗನ್ಧೇಹಿ ಪರಿಭಣ್ಡಂ ಕತ್ವಾ ಉಪರಿ ಉತ್ತಮಗನ್ಧೇಹಿ ಪರಿಭಾವೇನ್ತಿ । ಅನೇಕಸಹಸ್ಸಪುರಿಸಾ ಖೇತ್ತಂ ಓರುಯ್ಹ ಸಾಲಿಸೀಸಾನಿ ವಣ್ಟೇಸು ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮುಟ್ಠಿಮುಟ್ಠಿಯೋ ಕತ್ವಾ ರಜ್ಜುಕೇಹಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಸುಕ್ಖಾಪೇನ್ತಿ। ತತೋ ಕೋಟ್ಠಕಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲೇ ಗನ್ಧೇ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಸಾಲಿಸೀಸಾನಿ ಸನ್ಥರನ್ತಿ। ಏವಂ ಏಕನ್ತರಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಸನ್ಥರನ್ತಾ ಕೋಟ್ಠಕಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹನ್ತಿ , ತಿವಸ್ಸಸಮ್ಪತ್ತಕಾಲೇ ಕೋಟ್ಠಕಂ ವಿವರನ್ತಿ। ವಿವಟಕಾಲೇ ಸಕಲನಗರಂ ಸುಗನ್ಧಗನ್ಧಿಕಂ ಹೋತಿ। ಸಾಲಿಮ್ಹಿ ಪಹತೇ ಧುತ್ತಾ ಥುಸೇ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಕುಣ್ಡಕಂ ಪನ ಚೂಳುಪಟ್ಠಾಕಾ ಲಭನ್ತಿ। ಮುಸಲಘಟ್ಟಿತಕೇ ಸಾಲಿತಣ್ಡುಲೇ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ । ತೇ ಸುವಣ್ಣಹೀರಕಪಚ್ಛಿಯಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸತಕಾಲಂ ಪರಿಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ ಗಹಿತೇ ಪಕ್ಕುಥಿತಜಾತಿರಸೇ ಏಕವಾರಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉದ್ಧರನ್ತಿ, ಪಮುಖಟ್ಠಾನಂ ಸುಮನಪುಪ್ಫಸದಿಸಂ ಹೋತಿ। ತಂ ಭೋಜನಂ ಸುವಣ್ಣಸರಕೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕುಥಿತಅಪ್ಪೋದಕಮಧುಪಾಯಾಸಪೂರಿತಸ್ಸ ರಜತಥಾಲಸ್ಸ ಉಪರಿ ಕತ್ವಾ ಆದಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪುರತೋ ಠಪೇನ್ತಿ।

ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಯಾಪನಮತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಗನ್ಧವಾಸಿತೇನ ಉದಕೇನ ಮುಖಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಹತ್ಥಪಾದೇ ಧೋವತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಧೋತಹತ್ಥಪಾದಸ್ಸ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಮುಖವಾಸಂ ಉಪನೇನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಅಕ್ಕಮನಟ್ಠಾನೇ ವರಪೋತ್ಥಕಚಿತ್ತತ್ಥರಣಂ ಅತ್ಥರನ್ತಿ। ಹತ್ಥಪಾದತಲಾನಿಸ್ಸ ಬನ್ಧುಜೀವಕಪುಪ್ಫವಣ್ಣಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಸತಕಾಲವಿಹತಕಪ್ಪಾಸಸ್ಸ ವಿಯ ಫಸ್ಸೋ, ಪಾದತಲೇಸು ಮಣಿಕುಣ್ಡಲಾವತ್ತವಣ್ಣಾನಿ ಲೋಮಾನಿ ಜಾಯಿಂಸು। ಸೋ ಕಸ್ಸಚಿದೇವ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ "ಆಜಾನಾಹಿ ಭೂಮಿಂ ಅಕ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವದತಿ। ತಸ್ಸ ವಯಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ತಿಣ್ಣಂ ಉತೂನಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕೇ ತಯೋ ಪಾಸಾದೇ ಕಾರೇತ್ವಾ ನಾಟಕಾನಿ ಚ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸುಂ। ಸೋ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನ್ತೋ ದೇವೋ ಮಞ್ಞೇ ಪಟಿವಸತಿ।

ಅಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥರಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೇ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೇ ಪಾದಲೋಮದಸ್ಸನತ್ಥಂ ರಞ್ಞಾ ಮಾಗಧೇನ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಅಸೀತಿಯಾ ಗಾಮಿಯಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಪಹಿತೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ಅಥ ನಂ ಭಗವಾ "ಅನುಞ್ಞಾತೋಸಿ ಮಾತಾಪಿತೂಹೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅನನುಞ್ಞಾತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ "ನ ಖೋ, ಸೋಣ, ತಥಾಗತಾ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಅನನುಞ್ಞಾತಂ ಪುತ್ತಂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ಸೋ "ಸಾಧು ಭಗವಾ"ತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸಿರಸಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮ್ಮ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾವಿಧಾನಂ ಪಾಳಿಯಂ (ಮಹಾವ॰ ೨೪೩) ಆಗತಮೇವ।

ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಞ್ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಞ್ಚ ಲಭಿತ್ವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರನ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಚ ಸನ್ದಿಟ್ಠಸಮ್ಭತ್ತಾ ಚ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಆಹರನ್ತಿ, ರೂಪನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇಪಿ ಜನಾ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಥೇರೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಬಹೂ ಜನಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇ ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಕಥಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಸತ್ಥು

ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥಾಪೇತ್ವಾ ಸೀತವನಸುಸಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೇಯ್ಯಂ। ತತ್ರ ಹಿ ಸುಸಾನನ್ತಿ ಜಿಗುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಬಹೂ ಜನಾ ನಾಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಂಸನ್ತೇ ಮಮ ಕಿಚ್ಚಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥಾಪೇತ್ವಾ ಸೀತವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಆರಭಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮಯ್ಹಂ ಸರೀರಂ ಪರಮಸುಖುಮಾಲಂ, ನ ಖೋ ಪನ ಸಕ್ಕಾ ಸುಖೇನೇವ ಸುಖಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ, ಕಾಯಂ ಕಿಲಮೇತ್ವಾಪಿ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ತತೋ ಠಾನಚಙ್ಕಮಮೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಪಧಾನಮಕಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಸುಖುಮಾಲಾನಂ ಪಾದತಲಾನಂ ಅನ್ತನ್ತೇಹಿ ಫೋಟಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಭಿಜ್ಜಿಂಸು, ಚಙ್ಕಮೋ ಏಕಲೋಹಿತೋವ ಅಹೋಸಿ। ಪಾದೇಸು ಅವಹನ್ತೇಸು ಜಣ್ಣುಕೇಹಿಪಿ ಹತ್ಥೇಹಿಪಿ ವಾಯಮಿತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮತಿ। ಏವಂ ವೀರಿಯಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೋನ್ತೋಪಿ ಓಭಾಸಮತ್ತಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಚೇ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಮಾದಿಸೋವ ಭವೇಯ್ಯ। ಅಹಂ ಖೋ ಪನ ಏವಂ ವಾಯಮನ್ತೋಪಿ ಮಗ್ಗಂ ವಾ ಫಲಂ ವಾ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಅದ್ಧಾ ನೇವಾಹಂ ಉಗ್ಘಟಿತಞ್ಞೂ, ನ ವಿಪಞ್ಚಿತಞ್ಞೂ, ನ ನೇಯ್ಯೋ, ಪದಪರಮೇನ ಮಯಾ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಕಿಂ ಮೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ, ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿತ್ವಾ ಭೋಗೇ ಚ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸತ್ಥಾ ಥೇರಸ್ಸ ವಿತಕ್ಕಂ ಞತ್ವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಲೋಹಿತೇನ ಫುಟ್ಠಂ ಚಙ್ಕಮಂ ದಿಸ್ವಾ ಥೇರಂ ವೀಣೋವಾದೇನ (ಮಹಾವ॰ ೨೪೩) ಓವದಿತ್ವಾ ವೀರಿಯಸಮಥಯೋಜನತ್ಥಾಯ ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಮೇವ ಗತೋ। ಸೋಣತ್ಥೇರೋಪಿ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ ಓವಾದಂ ಲಭಿತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಥೇರಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಸೋಣಕುಟಿಕಣ್ಣತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೦೯. ಅಟ್ಠಮೇ **ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣಾನ**ನ್ತಿ ವಾಕ್ಕರಣಂ ವುಚ್ಚತಿ ವಚನಕಿರಿಯಾ, ಮಧುರವಚನಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಯಞ್ಹಿ ಥೇರೋ ದಸಬಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಗನ್ಧಕುಟಿಯಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಧುರೇನ ಸರೇನ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಸಾಧುಕಾರಂ ಅದಾಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। **ಸೋಣೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ, ಕೋಟಿಅಗ್ಘನಕಂ ಪನ ಕಣ್ಣಪಿಳನ್ಧನಂ ಧಾರೇಸಿ। ತಸ್ಮಾ **ಕುಟಿಕಣ್ಣೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಕೋಟಿಕಣ್ಣೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಮಹಾಜನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಠತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಯಾಪಿ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣಾನಂ ಅಗ್ಗೇನ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಯಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ತುಮ್ಹೇ ಇತೋ ಸತ್ತದಿವಸಮತ್ಥಕೇ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪಯಿತ್ಥ, ಅಹಮ್ಪಿ ಇಮಸ್ಸ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಸ್ಸ ಫಲೇನ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ತಥಾರೂಪೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅನಾಗತೇ ಗೋತಮಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸೋಪಿ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವೇಸು ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಸಂಸರನ್ತೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ದೇವಲೋಕಾ ಚವಿತ್ವಾ ಕಾಳಿಯಾ ನಾಮ ಕುರರಘರಿಕಾಯ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಸಾ ಪರಿಪಕ್ಕೇ ಗಬ್ಭೇ ರಾಜಗಹನಗರೇ ಅತ್ತನೋ ಕುಲನಿವೇಸನಂ ಆಗತಾ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಇಸಿಪತನೇ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನೇ ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳದೇವತಾ ಸನ್ನಿಪತಿಂಸು। ತತ್ಥ ಏಕೋ ಅಟ್ಠವೀಸತಿಯಾ ಯಕ್ಖಸೇನಾಪತೀನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಾತಾಗಿರೋ ನಾಮ

ಯಕ್ಖೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಯಂ ಏವಂ ಮಧುರಧಮ್ಮಕಥಾ ಮಮ ಸಹಾಯೇನ ಹೇಮವತೇನ ಸುತಾ ನ ಸುತಾ"ತಿ? ಸೋ ದೇವಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅನ್ತರೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಂ ಅಪಸ್ಸಿತ್ವಾ "ಅದ್ಧಾ ಮಮ ಸಹಾಯೋ ತಿಣ್ಣಂ ರತನಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನಭಾವಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಗಚ್ಛಾಮಿ ದಸಬಲಸ್ಸ ಚೇವ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇಸ್ಸಾಮಿ, ಪಟಿವಿದ್ಧಧಮ್ಮಞ್ಚ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ರಾಜಗಹಮತ್ಥಕೇನ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಪಾಯಾಸಿ।

ಹೇಮವತೋಪಿ ತಿಯೋಜನಸಹಸ್ಸಂ ಹಿಮವನ್ತಂ ಅಕಾಲಪುಪ್ಫಿತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಮ ಸಹಾಯೇನ ಸಾತಾಗಿರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಹಿಮವನ್ತಕೀಳಿತಂ ಕೀಳಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ರಾಜಗಹಮತ್ಥಕೇನೇವ ಪಾಯಾಸಿ। ತೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅಗ್ಗಬಲಕಾಯಾ ಕುಲಘರಿಕಾಯ ಕಾಳಿಉಪಾಸಿಕಾಯ ನಿವೇಸನಮತ್ಥಕೇ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇ ಕಸ್ಸ ಪರಿಸಾ, ಮಯಂ ಸಾತಾಗಿರಸ್ಸ। ತುಮ್ಹೇ ಕಸ್ಸ ಪರಿಸಾ, ಮಯಂ ಹೇಮವತಸ್ಸಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ತೇ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠಾವ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇಸಂ ಯಕ್ಖಸೇನಾಪತೀನಂ ಆರೋಚಯಿಂಸು। ತೇಪಿ ತಂಖಣಞ್ಞೇವ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ನಿವೇಸನಮತ್ಥಕೇ ಸಮಾಗಚ್ಛಿಂಸು। ಸಾತಾಗಿರೋ ಹೇಮವತಂ ಆಹ – "ಕಹಂ, ಸಮ್ಮ, ಗಚ್ಛಸೀ"ತಿ? ತವ ಸನ್ತಿಕಂ ಸಮ್ಮಾತಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾತಿ? ಹಿಮವನ್ತಂ ಪುಪ್ಫಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ತತ್ಥ ಕೀಳಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ತ್ವಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ, ಕಹಂ ಗಚ್ಛಸೀತಿ? ತವ ಸನ್ತಿಕಂ, ಸಮ್ಮಾತಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾತಿ? ತ್ವಂ ಹಿಮವನ್ತಸ್ಸ ಕೇನ ಪುಪ್ಫಿತಭಾವಂ ಜಾನಾಸೀತಿ? ನ ಜಾನಾಮಿ, ಸಮ್ಮಾತಿ। ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಸಿದ್ಧತ್ಥಕುಮಾರೋ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ಕಮ್ಪೇತ್ವಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೋ ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳದೇವತಾನಂ ಮಜ್ಝೇ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಪವತ್ತಿತಭಾವಂ ನ ಜಾನಾಸೀತಿ? ನ ಜಾನಾಮಿ, ಸಮ್ಮಾತಿ। ತ್ವಂ ಏತ್ತಕಮೇವ ಠಾನಂ ಪುಪ್ಫಿತನ್ತಿ ಅಞ್ಞಾಸಿ, ತಸ್ಸ ಪನ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾರತ್ಥಾಯ ಸಕಲದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳಂ ಏಕಮಾಲಾಗುಳಸದಿಸಂ ಅಜ್ಜ ಜಾತಂ ಸಮ್ಮಾತಿ। ಮಾಲಾ ತಾವ ಪುಪ್ಫನ್ತು, ತಯಾ ಸೋ ಸತ್ಥಾ ಅಕ್ಖೀನಿ ಪೂರೇತ್ವಾ ದಿಟ್ಠೋತಿ। ಆಮ, ಸಮ್ಮ, ಸತ್ಥಾ ಚ ಮೇ ದಿಟ್ಠೋ, ಧಮ್ಮೋ ಚ ಸುತೋ, ಅಮತಞ್ಚ ಪೀತಂ। ಅಹಂ "ಏತಂ ಅಮತಧಮ್ಮಂ ತಮ್ಪಿ ಜಾನಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತವ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತೋಸ್ಮಿ, ಸಮ್ಮಾತಿ। ತೇಸಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕಥೇನ್ತಾನಂಯೇವ ಉಪಾಸಿಕಾ ಸಿರಿಸಯನತೋ ಉಟ್ಠಾಯ ನಿಸಿನ್ನಾ ತಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪಂ ಸುತ್ವಾ ಸದ್ದೇ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿ। "ಅಯಂ ಸದ್ದೋ ಉದ್ಧಂ, ನ ಹೇಟ್ಠಾ, ಅಮನುಸ್ಸಭಾಸಿತೋ, ನೋ ಮನುಸ್ಸಭಾಸಿತೋ"ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಓಹಿತಸೋತಾ ಪಗ್ಗಹಿತಮಾನಸಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ತತೋ –

"ಅಜ್ಜ ಪನ್ನರಸೋ ಉಪೋಸಥೋ (ಇತಿ ಸಾತಾಗಿರೋ ಯಕ್ಖೋ),
ದಿಬ್ಬಾ ರತ್ತಿ ಉಪಟ್ಠಿತಾ।
ಅನೋಮನಾಮಂ ಸತ್ಥಾರಂ,
ಹನ್ದ ಪಸ್ಸಾಮ ಗೋತಮ"ನ್ತಿ॥ (ಸು॰ ನಿ॰ ೧೫೩) –

ಏವಂ ಸಾತಾಗಿರೇನ ವುತ್ತೇ –

"ಕಚ್ಚಿ ಮನೋ ಸುಪಣಿಹಿತೋ (ಇತಿ ಹೇಮವತೋ ಯಕ್ಖೋ),
ಸಬ್ಬಭೂತೇಸು ತಾದಿನೋ।
ಕಚ್ಚಿ ಇಟ್ಠೇ ಅನಿಟ್ಠೇ ಚ,
ಸಙ್ಕಪ್ಪಸ್ಸ ವಸೀಕತಾ"ತಿ॥ (ಸು॰ ನಿ॰ ೧೫೪)।

ಏವಂ ಹೇಮವತೋ ಸತ್ಥು ಕಾಯಸಮಾಚಾರಞ್ಚ ಆಜೀವಞ್ಚ ಮನೋಸಮಾಚಾರಞ್ಚ ಪುಚ್ಛಿ। ಪುಚ್ಛಿತಂ ಪುಚ್ಛಿತಂ ಸಾತಾಗಿರೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಏವಂ ಸತ್ಥು ಸರೀರವಣ್ಣಗುಣವಣ್ಣಕಥನವಸೇನ ಹೇಮವತಸುತ್ತನ್ತೇ ನಿಟ್ಠಿತೇ ಹೇಮವತೋ ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಾನುಸಾರೇನ ಞಾಣಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ।

ಅಥ, ಕಾಳೀ ಉಪಾಸಿಕಾ, ಪರಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೀಯಮಾನೇ ತಥಾಗತಂ ಅದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಾವ ಹುತ್ವಾ ಅನುಸ್ಸವಪ್ಪಸಾದಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಪರಸ್ಸ ವಡ್ಢಿತಂ ಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ವಿಯ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಸಾ ಸಬ್ಬಮಾತುಗಾಮಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಪಠಮಕಸೋತಾಪನ್ನಾ ಸಬ್ಬಜೇಟ್ಠಿಕಾ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸಾ ಸಹ ಸೋತಾಪತ್ತಿಭಾವೇನ ತಮೇವ ರತ್ತಿಂ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಂ ಜಾತಂ, ಪಟಿಲದ್ಧದಾರಕಸ್ಸ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಸೋಣೋತಿ ನಾಮಂ ಅಕಾಸಿ। ಸಾ ಯಥಾರುಚಿಯಾ ಕುಲಗೇಹೇ ವಸಿತ್ವಾ ಕುಲಘರಮೇವ ಅಗಮಾಸಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನತ್ಥೇರೋ ತಂ ನಗರಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪವತ್ತೇ ಪಬ್ಬತೇ ಪಟಿವಸತಿ। ಉಪಾಸಿಕಾ ಥೇರಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ಥೇರೋ ನಿಬದ್ಧಂ ತಸ್ಸಾ ನಿವೇಸನಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೋಣದಾರಕೋಪಿ ನಿಬದ್ಧಂ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ವಿಚರನ್ತೋ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿ। ಥೇರೋ ತಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತುಕಾಮೋ ತೀಣಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಗಣಂ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸಿ। ಸೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥಾಪೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ಸುತ್ತನಿಪಾತಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ವುತ್ಥವಸ್ಸೋ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಸ್ಸಿತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯಂ ಆಪುಚ್ಛಿ। ಥೇರೋ ಆಹ – "ಸೋಣ, ತಯಿ ಗತೇ ಸತ್ಥಾ ತಂ ಏಕಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ವಸಾಪೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝೇಸಿಸ್ಸತಿ, ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಸ್ಸಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತವ ಧಮ್ಮಕಥಾಯ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ತುಯ್ಹಂ ವರಂ ದಸ್ಸತಿ। ತ್ವಂ ವರಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಇಮಞ್ಚ ಇಮಞ್ಚ ಗಣ್ಹಾಹಿ, ಮಮ ವಚನೇನ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದಾಹೀ"ತಿ। ಸೋ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ ಅನುಞ್ಞಾತೋ ಮಾತುಉಪಾಸಿಕಾಯ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸಾಪಿ "ಸಾಧು , ತಾತ, ತ್ವಂ ದಸಬಲಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಇಮಂ ಕಮ್ಬಲಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ವಸನಗನ್ಧಕುಟಿಯಾ ಭೂಮತ್ಥರಣಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ಥರಾಹೀ"ತಿ ಕಮ್ಬಲಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋಣತ್ಥೇರೋ ತಂ ಆದಾಯ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಸತ್ಥು ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನವೇಲಾಯಮೇವ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಆನನ್ದ, ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸೇನಾಸನಂ ಜಾನಾಹೀ"ತಿ। ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಞತ್ವಾ ಅನ್ತೋಗನ್ಧಕುಟಿಯಂಯೇವ ಭೂಮತ್ಥರಣಂ ಉಸ್ಸಾರೇನ್ತೋ ವಿಯ ಅತ್ಥರಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಬಹುದೇವರತ್ತಿಂ ಅಜ್ಝೋಕಾಸೇ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ, ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಸೋಣೋ ಬಹುದೇವರತ್ತಿಂ ಅಜ್ಝೋಕಾಸೇ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮೇ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ವುಟ್ಠಾಯ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ಏತ್ತಕೇನ ಕಾಲೇನ ಸೋಣಸ್ಸ ಕಾಯದರಥೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸೋಣಂ ಅಜ್ಝೇಸಿ – "ಪಟಿಭಾತು ತಂ ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೋ ಭಾಸಿತು"ನ್ತಿ। ಸೋಣತ್ಥೇರೋ ಮಧುರಸ್ಸರೇನ ಏಕಬ್ಯಞ್ಜನಮ್ಪಿ ಅವಿನಾಸೇನ್ತೋ ಅಟ್ಠಕವಗ್ಗಿಯಾನಿ ಸುತ್ತಾನಿ (ಸು॰ ನಿ॰ ೭೭೨ ಆದಯೋ) ಅಭಾಸಿ। ಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಭಗವಾ ಸಾಧುಕಾರಂ ದತ್ವಾ "ಸುಗ್ಗಹಿತೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೋ, ಮಯಾ ದೇಸಿತಕಾಲೇ ಚ ಅಜ್ಜ ಚ ಏಕಸದಿಸಾವ ದೇಸನಾ, ಕಿಞ್ಚಿ ಊನಂ ವಾ ಅಧಿಕಂ ವಾ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಪಸನ್ನಭಾವಂ ಪಕಾಸೇಸಿ। ಸೋಣತ್ಥೇರೋಪಿ "ಅಯಂ ಓಕಾಸೋ"ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ವಚನೇನ ದಸಬಲಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ವಿನಯಧರಪಞ್ಚಮೇನ ಗಣೇನ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ವರೇ ಯಾಚಿ, ಸತ್ಥಾ ಅದಾಸಿ। ಪುನ ಥೇರೋ ಮಾತುಉಪಾಸಿಕಾಯ ವಚನೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಿಕಾಯ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಸನಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ಭೂಮತ್ಥರಣತ್ಥಂ ಕಮ್ಬಲೋ ಪಹಿತೋ"ತಿ ಕಮ್ಬಲಂ ದತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನ ಥೇರಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಸುತ್ತೇ ಆಗತಮೇವ।

ಇತಿ ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಾ ಅಟ್ಠ ವರೇ ಲಭಿತ್ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಪುನದಿವಸೇ ಮಾತುಉಪಾಸಿಕಾಯ ನಿವೇಸನದ್ವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಉಪಾಸಿಕಾ "ಪುತ್ತೋ ಕಿರ ಮೇ ದ್ವಾರೇ ಠಿತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಹತ್ಥತೋ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋನಿವೇಸನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಭೋಜನಂ ಅದಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಆಹ – "ದಿಟ್ಠೋ ತೇ, ತಾತ, ದಸಬಲೋ"ತಿ? ಆಮ ಉಪಾಸಿಕೇತಿ। ವನ್ದಿತೋ ತೇ ಮಮ ವಚನೇನಾತಿ? ಆಮ ವನ್ದಿತೋ, ಸೋಪಿ ಚ ಮೇ ಕಮ್ಬಲೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ಭೂಮತ್ಥರಣಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ಥತೋತಿ।

ಕಿಂ, ತಾತ, ತಯಾ ಕಿರ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಾ ಕಥಿತಾ, ಸತ್ಥಾರಾ ಚ ತೇ ಸಾಧುಕಾರೋ ದಿನ್ನೋತಿ? ತಯಾ ಕಥಂ ಞಾತಂ ಉಪಾಸಿಕೇತಿ? ತಾತ, ಮಯ್ಹಂ ಗೇಹೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ದಸಬಲೇನ ತುಯ್ಹಂ ಸಾಧುಕಾರಂ ದಿನ್ನದಿವಸೇ "ಸಕಲದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳೇ ದೇವತಾ ಸಾಧುಕಾರಂ ಅದಂಸೂ"ತಿ ಆಹ - ತಾತ, ತಯಾ ಕಥಿತಧಮ್ಮಕಥಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಕಥಿತನಿಯಾಮೇನೇವ ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಕಥೇತುಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಾಮೀತಿ। ಥೇರೋ ಮಾತು ಕಥಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಸಾ ತಸ್ಸ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ದ್ವಾರೇ ಮಣ್ಡಪಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಕಥಿತನಿಯಾಮೇನೇವ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥಾಪೇಸೀತಿ ವತ್ಥು ಏತ್ಥ ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಅರಿಯಗಣಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಥೇರಂ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಸೀವಲಿತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೦೭. ನವಮೇ **ಲಾಭೀನಂ ಯದಿದಂ ಸೀವಲೀ**ತಿ ಠಪೇತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ಲಾಭೀನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸೀವಲಿತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಅತೀತೇ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಲಾಭೀನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಯಾಪಿ ಅನಾಗತೇ ಏವರೂಪೇನ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ದಸಬಲಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ "ಭಗವಾ ಅಹಮ್ಪಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮೇನ ಅಞ್ಞಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನ ಪತ್ಥೇಮಿ, ಅನಾಗತೇ ಪನ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಅಹಮ್ಪಿ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸೋ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪಿತಭಿಕ್ಖು ವಿಯ ಲಾಭೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಅನನ್ತರಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ತೇ ಪತ್ಥನಾ ಅನಾಗತೇ ಗೋತಮಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಸಮಿಜ್ಝಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸೋಪಿ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸೀಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಬನ್ಧುಮತೀನಗರತೋ ಅವಿದೂರೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬನ್ಧುಮತೀನಗರವಾಸಿನೋ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಾಕಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸಾಕಚ್ಛಿತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ದಾನಂ ದೇನ್ತಿ। ತೇ ಏಕದಿವಸಂ ಸಬ್ಬೇವ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ ದಾನಂ ದೇನ್ತಾ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಾನಮುಖೇ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಮಧುಞ್ಚ ಗುಳದಧಿಞ್ಚ ನ ಅದ್ದಸಂಸು। ತೇ "ಯತೋ ಕುತೋಚಿ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಜನಪದತೋ ನಗರಂ ಪವಿಸನಮಗ್ಗೇ ಪುರಿಸಂ ಠಪೇಸುಂ। ತದಾ ಏಸ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಗಾಮತೋ ಗುಳದಧಿವಾರಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಗರಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಮುಖಂ ಧೋವಿತ್ವಾ "ಧೋತಹತ್ಥಪಾದೋ ಪವಿಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಫಾಸುಕಟ್ಠಾನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ನಙ್ಗಲಸೀಸಮತ್ತಂ ನಿಮ್ಮಕ್ಖಿಕಂ ದಣ್ಡಕಮಧುಂ ದಿಸ್ವಾ "ಪುಞ್ಞೇನ ಮೇ ಇದಂ ಉಪ್ಪನ್ನ"ನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ನಗರಂ ಪವಿಸತಿ। ನಾಗರೇಹಿ ಠಪಿತಪುರಿಸೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಸ್ಸಿಮಂ ಆಹರಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ನ ಕಸ್ಸಚಿ ಸಾಮಿ, ವಿಕ್ಕಿಣಿತುಂ ಪನ ಮೇ ಇದಂ ಆನೀತನ್ತಿ। ತೇನ ಹಿ, ಭೋ ಪುರಿಸ, ಇಮಂ ಕಹಾಪಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏತಂ ಮಧುಞ್ಚ ಗುಳದಧಿಞ್ಚ ದೇಹೀತಿ।

ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇದಂ ನ ಬಹುಮೂಲಂ, ಅಯಞ್ಚ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಬಹುಂ ದೇತಿ, ವೀಮಂಸಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ । ತತೋ ನಂ "ನಾಹಂ ಏಕಕಹಾಪಣೇನ ದೇಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಯದಿ ಏವಂ, ದ್ವೇ ಗಹೇತ್ವಾ ದೇಹೀತಿ। ದ್ವೀಹಿಪಿ ನ ದೇಮೀತಿ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ವಡ್ಢನ್ತಂ ವಡ್ಢನ್ತಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅತಿಅಞ್ಛಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಹೋತು ತಾವ, ಇಮಸ್ಸ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಅಥ ನಂ ಆಹ - "ಇದಂ ನ ಬಹುಅಗ್ಘನಕಂ, ತ್ವಞ್ಚ ಬಹುಂ ದೇಸಿ, ಕೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಇದಂ ಗಣ್ಹಾಸೀ"ತಿ? ಇಧ, ಭೋ, ನಗರವಾಸಿನೋ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿವಿರುಜ್ಝಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸೀದಸಬಲಸ್ಸ ದಾನಂ ದೇನ್ತಾ ಇದಂ ದ್ವಯಂ ದಾನಮುಖೇ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ। ಸಚೇ ಇದಂ ದ್ವಯಂ ನ ಲಭಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಾಗರಾನಂ ಪರಾಜಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಮೀತಿ। ಕಿಂ ಪನೇತಂ ನಾಗರಾನಮೇವ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ? ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ದಾತುಂ ಅವಾರಿತಮೇತನ್ತಿ। ಅತ್ಥಿ ಪನ ತೇ ಕೋಚಿ ನಾಗರಾನಂ ದಾನೇ ಏಕದಿವಸಂ ಸಹಸ್ಸಂ ದಾತಾತಿ? ನತ್ಥಿ ಸಮ್ಮಾತಿ। ಇಮೇಸಂ ಪನ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಭಾವಂ ಜಾನಾಸೀತಿ? ಆಮ ಜಾನಾಮೀತಿ। ತೇನ ಹಿ ಗಚ್ಛ, ನಾಗರಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖ - "ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ಇಮಾನಿ ದ್ವೇ ಮೂಲೇನ ನ ದೇತಿ,

ಸಹತ್ಥೇನೇವ ದಾತುಕಾಮೋ, ತುಮ್ಹೇ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಕಾರಣಾ ನಿರುಸ್ಸುಕ್ಕಾ ಹೋಥಾ"ತಿ। ತ್ವಂ ಪನ ಮೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ದಾನಮುಖೇ ಜೇಟ್ಠಕಭಾವಸ್ಸ ಕಾಯಸಕ್ಖೀ ಹೋಹೀತಿ।

ಸೋ ಗಾಮವಾಸೀ ಪರಿಬ್ಬಯತ್ಥಂ ಗಹಿತಮಾಸಕೇನ ಪಞ್ಚಕಟುಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ದಧಿತೋ ಕಞ್ಜಿಯಂ ವಾಹೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಮಧುಪಟಲಂ ಪೀಳೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚಕಟುಕಚುಣ್ಣೇನ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪದುಮಿನಿಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಂ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಆದಾಯ ದಸಬಲಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿ। ಮಹಾಜನೇನ ಆಹರಿಯಮಾನಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾರಸ್ಸ ಅನ್ತರೇ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತವಾರಂ ಓಲೋಕಯಮಾನೋ ಓಕಾಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಭಗವಾ ಅಯಂ ಮಯ್ಹಂ ದುಗ್ಗತಪಣ್ಣಾಕಾರೋ, ಇಮಂ ಮೇ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಚತುಮಹಾರಾಜದತ್ತಿಯೇನ ಸೇಲಮಯೇನ ಪತ್ತೇನ ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಯಥಾ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ನ ಖೀಯತಿ, ಏವಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋಪಿ ಕುಲಪುತ್ತೋ ನಿಟ್ಠಿತಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಆಹ - "ದಿಟ್ಠೋ ಮೇ ಭಗವಾ ಅಜ್ಜ ಬನ್ಧುಮತೀನಗರವಾಸಿಕೇಹಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಕ್ಕಾರೋ ಆಹರಿಯಮಾನೋ, ಅಹಮ್ಪಿ ಇಮಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಭವೇ ಲಾಭಗ್ಗಯಸಗ್ಗಪ್ಪತ್ತೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಸತ್ಥಾ "ಏವಂ ಹೋತು ಕುಲಪುತ್ತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಚ ನಗರವಾಸೀನಞ್ಚ ಭತ್ತಾನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸೋಪಿ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸುಪ್ಪವಾಸಾಯ ರಾಜಧೀತಾಯ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಾಯಂ ಪಾತಞ್ಚ ಪಣ್ಣಾಕಾರಸತಾನಿ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ಸುಪ್ಪವಾಸಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಥ ನಂ ಪುಞ್ಞವೀಮಂಸನತ್ಥಂ ಹತ್ಥೇನ ಬೀಜಪಚ್ಛಿಂ ಫುಸಾಪೇನ್ತಿ, ಏಕೇಕಬೀಜತೋ ಸಲಾಕಸತಮ್ಪಿ ಸಲಾಕಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ನಿಗಚ್ಛತಿ। ಏಕಕರೀಸಖೇತ್ತತೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಸಟ್ಠಿಪಿ ಸಕಟಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಕೋಟ್ಠಪೂರಣಕಾಲೇಪಿ ಕೋಟ್ಠದ್ವಾರಂ ಹತ್ಥೇನ ಫುಸಾಪೇನ್ತಿ, ರಾಜಧೀತಾಯ ಪುಞ್ಞೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಗಹಿತಗಹಿತಟ್ಠಾನಂ ಪುನ ಪೂರತಿ। ಪರಿಪುಣ್ಣಭತ್ತಕುಮ್ಭಿತೋಪಿ "ರಾಜಧೀತಾಯ ಪುಞ್ಞ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ದೇನ್ತಾನಂ ಯಾವ ನ ಉಕ್ಕಡ್ಢನ್ತಿ, ನ ತಾವ ಭತ್ತಂ ಖೀಯತಿ। ದಾರಕೇ ಕುಚ್ಛಿಗತೇಯೇವ ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿಂಸು।

ಗಬ್ಭೇ ಪನ ಪರಿಪಕ್ಕೇ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಅನುಭೋಸಿ। ಸಾ ಸಾಮಿಕಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಪುರೇ ಮರಣಾ ಜೀವಮಾನಾವ ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇಸಿ - "ಗಚ್ಛ ಇಮಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸತ್ಥು ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಮನ್ತೇಹಿ, ಯಞ್ಚ ಸತ್ಥಾ ವದೇತಿ, ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಉಪಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಕಥೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಸಾಸನಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ "ಸುಖಿನೀ ಹೋತು ಸುಪ್ಪವಾಸಾ ಕೋಲಿಯಧೀತಾ, ಸುಖಿನೀ ಅರೋಗಾ ಅರೋಗಂ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯತೂ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋಗಾಮಾಭಿಮುಖೋ ಪಾಯಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಪುರೇ ಆಗಮನಾಯೇವ ಸುಪ್ಪವಾಸಾಯ ಕುಚ್ಛಿತೋ ಧಮಕರಣಾ ಉದಕಂ ವಿಯ ಗಬ್ಭೋ ನಿಕ್ಖಮಿ, ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಜನೋ ಅಸ್ಸುಮುಖೋವ ಹಸಿತುಂ ಆರದ್ಧೋ। ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೋ ಮಹಾಜನೋ ರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತಸಾಸನಂ ಆರೋಚೇತುಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ರಾಜಾ ತೇಸಂ ಇಙ್ಗಿತಂ ದಿಸ್ವಾವ "ದಸಬಲೇನ ಕಥಿತಕಥಾ ನಿಪ್ಫನ್ನಾ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಸೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸಾಸನಂ ರಾಜಧೀತಾಯ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಧೀತಾ "ತಯಾ ನಿಮನ್ತಿತಂ ಜೀವಿತಭತ್ತಮೇವ ಮಙ್ಗಲಭತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಗಚ್ಛ ಸತ್ತಾಹಂ ದಸಬಲಂ ನಿಮನ್ತೇಹೀ"ತಿ। ರಾಜಾ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ತಾಹಂ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತಯಿಂಸು। ದಾರಕೋ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಞಾತೀನಂ ಸನ್ತತ್ತಚಿತ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇನ್ತೋ ಜಾತೋತಿ **ಸೀವಲಿದಾರಕೋ**ತ್ವೇವಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ ಗಬ್ಭೇ ವಸಿತತ್ತಾ ಜಾತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಬ್ಬಕಮ್ಮಕ್ಖಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾಪಿ ಧಮ್ಮಪದೇ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ -

"ಯೋಮಂ ಪಲಿಪಥಂ ದುಗ್ಗಂ, ಸಂಸಾರಂ ಮೋಹಮಚ್ಚಗಾ।

ತಿಣ್ಣೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಝಾಯೀ, ಅನೇಜೋ ಅಕಥಂಕಥೀ।
ಅನುಪಾದಾಯ ನಿಬ್ಬುತೋ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೪೧೪)।

ಅಥ ನಂ ಥೇರೋ ಏವಮಾಹ - "ಕಿಂ ಪನ ತಯಾ ಏವರೂಪಂ ದುಕ್ಖರಾಸಿಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ? ಲಭಮಾನೋ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯಂ, ಭನ್ತೇತಿ। ಸುಪ್ಪವಾಸಾ ತಂ ದಾರಕಂ ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಮೇ ಪುತ್ತೋ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇತೀ"ತಿ ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ - "ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತೋ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಿಂ ಕಥೇತಿ, ಭದನ್ತೇ"ತಿ? ಅತ್ತನಾ ಅನುಭೂತಂ ಗಬ್ಭವಾಸದುಕ್ಖಂ ಕಥೇತ್ವಾ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅನುಞ್ಞಾತೋ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವದತೀತಿ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಪಬ್ಬಾಜೇಥ ನನ್ತಿ। ಥೇರೋ ತಂ ವಿಹಾರಂ ನೇತ್ವಾ ತಚಪಞ್ಚಕಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತೋ, "ಸೀವಲಿ, ನ ತುಯ್ಹಂ ಅಞ್ಞೇನ ಓವಾದೇನ ಕಮ್ಮಂ ಅತ್ಥಿ, ತಯಾ ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ ಅನುಭೂತದುಕ್ಖಮೇವ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಾಹೀ"ತಿ। ಭನ್ತೇ, ಪಬ್ಬಾಜನಮೇವ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಭಾರೋ, ಯಂ ಪನ ಮಯಾ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ತಮಹಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಸೋ ಪಠಮಕೇಸವಟ್ಟಿಯಾ ಓಹಾರಿತಕ್ಖಣೇಯೇವ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ, ದುತಿಯಾಯ ಓಹಾರಿತಕ್ಖಣೇ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲೇ, ತತಿಯಾಯ ಅನಾಗಾಮಿಫಲೇ। ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಪನ ಕೇಸಾನಂ ಓರೋಪನಞ್ಚ ಅರಹತ್ತಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ ಚ ಅಪಚ್ಛಾ ಅಪುರಿಮಾ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯಾ ಯದಿಚ್ಛಕಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಏವಂ ಏತ್ಥ ವತ್ಥು ಸಮುಟ್ಠಿತಂ।

ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಥೇರೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಮಯ್ಹಂ ಪುಞ್ಞಂ ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಞ್ಚ ಮೇ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ದೇಥಾ"ತಿ ಆಹ । ಗಣ್ಹ, ಸೀವಲೀತಿ। ಸೋ ಪಞ್ಚಸತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಹೇತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಾಭಿಮುಖಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅಟವಿಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಸ ಪಠಮಂ ದಿಟ್ಠಾ ನಿಗ್ರೋಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ದಾನಂ ಅದಾಸಿ। ಇತಿ ಸೋ -

"ನಿಗ್ರೋಧಂ ಪಠಮಂ ಪಸ್ಸಿ, ದುತಿಯಂ ಪಣ್ಡವಪಬ್ಬತಂ।
ತತಿಯಂ ಅಚಿರವತಿಯಂ, ಚತುತ್ಥಂ ವರಸಾಗರಂ॥

"ಪಞ್ಚಮಂ ಹಿಮವನ್ತಂ ಸೋ, ಛಟ್ಠಂ ಛದ್ದನ್ತುಪಾಗಮಿ।
ಸತ್ತಮಂ ಗನ್ಧಮಾದನಂ, ಅಟ್ಠಮಂ ಅಥ ರೇವತ"ನ್ತಿ॥

ಸಬ್ಬಟ್ಠಾನೇಸು ಸತ್ತ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನೇವ ದಾನಂ ಅದಂಸು। ಗನ್ಧಮಾದನಪಬ್ಬತೇ ಪನ ನಾಗದತ್ತದೇವರಾಜಾ ನಾಮ ಸತ್ತದಿವಸೇಸು ಏಕದಿವಸಂ ಖೀರಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅದಾಸಿ, ಏಕದಿವಸಂ ಸಪ್ಪಿಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅದಾಸಿ। ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಆಹ - "ಆವುಸೋ, ಇಮಸ್ಸ ದೇವರಞ್ಞೋ ನೇವ ಧೇನುಯೋ ದುಯ್ಹಮಾನಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ನ ದಧಿನಿಮ್ಮಥನಂ, ಕುತೋ ತೇ, ದೇವರಾಜ, ಇಮಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ? "ಭನ್ತೇ, ಕಸ್ಸಪದಸಬಲಸ್ಸ ಕಾಲೇ ಖೀರಸಲಾಕಭತ್ತದಾನಸ್ಸೇತಂ ಫಲ"ನ್ತಿ ದೇವರಾಜಾ ಆಹ। ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಖದಿರವನಿಯರೇವತಸ್ಸ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರಂ ಅತ್ತನೋ ಸಾಸನೇ ಲಾಭಗ್ಗಯಸಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ವಕ್ಕಲಿತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೦೮. ದಸಮೇ **ಸದ್ಧಾಧಿಮುತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಸದ್ಧಾಯ ಅಧಿಮುತ್ತಾನಂ, ಬಲವಸದ್ಧಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಕ್ಕಲಿತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಞ್ಞೇಸಂ ಹಿ ಸದ್ಧಾ ವಡ್ಢೇತಬ್ಬಾ ಹೋತಿ, ಥೇರಸ್ಸ ಪನ ಹಾಪೇತಬ್ಬಾ ಜಾತಾ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಸದ್ಧಾಧಿಮುತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗೋತಿ ವುತ್ತೋ। **ವಕ್ಕಲೀ**ತಿ ಪನಸ್ಸ ನಾಮಂ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಅತೀತೇ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸದ್ಧಾಧಿಮುತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಯಾಪಿ ಅನಾಗತೇ ಏವರೂಪೇನ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಅಹಮ್ಪಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮೇನ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಾಧಿಮುತ್ತಾನಂ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪಿತಭಿಕ್ಖು ವಿಯ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಸದ್ಧಾಧಿಮುತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸೋಪಿ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥುಕಾಲೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ವಕ್ಕಲೀತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತೋ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತಂ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಚರನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸರೀರಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಸರೀರಸಮ್ಪತ್ತಿದಸ್ಸನೇನ ಅತಿತ್ತೋ ದಸಬಲೇನ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ವಿಚರತಿ। ವಿಹಾರಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸರೀರನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋವ ತಿಟ್ಠತಿ। ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಟ್ಠಾನೇ ಠಿತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ। ಸೋ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ "ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ವಸನ್ತೋ ನಿಬದ್ಧಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ದಸ್ಸನಂ ನ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿ।

ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಠಪೇತ್ವಾ ಆಹಾರಕರಣವೇಲಂ ಅವಸೇಸಕಾಲೇ ಯತ್ಥ ಠಿತೇನ ಸಕ್ಕಾ ದಸಬಲಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ, ತತ್ಥ ಠಿತೋ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಂ ಪಹಾಯ ದಸಬಲಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋವ ವಿಹರತಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಞಾಣಪರಿಪಾಕಂ ಆಗಮೇನ್ತೋ ದೀಘಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಾನಂ ತಸ್ಮಿಂ ರೂಪದಸ್ಸನವಸೇನೇವ ವಿಚರನ್ತೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವತ್ವಾ "ಇದಾನಿಸ್ಸ ಞಾಣಂ ಪರಿಪಾಕಗತಂ, ಸಕ್ಕಾ ಏತಂ ಬೋಧೇತು"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಕಿಂ ತೇ, ವಕ್ಕಲಿ, ಇಮಿನಾ ಪೂತಿಕಾಯೇನ ದಿಟ್ಠೇನ, ಯೋ ಖೋ, ವಕ್ಕಲಿ, ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ। ಯೋ ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ। ಧಮ್ಮಞ್ಹಿ, ವಕ್ಕಲಿ , ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಮಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತೀ"ತಿ।

ಸತ್ಥರಿ ಏವಂ ಓವದನ್ತೇಪಿ ಥೇರೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ದಸ್ಸನಂ ಪಹಾಯ ನೇವ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗನ್ತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ। ತತೋ ಸತ್ಥಾ "ನಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಸಂವೇಗಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಬುಜ್ಝಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಉಪಕಟ್ಠಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ರಾಜಗಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕದಿವಸೇ "ಅಪೇಹಿ, ವಕ್ಕಲೀ"ತಿ ಥೇರಂ ಪಣಾಮೇತಿ। ಬುದ್ಧಾ ಚ ನಾಮ ಆದೇಯ್ಯವಚನಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಟಿಪ್ಫರಿತ್ವಾ ಠಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ತೇಮಾಸಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖೇ ಆಗನ್ತುಂ ಅವಿಸಹನ್ತೋ "ಕಿಂ ದಾನಿ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುಂ, ತಥಾಗತೇನಮ್ಹಿ ಪಣಾಮಿತೋ, ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವಂ ನ ಲಭಾಮಿ, ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಜೀವಿತೇನಾ"ತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಪಬ್ಬತೇ ಪಪಾತಟ್ಠಾನಂ ಅಭಿರುಹಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಕಿಲಮನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಮಮ ಸನ್ತಿಕಾ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಅಲಭನ್ತೋ ಮಗ್ಗಫಲಾನಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ನಾಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಓಭಾಸಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸತ್ಥು ದಿಟ್ಠಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಏವ ಮಹನ್ತಂ ಸೋಕಸಲ್ಲಂ ಪಹೀನಂ। ಸತ್ಥಾ ಸುಕ್ಖತಳಾಕೇ ಓಘಂ ಆಹರನ್ತೋ ವಿಯ ವಕ್ಕಲಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಬಲವಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ ಧಮ್ಮಪದೇ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

"ಪಾಮೋಜ್ಜಬಹುಲೋ ಭಿಕ್ಖು, ಪಸನ್ನೋ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ।
ಅಧಿಗಚ್ಛೇ ಪದಂ ಸನ್ತಂ, ಸಙ್ಖಾರೂಪಸಮಂ ಸುಖ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೮೧)।

ವಕ್ಕಲಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಚ "ಏಹಿ, ವಕ್ಕಲೀ"ತಿ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇಸಿ। ಥೇರೋ "ದಸಬಲೋ ಮೇ ದಿಟ್ಠೋ, ಏಹೀತಿ ಅವ್ಹಾಯನಮ್ಪಿ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ ಬಲವಪೀತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ "ಕುತೋ ಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಗಮನಭಾವಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾವ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖೇ ಆಕಾಸೇ ಪಕ್ಖನ್ದಿತ್ವಾ ಪಠಮಪಾದೇನ ಪಬ್ಬತೇ ಠಿತೋಯೇವ ಸತ್ಥಾರಾ ವುತ್ತಗಾಥಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಆಕಾಸೇಯೇವ ಪೀತಿಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇತ್ವಾ ಸಹ

ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ವನ್ದಮಾನೋವ ಓತರಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಅರಿಯಗಣಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಥೇರಂ ಸದ್ಧಾಧಿಮುತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ದುತಿಯವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೧೪. ಏತದಗ್ಗವಗ್ಗೋ

(೧೪) ೩. ತತಿಯಏತದಗ್ಗವಗ್ಗೋ

೨೦೯. ತತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾನ**ನ್ತಿ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ ಕಾಮಯಮಾನಾನಂ ಸಮ್ಪಿಯಾಯಿತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖನ್ತಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ರಾಹುಲೋ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಂ ರಾಹುಲತ್ಥೇರಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಥೇರೋ ಕಿರ ಪಬ್ಬಜಿತದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಾತೋವ ಉಟ್ಠಹನ್ತೋ ಹತ್ಥಪೂರಂ ವಾಲಿಕಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಅಜ್ಜ ದಸಬಲಸ್ಸ ಚೇವ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಞ್ಚ ಸನ್ತಿಕಾ ಏತ್ತಕಂ ಓವಾದಞ್ಚೇವ ಅನುಸಾಸನಿಞ್ಚ ಲಭೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋತಿ।

೨೧೦. ದುತಿಯೇ **ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತಾನ**ನ್ತಿ ಸದ್ಧಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ। **ರಟ್ಠಪಾಲೋ**ತಿ ರಟ್ಠಂ ಪಾಲೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ, ಭಿನ್ನಂ ವಾ ರಟ್ಠಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ಸಮತ್ಥೇ ಕುಲೇ ಜಾತೋತಿಪಿ ರಟ್ಠಪಾಲೋತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತೋ। ಸೋ ಹಿ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಚುದ್ದಸಭತ್ತಚ್ಛೇದೇ ಕತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ತಸ್ಮಾ ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ರಾಹುಲ-ರಟ್ಠಪಾಲತ್ಥೇರವತ್ಥು

ಇಮೇಸಂ ಪನ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಥೇರಾನಂ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಏತೇ ಕಿರ ದ್ವೇಪಿ ಅತೀತೇ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು। ತೇಸಂ ದಹರಕಾಲೇ ನಾಮಂ ವಾ ಗೋತ್ತಂ ವಾ ನ ಕಥಿಯತಿ। ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ಪನ ಘರಾವಾಸೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ಉಭೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ರತನಕೋಟ್ಠಾಗಾರಕಮ್ಮಿಕೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಅಪರಿಮಾಣಂ ಧನಂ ದಿಸ್ವಾ - "ಇಮಂ ಏತ್ತಕಂ ಧನರಾಸಿಂ ಅಯ್ಯಕಪಯ್ಯಕಾದಯೋ ಅತ್ತನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು, ಅಮ್ಹೇಹಿ ದಾನಿ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ಇಮಂ ಧನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ತೇ ಉಭೋಪಿ ಜನಾ ಚತೂಸು ಠಾನೇಸು ಕಪಣದ್ಧಿಕಾದೀನಂ ಮಹಾದಾನಂ ದಾತುಂ ಆರದ್ಧಾ। ಏಕೋ ಅತ್ತನೋ ದಾನಗ್ಗೇ ಆಗತಾಗತಜನಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಯಾಗುಖಜ್ಜಕಾದೀಸು ಯಸ್ಸ ಯಂ ಪಟಿಭಾತಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ಅದಾಸಿ, ತಸ್ಸ ತೇನೇವ ಕಾರಣೇನ ಆಗತಪಾಕೋತಿ ನಾಮಂ ಜಾತಂ। ಇತರೋ ಅಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ ಗಹಿತಗಹಿತಭಾಜನಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಪೂರೇತ್ವಾ ದೇತಿ, ತಸ್ಸಪಿ ತೇನೇವ ಕಾರಣೇನ ಅನಗ್ಗಪಾಕೋತಿ ನಾಮಂ ಜಾತಂ, ಅಪ್ಪಮಾಣಪಾಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತೇ ಉಭೋಪಿ ಏಕದಿವಸಂ ಪಾತೋವ ಮುಖಧೋವನತ್ಥಂ ಬಹಿಗಾಮಂ ಅಗಮಂಸು। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಹಿಮವನ್ತತೋ ದ್ವೇ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ ತಾಪಸಾ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರತ್ಥಾಯ ಆಕಾಸೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತೇಸಂ ಸಹಾಯಕಾನಂ ಅವಿದೂರೇ ಓತರಿತ್ವಾ "ಮಾ ನೋ ಏತೇ ಪಸ್ಸಿಂಸೂ"ತಿ ಏಕಪಸ್ಸೇ ಅಟ್ಠಂಸು। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಜನಾ ತೇಸಂ ಲಾಬುಭಾಜನಾದಿಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಸಂವಿಧಾಯ ಅನ್ತೋಗಾಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಗತಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮ್ಮ ವನ್ದಿಂಸು। ಅಥ ನೇ ತಾಪಸಾ "ಕಾಯ ವೇಲಾಯ ಆಗತತ್ಥ ಮಹಾಪುಞ್ಞಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ತೇ "ಅಧುನಾವ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಸಂ ಹತ್ಥತೋ ಲಾಬುಭಾಜನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹಂ ನೇತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ನಿಬದ್ಧಂ ಭಿಕ್ಖಾಗಹಣತ್ಥಂ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಣ್ಹಿಂಸು।

ತೇಸು ಏಕೋ ತಾಪಸೋ ಸಪರಿಳಾಹಕಾಯಧಾತುಕೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ಮಹಾಸಮುದ್ದಉದಕಂ ದ್ವೇಧಾ ಕತ್ವಾ ಪಥವಿನ್ಧರನಾಗರಾಜಸ್ಸ ಭವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದತಿ। ಸೋ ಉತುಸಪ್ಪಾಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಭತ್ತಾನುಮೋದನಂ ಕರೋನ್ತೋ "ಪಥವಿನ್ಧರನಾಗಭವನಂ ವಿಯ ಹೋತೂ"ತಿ ವದತಿ। ಅಥ ನಂ ಏಕದಿವಸಂ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಪುಚ್ಛಿ - "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಅನುಮೋದನಂ ಕರೋನ್ತಾ 'ಪಥವಿನ್ಧರನಾಗಭವನಂ ವಿಯ ಹೋತೂ'ತಿ ವದಥ, ಮಯಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾಮ, ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ ಇದಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ? ಆಮ, ಕುಟುಮ್ಬಿಯ ಅಹಂ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಪಥವಿನ್ಧರನಾಗರಾಜಸಮ್ಪತ್ತಿಸದಿಸಾ ಹೋತೂ"ತಿ ವದಾಮೀತಿ। ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಥವಿನ್ಧರನಾಗರಾಜಭವನೇ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇಸಿ।

ಇತರೋ ತಾಪಸೋ ತಾವತಿಂಸಭವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸುಞ್ಞೇ ಸೇರಿಸಕವಿಮಾನೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ಕರೋತಿ। ಸೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಚ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವರಾಜಸ್ಸ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಸ್ಸ ಅನುಮೋದನಂ ಕರೋನ್ತೋ "ಸಕ್ಕವಿಮಾನಂ ವಿಯ ಹೋತೂ"ತಿ ವದತಿ। ಅಥ ನಂ ಸೋಪಿ ಕುಟುಮ್ಬಿಯೋ ಇತರೋ ಸಹಾಯಕೋ ತಂ ತಾಪಸಂ ವಿಯ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಸಕ್ಕಭವನೇ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇಸಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಪತ್ಥಿತಟ್ಠಾನೇಸುಯೇವ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ।

ಪಥವಿನ್ಧರಭವನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಪಥವಿನ್ಧರನಾಗರಾಜಾ ನಾಮ ಜಾತೋ। ಸೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಕ್ಖಣೇ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಮನಾಪಸ್ಸ ವತ ಮೇ ಠಾನಸ್ಸ ಕುಲುಪಕತಾಪಸೋ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇಸಿ, ಉರೇನ ಪರಿಸಕ್ಕಿತ್ವಾ ವಿಚರಣಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ನೂನ ಸೋ ಅಞ್ಞಂ ಠಾನಂ ನ ಜಾನಾತೀ"ತಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ತಂಖಣೇಯೇವ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತಾನಿ ನಾಗನಾಟಕಾನಿ ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ತೂರಿಯಾನಿ ಪಗ್ಗಣ್ಹಿಂಸು। ಸೋ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖಣೇ ತಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಮಾಣವಕವಣ್ಣೀ ಅಹೋಸಿ। ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸಞ್ಚ ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೋಪಿ ವಿರೂಪಕ್ಖೇನ ನಾಗರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗತೋ। ಸಕ್ಕೋ ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಞ್ಜಾನಿ। ಅಥ ನಂ ಸಮೀಪೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಠಿತಕಾಲೇ "ಕಹಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋಸಿ ಸಮ್ಮಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಮಾ ಕಥೇಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಉರೇನ ಪರಿಸಕ್ಕನಟ್ಠಾನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋಮ್ಹಿ, ತುಮ್ಹೇ ಪನ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಂ ಲಭಿತ್ಥಾತಿ। ಸಮ್ಮ, ತ್ವಂ "ಅಟ್ಠಾನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋಮ್ಹೀ"ತಿ ಮಾ ವಿತಕ್ಕಯಿ , ಪದುಮುತ್ತರದಸಬಲೋ ಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ತಸ್ಸ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಇಮಂಯೇವ ಠಾನಂ ಪತ್ಥೇಹಿ, ಉಭೋ ಸುಖಂ ವಸಿಸ್ಸಾಮಾತಿ। ಸೋ "ಏವಂ, ದೇವ, ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಪದುಮುತ್ತರದಸಬಲಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಾಗಭವನೇ ನಾಗಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಸಜ್ಜೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಪುನದಿವಸೇ ಉಟ್ಠಿತೇ ಅರುಣೇ ಅತ್ತನೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಂ ಸುಮನತ್ಥೇರಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಸುಮನ, ಅಜ್ಜ ತಥಾಗತೋ ದೂರಂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಮಾ ಪುಥುಜ್ಜನಭಿಕ್ಖೂ ಆಗಚ್ಛನ್ತು, ತೇಪಿಟಕಾ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪ್ಪತ್ತಾ ಛಳಭಿಞ್ಞಾವ ಆಗಚ್ಛನ್ತೂ"ತಿ। ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸತ್ಥಾರಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸತಸಹಸ್ಸಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಕಾಸಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿಂಸು। ಪಥವಿನ್ಧರೋ ನಾಗಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಆಗತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಸಮುದ್ದಮತ್ಥಕೇ ಮಣಿವಣ್ಣಾ ಊಮಿಯೋ ಮದ್ದಮಾನಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಆದಿತೋ ಸತ್ಥಾರಂ, ಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಙ್ಘನವಕಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುತ್ತಂ ಉಪರೇವತಸಾಮಣೇರಂ ನಾಮ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ "ಅನಚ್ಛರಿಯೋ ಸೇಸಸಾವಕಾನಂ ಏವರೂಪೋ ಇದ್ಧಾನುಭಾವೋ, ಇಮಸ್ಸ ಪನ ತರುಣಬಾಲದಾರಕಸ್ಸ ಏವರೂಪೋ ಇದ್ಧಾನುಭಾವೋ ಅತಿವಿಯ ಅಚ್ಛರಿಯೋ"ತಿ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಭವನೇ ದಸಬಲೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸೇಸಭಿಕ್ಖೂಸು ಕೋಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿಸೀದನ್ತೇಸು ಸತ್ಥು ಸಮ್ಮುಖಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಉಪರೇವತಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಆಸನಂ ಪಾಪುಣಿ। ನಾಗರಾಜಾ ಯಾಗುಂ ದೇನ್ತೋಪಿ ಖಜ್ಜಕಂ ದೇನ್ತೋಪಿ ಸಕಿಂ ದಸಬಲಂ ಓಲೋಕೇತಿ, ಸಕಿಂ ಉಪರೇವತಸಾಮಣೇರಂ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಸರೀರೇ ಸತ್ಥು ಸರೀರೇ ವಿಯ ದ್ವತ್ತಿಂಸ ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ। ತತೋ ನಾಗರಾಜಾ "ಅಯಂ ಸಾಮಣೇರೋ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸದಿಸೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಹೋತೀ"ತಿ

ಅವಿದೂರೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಾಮಣೇರೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಕಿಂ ಹೋತೀ"ತಿ? ಪುತ್ತೋ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮಹಾ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು, ಏವರೂಪಸ್ಸ ಸೋಭಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುತ್ತಭಾವಂ ಲಭಿ। ಸರೀರಮ್ಪಿಸ್ಸ ಏಕದೇಸೇನ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸರೀರಸದಿಸಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಮಯಾಪಿ ಅನಾಗತೇ ಏವರೂಪೇನ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಅಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ ಅಯಂ ಉಪರೇವತೋ ವಿಯ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಅನನ್ತರಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅನಾಗತೇ ಗೋತಮಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಪಥವಿನ್ಧರೋಪಿ ಪುನ ಅದ್ಧಮಾಸೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ವಿರೂಪಕ್ಖೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗತೋ। ಅಥ ನಂ ಸಮೀಪೇ ಠಿತಂ ಸಕ್ಕೋ ಪುಚ್ಛಿ - "ಪತ್ಥಿತೋ ತೇ, ಸಮ್ಮ, ಅಯಂ ದೇವಲೋಕೋ"ತಿ? ನ ಪತ್ಥಿತೋ ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ಕಿಂ ದೋಸಂ ಅದ್ದಸಾತಿ? ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಹಂ ಪನ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪುತ್ತಂ ಉಪರೇವತಸಾಮಣೇರಂ ಪಸ್ಸಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ ದಿಟ್ಠಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮಿ, ಸ್ವಾಹಂ "ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಏವರೂಪೋ ಪುತ್ತೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿಂ। ತ್ವಮ್ಪಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಏಕಂ ಪತ್ಥನಂ ಕರೋಹಿ, ತೇ ಮಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ನ ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾತಿ। ಸಕ್ಕೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಮಹಾನುಭಾವಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕತರಕುಲಾ ನು ಖೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅಯಂ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ "ಅಯಂ ಭಿನ್ನಂ ರಟ್ಠಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ಸಮತ್ಥಸ್ಸ ಕುಲಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಚುದ್ದಸ ಭತ್ತಚ್ಛೇದೇ ಕತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ"ತಿ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ಞತ್ವಾ ಚ ಪನ ಅಜಾನನ್ತೋ ವಿಯ ದಸಬಲಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಅಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಾಸನೇ ಅಯಂ ಕುಲಪುತ್ತೋ ವಿಯ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಅನನ್ತರಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ "ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಅನಾಗತೇ ಗೋತಮಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಸಕ್ಕೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ದೇವಪುರಮೇವ ಗತೋ।

ತೇ ಉಭೋಪಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನತೋ ಚವಿತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತಾ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸಕಪ್ಪೇ ಅತಿಕ್ಕಮಿಂಸು। ಇತೋ ಪನ ದ್ವಾನವುತಿಕಪ್ಪಮತ್ಥಕೇ ಫುಸ್ಸೋ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉದಪಾದಿ। ತಸ್ಸ ಪಿತಾ ಮಹಿನ್ದೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ, ವೇಮಾತಿಕಾ ತಯೋ ಕನಿಟ್ಠಭಾತರೋ। ರಾಜಾ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ "ಮಯ್ಹಂಯೇವ ಬುದ್ಧೋ ಮಯ್ಹಂ ಧಮ್ಮೋ ಮಯ್ಹಂ ಸಙ್ಘೋ"ತಿ ಮಮಾಯನ್ತೋ ಸಯಮೇವ ದಸಬಲಂ ನಿಬದ್ಧಂ ಭೋಜನಂ ಭೋಜೇತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಏಕದಿವಸಂ ಪಚ್ಚನ್ತೋ ಕುಪಿತೋ। ಸೋ ಪುತ್ತೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತಾತಾ, ಪಚ್ಚನ್ತೋ ಕುಪಿತೋ , ತುಮ್ಹೇಹಿ ವಾ ಮಯಾ ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಅಹಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಇಮಿನಾ ನಿಯಾಮೇನ ದಸಬಲೋ ಪರಿಚರಿತಬ್ಬೋ"ತಿ। ತೇ ತಯೋಪಿ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಆಹಂಸು - "ತಾತ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗಮನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಮಯಂ ಚೋರೇ ವಿಧಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಪಿತರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಚೋರೇ ವಿಧಮಿತ್ವಾ ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮಾ ಹುತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿಂಸು। ತೇ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಪಾದಮೂಲಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತಯಿಂಸು - "ತಾತಾ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗತಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಿತಾ ವರಂ ದಸ್ಸತಿ, ಕತರಂ ವರಂ ಗಣ್ಹಾಮಾ"ತಿ? ಅಯ್ಯಾ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ದುಲ್ಲಭಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಜೇಟ್ಠಭಾತಿಕಂ ಫುಸ್ಸಬುದ್ಧಂ ಪಟಿಜಗ್ಗನವರಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ತೇ "ಕಲ್ಯಾಣಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಏಕಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿತರಂ ಅದ್ದಸಂಸು। ತದಾ ಪಿತಾ ತೇಸಂ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ವರಂ ಅದಾಸಿ। ತೇ "ತೇಮಾಸಂ ತಥಾಗತಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವರಂ ಯಾಚಿಂಸು। ರಾಜಾ "ಅಯಂ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಅಞ್ಞಂ ವರಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಆಹ। ತಾತ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ವರೇನ ಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇ ದಾತುಕಾಮಾ, ಏತಂಯೇವ ನೋ ವರಂ ದೇಥಾತಿ। ರಾಜಾ ತೇಸು ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕಥೇನ್ತೇಸು ಅತ್ತನಾ ಪಟಿಞ್ಞಾತತ್ತಾ "ನ ಸಕ್ಕಾ ನ ದಾತು"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಆಹ - "ತಾತಾ, ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವರಂ ದೇಮಿ, ಅಪಿಚ ಖೋ ಪನ ಬುದ್ಧಾ ನಾಮ ದುರಾಸದಾ ಹೋನ್ತಿ ಸೀಹಾ ವಿಯ ಏಕಚರಾ, ದಸಬಲಂ ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಭವೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ।

ತೇ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು - "ಅಮ್ಹೇಹಿ ತಥಾಗತಂ ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತೇಹಿ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಏಕಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ದಸಸೀಲಾನಿ ಸಮಾದಾಯ ನಿರಾಮಗನ್ಧಾ ಹುತ್ವಾ ಸತ್ಥು ದಾನಗ್ಗಪರಿವಹನಕೇ ತಯೋ ಪುರಿಸೇ ಠಪಯಿಂಸು। ತೇಸು ಏಕೋ ಧನಧಞ್ಞುಪ್ಪಾದಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಏಕೋ ಮಾಪಕೋ, ಏಕೋ ದಾನಸಂವಿಧಾಯಕೋ। ತೇಸು ಧನಧಞ್ಞುಪ್ಪಾದಕೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಮಹಾರಾಜಾ ಜಾತೋ, ಮಾಪಕೋ ವಿಸಾಖೋ ಉಪಾಸಕೋ, ದಾನಸಂವಿಧಾಯಕೋ ರಟ್ಠಪಾಲತ್ಥೇರೋತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಪುರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಅಯಂ ಪನ ರಾಹುಲತ್ಥೇರೋ ನಾಮ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲಸ್ಸ ಕಾಲೇ ಕಿಕಿಸ್ಸ ಕಾಸಿರಞ್ಞೋ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಪಥವಿನ್ಧರಕುಮಾರೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ತಸ್ಸ ಸತ್ತ ಭಗಿನಿಯೋ ಅಹೇಸುಂ। ತಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸತ್ತ ಪರಿವೇಣಾನಿ ಕಾರಯಿಂಸು। ಪಥವಿನ್ಧರೋ ಓಪರಜ್ಜಂ ಲಭಿ। ಸೋ ತಾ ಭಗಿನಿಯೋ ಆಹ - "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಕಾರಿತಪರಿವೇಣೇಸು ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಏಕಂ ದೇಥಾ"ತಿ। ಭಾತಿಕ, ತುಮ್ಹೇ ಉಪರಾಜಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಾ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ನಾಮ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ತುಮ್ಹೇ ಅಞ್ಞಂ ಪರಿವೇಣಂ ಕರೋಥಾತಿ। ಸೋ ತಾಸಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ವಿಹಾರಸತಾನಿ ಕಾರೇಸಿ। ಪಞ್ಚ ಪರಿವೇಣಸತಾನೀತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಪುರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಪಥವಿನ್ಧರಕುಮಾರೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಕೋ ಕುರುರಟ್ಠೇ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿತನಿಗಮೇ ರಟ್ಠಪಾಲಸೇಟ್ಠಿಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ಅಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಸಬಲೋ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಾಹುಲಕುಮಾರಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾವಿಧಾನಂ ಪಾಳಿಯಂ (ಮಹಾವ॰ ೧೦೫) ಆಗತಮೇವ। ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ಪನಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಅಭಿಣ್ಹಓವಾದವಸೇನ ರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ ಅಭಾಸಿ। ರಾಹುಲೋಪಿ ಪಾತೋವ ವುಟ್ಠಾಯ ಹತ್ಥೇನ ವಾಲುಕಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ದಸಬಲಸ್ಸ ಚೇವ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಞ್ಚ ಸನ್ತಿಕಾ ಅಜ್ಜ ಏತ್ತಕಂ ಓವಾದಂ ಲಭೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ವದತಿ। ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ "ಓವಾದಕ್ಖಮೋ ವತ ರಾಹುಲಸಾಮಣೇರೋ ಪಿತು ಅನುಚ್ಛವಿಕೋ ಪುತ್ತೋ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ಞತ್ವಾ "ಮಯಿ ಗತೇ ಏಕಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಚ ವಡ್ಢಿಸ್ಸತಿ, ರಾಹುಲಸ್ಸ ಚ ಗುಣೋ ಪಾಕಟೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ। ರಾಹುಲಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಓವಾದಕ್ಖಮಭಾವಂ ಕಥೇಮ ಭಗವಾತಿ। ಸತ್ಥಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ರಾಹುಲಸ್ಸ ಗುಣದೀಪನತ್ಥಂ ಮಿಗಜಾತಕಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಕಥೇಸಿ -

"ಮಿಗಂ ತಿಪಲ್ಲತ್ಥಮನೇಕಮಾಯಂ,
ಅಟ್ಠಕ್ಖುರಂ ಅಡ್ಢರತ್ತಾ ಪಪಾಯಿಂ।
ಏಕೇನ ಸೋತೇನ ಛಮಾ'ಸ್ಸಸನ್ತೋ,
ಛಹಿ ಕಲಾಹಿತಿಭೋತಿ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯೋ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧.೧೬)।

ಅಥಸ್ಸ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕಸಾಮಣೇರಕಾಲೇ "ಮಾ ಹೇವ ಖೋ ರಾಹುಲೋ ದಹರಭಾವೇನ ಕೀಳನತ್ಥಾಯಪಿ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಯರಾಹುಲೋವಾದಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೦೭ ಆದಯೋ) ದೇಸೇಸಿ। ಅಟ್ಠಾರಸವಸ್ಸಿಕಸಾಮಣೇರಕಾಲೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಚ್ಛತೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸನ್ತಸ್ಸ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಅತ್ತನೋ ಚ ರೂಪಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಗೇಹಸಿತಂ ವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕೇನ್ತಸ್ಸ "ಯಂಕಿಞ್ಚಿ, ರಾಹುಲ, ರೂಪ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಮಹಾರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತನ್ತಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೧೩) ಕಥೇಸಿ। ಸಂಯುತ್ತಕೇ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೧೨೧) ಪನ ರಾಹುಲೋವಾದೋಪಿ ಅಙ್ಗುತ್ತರೇ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೭೭) ರಾಹುಲೋವಾದೋಪಿ ಥೇರಸ್ಸ ವಿಪಸ್ಸನಾಚಾರೋಯೇವ। ಅಥಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಞಾಣಪರಿಪಾಕಂ ಞತ್ವಾ ಅವಸ್ಸಿಕಭಿಕ್ಖುಕಾಲೇ ಅನ್ಧವನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಚೂಳರಾಹುಲೋವಾದಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೪೧೬ ಆದಯೋ) ಕಥೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ರಾಹುಲತ್ಥೇರೋ ಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸದೇವತಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ, ಸೋತಾಪನ್ನಸಕದಾಗಾಮಿಅನಾಗಾಮಿದೇವತಾನಂ ಗಣನಾ ನತ್ಥಿ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಅರಿಯಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಥೇರಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ।

ಸತ್ಥರಿ ಪನ ಕುರುರಟ್ಠೇ ಚಾರಿಕಾಯ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿತಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೇ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಆಣತ್ತಿಯಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿ। ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೇಟ್ಠಿಗಹಪತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಅತ್ತನೋ ನಿವೇಸನದ್ವಾರೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ಕಮ್ಮಂ, ಏಕೋವ ಪುತ್ತಕೋ ಅಹೋಸಿ, ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಗತತ್ಥ, ಇದಾನಿ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ ಅಕ್ಕೋಸತಿ ಪರಿಭಾಸತಿ। ಸತ್ಥಾ ಅದ್ಧಮಾಸಂ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿತೇ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನ ಸಾವತ್ಥಿಮೇವ ಅಗಮಾಸಿ। ತತ್ಥಾಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೋ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥ ಸಪದಾನಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೋ ಪಿತು ನಿವೇಸನೇ ಆಭಿದೋಸಿಕಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತಂ ಅಮತಂ ವಿಯ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಪಿತರಾ ನಿಮನ್ತಿತೋ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಪಿತು ನಿವೇಸನೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತೇ ಇತ್ಥಿಜನೇ ಅಸುಭಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಠಿತಕೋವ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಜಿಯಾ ಮುತ್ತೋ ವಿಯ ನಾರಾಚೋ ಆಕಾಸಂ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಕೋರಬ್ಯರಞ್ಞೋ ಮಿಗಚೀರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಙ್ಗಲಸಿಲಾಪಟ್ಟೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ದಸ್ಸನತ್ಥಾಯ ಆಗತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಚತುಪಾರಿಜುಞ್ಞಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ಧಮ್ಮಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೩೦೪) ದೇಸೇತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಪುನ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂಯೇವ ಆಗತೋ। ಏವಮೇತಂ ವತ್ಥು ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಅರಿಯಗಣಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಥೇರಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಕುಣ್ಡಧಾನತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೧೧. ತತಿಯೇ **ಪಠಮಂ ಸಲಾಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ಸಲಾಕಗಾಹಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕುಣ್ಡಧಾನತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಥೇರೋ ಮಹಾಸುಭದ್ದಾಯ ನಿಮನ್ತಿತದಿವಸೇ ತಥಾಗತೇ ಉಗ್ಗನಗರಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇ "ಅಜ್ಜ ಸತ್ಥಾ ದೂರಂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಪುಥುಜ್ಜನಾ ಸಲಾಕಂ ಮಾ ಗಣ್ಹನ್ತು, ಪಞ್ಚಸತಾ ಖೀಣಾಸವಾವ ಗಣ್ಹನ್ತೂ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪಠಮಮೇವ ಸೀಹನಾದಂ ನದಿತ್ವಾ ಸಲಾಕಂ ಗಣ್ಹಿ। ಚೂಳಸುಭದ್ದಾಯ ನಿಮನ್ತಿತದಿವಸೇ ತಥಾಗತೇ ಸಾಕೇತಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇಪಿ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಪಠಮಮೇವ ಸಲಾಕಂ ಗಣ್ಹಿ, ಸುನಾಪರನ್ತಜನಪದಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇಪಿ। ಇಮೇಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಥೇರೋ ಪಠಮಂ ಸಲಾಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। **ಕುಣ್ಡಧಾನೋ**ತಿ ಪನಸ್ಸ ನಾಮಂ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಠಮಂ ಸಲಾಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಅನನ್ತರಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಬ್ಯಾಕತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವೇಸು ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಭೂಮಟ್ಠಕದೇವತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ದೀಘಾಯುಕಬುದ್ಧಾನಞ್ಚ ನಾಮ ನ ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸಿಕೋ ಉಪೋಸಥೋ ಹೋತಿ। ವಿಪಸ್ಸೀದಸಬಲಸ್ಸ ಹಿ ಛಬ್ಬಸ್ಸನ್ತರೇ ಛಬ್ಬಸ್ಸನ್ತರೇ ಉಪೋಸಥೋ ಅಹೋಸಿ, ಕಸ್ಸಪದಸಬಲೋ ಪನ ಛಟ್ಠೇ ಛಟ್ಠೇ ಮಾಸೇ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಓಸಾರೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಓಸಾರಣಕಾಲೇ ದಿಸಾವಾಸಿಕಾ ದ್ವೇ ಸಹಾಯಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ "ಉಪೋಸಥಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಅಯಂ ಭುಮ್ಮದೇವತಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಮೇತ್ತಿ ಅತಿವಿಯ ದಳ್ಹಾ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಭೇದಕೇ ಸತಿ ಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯ, ನ ಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ? ತೇಸಂ ಓಕಾಸಂ ಓಲೋಕಯಮಾನಾ ತೇಸಂ ಅವಿದೂರೇನೇವ ಗಚ್ಛತಿ।

ಅಥೇಕೋ ಥೇರೋ ಏಕಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಪತ್ತಚೀವರಂ ದತ್ವಾ ಸರೀರವಳಞ್ಜನತ್ಥಂ ಉದಕಫಾಸುಕಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧೋತಹತ್ಥಪಾದೋ ಹುತ್ವಾ ಗುಮ್ಬಸಭಾಗತೋ ನಿಕ್ಖಮತಿ। ಭುಮ್ಮದೇವತಾ ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಪಚ್ಛತೋ ಪಚ್ಛತೋ ಉತ್ತಮರೂಪಾ ಇತ್ಥೀ ಹುತ್ವಾ ಕೇಸೇ ವಿಧುನಿತ್ವಾ ಸಂವಿಧಾಯ ಬನ್ಧನ್ತೀ ವಿಯ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಂಸುಂ ಪುಞ್ಛಮಾನಾ ವಿಯ ಸಾಟಕಂ ಸಂವಿಧಾಯ

ನಿವಾಸಯಮಾನಾ ವಿಯ ಚ ಹುತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪದಾನುಪದಿಕಾ ಹುತ್ವಾ ಗುಮ್ಬತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ। ಏಕಮನ್ತೇ ಠಿತೋ ಸಹಾಯಕತ್ಥೇರೋ ಇಮಂ ಕಾರಣಂ ದಿಸ್ವಾ ದೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ "ನಟ್ಠೋ ದಾನಿ ಮೇ ಇಮಿನಾ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸದ್ಧಿಂ ದೀಘರತ್ತಾನುಗತೋ ಸಿನೇಹೋ। ಸಚಾಹಂ ಏವಂವಿಧಭಾವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಏತ್ತಕಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಇಮಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸೇವಸ್ಸ "ಹನ್ದಾವುಸೋ, ತುಯ್ಹಂ ಪತ್ತಚೀವರಂ, ತಾದಿಸೇನ ಪಾಪೇನ ಸಹಾಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಮಗ್ಗಂ ನ ಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಆಹ । ತಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಲಜ್ಜಿಭಿಕ್ಖುನೋ ಹದಯಂ ತಿಖಿಣಸತ್ತಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿದ್ಧಂ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ತತೋ ನಂ ಆಹ - "ಆವುಸೋ, ಕಿಂ ನಾಮೇತಂ ವದಸಿ, ಅಹಂ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ದುಕ್ಕಟಮತ್ತಮ್ಪಿ ಆಪತ್ತಿಂ ನ ಜಾನಾಮಿ। ತ್ವಂ ಪನ ಮಂ ಅಜ್ಜ 'ಪಾಪೋ'ತಿ ವದಸಿ, ಕಿಂ ತೇ ದಿಟ್ಠ"ನ್ತಿ? ಕಿಂ ಅಞ್ಞೇನ ದಿಟ್ಠೇನ, ಕಿಂ ತ್ವಂ ಏವಂವಿಧೇನ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತೇನ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಟ್ಠಾನೇ ಹುತ್ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತೋತಿ? ನತ್ಥೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಮಯ್ಹಂ, ನಾಹಂ ಏವರೂಪಂ ಮಾತುಗಾಮಂ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ। ತಸ್ಸ ಯಾವತತಿಯಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಇತರೋ ಥೇರೋ ಕಥಂ ಅಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ದಿಟ್ಠಕಾರಣಂಯೇವ ಅತ್ಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಮಗ್ಗೇನ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗತೋ। ಇತರೋಪಿ ಅಞ್ಞೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂಯೇವ ಗತೋ।

ತತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪೋಸಥಾಗಾರಂ ಪವಿಸನವೇಲಾಯ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉಪೋಸಥಗ್ಗೇ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಉಪೋಸಥಗ್ಗೇ ಏವರೂಪೋ ನಾಮ ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥಿ, ನಾಹಂ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪೋಸಥಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಭುಮ್ಮದೇವತಾ "ಭಾರಿಯಂ ಮಯಾ ಕಮ್ಮಂ ಕತ"ನ್ತಿ ಮಹಲ್ಲಕಉಪಾಸಕವಣ್ಣೇನ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಠಿತೋ"ತಿ ಆಹ। ಉಪಾಸಕ, ಇಮಂ ಉಪೋಸಥಗ್ಗಂ ಏಕೋ ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಪವಿಟ್ಠೋ, ಅಹಂ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪೋಸಥಂ ನ ಕರೋಮೀತಿ ವತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಠಿತೋಮ್ಹೀತಿ। ಭನ್ತೇ, ಮಾ ಏವಂ ಗಣ್ಹಥ, ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೋ ಏಸ ಭಿಕ್ಖು। ತುಮ್ಹೇಹಿ ದಿಟ್ಠಮಾತುಗಾಮೋ ನಾಮ ಅಹಂ, ಮಯಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವೀಮಂಸನತ್ಥಾಯ "ದಳ್ಹಾ ನು ಖೋ ಇಮೇಸಂ ಥೇರಾನಂ ಮೇತ್ತಿ, ನೋ ದಳ್ಹಾ"ತಿ ಲಜ್ಜಿಅಲಜ್ಜಿಭಾವಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೇನ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತನ್ತಿ। ಕೋ ಪನ ತ್ವಂ ಸಪ್ಪುರಿಸಾತಿ? ಅಹಂ ಏಕಾ ಭುಮ್ಮದೇವತಾ, ಭನ್ತೇತಿ। ದೇವಪುತ್ತೋ ಕಥೇನ್ತೋವ ದಿಬ್ಬಾನುಭಾವೇನ ಠತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪಾದೇಸು ಪತಿತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಖಮಥ, ಏತಂ ದೋಸಂ ಥೇರೋ ನ ಜಾನಾತಿ, ಉಪೋಸಥಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಥೇರಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಗ್ಗಂ ಪವೇಸೇಸಿ। ಸೋ ಥೇರೋ ಉಪೋಸಥಂ ತಾವ ಏಕಟ್ಠಾನೇ ಅಕಾಸಿ, ಮಿತ್ತಸನ್ಥವವಸೇನ ನ ಪುನ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಟ್ಠಾನೇ ಅಹೋಸೀತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕಥಿಯತಿ, ಚುದಿತಕತ್ಥೇರೋ ಪನ ಅಪರಾಪರಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ।

ಭುಮ್ಮದೇವತಾ ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ಅಪಾಯತೋ ನ ಮುಚ್ಚಿತ್ಥ। ಸಚೇ ಪನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಕತೋ ದೋಸೋ ತಸ್ಸೇವ ಉಪರಿ ಪತತಿ। ಸೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಧಾನಮಾಣವೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿ, ತಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಏಕಾ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತಾ ಇತ್ಥೀ ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮಂ ಪವಿಸನ್ತೇ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಗಾಮಂ ಪವಿಸತಿ, ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇ ನಿಕ್ಖಮತಿ। ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸನ್ತೇಪಿ ಪವಿಸತಿ, ತಿಟ್ಠನ್ತೇಪಿ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಏವಂ ನಿಚ್ಚಾನುಬನ್ಧಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಥೇರೋ ತಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಪನ ಪುರಿಮಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ಸಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿ।

ಗಾಮೇ ಯಾಗುಭಿಕ್ಖಂ ದದಮಾನಾ ಇತ್ಥಿಯೋ, "ಭನ್ತೇ, ಅಯಂ ಏಕೋ ಯಾಗುಉಳುಙ್ಕೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಏಕೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಹಾಯಿಕಾಯಾ"ತಿ ಪರಿಹಾಸಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಥೇರಸ್ಸ ಮಹತೀ ವಿಹೇಸಾ ಹೋತಿ। ವಿಹಾರಂ ಗತಮ್ಪಿ ನಂ ಸಾಮಣೇರಾ ಚೇವ ದಹರಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ "ಧಾನೋ ಕೋಣ್ಡೋ ಜಾತೋ"ತಿ ಪರಿಹಾಸಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ತೇನೇವ ಕಾರಣೇನ ಕುಣ್ಡಧಾನತ್ಥೇರೋತಿ ನಾಮಂ ಜಾತಂ । ಸೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಸಮುಟ್ಠಾಯ ತೇಹಿ ಕಯಿರಮಾನಂ ಕೇಳಿಂ ಸಹಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಉಮ್ಮಾದಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇ ಕೋಣ್ಡಾ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಉಪಜ್ಝಾಯಾ ಕೋಣ್ಡಾ , ಆಚರಿಯಾ ಕೋಣ್ಡಾ"ತಿ ವದತಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥು

ಆರೋಚೇಸುಂ - “ಕುಣ್ಡಧಾನೋ ದಹರಸಾಮಣೇರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏವಂ ಫರುಸವಾಚಂ ವದತೀ”ತಿ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ “ಸಚ್ಚಂ ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಸಚ್ಚಂ ಭಗವಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಕಸ್ಮಾ ಏವಂ ವದೇಸೀ”ತಿ ಆಹ। ಭನ್ತೇ, ನಿಬದ್ಧಂ ವಿಹೇಸಂ ಅಸಹನ್ತೋ ಏವಂ ಕಥೇಮೀತಿ। “ತ್ವಂ ಪುಬ್ಬೇ ಕತಕಮ್ಮಂ ಯಾವಜ್ಜದಿವಸಾ ಜೀರಾಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಸಿ, ಪುನ ಏವರೂಪಂ ಫರುಸಂ ಮಾ ವದ ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿ ವತ್ವಾ ಆಹ -

“ಮಾವೋಚ ಫರುಸಂ ಕಞ್ಚಿ, ವುತ್ತಾ ಪಟಿವದೇಯ್ಯು ತಂ।
ದುಕ್ಖಾ ಹಿ ಸಾರಮ್ಭಕಥಾ, ಪಟಿದಣ್ಡಾ ಫುಸೇಯ್ಯು ತಂ॥

“ಸಚೇ ನೇರೇಸಿ ಅತ್ತಾನಂ, ಕಂಸೋ ಉಪಹತೋ ಯಥಾ।
ಏಸ ಪತ್ತೋಸಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ಸಾರಮ್ಭೋ ತೇ ನ ವಿಜ್ಜತೀ”ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೧೩೩-೧೩೪)।

ಇಮಞ್ಚ ಪನ ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಚರಣಭಾವಂ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋಪಿ ಕಥಯಿಂಸು। ರಾಜಾ “ಗಚ್ಛಥ, ಭಣೇ, ವೀಮಂಸಥಾ”ತಿ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ಮನ್ದೇನೇವ ಪರಿವಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಥೇರಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಥೇರೋ ಸೂಚಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸಾಪಿಸ್ಸ ಇತ್ಥೀ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ಠಿತಾ ವಿಯ ಪಞ್ಞಾಯತಿ।

ರಾಜಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಅತ್ಥಿದಂ ಕಾರಣ”ನ್ತಿ ತಸ್ಸಾ ಠಿತಟ್ಠಾನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ಥೇರಸ್ಸ ವಸನಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಪವಿಟ್ಠಾ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ರಾಜಾಪಿ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಅದಿಸ್ವಾ “ನಾಯಂ ಮಾತುಗಾಮೋ, ಥೇರಸ್ಸ ಏಕೋ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೋ”ತಿ ಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಥೇರಸ್ಸ ಸಮೀಪೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ಥೇರಂ ಅವನ್ದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಕಾರಣಸ್ಸ ಅಭೂತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಆಗಮ್ಮ ಥೇರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ “ಕಚ್ಚಿ, ಭನ್ತೇ, ಪಿಣ್ಡಕೇನ ನ ಕಿಲಮಥಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಥೇರೋ “ವಟ್ಟತಿ ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ ಆಹ। “ಜಾನಾಮಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಕಥಂ, ಏವರೂಪೇನ ಚ ಪರಿಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಚರನ್ತಾನಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕೇ ನಾಮ ಪಸೀದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವೋ ಕತ್ಥಚಿ ಗಮನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಅಹಂ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹೇ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇ ಮಾ ಪಮಜ್ಜಿತ್ಥಾ”ತಿ ನಿಬದ್ಧಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ಥೇರೋ ರಾಜಾನಂ ಉಪತ್ಥಮ್ಭಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಭೋಜನಸಪ್ಪಾಯೇನ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ಅನ್ತರಧಾಯಿ।

ಮಹಾಸುಭದ್ದಾ ಉಗ್ಗನಗರೇ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕುಲೇ ವಸಮಾನಾ “ಸತ್ಥಾ ಮಂ ಅನುಕಮ್ಪತೂ”ತಿ ಉಪೋಸಥಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ನಿರಾಮಗನ್ಧಾ ಹುತ್ವಾ ಉಪರಿಪಾಸಾದತಲೇ ಠಿತಾ “ಇಮಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಅನ್ತರೇ ಅಟ್ಠತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಮತ್ಥಕೇ ವಿತಾನಂ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠನ್ತು, ದಸಬಲೋ ಇಮಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ಸ್ವೇ ಪಞ್ಚಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹತೂ”ತಿ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಕತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ಸುಮನಪುಪ್ಫಮುಟ್ಠಿಯೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಪುಪ್ಫಾನಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾವೇಲಾಯ ಸತ್ಥು ಮತ್ಥಕೇ ವಿತಾನಂ ಹುತ್ವಾ ಅಟ್ಠಂಸು। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಸುಮನಪುಪ್ಫವಿತಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿತ್ತೇನೇವ ಸುಭದ್ದಾಯ ಭಿಕ್ಖಂ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಅರುಣೇ ಉಟ್ಠಿತೇ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಂ ಆಹ - “ಆನನ್ದ, ಮಯಂ ಅಜ್ಜ ದೂರಂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮ, ಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ಅದತ್ವಾ ಅರಿಯಾನಂಯೇವ ಸಲಾಕಂ ದೇಹೀ”ತಿ। ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಆರೋಚೇಸಿ - “ಆವುಸೋ, ಸತ್ಥಾ ಅಜ್ಜ ದೂರಂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಪುಥುಜ್ಜನಾ ಮಾ ಗಣ್ಹನ್ತು, ಅರಿಯಾವ ಸಲಾಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತೂ”ತಿ। ಕುಣ್ಡಧಾನತ್ಥೇರೋ “ಆಹರಾವುಸೋ, ಸಲಾಕ”ನ್ತಿ ಪಠಮಂಯೇವ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇಸಿ। ಆನನ್ದೋ “ಸತ್ಥಾ ತಾದಿಸಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಲಾಕಂ ನ ದಾಪೇತಿ, ಅರಿಯಾನಂಯೇವ ದಾಪೇತೀ”ತಿ ವಿತಕ್ಕಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಆರೋಚೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ “ಆಹರಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಸಲಾಕಂ ದೇಹೀ”ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಸಚೇ ಕುಣ್ಡಧಾನಸ್ಸ ಸಲಾಕಾ ದಾತುಂ ನ ಯುತ್ತಾ ಅಸ್ಸ, ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಪಟಿಬಾಹೇಯ್ಯ, ಭವಿಸ್ಸತಿ ಏಕಂ ಕಾರಣ”ನ್ತಿ। “ಕುಣ್ಡಧಾನಸ್ಸ ಸಲಾಕಂ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಗಮನಂ

ಅಭಿನೀಹರಿ। ಕುಣ್ಡಧಾನತ್ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಪುರೇ ಆಗಮನಾವ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ "ಆಹರಾವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಸತ್ಥಾ ಮಂ ಜಾನಾತಿ, ಮಾದಿಸಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಠಮಂ ಸಲಾಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಂ ನ ಸತ್ಥಾ ವಾರೇತೀ"ತಿ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಸಲಾಕಂ ಗಣ್ಹಿ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಪಠಮಂ ಸಲಾಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ವಙ್ಗೀಸತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೧೨. ಚತುತ್ಥೇ **ಪಟಿಭಾನವನ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಪನ್ನಪಟಿಭಾನಾನಂ ವಙ್ಗೀಸತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಯಂ ಕಿರ ಥೇರೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋ ಚಕ್ಖುಪಥತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪಮೇತ್ವಾ, ಸೂರಿಯೇನ, ಆಕಾಸೇನ, ಮಹಾಸಮುದ್ದೇನ, ಹತ್ಥಿನಾಗೇನ, ಸೀಹೇನ ಮಿಗರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪಮೇತ್ವಾಪಿ ಅನೇಕೇಹಿ ಪದಸತೇಹಿ ಪದಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಸತ್ಥು ವಣ್ಣಂ ವದನ್ತೋಯೇವ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ। ತಸ್ಮಾ ಪಟಿಭಾನವನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಮಹಾಭೋಗಕುಲೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಟಿಭಾನವನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತ್ಥು ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ "ಅಹಮ್ಪಿ ಅನಾಗತೇ ಪಟಿಭಾನವನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಕತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಬ್ಯಾಕತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ವಙ್ಗೀಸಮಾಣವೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಆಚರಿಯಂ ಆರಾಧೇತ್ವಾ ಛವಸೀಸಮನ್ತಂ ನಾಮ ಸಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಛವಸೀಸಂ ನಖೇನ ಆಕೋಟೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಸತ್ತೋ ಅಸುಕಯೋನಿಯಂ ನಾಮ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ"ತಿ ಜಾನಾತಿ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ "ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಜೀವಿಕಮಗ್ಗೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ ವಙ್ಗೀಸಮಾಣವಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಯಾನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನಿಯೋ ಚರನ್ತಾ ನಗರದ್ವಾರೇ ವಾ ನಿಗಮದ್ವಾರೇ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ರಾಸಿಭೂತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಯೋ ವಙ್ಗೀಸಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಧನಂ ವಾ ಲಭತಿ, ಯಸಂ ವಾ ಲಭತಿ, ಸಗ್ಗಂ ವಾ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಬಹೂ ಜನಾ ಲಞ್ಜಂ ದತ್ವಾ ಪಸ್ಸಿತುಕಾಮಾ ಹೋನ್ತಿ। ರಾಜರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಕೋ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಜಾನವಿಸೇಸೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ತುಮ್ಹೇ ನ ಜಾನಾಥ, ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯಸದಿಸೋ ಅಞ್ಞೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಿವಸ್ಸಮತ್ಥಕೇ ಮತಕಾನಂ ಸೀಸಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ನಖೇನ ಆಕೋಟೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಸತ್ತೋ ಅಸುಕಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ"ತಿ ಜಾನಾತಿ। ವಙ್ಗೀಸೋಪಿ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾಛೇದನತ್ಥಂ ತೇ ತೇ ಜನೇ ಆವಾಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಗತಿಂ ಕಥಾಪೇತಿ। ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಸತಮ್ಪಿ ಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಲಭತಿ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಙ್ಗೀಸಮಾಣವಂ ಆದಾಯ ಯಥಾರುಚಿಂ ವಿಚರಿತ್ವಾ ಪುನ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಆಗಮಂಸು। ವಙ್ಗೀಸೋ ಜೇತವನಮಹಾವಿಹಾರಸ್ಸ ಅವಿದೂರಟ್ಠಾನೇ ಠಿತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಪಣ್ಡಿತೋತಿ ವದನ್ತಿ, ನ ಖೋ ಪನ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಮಯಾ ಇಮೇಸಂಯೇವ ವಚನಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಚರಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಪಣ್ಡಿತಾನಮ್ಪಿ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಆಹ - "ತುಮ್ಹೇ ಗಚ್ಛಥ, ಅಹಂ ನ ಬಹುಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತೇ ಆಹಂಸು - "ವಙ್ಗೀಸ, ಮಾ ತೇ ರುಚ್ಚಿ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ । ಯೋ ಹಿ ನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ತಂ ಸೋ ಮಾಯಾಯ ಆವಟ್ಟೇತೀ"ತಿ। ವಙ್ಗೀಸೋ ತೇಸಂ ಕಥಂ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಧುರಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಪುಚ್ಛಿ - "ವಙ್ಗೀಸ, ಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಪ್ಪಂ ಜಾನಾಸೀ"ತಿ। ಆಮ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಛವಸೀಸಮನ್ತಂ ನಾಮೇಕಂ ಜಾನಾಮೀತಿ। ಕಿಂ ಸೋ ಮನ್ತೋ ಕರೋತೀತಿ? ತಿವಸ್ಸಮತ್ಥಕೇ ಮತಾನಮ್ಪಿ ತಂ ಮನ್ತಂ ಜಪ್ಪಿತ್ವಾ ಸೀಸಂ ನಖೇನ ಆಕೋಟೇತ್ವಾ

ನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನಂ ಜಾನಾಮೀತಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಏಕಂ ನಿರಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸೀಸಂ ದಸ್ಸೇಸಿ, ಏಕಂ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ, ಏಕಂ ದೇವೇಸು, ಏಕಂ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಸ್ಸ ಸೀಸಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸೋ ಪಠಮಂ ಸೀಸಂ ಆಕೋಟೇತ್ವಾ, "ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಯಂ ಸತ್ತೋ ನಿರಯಂ ಗತೋ"ತಿ ಆಹ। ಸಾಧು ಸಾಧು, ವಙ್ಗೀಸ, ಸುದಿಟ್ಠಂ ತಯಾ, ಅಯಂ ಸತ್ತೋ ಕಹಂ ಗತೋತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ, ಭೋ ಗೋತಮಾತಿ। ಅಯಂ ಸತ್ತೋ ಕಹಂ ಗತೋತಿ? ದೇವಲೋಕಂ, ಭೋ ಗೋತಮಾತಿ ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ಗತಟ್ಠಾನಂ ಕಥೇಸಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬುತಸ್ಸ ಪನ ಸೀಸಂ ನಖೇನ ಆಕೋಟೇನ್ತೋ ನೇವ ಅನ್ತಂ ನ ಕೋಟಿಂ ಪಸ್ಸತಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ "ನ ಸಕ್ಕೋಸಿ ತ್ವಂ, ವಙ್ಗೀಸಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಪಸ್ಸಥ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಉಪಪರಿಕ್ಖಾಮಿ ತಾವಾ"ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಪರಿವತ್ತೇತಿ। ಬಾಹಿರಕಮನ್ತೇನ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಗತಿಂ ಕಥಂ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ, ಅಥಸ್ಸ ಮತ್ಥಕತೋ ಸೇದೋ ಮುಚ್ಚಿ। ಸೋ ಲಜ್ಜಿತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ "ಕಿಲಮಸಿ, ವಙ್ಗೀಸಾ"ತಿ ಆಹ। ಆಮ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಸ್ಸ ಸತ್ತಸ್ಸ ಗತಟ್ಠಾನಂ ಜಾನಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ। ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇ ಜಾನಾಥ, ಕಥೇಥಾತಿ। "ವಙ್ಗೀಸ, ಅಹಂ ಏತಮ್ಪಿ ಜಾನಾಮಿ ಇತೋ ಉತ್ತರಿತರಮ್ಪೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಧಮ್ಮಪದೇ ಇಮಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

"ಚುತಿಂ ಯೋ ವೇದಿ ಸತ್ತಾನಂ, ಉಪಪತ್ತಿಂ ಚ ಸಬ್ಬಸೋ।
ಅಸತ್ತಂ ಸುಗತಂ ಬುದ್ಧಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

"ಯಸ್ಸ ಗತಿಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ದೇವಾ ಗನ್ಧಬ್ಬಮಾನುಸಾ।
ಖೀಣಾಸವಂ ಅರಹನ್ತಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೪೧೯-೪೨೦)।

ತತೋ ವಙ್ಗೀಸೋ ಆಹ - "ಭೋ ಗೋತಮ, ವಿಜ್ಜಾಯ ವಿಜ್ಜಂ ದೇನ್ತಸ್ಸ ನಾಮ ಪರಿಹಾನಿ ನತ್ಥಿ, ಅಹಂ ಅತ್ತನಾ ಜಾನನಕಂ ಮನ್ತಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹೇ ಏತಂ ಮನ್ತಂ ಮಯ್ಹಂ ದೇಥಾ"ತಿ। ವಙ್ಗೀಸ, ನ ಮಯಂ ಮನ್ತೇನ ಮನ್ತಂ ದೇಮ, ಏವಮೇವ ದೇಮಾತಿ। "ಸಾಧು, ಭೋ ಗೋತಮ, ದೇಥ ಮೇ ಮನ್ತ"ನ್ತಿ ಅಪಚಿತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಹತ್ಥಕಚ್ಛಪಕಂ ಕತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಕಿಂ, ವಙ್ಗೀಸ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಮಯೇ ಮಹಗ್ಘಮನ್ತಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಪರಿವಾಸೋ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ? ಹೋತಿ, ಭೋ ಗೋತಮಾತಿ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಮನ್ತೋ ನಿಪ್ಪರಿವಾಸೋತಿ ಸಞ್ಞಂ ಕರೋಸೀತಿ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನಾಮ ಮನ್ತೇಹಿ ಅತಿತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ಆಹ - "ಭೋ ಗೋತಮ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಕಥಿತನಿಯಾಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಭಗವಾ ಆಹ - "ವಙ್ಗೀಸ, ಮಯಂ ಇಮಂ ಮನ್ತಂ ದೇನ್ತಾ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸಮಾನಲಿಙ್ಗಸ್ಸ ದೇಮಾ"ತಿ। ವಙ್ಗೀಸೋ "ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ ಮಯಾ ಇಮಂ ಮನ್ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಆಹ। ತುಮ್ಹೇ ಮಯಿ ಪಬ್ಬಜನ್ತೇ ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿತ್ಥ, ಅಹಂ ಇಮಂ ಮನ್ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಜೇಟ್ಠಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ ತುಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಭದ್ದಕಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮನ್ತತ್ಥಾಯ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿ। ಸತ್ಥಾ "ಮನ್ತಪರಿವಾಸಂ ತಾವ ವಸಾಹೀ"ತಿ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಪಞ್ಞವಾ ಸತ್ತೋ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರಂ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತೋವ ತತ್ಥ ಖಯವಯಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ ।

ತಸ್ಮಿಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ "ಕಾ ನು ಖೋ ವಙ್ಗೀಸಸ್ಸ ಪವತ್ತಿ, ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮ ನ"ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಕಿಂ, ಭೋ ವಙ್ಗೀಸ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಿಪ್ಪಂ ಸಿಕ್ಖಿತ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಆಮ, ಸಿಕ್ಖಿತನ್ತಿ। ತೇನ ಹಿ ಏಹಿ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾತಿ। ಗಚ್ಛಥ ತುಮ್ಹೇ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ಮಯ್ಹಂ ನಿಟ್ಠಿತನ್ತಿ। ಪಠಮಮೇವ ಅಮ್ಹೇಹಿ ತುಯ್ಹಂ ಕಥಿತಂ "ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಅತ್ತಾನಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಆಗತೇ ಮಾಯಾಯ ಆವಟ್ಟೇತೀ"ತಿ। ತ್ವಂ ಹಿ ಇದಾನಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಸಂ ಆಪನ್ನೋ, ಕಿಂ ಮಯಂ ತವ ಸನ್ತಿಕೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಆಗತಮಗ್ಗೇನೇವ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ವಙ್ಗೀಸತ್ಥೇರೋಪಿ ಯಂ ಯಂ ವೇಲಂ ದಸಬಲಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಏಕಂ ಥುತಿಂ ಕರೋನ್ತೋವ ಗಚ್ಛತಿ। ತೇನ ತಂ ಸತ್ಥಾ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪಟಿಭಾನವನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಉಪಸೇನವಙ್ಗನ್ತಪುತ್ತತ್ಥೇರವತ್ಥು

೧೧೩. ಪಞ್ಚಮೇ **ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾನ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಪಾಸಾದಿಕಾನಂ। **ಉಪಸೇನೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ನಾಮಂ। ವಙ್ಗನ್ತಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪನ ಸೋ ಪುತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ **ವಙ್ಗನ್ತಪುತ್ತೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಥೇರೋ ನ ಕೇವಲಂ ಅತ್ತನಾವ ಪಾಸಾದಿಕೋ, ಪರಿಸಾಪಿಸ್ಸ ಪಾಸಾದಿಕಾ, ಇತಿ ಪರಿಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಲದ್ಧನಾಮವಸೇನ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಪನಸ್ಸ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ವಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಮಾನೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತ್ಥು ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ನಾಲಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೇ ಸಾರಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ಉಪಸೇನದಾರಕೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿ। ಸೋ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ಏಕವಸ್ಸಿಕೋ ಹುತ್ವಾ "ಅರಿಯಗಬ್ಭಂ ವಡ್ಢೇಮೀ"ತಿ ಏಕಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸಿ। ಸೋ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಸ್ಸ ಏಕವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇ ಅತ್ತನಾ ದುವಸ್ಸೋ "ದಸಬಲೋ ಮಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತುಸಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ ಆದಾಯ ದಸಬಲಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಆಗತೋ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಕತಿವಸ್ಸೋಸಿ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ? ದುವಸ್ಸೋ ಅಹಂ ಭಗವಾತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಕತಿವಸ್ಸೋತಿ? ಏಕವಸ್ಸೋ ಭಗವಾತಿ। ಕಿನ್ತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಹೋತೀತಿ? ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ ಮೇ ಭಗವಾತಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ "ಅತಿಲಹುಂ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮೋಘಪುರಿಸ, ಬಾಹುಲ್ಲಾಯ ಆವತ್ತೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ವಿಗರಹಿ। ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಾ ಗರಹಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಇಮಿನಾವ ಪುಣ್ಣಚನ್ದಸಸ್ಸಿರಿಕೇನ ಮುಖೇನ ಸತ್ಥಾರಂ ಪರಿಸಮೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಾಧುಕಾರಂ ದಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಂದಿವಸೇಯೇವ ಏಕಂ ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ।

ತತೋ ಯಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ಮಹಾಕುಲತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಪಥವಿಘುಟ್ಠಧಮ್ಮಕಥಿಕೋವ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥಾಯ ಚೇವ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಞಾತಿಕುಲೇಹಿ ಚ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಹೂ ಕುಲದಾರಕಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ। "ಅಹಂ ಆರಞ್ಞಿಕೋ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ಆರಞ್ಞಿಕಾ ಭವಿತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಪಬ್ಬಜಥಾ"ತಿ ತೇರಸ ಧುತಙ್ಗಾನಿ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ "ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವದನ್ತೇ ಪಬ್ಬಾಜೇತಿ। ತೇ ಅತ್ತನೋ ಬಲೇನ ತಂ ತಂ ಧುತಙ್ಗಂ ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತಿ। ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ದಸವಸ್ಸಕಾಲೇ ವಿನಯಂ ಪಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇವ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸಿ। ಏವಂ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ಚಸ್ಸ ಪಞ್ಚಸತಮತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪರಿವಾರಾ ಅಹೇಸುಂ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನಮಹಾವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತೋ "ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಮಾಸಂ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯಿತು"ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಏಕವಿಹಾರೀ ಹೋತಿ। ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋಪಿ "ಯೋ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಸೋ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ದೇಸಾಪೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ಕತಿಕಂ ಅಕಾಸಿ। ತದಾ ಉಪಸೇನತ್ಥೇರೋ "ಭಗವನ್ತಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಜೇತವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಸತ್ಥಾ ಕಥಾಸಮುಟ್ಠಾಪನತ್ಥಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಥೇರಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಮನಾಪಾನಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖು ಪಂಸುಕೂಲಾನೀ"ತಿ। "ನ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಮನಾಪಾನಿ ಪಂಸುಕೂಲಾನೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯೇ ಗಾರವೇನ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಭಾವಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸತ್ಥಾ "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಉಪಸೇನಾ"ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಸಾಧುಕಾರಂ ದತ್ವಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಗುಣಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನ ಇದಂ ವತ್ಥು ಪಾಳಿಯಂ (ಪಾರಾ॰ ೫೬೫) ಆಗತಮೇವ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಅರಿಯಗಣಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಥೇರಂ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ದಬ್ಬತ್ಥೇರವತ್ಥು

೧೧೪. ಛಟ್ಠೇ **ಸೇನಾಸನಪಞ್ಞಾಪಕಾನನ್ತಿ** ಸೇನಾಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇನ್ತಾನಂ। ಥೇರಸ್ಸ ಕಿರ ಸೇನಾಸನಪಞ್ಞಾಪನಕಾಲೇ ಅಟ್ಠಾರಸಸು ಮಹಾವಿಹಾರೇಸು ಅಸಮ್ಮಟ್ಠಂ ಪರಿವೇಣಂ ವಾ ಅಪಟಿಜಗ್ಗಿತಂ ಸೇನಾಸನಂ ವಾ ಅಸೋಧಿತಂ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ವಾ ಅನುಪಟ್ಠಿತಂ ಪಾನೀಯಪರಿಭೋಜನೀಯಂ ವಾ ನಾಹೋಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೇನಾಸನಪಞ್ಞಾಪಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। **ದಬ್ಬೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ। ಮಲ್ಲರಾಜಕುಲೇ ಪನ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ **ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ** ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಞ್ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸೇನಾಸನಪಞ್ಞಾಪಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಬ್ಯಾಕತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲಸ್ಸ ಸಾಸನಸ್ಸ ಓಸಕ್ಕನಕಾಲೇ ಪಬ್ಬಜಿ, ತದಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಪರೇ ಛ ಜನಾತಿ ಸತ್ತ ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇ ಸಾಸನೇ ಅಗಾರವಂ ಕರೋನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಇಧ ಕಿಂ ಕರೋಮ, ಏಕಮನ್ತೇ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಉಚ್ಚಪಬ್ಬತಸಿಖರಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ "ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಬಲಂ ಜಾನನ್ತಾ ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಪಾತೇನ್ತು, ಜೀವಿತೇ ಸಾಲಯಾ ಓತರನ್ತು, ಮಾ ಪಚ್ಛಾನುತಾಪಿನೋ ಅಹುವತ್ಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಏಕಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಪಾತೇತ್ವಾ "ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹೋಥ, ಆವುಸೋ"ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಓವದಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತರುಚಿಯೇಸು ಠಾನೇಸು ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಆರಭಿಂಸು।

ತತ್ರೇಕೋ ಥೇರೋ ಪಞ್ಚಮೇ ದಿವಸೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ "ಮಮ ಕಿಚ್ಚಂ ನಿಪ್ಫನ್ನಂ, ಅಹಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉತ್ತರಕುರುತೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಆಹರಿತ್ವಾ, "ಆವುಸೋ, ಇಮಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಥ , ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಕಿಚ್ಚಂ ಮಮಾಯತ್ತಂ ಹೋತು, ತುಮ್ಹೇ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಕಿಂ ನು ಖೋ ಮಯಂ, ಆವುಸೋ, ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಪಾತೇನ್ತಾ ಏವಂ ಅವೋಚುಮ್ಹಾ "ಯೋ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ, ಸೋ ಭಿಕ್ಖಂ ಆಹರತು, ತೇನ ಆಭತಂ ಸೇಸಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ನತ್ಥಿ, ಆವುಸೋತಿ। ತುಮ್ಹೇ ಅತ್ತನೋ ಪುಬ್ಬಹೇತುನಾ ಲಭಿತ್ಥ, ಮಯಮ್ಪಿ ಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ವಟ್ಟಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಗಚ್ಛಥ ತುಮ್ಹೇತಿ । ಥೇರೋ ತೇ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಫಾಸುಕಟ್ಠಾನೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಗತೋ। ಅಪರೋ ಥೇರೋ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ಪತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ಸುದ್ಧಾವಾಸಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ।

ಇತರೇಪಿ ಥೇರಾ ತತೋ ಚುತಾ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ತೇಸು ತೇಸು ಕುಲೇಸು ನಿಬ್ಬತ್ತಾ। ಏಕೋ ಗನ್ಧಾರರಟ್ಠೇ ತಕ್ಕಸಿಲನಗರೇ ರಾಜಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಏಕೋ ಪಬ್ಬತೇಯ್ಯರಟ್ಠೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾಯ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಏಕೋ ಬಾಹಿಯರಟ್ಠೇ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಏಕೋ ರಾಜಗಹೇ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಅಯಂ ಪನ ದಬ್ಬತ್ಥೇರೋ ಮಲ್ಲರಟ್ಠೇ ಅನುಪಿಯನಗರೇ ಏಕಸ್ಸ ಮಲ್ಲರಞ್ಞೋ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಸ್ಸ ಮಾತಾ ಉಪವಿಜಞ್ಞಕಾಲೇ ಕಾಲಮಕಾಸಿ, ಮತಸರೀರಂ ಸುಸಾನಂ ನೇತ್ವಾ ದಾರುಚಿತಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಅದಂಸು। ತಸ್ಸಾ ಅಗ್ಗಿವೇಗಸನ್ತತ್ತಂ ಉದರಪಟಲಂ ದ್ವೇಧಾ ಅಹೋಸಿ। ದಾರಕೋ ಅತ್ತನೋ ಪುಞ್ಞಬಲೇನ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ದಬ್ಬತ್ಥಮ್ಭೇ ನಿಪತಿ। ತಂ ದಾರಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಯ್ಯಿಕಾಯ ಅದಂಸು। ಸಾ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ ಗಣ್ಹನ್ತೀ ದಬ್ಬತ್ಥಮ್ಭೇ ನಿಪತಿತ್ವಾ ಲದ್ಧಜೀವಿತತ್ತಾ ದಬ್ಬೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಾಸಿ।

ತಸ್ಸ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇ ಸತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವಾರೋ ಮಲ್ಲರಟ್ಠೇ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಅನುಪಿಯನಿಗಮಂ ಪತ್ವಾ ಅನುಪಿಯಮ್ಬವನೇ ವಿಹರತಿ। ದಬ್ಬಕುಮಾರೋ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ದಸ್ಸನೇನೇವ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ "ಅಹಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಯ್ಯಿಕಂ ಆಪುಚ್ಛಿ। ಸಾ "ಸಾಧು, ತಾತಾ"ತಿ ದಬ್ಬಕುಮಾರಂ ಆದಾಯ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಇಮಂ ಕುಮಾರಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಸತ್ಥಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ "ಭಿಕ್ಖು ಇಮಂ ದಾರಕಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ದಬ್ಬಕುಮಾರಂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತೋ ತಚಪಞ್ಚಕಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ।

ಪುಬ್ಬಹೇತುಸಮ್ಪನ್ನೋ ಕತಾಭಿನೀಹಾರೋ ಸತ್ಥೋ ಪಠಮಕೇಸವಟ್ಟಿಯಾ ಓರೋಪಿಯಮಾನಾಯ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ, ದುತಿಯಕೇಸವಟ್ಟಿಯಾ ಓರೋಪಿಯಮಾನಾಯ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲೇ, ತತಿಯಾಯ ಅನಾಗಾಮಿಫಲೇ। ಸಬ್ಬಕೇಸಾನಂ ಪನ ಓರೋಪನಞ್ಚ ಅರಹತ್ತಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ ಚ ಅಪಚ್ಛಾ ಅಪುರೇ ಅಹೋಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಮಲ್ಲರಟ್ಠೇ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ರಾಜಗಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವೇಳುವನೇ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ತತ್ರಾಯಸ್ಮಾ ದಬ್ಬೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ ರಹೋಗತೋ ಅತ್ತನೋ ಕಿಚ್ಚನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಣೇ ಕಾಯಂ ಯೋಜೇತುಕಾಮೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸೇನಾಸನಞ್ಚ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯಂ, ಭತ್ತಾನಿ ಚ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಸೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಸಾಧುಕಾರಂ ದತ್ವಾ ಸೇನಾಸನಪಞ್ಞಾಪಕತ್ತಞ್ಚ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕತ್ತಞ್ಚ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಅಥ ನಂ "ಅಯಂ ದಬ್ಬೋ ದಹರೋವ ಸಮಾನೋ ಮಹನ್ತಟ್ಠಾನೇ ಠಿತೋ"ತಿ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇಯೇವ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸಿ। ಥೇರೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಕಾಲತೋಯೇವ ಪಟ್ಠಾಯ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಾನಂ ಸಬ್ಬಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಚ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ, ಭಿಕ್ಖಞ್ಚ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಉದ್ದಿಸತಿ। ತಸ್ಸ ಸೇನಾಸನಪಞ್ಞಾಪಕಭಾವೋ ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ಪಾಕಟೋ ಅಹೋಸಿ - "ದಬ್ಬೋ ಕಿರ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ ಸಭಾಗಸಭಾಗಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏಕಟ್ಠಾನೇ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ, ದೂರೇಪಿ ಸೇನಾಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿಯೇವ। ಗನ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇ ಇದ್ಧಿಯಾ ನೇತೀತಿ।

ಅಥ ನಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಕಾಲೇಪಿ ವಿಕಾಲೇಪಿ "ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಆವುಸೋ, ಜೀವಕಮ್ಬವನೇ ಸೇನಾಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಹಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಮದ್ದಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಮಿಗದಾಯೇ"ತಿ ಏವಂ ಸೇನಾಸನಂ ಉದ್ದಿಸಾಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಇದ್ಧಿಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋಪಿ ಇದ್ಧಿಯಾ ಮನೋಮಯೇ ಕಾಯೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಏಕೇಕಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಏಕೇಕಂ ಅತ್ತನಾ ಸದಿಸಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ಜಲಮಾನಾಯ ಪುರತೋ ಪುರತೋ ಗನ್ತ್ವಾ "ಅಯಂ ಮಞ್ಚೋ, ಇದಂ ಪೀಠ"ನ್ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಸೇನಾಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಪುನ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಮೇವ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನಿದಂ ವತ್ಥು ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಮೇವ। ಸತ್ಥಾ ಇದಮೇವ ಕಾರಣಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಅರಿಯಗಣಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಥೇರಂ ಸೇನಾಸನಪಞ್ಞಾಪಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಪಿಲಿನ್ದವಚ್ಛತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೧೫. ಸತ್ತಮೇ **ದೇವತಾನಂ ಪಿಯಮನಾಪಾನ**ನ್ತಿ ದೇವತಾನಂ ಪಿಯಾನಞ್ಚೇವ ಮನಾಪಾನಞ್ಚ ಪಿಲಿನ್ದವಚ್ಛತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ಪಞ್ಚಸು ಸೀಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸಗ್ಗಪರಾಯಣಂ ಅಕಾಸಿ। ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಕಿರ ಛಸು ಕಾಮಸಗ್ಗೇಸು ನಿಬ್ಬತ್ತದೇವತಾ ತಸ್ಸೇವ ಓವಾದಂ ಲಭಿತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಅತ್ತನೋ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಕಂ ನು ಖೋ ನಿಸ್ಸಾಯ ಇಮಂ ಸಗ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಲಭಿಮ್ಹಾ"ತಿ ಆವಜ್ಜಮಾನಾ ಇಮಂ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ "ಥೇರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಲದ್ಧಾ"ತಿ ಸಾಯಂಪಾತಂ ಥೇರಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ ದೇವತಾನಂ ಪಿಯಮನಾಪಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। **ಪಿಲಿನ್ದೋ**ತಿ ಪನಸ್ಸ ಗೋತ್ತಂ, **ವಚ್ಛೋ**ತಿ ನಾಮಂ। ತದುಭಯಂ ಸಂಸನ್ದೇತ್ವಾ ಪಿಲಿನ್ದವಚ್ಛೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಮಹಾಭೋಗಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ದೇವತಾನಂ ಪಿಯಮನಾಪಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಪಿಲಿನ್ದವಚ್ಛೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸೋ ಗಿಹೀಹಿಪಿ

ಭಿಕ್ಖೂಹಿಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇನ್ತೋ "ಏಹಿ, ವಸಲ, ಗಚ್ಛ, ವಸಲ, ಆಹರ, ವಸಲ, ಗಣ್ಹ, ವಸಲಾ"ತಿ ವಸಲವಾದೇನೇವ ಸಮುದಾಚರತಿ। ತಂ ಕಥಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ಪುಚ್ಛಿಂಸು - "ಭಗವಾ ಅರಿಯಾ ನಾಮ ಫರುಸವಾಚಾ ನ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ। ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಾನಂ ಪರವಮ್ಭನವಸೇನ ಫರುಸವಾಚಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅಪಿಚ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತರೇ ಆಚಿಣ್ಣವಸೇನ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ। ಭನ್ತೇ, ಪಿಲಿನ್ದವಚ್ಛತ್ಥೇರೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಸಮುಟ್ಠಾಯ ಗಿಹೀಹಿಪಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇನ್ತೋ, "ವಸಲ, ವಸಲಾ"ತಿ ಕಥೇತಿ, ಕಿಮೇತ್ಥ ಕಾರಣಂ ಭಗವಾತಿ। ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಏತಂ ಇದಾನೇವ ಆಚಿಣ್ಣಂ, ಅತೀತೇ ಪನೇಸ ಪಞ್ಚ ಜಾತಿಸತಾನಿ ವಸಲವಾದಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಇಚ್ಚೇಸ ಭವಾಚಿಣ್ಣೇನೇವ ಕಥೇಸಿ, ನ ಫರುಸವಸೇನ। ಅರಿಯಾನಞ್ಹಿ ವೋಹಾರೋ ಫರುಸೋಪಿ ಸಮಾನೋ ಚೇತನಾಯ ಅಫರುಸಭಾವೇನ ಪರಿಸುದ್ಧೋವ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪೇತ್ಥ ಪಾಪಂ ನ ಉಪಲಬ್ಭತೀತಿ ವತ್ವಾ ಧಮ್ಮಪದೇ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

"ಅಕಕ್ಕಸಂ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಂ, ಗಿರಂ ಸಚ್ಚಮುದೀರಯೇ।
ಯಾಯ ನಾಭಿಸಜೇ ಕಞ್ಚಿ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ"ನ್ತಿ॥

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಥೇರೋ ರಾಜಗಹಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸನ್ತೋ ಏಕಂ ಪುರಿಸಂ ಪಿಪ್ಪಲೀನಂ ಭಾಜನಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಅನ್ತೋನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ ತೇ, ವಸಲ, ಭಾಜನೇ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಸಮಣೋ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾತೋವ ಫರುಸಕಥಂ ಕಥೇಸಿ, ಇಮಸ್ಸ ಅನುಚ್ಛವಿಕಮೇವ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ "ಮೂಸಿಕವಚ್ಚಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಾಜನೇ"ತಿ ಆಹ। ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ವಸಲಾತಿ। ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ದಸ್ಸನಂ ವಿಜಹನ್ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಂ ಮೂಸಿಕವಚ್ಚಮೇವ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮಾ ಪಿಪ್ಪಲಿಯೋ ಮೂಸಿಕವಚ್ಚಸದಿಸಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಸಭಾವೋ ನು ಖೋ ನೋ"ತಿ ವೀಮಂಸನ್ತೋ ಹತ್ಥೇನ ಉಪ್ಪೀಳೇಸಿ । ಅಥಸ್ಸ ಉನ್ದೂರವಚ್ಚಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಬಲವದೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ "ಇಮಾಯೇವ ನು ಖೋ ಏವರೂಪಾ, ಉದಾಹು ಸಕಟೇಪೀ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಪಿಪ್ಪಲಿಯೋ ತಾದಿಸಾವ ದಿಸ್ವಾ ಹದಯಂ ಹತ್ಥೇನ ಸನ್ಧಾರೇತ್ವಾ "ಇದಂ ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ, ಮಯಾ ಪಾತೋವ ದಿಟ್ಠಭಿಕ್ಖುಸ್ಸೇತಂ ಕಮ್ಮಂ, ಅದ್ಧಾ ಏಕಂ ಉಪಾಯಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಗತಟ್ಠಾನಂ ಅನುವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಏತಂ ಕಾರಣಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಗತಮಗ್ಗಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಾಯಾಸಿ।

ಅಥೇಕೋ ಪುರಿಸೋ ತಂ ಅತಿವಿಯ ಚಣ್ಡಿಕತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಭೋ ಪುರಿಸ, ತ್ವಂ ಅತಿವಿಯ ಚಣ್ಡಿಕತೋವ ಗಚ್ಛಸಿ, ಕೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಗಚ್ಛಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಭೋ, ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿ, ಮಯ್ಹಂ ಅಯ್ಯೋ ಪಿಲಿನ್ದವಚ್ಛೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತ್ವಂ ಏತದೇವ ಭಾಜನಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪುರತೋ ತಿಟ್ಠ। 'ಕಿಂ ನಾಮೇತಂ, ವಸಲಾ'ತಿ ವುತ್ತಕಾಲೇ ಚ 'ಪಿಪ್ಪಲಿಯೋ, ಭನ್ತೇ'ತಿ ವದ, ಥೇರೋ 'ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ವಸಲಾ'ತಿ ವಕ್ಖತಿ। ಪುನ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಪಿಪ್ಪಲಿಯೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ಸೋ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ಸಬ್ಬಾ ಪಿಪ್ಪಲಿಯೋ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಾ ಅಹೇಸುಂ। ಇದಮೇತ್ತಕಂ ವತ್ಥು। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನ ಸತ್ಥಾ ದೇವತಾನಂ ಪಿಯಮನಾಪಕಾರಣಮೇವ ವತ್ಥುಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರಂ ದೇವತಾನಂ ಪಿಯಮನಾಪಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಬಾಹಿಯದಾರುಚೀರಿಯತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೧೯. ಅಟ್ಠಮೇ **ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾನ**ನ್ತಿ ಖಿಪ್ಪಂ ಅಧಿಗತಅಭಿಞ್ಞಾನಂ ದಾರುಚೀರಿಯತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ಥೇರೋ ಸಂಖಿತ್ತಧಮ್ಮದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ, ಮಗ್ಗಫಲಾನಂ ಪರಿಕಮ್ಮಕಿಚ್ಚಂ ನಾಹೋಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। ಬಾಹಿಯರಟ್ಠೇ ಪನ ಜಾತತ್ತಾ **ಬಾಹಿಯೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಅಪರಭಾಗೇ ದಾರುಚೀರಂ ನಿವಾಸೇಸಿ। ತಸ್ಮಾ **ದಾರುಚೀರಿಯೋ** ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲಸ್ಸ ಸಾಸನಸ್ಸ ಓಸಕ್ಕನಕಾಲೇ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಸೀಲೋ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪತ್ವಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ಸೋ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಲೋಕೇ ವಸಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಬಾಹಿಯರಟ್ಠೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ವಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಘರಾವಾಸಂ ವಸನ್ತೋ "ವೋಹಾರಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸುವಣ್ಣಭೂಮಿಗಮನೀಯಂ ನಾವಂ ಅಭಿರುಹಿ। ನಾವಾ ಇಚ್ಛಿತಂ ದೇಸಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾವ ಸಮುದ್ದಮಜ್ಝೇ ಭಿನ್ನಾ, ಮಹಾಜನೋ ಮಚ್ಛಕಚ್ಛಪಭಕ್ಖೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಯಂ ಪನ ಏಕಂ ದಾರುಖಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಸುಪ್ಪಾರಕಪಟ್ಟನೇ ಉತ್ತಿಣ್ಣೋ ಮನುಸ್ಸಾವಾಸಂ ಪತ್ವಾ "ಅಚೇಲಕನಿಯಾಮೇನ ಮನುಸ್ಸೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ ಅಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ಏಕಂ ಮಹಾತಳಾಕಾ ಸೇವಾಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸರೀರಂ ವೇಠೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಪತಿತಂ ಏಕಂ ಕಪಾಲಂ ಆದಾಯ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಪಾವಿಸಿ।

ಮನುಸ್ಸಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸುಂ - "ಸಚೇ ಲೋಕೇ ಅರಹನ್ತಾ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ಏವಂವಿಧೇಹಿ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಯ್ಯೋ ಉಕ್ಕಟ್ಠಭಾವೇನ ವತ್ಥಂ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಉದಾಹು ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾ"ತಿ ವೀಮಂಸನ್ತಾ ನಾನಾದಿಸಾಹಿ ವತ್ಥಾನಿ ಆಹರಿಂಸು। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಚಾಹಂ ನ ಇಮಿನಾ ನಿಯಾಮೇನ ಆಗಮಿಸ್ಸಂ, ನ ಮೇ ಏತೇ ಪಸೀದೇಯ್ಯುಂ, ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ ಇಮೇ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಜೀವಿಕುಪಾಯಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವತ್ಥಾನಿ ನ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಪಸನ್ನಾ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರಂ ಕರಿಂಸು। ಸೋಪಿ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಅವಿದೂರಟ್ಠಾನೇ ದೇವಕುಲಂ ಗತೋ। ಮಹಾಜನೋ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ದೇವಕುಲಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮೇ ಮಯ್ಹಂ ಸೇವಾಲೇ ನಿವಾಸನಮತ್ತೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಏವಂವಿಧಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಏತೇಸಂ ಮಯಾ ಉಕ್ಕಟ್ಠೇನೇವ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಸಲ್ಲಹುಕಾನಿ ರುಕ್ಖಫಲಕಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ವಾಕೇಸು ಆವುಣಿತ್ವಾ ಚೀರಂ ಕತ್ವಾ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತೋ ವಸಿ।

ಅಥ ಯೋ ಸೋ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಸತ್ತಸು ಜನೇಸು ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇಸು ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸುದ್ಧಾವಾಸಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಸೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಸಮನನ್ತರಮೇವ ಅತ್ತನೋ ಬ್ರಹ್ಮಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಆಗತಟ್ಠಾನಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಸತ್ತನ್ನಂ ಜನಾನಂ ಪಬ್ಬತಂ ಆರುಯ್ಹ ಸಮಣಧಮ್ಮಕರಣಟ್ಠಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಸೇಸಾನಂ ಛನ್ನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಏಕಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಭಾವಂ ಇತರೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಕಾಮಾವಚರದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಕಾಲಾನುಕಾಲಂ ತೇ ಪಞ್ಚ ಜನೇ ಆವಜ್ಜೇತಿ । ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಕಾಲೇ "ಕಹಂ ನು ಖೋ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ದಾರುಚೀರಿಯಂ ಸುಪ್ಪಾರಕಪಟ್ಟನಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಕುಹನಕಮ್ಮೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ನಟ್ಠೋ ವತಾಯಂ ಬಾಲೋ, ಪುಬ್ಬೇ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅತಿಉಕ್ಕಟ್ಠಭಾವೇನ ಅರಹತಾಪಿ ಆಭತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಉದರತ್ಥಾಯ ಅನರಹಾವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಟಿಜಾನಿತ್ವಾ ಲೋಕಂ ವಞ್ಚೇನ್ತೋ ವಿಚರತಿ, ದಸಬಲಸ್ಸ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತಭಾವಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಗಚ್ಛಾಮಿ ನಂ ಸಂವೇಜೇತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇಮೀ"ತಿ ತಂಖಣಂಯೇವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕತೋ ಸುಪ್ಪಾರಕಪಟ್ಟನೇ ರತ್ತಿಭಾಗಸಮನನ್ತರೇ ದಾರುಚೀರಿಯಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

ಸೋ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ಓಭಾಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ "ಕೇ ತುಮ್ಹೇ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಅಹಂ ತುಯ್ಹಂ ಪೋರಾಣಕಸಹಾಯೋ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ಪತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಸಬ್ಬಜೇಟ್ಠಕೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ತುಮ್ಹೇ ಪಞ್ಚ ಜನಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ। ಸ್ವಾಹಂ ತಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಕುಹನಕಮ್ಮೇನ ಜೀವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ದಮೇತುಂ ಆಗತೋತಿ ವತ್ವಾ ಇದಂ ಕಾರಣಮಾಹ - "ನ ಖೋ ತ್ವಂ, ಬಾಹಿಯ ಅರಹಾ, ನಪಿ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ, ಸಾಪಿ ತೇ ಪಟಿಪದಾ ನತ್ಥಿ, ಯಾಯ ತ್ವಂ ಅರಹಾ ವಾ ಅಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಂ ವಾ ಸಮಾಪನ್ನೋ"ತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಸತ್ಥು ಉಪ್ಪನ್ನಭಾವಂ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಸನಭಾವಞ್ಚ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ “ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛಾಹೀ”ತಿ ತಂ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಮೇವ ಅಗಮಾಸಿ।

ದಾರುಚೀರಿಯೋ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಂವೇಜಿತೋ “ಮೋಕ್ಖಮಗ್ಗಂ ಗವೇಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವೀಸಯೋಜನಸತಂ ಮಗ್ಗಂ ಏಕರತ್ತಿವಾಸೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠಂ ಅನ್ತರಘರೇ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಪಾದೇಸು ನಿಪತಿತ್ವಾ “ದೇಸೇತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ, ದೇಸೇತು ಸುಗತೋ ಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ ಯಾವತತಿಯಂ ಯಾಚಿ। ಸತ್ಥಾ “ಏತ್ತಾವತಾ ಬಾಹಿಯಸ್ಸ ಞಾಣಂ ಪರಿಪಾಕಂ ಗತ”ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ “ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಬಾಹಿಯ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠಮತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ (ಉದಾ॰ ೧೦) ಇಮಿನಾ ಓವಾದೇನ ಓವದಿ । ಸೋಪಿ ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅನ್ತರವೀಥಿಯಂ ಠಿತೋವ ದೇಸನಾನುಸಾರೇನ ಞಾಣಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ।

ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಕಿಚ್ಚಂ ಮತ್ಥಕಪ್ಪತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಅಪರಿಪುಣ್ಣಪತ್ತಚೀವರತಾಯ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ಸಙ್ಕಾರಟ್ಠಾನತೋ ಚೋಳಕ್ಖಣ್ಡಾನಿ ಸಂಕಡ್ಢತಿ। ಅಥ ನಂ ಪುಬ್ಬವೇರಿಕೋ ಅಮನುಸ್ಸೋ ಏಕಿಸ್ಸಾ ತರುಣವಚ್ಛಾಯ ಗಾವಿಯಾ ಸರೀರೇ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಸಾವತ್ಥಿತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ಅನ್ತರವೀಥಿಯಂ ಬಾಹಿಯಂ ಸಙ್ಕಾರಟ್ಠಾನೇ ಪತಿತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಗಣ್ಹಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಹಿಯಸ್ಸ ದಾರುಚೀರಿಯಸ್ಸ ಸರೀರ”ನ್ತಿ ನೀಹರಾಪೇತ್ವಾ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಚಾತುಮಹಾಪಥೇ ಚೇತಿಯಂ ಕಾರಾಪೇಸಿ। ತತೋ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ - “ತಥಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಬಾಹಿಯಸ್ಸ ಸರೀರಜ್ಝಾಪನಕಿಚ್ಚಂ ಕಾರೇಸಿ, ಧಾತುಯೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಚೇತಿಯಂ ಕಾರೇಸಿ, ಕತರಮಗ್ಗೋ ನು ಖೋ ತೇನ ಸಚ್ಛಿಕತೋ, ಸಾಮಣೇರೋ ನು ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನು ಖೋ”ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದಯಿಂಸು । ಸತ್ಥಾ ತಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ “ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಹಿಯೋ”ತಿ ಉಪರಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಭಾವಂ ಪಕಾಸೇಸಿ। ಪುನ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ “ನ ಚ ಸತ್ಥಾರಾ ಬಾಹಿಯಸ್ಸ ಬಹು ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ, ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋತಿ ಚ ವದೇತಿ। ಕಿಂ ನಾಮೇತ”ನ್ತಿ? ಸತ್ಥಾ “ಧಮ್ಮೋ ಮನ್ದೋ ಬಹೂತಿ ಅಕಾರಣಂ, ವಿಸಪೀತಕಸ್ಸ ಅಗದೋ ವಿಯ ಚೇಸೋ”ತಿ ವತ್ವಾ ಧಮ್ಮಪದೇ ಗಾಥಮಾಹ -

“ಸಹಸ್ಸಮಪಿ ಚೇ ಗಾಥಾ, ಅನತ್ಥಪದಸಂಹಿತಾ।
ಏಕಂ ಗಾಥಾಪದಂ ಸೇಯ್ಯೋ, ಯಂ ಸುತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಮತೀ”ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೧೦೦)।

ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಮತಪಾನಂ ಪಿವಿಂಸು। ಇದಞ್ಚ ಪನ ಬಾಹಿಯತ್ಥೇರಸ್ಸ ವತ್ಥು ಸುತ್ತೇ (ಉದಾ॰ ೧೦) ಆಗತತ್ತಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ನ ಕಥಿತಂ। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಬಾಹಿಯತ್ಥೇರಂ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೧೭. ನವಮೇ **ಚಿತ್ತಕಥಿಕಾನ**ನ್ತಿ ವಿಚಿತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತಾನಂ। ಥೇರೋ ಕಿರ ಏಕಸ್ಸಪಿ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಬಹೂಹಿ ಉಪಮಾಹಿ ಚ ಕಾರಣೇಹಿ ಚ ಮಣ್ಡಯಿತ್ವಾ ಬೋಧೇನ್ತೋ ಕಥೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಚಿತ್ತಕಥಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಚಿತ್ತಕಥಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಸಾಸನೋಸಕ್ಕನಕಾಲೇ ಸತ್ತನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೋ ಹುತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕೇ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಅಪರಿಹೀನಸೀಲೋ ತತೋ ಚುತೋ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಮಾನೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥು ಕಾಲೇ ರಾಜಗಹೇ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಕುಲದಾರಿಕಾಯ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ

ಉಪ್ಪನ್ನೋ। ಸಾ ಚ ಪಠಮಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅಲಭಮಾನಾ ಕುಲಘರಂ ಗತಾ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಮ್ಪಿ ಅಜಾನನ್ತೀ ಸಾಮಿಕಂ ಆರಾಧೇತ್ವಾ ತೇನ ಅನುಞ್ಞಾತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀಸು ಪಬ್ಬಜಿತಾ। ತಸ್ಸಾ ಗಬ್ಭನಿಮಿತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ದೇವದತ್ತಂ ಪುಚ್ಛಿಂಸು, ಸೋ "ಅಸ್ಸಮಣೀ"ತಿ ಆಹ। ದಸಬಲಂ ಪುಚ್ಛಿಂಸು, ಸತ್ಥಾ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರಂ ಪಟಿಚ್ಚಾಪೇಸಿ। ಥೇರೋ ಸಾವತ್ಥಿನಗರವಾಸೀನಿ ಕುಲಾನಿ ವಿಸಾಖಞ್ಚ ಉಪಾಸಿಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಸೋಧೇನ್ತೋ "ಪುರೇ ಲದ್ಧೋ ಗಬ್ಭೋ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಅರೋಗಾ"ತಿ ಆಹ। ಸತ್ಥಾ "ಸುವಿನಿಚ್ಛಿತಂ ಅಧಿಕರಣ"ನ್ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಸಾಧುಕಾರಂ ಅದಾಸಿ।

ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಸುವಣ್ಣಬಿಮ್ಬಸದಿಸಂ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿ। ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿಕೋಸಲೋ ಪೋಸಾಪೇಸಿ, ಕಸ್ಸಪೋತಿ ಚಸ್ಸ ನಾಮಂ ಕತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ನೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಕುಮಾರಕಾಲೇ ಪನ ಪಬ್ಬಜಿತತ್ತಾ ಭಗವತಾ "ಕಸ್ಸಪಂ ಪಕ್ಕೋಸಥ, ಇದಂ ಫಲಂ ವಾ ಖಾದನೀಯಂ ವಾ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ದೇಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಕತರಕಸ್ಸಪಸ್ಸಾತಿ। ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪಸ್ಸಾ"ತಿ ಏವಂ ಗಹಿತನಾಮತ್ತಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವುಡ್ಢಕಾಲೇಪಿ **ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋ**ತ್ವೇವ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಪಿಚ ರಞ್ಞೋ ಪೋಸಾವನಿಕಪುತ್ತತ್ತಾಪಿ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋತಿ ತಂ ಸಞ್ಜಾನಿಂಸು।

ಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಚೇವ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಬುದ್ಧವಚನಞ್ಚ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಅಥ ಸೋ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕೇ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ಪತ್ವಾ ಸುದ್ಧಾವಾಸೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸಹಾಯಕೋ ಮೇ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಿಲಮತಿ, ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ನಯಮುಖಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಮಗ್ಗಫಲಪತ್ತಿಯಾ ಉಪಾಯಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಠಿತೋವ ಪಞ್ಚದಸ ಪಞ್ಹೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ರತ್ತಿಭಾಗಸಮನನ್ತರೇ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ಅನ್ಧವನೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಥೇರೋ ಆಲೋಕಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕೋ ಏತ್ಥಾ"ತಿ ಆಹ। "ಅಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ಪತ್ವಾ ಸುದ್ಧಾವಾಸೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಬ್ರಹ್ಮಾ"ತಿ ಆಹ। ಕೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಆಗತತ್ಥಾತಿ? ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಅತ್ತನೋ ಆಗತಕಾರಣಂ ದೀಪೇತುಂ ತೇ ಪಞ್ಹೇ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ "ತ್ವಂ ಇಮೇ ಪಞ್ಹೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅರುಣೇ ಉಟ್ಠಿತೇ ತಥಾಗತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛ, ಠಪೇತ್ವಾ ಹಿ ತಥಾಗತಂ ಅಞ್ಞೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಹೇ ಕಥೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಮೇವ ಗತೋ।

ಥೇರೋಪಿ ಪುನದಿವಸೇ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಕಥಿತನಿಯಾಮೇನೇವ ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛಿ। ಸತ್ಥಾ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ಪಞ್ಹೇ ಕಥೇಸಿ। ಥೇರೋ ಸತ್ಥಾರಾ ಕಥಿತನಿಯಾಮೇನೇವ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅನ್ಧವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಗಬ್ಭಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚತುನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಬಹುಕಾಹಿ ಉಪಮಾಹಿ ಚ ಕಾರಣೇಹಿ ಚ ಮಣ್ಡೇತ್ವಾ ಚಿತ್ತಕಥಮೇವ ಕಥೇತಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಪಾಯಾಸಿರಞ್ಞೋ ಪಞ್ಚದಸಹಿ ಪಞ್ಹೇಹಿ ಪಟಿಮಣ್ಡೇತ್ವಾ ಸುತ್ತನ್ತೇ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೪೦೬ ಆದಯೋ) ದೇಸಿತೇ ತಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಚಿತ್ತಕಥಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿತತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೧೮. ದಸಮೇ **ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಪತ್ವಾ ಠಿತಾನಂ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿತತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಯಂ ಹಿ ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಸು ಚಿಣ್ಣವಸಿಭಾವೇನ ಅಭಿಞ್ಞಾತೇ ಅಭಿಞ್ಞಾತೇ ಮಹಾಸಾವಕೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ದಸಬಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಸುಯೇವ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ। ಇತಿ ಇಮಿನಾ ಚಿಣ್ಣವಸಿಭಾವೇನ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಮಹಾಭೋಗಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ

ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಕೋಟ್ಠಿತಮಾಣವೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿ। ಸೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಸು ಚಿಣ್ಣವಸೀ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಸುಯೇವ ಪುಚ್ಛತಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಮಹಾವೇದಲ್ಲಸುತ್ತಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೪೯ ಆದಯೋ) ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ತತಿಯವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೧೪. ಏತದಗ್ಗವಗ್ಗೋ

(೧೪) ೪. ಚತುತ್ಥಏತದಗ್ಗವಗ್ಗೋ

ಆನನ್ದತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೧೯-೨೨೩. ಚತುತ್ಥಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಬಹುಸ್ಸುತಾನ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಅಞ್ಞೇಪಿ ಥೇರಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಸತಿಮನ್ತಾ ಗತಿಮನ್ತಾ ಧಿತಿಮನ್ತಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಾ ಚ ಅತ್ಥಿ। ಅಯಂ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಪರಿಯತ್ತಿಯಂ ಠತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿ। ತಸ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। ಇಮಸ್ಸೇವ ಚ ಥೇರಸ್ಸ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಧಾರಣಕಸತಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಬಲವತರಾ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ **ಸತಿಮನ್ತಾನಂ** ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। ಅಯಮೇವ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಏಕಪದೇ ಠತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿ ಪದಸಹಸ್ಸಾನಿ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಾ ಕಥಿತನಿಯಾಮೇನೇವ ಸಬ್ಬಪದಾನಿ ಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಮಾ **ಗತಿಮನ್ತಾನಂ** ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। ತಸ್ಸೇವ ಚಾಯಸ್ಮತೋ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹನವೀರಿಯಂ ಸಜ್ಝಾಯನವೀರಿಯಞ್ಚ ಧಾರಣವೀರಿಯಞ್ಚ ಸತ್ಥು ಉಪಟ್ಠಾನವೀರಿಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಅಸದಿಸಂ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ **ಧಿತಿಮನ್ತಾನಂ** ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। ತಥಾಗತಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋ ಚೇಸ ನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಉಪಟ್ಠಾಕಭಿಕ್ಖೂನಂ ಉಪಟ್ಠಾನಾಕಾರೇನ ಉಪಟ್ಠಹಿ, ಅಞ್ಞೇ ಹಿ ತಥಾಗತಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಾ ನ ಚಿರಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಂಸು, ನ ಚ ಬುದ್ಧಾನಂ ಮನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಹಿಂಸು। ಅಯಂ ಥೇರೋ ಪನ ಉಪಟ್ಠಾಕಟ್ಠಾನಂ ಲದ್ಧದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹುತ್ವಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಹಿ। ತಸ್ಮಾ **ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ** ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಇತೋ ಕಿರ ಸತಸಹಸ್ಸಮತ್ಥಕೇ ಕಪ್ಪೇ ಪದುಮುತ್ತರೋ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತಸ್ಸ ಹಂಸವತೀ ನಾಮ ನಗರಂ ಅಹೋಸಿ, ನನ್ದೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ಪಿತಾ, ಸುಮೇಧಾ ನಾಮ ದೇವೀ ಮಾತಾ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಉತ್ತರಕುಮಾರೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಜಾತದಿವಸೇ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪಧಾನಮನುಯುತ್ತೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ "ಅನೇಕಜಾತಿಸಂಸಾರ"ನ್ತಿ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಬೋಧಿಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ "ಪಥವಿಯಂ ಠಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಾದಂ ಅಭಿನೀಹರಿ। ಅಥ ಪಥವಿಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಪ್ಪಮಾಣಂ ಪದುಮಂ ಉಟ್ಠಾಸಿ। ತದುಪಾದಾಯ ಭಗವಾ ಪದುಮುತ್ತರೋತೇವ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ತಸ್ಸ ದೇವಲೋ ಚ ಸುಜಾತೋ ಚ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಅಹೇಸುಂ , ಅಮಿತಾ ಚ ಅಸಮಾ ಚ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಿಕಾ, ಸುಮನೋ ನಾಮ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ। ಪದುಮುತ್ತರೋ ಭಗವಾ ಪಿತು ಸಙ್ಗಹಂ ಕುರುಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೋ ಹಂಸವತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ವಸತಿ।

ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ ಪನಸ್ಸ ಸುಮನಕುಮಾರೋ ನಾಮ। ತಸ್ಸ ರಾಜಾ ಹಂಸವತಿತೋ ವೀಸಯೋಜನಸತೇ ಭೋಗಗಾಮಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಕದಾಚಿ ಕದಾಚಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಿತರಞ್ಚ ಸತ್ಥಾರಞ್ಚ ಪಸ್ಸತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಪಚ್ಚನ್ತೋ ಕುಪಿತೋ ಸುಮನೋ ರಞ್ಞೋ ಪೇಸೇಸಿ। ರಾಜಾ "ತ್ವಂ ಮಯಾ ತತ್ಥ ಕಸ್ಮಾ ಠಪಿತೋ"ತಿ ಪಟಿಪೇಸೇಸಿ। ಸೋ ಚೋರೇ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ "ಉಪಸನ್ತೋ, ದೇವ,

ಜನಪದೋ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಪೇಸೇಸಿ। ರಾಜಾ ತುಟ್ಠೋ "ಸೀಘಂ ಮಮ ಪುತ್ತೋ ಆಗಚ್ಛತೂ"ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಸ ಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ಅಮಚ್ಚಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಮನ್ತೇಸಿ - "ಮಯ್ಹಂ ಪಿತಾ ತುಟ್ಠೋ ಸಚೇ ಮೇ ವರಂ ದೇತಿ, ಕಿಂ ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ? ಅಥ ನಂ ಏಕಚ್ಚೇ "ಹತ್ಥಿಂ ಗಣ್ಹಥ, ಅಸ್ಸಂ ಗಣ್ಹಥ, ಜನಪದಂ ಗಣ್ಹಥ, ಸತ್ತ ರತನಾನಿ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಅಪರೇ "ತುಮ್ಹೇ ಪಥವಿಸ್ಸರಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಧನಂ ದುಲ್ಲಭಂ, ಲದ್ಧಮ್ಪಿ ಚೇತಂ ಸಬ್ಬಂ ಪಹಾಯ ಗಮನೀಯಂ, ಪುಞ್ಞಮೇವ ಏಕಂ ಆದಾಯ ಗಮನೀಯಂ। ತಸ್ಮಾ ದೇವೇ ವರಂ ದದಮಾನೇ ತೇಮಾಸಂ ಪದುಮುತ್ತರಭಗವನ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾತುಂ ವರಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಸೋ "ತುಮ್ಹೇ ಮಯ್ಹಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾ, ನ ಮೇತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅತ್ಥಿ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಪನ ಉಪ್ಪಾದಿತಂ, ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿತರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಿತರಾ ಆಲಿಙ್ಗೇತ್ವಾ ಮತ್ಥಕೇ ಚುಮ್ಬೇತ್ವಾ "ವರಂ ತೇ ಪುತ್ತ ದೇಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಭಗವನ್ತಂ ತೇಮಾಸಂ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋ ಜೀವಿತಂ ಅವಞ್ಝಂ ಕಾತುಂ, ಇಮಂ ಮೇ ದೇವ ವರಂ ದೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ನ ಸಕ್ಕಾ, ತಾತ, ಅಞ್ಞಂ ವರೇಹೀತಿ। ದೇವ, ಖತ್ತಿಯಾನಂ ನಾಮ ದ್ವೇ ಕಥಾ ನತ್ಥಿ, ಏತದೇವ ಮೇ ವರಂ ದೇಹಿ, ನ ಮಮ ಅಞ್ಞೇನ ಅತ್ಥೋತಿ। ತಾತ, ಬುದ್ಧಾನಂ ನಾಮ ಚಿತ್ತಂ ದುಜ್ಜಾನಂ, ಸಚೇ ಭಗವಾ ನ ಇಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ಮಯಾ ದಿನ್ನೇಪಿ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ? "ಸಾಧು, ದೇವ, ಅಹಂ ಭಗವತೋ ಚಿತ್ತಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಿಹಾರಂ ಗತೋ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಭಗವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಮಣ್ಡಲಮಾಳೇ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇ ನಂ ಆಹಂಸು - "ರಾಜಪುತ್ತ, ಕಸ್ಮಾ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ? ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ, ದಸ್ಸೇಥ ಮೇ ಭಗವನ್ತನ್ತಿ। ನ ಮಯಂ, ರಾಜಪುತ್ತ, ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಕ್ಖಣೇ ಸತ್ಥಾರಂ ದಟ್ಠುಂ ಲಭಾಮಾತಿ। ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಲಭತೀತಿ? ಸುಮನತ್ಥೇರೋ ನಾಮ ರಾಜಪುತ್ತಾತಿ। ಸೋ "ಕುಹಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಥೇರೋ"ತಿ? ಥೇರಸ್ಸ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ, ದಸ್ಸೇಥ ಮೇ ಭಗವನ್ತ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಆಪೋಕಸಿಣಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಉದಕಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಪಥವಿಯಂ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಗನ್ಧಕುಟಿಯಂಯೇವ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ನಂ ಭಗವಾ "ಸುಮನ ಕಸ್ಮಾ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಪುತ್ತೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಆಗತೋತಿ। ತೇನ ಹಿ ಭಿಕ್ಖು ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಹೀತಿ। ಪುನ ಥೇರೋ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಬುದ್ಧಾಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಬಹಿಪರಿವೇಣೇ ಪಾತುಭವಿತ್ವಾ ಪರಿವೇಣೇ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸಿ। ರಾಜಕುಮಾರೋ ಇಮಾನಿ ದ್ವೇ ಅಚ್ಛರಿಯಾಕಾರಾನಿ ದಿಸ್ವಾ "ಮಹನ್ತೋ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ।

ಭಗವಾಪಿ ಗನ್ಧಕುಟಿತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ರಾಜಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಅಕಾಸಿ। "ಕದಾ ಆಗತೋಸಿ ರಾಜಪುತ್ತಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ, "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇಸು ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪವಿಟ್ಠೇಸು, ಭಿಕ್ಖೂ ಪನ 'ನ ಮಯಂ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಕ್ಖಣೇ ಭಗವನ್ತಂ ದಟ್ಠುಂ ಲಭಾಮಾ'ತಿ ಮಂ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಪಾಹೇಸುಂ। ಥೇರೋ ಪನ ಏಕವಚನೇನೇವ ದಸ್ಸೇತಿ, ಥೇರೋ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಾಸನೇ ವಲ್ಲಭೋ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ। ಆಮ ರಾಜಕುಮಾರ, ವಲ್ಲಭೋ ಏಸ ಭಿಕ್ಖು ಮಯ್ಹಂ ಸಾಸನೇತಿ। ಭನ್ತೇ, ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನೇ ಕಿಂ ಕತ್ವಾ ವಲ್ಲಭಾ ಹೋನ್ತೀತಿ? ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸೀಲಂ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಕುಮಾರಾತಿ। ಭಗವಾ ಅಹಂ ಥೇರೋ ವಿಯ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ವಲ್ಲಭೋ ಹೋತುಕಾಮೋ, ಸ್ವೇ ಮಯ್ಹಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಅಧಿವಾಸೇಥಾತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ । ರಾಜಕುಮಾರೋ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಖನ್ಧಾವಾರಭತ್ತಂ ನಾಮ ಅದಾಸಿ।

ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ, ಭನ್ತೇ, ಮಯಾ ಪಿತು ಸನ್ತಿಕಾ ತೇಮಾಸಂ ಅನ್ತೋವಸ್ಸಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಟಿಜಗ್ಗನವರೋ ಲದ್ಧೋ, ತೇಮಾಸಂ ಮೇ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಅಧಿವಾಸೇಥಾತಿ। ಭಗವಾ "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ತತ್ಥ ಗತೇನ ಅತ್ಥೋ"ತಿ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಅತ್ಥೀ"ತಿ ದಿಸ್ವಾ "ಸುಞ್ಞಾಗಾರೇ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಥಾಗತಾ ಅಭಿರಮನ್ತೀ"ತಿ ಆಹ। ಕುಮಾರೋ "ಅಞ್ಞಾತಂ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞಾತಂ ಸುಗತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಮತರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಕಾರೇಮಿ, ಮಯಾ ಪೇಸಿತೇ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಪಿತು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ದಿನ್ನಾ ಮೇ, ದೇವ, ಭಗವತಾ ಪಟಿಞ್ಞಾ, ಮಯಾ

ಪಹಿತೇ ಭಗವನ್ತಂ ಪೇಸೇಯ್ಯಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಿತರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಯೋಜನೇ ಯೋಜನೇ ವಿಹಾರಂ ಕಾರೇನ್ತೋ ವೀಸಯೋಜನಸತಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಗತೋ। ಗನ್ತ್ವಾ ಚ ಅತ್ತನೋ ನಗರೇ ವಿಹಾರಟ್ಠಾನಂ ವಿಚಿನನ್ತೋ ಸೋಭನನಾಮಸ್ಸ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಸ್ಸ ಉಯ್ಯಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸೇನ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಕಾರೇಸಿ। ತತ್ಥ ಭಗವತೋ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಸೇಸಭಿಕ್ಖೂನಞ್ಚ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನತ್ಥಾಯ ಕುಟಿಲೇಣಮಣ್ಡಪೇ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪಾಕಾರಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಞ್ಚ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಪಿತು ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇಸಿ – "ನಿಟ್ಠಿತಂ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಚ್ಚಂ, ಸತ್ಥಾರಂ ಪಹಿಣಥಾ"ತಿ।

ರಾಜಾ ಭಗವನ್ತಂ ಭೋಜೇತ್ವಾ "ಭಗವಾ ಸುಮನಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗಮನಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಪರಿವುತೋ ಯೋಜನೇ ಯೋಜನೇ ವಿಹಾರೇಸು ವಸಮಾನೋ ಅಗಮಾಸಿ। ಕುಮಾರೋ "ಸತ್ಥಾ ಆಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಯೋಜನಂ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜಯಮಾನೋ ವಿಹಾರಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ –

"ಸತಸಹಸ್ಸೇನ ಮೇ ಕೀತಂ, ಸತಸಹಸ್ಸೇನ ಮಾಪಿತಂ।
ಸೋಭನಂ ನಾಮ ಉಯ್ಯಾನಂ, ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹ ಮಹಾಮುನೀ"ತಿ॥ –

ವಿಹಾರಂ ನಿಯ್ಯಾದೇಸಿ। ಸೋ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾದಿವಸೇ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತದಾರೇ ಚ ಅಮಚ್ಚೇ ಚ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಆಹ – "ಸತ್ಥಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕಂ ದೂರತೋವ ಆಗತೋ, ಬುದ್ಧಾ ಚ ನಾಮ ಧಮ್ಮಗರುಕಾ ನ ಆಮಿಸಚಕ್ಖುಕಾ । ತಸ್ಮಾ ಅಹಂ ಇಮಂ ತೇಮಾಸಂ ದ್ವೇ ಸಾಟಕೇ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ದಸ ಸೀಲಾನಿ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಇಧೇವ ವಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹೇ ಖೀಣಾಸವಸತಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಇಮಿನಾವ ನೀಹಾರೇನ ತೇಮಾಸಂ ದಾನಂ ದದೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ।

ಸೋ ಸುಮನತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಸಭಾಗೇಯೇವ ಠಾನೇ ವಸನ್ತೋ ಯಂ ಥೇರೋ ಭಗವತೋ ವತ್ತಂ ಕರೋತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಏಕನ್ತವಲ್ಲಭೋ ಏಸ ಥೇರೋ, ಏತಸ್ಸೇವ ಮೇ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಕಟ್ಠಾಯ ಪವಾರಣಾಯ ಗಾಮಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ತಿಚೀವರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಯದೇತಂ ಮಯಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಖನ್ಧಾವಾರದಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪುಞ್ಞಂ ಕತಂ, ತಂ ನೇವ ಸಕ್ಕಸಮ್ಪತ್ತಿಂ, ನ ಮಾರಬ್ರಹ್ಮಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪತ್ಥಯನ್ತೇನ, ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪನ ಉಪಟ್ಠಾಕಭಾವಂ ಪತ್ಥೇನ್ತೇನ ಕತಂ। ತಸ್ಮಾ ಅಹಮ್ಪಿ ಭಗವಾ ಅನಾಗತೇ ಸುಮನತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಹೋಮೀ"ತಿ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ವನ್ದಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಕುಮಾರೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ "ಬುದ್ಧಾ ಚ ನಾಮ ಅದ್ವೇಜ್ಝಕಥಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಗೋತಮಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ।

ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರತೋ ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ಉತ್ತರಿಸಾಟಕಂ ದತ್ವಾ ಪೂಜಂ ಅಕಾಸಿ। ಪುನ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ ಉಪರಿಪಾಸಾದವರಗತೋ ಗನ್ಧಮಾದನತೋ ಆಕಾಸೇನ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ಅಟ್ಠ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ದಿಸ್ವಾ ನಿಮನ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಭೋಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಮಙ್ಗಲಉಯ್ಯಾನೇ ತೇಸಂ ಅಟ್ಠ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯೋ ಕಾರೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ನಿಸೀದನತ್ಥಾಯ ಅತ್ತನೋ ನಿವೇಸನೇ ಅಟ್ಠ ಸಬ್ಬರತನಮಯಾನಿ ಪೀಠಾನಿ ಚೇವ ಮಣಿಆಧಾರಕೇ ಚ ಪಟಿಯಾದೇತ್ವಾ ದಸ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಅಕಾಸಿ। ಏತಾನಿ ಪಾಕಟಟ್ಠಾನಾನಿ।

ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಪನ ದಾನಂ ದದಮಾನೋವ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ತುಸಿತಪುರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮಿತೋದನಸಕ್ಕಸ್ಸ ಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇವ ಞಾತಕೇ ಆನನ್ದಿತೇ ಪಮುದಿತೇ ಕರೋನ್ತೋ ಜಾತೋತಿ ಆನನ್ದೋತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಕತಾಭಿನಿಕ್ಖಮನೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪತ್ವಾ ಪಠಮಗಮನೇನ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ

ತತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಭಗವತಿ ಭಗವತೋ ಪರಿವಾರತ್ಥಂ ರಾಜಕುಮಾರೇಸು ಪಬ್ಬಜನ್ತೇಸು ಭದ್ದಿಯಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಆಯಸ್ಮತೋ ಪುಣ್ಣಸ್ಸ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವತೋ ಪಠಮಬೋಧಿಯಂ ವೀಸತಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಅನಿಬದ್ಧಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಾ ಅಹೇಸುಂ। ಏಕದಾ ನಾಗಸಮಾಲೋ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಚರಿ ಏಕದಾ ನಾಗಿತೋ, ಏಕದಾ ಉಪವಾನೋ, ಏಕದಾ ಸುನಕ್ಖತ್ತೋ, ಏಕದಾ ಚುನ್ದೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ , ಏಕದಾ ಸಾಗತೋ, ಏಕದಾ ರಾಧೋ, ಏಕದಾ ಮೇಘಿಯೋ। ತತ್ಥ ಏಕದಾ ಭಗವಾ ನಾಗಸಮಾಲತ್ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ದ್ವೇಧಾಪಥಂ ಪತ್ತೋ। ಥೇರೋ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ "ಭಗವಾ ಅಹಂ ಇಮಿನಾ ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ಭಗವಾ "ಏಹಿ ಭಿಕ್ಖು, ಇಮಿನಾ ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಹನ್ದ ಭಗವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಣ್ಹಥ, ಅಹಂ ಇಮಿನಾ ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಭೂಮಿಯಂ ಠಪೇತುಂ ಆರದ್ಧೋ। ಅಥ ನಂ ಭಗವಾ "ಆಹರ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗತೋ। ತಸ್ಸಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇತರೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛತೋ ಚೋರಾ ಪತ್ತಚೀವರಞ್ಚೇವ ಹರಿಂಸು, ಸೀಸಞ್ಚ ಭಿನ್ದಿಂಸು। ಸೋ "ಭಗವಾ ಇದಾನಿ ಮೇ ಪಟಿಸರಣಂ, ನ ಅಞ್ಞೋ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಲೋಹಿತೇನ ಗಲನ್ತೇನ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮಿ। "ಕಿಮಿದಂ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ಭಗವಾ "ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿ ಭಿಕ್ಖು, ಏತಸ್ಸ ಕಾರಣಾಯೇವ ತಂ ನಿವಾರಯಿಮ್ಹಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಮಸ್ಸಾಸೇಸಿ।

ಏಕದಾ ಪನ ಭಗವಾ ಮೇಘಿಯತ್ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾಚೀನವಂಸೇ ಮಿಗದಾಯೇ ಜನ್ತುಗಾಮಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತತ್ರಾಪಿ ಮೇಘಿಯೋ ಜನ್ತುಗಾಮೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ನದೀತೀರೇ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಅಮ್ಬವನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಭಗವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಣ್ಹಥ, ಅಹಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅಮ್ಬವನೇ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಭಗವತಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ನಿವಾರಿಯಮಾನೋಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಕುಸಲವಿತಕ್ಕೇಹಿ ಅನ್ವಾಸತ್ತೋ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ತಮ್ಪಿ ಭಗವಾ "ಇಮಮೇವ ತೇ ಕಾರಣಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ನಿವಾರಯಿಮ್ಹಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತತ್ಥ ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣೇ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನಿಮ್ಹಿ ಮಹಲ್ಲಕೋ, 'ಏಕಚ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಿನಾ ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛಾಮಾ'ತಿ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚೇ ಮಯ್ಹಂ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಮಯ್ಹಂ ನಿಬದ್ಧುಪಟ್ಠಾಕಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಜಾನಾಥಾ"ತಿ । ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಸಂವೇಗೋ ಉದಪಾದಿ। ಅಥಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇಯೇವ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ ಸತಸಹಸ್ಸಕಪ್ಪಾಧಿಕಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರಯಿಂ, ನನು ಮಾದಿಸೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ನಾಮ ವಟ್ಟತಿ, ಅಹಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ತಂ ಭಗವಾ "ಅಲಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯಸ್ಸಂ ದಿಸಾಯಂ ತ್ವಂ ವಿಹರಸಿ, ಅಸುಞ್ಞಾ ಮೇ ಸಾ ದಿಸಾ, ತವ ಹಿ ಓವಾದೋ ಬುದ್ಧಾನಂ ಓವಾದಸದಿಸೋ, ತೇನ ಮೇ ತಯಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಕಿಚ್ಚಂ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ಏತೇನೇವ ಉಪಾಯೇನ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಅಸೀತಿ ಮಹಾಸಾವಕಾ ಉಟ್ಠಹಿಂಸು। ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಭಗವಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ।

ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಪನ ತುಣ್ಹೀಯೇವ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ನಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಹಂಸು - "ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಟ್ಠಾನಂ ಯಾಚತಿ, ತ್ವಮ್ಪಿ ಯಾಚಾಹೀ"ತಿ। ಯಾಚಿತ್ವಾ ಲದ್ಧಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ, ಆವುಸೋ, ಕೀದಿಸಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂ ಮಂ ಸತ್ಥಾ ನ ಪಸ್ಸತಿ? ಸಚೇ ಸತ್ಥಾ ರೋಚೆಸ್ಸತಿ, "ಆನನ್ದೋ ಮಂ ಉಪಟ್ಠಹತೂ"ತಿ ವಕ್ಖತೀತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನನ್ದೋ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಉಸ್ಸಾಹೇತಬ್ಬೋ, ಸಯಮೇವ ಜಾನಿತ್ವಾ ಮಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ತತೋ ಭಿಕ್ಖೂ "ಉಟ್ಠೇಹಿ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಉಟ್ಠೇಹಿ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ದಸಬಲಂ ಉಪಟ್ಠಾಕಟ್ಠಾನಂ ಯಾಚಾಹೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಥೇರೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಾ ಚತಸ್ಸೋ ಚ ಆಯಾಚನಾತಿ ಅಟ್ಠ ವರೇ ಯಾಚಿ।

ಚತ್ತಾರೋ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಾ ನಾಮ - "ಸಚೇ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅತ್ತನಾ ಲದ್ಧಂ ಪಣೀತಂ ಚೀವರಂ ನ ದಸ್ಸತಿ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ನ ದಸ್ಸತಿ, ಏಕಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ವಸಿತುಂ ನ ದಸ್ಸತಿ, ನಿಮನ್ತನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಏವಾಹಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ

ವತ್ವಾ “ಕಂ ಪನೇತ್ಥ, ಆನನ್ದ, ಆದೀನವಂ ಅದ್ದಸಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಆಹ - “ಸಚಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಾನಿ ವತ್ಥೂನಿ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ ‘ಆನನ್ದೋ ದಸಬಲೇನ ಲದ್ಧಂ ಪಣೀತಂ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಏಕಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ವಸತಿ , ಏಕತೋ ನಿಮನ್ತನಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏತಂ ಲಾಭಂ ಲಭನ್ತೋ ತಥಾಗತಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಕೋ ಏವಂ ಉಪಟ್ಠಹತೋ ಭಾರೋ’”ತಿ? ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೇ ಯಾಚಿ।

ಚತಸ್ಸೋ ಆಯಾಚನಾ ನಾಮ - “ಸಚೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಮಯಾ ಗಹಿತನಿಮನ್ತನಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಸಚಾಹಂ ತಿರೋರಟ್ಠಾ ತಿರೋಜನಪದಾ ಭಗವನ್ತಂ ದಟ್ಠುಂ ಆಗತಂ ಪರಿಸಂ ಆಗತಕ್ಖಣೇಯೇವ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಲಚ್ಛಾಮಿ, ಯದಾ ಮೇ ಕಙ್ಖಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖಣೇ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ ಲಚ್ಛಾಮಿ, ತಥಾ ಯಂ ಭಗವಾ ಮಯ್ಹಂ ಪರಮ್ಮುಖೇ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ತಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಕಥೇಸ್ಸತಿ, ಏವಾಹಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಕಂ ಪನೇತ್ಥ, ಆನನ್ದ, ಆನಿಸಂಸಂ ಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಆಹ - “ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಸದ್ಧಾ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಭಗವತೋ ಓಕಾಸಂ ಅಲಭನ್ತಾ ಮಂ ಏವಂ ವದನ್ತಿ ‘ಸ್ವೇ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಘರೇ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾಥಾ’ತಿ। ಸಚೇ ಭಗವಾ ತತ್ಥ ನ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪರಿಸಂ ದಸ್ಸೇತುಂ, ಕಙ್ಖಞ್ಚ ವಿನೋದೇತುಂ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಚ್ಛಾಮಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ ‘ಕಿಂ ಆನನ್ದೋ ದಸಬಲಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿ । ಏತ್ತಕಮ್ಪಿಸ್ಸ ಭಗವಾ ಅನುಗ್ಗಹಂ ನ ಕರೋತೀ’ತಿ। ಭಗವತೋ ಚ ಪರಮ್ಮುಖಾ ಮಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತಿ ‘ಅಯಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಗಾಥಾ, ಇದಂ ಸುತ್ತಂ, ಇದಂ ಜಾತಕಂ ಕತ್ಥ ದೇಸಿತ’ನ್ತಿ। ಸಚಾಹಂ ತಂ ನ ಸಮ್ಪಾದಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ - ‘ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ, ಆವುಸೋ, ನ ಜಾನಾಸಿ, ಕಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಛಾಯಾ ವಿಯ ಭಗವನ್ತಂ ಅವಿಜಹನ್ತೋ ದೀಘರತ್ತಂ ವಿಚರಸೀ’ತಿ। ತೇನಾಹಂ ಪರಮ್ಮುಖಾ ದೇಸಿತಸ್ಸಪಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪುನ ಕಥನಂ ಇಚ್ಛಾಮೀ”ತಿ। ಇಮಾ ಚತಸ್ಸೋ ಆಯಾಚನಾ ಯಾಚಿ। ಭಗವಾಪಿಸ್ಸ ಅದಾಸಿ।

ಏವಂ ಇಮೇ ಅಟ್ಠ ವರೇ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಬದ್ಧುಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸೇವ ಠಾನನ್ತರಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಪೂರಿತಾನಂ ಪಾರಮೀನಂ ಫಲಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಟ್ಠಾನಂ ಲದ್ಧದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಸಬಲಸ್ಸ ದುವಿಧೇನ ಉದಕೇನ ತಿವಿಧೇನ ದನ್ತಕಟ್ಠೇನ ಹತ್ಥಪಾದಪರಿಕಮ್ಮೇನ ಪಿಟ್ಠಿಪರಿಕಮ್ಮೇನ ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜನೇನಾತಿ ಏವಮಾದೀಹಿ ಕಿಚ್ಚೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋ “ಇಮಾಯ ನಾಮ ವೇಲಾಯ ಸತ್ಥು ಇಮಂ ನಾಮ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಇದಂ ನಾಮ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ದಿವಸಭಾಗಂ ಸನ್ತಿಕಾವಚರೋ ಹುತ್ವಾ ರತ್ತಿಭಾಗಸಮನನ್ತರೇ ದಣ್ಡದೀಪಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕರತ್ತಿಂ ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣಂ ನವ ವಾರೇ ಅನುಪರಿಯಾಯತಿ। ಏವಞ್ಹಿಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ - “ಸಚೇ ಮೇ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಓಕ್ಕಮೇಯ್ಯ, ದಸಬಲೇ ಪಕ್ಕೋಸನ್ತೇ ಪಟಿವಚನಂ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ದಣ್ಡದೀಪಿಕಂ ಹತ್ಥೇನ ನ ಮುಞ್ಚತಿ। ಇದಮೇತ್ತಕಂ ವತ್ಥು। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಆನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಥೇರಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಬಹುಸ್ಸುತಾನಂ ಸತಿಮನ್ತಾನಂ ಗತಿಮನ್ತಾನಂ ಧಿತಿಮನ್ತಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೨೪. ದುತಿಯೇ **ಮಹಾಪರಿಸಾನ**ನ್ತಿ ಮಹಾಪರಿವಾರಾನಂ ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಹಿ ಥೇರಾನಂ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಪರಿವಾರೋ ಮಹಾ ಹೋತಿ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಅಪ್ಪೋ, ಇಮಸ್ಸ ಪನ ಥೇರಸ್ಸ ದ್ವೀಹಿ ಭಾತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಂ ಸಮಣಸಹಸ್ಸಂ ನಿಬದ್ಧಪರಿವಾರೋವ ಅಹೋಸಿ। ತೇಸು ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಏಕೇಕಂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತೇ ದ್ವೇ ಸಮಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತೇ ತೀಣಿ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಮಹಾಪರಿವಾರಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। **ಕಸ್ಸಪೋ**ತಿ ಪನಸ್ಸ ಗೋತ್ತಂ। ಉರುವೇಲಾಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತತ್ತಾ **ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪೋ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಮಹಾಪರಿಸಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ

“ಮಯಾಪಿ ಅನಾಗತೇ ಏವರೂಪೇನ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಸತ್ತಾಹಂ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ತಿಚೀವರೇನ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಮಹಾಪರಿಸಾನಂ ಅಗ್ಗಭಾವತ್ಥಂ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಅನನ್ತರಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಅನಾಗತೇ ಗೋತಮಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಮಹಾಪರಿಸಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸೋಪಿ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇತೋ ದ್ವೇನವುತಿಕಪ್ಪಮತ್ಥಕೇ ಫುಸ್ಸಬುದ್ಧಸ್ಸ ವೇಮಾತಿಕಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಪಿತಾ ಮಹಿನ್ದರಾಜಾ ನಾಮ। ಅಪರೇ ಪನಸ್ಸ ದ್ವೇ ಕನಿಟ್ಠಭಾತರೋ ಅಹೇಸುಂ। ಏವಂ ತೇ ತಯೋ ಭಾತರೋ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಲಭಿಂಸು। ತೇ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಕುಪಿತಂ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಪಿತು ಸನ್ತಿಕಾ ವರಂ ಲಭಿತ್ವಾ “ತೇಮಾಸಂ ದಸಬಲಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ವರಂ ಗಣ್ಹಿಂಸು। ಅಥ ನೇಸಂ ಏತದಹೋಸಿ – “ಅಮ್ಹೇಹಿ ದಸಬಲಂ ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತೇಹಿ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಏಕಂ ಅಮಚ್ಚಂ ಉಪ್ಪಾದಕಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಆಯವಯಜಾನನಕಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಂ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪರಿವೇಸಕಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ದಸ ಸೀಲಾನಿ ಸಮಾದಾಯ ತೇಮಾಸಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ರಕ್ಖಿಂಸು। ತೇ ತಯೋ ಅಮಚ್ಚಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರವಿಸಾಖರಟ್ಠಪಾಲಾ ಜಾತಾ।

ತೇ ಪನ ರಾಜಕುಮಾರಾ ವುತ್ಥವಸ್ಸೇ ದಸಬಲೇ ಸಹತ್ಥಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಚ್ಚಯಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಬ್ರಾಹಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಗೋತ್ತವಸೇನ ತಯೋಪಿ ಜನಾ ಕಸ್ಸಪಾ ಏವ ನಾಮ ಜಾತಾ। ತೇ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿಂಸು। ತೇಸಂ ಜೇಟ್ಠಭಾತಿಕಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಮಾಣವಕಸತಾನಿ ಪರಿವಾರೋ ಅಹೋಸಿ, ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ತೀಣಿ, ಕನಿಟ್ಠಸ್ಸ ದ್ವೇ। ತೇ ಅತ್ತನೋ ಗನ್ಥೇ ಸಾರಂ ಓಲೋಕೇನ್ತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಮೇವ ಪಸ್ಸಿಂಸು, ನ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ। ಅಥ ನೇಸಂ ಜೇಟ್ಠಭಾತಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿವಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಉರುವೇಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪೋ ನಾಮ ಜಾತೋ, ಮಹಾಗಙ್ಗಾನದೀವಙ್ಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನದೀಕಸ್ಸಪೋ ನಾಮ ಜಾತೋ, ಗಯಾಸೀಸೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಗಯಾಕಸ್ಸಪೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ಏವಂ ತೇಸು ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಸನ್ತೇಸು ಬಹೂನಂ ದಿವಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯೇ ಥೇರೇ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಯಸದಾರಕಪ್ಪಮುಖೇ ಪಞ್ಚಪಣ್ಣಾಸ ಸಹಾಯಕೇಪಿ ವಿನೇತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿ ಅರಹನ್ತೇ “ಚರಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಚಾರಿಕ”ನ್ತಿ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಚಾರಿಕಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಭದ್ದವಗ್ಗಿಯೇ ವಿನೇತ್ವಾ ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಹೇತುಂ ದಿಸ್ವಾ “ಮಯಿ ಗತೇ ತಯೋ ಭಾತಿಕಾ ಸಪರಿವಾರಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ ಞತ್ವಾ ಏಕಕೋ ಅದುತಿಯೋ ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಸನತ್ಥಾಯ ಅಗ್ಯಾಗಾರಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಕತಂ ನಾಗದಮನಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಅಡ್ಢುಡ್ಢಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಪಾಟಿಹಾರಿಯೇಹಿ ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪಂ ಸಪರಿವಾರಂ ವಿನೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಇತರೇಪಿ ದ್ವೇ ಭಾತರೋ ಸಪರಿವಾರಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು, ಸಬ್ಬೇಪಿ ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂ ಇದ್ಧಿಮಯಪತ್ತಚೀವರಧರಾ ಅಹೇಸುಂ।

ಸತ್ಥಾ ತಂ ಸಮಣಸಹಸ್ಸಂ ಆದಾಯ ಗಯಾಸೀಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಪಾಸಾಣೇ ನಿಸಿನ್ನೋ “ಕಥಂರೂಪಾ ನು ಖೋ ಏತೇಸಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಸಪ್ಪಾಯಾ”ತಿ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ “ಇಮೇ ಅಗ್ಗಿಂ ಪರಿಚರನ್ತಾ ವಿಚರಿಂಸು, ಇಮೇಸಂ ತಯೋ ಭವೇ ಆದಿತ್ತಾಗಾರಸದಿಸೇ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಆದಿತ್ತಪರಿಯಾಯಸುತ್ತಂ (ಮಹಾವ॰ ೫೪) ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಬ್ಬೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾ। ಸತ್ಥಾ ತೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರರಞ್ಞೋ ದಿನ್ನಪಟಿಞ್ಞತ್ತಾ ರಾಜಗಹನಗರೇ ಲಟ್ಠಿವನುಯ್ಯಾನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ರಾಜಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಆಗತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ ದ್ವಾದಸನಹುತೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಸತ್ಥಾ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಪರಿಸಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಕರೋನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಇಮೇ ಮಯ್ಹಂ ವಾ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ವಾ ಮಹನ್ತಭಾವಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಸವಿತಕ್ಕಾ ಚ

ನಾಮ ದೇಸನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ, "ಕಸ್ಸಪ, ತುಯ್ಹಂ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ವಿತಕ್ಕಂ ಛಿನ್ದಾ"ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ। ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ತಾಲಪ್ಪಮಾಣಂ ಆಕಾಸಂ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಇದ್ಧಿವಿಕುಬ್ಬನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಸತ್ಥಾ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ, ಸತ್ಥಾ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಓರುಯ್ಹ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದಿ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಸತ್ತಮೇ ವಾರೇ ಸತ್ತತಾಲಪ್ಪಮಾಣಂ ಆಕಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಮಹಾಜನೋ "ಅಯಂ ಲೋಕೇ ಮಹಾಸಮಣೋ"ತಿ ಸತ್ಥರಿ ನಿಬ್ಬಿತಕ್ಕೋ ಜಾತೋ, ಅಥಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ರಾಜಾ ಏಕಾದಸನಹುತೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ, ಏಕನಹುತಂ ಉಪಾಸಕತ್ತಂ ಪಟಿವೇದೇಸಿ। ತೇಪಿ ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಪರಿವಾರಾ ಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅತ್ತನೋ ಆಸೇವನವಸೇನ ಚಿನ್ತೇಸುಂ - "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಬ್ಬಜಿತಕಿಚ್ಚಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತಂ, ಬಹಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಂಯೇವ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ವಿಚರಿಂಸು। ತೇಸು ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಏಕೇಕಂ ನಿಸ್ಸಿತಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತೇ ದ್ವೇ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಗಣ್ಹನ್ತೇ ತೀಣಿ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯತ್ತಕಾ ತೇಸಂ ನಿಸ್ಸಿತಕಾ, ತತ್ತಕೇ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ। ಇದಮೇತ್ಥ ವತ್ಥು। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಥೇರಂ ಮಹಾಪರಿಸಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಕಾಳುದಾಯಿತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೨೫. ತತಿಯೇ **ಕುಲಪ್ಪಸಾದಕಾನ**ನ್ತಿ ಕುಲಂ ಪಸಾದೇನ್ತಾನಂ। ಅಯಂ ಹಿ ಥೇರೋ ಅದಿಟ್ಠಬುದ್ಧದಸ್ಸನಂಯೇವ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ಪಸಾದೇಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಕುಲಪ್ಪಸಾದಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕುಲಪ್ಪಸಾದಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅಮಚ್ಚಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಜಾತದಿವಸೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಜಾತೋತಿ ತಂದಿವಸಂಯೇವ ತಂ ದುಕೂಲಚುಮ್ಬುಟಕೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನತ್ಥಾಯ ನಯಿಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಬೋಧಿರುಕ್ಖೋ ರಾಹುಲಮಾತಾ ಚತಸ್ಸೋ ನಿಧಿಕುಮ್ಭಿಯೋ ಆರೋಹನಿಯಹತ್ಥೀ ಕಣ್ಡಕೋ ಛನ್ನೋ ಕಾಳುದಾಯೀತಿ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಏಕದಿವಸೇ ಜಾತತ್ತಾ ಸಹಜಾತಾ ನಾಮ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥಸ್ಸ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಸಕಲನಗರಸ್ಸ ಉದಗ್ಗಚಿತ್ತದಿವಸೇ ಜಾತೋತಿ ಉದಾಯೀತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಥೋಕಂ ಕಾಳಧಾತುಕತ್ತಾ ಪನ **ಕಾಳುದಾಯೀ** ನಾಮ ಜಾತೋ। ಸೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕುಮಾರಕೀಳಂ ಕೀಳನ್ತೋ ವುದ್ಧಿಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ಅಪರಭಾಗೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ಲೋಕಾನುಗ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತೋ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಾ "ಸಿದ್ಧತ್ಥಕುಮಾರೋ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪತ್ವಾ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರತೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರಂ ಏಕಂ ಅಮಚ್ಚಂ "ಪುತ್ತಂ ಮೇ ಇಧ ಆನೇಹೀ"ತಿ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಮಗ್ಗಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಚತುಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾವೇಲಾಯ ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ। ಸೋ "ತಿಟ್ಠತು ತಾವ ರಞ್ಞಾ ಪಹಿತಸಾಸನ"ನ್ತಿ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಯಥಾಠಿತೋವ ಸದ್ಧಿಂ ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಅಥ ನೇಸಂ ಸತ್ಥಾ "ಏಥ ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇಸಿ, ಸಬ್ಬೇ ತಂಖಣಂಯೇವ ಇದ್ಧಿಮಯಪತ್ತಚೀವರಧರಾ ವಸ್ಸಸಟ್ಠಿಕತ್ಥೇರಾ ವಿಯ ಅಹೇಸುಂ। ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಅರಿಯಾ ನಾಮ ಮಜ್ಝತ್ತಾವ ಹೋನ್ತೀತಿ ರಞ್ಞಾ ಪಹಿತಸಾಸನಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ನ ಕಥೇಸಿ। ರಾಜಾ

“ನೇವ ಗತೋ ಆಗಚ್ಛತಿ, ನ ಸಾಸನಂ ಸುಯ್ಯತೀ”ತಿ “ಏಹಿ, ತಾತ, ತ್ವಂ ಗಚ್ಛಾ”ತಿ ತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಅಞ್ಞಂ ಅಮಚ್ಚಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಸಾಯ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ಏವಂ ನವಹಿ ಅಮಚ್ಚೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನವ ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪೇಸೇಸಿ। ಸಬ್ಬೇ ಅತ್ತನೋ ಕಿಚ್ಚಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ।

ಅಥ ರಾಜಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – “ಏತ್ತಕಾ ಜನಾ ಮಯಿ ಸಿನೇಹಾಭಾವೇನ ದಸಬಲಸ್ಸ ಇಧಾಗಮನತ್ಥಾಯ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥಯಿಂಸು, ಅಞ್ಞೇ ಗನ್ತ್ವಾಪಿ ದಸಬಲಂ ಆನೇತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಮಯ್ಹಂ ಖೋ ಪನ ಪುತ್ತೋ ಉದಾಯೀ ದಸಬಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕವಯೋ ಸಹಪಂಸುಕೀಳಿಕೋ, ಮಯಿ ಚಸ್ಸ ಸಿನೇಹೋ ಅತ್ಥೀ”ತಿ ಕಾಳುದಾಯಿಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ, “ತಾತ, ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೋ ಗನ್ತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ಆನೇಹೀ”ತಿ ಆಹ। ಪಠಮಂ ಗತಪುರಿಸಾ ವಿಯ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ಲಭನ್ತೋ ಆನೇಸ್ಸಾಮಿ, ದೇವಾತಿ। ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ ಮಮ ಪುತ್ತಂ ದಸ್ಸೇಹೀತಿ। “ಸಾಧು, ದೇವಾ”ತಿ ರಞ್ಞೋ ಸಾಸನಂ ಆದಾಯ ರಾಜಗಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಾವೇಲಾಯ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಸಪರಿವಾರೋ ಅರಹತ್ತಫಲಂ ಪತ್ವಾ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ತತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ – “ನ ತಾವ ದಸಬಲಸ್ಸ ಕುಲನಗರಂ ಗನ್ತುಂ ಏಸ ಕಾಲೋ, ವಸನ್ತಸಮಯೇ ಸುಪುಪ್ಫಿತೇಸು ವನಸಣ್ಡೇಸು ಹರಿತತಿಣಸಞ್ಛನ್ನಾಯ ಪಥವಿಯಾ ಏಸ ಕಾಲೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಕಾಲಂ ಪಟಿಮಾನೇನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಕಾಲಸ್ಸ ಆಗತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ –

> “ನಾತಿಸೀತಂ ನಾತಿಉಣ್ಹಂ, ನಾತಿದುಬ್ಭಿಕ್ಖಛಾತಕಂ।
> ಸದ್ದಲಾ ಹರಿತಾ ಭೂಮಿ, ಏಸ ಕಾಲೋ ಮಹಾಮುನೀ”ತಿ॥ –

ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ದಸಬಲಸ್ಸ ಕುಲನಗರಂ ಗಮನತ್ಥಾಯ ಗಮನವಣ್ಣಂ ವಣ್ಣೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ “ಉದಾಯೀ ಗಮನವಣ್ಣಂ ಕಥೇತಿ, ಕಪಿಲವತ್ಥುನಗರಂ ಗನ್ತುಂ ಏಸ ಕಾಲೋ”ತಿ ವೀಸತಿಸಹಸ್ಸಭಿಕ್ಖುಪರಿವಾರೋ ಅತುರಿತಗಮನೇನ ಚಾರಿಕಂ ನಿಕ್ಖಮಿ।

ಉದಾಯಿತ್ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ನಿಕ್ಖನ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ “ಪಿತು ಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಸಞ್ಞಂ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ನಿವೇಸನೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಾ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಮಹಾರಹೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಯಾದಿತಸ್ಸ ನಾನಗ್ಗರಸಭೋಜನಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಥೇರೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಗಮನಾಕಪ್ಪಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ನಿಸೀದಿತ್ವಾವ ಭುಞ್ಜ, ತಾತಾತಿ। ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ಕಹಂ ಪನ, ತಾತ, ಸತ್ಥಾತಿ? ವೀಸತಿಸಹಸ್ಸಭಿಕ್ಖುಪರಿವಾರೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸನತ್ಥಾಯ ಚಾರಿಕಂ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ತುಮ್ಹೇ ಇಮಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಯಾವ ಮಮ ಪುತ್ತೋ ಇಮಂ ನಗರಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಾತಿ, ತಾವಸ್ಸ ಇತೋವ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಹರಥಾತಿ। ಥೇರೋ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಆಹರಿತಬ್ಬಂ ಭತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಅದಸ್ಸನೇನೇವ ಸಕಲರಾಜನಿವೇಸನಂ ಸದ್ಧಾಪಟಿಲಾಭಂ ಲಭಾಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಞ್ಞೇವ ಪತ್ತಂ ಆಕಾಸೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಆದಾಯ ಸತ್ಥು ಹತ್ಥೇ ಠಪೇಸಿ, ಸತ್ಥಾ ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ। ಥೇರೋ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಮಗ್ಗಂ ಯೋಜನಪರಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ರಾಜಗೇಹತೋ ಭತ್ತಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಏವಂ ವತ್ಥು ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಥ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ “ಮಯ್ಹಂ ಪಿತು ಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಸಕಲನಿವೇಸನಂ ಪಸಾದೇಸೀ”ತಿ ಥೇರಂ ಕುಲಪ್ಪಸಾದಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಬಾಕುಲತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೨೬. ಚತುತ್ಥೇ **ಅಪ್ಪಾಬಾಧಾನ**ನ್ತಿ ನಿರಾಬಾಧಾನಂ। **ಬಾಕುಲೋ**ತಿ ದ್ವೀಸು ಕುಲೇಸು ವಡ್ಢಿತತ್ತಾ ಏವಂಲದ್ಧನಾಮೋ ಥೇರೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ – ಅಯಂ ಕಿರ ಅತೀತೇ ಇತೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕೇ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಮತ್ಥಕೇ ಅನೋಮದಸ್ಸಿದಸಬಲಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ವಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಉಗ್ಗಹಿತವೇದೋ

ವೇದತ್ತಯೇ ಸಾರಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ "ಸಮ್ಪರಾಯಿಕತ್ಥಂ ಗವೇಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಾಭಿಞ್ಞಾ-ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿಲಾಭೀ ಹುತ್ವಾ ಝಾನಕೀಳಿತಾಯ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅನೋಮದಸ್ಸೀ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ಅರಿಯಗಣಪರಿವುತೋ ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ। ತಾಪಸೋ "ತೀಣಿ ರತನಾನಿ ಉಪ್ಪನ್ನಾನೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸರಣೇಸು ಪತಿಟ್ಠಿತೋ, ಅತ್ತನೋ ಠಾನಂ ಪನ ವಿಜಹಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ಸೋ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸತ್ಥು ದಸ್ಸನಾಯ ಚೇವ ಗಚ್ಛತಿ, ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಸುಣಾತಿ।

ಅಥೇಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಉದರವಾತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತಾಪಸೋ ಸತ್ಥು ದಸ್ಸನತ್ಥಾಯ ಆಗತೋ "ಸತ್ಥಾ ಗಿಲಾನೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ "ಕೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಬಾಧೋ"ತಿ। "ಉದರವಾತೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಮಯ್ಹಂ ಪುಞ್ಞಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ ಪಬ್ಬತಪಾದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಾನಾವಿಧಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ "ಇದಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಸತ್ಥು ಉಪನೇಥಾ"ತಿ ಉಪಟ್ಠಾಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಸಹ ಭೇಸಜ್ಜಸ್ಸ ಉಪಯೋಗೇನ ಉದರವಾತೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭಿ। ಸೋ ಸತ್ಥು ಫಾಸುಕಕಾಲೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಭನ್ತೇ, ಯದಿದಂ ಮಮ ಭೇಸಜ್ಜೇನ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಫಾಸುಕಂ ಜಾತಂ, ತಸ್ಸ ಮೇ ನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಭವೇ ಗದ್ದೂಹನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸರೀರೇ ಬ್ಯಾಧಿ ನಾಮ ಮಾ ಹೋತೂ"ತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ।

ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಪ್ಪಾಬಾಧಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸೀದಸಬಲಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಬನ್ಧುಮತೀನಗರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಝಾನಲಾಭೀ ಹುತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ವಸತಿ।

ವಿಪಸ್ಸೀಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೋ ಬನ್ಧುಮತೀನಗರಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಪಿತು ಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತೋ ಖೇಮೇ ಮಿಗದಾಯೇ ವಿಹರತಿ। ಅಥಾಯಂ ತಾಪಸೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸರಣೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ, ಅತ್ತನೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಜಹಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ, ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಪನ ಸತ್ಥು ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ।

ಅಥೇಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಞ್ಚೇವ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕೇ ಚ ಹಿಮವತಿ ಪುಪ್ಫಿತಾನಂ ವಿಸರುಕ್ಖಾನಂ ವಾತಸಮ್ಫಸ್ಸೇನ ಸೇಸಭಿಕ್ಖೂನಂ ಮತ್ಥಕರೋಗೋ ನಾಮ ಉದಪಾದಿ। ತಾಪಸೋ ಸತ್ಥು ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೇ ದಿಸ್ವಾ - "ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅಫಾಸುಕ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ತಿಣಪುಪ್ಫಕರೋಗೋ, ಆವುಸೋತಿ। ತಾಪಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಮಯ್ಹಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕಾಯವೇಯ್ಯಾವತಿಕಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪುಞ್ಞಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತು"ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ನಾನಾವಿಧಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ಸಂಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಸಬ್ಬಭಿಕ್ಖೂನಂ ರೋಗೋ ತಂಖಣಂಯೇವ ವೂಪಸನ್ತೋ।

ಸೋ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಏಕನವುತಿಕಪ್ಪೇ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಘರಾವಾಸಂ ವಸನ್ತೋ "ಮಯ್ಹಂ ವಸನಗೇಹಂ ದುಬ್ಬಲಂ, ಪಚ್ಚನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಡ್ಢಕೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಏಕಂ ಜಿಣ್ಣಂ ಮಹಾವಿಹಾರಂ ದಿಸ್ವಾ "ತಿಟ್ಠತು ತಾವ ಮಯ್ಹಂ ಗೇಹಕಮ್ಮಂ, ನ ತಂ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ ಪನ ಸದ್ಧಿಂ ಗಮನಕಮ್ಮಮೇವ ಪುರೇತರಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ತೇಹೇವ ವಡ್ಢಕೀಹಿ ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಉಪೋಸಥಾಗಾರಂ

ಕಾರೇಸಿ, ಭೋಜನಸಾಲಂ ಅಗ್ಗಿಸಾಲಂ ದೀಘಚಙ್ಕಮಂ ಜನ್ತಾಘರಂ ಕಪ್ಪಿಯಕುಟಿಂ ವಚ್ಚಕುಟಿಂ ಆರೋಗ್ಯಸಾಲಂ ಕಾರೇಸಿ, ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪಭೋಗಪರಿಭೋಗಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ನಾಮ ಸಬ್ಬಂ ಪಟಿಯಾದೇತ್ವಾ ಠಪೇಸಿ।

ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಸೇಟ್ಠಿಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಸ್ಸ ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಂ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲಂ ಲಾಭಗ್ಗಯಸಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮಾತಾ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ದಾರಕೋ ಪುಞ್ಞವಾ ಕತಾಧಿಕಾರೋ, ಯತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಅರೋಗೋ ದೀಘಾಯುಕೋ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ತತ್ತಕಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿದಾಯಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಜಾತದಿವಸೇಯೇವ ಮಹಾಯಮುನಾಯ ನ್ಹಾತದಾರಕಾ ನಿರೋಗಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ನ್ಹಾಪನತ್ಥಾಯ ನಂ ಪೇಸೇಸಿ। "ಪಞ್ಚಮೇ ದಿವಸೇ ಸೀಸಂ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ನದೀಕೀಳನತ್ಥಾಯ ನಂ ಪೇಸೇಸೀ"ತಿ ಮಜ್ಝಿಮಭಾಣಕಾ। ತತ್ಥ ಧಾತಿಯಾ ದಾರಕಂ ನಿಮುಜ್ಜನುಮ್ಮುಜ್ಜನವಸೇನ ಕೀಳಾಪೇನ್ತಿಯಾ ಏಕೋ ಮಚ್ಛೋ ದಾರಕಂ ದಿಸ್ವಾ "ಭಕ್ಖೋ ಮೇ ಅಯ"ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಉಪಗತೋ। ಧಾತೀ ದಾರಕಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಲಾತಾ, ಮಚ್ಛೋ ತಂ ಗಿಲಿ। ಪುಞ್ಞವಾ ಸತ್ತೋ ದುಕ್ಖಂ ನ ಪಾಪುಣಿ, ಸಯನಗಬ್ಭಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಮಚ್ಛೋ ದಾರಕಸ್ಸ ತೇಜೇನ ತತ್ತಕಪಾಲಂ ಗಿಲಿತ್ವಾ ಡಯ್ಹಮಾನೋ ವಿಯ ವೇಗೇನ ತಿಂಸಯೋಜನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿನಗರವಾಸಿನೋ ಮಚ್ಛಬನ್ಧಸ್ಸ ಜಾಲಂ ಪಾವಿಸಿ। ಮಹಾಮಚ್ಛಾ ನಾಮ ಜಾಲೇನ ಬದ್ಧಾ ಮಾರಿಯಮಾನಾವ ಮರನ್ತಿ, ಅಯಂ ಪನ ದಾರಕಸ್ಸ ತೇಜೇನ ಜಾಲತೋ ನೀಹಟಮತ್ತೋವ ಮತೋ। ಮಚ್ಛಬನ್ಧಾ ಚ ಮಹಾಮಚ್ಛಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಫಾಲೇತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣನ್ತಿ, ತಂ ಪನ ದಾರಕಸ್ಸ ಆನುಭಾವೇನ ಅಫಾಲೇತ್ವಾ ಸಕಲಮೇವ ಕಾಜೇನ ಹರಿತ್ವಾ "ಸಹಸ್ಸೇನ ದೇಮಾ"ತಿ ವದನ್ತಾ ನಗರೇ ವಿಚರಿಂಸು, ಕೋಚಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ನಗರೇ ಅಪುತ್ತಕಂ ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವಂ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲಂ ಅತ್ಥಿ। ತಸ್ಸ ದ್ವಾರಮೂಲಂ ಪತ್ವಾ "ಕಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದೇಥಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ "ಕಹಾಪಣ"ನ್ತಿ ಆಹಂಸು। ತೇಹಿ ಕಹಾಪಣಂ ದತ್ವಾ ಗಹಿತೋ। ಸೇಟ್ಠಿಭರಿಯಾಪಿ ಅಞ್ಞೇಸು ದಿವಸೇಸು ಮಚ್ಛೇ ನ ಕೇಳಾಯತಿ, ತಂದಿವಸಂ ಪನ ಮಚ್ಛಂ ಫಲಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಫಾಲೇಸಿ। ಮಚ್ಛಞ್ಚ ನಾಮ ಕುಚ್ಛಿತೋ ಫಾಲೇನ್ತಿ, ಸಾ ಪನ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಫಾಲೇನ್ತೀ ಮಚ್ಛಕುಚ್ಛಿಯಂ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ದಾರಕಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಚ್ಛಕುಚ್ಛಿಯಂ ಮೇ ಪುತ್ತೋ ಲದ್ಧೋ"ತಿ ನಾದಂ ನದಿತ್ವಾ ದಾರಕಂ ಆದಾಯ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೇಟ್ಠಿ ತಾವದೇವ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ದಾರಕಮಾದಾಯ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಮಚ್ಛಕುಚ್ಛಿಯಂ ಮೇ, ದೇವ, ದಾರಕೋ ಲದ್ಧೋ, ಕಿಂ ಕರೋಮಾ"ತಿ ಆಹ। ಪುಞ್ಞವಾ ಏಸ, ಯೋ ಮಚ್ಛಕುಚ್ಛಿಯಂ ಆರೋಗೋ ವಸಿ, ಪೋಸೇಹಿ ನನ್ತಿ ।

ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಇತರಂ ಕುಲಂ "ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕಿರ ಏಕಂ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲಂ ಮಚ್ಛಕುಚ್ಛಿಯಂ ದಾರಕಂ ಲಭೀ"ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಅಗಮಂಸು। ಅಥಸ್ಸ ಮಾತಾ ದಾರಕಂ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಕೀಳಾಪಿಯಮಾನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮನಾಪೋ ವತಾಯಂ ದಾರಕೋ"ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಕತಿಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಇತರಾ "ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತೋ"ತಿ ಆಹ। ಕಹಂ ತೇ ಲದ್ಧೋತಿ। ಮಚ್ಛಕುಚ್ಛಿಯನ್ತಿ। ನ ತುಯ್ಹಂ ಪುತ್ತೋ, ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತೋತಿ। ಕಹಂ ತೇ ಲದ್ಧೋತಿ। ಮಯಾ ದಸ ಮಾಸೇ ಕುಚ್ಛಿಯಾ ಧಾರಿತೋ, ಅಥ ನಂ ನದಿಯಾ ಕೀಳಾಪಿಯಮಾನಂ ಮಚ್ಛೋ ಗಿಲೀತಿ। ತುಯ್ಹಂ ಪುತ್ತೋ ಅಞ್ಞೇನ ಮಚ್ಛೇನ ಗಿಲಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಯಂ ಪನ ಮಯಾ ಮಚ್ಛಕುಚ್ಛಿಯಂ ಲದ್ಧೋತಿ ಉಭೋಪಿ ರಾಜಕುಲಂ ಅಗಮಂಸು। ರಾಜಾ ಆಹ - "ಅಯಂ ದಸ ಮಾಸೇ ಕುಚ್ಛಿಯಾ ಧಾರಿತತ್ತಾ ಅಮಾತಾ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಮಚ್ಛಂ ಗಣ್ಹನ್ತಾಪಿ ವಕ್ಕಯಕನಾದೀನಿ ಬಹಿ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಾ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ಮಚ್ಛಕುಚ್ಛಿಯಂ ಲದ್ಧತ್ತಾ ಅಯಮ್ಪಿ ಅಮಾತಾ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ದಾರಕೋ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಕುಲಾನಂ ದಾಯಾದೋ ಹೋತೂ"ತಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದ್ವೇಪಿ ಕುಲಾನಿ ಅತಿವಿಯ ಲಾಭಗ್ಗಯಸಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ತಸ್ಸ ದ್ವೀಹಿ ಕುಲೇಹಿ ವಡ್ಢಿತತ್ತಾ ಬಾಕುಲಕುಮಾರೋತಿ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು।

ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ದ್ವೀಸುಪಿ ನಗರೇಸು ತಯೋ ತಯೋ ಪಾಸಾದೇ ಕಾರೇತ್ವಾ ನಾಟಕಾನಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇಸುಂ। ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಚತ್ತಾರೋ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ವಸತಿ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ವುತ್ಥಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾಟನಾವಾಸು

ಮಣ್ಡಪಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ನಂ ಸದ್ಧಿಂ ನಾಟಕೇಹಿ ಆರೋಪೇನ್ತಿ। ಸೋ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಮಾನೋ ಚತೂಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಇತರಂ ನಗರಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಂನಗರವಾಸೀನಿ ನಾಟಕಾನಿ "ದ್ವೀಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಉಪಡ್ಢಮಗ್ಗಂ ಆಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ದ್ವೀಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ನಗರಂ ನೇನ್ತಿ, ಇತರಾನಿ ನಾಟಕಾನಿ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಗರಮೇವ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ವಸಿತ್ವಾ ತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಪುನ ಇತರಂ ನಗರಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮಸ್ಸ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನ್ತಸ್ಸ ಅಸೀತಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಾನಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಕೋಸಮ್ಬಿಂ ಪಾಪುಣಿ, ಬಾರಾಣಸಿನ್ತಿ ಮಜ್ಝಿಮಭಾಣಕಾ। ಬಾಕುಲೋ ಸೇಟ್ಠಿಪಿ ಖೋ "ದಸಬಲೋ ಆಗತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಬಹುಂ ಗನ್ಧಮಾಲಂ ಆದಾಯ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿ। ಸೋ ಸತ್ತಾಹಮೇವ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಹುತ್ವಾ ಅಟ್ಠಮೇ ಅರುಣೇ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಅಥಸ್ಸ ದ್ವೀಸು ನಗರೇಸು ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಪರಿಚಾರಿಕಮಾತುಗಾಮಾ ಅತ್ತನೋ ಕುಲಘರಾನಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಸಮಾನಾ ಚೀವರಾನಿ ಕತ್ವಾ ಪಹಿಣಿಂಸು। ಥೇರೋ ಏಕಂ ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ಕೋಸಮ್ಬಿವಾಸಿಕೇಹಿ ಪಹಿತಂ ಚೀವರಂ ಭುಞ್ಜತಿ, ಏಕಂ ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ಬಾರಾಣಸಿವಾಸಿಕೇಹೀತಿ। ಏತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ದ್ವೀಸುಪಿ ನಗರೇಸು ಯಂ ಯಂ ಉತ್ತಮಂ, ತಂ ತಂ ಥೇರಸ್ಸೇವ ಆಹರಿಯತಿ। ಥೇರಸ್ಸ ಅಸೀತಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ವಸನ್ತಸ್ಸ ದ್ವೀಹಙ್ಗುಲೇಹಿ ಗನ್ಧಪಿಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪಸಿಙ್ಘನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಕಾಲಂ ನ ಕೋಚಿ ಆಬಾಧೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ಆಸೀತಿಮೇ ವಸ್ಸೇ ಸುಖೇನೇವ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಉಪಗತೋ। ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸಾಪಿಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋಪಿ ಆಬಾಧೋ ವಾ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ವೇಕಲ್ಲಂ ವಾ ನಾಹೋಸಿ। ಸೋ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಕಾಲೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಸಮಯೇಪಿ ಪುರಾಣಗಿಹಿಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಅಚೇಲಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕಸುಖದೀಪನವಸೇನೇವ ಸಕಲಂ ಬಾಕುಲಸುತ್ತಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೦೯ ಆದಯೋ) ಕಥೇತ್ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಏವಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿ ಸಮುಟ್ಠಿತಾ। ಸತ್ಥಾ ಪನ ಥೇರಸ್ಸ ಧರಮಾನಕಾಲೇಯೇವ ಥೇರೇ ಯಥಾ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇನ್ತೋ ಬಾಕುಲತ್ಥೇರಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಅಪ್ಪಾಬಾಧಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಸೋಭಿತತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೧೭. ಪಞ್ಚಮೇ **ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ನಿವುತ್ಥಕ್ಖನ್ಧಸನ್ತಾನಂ ಅನುಸ್ಸರಣಸಮತ್ಥಾನಂ ಸೋಭಿತತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅನುಸ್ಸರಮಾನೋ ಪಞ್ಚ ಕಪ್ಪಸತಾನಿ ಅಸಞ್ಞಿಭವೇ ಅಚಿತ್ತಕಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ನಯತೋ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ ಆಕಾಸೇ ಪದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ವಿಯ। ತಸ್ಮಾ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣಲಾಭೀನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಸೋಭಿತೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣೇ ಚಿಣ್ಣವಸೀ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಅನುಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅತ್ತನೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋ ಯಾವ ಅಸಞ್ಞಿಭವೇ ಅಚಿತ್ತಕಪಟಿಸನ್ಧಿ, ತಾವ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಅದ್ದಸ। ತತೋ ಪರಂ ಅನ್ತರೇ ಪಞ್ಚ ಕಪ್ಪಸತಾನಿ ಪವತ್ತಿಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಅವಸಾನೇ

ಚುತಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ ನಾಮೇತ"ನ್ತಿ ಆವಜ್ಜಮಾನೋ ನಯವಸೇನ "ಅಸಞ್ಞಿಭವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ನಿಟ್ಠಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಕಾರಣಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೨೮. ಛಟ್ಠೇ **ವಿನಯಧರಾನಂ ಯದಿದಂ ಉಪಾಲೀ**ತಿ ವಿನಯಧರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಥೇರೋ ಕಿರ ತಥಾಗತಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಭಾರುಕಚ್ಛಕವತ್ಥುಂ, ಅಜ್ಜುಕವತ್ಥುಂ, (ಪಾರಾ॰ ೧೫೮) ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪವತ್ಥುನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ ವತ್ಥೂನಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದೇತ್ವಾ ಕಥೇಸಿ। ತಸ್ಮಾ ವಿನಯಧರಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಕಿರೇಸ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಘರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ವಿನಯಧರಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕಪ್ಪಕಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ , ಉಪಾಲಿದಾರಕೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಛನ್ನಂ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ಪಸಾಧಕೋ ಹುತ್ವಾ ತಥಾಗತೇ ಅನುಪಿಯಮ್ಬವನೇ ವಿಹರನ್ತೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜತ್ಥಾಯ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇಹಿ ತೇಹಿ ಛಹಿ ಖತ್ತಿಯೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿ। ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾವಿಧಾನಂ ಪಾಳಿಯಂ (ಚೂಳವ॰ ೩೩೦) ಆಗತಮೇವ।

ಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥಾಪೇತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅರಞ್ಞವಾಸಂ ಅನುಜಾನಾಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಭಿಕ್ಖು ತವ ಅರಞ್ಞೇ ವಸನ್ತಸ್ಸ ಏಕಮೇವ ಧುರಂ ವಡ್ಢಿಸ್ಸತಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸನ್ತಸ್ಸ ವಿಪಸ್ಸನಾಧುರಞ್ಚ ಗನ್ಥಧುರಞ್ಚ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀತಿ। ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಸಯಮೇವ ಸಕಲಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಾನಿ ತೀಣಿ ವತ್ಥೂನಿ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿ। ಸತ್ಥಾ ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ವಿನಿಚ್ಛಿತೇ ಸಾಧುಕಾರಂ ದತ್ವಾ ತಯೋಪಿ ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರಂ ವಿನಯಧರಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ನನ್ದಕತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೨೯. ಸತ್ತಮೇ **ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕಾನಂ ಯದಿದಂ ನನ್ದಕೋ**ತಿ ಅಯಂ ಹಿ ಥೇರೋ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಏಕಸಮೋಧಾನೇ ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀಸತಾನಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪೇಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ, ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣೇ ಚ ಚಿಣ್ಣವಸೀ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಚತೂಸು ಪರಿಸಾಸು ಸಮ್ಪತ್ತಾಸು "ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಮನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತೀ"ತಿ ಧಮ್ಮಕಥಿಕನನ್ದಕೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। ತಥಾಗತೋಪಿ ಖೋ ರೋಹಿಣೀನದೀತೀರೇ ಚುಮ್ಬಟಕಕಲಹೇ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಸಾಕಿಯಕುಮಾರಸತಾನಂ ಅನಭಿರತಿಯಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆದಾಯ ಕುಣಾಲದಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕುಣಾಲಜಾತಕಕಥಾಯ (ಜಾ॰ ೨.೨೧.ಕುಣಾಲಜಾತಕ) ನೇಸಂ ಸಂವಿಗ್ಗಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಚತುಸಚ್ಚಕಥಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಮಹಾಸಮಯಸುತ್ತಂ (ದೀ॰ ನಿ॰

೧.೩೩೧ ಆದಯೋ) ಕಥೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಫಲಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪೇಸಿ। ತೇಸಂ ಥೇರಾನಂ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ "ಅಮ್ಹೇ ದಾನಿ ಇಧ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾವ ಏಕಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿಂಸು। ತಾಪಿ ಪಞ್ಚಸತಾ ಥೇರಿಯಾ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಞ್ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಞ್ಚ ಲಭಿಂಸು। ಅತೀತಾನನ್ತರಾಯ ಪನ ಜಾತಿಯಾ ಸಬ್ಬಾವ ತಾ ನನ್ದಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ರಾಜಪುತ್ತಭಾವೇ ಠಿತಸ್ಸ ಪಾದಪರಿಚಾರಿಕಾ ಅಹೇಸುಂ।

ತೇನ ಸಮಯೇನ ಸತ್ಥಾ "ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವದನ್ತೂ"ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ವಾರೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ತಾಸಂ ಪುರಿಮಭವೇ ಅತ್ತನೋ ಪಾದಪರಿಚಾರಿಕಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮಂ ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೀಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಉಪಮಾಯೋ ಚ ಕಾರಣಾನಿ ಚ ಆಹರಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಕಥಯಮಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಞ್ಞೋ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣಲಾಭೀ ಭಿಕ್ಖು ಇಮಂ ಕಾರಣಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ 'ಆಯಸ್ಮಾ ನನ್ದಕೋ ಯಾವಜ್ಜದಿವಸಾ ಓರೋಧೇ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಿ, ಸೋಭತಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಓರೋಧಪರಿವುತೋ'ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಯಂ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪೇಸೇಸಿ। ತಾ ಪನ ಪಞ್ಚಸತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಥೇರಸ್ಸೇವ ಓವಾದಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತಿ। ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ ಭಗವಾ "ಅತ್ತನೋ ವಾರೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಅಞ್ಞಂ ಅಪೇಸೇತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀಸಙ್ಘಂ ಓವದಾಹೀ"ತಿ ಥೇರಂ ಆಹ। ಸೋ ಸತ್ಥು ಕಥಂ ಪಟಿಬಾಹಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ವಾರೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಚಾತುದ್ದಸೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘಸ್ಸ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾವ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಸಳಾಯತನಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾಯ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ।

ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಥೇರಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಅತ್ತಮನಾ ಹುತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿವಿದ್ಧಗುಣಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಸತ್ಥಾ "ಕಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೇ ಇಮಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಉಪರಿಮಗ್ಗಫಲಾನಿ ಪಾಪುಣೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಪುನ "ತಂಯೇವ ನನ್ದಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸತಾಪಿ ಏತಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ದಿಸ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇಪಿ ಥೇರಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನತ್ಥಾಯ ಪೇಸೇಸಿ। ತಾ ಪುನದಿವಸೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾವ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾ। ತಂದಿವಸಂ ಭಗವಾ ತಾಸಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತಕಾಲೇ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಸಫಲಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಹಿಯ್ಯೋ ನನ್ದಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಚಾತುದ್ದಸಿಯಂ ಚನ್ದಸದಿಸೀ ಅಹೋಸಿ, ಅಜ್ಜ ಪನ್ನರಸಿಯಂ ಚನ್ದಸದಿಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸಾಧುಕಾರಂ ದತ್ವಾ ತದೇವ ಚ ಕಾರಣಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರಂ ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ನನ್ದತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೩೦. ಅಟ್ಠಮೇ **ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾನ**ನ್ತಿ ಛಸು ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಪಿಹಿತದ್ವಾರಾನಂ ನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಹಿ ಸತ್ಥುಸಾವಕಾ ಅಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಪನ ದಸಸು ದಿಸಾಸು ಯಂ ಯಂ ದಿಸಂ ಓಲೋಕೇತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ನ ತಂ ಚತುಸಮ್ಪಜಞ್ಞವಸೇನ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಪಿಲವತ್ಥುಪುರೇ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಗೋತಮಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಅಥಸ್ಸ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಞಾತಿಸಙ್ಘಂ ನನ್ದಯನ್ತೋ ತೋಸೇನ್ತೋ ಜಾತೋತಿ **ನನ್ದಕುಮಾರೋ**ತೇವ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಮಹಾಸತ್ತೋಪಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ಲೋಕಾನುಗ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತೋ ರಾಜಗಹತೋ ಕಪಿಲವತ್ಥುಪುರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಠಮದಸ್ಸನೇನೇವ ಪಿತರಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಪುನದಿವಸೇ ಪಿತು ನಿವೇಸನಂ ಗನ್ತ್ವಾ

ರಾಹುಲಮಾತಾಯ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಸೇಸಜನಸ್ಸಪಿ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಸಿ। ಪುನದಿವಸೇ ನನ್ದಕುಮಾರಸ್ಸ ಅಭಿಸೇಕಗೇಹಪವೇಸನಆವಾಹಮಙ್ಗಲೇಸು ವತ್ತಮಾನೇಸು ತಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕುಮಾರಂ ಪತ್ತಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ ವಿಹಾರಾಭಿಮುಖೋ ಪಾಯಾಸಿ। ನನ್ದಕುಮಾರಂ ಅಭಿಸೇಕಮಙ್ಗಲಂ ನ ತಥಾ ಪೀಳೇಸಿ, ಪತ್ತಂ ಆದಾಯ ಗಮನಕಾಲೇ ಪನ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣೀ ಉಪರಿಪಾಸಾದವರಗತಾ ಸೀಹಪಞ್ಜರಂ ಉಗ್ಘಾಟೇತ್ವಾ "ತುವಟಂ ಖೋ, ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ಯಂ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಗೇಹಸಿತಛನ್ದರಾಗವಸೇನ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಪನೇಸ ಸತ್ಥರಿ ಗಾರವೇನ ಯಥಾರುಚಿಯಾ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಹೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ, ತೇನಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾಪೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ನಂ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ನಿವತ್ತೇಸ್ಸತಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ನಿವತ್ತೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತಮೇವ ಸತ್ಥಾ ವಿಹಾರಂ ನೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಪಬ್ಬಜಿತೋಪಿ ಪಟಿಬಾಹಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ಪಬ್ಬಜಿತದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣಿಯಾ ವುತ್ತವಚನಮೇವ ಸರತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅವಿದೂರೇ ಠಿತಾ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಅನಭಿರತಿಯಾ ಪೀಳಿತೋ ಥೋಕಂ ಠಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸ ಗುಮ್ಬಂ ವಾ ಗಚ್ಛಂ ವಾ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸೇವ ದಸಬಲೋ ಪುರತೋ ಠಿತಕೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ಕುಕ್ಕುಟಪತ್ತಂ ವಿಯ ಪಟಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಮೇವ ಪವಿಸತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ನನ್ದೋ ಅತಿವಿಯ ಪಮತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ಅನಭಿರತಿಂ ವೂಪಸಮೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಏತಸ್ಸ ಚಿತ್ತನಿಬ್ಬಾಪನಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ತತೋ ನಂ ಆಹ - "ಏಹಿ, ನನ್ದ, ದೇವಚಾರಿಕಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಭಗವಾ ಕಥಾಹಂ ಇದ್ಧಿಮನ್ತೇಹಿ ಗನ್ತಬ್ಬಟ್ಠಾನಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ತ್ವಂ ಕೇವಲಂ ಗಮನಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಹಿ, ಗನ್ತ್ವಾ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಸೀತಿ। ಸೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಆನುಭಾವೇನ ತಥಾಗತೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ದೇವಚಾರಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವರಞ್ಞೋ ನಿವೇಸನಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಅಚ್ಛರಾಸತಾನಿ ಅದ್ದಸ। ಸತ್ಥಾ ನನ್ದತ್ಥೇರಂ ಸುಭನಿಮಿತ್ತವಸೇನ ತಾ ಓಲೋಕೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ, "ನನ್ದ, ಇಮಾ ನು ಖೋ ಅಚ್ಛರಾ ಮನಾಪಾ, ಅಥ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಭನ್ತೇ, ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣೀ ಇಮಾ ಅಚ್ಛರಾ ಉಪನಿಧಾಯ ಕಣ್ಣನಾಸಚ್ಛಿನ್ನಕಾ ಮಕ್ಕಟೀ ವಿಯ ಖಾಯತೀತಿ। ನನ್ದ, ಏವರೂಪಾ ಅಚ್ಛರಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾನಂ ನ ದುಲ್ಲಭಾತಿ। ಸಚೇ ಮೇ, ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ, ಪಾಟಿಭೋಗೋ ಹೋತಿ, ಅಹಂ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ವಿಸ್ಸತ್ಥೋ ತ್ವಂ, ನನ್ದ, ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋಹಿ। ಸಚೇ ತೇ ಸಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಹಂ ಏತಾಸಂ ಪಟಿಲಾಭತ್ಥಾಯ ಪಾಟಿಭೋಗೋತಿ। ಇತಿ ಸತ್ಥಾ ಯಥಾರುಚಿಯಾ ದೇವಚಾರಿಕಂ ಚರಿತ್ವಾ ಜೇತವನಮೇವ ಪಚ್ಚಾಗಞ್ಛಿ।

ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಅಚ್ಛರಾನಂ ಹೇತು ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ। ಸತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಣಾಪೇಸಿ - "ತುಮ್ಹೇ ನನ್ದಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನೇ 'ಏಕೋ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖು ದಸಬಲಂ ಪಾಟಿಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಅಚ್ಛರಾನಂ ಹೇತು ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋತೀ'ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಕಥೇನ್ತಾ ವಿಚರಥಾ"ತಿ। ತೇ ಸತ್ಥು ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಭತಕೋ ಕಿರಾಯಸ್ಮಾ ನನ್ದೋ, ಉಪಕ್ಕಿತಕೋ ಕಿರಾಯಸ್ಮಾ ನನ್ದೋ, ಅಚ್ಛರಾನಂ ಹೇತು ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, ಭಗವಾ ಕಿರಸ್ಸ ಪಾಟಿಭೋಗೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಅಚ್ಛರಾಸತಾನಂ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಕಕುಟಪಾದೀನ"ನ್ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಸವನೂಪಚಾರೇ ಕಥೇನ್ತಾ ವಿಚರನ್ತಿ। ನನ್ದತ್ಥೇರೋ ತಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ "ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಅಞ್ಞಂ ಕಥೇನ್ತಿ, ಮಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥೇನ್ತಿ, ಅಯುತ್ತಂ ಮಮ ಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಅಥಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಪತ್ತಕ್ಖಣೇಯೇವ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ, ಸಯಮ್ಪಿ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞಾಸಿಯೇವ। ಪುನದಿವಸೇ ನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಯಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ , ಪಾಟಿಭೋಗೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಅಚ್ಛರಾಸತಾನಂ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಕಕುಟಪಾದೀನಂ, ಮುಞ್ಚಾಮಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಏತಸ್ಮಾ ಪಟಿಸ್ಸವಾ"ತಿ। ಏವಂ ವತ್ಥು (ಉದಾ॰ ೨೨) ಸಮುಟ್ಠಿತಂ । ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನವಿಹಾರೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಥೇರಂ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಮಹಾಕಪ್ಪಿನತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೩೧. ನವಮೇ **ಭಿಕ್ಖುಓವಾದಕಾನ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದನ್ತಾನಂ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಯಂ ಕಿರ ಥೇರೋ ಏಕಸಮೋಧಾನಸ್ಮಿಂಯೇವ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪೇಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಓವಾದಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಘರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಿಕ್ಖುಓವಾದಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಸ್ಸಪಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಗಣಜೇಟ್ಠಕೋ ಹುತ್ವಾ ಗಬ್ಭಸಹಸ್ಸಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ಮಹಾಪರಿವೇಣಂ ಕಾರೇಸಿ। ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಜನಾ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿನಉಪಾಸಕಂ ಜೇಟ್ಠಕಂ ಕತ್ವಾ ಸಪುತ್ತದಾರಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ। ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿಂಸು।

ಅಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥು ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಅಯಂ ಕಪ್ಪಿನೋ ಪಚ್ಚನ್ತದೇಸೇ ಕುಕ್ಕುಟವತೀನಗರೇ ರಾಜಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ಸೇಸಪುರಿಸಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ ಅಮಚ್ಚಕುಲೇಸು ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು। ತೇಸು ಕಪ್ಪಿನಕುಮಾರೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನರಾಜಾ ನಾಮ ಜಾತೋ। ಪುಬ್ಬೇ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಕರಣಕಾಲೇ ತಸ್ಸ ಘರಸಾಮಿನೀ ಇತ್ಥೀ ಸಮಾನಜಾತಿಕೇ ರಾಜಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ಜಾತಾ, ಅನೋಜಾಪುಪ್ಫಸದಿಸವಣ್ಣತಾಯ ಪನಸ್ಸಾ ಅನೋಜಾದೇವೀತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಮಹಾಕಪ್ಪಿನರಾಜಾಪಿ ಸುತವಿತ್ತಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಪಾತೋವ ಉಟ್ಠಾಯ ಚತೂಹಿ ದ್ವಾರೇಹಿ ಸೀಘಂ ದೂತೇ ಪೇಸೇಸಿ - "ಯತ್ಥ ಬಹುಸ್ಸುತೇ ಸುತಧರೇ ಪಸ್ಸಥ, ತತೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಆರೋಚೇಥಾ"ತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಪಟಿವಸತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಸಾವತ್ಥಿನಗರವಾಸಿನೋ ವಾಣಿಜಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಉಟ್ಠಾನಕಭಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ, ತಂ ನಗರಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಭಣ್ಡಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ, "ರಾಜಾನಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ, ರಾಜಕುಲದ್ವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ, "ರಾಜಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ, ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ದ್ವಾರೇ ಠಿತಾ ಪಟಿಹಾರಕಸ್ಸ ಆರೋಚಯಿಂಸು। ಅಥ ರಞ್ಞೋ ನಿವೇದಿ, ತೇ ರಾಜಾ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ನಿಯ್ಯಾತಿತಪಣ್ಣಾಕಾರೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಠಿತೇ, "ತಾತಾ, ಕುತೋ ಆಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಾವತ್ಥಿತೋ, ದೇವಾತಿ। ಕಚ್ಚಿ ವೋ ರಟ್ಠಂ ಸುಭಿಕ್ಖಂ, ಧಮ್ಮಿಕೋ ರಾಜಾತಿ? ಆಮ, ದೇವಾತಿ। ಅತ್ಥಿ ಪನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದೇಸೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಾಸನನ್ತಿ? ಅತ್ಥಿ ದೇವ, ನ ಪನ ಸಕ್ಕಾ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಮುಖೇಹಿ ಕಥೇತುನ್ತಿ। ರಾಜಾ ಸುವಣ್ಣಭಿಙ್ಗಾರೇನ ಉದಕಂ ದಾಪೇಸಿ। ತೇ ಮುಖಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ದಸಬಲಾಭಿಮುಖಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ, "ದೇವ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೇಸೇ ಬುದ್ಧರತನಂ ನಾಮ ಉಪ್ಪನ್ನ"ನ್ತಿ ಆಹಂಸು। ರಞ್ಞೋ "ಬುದ್ಧೋ"ತಿ ವಚನೇ ಸುತಮತ್ತೇಯೇವ ಸಕಲಸರೀರಂ ಫರಮಾನಾ ಪೀತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತತೋ "ಬುದ್ಧೋತಿ, ತಾತಾ, ವದಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಬುದ್ಧೋತಿ, ದೇವ, ವದಾಮಾತಿ। ಏವಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವದಾಪೇತ್ವಾ "ಬುದ್ಧೋತಿಪದಂ ಅಪರಿಮಾಣಂ, ನಾಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾ ಪರಿಮಾಣಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪದೇ ಪಸನ್ನೋ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ "ಅಪರಂ ಕಿಂ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ದೇವ ಧಮ್ಮರತನಂ ನಾಮ ಉಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ। ತಮ್ಪಿ ಸುತ್ವಾ ತಥೇವ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಪರಮ್ಪಿ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಪುನ "ಅಞ್ಞಂ ಕಿಂ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಙ್ಘರತನಂ ದೇವ ಉಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ। ತಮ್ಪಿ ಸುತ್ವಾ ತಥೇವ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಪರಮ್ಪಿ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ದಿನ್ನಭಾವಂ ಪಣ್ಣೇ ಲಿಖಿತ್ವಾ, "ತಾತಾ, ದೇವಿಯಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಪೇಸೇಸಿ। ತೇಸು ಗತೇಸು ಅಮಚ್ಚೇ ಪುಚ್ಛಿ - "ತಾತಾ, ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ತುಮ್ಹೇ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ? ದೇವ ತುಮ್ಹೇ ಕಿಂ ಕತ್ತುಕಾಮಾತಿ? ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಮಯಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಾತಿ। ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಘರಂ ವಾ ಕುಟುಮ್ಬಂ ವಾ ಅನಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಯೇ ಅಸ್ಸೇ ಆರುಯ್ಹ ಗತಾ ತೇಹೇವ ನಿಕ್ಖಮಿಂಸು।

ವಾಣಿಜಾ ಅನೋಜಾದೇವಿಯಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಣ್ಣಂ ದಸ್ಸೇಸುಂ। ಸಾ ತಂ ವಾಚೇತ್ವಾ "ರಞ್ಞಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಬಹೂ ಕಹಾಪಣಾ ದಿನ್ನಾ, ಕಿಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಕತಂ, ತಾತಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಪಿಯಸಾಸನಂ, ದೇವಿ, ಆನೀತನ್ತಿ। ಅಮ್ಹೇಪಿ ಸಕ್ಕಾ, ತಾತಾ,

ಸುಣಾಪೇತುನ್ತಿ? ಸಕ್ಕಾ, ದೇವಿ, ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಮುಖೇಹಿ ಪನ ವತ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾತಿ। ಸಾ ಸುವಣ್ಣಭಿಙ್ಗಾರೇನ ಉದಕಂ ದಾಪೇಸಿ। ತೇ ಮುಖಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚಿತನಿಯಾಮೇನೇವ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಸಾಪಿ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಪಾಮೋಜ್ಜಾ ತೇನೇವ ನಯೇನ ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಪದೇ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಟಿಙ್ಘಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಟಿಙ್ಘಾಗಣನಾಯ ತೀಣಿ ತೀಣಿ ಕತ್ವಾ ನವ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅದಾಸಿ। ವಾಣಿಜಾ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ದ್ವಾದಸ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಲಭಿಂಸು। ಅಥ ನೇ "ರಾಜಾ ಕಹಂ, ತಾತಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ, ದೇವೀತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ತಾತಾ, ತುಮ್ಹೇ ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ತೇ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಗತಾನಂ ಅಮಚ್ಚಾನಂ ಮಾತುಗಾಮೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇ ಅತ್ತನೋ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಗತಟ್ಠಾನಂ ಜಾನಾಥ ಅಮ್ಮಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಜಾನಾಮ, ಅಯ್ಯೇ, ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಉಯ್ಯಾನಕೀಳಂ ಗತಾತಿ। ಆಮ, ಅಮ್ಮಾ ಗತಾ, ತತ್ಥ ಪನ ಗನ್ತ್ವಾ "ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಧಮ್ಮೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಸಙ್ಘೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ "ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಗತಾ, ತುಮ್ಹೇ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಥಾತಿ? ತುಮ್ಹೇ ಪನ, ಅಯ್ಯೇ, ಕಿಂ ಕತ್ತುಕಾಮಾತಿ? "ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ತೇಹಿ ವನ್ತವಮನಂ ಜಿವ್ಹಗ್ಗೇ ಠಪೇಯ್ಯುನ್ತಿ। "ಯದಿ ಏವಂ, ಮಯಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸಬ್ಬಾಪಿ ರಥೇ ಯೋಜೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿಂಸು।

ರಾಜಾಪಿ ಅಮಚ್ಚಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗಙ್ಗಾತೀರಂ ಪಾಪುಣಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಗಙ್ಗಾ ಪೂರಾ ಹೋತಿ। ಅಥ ನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಗಙ್ಗಾ ಪೂರಾ ಹೋತಿ ಚಣ್ಡಮಚ್ಛಾಕಿಣ್ಣಾ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗತಾ ದಾಸಾ ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ವಾ ನತ್ಥಿ, ಯೇ ನೋ ನಾವಂ ವಾ ಉಳುಮ್ಪಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ದದೇಯ್ಯುಂ। ಏತಸ್ಸ ಪನ ಸತ್ಥು ಗುಣಾ ನಾಮ ಹೇಟ್ಠಾ ಅವೀಚಿತೋ ಉಪರಿ ಯಾವ ಭವಗ್ಗಾ ಪತ್ಥಟಾ। ಸಚೇ ಏಸ ಸತ್ಥಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಇಮೇಸಂ ಅಸ್ಸಾನಂ ಖುರಪಿಟ್ಠಾನಿ ಮಾ ತೇಮೇನ್ತೂ"ತಿ ಉದಕಪಿಟ್ಠೇನ ಅಸ್ಸೇ ಪಕ್ಖನ್ದಾಪೇಸುಂ। ಏಕಸ್ಸ ಅಸ್ಸಸ್ಸಾಪಿ ಖುರಪಿಟ್ಠಮತ್ತಂ ನ ತೇಮಿ, ರಾಜಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ವಿಯ ಪರತೀರಂ ಪತ್ವಾ ಪರತೋ ಅಞ್ಞಂ ಮಹಾನದಿಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। "ದುತಿಯಾ ಕಿನ್ನಾಮಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ನೀಲವಾಹಿನೀ ನಾಮ ಗಮ್ಭೀರತೋಪಿ ಪುಥುಲತೋಪಿ ಅಡ್ಢಯೋಜನಮತ್ತಾ ದೇವಾತಿ। ತತ್ಥ ಅಞ್ಞಾ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾ ನತ್ಥಿ, ತಾಯ ಏವ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ತಮ್ಪಿ ಅಡ್ಢಯೋಜನವಿತ್ಥಾರಂ ನದಿಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿಂಸು। ಅಥ ತತಿಯಂ ಚನ್ದಭಾಗಂ ನಾಮ ಮಹಾನದಿಂ ಪತ್ವಾ ತಮ್ಪಿ ತಾಯ ಏವ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಅತಿಕ್ಕಮಿಂಸು।

ಸತ್ಥಾಪಿ ತಂದಿವಸಂ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಮಹಾಕರುಣಾಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ "ಅಜ್ಜ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನೋ ತಿಯೋಜನಸತಿಕಂ ರಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ಅಮಚ್ಚಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೋ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ಆಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ದಿಸ್ವಾ "ಮಯಾ ತೇಸಂ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕಾತುಂ ಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ಪಾತೋವ ಸರೀರಪಟಿಜಗ್ಗನಂ ಕತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವಾರೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಸಯಮೇವ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಚನ್ದಭಾಗಾಯ ತೀರೇ ತೇಸಂ ಉತ್ತರಣತಿತ್ಥಅಭಿಮುಖಟ್ಠಾನೇ ಮಹಾನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖೋ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಛಬ್ಬಣ್ಣಬುದ್ಧರಸ್ಮಿಯೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ತೇ ತೇನ ತಿತ್ಥೇನ ಉತ್ತರನ್ತಾ ಬುದ್ಧರಸ್ಮಿಯೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಧಾವನ್ತಿಯೋ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪುಣ್ಣಚನ್ದಸಸ್ಸಿರಿಕಂ ಮುಖಂ ದಿಸ್ವಾ "ಯಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಮಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ಅದ್ಧಾ ಸೋ ಏಸೋ"ತಿ ದಸ್ಸನೇನೇವ ನಿಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಟ್ಠಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಓಣಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಮಾನಾ ಆಗಮ್ಮ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿಂಸು। ರಾಜಾ ಗೋಪ್ಫಕೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಮಚ್ಚಸಹಸ್ಸೇನ। ಸತ್ಥಾ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಬ್ಬೇವ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ "ಪುಬ್ಬೇ ಇಮೇ ಚೀವರದಾನಸ್ಸ ದಿನ್ನತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಚೀವರಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾವ ಆಗತಾ"ತಿ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ "ಏಥ ಭಿಕ್ಖವೋ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಧಮ್ಮೋ, ಚರಥ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ ಆಹ। ಸಾವ ತೇಸಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಚ ಅಹೋಸಿ, ವಸ್ಸಸಟ್ಠಿಕತ್ಥೇರಾ ವಿಯ ಸತ್ಥಾರಂ ಪರಿವಾರಯಿಂಸು।

ಅನೋಜಾಪಿ ದೇವೀ ರಥಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರಾ ಗಙ್ಗಾತೀರಂ ಪತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಅತ್ಥಾಯ ಆಭತಂ ನಾವಂ ವಾ ಉಳುಮ್ಪಂ ವಾ ಅದಿಸ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಬ್ಯತ್ತತಾಯ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ರಾಜಾ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಕತ್ವಾ ಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಪನ ಸತ್ಥಾ ನ ಕೇವಲಂ ತೇಸಂಯೇವ ಅತ್ಥಾಯ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಸಚೇ ಸೋ ಸತ್ಥಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಥಾ ಮಾ ಉದಕೇ ನಿಮುಜ್ಜಿಂಸೂ"ತಿ

ಉದಕಪಿಟ್ಠೇನ ರಥೇ ಪಕ್ಖನ್ದಾಪೇಸಿ। ರಥಾನಂ ನೇಮಿವಟ್ಟಿಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ತೇಮಿ। ದುತಿಯನದಿಮ್ಪಿ ತತಿಯನದಿಮ್ಪಿ ತೇನೇವ ಸಚ್ಚಕಾರೇನ ಉತ್ತರಿ। ಉತ್ತರಮಾನಾ ಏವ ಚ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಸತ್ಥಾರಂ ಅದ್ದಸ। ಸತ್ಥಾಪಿ "ಇಮಾಸಂ ಅತ್ತನೋ ಸಾಮಿಕೇ ಪಸ್ಸನ್ತೀನಂ ಛನ್ದರಾಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಫಲಾನಂ ಅನ್ತರಾಯಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಧಮ್ಮಂ ಸೋತುಂ ಚ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ಯಥಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ತಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ತಿತ್ಥತೋ ಉತ್ತರಿತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ತಾಸಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಬ್ಬಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ "ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ ಆಗಚ್ಛತೂ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಥೇರೀ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಉಪಸ್ಸಯಂ ಗತಾ, ಸತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇನ ಜೇತವನಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ಅಥಾಯಂ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನತ್ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಕಿಚ್ಚಂ ಮತ್ಥಕಪ್ಪತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಹುತ್ವಾ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖೇನ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತೋ ಅರಞ್ಞಗತೋಪಿ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋಪಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋಪಿ "ಅಹೋ ಸುಖಂ ಅಹೋ ಸುಖ"ನ್ತಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ಕಥಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸುಂ "ಕಪ್ಪಿನತ್ಥೇರೋ ರಜ್ಜಸುಖಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇತೀ"ತಿ। ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಭಗವಾ "ಮಮ ಪುತ್ತೋ ಮಗ್ಗಸುಖಂ ಫಲಸುಖಂ ಆರಬ್ಭ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಧಮ್ಮಪದೇ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

> "ಧಮ್ಮಪೀತಿ ಸುಖಂ ಸೇತಿ, ವಿಪ್ಪಸನ್ನೇನ ಚೇತಸಾ।
> ಅರಿಯಪ್ಪವೇದಿತೇ ಧಮ್ಮೇ, ಸದಾ ರಮತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೭೯)।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ಆಹ - "ಕಚ್ಚಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಚರಿಯೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀ"ತಿ। ನ ಭಗವಾ ದೇಸೇತಿ, ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ಕಸ್ಸಚಿ ಓವಾದಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ದೇತೀತಿ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ, ಕಪ್ಪಿನ, ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ಓವಾದಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ದೇಸೀ"ತಿ? ಸಚ್ಚಂ ಭಗವಾತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮಾ ಏವಂ ಕರಿ, ಅಜ್ಜ ಪಟ್ಠಾಯ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಹೀತಿ। "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ಕಥಂ ಸಿರವರೇನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಏಕಸಮೋಧಾನೇಯೇವ ಸಮಣಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪೇಸಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಥೇರೇ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನತ್ಥೇರಂ ಭಿಕ್ಖುಓವಾದಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಸಾಗತತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೩೨. ದಸಮೇ **ತೇಜೋಧಾತುಕುಸಲಾನ**ನ್ತಿ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತುಂ ಕುಸಲಾನಂ ಸಾಗತತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ಥೇರೋ ತೇಜೋಧಾತುಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಅಮ್ಬತಿತ್ಥನಾಗಸ್ಸ ತೇಜಸಾ ತೇಜಂ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ ತಂ ನಾಗಂ ನಿಬ್ಬಿಸೇವನಂ ಅಕಾಸಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇಜೋಧಾತುಕುಸಲಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥುಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ತೇಜೋಧಾತುಕುಸಲಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಸಾಗತಮಾಣವೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಸೀಭಾವಂ ಪಾಪುಣಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥಾ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಕೋಸಮ್ಬಿನಗರಸಮೀಪಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ನದೀತಿತ್ಥೇ ಪೋರಾಣಕನಾವಿಕಸ್ಸ ಬಹೂ ಆಗನ್ತುಕಗಮಿಕಾ ವೇರಿನೋ ಹುತ್ವಾ ತಂ ಪೋಥೇತ್ವಾ ಮಾರಯಿಂಸು। ಸೋ ವಿರುದ್ಧೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಪತ್ಥನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ತಿತ್ಥೇ ಮಹಾನುಭಾವೋ ನಾಗರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಸೋ ವಿರುದ್ಧಚಿತ್ತತ್ತಾ ಅಕಾಲೇಯೇವ ವಸ್ಸಾಪೇತಿ, ಕಾಲೇ ಪನ ನ ವಸ್ಸಾಪೇತಿ, ಸಸ್ಸಾನಿ ನ ಸಮ್ಮಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಸಕಲರಟ್ಠವಾಸಿನೋ ಚ ತಸ್ಸ ವೂಪಸಮನತ್ಥಂ ಅನುಸಂವಚ್ಛರಂ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ, ವಸನತ್ಥಾಯ ಚಸ್ಸ ಏಕಂ ಗೇಹಂ ಅಕಂಸು। ಸತ್ಥಾಪಿ ತೇನೇವ ತಿತ್ಥೇನ ಉತ್ತರಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ "ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪದೇಸೇ ರತ್ತಿಂ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಗಮಾಸಿ।

ಅಥಾಯಂ ಥೇರೋ "ಚಣ್ಡೋ ಕಿರೇತ್ಥ ನಾಗರಾಜಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ "ಇಮಂ ನಾಗರಾಜಾನಂ ದಮೇತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಿಸೇವನಂ ಕತ್ವಾ ಸತ್ಥು ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಯಾದೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ನಾಗರಾಜಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ನಾಗೋ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ "ಕೋನಾಮಾಯಂ ಮುಣ್ಡಕೋ ಮಯ್ಹಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ"ತಿ ಧೂಪಾಯಿ, ಥೇರೋ ಉತ್ತರಿತರಂ ಧೂಪಾಯಿ। ನಾಗೋ, ಪಜ್ಜಲಿ, ಥೇರೋಪಿ ಉತ್ತರಿತರಂ ಪಜ್ಜಲಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ತೇಜಂ ಪರಿಯಾದಿಯಿ। ಸೋ "ಮಹನ್ತೋ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪತಿತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಮಯ್ಹಂ ಸರಣಗಮನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ದಸಬಲಸ್ಸ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾತಿ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸರಣಗತೋ ಹುತ್ವಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನ ಕಞ್ಚಿ ವಿಹೇಠೇತಿ, ದೇವಮ್ಪಿ ಸಮ್ಮಾ ವಸ್ಸಾಪೇತಿ, ಸಸ್ಸಾನಿ ಸಮ್ಮಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ।

ಕೋಸಮ್ಬಿವಾಸಿನೋ "ಅಯ್ಯೇನ ಕಿರ ಸಾಗತೇನ ಅಮ್ಬತಿತ್ಥಕನಾಗೋ ದಮಿತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಆಗಮನಂ ಉದಿಕ್ಖಮಾನಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರಂ ಸಜ್ಜಯಿಂಸು। ತೇ ದಸಬಲಸ್ಸ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾನಂ ವಚನೇನ ಸಬ್ಬಗೇಹೇಸು ಕಾಪೋತಿಕಂ ಪಸನ್ನಂ ಪಟಿಯಾದೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಸಾಗತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಗೇಹೇ ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ ಅದಂಸು। ಥೇರೋ ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಯಾಚಿಯಮಾನೋ ಗೇಹೇ ಗೇಹೇ ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಅವಿದೂರಂ ಗನ್ತ್ವಾವ ಅನಾಹಾರಿಕಭಾವೇನ ಸತಿಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಙ್ಕಾರಟ್ಠಾನೇ ಪತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಗರಹಿತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಪುನದಿವಸೇ ಸತಿಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಕತಕಾರಣಂ ಸುತ್ವಾ ಅಚ್ಚಯಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಸಂವೇಗೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಏವಂ ವತ್ಥು ವಿನಯೇ ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ತಂ ತತ್ಥ ಆಗತನಯೇನೇವ ವಿತ್ಥಾರತೋ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ಮಹಾವಿಹಾರೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಥೇರೇ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ ಸಾಗತತ್ಥೇರಂ ತೇಜೋಧಾತುಕುಸಲಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ರಾಧತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೩೩. ಏಕಾದಸಮೇ **ಪಟಿಭಾನೇಯ್ಯಕಾನ**ನ್ತಿ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಾಪಟಿಭಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಭೂತಾನಂ ಪಟಿಭಾನಜನಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ರಾಧತ್ಥೇರೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಥೇರಸ್ಸ ಹಿ ದಿಟ್ಠಿಸಮುದಾಚಾರಞ್ಚ ಓಕಪ್ಪನಿಯಸದ್ಧಞ್ಚ ಆಗಮ್ಮ ದಸಬಲಸ್ಸ ನವನವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಪಟಿಭಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ಪಟಿಭಾನೇಯ್ಯಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಟಿಭಾನೇಯ್ಯಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ತಥಾಗತಂ ಪರಿಚರಿತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ರಾಜಗಹನಗರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ರಾಧಮಾಣವೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಸೋ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತದಾರೇನ ಅಬಹುಮತೋ “ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಕಾಲಂ ವೀತಿನಾಮೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಥೇರೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। “ಜಿಣ್ಣೋ ಮಹಲ್ಲಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ”ತಿ ನ ಕೋಚಿ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ ಇಚ್ಛಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತುಕಾಮೋ “ಕಿಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುತ್ತದಾರಾ ತಂ ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತೀ”ತಿ? ಕುತೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಟಿಜಗ್ಗನಂ, ಮಹಲ್ಲಕೋತಿ ಮಂ ಬಹಿ ನೀಹರಿಂಸು। ಕಿಂ ಪನ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ? ಕೋ ಮಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಬ್ಬಾಜೇಸ್ಸತಿ, ಮಹಲ್ಲಕಭಾವೇನ ಮಂ ನ ಕೋಚಿ ಇಚ್ಛತೀತಿ। ಸತ್ಥಾ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ। ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ವಚನಂ ಸಿರಸಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ರಾಧಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – “ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸಾದರೇನ ಪಬ್ಬಜಾಪೇಸಿ, ನ ಖೋ ಮೇ ಏತಂ ಅನಾದರೇನ ಪರಿಹರಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ರಾಧತ್ಥೇರಂ ಆದಾಯ ಗಾಮಕಾವಾಸಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತತ್ರಸ್ಸ ಅಧುನಾ ಪಬ್ಬಜಿತತ್ತಾ ಕಿಚ್ಛಲಾಭಿಸ್ಸ ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಂ ಆವಾಸಂ ದೇತಿ, ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಂ ಪಣೀತಪಿಣ್ಡಪಾತಮ್ಪಿ ತಸ್ಸೇವ ದತ್ವಾ ಸಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರತಿ। ರಾಧತ್ಥೇರೋ ಸೇನಾಸನಸಪ್ಪಾಯಞ್ಚ ಭೋಜನಸಪ್ಪಾಯಞ್ಚ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ।

ಅಥ ನಂ ಥೇರೋ ಗಹೇತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಆಗತೋ। ಸತ್ಥಾ ಜಾನನ್ತೋವ ಪುಚ್ಛಿ – “ಯೋ ತೇ ಮಯಾ , ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನಿಸ್ಸಿತಕೋ ದಿನ್ನೋ, ಕೀದಿಸಂ ತಸ್ಸ, ನ ಉಕ್ಕಣ್ಠತೀ”ತಿ? ಭನ್ತೇ, ಸಾಸನೇ ಅಭಿರಮಿತಭಿಕ್ಖು ನಾಮ ಏವರೂಪೋ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ। ಅಥಾಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ “ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ ಕತಞ್ಞೂ ಕತವೇದೀ”ತಿ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಅನಚ್ಛರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಇದಾನಿ ಕತಞ್ಞೂಕತವೇದಿತಾ, ಸೋ ಅತೀತೇ ಅಹೇತುಕಪಟಿಸನ್ಧಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋಪಿ ಕತಞ್ಞೂಕತವೇದೀಯೇವ ಅಹೋಸೀ”ತಿ। ಕತರಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಭಗವಾತಿ?

ಅತೀತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬತಪಾದಮ್ಹಿ ಪಞ್ಚಸತಮತ್ತಾ ವಡ್ಢಕಿಪುರಿಸಾ ಮಹಾಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಹಾಉಳುಮ್ಪಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನದಿಯಾ ಓತಾರೇನ್ತಿ। ಅಥೇಕೋ ಹತ್ಥಿನಾಗೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ವಿಸಮಟ್ಠಾನೇ ಸೋಣ್ಡಾಯ ಸಾಖಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಸಾಖಾಭಙ್ಗವೇಗಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ತಿಖಿಣಖಾಣುಕೇ ಪಾದೇನ ಅವತ್ಥಾಸಿ, ಪಾದೋ ವಿದ್ಧೋ, ದುಕ್ಖವೇದನಾ ವತ್ತನ್ತಿ। ಸೋ ಗಮನಂ ಅಭಿನೀಹರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ಕತಿಪಾಹಚ್ಚಯೇನ ತೇ ವಡ್ಢಕೀ ಅತ್ತನೋ ಸಮೀಪೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ “ಇಮೇ ನಿಸ್ಸಾಯಾಹಂ ಜೀವಿತಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ತೇಸಂ ಅನುಪದಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಭೀತಾ ಪಲಾಯನ್ತಿ। ಸೋ ತೇಸಂ ಪಲಾಯನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ, ಪುನ ಠಿತಕಾಲೇ ಅನುಬನ್ಧಿ।

ವಡ್ಢಕಿಜೇಟ್ಠಕೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ – “ಅಯಂ ಹತ್ಥಿ ಅಮ್ಹೇಸು ತಿಟ್ಠನ್ತೇಸು ಅನುಬನ್ಧತಿ, ಪಲಾಯನ್ತೇಸು ತಿಟ್ಠತಿ, ಭವಿಸ್ಸತಿ ತತ್ಥ ಕಾರಣ”ನ್ತಿ। ಸಬ್ಬೇ ತಂ ತಂ ರುಕ್ಖಂ ಆರುಯ್ಹ ತಸ್ಸ ಆಗಮನಂ ಪಟಿಮಾನೇನ್ತಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಸೋ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಾದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ। ತದಾ ವಡ್ಢಕೀನಂ ಸಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ – “ಗಿಲಾನಭಾವೇನ, ಭೋ, ಏಸ ಆಗಚ್ಛತಿ, ನ ಅಞ್ಞೇನ ಕಾರಣೇನಾ”ತಿ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಾದೇ ಪವಿಟ್ಠಖಾಣುಕಂ ದಿಸ್ವಾ “ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ ಏಸ ಆಗತೋ”ತಿ ತಿಖಿಣವಾಸಿಯಾ ಖಾಣುಕಕೋಟಿಯಂ ಓಧಿಂ ದತ್ವಾ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ನೀಹರಿಂಸು। ಅಥಸ್ಸ ವಣಮುಖಂ ಪೀಳೇತ್ವಾ ಪುಬ್ಬಲೋಹಿತಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಕಸಾವೋದಕೇನ ಧೋವಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಜಾನನಭೇಸಜ್ಜಂ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಫಾಸುಕಂ ಅಕಂಸು।

ಹತ್ಥಿನಾಗೋ ಗಿಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ – “ಇಮೇ ಮಯ್ಹಂ ಬಹುಪಕಾರಾ, ಇಮೇ ಮಯಾ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವಿತಂ ಲದ್ಧಂ, ಮಯಾ ಇಮೇಸಂ ಕತಞ್ಞುನಾ ಕತವೇದಿನಾ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೇತಂ ಗನ್ಧಹತ್ಥಿಪೋತಕಂ ಆನೇಸಿ। ವಡ್ಢಕಿನೋ ಹತ್ಥಿಪೋತಕಂ ದಿಸ್ವಾ “ಅಮ್ಹಾಕಂ ಹತ್ಥೀ ಪುತ್ತಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತೋ”ತಿ ಅತಿವಿಯ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಹತ್ಥಿನಾಗೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ – “ಮಯಿ ತಿಟ್ಠನ್ತೇ ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಯಂ ಆಗತೋ’ತಿ ಮಮ ಆಗತಕಾರಣಂ ನ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ

ಠಿತಟ್ಠಾನತೋ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಹತ್ಥಿಪೋತಕೋ ಪಿತು ಪಚ್ಛತೋ ಪಚ್ಛತೋ ಅನುಪಾಯಾಸಿ। ಹತ್ಥಿನಾಗೋ ತಸ್ಸ ಆಗತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ನಿವತ್ತನತ್ಥಾಯ ಸದ್ದಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಪಿತು ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ವಡ್ಢಕೀನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗತೋ। ವಡ್ಢಕಿನೋ "ಇಮಂ ಹತ್ಥಿಪೋತಕಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಾತುಂ ಆಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಏಸೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕೇ ತಯಾ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಪಿತು ಸನ್ತಿಕಂಯೇವ ಗಚ್ಛಾ"ತಿ ಪಹಿಣಿಂಸು। ಹತ್ಥಿನಾಗೋ ಯಾವತತಿಯಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತಮ್ಪಿ ಪುನ ವಡ್ಢಕೀನಂಯೇವ ಸಮೀಪಂ ಪೇಸೇಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಡ್ಢಕಿನೋ ಹತ್ಥಿಪೋತಕಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಕತ್ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತಿ। ಭೋಜನಕಾಲೇ ಏಕೇಕಂ ಭತ್ತಪಿಣ್ಡಂ ದೇನ್ತಿ, ಭತ್ತಂ ತಸ್ಸ ಯಾವದತ್ಥಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಡ್ಢಕೀಹಿ ಅನ್ತೋಗಹನೇ ಕೋಟ್ಟಿತಂ ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗಣಟ್ಠಾನೇ ರಾಸಿಂ ಕರೋತಿ। ಏತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಉಪಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಕಾರಣಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಕತಞ್ಞುಕತವೇದಿಭಾವಂ ದೀಪೇತಿ। ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ ಹಿ ತದಾ ಮಹಾಹತ್ಥೀ ಅಹೋಸಿ, ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಂ ಆಗತೋ ಓಸ್ಸಟ್ಠವೀರಿಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಹತ್ಥಿಪೋತಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಸಕಲಂ ರಾಧಸಂಯುತ್ತಂ, ಧಮ್ಮಪದೇ ಚ -

"ನಿಧೀನಂವ ಪವತ್ತಾರಂ, ಯಂ ಪಸ್ಸೇ ವಜ್ಜದಸ್ಸಿನಂ।
ನಿಗ್ಗಯ್ಹವಾದಿಂ ಮೇಧಾವಿಂ, ತಾದಿಸಂ ಪಣ್ಡಿತಂ ಭಜೇ।
ತಾದಿಸಂ ಭಜಮಾನಸ್ಸ, ಸೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ನ ಪಾಪಿಯೋ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೭೬) -

ಗಾಥಾ ಥೇರಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ನಾಮ। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಥೇರೇ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ ರಾಧತ್ಥೇರಂ ಪಟಿಭಾನೇಯ್ಯಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಮೋಘರಾಜತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೩೪. ದ್ವಾದಸಮೇ **ಲೂಖಚೀವರಧರಾನನ್**ತಿ ಲೂಖಚೀವರಂ ಧಾರೇನ್ತಾನಂ ಮೋಘರಾಜಾ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಯಂ ಹಿ ಥೇರೋ ಸತ್ಥಲೂಖಂ ಸುತ್ತಲೂಖಂ ರಜನಲೂಖನ್ತಿ ತಿವಿಧೇನಪಿ ಲೂಖೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪಂಸುಕೂಲಂ ಧಾರೇಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಲೂಖಚೀವರಧರಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ತತೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಲೂಖಚೀವರಧರಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಕಟ್ಠವಾಹನನಗರೇ ಅಮಚ್ಚಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಕಟ್ಠವಾಹನರಾಜಾನಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋ ಅಮಚ್ಚಟ್ಠಾನಂ ಲಭಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಕಟ್ಠವಾಹನರಾಜಾ "ಬುದ್ಧೋ ಕಿರ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಆಹ - "ತಾತ, ಬುದ್ಧೋ ಕಿರ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಇಮಂ ಪಚ್ಚನ್ತನಗರಂ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಉಭೋಹಿ ಅಮ್ಹೇಹಿ ತುಚ್ಛಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ತ್ವಂ ತಾವ ಮಜ್ಝಿಮದೇಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ಇಮಂ ನಗರಂ ಆನೇಹೀ"ತಿ ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ತತ್ಥೇವ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವೀಸತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿ। ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಗತಪುರಿಸಾ ಪನ ಸಬ್ಬೇಪಿ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಪುನ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತಾ।

ಅಯಂ ಥೇರೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸೀಲೋ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ಮೋಘರಾಜಮಾಣವೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಕಟ್ಠವಾಹನರಾಜಾಪಿ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ಸಪರಿವಾರೋ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪುರೋಹಿತಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ಬಾವರಿಮಾಣವೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸೋಳಸನ್ನಂ ಮಾಣವಕಸಹಸ್ಸಾನಂ ಸಿಪ್ಪಂ ವಾಚೇನ್ತೋ ಚರತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪಸೇನದಿಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಕಾಲೇ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನಂ ಅದಂಸು। ತದಾ ಅಯಮ್ಪಿ ಮೋಘರಾಜಮಾಣವೋ ಬಾವರಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಿಪ್ಪಂ ಗಣ್ಹಾತಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಬಾವರಿಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ರಹೋಗತೋ ಅತ್ತನೋ ಸಿಪ್ಪೇ ಸಾರಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಸಾರಂ ಅದಿಸ್ವಾ "ಏಕಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಗವೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕೋಸಲರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಜಾನಾಪೇಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಅನುಞ್ಞಾತೋ ಸೋಳಸಹಿ ಮಾಣವಕಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜತ್ಥಾಯ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಕೋಸಲರಾಜಾಪಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಏಕಂ ಅಮಚ್ಚಂ ಕಹಾಪಣಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಪೇಸೇಸಿ - "ಯಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಆಚರಿಯೋ ಪಬ್ಬಜತಿ, ತತ್ರಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದೇಥಾ"ತಿ। ಬಾವರಿಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಫಾಸುಕಟ್ಠಾನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಮಜ್ಝಿಮದೇಸತೋ ಪಟಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅಸ್ಸಕರಞ್ಞೋ ಚ ಮುಳ್ಹಕರಞ್ಞೋ ಚ ಸೀಮನ್ತರೇ ಗೋಧಾವರಿತೀರೇ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಕಾರೇಸಿ।

ಅಥೇಕೋ ಪುರಿಸೋ ಜಟಿಲಾನಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಗತೋ ತೇಸಂ ಸನ್ತಕೇ ಭೂಮಿಟ್ಠಾನೇ ತೇಹಿ ಅನುಞ್ಞಾತೋ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಅಕಾಸಿ। ತೇನ ಕತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಪರಂ ಕುಲಸತಂ ಗೇಹಸತಂ ಕಾರೇಸಿ। ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ "ಮಯಂ ಅಯ್ಯಾನಂ ಸನ್ತಕೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ವಸಾಮ, ಮುಧಾ ವಸಿತುಂ ನ ಕಾರಣಂ, ಸುಖವಾಸಂ ವೋ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಏಕೇಕೋ ಏಕೇಕಂ ಕಹಾಪಣಂ ಬಾವರಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ಸಬ್ಬೇಹಿಪಿ ಆಭತಕಹಾಪಣಾ ಸತಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಬಾವರಿಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ಕಿಮತ್ಥಂ ಏತೇ ಆಭತಾ"ತಿ ಆಹ। ಸುಖವಾಸದಾನತ್ಥಾಯ, ಭನ್ತೇತಿ। ಸಚಾಹಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣೇನ ಅತ್ಥಿಕೋ ಅಸ್ಸಂ, ಅಹಂ ಮಹನ್ತಂ ಧನರಾಸಿಂ ಪಹಾಯ ನ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯಂ। ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಹಾಪಣೇ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛಥಾತಿ। ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಂ ನ ಪುನ ಗಣ್ಹಾಮ, ಅನುಸಂವಚ್ಛರಂ ಪನ ಏತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮ, ಇಮೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಯ್ಯೋ ದಾನಂ ದೇತೂತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ಕಪಣದ್ಧಿಕವಣಿಬ್ಬಕಯಾಚಕಾನಂ ದಾನಮುಖೇ ನಿಯ್ಯಾತೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಅಪರಾಪರಂ ದಾಯಕಭಾವೋ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ।

ತತೋ ಕಾಲಿಙ್ಗರಟ್ಠೇ ದುನ್ನಿವಿಟ್ಠೇ ನಾಮ ಗಾಮೇ ಜೂಜಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಂಸೇ ಜಾತಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಉಟ್ಠಾಯ ಸಮುಟ್ಠಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಚೋದೇತಿ - "ಬಾವರೀ, ಕಿರ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಗನ್ತ್ವಾ ತತೋ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ಆಹರಾ"ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಚೋದಿಯಮಾನೋ ಸಣ್ಠಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಬಾವರಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛಮಾನೋ ಬಾವರಿಮ್ಹಿ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ದಾನಂ ಅನುಸ್ಸರಮಾನೇ ಗತೋ। ಗನ್ತ್ವಾ ಚ "ದಾನಂ ಮೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದೇಹಿ, ದಾನಂ ಮೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಕಾಲೇ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆಗತೋ, ಸಮ್ಪತ್ತಯಾಚಕಾನಂ ಮೇ ದಿನ್ನಂ, ಇದಾನಿ ಕಹಾಪಣಂ ನತ್ಥೀತಿ। ನ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬಹೂಹಿ ಕಹಾಪಣೇಹಿ ಅತ್ಥೋ, ತವ ಏತ್ತಕಂ ದಾನಂ ದದನ್ತಸ್ಸ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕಹಾಪಣೇಹಿ ವಿನಾ ಭವಿತುಂ, ಮಯ್ಹಂ ಪಞ್ಚ ಕಹಾಪಣಸತಾನಿ ದೇಹೀತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪಞ್ಚಪಿ ಸತಾನಿ ನತ್ಥಿ, ಪುನ ದಾನಕಾಲೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಲಭಿಸ್ಸಸೀತಿ। ಕಿಂ ಪನಾಹಂ ತವ ದಾನಕಾಲೇ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ? ಬಾವರಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪಣ್ಣಸಾಲದ್ವಾರೇ ವಾಲುಕಂ ಥೂಪಂ ಕತ್ವಾ ಸಮನ್ತತೋ ರತ್ತವಣ್ಣಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ವಿಕಿರಿತ್ವಾ ಮನ್ತಂ ಜಪ್ಪೇನ್ತೋ ವಿಯ ಓಟ್ಠೇ ಚಾಲೇತ್ವಾ ಚಾಲೇತ್ವಾ "ಮುದ್ಧಾ ಫಲತು ಸತ್ತಧಾ"ತಿ ವದತಿ।

ಬಾವರಿಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಮಹಾತಪೋ ತಪಚಾರಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಚರಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಕೋ ಮಯ್ಹಂ ಸತ್ತದಿವಸಮತ್ಥಕೇ 'ಸತ್ತಧಾ ಮುದ್ಧಾ ಫಾಲತೂ'ತಿ ವದತಿ, ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಇಮಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಾನಿ ಪಞ್ಚ ಕಹಾಪಣಸತಾನಿ ನತ್ಥಿ, ಏಕಂಸೇನ ಮಂ ಏಸ

ಘಾತೇಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸೋಕಸಲ್ಲಸಮಪ್ಪಿತೇ ನಿಪನ್ನೇ ರತ್ತಿಭಾಗಸಮನನ್ತರೇ ಅನನ್ತರತ್ತಭಾವೇ ಬಾವರಿಸ್ಸ ಮಾತಾ ದೇವತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಸೋಕಸಲ್ಲಸಮಪ್ಪಿತಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆಹ – "ತಾತ , ಏಸ ಮುದ್ಧಂ ವಾ ಮುದ್ಧಫಾಲನಂ ವಾ ನ ಜಾನಾತಿ, ತ್ವಮ್ಪಿ ಲೋಕೇ ಬುದ್ಧಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನಭಾವಂ ನ ಜಾನಾಸಿ। ಸಚೇ ತೇ ಸಂಸಯೋ ಅತ್ಥಿ, ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛ, ಸೋ ತೇ ಏತಂ ಕಾರಣಂ ಕಥೇಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದೇವತಾಯ ಕಥಂ ಸುತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಉಟ್ಠಿತೇ ಅರುಣೇ ಸಬ್ಬೇವ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ, "ತಾತಾ, ಬುದ್ಧೋ ಕಿರ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ತುಮ್ಹೇ ಸೀಘಂ ಗನ್ತ್ವಾ 'ಬುದ್ಧೋ ವಾ ನೋ ವಾ'ತಿ ಞತ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಆರೋಚೇಥ, ಅಹಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ। ಅಪಿಚ ಖೋ ಪನ ಮಯ್ಹಂ ಮಹಲ್ಲಕಭಾವೇನ ಜೀವಿತನ್ತರಾಯೋ ದುಜ್ಜಾನೋ, ತುಮ್ಹೇ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಇಮಿನಾ ಚ ಇಮಿನಾ ಚ ನಿಯಾಮೇನ ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಮುದ್ಧಫಾಲನಪಞ್ಹಂ ನಾಮ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ।

ತತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಸಬ್ಬೇ ಇಮೇ ಮಾಣವಾ ಪಣ್ಡಿತಾ, ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕಿಚ್ಚೇ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತೇ ಪುನ ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ ವಾ ನೋ ವಾ"ತಿ। ಅಥ ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯಸ್ಸ ಅಜಿತಮಾಣವಸ್ಸ ನಾಮ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ – "ತ್ವಂ ಪನ ಏಕನ್ತೇನೇವ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತುಂ ಅರಹಸಿ, ತಯಾ ಪಟಿಲದ್ಧಗುಣಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಕಥೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। ಅಥ ತೇ ಸೋಳಸಸಹಸ್ಸಜಟಿಲಾ ಅಜಿತಮಾಣವಂ ಜೇಟ್ಠಕಂ ಕತ್ವಾ ಸೋಳಸಹಿ ಜೇಟ್ಠನ್ತೇವಾಸಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ "ಸತ್ಥಾರಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತಾ ಗತಗತಟ್ಠಾನೇ, "ಅಯ್ಯಾ, ಕಹಂ ಗಚ್ಛಥ, ಕಹಂ ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತಾ "ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತುಂ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ಕೋಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪರಿಸಂ ಸಂಕಡ್ಢನ್ತಾ ಅನೇಕಯೋಜನಸತಂ ಮಗ್ಗಂ ಗತಾ। ಸತ್ಥಾ "ತೇಸಂ ಆಗಮನದಿವಸೇ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಓಕಾಸೋ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಇದಂ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪರಿಸಾಯ ಅನುಚ್ಛವಿಕಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಾಸಾಣಚೇತಿಯೇ ಪಿಟ್ಠಿಪಾಸಾಣೇ ನಿಸೀದಿ। ಸೋ ಅಜಿತಮಾಣವೋಪಿ ಸಪರಿಸೋ ತಂ ಪಿಟ್ಠಿಪಾಸಾಣಂ ಆರುಯ್ಹ ಸತ್ಥು ಸರೀರಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ವಿವಟಚ್ಛದೋ ಬುದ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಆಚರಿಯೇನ ಪಹಿತೇ ಪಞ್ಹೇ ಮನಸಾ ಪುಚ್ಛನ್ತೋವ ಗತೋ।

ತಂದಿವಸಂ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸಮ್ಪತ್ತಪರಿಸಾ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕಾ ಅಹೋಸಿ। ತೇಸಂ ಸೋಳಸನ್ನಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಮೋಘರಾಜಮಾಣವೋ "ಅಹಂ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತತರೋ"ತಿ ಮಾನತ್ಥದ್ಧೋ, ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅಯಂ ಅಜಿತಮಾಣವೋ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಜೇಟ್ಠಕೋ, ಏತಸ್ಸ ಪಠಮತರಂ ಮಮ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತುಂ ನ ಯುತ್ತ"ನ್ತಿ । ತಸ್ಸ ಲಜ್ಜಾಯನ್ತೋ ಪಠಮತರಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತೇನ ಪುಚ್ಛಿತೇ ದುತಿಯೋ ಹುತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸತ್ಥಾ "ಮಾನತ್ಥದ್ಧೋ ಮೋಘರಾಜಮಾಣವಾ, ನ ತಾವಸ್ಸ ಞಾಣಂ ಪರಿಪಾಕಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಸ್ಸ ಮಾನಂ ನಿವಾರಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಆಹ – "ತಿಟ್ಠ ತ್ವಂ, ಮೋಘರಾಜ, ಅಞ್ಞೇ ತಾವ ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛನ್ತೂ"ತಿ। ಸೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಾ ಅಪಸಾದಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಅಹಂ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಮಯಾ ಪಣ್ಡಿತತರೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ವಿಚರಾಮಿ, ಬುದ್ಧಾ ಚ ನಾಮ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ನ ಕಥೇನ್ತಿ। ಸತ್ಥಾರಾ ಮಮ ಪುಚ್ಛಾಯ ದೋಸೋ ದಿಟ್ಠೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಅಟ್ಠಹಿ ಜನೇಹಿ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛಿತೇ ಅಧಿವಾಸೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ನವಮೋ ಹುತ್ವಾ ಪುನ ಉಟ್ಠಾಸಿ। ಪುನಪಿ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಅಪಸಾದೇಸಿ।

ಸೋ ಪುನಪಿ ತುಣ್ಹೀ ಹುತ್ವಾ "ಸಙ್ಘನವಕೋ ದಾನಿ ಭವಿತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಞ್ಚದಸಮೋ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಞಾಣಸ್ಸ ಪರಿಪಾಕಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅತ್ತನೋ ಪರಿವಾರೇನ ಜಟಿಲಸಹಸ್ಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಇಮಿನಾವ ನಿಯಾಮೇನ ಸೇಸಾನಿಪಿ ಪನ್ನರಸ ಜಟಿಲಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ಸಬ್ಬೇಪಿ ಇದ್ಧಿಮಯಪತ್ತಚೀವರಧರಾ ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂವ ಅಹೇಸುಂ। ಸೇಸಜನಾ ಪನ ನ ಕಥಿಯನ್ತಿ। ಅಯಂ ಮೋಘರಾಜತ್ಥೇರೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತೀಹಿ ಲೂಖೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಚೀವರಂ ಧಾರೇತಿ। ಏವಂ ಪಾರಾಯನೇ (ಸು॰ ನಿ॰ ೯೮೨ ಆದಯೋ) ವತ್ಥು ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ಸತ್ಥಾ ಪನ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಥೇರೇ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ ಮೋಘರಾಜತ್ಥೇರಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ

ಸಾಸನೇ ಲೂಖಚೀವರಧರಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತೋ “ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಲೂಖಚೀವರಧರಾನಂ ಯದಿದಂ ಮೋಘರಾಜಾ”ತಿ ಆಹ।

ಚತುತ್ಥವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

ಏಕಚತ್ತಾಲೀಸಸುತ್ತಮತ್ತಾಯ ಥೇರಪಾಳಿಯಾ ವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೪. ಏತದಗ್ಗವಗ್ಗೋ

(೧೪) ೫. ಪಞ್ಚಮಏತದಗ್ಗವಗ್ಗೋ

ಮಹಾಪಜಾಪತಿಗೋತಮೀಥೇರೀವತ್ಥು

೨೩೫. ಥೇರಿಪಾಳಿಯಾ ಪಠಮೇ **ಯದಿದಂ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಗೋತಮೀತಿ** ಮಹಾಪಜಾಪತಿಗೋತಮೀ ಥೇರೀ ರತ್ತಞ್ಞೂನಂ ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ತಸ್ಸಾ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಪನ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೀ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ರತ್ತಞ್ಞೂನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಯಾವಜೀವಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಪನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧನ್ತರೇ ದೇವಲೋಕತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ದಾಸಿಸತಾನಂ ಜೇಟ್ಠಕದಾಸೀ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಅಥ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಸಮಯೇ ಪಞ್ಚ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ನನ್ದಮೂಲಕಪಬ್ಭಾರತೋ ಇಸಿಪತನೇ ಓತರಿತ್ವಾ ನಗರೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಇಸಿಪತನಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ “ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಕುಟಿಯಾ ಅತ್ಥಾಯ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಯಾಚಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಚಿನ್ತೇಸುಂ। ಕಸ್ಮಾ? ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಹಿ ನಾಲಕಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೇನಾಪಿ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಛದನಾನಂ ಅಞ್ಞತರೇನ ಛದನೇನ ಛನ್ನೇ ಸದ್ವಾರಬದ್ಧೇ ಸೇನಾಸನೇ ಉಪಗನ್ತಬ್ಬಂ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸೇನಾಸನಿಕೇನ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತಬ್ಬಂ, ಯೋ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೦೪)। ತಸ್ಮಾ ವಸ್ಸಕಾಲೇ ಉಪಕಟ್ಠೇ ಸಚೇ ಸೇನಾಸನಂ ಲಭತಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ। ನೋ ಚೇ ಲಭತಿ, ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾಪಿ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಅಲಭನ್ತೇನ ಸಾಮಮ್ಪಿ ಕಾತಬ್ಬಂ, ನ ತ್ವೇವ ಅಸೇನಾಸನಿಕೇನ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಅಯಮನುಧಮ್ಮತಾ। ತಸ್ಮಾ ತೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ “ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಯಾಚಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಚೀವರಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಘರದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠಂಸು। ಜೇಟ್ಠಕದಾಸೀ ಕುಟಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉದಕತಿತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತೇ ಅದ್ದಸ। ಸೇಟ್ಠಿ ತೇಸಂ ಆಗತಕಾರಣಂ ಸುತ್ವಾ “ಅಮ್ಹಾಕಂ ಓಕಾಸೋ ನತ್ಥಿ, ಗಚ್ಛನ್ತೂ”ತಿ ಆಹ।

ಅಥ ತೇ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಜೇಟ್ಠಕದಾಸೀ ಕುಟಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪವಿಸನ್ತೀ ದಿಸ್ವಾ ಕುಟಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಓನಮಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ, “ಅಯ್ಯಾ, ನಗರಂ ಪವಿಟ್ಠಮತ್ತಾವ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ, ಕಿಂ ನು ಖೋ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಕುಟಿಯಾ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಯಾಚಿತುಂ ಆಗತಮ್ಹಾತಿ। ಲದ್ಧಂ, ಭನ್ತೇತಿ? ನ ಲದ್ಧಂ ಉಪಾಸಿಕೇತಿ। ಕಿಂ ಪನೇಸಾ ಕುಟಿ ಇಸ್ಸರೇಹೇವ ಕಾತಬ್ಬಾ, ಉದಾಹು ದುಗ್ಗತೇಹಿಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುನ್ತಿ? ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುನ್ತಿ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಮಯಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಸ್ವೇ ಮಯ್ಹಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಥಾತಿ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನ ಕುಟಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಮನತಿತ್ಥಮಗ್ಗೇ ಠತ್ವಾ ಆಗತಾಗತಾ ಅವಸೇಸದಾಸಿಯೋ “ಏತ್ಥೇವ ಹೋಥಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಸಂ ಆಗತಕಾಲೇ ಆಹ - “ಅಮ್ಮಾ, ಕಿಂ ನಿಚ್ಚಮೇವ ಪರಸ್ಸ ದಾಸಿಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಥ, ಉದಾಹು ದಾಸಿಭಾವತೋ ಮುಚ್ಚಿತುಂ ಇಚ್ಛಥಾ”ತಿ। ಅಜ್ಜೇವ ಮುಚ್ಚಿತುಂ ಇಚ್ಛಾಮ, ಅಯ್ಯೇತಿ। ಯದಿ ಏವಂ, ಮಯಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಅಲಭನ್ತಾ ಸ್ವಾತನಾಯ

ನಿಮನ್ತಿತಾ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಾಮಿಕೇಹಿ ಏಕದಿವಸಂ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ದಾಪೇಥಾತಿ। ತಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸಾಯಂ ಅಟವಿತೋ ಆಗತಕಾಲೇ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ತೇ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಜೇಟ್ಠಕದಾಸಸ್ಸ ಗೇಹದ್ವಾರೇ ಸನ್ನಿಪತಿಂಸು।

ಅಥ ನೇ ಜೇಟ್ಠಕದಾಸೀ "ಸ್ವೇ, ತಾತಾ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ದೇಥಾ"ತಿ ಆನಿಸಂಸಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಯೇಪಿ ನ ಕಾತುಕಾಮಾ, ತೇ ಗಾಳ್ಹೇನ ಓವಾದೇನ ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇಸಿ। ಸಾ ಪುನದಿವಸೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಭತ್ತಂ ದತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ದಾಸಪುತ್ತಾನಂ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ। ತೇ ತಾವದೇವ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರೇ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ಸತಂ ಸತಂ ಹುತ್ವಾ ಏಕೇಕಂ ಕುಟಿಂ ಚಙ್ಕಮನಾದಿಪರಿವಾರಂ ಕತ್ವಾ ಮಞ್ಚಪೀಠಪಾನೀಯ-ಪರಿಭೋಜನೀಯಾದೀನಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ತೇಮಾಸಂ ತತ್ಥೇವ ವಸನತ್ಥಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ವಾರಭಿಕ್ಖಂ ಪಟ್ಠಪೇಸುಂ। ಯೋ ಅತ್ತನೋ ವಾರದಿವಸೇ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಸ್ಸಾ ಜೇಟ್ಠಕದಾಸೀ ಸಕಗೇಹತೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದೇತಿ। ಏವಂ ತೇಮಾಸಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ಜೇಟ್ಠಕದಾಸೀ ಏಕೇಕಂ ದಾಸಿಂ ಏಕೇಕಂ ಸಾಟಕಂ ಸಜ್ಜಾಪೇಸಿ, ಪಞ್ಚ ಥೂಲಸಾಟಕಸತಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ತಾನಿ ಪರಿವತ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ತಿಚೀವರಾನಿ ಕತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ತಾಸಂ ಪಸ್ಸನ್ತೀನಂಯೇವ ಆಕಾಸೇನ ಗನ್ಧಮಾದನಪಬ್ಬತಂ ಅಗಮಂಸು।

ತಾಪಿ ಸಬ್ಬಾ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು। ತಾಸು ಜೇಟ್ಠಿಕಾ ತತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಾ ಅವಿದೂರೇ ಪೇಸಕಾರಗಾಮೇ ಪೇಸಕಾರಜೇಟ್ಠಕಸ್ಸ ಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಪದುಮವತಿಯಾ ಪುತ್ತಾ ಪಞ್ಚಸತಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞಾ ನಿಮನ್ತಿತಾ ರಾಜದ್ವಾರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಕಞ್ಚಿ ಓಲೋಕೇನ್ತಮ್ಪಿ ಅದಿಸ್ವಾ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ನಗರದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತಂ ಪೇಸಕಾರಗಾಮಂ ಅಗಮಂಸು । ಸಾ ಇತ್ಥೀ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ದಿಸ್ವಾ ಸಮ್ಪಿಯಾಯಮಾನಾ ಸಬ್ಬೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ಅದಾಸಿ। ತೇ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಗನ್ಧಮಾದನಮೇವ ಅಗಮಂಸು।

ಸಾಪಿ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೀ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥು ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ದೇವದಹನಗರೇ ಮಹಾಸುಪ್ಪಬುದ್ಧಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ಗೋತಮೀತಿಸ್ಸಾ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಮಹಾಮಾಯಾಯ ಕನಿಟ್ಠಭಗಿನೀ ಹೋತಿ। ಮನ್ತಜ್ಝಾಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಲಕ್ಖಣಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ "ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ವಸಿತದಾರಕಾ ಚಕ್ಕವತ್ತಿನೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿಂಸು। ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಾ ವಯಪ್ಪತ್ತಕಾಲೇ ತಾ ದ್ವೇಪಿ ಮಙ್ಗಲಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಘರಂ ಆನೇಸಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತಪುರಾ ಚವಿತ್ವಾ ಮಹಾಮಾಯಾಯ ದೇವಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಮಹಾಮಾಯಾ ತಸ್ಸ ಜಾತದಿವಸತೋ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ತುಸಿತಪುರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಮಾತುಚ್ಛಂ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಗೋತಮಿಂ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ನನ್ದಕುಮಾರೋ ಜಾತೋ। ಅಯಂ ಮಹಾಪಜಾಪತಿ ನನ್ದಕುಮಾರಂ ಧಾತೀನಂ ದತ್ವಾ ಸಯಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪರಿಹರಿ।

ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ಲೋಕಾನುಗ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಪತ್ವಾ ನಗರಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪಿತಾ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಾ ಅನ್ತರವೀಥಿಯಂಯೇವ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ದುತಿಯದಿವಸೇ ನನ್ದೋ ಪಬ್ಬಜಿ, ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ರಾಹುಲೋ। ಸತ್ಥಾ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ವೇಸಾಲಿಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಾ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ತದಾ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಗೋತಮೀ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ। ತತೋ ರೋಹಿಣೀನದೀತೀರೇ ಕಲಹವಿವಾದಸುತ್ತಪರಿಯೋಸಾನೇ (ಸು॰ ನಿ॰ ೮೬೮ ಆದಯೋ) ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಕುಮಾರಸತಾನಂ ಪಾದಪರಿಚಾರಿಕಾ ಸಬ್ಬಾವ ಏಕಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ "ಮಹಾಪಜಾಪತಿಯಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾವ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಂ ಜೇಟ್ಠಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮಾ ಅಹೇಸುಂ। ಅಯಞ್ಚ ಮಹಾಪಜಾಪತಿ ಪಠಮಮೇವ ಏಕವಾರಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಮಾನಾ ನಾಲತ್ಥ, ತಸ್ಮಾ ಕಪ್ಪಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಕೇಸೇ

ಛಿನ್ದಾಪೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಸಾಕಿಯಾನಿಯೋ ಆದಾಯ ವೇಸಾಲಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೇನ ದಸಬಲಂ ಯಾಚಾಪೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಹಿ ಗರುಧಮ್ಮೇಹಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಞ್ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಞ್ಚ ಅಲತ್ಥ। ಇತರಾ ಪನ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಏಕತೋವ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ಅಹೇಸುಂ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನೇತಂ ವತ್ಥು ಪಾಳಿಯಂ (ಚೂಳವ॰ ೪೦೨ ಆದಯೋ) ಆಗತಮೇವ।

ಏವಂ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ಪನ ಮಹಾಪಜಾಪತಿ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ, ಅಥಸ್ಸಾ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಸಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸೇಸಾ ಪಞ್ಚಸತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ನನ್ದಕೋವಾದಸುತ್ತಪರಿಯೋಸಾನೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೯೮ ಆದಯೋ) ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ಏವಮೇತಂ ವತ್ಥು ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇನ್ತೋ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಂ ರತ್ತಞ್ಞೂನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಖೇಮಾಥೇರೀವತ್ಥು

೨೩೯. ದುತಿಯೇ **ಖೇಮಾ**ತಿ ಏವಂನಾಮಿಕಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ। ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚ ಪನಸ್ಸಾ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮೇ ಅಯಮನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾತಿ ಅವತ್ವಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಭಿನೀಹಾರಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ವಕ್ಖಾಮ।

ಅತೀತೇ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಅಯಂ ಪರಪರಿಯಾಪನ್ನಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಗ್ಗಸಾವಿಕಂ ಸುಜಾತತ್ಥೇರಿಂ ನಾಮ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಯೋ ಮೋದಕೇ ದತ್ವಾ ತಂದಿವಸಮೇವ ಅತ್ತನೋ ಕೇಸೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಥೇರಿಯಾ ದಾನಂ ದತ್ವಾ "ಅನಾಗತೇ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ತುಮ್ಹೇ ವಿಯ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಕತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಕಮ್ಮೇಸು ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೀ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಕಿಕಿಸ್ಸ ಕಾಸಿರಞ್ಞೋ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ತನ್ನಂ ಭಗಿನೀನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಾ ಹುತ್ವಾ ವೀಸತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಗೇಹೇಯೇವ ಕೋಮಾರಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ತಾಹಿ ಭಗಿನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ವಸನಪರಿವೇಣಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೀ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಮದ್ದರಟ್ಠೇ ಸಾಗಲನಗರೇ ರಾಜಕುಲೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ಖೇಮಾತಿಸ್ಸಾ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ತಸ್ಸಾ ಸರೀರವಣ್ಣೋ ಸುವಣ್ಣರಸಪಿಞ್ಜರೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಸಾ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರರಞ್ಞೋ ಗೇಹಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ಸಾ ತಥಾಗತೇ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೇ "ಸತ್ಥಾ ಕಿರ ರೂಪೇ ದೋಸಂ ದಸ್ಸೇತೀ"ತಿ ರೂಪಮದಮತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ರೂಪೇ ದೋಸಂ ದಸ್ಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಭಯೇನ ದಸಬಲಂ ದಸ್ಸನಾಯ ನ ಗಚ್ಛತಿ। ರಾಜಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ ಸತ್ಥು ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ, ಮಾದಿಸಸ್ಸ ಚ ನಾಮ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ದಸಬಲಂ ದಸ್ಸನಾಯ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮೇ ಏತಂ ರುಚ್ಚತೀ"ತಿ। ಸೋ ಕವೀಹಿ ವೇಳುವನುಯ್ಯಾನಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ "ಖೇಮಾಯ ದೇವಿಯಾ ಸವನೂಪಚಾರೇ ಗಾಯಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ಉಯ್ಯಾನಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಸುತ್ವಾ ಗನ್ತುಕಾಮಾ ಹುತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿ। ರಾಜಾ "ಉಯ್ಯಾನಂ ಗಚ್ಛ, ಸತ್ಥಾರಂ ಪನ ಅದಿಸ್ವಾ ಆಗನ್ತುಂ ನ ಲಭಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ರಞ್ಞೋ ಪಟಿವಚನಂ ಅದತ್ವಾವ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ರಾಜಾ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಪುರಿಸೇ ಆಹ - "ಸಚೇ ದೇವೀ ಉಯ್ಯಾನತೋ ನಿವತ್ತಮಾನಾ ದಸಬಲಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ। ಸಚೇ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ರಾಜಾಣಾಯ ನಂ ದಸ್ಸೇಥಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಾ ದೇವೀ ದಿವಸಭಾಗಂ ಉಯ್ಯಾನೇ ಚರಿತ್ವಾ ನಿವತ್ತನ್ತೀ ದಸಬಲಂ ಅದಿಸ್ವಾವ ಗನ್ತುಂ ಆರದ್ಧಾ। ಅಥ ನಂ ರಾಜಪುರಿಸಾ ಅತ್ತನೋ ಅರುಚಿಯಾವ ದೇವಿಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ನಯಿಂಸು।

ಸತ್ಥಾ ತಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಏಕಂ ದೇವಚ್ಛರಂ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ತಾಲವಣ್ಟಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬೀಜಮಾನಂ ವಿಯ ಅಕಾಸಿ। ಖೇಮಾ ದೇವೀ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮಾನಮ್ಹಿ ನಟ್ಠಾ, ಏವರೂಪಾ ನಾಮ ದೇವಚ್ಛರಪ್ಪಟಿಭಾಗಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಅಹಂ ಏತಾಸಂ ಪರಿಚಾರಿಕಾಪಿ ನಪ್ಪಹೋಮಿ, ಮಾನಮದಂ ಹಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಾಪಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ನಟ್ಠಾ"ತಿ ತಂ

ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಮೇವ ಇತ್ಥಿಂ ಓಲೋಕಯಮಾನಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿಯಾವ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಬಲೇನ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ಪಠಮವಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಮಜ್ಝಿಮವಯೇ ಠಿತಾ ವಿಯ ಮಜ್ಝಿಮವಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪಚ್ಛಿಮವಯೇ ಠಿತಾ ವಿಯ ಚ ವಲಿತ್ತಚಾ ಪಲಿತಕೇಸಾ ಖಣ್ಡವಿರಳದನ್ತಾ ಅಹೋಸಿ। ತತೋ ತಸ್ಸಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿಯಾವ ಸದ್ಧಿಂ ತಾಲವಣ್ಟೇನ ಪರಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಪರಿಪತಿ। ತತೋ ಖೇಮಾ ಪುಬ್ಬಹೇತುಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾ ತಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣೇ ಆಪಾಥಗತೇ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಏವಂವಿಧಮ್ಪಿ ನಾಮ ಸರೀರಂ ಏವರೂಪಂ ವಿಪತ್ತಿಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಸರೀರಂ ಏವಂಗತಿಕಮೇವ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಏವಂ ಚಿನ್ತಿತಕ್ಖಣೇ ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪದೇ ಗಾಥಮಾಹ –

"ಯೇ ರಾಗರತ್ತಾನುಪತನ್ತಿ ಸೋತಂ,
ಸಯಂಕತಂ ಮಕ್ಕಟಕೋವ ಜಾಲಂ।
ಏತಮ್ಪಿ ಛೇತ್ವಾನ ವಜನ್ತಿ ಧೀರಾ,
ಅನಪೇಕ್ಖಿನೋ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಂ ಪಹಾಯಾ"ತಿ॥

ಸಾ ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಠಿತಪದೇ ಠಿತಾಯೇವ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ವಸನ್ತೇನ ನಾಮ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೇನ ತಂದಿವಸಮೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿತಬ್ಬಂ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಬ್ಬಂ ವಾ ಹೋತಿ, ಸಾ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಆಯುಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪವತ್ತನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಅತ್ತನೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಜಾನಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ರಾಜನಿವೇಸನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಅನಭಿವಾದೇತ್ವಾವ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ರಾಜಾ ಇಙ್ಗಿತೇನೇವ ಅಞ್ಞಾಸಿ – "ಅರಿಯಧಮ್ಮಂ ಪತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಅಥ ನಂ ಆಹ – "ದೇವಿ ಗತಾ ನು ಖೋ ಸತ್ಥುದಸ್ಸನಾಯಾ"ತಿ। ಮಹಾರಾಜ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ದಿಟ್ಠದಸ್ಸನಂ ಪರಿತ್ತಂ, ಅಹಂ ಪನ ದಸಬಲಂ ಸುದಿಟ್ಠಮಕಾಸಿಂ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಮೇ ಅನುಜಾನಾಥಾತಿ । ರಾಜಾ "ಸಾಧು, ದೇವೀ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಸಿವಿಕಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಉಪಸ್ಸಯಂ ಉಪನೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸಾ "ಖೇಮಾಥೇರೀ ನಾಮ ಗಿಹಿಭಾವೇ ಠತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾ"ತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಭಾವೋ ಪಾಕಟೋ ಅಹೋಸಿ। ಇದಮೇತ್ಥ ವತ್ಥು। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇನ್ತೋ ಖೇಮಾಥೇರಿಂ ಮಹಾಪಞ್ಞಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾಥೇರೀವತ್ಥು

೨೩೭. ತತಿಯೇ **ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ**ತಿ ನೀಲುಪ್ಪಲಗಬ್ಭಸದಿಸೇನೇವ ವಣ್ಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಏವಂಲದ್ಧನಾಮಾ ಥೇರೀ। ಸಾ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಮಹಾಜನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೀ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಇದ್ಧಿಮನ್ತೀನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೀ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಬಾರಾಣಸಿನಗರೇ ಕಿಕಿಸ್ಸ ಕಾಸಿರಞ್ಞೋ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸತ್ತನ್ನಂ ಭಗಿನೀನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಾ ಹುತ್ವಾ ವೀಸತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪರಿವೇಣಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ।

ತತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಪುನ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಸಹತ್ಥಾ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಜೀವನಕಟ್ಠಾನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ। ಸಾ ಏಕದಿವಸಂ ಖೇತ್ತಕುಟಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸರೇ ಪಾತೋವ ಪುಪ್ಫಿತಂ ಪದುಮಪುಪ್ಫಂ ದಿಸ್ವಾ ತಂ ಸರಂ ಓರುಯ್ಹ ತಞ್ಚೇವ ಪುಪ್ಫಂ ಲಾಜಪಕ್ಖಿಪನತ್ಥಾಯ ಪದುಮಿನಿಯಾ ಪತ್ತಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಕೇದಾರೇ ಸಾಲಿಸೀಸಾನಿ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕುಟಿಕಾಯ ನಿಸಿನ್ನಾ ಲಾಜೇ ಭಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಲಾಜಸತಾನಿ ಗಣೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಗನ್ಧಮಾದನಪಬ್ಬತೇ ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಿತೋ ಏಕೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಅವಿದೂರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ದಿಸ್ವಾ ಲಾಜೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪದುಮಪುಪ್ಫಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕುಟಿತೋ ಓರುಯ್ಹ ಲಾಜೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪದುಮಪುಪ್ಫೇನ ಪತ್ತಂ ಪಿಧಾಯ ಅದಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ

ಥೋಕಂ ಗತೇ ಏತದಹೋಸಿ - "ಪಬ್ಬಜಿತಾ ನಾಮ ಪುಪ್ಫೇನ ಅನತ್ಥಿಕಾ, ಅಹಂ ಪುಪ್ಫಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿಳನ್ಧಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಪುಪ್ಫಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುನ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಚೇ, ಅಯ್ಯೋ, ಪುಪ್ಫೇನ ಅನತ್ಥಿಕೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಪತ್ತಮತ್ಥಕೇ ಠಪೇತುಂ ನ ಅದಸ್ಸ, ಅದ್ಧಾ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪುನ ಗನ್ತ್ವಾ ಪತ್ತಮತ್ಥಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ , ಇಮೇಸಂ ಮೇ ಲಾಜಾನಂ ನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ಲಾಜಗಣನಾಯ ಪುತ್ತಾ ಅಸ್ಸು, ಪದುಮಪುಪ್ಫಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಮೇ ಪದೇ ಪದೇ ಪದುಮಪುಪ್ಫಂ ಉಟ್ಠಹತೂ"ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ತಸ್ಸಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿಯಾವ ಆಕಾಸೇನ ಗನ್ಧಮಾದನಪಬ್ಬತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪದುಮಂ ನನ್ದಮೂಲಕಪಬ್ಭಾರೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಅಕ್ಕಮನಸೋಪಾನಸಮೀಪೇ ಪಾದಪುಞ್ಛನಂ ಕತ್ವಾ ಠಪೇಸಿ।

ಸಾಪಿ ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ದೇವಲೋಕೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ನಿಬ್ಬತ್ತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚಸ್ಸಾ ಪದೇ ಪದೇ ಮಹಾಪದುಮಪುಪ್ಫಂ ಉಟ್ಠಾಸಿ। ಸಾ ತತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪದುಮಸ್ಸರೇ ಪದುಮಗಬ್ಭೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಏಕೋ ತಾಪಸೋ ವಸತಿ, ಸೋ ಪಾತೋವ ಮುಖಧೋವನತ್ಥಾಯ ಸರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪುಪ್ಫಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇದಂ ಪುಪ್ಫಂ ಸೇಸೇಹಿ ಮಹನ್ತತರಂ, ಸೇಸಾನಿ ಚ ಪುಪ್ಫಿತಾನಿ, ಇದಂ ಮಕುಳಿತಮೇವ, ಭವಿತಬ್ಬಮೇತ್ಥ ಕಾರಣೇನಾ"ತಿ ಉದಕಂ ಓತರಿತ್ವಾ ತಂ ಪುಪ್ಫಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಂ ತೇನ ಗಹಿತಮತ್ತಮೇವ ಪುಪ್ಫಿತಂ। ತಾಪಸೋ ಅನ್ತೋಪದುಮಗಬ್ಭೇ ನಿಪನ್ನದಾರಿಕಂ ಅದ್ದಸ। ದಿಟ್ಠಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚ ಧೀತುಸಿನೇಹಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪದುಮೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ನೇತ್ವಾ ಮಞ್ಚಕೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಪುಞ್ಞಾನುಭಾವೇನ ಅಙ್ಗುಟ್ಠಕೇ ಖೀರಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಪ್ಫೇ ಮಿಲಾತೇ ಅಞ್ಞಂ ನವಪುಪ್ಫಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ತಂ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಆಧಾವನವಿಧಾವನೇನ ಕೀಳಿತುಂ ಸಮತ್ಥಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪದವಾರೇ ಪದವಾರೇ ಪದುಮಪುಪ್ಫಂ ಉಟ್ಠಾಸಿ, ಕುಙ್ಕುಮರಾಸಿಸ್ಸ ವಿಯಸ್ಸಾ ಸರೀರವಣ್ಣೋ ಅಹೋಸಿ। ಸಾ ಅಪ್ಪತ್ತಾ ದೇವವಣ್ಣಂ, ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ ಮಾನುಸವಣ್ಣಂ ಅಹೋಸಿ। ಸಾ ಪಿತರಿ ಫಲಾಫಲತ್ಥಾಯ ಗತೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯಂ ಓಹೀಯತಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ತಸ್ಸಾ ವಯಪ್ಪತ್ತಕಾಲೇ ಪಿತರಿ ಫಲಾಫಲತ್ಥಾಯ ಗತೇ ಏಕೋ ವನಚರಕೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮನುಸ್ಸಾನಂ ನಾಮ ಏವಂವಿಧಂ ರೂಪಂ ನತ್ಥಿ, ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ತಾಪಸಸ್ಸ ಆಗಮನಂ ಉದಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ಸಾ ಪಿತರಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ಪಟಿಪಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಕಾಜಕಮಣ್ಡಲುಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ, ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಚಸ್ಸ ಅತ್ತನಾ ಕರಣವತ್ತಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ತದಾ ಸೋ ವನಚರಕೋ ಮನುಸ್ಸಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತಾಪಸಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ತಾಪಸೋ ತಂ ವನಚರಕಂ ವನಮೂಲಫಲಾಫಲೇಹಿ ಚ ಪಾನೀಯೇನ ಚ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ, "ಭೋ ಪುರಿಸ, ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ವಸಿಸ್ಸಸಿ, ಉದಾಹು ಗಮಿಸಸ್ಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭನ್ತೇ, ಇಧ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಇದಂ ತಯಾ ದಿಟ್ಠಕಾರಣಂ ಏತ್ತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಕಥೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸೀತಿ। ಸಚೇ, ಅಯ್ಯೋ, ನ ಇಚ್ಛತಿ, ಕಿಂ ಕಾರಣಾ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ತಾಪಸಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪುನ ಆಗಮನಕಾಲೇ ಮಗ್ಗಸಞ್ಜಾನನತ್ಥಂ ಸಾಖಾಸಞ್ಞಞ್ಚ ರುಕ್ಖಸಞ್ಞಞ್ಚ ಕರೋನ್ತೋ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸೋ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಅದ್ದಸ, ರಾಜಾ "ಕಸ್ಮಾ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಅಹಂ, ದೇವ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ವನಚರಕೋ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಇತ್ಥಿರತನಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಗತೋಮ್ಹೀ"ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಪವತ್ತಿಂ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಪಬ್ಬತಪಾದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ಖನ್ಧಾವಾರಂ ನಿವೇಸೇತ್ವಾ ವನಚರಕೇನ ಚೇವ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಚ ಪುರಿಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ತಾಪಸಸ್ಸ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನವೇಲಾಯ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ರಾಜಾ ತಾಪಸಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಪರಿಕ್ಖಾರಭಣ್ಡಂ ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಕಿಂ ಕರೋಮ, ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ಆಹ। ಗಚ್ಛ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ಆಮ, ಗಚ್ಛಾಮಿ, ಭನ್ತೇ। ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಪನ ಸಮೀಪೇ ವಿಸಭಾಗಪರಿಸಾ ಅತ್ಥೀತಿ ಅಸ್ಸುಮ್ಹ, ಅಸಾರುಪ್ಪಾ ಏಸಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ, ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಗಚ್ಛತು, ಭನ್ತೇತಿ। ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಚಿತ್ತಂ ನಾಮ ದುತ್ತೋಸಯಂ, ಕಥಂ ಬಹೂನಂ ಮಜ್ಝೇ ವಸಿಸ್ಸತೀತಿ । ಅಮ್ಹಾಕಂ ರುಚಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೇಸಾನಂ ಜೇಟ್ಠಕಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭನ್ತೇತಿ।

ಸೋ ರಞ್ಞೋ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ದಹರಕಾಲೇ ಗಹಿತನಾಮವಸೇನೇವ, "ಅಮ್ಮ, ಪದುಮವತೀ"ತಿ ಧೀತರಂ ಪಕ್ಕೋಸಿ। ಸಾ ಏಕವಚನೇನೇವ ಪಣ್ಣಸಾಲತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಿತರಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಪಿತಾ ಆಹ - "ತ್ವಂ, ಅಮ್ಮ, ವಯಪ್ಪತ್ತಾ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ರಞ್ಞಾ ದಿಟ್ಠಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಸಿತುಂ ಅಯುತ್ತಾ, ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಗಚ್ಛ, ಅಮ್ಮಾ"ತಿ। ಸಾ "ಸಾಧು, ತಾತಾ"ತಿ ಪಿತು ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪರೋದಮಾನಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ರಾಜಾ "ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಿತು ಚಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ಕಹಾಪಣರಾಸಿಮ್ಹಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಭಿಸೇಕಂ ಅಕಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಗರಂ ಆನೇತ್ವಾ ಆಗತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೇಸಇತ್ಥಿಯೋ ಅನೋಲೋಕೇತ್ವಾ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ರಮತಿ। ತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಇಸ್ಸಾಪಕತಾ ತಂ ರಞ್ಞೋ ಅನ್ತರೇ ಪರಿಭಿನ್ದಿತುಕಾಮಾ ಏವಮಾಹಂಸು - "ನಾಯಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕಾ, ಕಹಂ ನಾಮ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ವಿಚರಣಟ್ಠಾನೇ ಪದುಮಾನಿ ಉಟ್ಠಹನ್ತಾನಿ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಾನಿ, ಅದ್ಧಾ ಅಯಂ ಯಕ್ಖಿನೀ, ನೀಹರಥ ನಂ ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। ರಾಜಾ ತಾಸಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಪಚ್ಚನ್ತೋ ಕುಪಿತೋ। ಸೋ "ಗರುಗಬ್ಭಾ ಪದುಮವತೀ"ತಿ ತಂ ನಗರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಥ ತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ತಸ್ಸಾ ಉಪಟ್ಠಾಯಿಕಾಯ ಲಞ್ಜಂ ದತ್ವಾ "ಇಮಿಸ್ಸಾ ದಾರಕಂ ಜಾತಮತ್ತಮೇವ ಅಪನೇತ್ವಾ ಏಕಂ ದಾರುಘಟಿಕಂ ಲೋಹಿತೇನ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಪೇಹೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಪದುಮವತಿಯಾಪಿ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಂ ಅಹೋಸಿ। ಮಹಾಪದುಮಕುಮಾರೋ ಏಕಕೋವ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಅವಸೇಸಾ ಏಕೂನಪಞ್ಚಸತಾ ದಾರಕಾ ಮಹಾಪದುಮಕುಮಾರಸ್ಸ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನಕಾಲೇ ಸಂಸೇದಜಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು। ಅಥಸ್ಸ "ನ ತಾವಾಯಂ ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಯಿಕಾ ಏಕಂ ದಾರುಘಟಿಕಂ ಲೋಹಿತೇನ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ಸಮೀಪೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಾಸಂ ಇತ್ಥೀನಂ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ। ತಾ ಪಞ್ಚಸತಾಪಿ ಇತ್ಥಿಯೋ ಏಕೇಕಾ ಏಕೇಕಂ ದಾರಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚುನ್ದಕಾರಕಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಕರಣ್ಡಕೇ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಅತ್ತನಾ ಗಹಿತದಾರಕೇ ತತ್ಥ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಬಹಿ ಲಞ್ಛನಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಯಿಂಸು।

ಪದುಮವತೀಪಿ ಖೋ ಸಞ್ಞಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಯಿಕಂ "ಕಿಂ ವಿಜಾತಮ್ಹಿ, ಅಮ್ಮಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಾ ತಂ ಸನ್ತಜ್ಜೇತ್ವಾ "ಕುತೋ ತ್ವಂ ದಾರಕಂ ಲಭಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಅಯಂ ತೇ ಕುಚ್ಛಿತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತದಾರಕೋ"ತಿ ಲೋಹಿತಮಕ್ಖಿತಂ ದಾರುಘಟಿಕಂ ಪುರತೋ ಠಪೇಸಿ। ಸಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ದೋಮನಸ್ಸಪ್ಪತ್ತಾ "ಸೀಘಂ ನಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಅಪನೇಹಿ, ಸಚೇ ಕೋಚಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಲಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಭವೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ತಸ್ಸಾ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ಥಕಾಮಾ ವಿಯ ದಾರುಘಟಿಕಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಉದ್ಧನೇ ಪಕ್ಖಿಪಿ।

ರಾಜಾಪಿ ಪಚ್ಚನ್ತತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಪಟಿಮಾನೇನ್ತೋ ಬಹಿನಗರೇ ಖನ್ಧಾವಾರಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ತಾ ಪಞ್ಚಸತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆಹಂಸು - "ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸದ್ದಹಸಿ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ವುತ್ತಂ ಅಕಾರಣಂ ವಿಯ ಹೋತಿ। ತ್ವಂ ಮಹೇಸಿಯಾ ಉಪಟ್ಠಾಯಿಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛ, ದಾರುಘಟಿಕಂ ತೇ ದೇವೀ ವಿಜಾತಾ"ತಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಕಾರಣಂ ನ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾವ "ಅಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಂ ಗೇಹತೋ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಿ। ತಸ್ಸಾ ರಾಜಗೇಹತೋ ಸಹ ನಿಕ್ಖಮನೇನೇವ ಪದುಮಪುಪ್ಫಾನಿ ಅನ್ತರಧಾಯಿಂಸು, ಸರೀರಚ್ಛವಿಪಿ ವಿವಣ್ಣಾ ಅಹೋಸಿ। ಸಾ ಏಕಿಕಾವ ಅನ್ತರವೀಥಿಯಾ ಪಾಯಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಏಕಾ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ಮಹಲ್ಲಿಕಾ ಇತ್ಥೀ ದಿಸ್ವಾ ಧೀತುಸಿನೇಹಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ "ಕಹಂ ಗಚ್ಛಸಿ ಅಮ್ಮಾ"ತಿ ಆಹ। ಆಗನ್ತುಕಮ್ಹಿ, ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ವಿಚರಾಮೀತಿ। ಇಧಾಗಚ್ಛ, ಅಮ್ಮಾತಿ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ದತ್ವಾ ಭೋಜನಂ ಪಟಿಯಾದೇಸಿ।

ತಸ್ಸಾ ಇಮಿನಾವ ನಿಯಾಮೇನ ತತ್ಥ ವಸಮಾನಾಯ ತಾ ಪಞ್ಚಸತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಏಕಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಆಹಂಸು - "ಮಹಾರಾಜ, ತುಮ್ಹೇಸು ಯುದ್ಧಂ ಗತೇಸು ಅಮ್ಹೇಹಿ ಗಙ್ಗಾದೇವತಾಯ 'ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೇವೇ ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮೇ ಆಗತೇ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಉದಕಕೀಳಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ ಪತ್ಥಿತಂ ಅತ್ಥಿ, ಏತಮತ್ಥಂ , ದೇವ, ಜಾನಾಪೇಮಾ"ತಿ। ರಾಜಾ ತಾಸಂ ವಚನೇನ ತುಟ್ಠೋ ಗಙ್ಗಾಯಂ ಉದಕಕೀಳಂ ಕಾತುಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಾಪಿ ಅತ್ತನಾ ಅತ್ತನಾ ಗಹಿತಂ ಕರಣ್ಡಕಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಕತ್ವಾ ಆದಾಯ ನದಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇಸಂ ಕರಣ್ಡಕಾನಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದನತ್ಥಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಉದಕೇ ಪತಿತ್ವಾ ಕರಣ್ಡಕೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸುಂ। ತೇಪಿ ಖೋ ಕರಣ್ಡಕಾ

ಸಬ್ಬೇ ಸಹ ಗನ್ತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾಸೋತೇ ಪಸಾರಿತಜಾಲಮ್ಹಿ ಲಗ್ಗಿಂಸು। ತತೋ ಉದಕಕೀಳಂ ಕೀಳಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಉತ್ತಿಣ್ಣಕಾಲೇ ಜಾಲಂ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತಾ ತೇ ಕರಣ್ಡಕೇ ದಿಸ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆನಯಿಂಸು। ರಾಜಾ ಕರಣ್ಡಕೇ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ, ತಾತಾ, ಕರಣ್ಡಕೇಸೂ"ತಿ ಆಹ। ನ ಜಾನಾಮ, ದೇವಾತಿ। ಸೋ ತೇ ಕರಣ್ಡಕೇ ವಿವರಾಪೇತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಮಹಾಪದುಮಕುಮಾರಸ್ಸ ಕರಣ್ಡಕಂ ವಿವರಾಪೇಸಿ। ತೇಸಂ ಪನ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಕರಣ್ಡಕೇಸು ನಿಪಜ್ಜಾಪಿತದಿವಸೇಯೇವ ಪುಞ್ಞಿದ್ಧಿಯಾ ಅಙ್ಗುಟ್ಠತೋ ಖೀರಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ನಿಕ್ಕಙ್ಖಭಾವತ್ಥಂ ಅನ್ತೋಕರಣ್ಡಕೇ ಅಕ್ಖರಾನಿ ಲಿಖಾಪೇಸಿ "ಇಮೇ ಕುಮಾರಾ ಪದುಮವತಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತಾ, ಅಥ ನೇ ಪದುಮವತಿಯಾ ಸಪತ್ತಿಯೋ ಪಞ್ಚಸತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಕರಣ್ಡಕೇಸು ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉದಕೇ ಖಿಪಿಂಸು, ರಾಜಾ ಇಮಂ ಕಾರಣಂ ಜಾನಾತೂ"ತಿ। ಕರಣ್ಡಕೇ ವಿವರಿತಮತ್ತೇ ರಾಜಾ ಅಕ್ಖರಾನಿ ವಾಚೇತ್ವಾ ದಾರಕೇ ದಿಸ್ವಾ ಮಹಾಪದುಮಕುಮಾರಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ವೇಗೇನ ರಥೇ ಯೋಜೇಥ, ಅಸ್ಸೇ ಕಪ್ಪೇಥ, ಅಹಂ ಅಜ್ಜ ಅನ್ತೋನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಏಕಚ್ಚಾನಂ ಮಾತುಗಾಮಾನಂ ಪಿಯಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಾಸಾದಂ ಆರುಯ್ಹ ಹತ್ಥಿಗೀವಾಯ ಸಹಸ್ಸಭಣ್ಡಿಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸಿ "ಯೋ ಪದುಮವತಿಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಇಮಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಗಣ್ಹತೂ"ತಿ।

ತಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಪದುಮವತೀ ಮಾತುಯಾ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ - "ಹತ್ಥಿಗೀವತೋ ಸಹಸ್ಸಂ ಗಣ್ಹ, ಅಮ್ಮಾ"ತಿ। ಅಹಂ ಏವರೂಪಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ ನ ವಿಸಹಾಮೀತಿ। ಸಾ ದುತಿಯಮ್ಪಿ ತತಿಯಮ್ಪಿ ವುತ್ತೇ, "ಕಿಂ ವತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಮಿ ಅಮ್ಮಾ"ತಿ ಆಹ। "ಮಮ ಧೀತಾ, ಪದುಮವತಿಂ ದೇವಿಂ ಪಸ್ಸತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಹೀತಿ। ಸಾ "ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ಹೋತೂ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸಚಙ್ಕೋಟಕಂ ಗಣ್ಹಿ। ಅಥ ನಂ ಮನುಸ್ಸಾ ಪುಚ್ಛಿಂಸು - "ಪದುಮವತಿಂ ದೇವಿಂ ಪಸ್ಸಸಿ, ಅಮ್ಮಾ"ತಿ। "ಅಹಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಧೀತಾ ಕಿರ ಮೇ ಪಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ತೇ "ಕಹಂ ಪನ ಸಾ, ಅಮ್ಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪದುಮವತಿಂ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ಪಾದೇಸು ನಿಪತಿಂಸು। ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಸಾ "ಪದುಮವತೀ ದೇವೀ ಅಯ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ "ಭಾರಿಯಂ ವತ ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ಯಾ ಏವಂವಿಧಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಮಹೇಸೀ ಸಮಾನಾ ಏವರೂಪೇ ಠಾನೇ ನಿರಾರಕ್ಖಾ ವಸೀ"ತಿ ಆಹ। ತೇಪಿ ರಾಜಪುರಿಸಾ ಪದುಮವತಿಯಾ ನಿವೇಸನಂ ಸೇತಸಾಣೀಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ದ್ವಾರೇ ಆರಕ್ಖಂ ಠಪೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ ಸುವಣ್ಣಸಿವಿಕಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಸಾ "ಅಹಂ ಏವಂ ನ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಮ ವಸನಟ್ಠಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ರಾಜಗೇಹಂ ಏತ್ಥನ್ತರೇ ವರಪೋತ್ಥಕಚಿತ್ತತ್ಥರಣೇ ಅತ್ಥರಾಪೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಸುವಣ್ಣತಾರಕವಿಚಿತ್ತಂ ಚೇಲವಿತಾನಂ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಪಸಾಧನತ್ಥಾಯ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರೇಸು ಪಹಿತೇಸು ಪದಸಾವ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಂ ಮೇ ನಾಗರಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ "ಪದುಮವತಿಯಾ ಯಥಾರುಚಿಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಆಹ। ತತೋ ಪದುಮವತೀ ಸಬ್ಬಪಸಾಧನಂ ಪಸಾಧೇತ್ವಾ "ರಾಜಗೇಹಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಅಕ್ಕನ್ತಅಕ್ಕನ್ತಟ್ಠಾನೇ ವರಪೋತ್ಥಕಚಿತ್ತತ್ಥರಣಾನಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪದುಮಪುಪ್ಫಾನಿ ಉಟ್ಠಹಿಂಸು। ಸಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ರಾಜನಿವೇಸನಂ ಆರುಯ್ಹ ಸಬ್ಬೇ ಚಿತ್ತತ್ಥರಣೇ ತಸ್ಸಾ ಮಹಲ್ಲಿಕಾಯ ಪೋಸಾವನಿಕಮೂಲಂ ಕತ್ವಾ ದಾಪೇಸಿ।

ರಾಜಾಪಿ ಖೋ ತಾ ಪಞ್ಚಸತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಇಮಾಯೋ ತೇ ದೇವಿ ದಾಸಿಯೋ ಕತ್ವಾ ದೇಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಾಧು, ಮಹಾರಾಜ, ಏತಾಸಂ ಮಯ್ಹಂ ದಿನ್ನಭಾವಂ ಸಕಲನಗರೇ ಜಾನಾಪೇಹೀತಿ । ರಾಜಾ ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸಿ - "ಪದುಮವತಿಯಾ ದೂಬ್ಭಿಕಾ ಪಞ್ಚಸತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಏತಿಸ್ಸಾ ಏವ ದಾಸಿಯೋ ಕತ್ವಾ ದಿನ್ನಾ"ತಿ। ಸಾ "ತಾಸಂ ಸಕಲನಗರೇನ ದಾಸಿಭಾವೋ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಅಹಂ ಮಮ ದಾಸಿಯೋ ಭುಜಿಸ್ಸಾ ಕಾತುಂ ಲಭಾಮಿ ದೇವಾ"ತಿ ರಾಜಾನಂ ಪುಚ್ಛಿ। ತವ ಇಚ್ಛಾ ದೇವೀತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ ತಮೇವ ಭೇರಿಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಪದುಮವತಿದೇವಿಯಾ ಅತ್ತನೋ ದಾಸಿಯೋ ಕತ್ವಾ ದಿನ್ನಾ ಪಞ್ಚಸತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಸಬ್ಬಾವ ಭುಜಿಸ್ಸಾ ಕತಾತಿ ಪುನ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ತಾಸಂ ಭುಜಿಸ್ಸಭಾವೇ ಕತೇ ಏಕೂನಾನಿ ಪಞ್ಚಸತಪುತ್ತಾನಿ ತಾಸಂಯೇವ ಹತ್ಥೇ ಪೋಸನತ್ಥಾಯ ದತ್ವಾ ಸಯಂ ಮಹಾಪದುಮಕುಮಾರಂಯೇವ ಗಣ್ಹಿ।

ಅಥ ಅಪರಭಾಗೇ ತೇಸಂ ಕುಮಾರಾನಂ ಕೀಳನವಯೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ರಾಜಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ನಾನಾವಿಧಂ ಕೀಳನಟ್ಠಾನಂ ಕಾರೇಸಿ। ತೇ ಅತ್ತನೋ ಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕಕಾಲೇ ಸಬ್ಬೇವ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ಪದುಮಸಞ್ಛನ್ನಾಯ ಮಙ್ಗಲಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಕೀಳನ್ತಾ ನವಪದುಮಾನಿ ಪುಪ್ಫಿತಾನಿ ಪುರಾಣಪದುಮಾನಿ ಚ ವಣ್ಟತೋ ಪತನ್ತಾನಿ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಸ್ಸ ತಾವ ಅನುಪಾದಿನ್ನಕಸ್ಸ

ಏವರೂಪಾ ಜರಾ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸರೀರಸ್ಸ। ಇದಮ್ಪಿ ಹಿ ಏವಂಗತಿಕಮೇವ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆರಮ್ಮಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇವ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಞಾಣಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯುಟ್ಠಾಯ ಪದುಮಕಣ್ಣಿಕಾಸು ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿಂಸು।

ಅಥ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗತಾ ರಾಜಪುರಿಸಾ ಬಹುಗತಂ ದಿವಸಂ ಞತ್ವಾ "ಅಯ್ಯಪುತ್ತಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವೇಲಂ ಜಾನಾಥಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ತೇ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ। ತೇ ಪುರಿಸಾ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ - "ಕುಮಾರಾ ದೇವ, ಪದುಮಕಣ್ಣಿಕಾಸು ನಿಸಿನ್ನಾ, ಅಮ್ಹೇಸು ಕಥೇನ್ತೇಸುಪಿ ವಚೀಭೇದಂ ನ ಕರೋನ್ತೀ"ತಿ। ಯಥಾರುಚಿಯಾ ತೇಸಂ ನಿಸೀದಿತುಂ ದೇಥಾತಿ। ತೇ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಗಹಿತಾರಕ್ಖಾ ಪದುಮಕಣ್ಣಿಕಾಸು ನಿಸಿನ್ನನಿಯಾಮೇನೇವ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇಸುಂ। ಪುರಿಸಾ ಪುನದಿವಸೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ದೇವಾ ವೇಲಂ ಜಾನಾಥಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ನ ಮಯಂ ದೇವಾ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ನಾಮ ಮಯನ್ತಿ। ಅಯ್ಯಾ, ತುಮ್ಹೇ ಭಾರಿಯಂ ಕಥಂ ಕಥೇಥ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ನಾಮ ತುಮ್ಹಾದಿಸಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ದ್ವಙ್ಗುಲಕೇಸಮಸ್ಸುಧರಾ ಕಾಯೇ ಪಟಿಮುಕ್ಕಅಟ್ಠಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಹೋನ್ತೀತಿ। ತೇ ದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥೇನ ಸೀಸಂ ಪರಾಮಸಿಂಸು। ತಾವದೇವ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಂ ಅನ್ತರಧಾಯಿ, ಅಟ್ಠ ಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಕಾಯೇ ಪಟಿಮುಕ್ಕಾವ ಅಹೇಸುಂ। ತತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಆಕಾಸೇನ ನನ್ದಮೂಲಕಪಬ್ಭಾರಂ ಅಗಮಂಸು।

ಸಾಪಿ ಖೋ, ಪದುಮವತೀ ದೇವೀ, "ಅಹಂ ಬಹುಪುತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಪುತ್ತಾ ಜಾತಾ"ತಿ ಹದಯಸೋಕಂ ಪತ್ವಾ ತೇನೇವ ಸೋಕೇನ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ರಾಜಗಹನಗರದ್ವಾರಗಾಮಕೇ ಸಹತ್ಥೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಜೀವನಕಟ್ಠಾನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಕುಲಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಖೇತ್ತಂ ಯಾಗುಂ ಹರಮಾನಾ ತೇಸಂ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಅಟ್ಠ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾಯ ಆಕಾಸೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ - "ಪಸ್ಸ, ಅಯ್ಯ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ, ಏತೇ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಭೋಜೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಸೋ ಆಹ - "ಸಮಣಸಕುಣಾ ನಾಮೇತೇ ಅಞ್ಞತ್ಥಾಪಿ ಏವಂ ಚರನ್ತಿ, ನ ಏತೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ"ತಿ। ತೇ ತೇಸಂ ಕಥೇನ್ತಾನಂಯೇವ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ಓತರಿಂಸು। ಸಾ ಇತ್ಥೀ ತಂದಿವಸಂ ಅತ್ತನೋ ಭತ್ತಖಜ್ಜಭೋಜನಂ ತೇಸಂ ದತ್ವಾ "ಸ್ವೇಪಿ ಅಟ್ಠ ಜನಾ ಮಯ್ಹಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಸಾಧು, ಉಪಾಸಿಕೇ, ತವ ಸಕ್ಕಾರೋ ಏತ್ತಕೋವ ಹೋತು, ಆಸನಾನಿ ಚ ಅಟ್ಠೇವ ಹೋನ್ತು, ಅಞ್ಞೇಪಿ ಬಹೂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ದಿಸ್ವಾ ತವ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇಯ್ಯಾಸೀತಿ। ಸಾ ಪುನದಿವಸೇ ಅಟ್ಠ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಪಟಿಯಾದೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ।

ನಿಮನ್ತಿತಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಸೇಸಾನಂ ಸಞ್ಞಂ ಅದಂಸು - "ಮಾರಿಸಾ, ಅಜ್ಜ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇವ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಮಾತು ಸಙ್ಗಹಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ। ತೇ ತೇಸಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇವ ಏಕತೋ ಆಕಾಸೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಾತು-ಗೇಹದ್ವಾರೇ ಪಾತುರಹೇಸುಂ। ಸಾಪಿ ಪಠಮಂ ಲದ್ಧಸಞ್ಞತಾಯ ಬಹೂಪಿ ದಿಸ್ವಾ ನ ಕಮ್ಪಿತ್ಥ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಗೇಹಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಆಸನೇಸು ನಿಸೀದಾಪೇಸಿ। ತೇಸು ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ನಿಸೀದನ್ತೇಸು ನವಮೋ ಅಞ್ಞಾನಿ ಅಟ್ಠ ಆಸನಾನಿ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಧುರಾಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಯಾವ ಆಸನಾನಿ ವಡ್ಢನ್ತಿ, ತಾವ ಗೇಹಂ ವಡ್ಢತಿ। ಏವಂ ತೇಸು ಸಬ್ಬೇಸುಪಿ ನಿಸಿನ್ನೇಸು ಸಾ ಇತ್ಥೀ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಪಟಿಯಾದಿತಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಪಞ್ಚಸತಾನಮ್ಪಿ ಯಾವದತ್ಥಂ ದತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ನೀಲುಪ್ಪಲಹತ್ಥಕೇ ಆಹರಿತ್ವಾ ನಿಮನ್ತಿತಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂಯೇವ ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಆಹ - "ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಸರೀರವಣ್ಣೋ ಇಮೇಸಂ ನೀಲುಪ್ಪಲಾನಂ ಅನ್ತೋಗಬ್ಭವಣ್ಣೋ ವಿಯ ಹೋತೂ"ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಮಾತು ಅನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ಗನ್ಧಮಾದನಂಯೇವ ಅಗಮಂಸು।

ಸಾಪಿ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಚುತಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ನೀಲುಪ್ಪಲಗಬ್ಭಸಮಾನವಣ್ಣತಾಯ ಚಸ್ಸಾ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಅಥಸ್ಸಾ ವಯಪ್ಪತ್ತಕಾಲೇ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪರಾಜಾನೋ ಚ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಚ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಪಹಿಣಿಂಸು - "ಧೀತರಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೇತೂ"ತಿ । ಅಪಹಿಣನ್ತೋ ನಾಮ ನಾಹೋಸಿ। ತತೋ ಸೇಟ್ಠಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಮನಂ ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಉಪಾಯಂ ಪನೇಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಧೀತರಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ಅಮ್ಮ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಸಾ ಪಚ್ಛಿಮಭವಿಕತ್ತಾ

ಪಿತುವಚನಂ ಸೀಸೇ ಆಸಿತ್ತಸತಪಾಕತೇಲಂ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಿತರಂ "ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಾತಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಉಪಸ್ಸಯಂ ನೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ತಸ್ಸಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾಯ ಏವ ಉಪೋಸಥಾಗಾರೇ ಕಾಲವಾರೋ ಪಾಪುಣಿ। ಸಾ ದೀಪಂ ಜಾಲೇತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಾಗಾರಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ದೀಪಸಿಖಾಯ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಓಲೋಕಯಮಾನಾ ತೇಜೋಕಸಿಣಾರಮ್ಮಣಂ ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ತದೇವ ಪಾದಕಂ ಕತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಅರಹತ್ತಫಲೇನ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಚ ಇದ್ಧಿವಿಕುಬ್ಬನೇ ಚಿಣ್ಣವಸೀ ಅಹೋಸಿ। ಸಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥು ಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯಕರಣದಿವಸೇ "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸೀಹನಾದಂ ನದಿ। ಸತ್ಥಾ ಇದಂ ಕಾರಣಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ಜೇತವನವಿಹಾರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಥೇರಿಂ ಇದ್ಧಿಮನ್ತೀನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಪಟಾಚಾರಾಥೇರೀವತ್ಥು

೨೩೮. ಚತುತ್ಥೇ **ವಿನಯಧರಾನಂ ಯದಿದಂ ಪಟಾಚಾರಾ**ತಿ ಪಟಾಚಾರಾ ಥೇರೀ ವಿನಯಧರಾನಂ ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಾ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೀ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ವಿನಯಧರಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಕಿಕಿಸ್ಸ ಕಾಸಿರಞ್ಞೋ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸತ್ತನ್ನಂ ಭಗಿನೀನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಾ ಹುತ್ವಾ ವೀಸತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪರಿವೇಣಂ ಕತ್ವಾ ಪುನ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಸೇಟ್ಠಿಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ।

ಸಾ ಅಪರಭಾಗೇ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹೇ ಏಕೇನ ಕಮ್ಮಕಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ಥವಂ ಕತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಅತ್ತನೋ ಸಮಾನಜಾತಿಕಂ ಕುಲಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಕತಸನ್ಥವಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ - "ನ ತ್ವಂ ಸ್ವೇ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಂ ಪಟಿಹಾರಸತೇನಪಿ ದಟ್ಠುಂ ಲಭಿಸ್ಸಸಿ, ಸಚೇ ತೇ ಕಮ್ಮಂ ಅತ್ಥಿ, ಇದಾನಿ ಮಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛಾಹೀ"ತಿ। ಸೋ "ಏವಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಹತ್ಥಸಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ಆದಾಯ ನಗರತೋ ತೀಣಿ ಚತ್ತಾರಿ ಯೋಜನಾನಿ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಗಾಮಕೇ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ।

ಅಥ ಅಪರಭಾಗೇ ತಸ್ಸಾ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ಗಬ್ಭೋ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಸಾ ಗಬ್ಭೇ ಪರಿಪಕ್ಕೇ "ಇದಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನಾಥಟ್ಠಾನಂ, ಕುಲಗೇಹಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಅಜ್ಜ ಗಚ್ಛಾಮ, ಸ್ವೇ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ಗನ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಕಾಲಂ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ। ಸಾ ತಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ಞತ್ವಾ "ನಾಯಂ ಬಾಲೋ ಮಂ ನೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಬಹಿ ಗತೇ "ಏಕಿಕಾವ ಕುಲಗೇಹಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಗೇಹೇ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಪಟಿವಿಸ್ಸಕೇ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಕುಲಗೇಹಂ ಗತಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ "ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕುಲಧೀತಾ ಅನಾಥಾ ಜಾತಾ"ತಿ ಪದಾನುಪದಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ತಸ್ಸಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇವ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಂ ಅಹೋಸಿ। ತತೋ "ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಮಯಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ, ಸೋ ಅತ್ಥೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇವ ನಿಪ್ಫನ್ನೋ, ಇದಾನಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಪಟಿನಿವತ್ತಿಂಸು। ಪುನ ತಸ್ಸಾ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ಗಬ್ಭೋ ಪತಿಟ್ಠಾಸೀತಿ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।

ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಪನಸ್ಸಾ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನೇ ಜಾತಮತ್ತೇಯೇವ ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಮಹಾಮೇಘೋ ಉಟ್ಠಹಿ। ಸಾ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಆಹ - "ಸಾಮಿ, ಅವೇಲಾಯ ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಮೇಘೋ ಉಟ್ಠಿತೋ, ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಕಾತುಂ ವಾಯಮಾಹೀ"ತಿ। ಸೋ "ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ದಣ್ಡಕೇಹಿ ಕುಟಿಕಂ ಕತ್ವಾ "ಛದನತ್ಥಾಯ ತಿಣಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಮಹಾವಮ್ಮಿಕಪಾದೇ ತಿಣಂ ಛಿನ್ದತಿ। ಅಥ ನಂ ವಮ್ಮಿಕೇ ನಿಪನ್ನೋ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೋ ಪಾದೇ ಡಂಸಿ, ಸೋ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ಪತಿತೋ। ಸಾಪಿ "ಇದಾನಿ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಇದಾನಿ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ "ಅದ್ಧಾ ಮಂ ಸೋ 'ಅನಾಥಾ ಏಸಾ'ತಿ ಮಗ್ಗೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಲೋಕೇ ಸಞ್ಜಾತೇ ಪದಾನುಸಾರೇನ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ವಮ್ಮಿಕಪಾದೇ ಪತಿತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಟ್ಠೋ ಪುರಿಸೋ"ತಿ ಪರಿದೇವಿತ್ವಾ ದಹರದಾರಕಂ ಪಸ್ಸೇನಾದಾಯ ಮಹಲ್ಲಕಂ ಅಙ್ಗುಲೀಹಿ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ

ಏಕಂ ಉತ್ತಾನನದಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ದ್ವೇಪಿ ದಾರಕೇ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಆದಾಯ ಗನ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಜೇಟ್ಠಕಂ ಓರಿಮತೀರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ದಹರಂ ಪರತೀರಂ ನೇತ್ವಾ ಪಿಲೋತಿಕಚುಮ್ಬಟಕೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಪುನ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ "ಇತರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನದಿಂ ಓತರಿ।

ಅಥಸ್ಸಾ ನದೀಮಜ್ಝಂ ಪತ್ತಕಾಲೇ ಏಕೋ ಸೇನೋ "ಮಂಸಪಿಣ್ಡೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ದಾರಕಂ ವಿಜ್ಝಿತುಂ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಸಾ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಸೇನಂ ಪಲಾಪೇಸಿ। ತಸ್ಸಾ ತಂ ಹತ್ಥವಿಕಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಹಲ್ಲಕದಾರಕೋ "ಮಂ ಪಕ್ಕೋಸತೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ನದಿಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಸೋತೇ ಪತಿತೋ ಯಥಾಸೋತಂ ಅಗಮಾಸಿ । ಸೋಪಿ ಸೇನೋ ತಸ್ಸಾ ಅಸಮ್ಪತ್ತಾಯ ಏವ ತಂ ದಹರದಾರಕಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಸಾ ಬಲವಸೋಕಾಭಿಭೂತಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಇಮಂ ವಿಲಾಪಗೀತಂ ಗಾಯನ್ತೀ ಗಚ್ಛತಿ -

"ಉಭೋ ಪುತ್ತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ, ಪನ್ಥೇ ಮಯ್ಹಂ ಪತೀ ಮತೋ"ತಿ॥

ಸಾ ಏವಂ ವಿಲಪಮಾನಾವ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪತ್ವಾ ಕುಲಸಭಾಗಂ ಗನ್ತ್ವಾಪಿ ಸೋಕವಸೇನೇವ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹಂ ವವತ್ಥಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೀ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಏವಂವಿಧಂ ನಾಮ ಕುಲಂ ಅತ್ಥಿ, ಕತರಂ ತಂ ಗೇಹ"ನ್ತಿ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿ। ತ್ವಂ ತಂ ಕುಲಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಸಿ? ತೇಸಂ ವಸನಗೇಹಂ ವಾತಪ್ಪಹಾರೇನ ಪತಿತಂ, ತತ್ಥೇವ ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತಾ, ಅಥ ನೇ ಖುದ್ದಕಮಹಲ್ಲಕೇ ಏಕಚಿತಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಝಾಪೇನ್ತಿ, ಪಸ್ಸ ಏಸಾ ಧೂಮವಟ್ಟಿ ಪಞ್ಞಾಯತೀತಿ। ಸಾ ತಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾವ ಕಿಂ ತುಮ್ಹೇ ವದಥಾ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ನಿವತ್ಥಸಾಟಕಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೀ ಜಾತನಿಯಾಮೇನೇವ ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಕನ್ದಮಾನಾ ಞಾತೀನಂ ಚಿತಕಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ವಿಲಾಪಗೀತಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿದೇವಮಾನಾ -

"ಉಭೋ ಪುತ್ತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ, ಪನ್ಥೇ ಮಯ್ಹಂ ಪತೀ ಮತೋ।
ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಚ ಭಾತಾ ಚ, ಏಕಚಿತಕಸ್ಮಿಂ ಡಯ್ಹರೇ"ತಿ॥ -

ಆಹ। ಅಞ್ಞೇನ ಜನೇನ ಸಾಟಕಂ ದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತಿ। ಅಥ ನಂ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠಟ್ಠಾನೇ ಮಹಾಜನೋ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಚರತಿ। ಅಥಸ್ಸಾ "ಅಯಂ ಪಟಾಚಾರಂ ಪಟಪರಿಹರಣಂ ವಿನಾ ಚರತೀ"ತಿ **ಪಟಾಚಾರಾ**ತೇವ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಯಸ್ಮಾ ಚಸ್ಸಾ ಸೋ ನಗ್ಗಭಾವೇನ ಅಲಜ್ಜೀಆಚಾರೋ ಪಾಕಟೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಪತಿತೋ ಆಚಾರೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಪಟಾಚಾರಾತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಸಾ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥರಿ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೇ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಮೇತ್ತಾಫರಣೇನ ಫರಿತ್ವಾ "ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭ, ಭಗಿನಿ, ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭ, ಭಗಿನೀ"ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಸಾ ಸತ್ಥು ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಬಲವಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಂ ಆಗತಂ, ಸಾ ತತ್ಥೇವ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಸೀದಿ। ಅವಿದೂರೇ ಠಿತೋ ಪುರಿಸೋ ಉತ್ತರಿಸಾಟಕಂ ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಸಾ ತಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸಾ ಚರಿಯವಸೇನ ಇಮಾ ಧಮ್ಮಪದೇ ಗಾಥಾ ಆಹ -

"ನ ಸನ್ತಿ ಪುತ್ತಾ ತಾಣಾಯ, ನ ಪಿತಾ ನಾಪಿ ಬನ್ಧವಾ।
ಅನ್ತಕೇನಾಧಿಪನ್ನಸ್ಸ, ನತ್ಥಿ ಞಾತೀಸು ತಾಣತಾ॥

"ಏತಮತ್ಥವಸಂ ಞತ್ವಾ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಸೀಲಸಂವುತೋ।
ನಿಬ್ಬಾನಗಮನಂ ಮಗ್ಗಂ, ಖಿಪ್ಪಮೇವ ವಿಸೋಧಯೇ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೨೮೮-೨೮೯)।

ಸಾ ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಯಥಾಠಿತಾವ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ಸತ್ಥಾ "ತಸ್ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಉಪಸ್ಸಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಾ"ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಸಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ

ಬುದ್ಧವಚನಂ ಗಣ್ಹನ್ತೀ ವಿನಯಪಿಟಕೇ ಚಿಣ್ಣವಸೀ ಅಹೋಸಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇನ್ತೋ ಪಟಾಚಾರಂ ವಿನಯಧರಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾಥೇರೀವತ್ಥು

೨೩೯. ಪಞ್ಚಮೇ **ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾನ**ನ್ತಿ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾ ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಾ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಪರಾಯತ್ತಟ್ಠಾನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಗ್ಗಸಾವಕಸ್ಸ ಸುಜಾತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸಬ್ಬಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಖೇಮಾಥೇರಿಯಾ ಅಭಿನೀಹಾರವಸೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಫುಸ್ಸಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಪನೇಸಾ ಸತ್ಥು ವೇಮಾತಿಕಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಭಾತಿಕಾನಂ ದಾನಾಧಿಕಾರೇ ಠಪಿತಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಗೇಹೇ ವಸಮಾನಾ "ಏಕಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತಾ ದ್ವೇ ಅದಾಸಿ। ಏವಂ ಸಬ್ಬಂ ಅಪರಿಹಾಪೇನ್ತೀ ದತ್ವಾ ದ್ವೇನವುತಿಕಪ್ಪೇ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಕಿಕಿಸ್ಸ ಕಾಸಿರಞ್ಞೋ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸತ್ತನ್ನಂ ಭಗಿನೀನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಾ ಹುತ್ವಾ ವೀಸತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಸನಪರಿವೇಣಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೀ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ವಿಸಾಖಸೇಟ್ಠಿನೋ ಗೇಹಂ ಗತಾ। ವಿಸಾಖಸೇಟ್ಠಿ ನಾಮ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರಸ್ಸ ಸಹಾಯಕೋ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಠಮದಸ್ಸನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ, ಅಪರಭಾಗೇ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಾಕಾಸಿ।

ಸೋ ತಂದಿವಸಂ ಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೋಪಾನಮತ್ಥಕೇ ಠಿತಾಯ ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾಯ ಹತ್ಥೇ ಪಸಾರಿತೇ ಹತ್ಥಂ ಅನಾಲಮ್ಬಿತ್ವಾವ ಪಾಸಾದಂ ಅಭಿರುಹಿ। ಭುಞ್ಜಮಾನೋಪಿ "ಇಮಂ ದೇಥ, ಇಮಂ ಹರಥಾ"ತಿ ನ ಬ್ಯಾಹರಿ। ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾ ಕಟಚ್ಛುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿವಿಸಮಾನಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಮೇ ಹತ್ಥಾಲಮ್ಬಕಂ ದೇನ್ತಿಯಾಪಿ ಹತ್ಥಂ ನ ಆಲಮ್ಬಿ, ಭುಞ್ಜಮಾನೋಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಕಥೇತಿ, ಕೋ ನು ಖೋ ಮಯ್ಹಂ ದೋಸೋ"ತಿ? ಅಥ ನಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ "ಕೋ ನು ಖೋ ಮೇ, ಅಯ್ಯ, ದೋಸೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಧಮ್ಮದಿನ್ನೇ ತುಯ್ಹಂ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ, ಅಹಂ ಪನ ಅಜ್ಜ ಪಟ್ಠಾಯ ಸನ್ಥವವಸೇನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದಿತುಂ ವಾ ಠಾತುಂ ವಾ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಖಾದಿತುಂ ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಾ ಅಭಬ್ಬೋ। ತ್ವಂ ಸಚೇ ಇಚ್ಛಸಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ವಸ। ನೋ ಚೇ ಇಚ್ಛಸಿ, ಯತ್ತಕೇನ ತೇ ಧನೇನ ಅತ್ಥೋ, ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಕುಲಘರಂ ಗಚ್ಛಾಹೀತಿ। ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಅಹಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಛಡ್ಡಿತಖೇಳಂ ವಮಿತವಮನಂ ಸೀಸೇನ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ನ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಯ್ಹಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಜಾನಾಥಾತಿ। ವಿಸಾಖೋ "ಸಾಧು, ಧಮ್ಮದಿನ್ನೇ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮದಿನ್ನಂ ಸುವಣ್ಣಸಿವಿಕಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಉಪಸ್ಸಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜತ್ಥಾಯ ಪೇಸೇಸಿ।

ಸಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ತಾವ ಸೇಟ್ಠಿ ಘರಮಜ್ಝೇ ಠಿತೋವ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಅಕಾಸಿ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಲದ್ಧಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಮಯಾಪಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ, "ಅಯ್ಯೇ, ಮಯ್ಹಂ ಆಕಿಣ್ಣಟ್ಠಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ರಮತಿ, ಗಾಮಕಾವಾಸಂ ಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಥೇರಿಯೋ ತಸ್ಸಾ ಮಹಾಕುಲಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜಿತಭಾವೇನ ಚಿತ್ತಂ ವಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಿಯೋ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಾಮಕಾವಾಸಂ ಅಗಮಂಸು। ಸಾ ಅತೀತೇ ಮದ್ದಿತಸಙ್ಖಾರತಾಯ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಏತದಹೋಸಿ - "ಮಯ್ಹಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತಂ, ಇಧ ವಸಿತ್ವಾ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ರಾಜಗಹಮೇವ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ತತ್ರ ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಬಹು ಞಾತಿಸಙ್ಘೋ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಥೇರಿಯೋ ಗಹೇತ್ವಾ ನಗರಮೇವ ಪಚ್ಚಾಗತಾ।

ವಿಸಾಖೋ ತಸ್ಸಾ ಆಗತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಸೀಘಂ ಆಗತಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಾ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ತಸ್ಸಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ "ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಭಾವಂ ಪುಚ್ಛಿತುಂ ಅಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾದಿವಸೇನ ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛಿ, ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾ ಖಗ್ಗೇನ ಉಪ್ಪಲನಾಲಂ ಛಿನ್ದನ್ತೀ ವಿಯ ಪುಚ್ಛಿತಂ ಪುಚ್ಛಿತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಉಪಾಸಕೋ ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾಥೇರಿಯಾ ಞಾಣಸ್ಸ

ಸೂರಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಧಿಗತಟ್ಠಾನೇ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ತೀಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹವಸೇನ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇಪಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾಥೇರೀಪಿ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಯಾವ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಾವ ವಿಸಯಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ಅತ್ತನೋ ವಿಸಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಧಾವತೀ"ತಿ ತಂ ನಿವತ್ತೇನ್ತೀ "ಅಚ್ಚಸರಾ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಪಞ್ಹೇ, ನಾಸಕ್ಖಿ ಪಞ್ಹಾನಂ ಪರಿಯನ್ತಂ ಗಹೇತುಂ, ನಿಬ್ಬಾನೋಗಧಞ್ಹಿ , ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನಿಬ್ಬಾನಪರಾಯಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಚ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸಿ। ಯಥಾ ಚ ತೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ, ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೬೬) ಆಹ।

ವಿಸಾಖೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಪುಚ್ಛಾವಿಸ್ಸಜ್ಜನನಯಂ ಕಥೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ "ಮಮ ಧೀತಾಯ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಖನ್ಧೇಸು ತಣ್ಹಾ ನತ್ಥೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಧಮ್ಮಪದೇ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

"ಯಸ್ಸ ಪುರೇ ಚ ಪಚ್ಛಾ ಚ, ಮಜ್ಝೇ ಚ ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚನಂ।
ಅಕಿಞ್ಚನಂ ಅನಾದಾನಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೪೨೧)।

ತತೋ ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾಯ ಸಾಧುಕಾರಂ ದತ್ವಾ ವಿಸಾಖಂ ಉಪಾಸಕಂ ಏತದವೋಚ - "ಪಣ್ಡಿತಾ, ವಿಸಾಖ, ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ, ಮಹಾಪಞ್ಞಾ ವಿಸಾಖ, ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ। ಮಂ ಚೇಪಿ ತ್ವಂ, ವಿಸಾಖ, ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ ಏವಮೇವ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ, ಯಥಾ ತಂ ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಬ್ಯಾಕತಂ, ಏಸೋ ಚೇವೇತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ, ಏವಞ್ಚ ನಂ ಧಾರೇಹೀ"ತಿ। ಏವಮೇತಂ ವತ್ಥು ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇನ್ತೋ ಇದಮೇವ ಚೂಳವೇದಲ್ಲಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರಿಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ನನ್ದಾಥೇರೀವತ್ಥು

೨೪೦. ಛಟ್ಠೇ **ಝಾಯೀನಂ ಯದಿದಂ ನನ್ದಾ**ತಿ ಝಾನಾಭಿರತಾನಂ, ನನ್ದಾ ಥೇರೀ, ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಾ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೀ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಝಾನಾಭಿರತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ತತೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥು ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಗೋತಮಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ನನ್ದಾತಿಸ್ಸಾ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ರೂಪನನ್ದಾತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಉತ್ತಮರೂಪಭಾವೇನ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣೀ ನಾಮ ಜಾತಾ।

ಸಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಸಬಲೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನನ್ದಞ್ಚ ರಾಹುಲಞ್ಚ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕನ್ತೇ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಕಾಲೇ "ಮಹಾಪಜಾಪತಿಗೋತಮೀ ಚ ರಾಹುಲಮಾತಾ ಚ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಇಮಾಸಂ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಯ್ಹಂ ಇಧ ಕಿಂ ಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಯಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿ। ಪಬ್ಬಜಿತದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ "ಸತ್ಥಾ ರೂಪಂ ಗರಹತೀ"ತಿ ಸತ್ಥು ಉಪಟ್ಠಾನಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ಓವಾದವಾರೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಅಞ್ಞಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಓವಾದಂ ಆಹರಾಪೇತಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸಾ ರೂಪಮದಮತ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಅತ್ತನೋ ಓವಾದಂ ಅತ್ತನಾವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತು, ನ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಅಞ್ಞಾ ಪೇಸೇತಬ್ಬಾ"ತಿ ಆಹ। ತತೋ ರೂಪನನ್ದಾ ಅಞ್ಞಂ ಮಗ್ಗಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೀ ಅಕಾಮಾ ಓವಾದಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸಾ ಚರಿತವಸೇನ ಇದ್ಧಿಯಾ ಏಕಂ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ತಾಲವಣ್ಟಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬೀಜಮಾನಂ ವಿಯ ಅಕಾಸಿ। ರೂಪನನ್ದಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ ಅಕಾರಣೇನೇವ ಪಮತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ನಾಗಚ್ಛಾಮಿ, ಏವರೂಪಾಪಿ ಇತ್ಥಿಯೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ

ವಿಸ್ಸತ್ಥಾ ಚರನ್ತಿ। ಮಮ ರೂಪಂ ಏತಾಸಂ ರೂಪಸ್ಸ ಕಲಂ ನಾಗ್ಘತಿ ಸೋಳಸಿಂ, ಅಜಾನಿತ್ವಾವ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ನ ಆಗತಮ್ಹೀ"ತಿ ತಮೇವ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸಾ ಪುಬ್ಬಹೇತುಸಮ್ಪನ್ನತಾಯ "ಅಟ್ಠೀನಂ ನಗರಂ ಕತ"ನ್ತಿ (ಧ॰ ಪ॰ ೧೫೦) ಧಮ್ಮಪದೇ ಗಾಥಂ ವತ್ವಾ –

"ಚರಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ತಿಟ್ಠಂ, ನಿಸಿನ್ನೋ ಉದ ವಾ ಸಯ"ನ್ತಿ॥ (ಸು॰ ನಿ॰ ೧೯೫) –

ಸುತ್ತಂ ಅಭಾಸಿ। ಸಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ರೂಪೇ ಖಯವಯಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಇದಂ ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ ಖೇಮಾಥೇರಿಯಾ ವತ್ಥುನಾ ಸದಿಸಮೇವಾತಿ ನ ವಿತ್ಥಾರಿತಂ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ, ರೂಪನನ್ದಾ, ಝಾನಾಭಿರತಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಧುರಪ್ಪತ್ತಾ ಅಹೋಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇನ್ತೋ ನನ್ದಾಥೇರಿಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಸೋಣಾಥೇರೀವತ್ಥು

೨೪೧. ಸತ್ತಮೇ **ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾನ**ನ್ತಿ ಪಗ್ಗಹಿತಪರಿಪುಣ್ಣವೀರಿಯಾನಂ ಸೋಣಾ ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೀ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಘರಾವಾಸೇ ವುತ್ಥಾ ಬಹೂ ಪುತ್ತಧೀತರೋ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಘರಾವಾಸೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ತೇ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ "ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತಂ "ಮಾತಾ"ತಿ ಸಞ್ಞಮ್ಪಿ ನ ಕರಿಂಸು। ಬಹುಪುತ್ತಿಕಸೋಣಾ ತೇಸಂ ಅತ್ತನಿ ಅಗಾರವಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಘರಾವಾಸೇನ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿ। ಅಥ ನಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ "ಅಯಂ ವತ್ತಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಅಯುತ್ತಂ ಕರೋತೀ"ತಿ ದಣ್ಡಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಪುತ್ತಧೀತರೋ ತಂ ದಣ್ಡಕಮ್ಮಂ ಆಹರನ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಯಾವಜ್ಜದಿವಸಾ ಸಿಕ್ಖಾಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾತೀ"ತಿ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠಟ್ಠಾನೇ ಉಪ್ಪಣ್ಡೇಸುಂ। ಸಾ ತೇಸಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಸಂವೇಗಾ "ಅತ್ತನೋ ಗತಿವಿಸೋಧನಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನೇಪಿ ಠಿತಟ್ಠಾನೇಪಿ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರಂ ಸಜ್ಝಾಯತಿ। ಸಾ ಯಥೇವ ಪುಬ್ಬೇ ಬಹುಪುತ್ತಿಕಸೋಣತ್ಥೇರೀತಿ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ಏವಂ ಪಚ್ಛಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸೋಣತ್ಥೇರೀತಿ ಪಾಕಟಾ ಜಾತಾ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ವಿಹಾರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯೋ "ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉದಕಂ ತಾಪೇಯ್ಯಾಸಿ, ಸೋಣೇ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅಗಮಂಸು। ಸಾಪಿ ಉದಕತಾಪನತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಅಗ್ಗಿಸಾಲಾಯ ಚಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರಂ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತೀ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋವ ಇಮಂ ಓಭಾಸಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ –

"ಯೋ ಚ ವಸ್ಸಸತಂ ಜೀವೇ, ಅಪಸ್ಸಂ ಧಮ್ಮಮುತ್ತಮಂ।
ಏಕಾಹಂ ಜೀವಿತಂ ಸೇಯ್ಯೋ, ಪಸ್ಸತೋ ಧಮ್ಮಮುತ್ತಮ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೧೧೫)।

ಸಾ ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಅಹಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾ, ಆಗನ್ತುಕಜನೋ ಚ ಅನುಪಧಾರೇತ್ವಾವ ಮಯಿ ಅವಞ್ಞಾಯ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ವಾ ಬಹುಂ ಅಪುಞ್ಞಮ್ಪಿ ಪಸವೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಾ ಸಂಲಕ್ಖಣಕಾರಣಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಸಾ ಉದಕಭಾಜನಂ ಉದ್ಧನಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಅಗ್ಗಿಂ ನ ಅಕಾಸಿ। ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಉದ್ಧನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತಿಯೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಅದಿಸ್ವಾ "ಇಮಂ ಮಹಲ್ಲಿಕಂ 'ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉದಕಂ ತಾಪೇಹೀ'ತಿ ಅವೋಚುಮ್ಹ, ಅಜ್ಜಾಪಿ ಉದ್ಧನೇ ಅಗ್ಗಿಮ್ಪಿ ನ ಕರೋತೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಅಯ್ಯೇ, ಕಿಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಗ್ಗಿನಾ, ಉಣ್ಹೋದಕೇನ ನ್ಹಾಯಿತುಕಾಮಾ ಭಾಜನತೋ ಉದಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಥಾತಿ? ತಾಪಿ "ಭವಿಸ್ಸತಿ ಏತ್ಥ ಕಾರಣ"ನ್ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಉದಕೇ ಹತ್ಥಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಉಣ್ಹಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಏಕಕುಟಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ,

ಗಹಿತಗಹಿತಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಪೂರತಿ। ತದಾ ಸಬ್ಬಾವ ತಸ್ಸಾ ಅರಹತ್ತೇ ಠಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ದಹರತರಾ ತಾವ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ಪಾದೇಸು ಪತಿತ್ವಾ "ಮಯಂ, ಅಯ್ಯೇ, ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ತುಮ್ಹೇ ಅನುಪಧಾರೇತ್ವಾ ವಿಹೇಠೇತ್ವಾ ವಿಹೇಠೇತ್ವಾ ಕಥಯಿಮ್ಹ, ಖಮಥ ನೋ"ತಿ ಖಮಾಪೇಸುಂ। ವುದ್ಧತರಾಪಿ ಉಕ್ಕುಟಿಕಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ಖಮ, ಅಯ್ಯೇ"ತಿ ಖಮಾಪೇಸುಂ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ "ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾಪಿ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಭಾವೇನ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅಗ್ಗಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ"ತಿ ಥೇರಿಯಾ ಗುಣೋ ಪಾಕಟೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇನ್ತೋ ಸೋಣತ್ಥೇರಿಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಬಕುಲಾಥೇರೀವತ್ಥು

೨೪೨. ಅಟ್ಠಮೇ **ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ ಯದಿದಂ ಬಕುಲಾ**ತಿ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ, ಬಕುಲಾ ಥೇರೀ, ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೀ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವೇಸು ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಮ್ಹಿ ಚಿಣ್ಣವಸೀ ಅಹೋಸಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಥೇರಿಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಕುಣ್ಡಲಕೇಸಾಥೇರೀವತ್ಥು

೨೪೩. ನವಮೇ **ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ**ನನ್ತಿ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ, ಭದ್ದಾ ಕುಣ್ಡಲಕೇಸಾ, ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಕಿಕಿಸ್ಸ ಕಾಸಿರಞ್ಞೋ ಗೇಹೇ ಸತ್ತನ್ನಂ ಭಗಿನೀನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಾ ಹುತ್ವಾ ವೀಸತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ದಸ ಸೀಲಾನಿ ಸಮಾದಾಯ ಕೋಮಾರಿಕಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತೀ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಸನಪರಿವೇಣಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ರಾಜಗಹನಗರೇ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ಭದ್ದಾತಿಸ್ಸಾ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ತಂದಿವಸಂಯೇವ ಚ ತಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತೋ ಜಾತೋ। ತಸ್ಸ ಜಾತವೇಲಾಯ ರಾಜನಿವೇಸನಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಕಲನಗರೇ ಆವುಧಾನಿ ಪಜ್ಜಲಿಂಸು। ಪುರೋಹಿತೋ ಪಾತೋವ ರಾಜಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಸುಖಸೇಯ್ಯಂ ಪುಚ್ಛಿ। ರಾಜಾ "ಕುತೋ ಮೇ, ಆಚರಿಯ, ಸುಖಸೇಯ್ಯಾ, ಅಜ್ಜ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ರಾಜನಿವೇಸನೇ ಆವುಧಾನಿ ಪಜ್ಜಲಿತಾನಿ ದಿಸ್ವಾ ಭಯಪ್ಪತ್ತಾ ಅಹುಮ್ಹಾ"ತಿ ಆಹ। ಮಹಾರಾಜ, ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿತ್ಥ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂಯೇವ ಗೇಹೇ ಆವುಧಾನಿ ಪಜ್ಜಲಿಂಸು, ಸಕಲನಗರೇ ಏವಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಕಿಂ ಕಾರಣಾ, ಆಚರಿಯಾತಿ? ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹೇ ಚೋರನಕ್ಖತ್ತೇನ ದಾರಕೋ ಜಾತೋ, ಸೋ ಸಕಲನಗರಸ್ಸ ಸತ್ತು ಹುತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ। ತುಮ್ಹಾಕಂ ಉಪದ್ದವೋ ನತ್ಥಿ, ಸಚೇ ಪನ ಇಚ್ಛಥ, ಹಾರೇಮ ನನ್ತಿ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪೀಳಾಯ ಅಸತಿಯಾ ಹಾರಣಕಮ್ಮಂ ನತ್ಥೀತಿ। ಪುರೋಹಿತೋ "ಮಮ ಪುತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾವ ಆಗತೋ"ತಿ ಸತ್ತುಕೋತೇವಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೇಟ್ಠಿಗೇಹೇಪಿ ಭದ್ದಾ ವಡ್ಢತಿ, ಪುರೋಹಿತಗೇಹೇಪಿ ಸತ್ತುಕೋ ವಡ್ಢತಿ। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಆಧಾವನವಿಧಾವನೇನ ಕೀಳಿತುಂ ಸಮತ್ಥಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅತ್ತನೋ ವಿಚರಣಟ್ಠಾನೇ ಯಂ ಯಂ ಪಸ್ಸತಿ, ತಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಗೇಹಂ ಪೂರೇತಿ। ಪಿತಾ ನಂ ಕಾರಣಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ವತ್ವಾ ವಾರೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ।

ಅಪರಭಾಗೇ ಪನಸ್ಸ ವಯಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನಾಪಿ ವಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ದ್ವೇ ನೀಲಸಾಟಕೇ ದತ್ವಾ ಸನ್ಧಿಚ್ಛೇದನಉಪಕರಣಞ್ಚ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಯನ್ತಞ್ಚ ಹತ್ಥೇ ದತ್ವಾ "ತ್ವಂ ಇಮಿನಾವ ಕಮ್ಮೇನ ಜೀವಾಹೀ"ತಿ ನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಸೋ ತಂದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಯನ್ತಂ ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕುಲಾನಂ ಪಾಸಾದೇ ಆರುಯ್ಹ ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪರಕುಲೇಸು ನಿಕ್ಖಿತ್ತಭಣ್ಡಂ ಅತ್ತನಾ ಠಪಿತಂ ವಿಯ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಕಲನಗರೇ ತೇನ ಅವಿಲುತ್ತಗೇಹಂ ನಾಮ ನಾಹೋಸಿ। ಏಕದಿವಸಂ ರಾಜಾ ರಥೇನ ನಗರೇ ವಿಚರನ್ತೋ ಸಾರಥಿಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಘರೇ ಛಿದ್ದಮೇವ ಪಞ್ಞಾಯತೀ"ತಿ। ದೇವ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಸತ್ತುಕೋ ನಾಮ ಚೋರೋ ಭಿತ್ತಿಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕುಲಾನಂ ಸನ್ತಕಂ ಹರತೀತಿ। ರಾಜಾ ನಗರಗುತ್ತಿಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ನಗರೇ ಏವರೂಪೋ ನಾಮ ಚೋರೋ ಅತ್ಥಿ, ಕಸ್ಮಾ ನಂ ನ ಗಣ್ಹಸೀ"ತಿ ಆಹ। ಮಯಂ, ದೇವ, ತಂ ಚೋರಂ ಸಹೋಡ್ಢಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಾತಿ। ಸಚೇ ಅಜ್ಜ ನಂ ಚೋರಂ ಗಣ್ಹಸಿ, ಜೀವಸಿ। ಸಚೇ ನ ಗಣ್ಹಸಿ, ರಾಜಾಣಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಏವಂ ದೇವಾತಿ ನಗರಗುತ್ತಿಕೋ ಸಕಲನಗರೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಚಾರೇತ್ವಾ ತಂ ಭಿತ್ತಿಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪರಭಣ್ಡಂ ಅವಹರನ್ತಂ ಸಹೋಡ್ಢಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇಸಿ। ರಾಜಾ "ಇಮಂ ಚೋರಂ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರೇನ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಘಾತೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ನಗರಗುತ್ತಿಕೋ ರಞ್ಞೋ ಪಟಿಸ್ಸುಣಿತ್ವಾ ತಂ ಚೋರಂ ಚತುಕ್ಕೇ ಚತುಕ್ಕೇ ಪಹಾರಸಹಸ್ಸೇನ ತಾಳೇನ್ತೋ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಯಂ ಭದ್ದಾ ನಾಮ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಕೋಲಾಹಲಸದ್ದೇನ ಸೀಹಪಞ್ಜರಂ ಉಗ್ಘಾಟೇತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ತಂ ಸತ್ತುಕಂ ಚೋರಂ ತಥಾ ನೀಯಮಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಹದಯಂ ಸನ್ಧಾರೇನ್ತೀ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಿರಿಸಯನೇ ಅಧೋಮುಖಾ ನಿಪಜ್ಜಿ । ಸಾ ಚ ತಸ್ಸ ಕುಲಸ್ಸ ಏಕಧೀತಾ, ತೇನಸ್ಸಾ ಞಾತಕಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಮುಖವಿಕಾರಂ ಸಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। ಅಥ ನಂ ಮಾತಾ ಸಯನೇ ನಿಪನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ ಕರೋಸಿ, ಅಮ್ಮಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಏತಂ ವಜ್ಝಂ ಕತ್ವಾ ನೀಯಮಾನಂ ಚೋರಂ ಅದ್ದಸ, ಅಮ್ಮಾತಿ? ಆಮ, ಅಮ್ಮಾತಿ। ಏತಂ ಲಭಮಾನಾ ಜೀವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಲಭಮಾನಾಯ ಮೇ ಮರಣಮೇವಾತಿ। ತೇ ತಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನಪಿ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ "ಮರಣಾ ಜೀವಿತಂ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸುಂ। ಅಥಸ್ಸಾ ಪಿತಾ ನಗರಗುತ್ತಿಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸಂ ಲಞ್ಜಂ ದತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಂ ಧೀತಾ ಚೋರೇ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತಾ, ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ಇಮಂ ಮುಞ್ಚಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುಣಿತ್ವಾ ಚೋರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಾವ ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮನಾ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಪಪಞ್ಚಾಪೇತ್ವಾ ಸೂರಿಯೇ ಅತ್ಥಙ್ಗತೇ ಚಾರಕತೋ ಏಕಂ ಮನುಸ್ಸಂ ನೀಹರಾಪೇತ್ವಾ ಸತ್ತುಕಸ್ಸ ಬನ್ಧನಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಸತ್ತುಕಂ ಸೇಟ್ಠಿಗೇಹಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ತೇನ ಬನ್ಧನೇನ ಇತರಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರೇನ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಘಾತೇಸಿ। ಸೇಟ್ಠಿದಾಸಾಪಿ ಸತ್ತುಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ನಿವೇಸನಂ ಆಗಮಂಸು। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿ "ಧೀತು ಮನಂ ಪೂರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸತ್ತುಕಂ ಗನ್ಧೋದಕೇನ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪಾಸಾದಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಭದ್ದಾಪಿ "ಪರಿಪುಣ್ಣೋ ಮೇ ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ"ತಿ ಅನೇಕಾಲಙ್ಕಾರೇನ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ತಂ ಪರಿಚರತಿ।

ಸತ್ತುಕೋ ಕತಿಪಾಹಂ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಸಾಧನಭಣ್ಡಕಂ ಮಯ್ಹಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ಇಮಂ ಆಭರಣಂ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಸಮೀಪೇ ಸುಖೇನ ನಿಸಿನ್ನಕಾಲೇ ಭದ್ದಂ ಆಹ - "ಮಯ್ಹಂ ಏಕಂ ವಚನಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಅತ್ಥೀ"ತಿ। ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ಸಹಸ್ಸಲಾಭಂ ಲಭಿತ್ವಾ ವಿಯ ತುಟ್ಠಮಾನಸಾ "ವಿಸ್ಸತ್ಥಂ ವದೇಹಿ, ಅಯ್ಯಾ"ತಿ ಆಹ। ತ್ವಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಇಮಿನಾ ಜೀವಿತಂ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ, ಅಹಂ ಪನ ಗಹಿತಮತ್ತೋವ ಚೋರಪಪಾತಪಬ್ಬತೇ ಅಧಿವತ್ಥಾಯ ದೇವತಾಯ "ಸಚಾಹಂ ಜೀವಿತಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ, ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ತೇ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಯಾಚಿಂ। ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಯಾ ಜೀವಿತಂ ಲದ್ಧಂ , ಸೀಘಂ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಸಜ್ಜಾಪೇಹೀತಿ। ಭದ್ದಾ, "ಅಹಂ ತಸ್ಸ ಮನಂ ಪೂರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಸಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಪಸಾಧನಂ ಪಸಾಧೇತ್ವಾ ಏಕಯಾನೇ ಆರುಯ್ಹ ಸಾಮಿಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಚೋರಪಪಾತಪಬ್ಬತಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಪಬ್ಬತದೇವತಾಯ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಭಿರುಹಿತುಂ ಆರದ್ಧಾ। ಸತ್ತುಕೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಬ್ಬೇಸು ಅಭಿರುಹನ್ತೇಸು ಮಮ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಆಭರಣಂ ಗಹೇತುಂ ನ ಓಕಾಸೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಮೇವ ಬಲಿಭಾಜನಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಂ ಅಭಿರುಹಿ।

ಸೋ ಭದ್ದಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಪಿಯಕಥಂ ನ ಕಥೇತಿ। ಸಾ ಇಙ್ಗಿತೇನೇವ ತಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸೋ ಆಹ - "ಭದ್ದೇ, ತವ ಉತ್ತರಿಸಾಟಕಂ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಕಾಯಾರುಳ್ಹಂ ತೇ ಪಸಾಧನಂ ಏತ್ಥ ಭಣ್ಡಿಕಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ। ಸಾಮಿ ಮಯ್ಹಂ ಕೋ ಅಪರಾಧೋತಿ? ಕಿಂ ಪನಾಹಂ, ಬಾಲೇ, ಬಲಿಕಮ್ಮತ್ಥಂ ಆಗತೋತಿ ಸಞ್ಞಂ ಕರೋಸಿ? ಅಹಞ್ಹಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ದೇವತಾಯ ಯಕನಂ ಉಬ್ಬಟ್ಟೇತ್ವಾ ದದೇಯ್ಯಂ, ಬಲಿಕಮ್ಮಾಪದೇಸೇನ ಪನ ತವ ಆಭರಣಂ ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ ಆಗತೋಮ್ಹೀತಿ। ಕಸ್ಸ ಪನ, ಅಯ್ಯ, ಪಸಾಧನಂ, ಕಸ್ಸ ಅಹನ್ತಿ? ಮಯಂ ಏವರೂಪಂ ನ ಜಾನಾಮ, ಅಞ್ಞಂ ತವ ಸನ್ತಕಂ, ಅಞ್ಞಂ ಮಮ ಸನ್ತಕನ್ತಿ। ಸಾಧು, ಅಯ್ಯ, ಏಕಂ ಪನ ಮೇ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಪೂರೇಥ, ಅಲಙ್ಕತನಿಯಾಮೇನೇವ ಮೇ ಪುರತೋ ಚ ಪಚ್ಛತೋ ಚ ಆಲಿಙ್ಗಿತುಂ ದೇಥಾತಿ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಸಾ ತೇನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಪುರತೋ ಆಲಿಙ್ಗಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ಆಲಿಙ್ಗನ್ತೀ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಪಪಾತೇ ಪಾತೇಸಿ। ಸೋ ಪತನ್ತೋ ಆಕಾಸೇಯೇವ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣೋ ಅಹೋಸಿ। ತಾಯ ಕತಂ ವಿಚಿತ್ರಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಬ್ಬತೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ಗುಣಕಿತ್ತನವಸೇನ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಆಹ -

"ನ ಸೋ ಸಬ್ಬೇಸು ಠಾನೇಸು, ಪುರಿಸೋ ಹೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಇತ್ಥೀಪಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಚಕ್ಖಣಾ॥

"ನ ಸೋ ಸಬ್ಬೇಸು ಠಾನೇಸು, ಪುರಿಸೋ ಹೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಇತ್ಥೀಪಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ಹೋತಿ, ಮುಹುತ್ತಮಪಿ ಚಿನ್ತಯೇ"ತಿ॥ (ಅಪ॰ ಥೇರೀ ೨.೩.೨೦-೨೧)।

ತತೋ ಭದ್ದಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ನ ಸಕ್ಕಾ ಮಯಾ ಇಮಿನಾ ನಿಯಾಮೇನ ಪುನ ಗೇಹಂ ಗನ್ತುಂ, ಇತೋವ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ, ನಿಗಣ್ಠಾರಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಗಣ್ಠೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ಅಥ ನಂ ತೇ ಆಹಂಸು - "ಕೇನ ನಿಯಾಮೇನ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಹೋತೂ"ತಿ? ಯಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಉತ್ತಮಂ, ತದೇವ ಕರೋಥಾತಿ। ತೇ "ಸಾಧೂ"ತಿ ತಸ್ಸಾ ತಾಲಟ್ಠಿನಾ ಕೇಸೇ ಲುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸುಂ। ಕೇಸಾ ಪುನ ವಡ್ಢನ್ತಾ ರಾಸಿರಾಸಿವಸೇನ ಕುಣ್ಡಲಾವತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ವಡ್ಢಿಂಸು। ಸಾ ತೇನೇವ ಕಾರಣೇನ ಕುಣ್ಡಲಕೇಸಾ ನಾಮ ಜಾತಾ। ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಪಬ್ಬಜಿತಟ್ಠಾನೇ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ "ಏತೇಸಂ ಇತೋ ಉತ್ತರಿ ವಿಸೇಸೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನಿಯೋ ವಿಚರನ್ತೀ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಣ್ಡಿತಾ ಅತ್ಥಿ , ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇಸಂ ಜಾನನಸಿಪ್ಪಂ ಸಬ್ಬಮೇವ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಬಹೂಸು ಠಾನೇಸು ಸಿಕ್ಖಿತಭಾವೇನ ಪಟಿವಾದಂ ದಾತುಂ ಸಮತ್ಥಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಸಾ ಅತ್ತನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇತುಂ ಸಮತ್ಥಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಯಂ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪವಿಸತಿ, ತಸ್ಸ ದ್ವಾರೇ ವಾಲುಕರಾಸಿಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಜಮ್ಬುಸಾಖಂ ಠಪೇತಿ। "ಯೋ ಮಮ ವಾದಂ ಆರೋಪೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಸೋ ಇಮಂ ಸಾಖಂ ಮದ್ದತೂ"ತಿ ಸಮೀಪೇ ಠಿತಾನಂ ದಾರಕಾನಂ ಸಞ್ಞಂ ದೇತಿ। ತಂ ಸತ್ತಾಹಮ್ಪಿ ಮದ್ದನ್ತಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಅಥ ನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮತಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವಾ ಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಜೇತವನೇ ವಿಹರತಿ। ಕುಣ್ಡಲಕೇಸಾಪಿ ಖೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪತ್ವಾ ಅನ್ತೋನಗರಂ ಪವಿಸಮಾನಾ ಪೋರಾಣಕನಿಯಾಮೇನೇವ ವಾಲುಕಾರಾಸಿಮ್ಹಿ ಸಾಖಂ ಠಪೇತ್ವಾ ದಾರಕಾನಂ ಸಞ್ಞಂ ದತ್ವಾ ಪಾವಿಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಪವಿಟ್ಠೇ ಏಕಕೋವ ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ವಾಲುಕಾಥೂಪೇ ಜಮ್ಬುಸಾಖಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಠಪಿತಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ದಾರಕಾ ತಂ ಕಾರಣಂ ಅಪರಿಹಾಪೇತ್ವಾ ಕಥೇಸುಂ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಇಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮದ್ದಥ, ದಾರಕಾತಿ। ತೇಸು ಥೇರಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಮದ್ದಿತುಂ ನ ವಿಸಹಿಂಸು, ಏಕಚ್ಚೇ ತಂಖಣೇಯೇವ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಂ ಅಕಂಸು। ಕುಣ್ಡಲಕೇಸಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೀ ತಂ ಸಾಖಂ ಮದ್ದಿತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಸ್ಸೇತಂ ಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿನಾ ಕಾರಾಪಿತಭಾವಂ ಕಥಯಿಂಸು। ಸಾ "ಅತ್ತನೋ ಥಾಮಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಇಮಂ ಸಾಖಂ ಮದ್ದಾಪೇತುಂ ನೋ ವಿಸಹಿಸ್ಸತಿ, ಅದ್ಧಾ ಮಹನ್ತೋ ಏಸೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ । ಅಹಮ್ಪಿ ಪನ ಖುದ್ದಿಕಾ ಭವನ್ತೀ ನ ಸೋಭಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅನ್ತೋಗಾಮಮೇವ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪರಿಸಾಯ ಸಞ್ಞಂ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ಅಸೀತಿಕುಲಸಹಸ್ಸನಿವಾಸೇ ನಗರೇ ಸಭಾಗಸಭಾಗವಸೇನ ಸಬ್ಬೇವ ಸನ್ನಿಪತಿಂಸೂತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಥೇರೋಪಿ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥಾಯಂ ಕುಣ್ಡಲಕೇಸಾ ಮಹಾಜನಪರಿವುತಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸಾಖಾ ಮದ್ದಾಪಿತಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಆಮ, ಮಯಾ ಮದ್ದಾಪಿತಾತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಾದೋ ಹೋತು, ಭನ್ತೇತಿ । ಹೋತು, ಭದ್ದೇತಿ। ಕಸ್ಸ ಪುಚ್ಛಾ ಹೋತು, ಕಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನನ್ತಿ? ಪುಚ್ಛಾ ನಾಮ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪತ್ತಾ, ತ್ವಂ ಪನ ತುಯ್ಹಂ ಜಾನನಕಂ ಪುಚ್ಛಾತಿ। ಸಾ ಥೇರೇನ ದಿನ್ನಅನುಮತಿಯಾ ಸಬ್ಬಮೇವ ಅತ್ತನೋ ಜಾನನಕಂ ವಾದಂ ಪುಚ್ಛಿ, ಥೇರೋ ಸಬ್ಬಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಸಾ ಸಬ್ಬಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ನಂ ಥೇರೋ ಆಹ - "ತಯಾ ಬಹುಂ ಪುಚ್ಛಿತಂ, ಮಯಮ್ಪಿ ಏಕಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। ಪುಚ್ಛಥ, ಭನ್ತೇತಿ। ಏಕಂ ನಾಮ ಕಿನ್ತಿ? ಕುಣ್ಡಲಕೇಸಾ "ನ ಜಾನಾಮಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಆಹ। ತ್ವಂ ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾಸಿ, ಅಞ್ಞಂ ಕಿಂ ಜಾನಿಸ್ಸಸೀತಿ? ಸಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪಾದೇಸು ಪತಿತ್ವಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಆಹ। ಮಮ ಸರಣಗಮನಕಮ್ಮಂ ನತ್ಥಿ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲೋ ಧುರವಿಹಾರೇ ವಸತಿ, ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಹೀತಿ। ಸಾ "ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಾವೇಲಾಯ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸಾ ಮದ್ದಿತಸಙ್ಖಾರಾಯ ಚರಿಯಾವಸೇನ ಧಮ್ಮಪದೇ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

"ಸಹಸ್ಸಮಪಿ ಚೇ ಗಾಥಾ, ಅನತ್ಥಪದಸಂಹಿತಾ।
ಏಕಂ ಗಾಥಾಪದಂ ಸೇಯ್ಯೋ, ಯಂ ಸುತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಮತೀ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೧೦೧)।

ಸಾ ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಯಥಾಠಿತಾವ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಚತುಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ - "ಮಹನ್ತಾ ವತಾಯಂ ಭದ್ದಾ ಕುಣ್ಡಲಕೇಸಾ, ಯಾ ಚತುಪ್ಪದಿಕಗಾಥಾವಸಾನೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಕಾರಣಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರಿಂ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಭದ್ದಾಕಾಪಿಲಾನೀಥೇರೀವತ್ಥು

೨೪೪. ದಸಮೇ **ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸ**ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ನಿವುತ್ಥಕ್ಖನ್ಧಸನ್ತಾನಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೀನಂ ಭದ್ದಾ ಕಾಪಿಲಾನೀ ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಾ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೀ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೀನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸಾಮಿಭಗಿನಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತೀ ತಾಯ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ದಿನ್ನೇ, "ಅಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸಂ ವತ್ತೇತೀ"ತಿ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಪತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಭತ್ತಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಕಲಲಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಮಹಾಜನೋ "ಬಾಲಾ ಅಯ"ನ್ತಿ ಗರಹಿತ್ವಾ, "ಯಾಯ ತೇ ಸದ್ಧಿಂ ಕಲಹೋ ಕತೋ, ತಸ್ಸಾ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಕರೋಸಿ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ತೇ ಕಿಂ ಅಪರಜ್ಝತೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ತೇಸಂ ವಚನೇನ ಲಜ್ಜಾಯಮಾನಾ ಪುನ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಲಲಂ ಹಾರೇತ್ವಾ ಧೋವಿತ್ವಾ ಗನ್ಧಚುಣ್ಣೇನ ಉಬ್ಬಟ್ಟೇತ್ವಾ ಚತುಮಧುರಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಆಸಿತ್ತೇನ ಪದುಮಗಬ್ಭವಣ್ಣೇನ ಸಪ್ಪಿನಾ ವಿಜ್ಜೋತಮಾನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇತ್ವಾ "ಯಥಾ ಅಯಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಓಭಾಸಜಾತೋ, ಏವಂ ಓಭಾಸಜಾತಂ ಮೇ ಸರೀರಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸೀತಿ ಸಬ್ಬಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ ಪನ ದಕ್ಖಿಣಮಗ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಬಹುಪುತ್ತಕನಿಗ್ರೋಧಮೂಲಂ ಗತೋ, ಅಯಂ ಭದ್ದಾ ಕಾಪಿಲಾನೀ ವಾಮಮಗ್ಗಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಅನನುಞ್ಞಾತಭಾವೇನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾರಾಮಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಯದಾ ಪನ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಗೋತಮೀ ಪಬ್ಬಜ್ಜಞ್ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಞ್ಚ ಲಭಿ, ತದಾ ಸಾ ಥೇರೀ ಥೇರಿಯಾ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಞ್ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಞ್ಚ

ಲಭಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೀ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣೇ ಚಿಣ್ಣವಸೀ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಥೇರಿಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೀನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಭದ್ದಾಕಚ್ಚಾನಾಥೇರೀವತ್ಥು

೨೪೫. ಏಕಾದಸಮೇ **ಮಹಾಭಿಞ್ಞಾಪ್ಪತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಮಹತಿಯೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಪತ್ತಾನಂ, ಭದ್ದಾ ಕಚ್ಚಾನಾ, ನಾಮ ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏಕಸ್ಸ ಹಿ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಚತ್ತಾರೋವ ಜನಾ ಮಹಾಭಿಞ್ಞಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಅವಸೇಸಸಾವಕಾ। ಅವಸೇಸಸಾವಕಾ ಹಿ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಮೇವ ಅನುಸ್ಸರಿತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ನ ತತೋ ಪರಂ। ಮಹಾಭಿಞ್ಞಾಪ್ಪತ್ತಾ ಪನ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಿ। ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಸತ್ಥು ಸಾಸನೇ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಬಾಕುಲತ್ಥೇರೋ ಭದ್ದಾ ಕಚ್ಚಾನಾತಿ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಏತ್ತಕಂ ಅನುಸ್ಸರಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಂಸು। ತಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಥೇರೀ ಮಹಾಭಿಞ್ಞಾಪ್ಪತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಾ ನಾಮ ಜಾತಾ। ಭದ್ದಾ ಕಚ್ಚಾನಾತಿ ತಸ್ಸಾ ನಾಮಂ। ಭದ್ದಕಞ್ಚನಸ್ಸ ಹಿ ಉತ್ತಮಸುವಣ್ಣಸ್ಸ ವಿಯ ತಸ್ಸಾ ಸರೀರವಣ್ಣೋ ಅಹೋಸಿ, ಸಾ ತಸ್ಮಾ ಭದ್ದಕಞ್ಚನಾತಿ ನಾಮಂ ಲಭಿ, ಸಾ ಪಚ್ಛಾ ಕಚ್ಚಾನಾತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗತಾ। ರಾಹುಲಮಾತಾಯೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

ಸಾ ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೀ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಮಹಾಭಿಞ್ಞಾಪ್ಪತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸುಪ್ಪಬುದ್ಧಸಕ್ಕಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ಭದ್ದಾ ಕಚ್ಚಾನಾತಿಸ್ಸಾ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಸಾ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಗೇಹಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸಾ ಅಪರಭಾಗೇ ರಾಹುಲಕುಮಾರಂ ನಾಮ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿ। ತಸ್ಸ ಜಾತದಿವಸೇವ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ಲೋಕಾನುಗ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಆಗಮ್ಮ ಞಾತೀನಂ ಸಙ್ಗಹಂ ಅಕಾಸಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜೇ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಗೋತಮೀ ಪಞ್ಚಹಿ ಮಾತುಗಾಮಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿ। ರಾಹುಲಮಾತಾಪಿ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣೀಪಿ ಥೇರಿಯಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿ। ಸಾ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭದ್ದಕಚ್ಚಾನತ್ಥೇರೀತ್ವೇವ ಪಾಕಟಾ ಅಹೋಸಿ। ಸಾ ಅಪರಭಾಗೇ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಸು ಚಿಣ್ಣವಸೀ ಅಹೋಸಿ, ಏಕಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸಿನ್ನಾ ಏಕಾವಜ್ಜನೇನ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ತಸ್ಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಗುಣೇ ಪಾಕಟೇ ಜಾತೇ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಥೇರಿಂ ಮಹಾಭಿಞ್ಞಾಪ್ಪತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಕಿಸಾಗೋತಮೀಥೇರೀವತ್ಥು

೨೪೬. ದ್ವಾದಸಮೇ **ಲೂಖಚೀವರಧರಾನ**ನ್ತಿ ತೀಹಿ ಲೂಖೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪಂಸುಕೂಲಂ ಧಾರೇನ್ತೀನಂ, ಕಿಸಾಗೋತಮೀ, ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಗೋತಮೀತಿ ತಸ್ಸಾ ನಾಮಂ, ಥೋಕಂ ಕಿಸಧಾತುಕತ್ತಾ ಪನ **ಕಿಸಾಗೋತಮೀ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೀ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಲೂಖಚೀವರಧರಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ದುಗ್ಗತಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತಕಾಲೇ ಏಕಂ ಕುಲಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತತ್ಥ ನಂ "ದುಗ್ಗತಕುಲಸ್ಸ ಧೀತಾ"ತಿ ಪರಿಭವಿಂಸು।

ಸಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿ, ಅಥಸ್ಸಾ ಸಮ್ಮಾನಮಕಂಸು। ಸೋ ಪನಸ್ಸಾ ದಾರಕೋ ಆಧಾವಿತ್ವಾ ಪರಿಧಾವಿತ್ವಾ ಕೀಳನವಯೇ ಠಿತೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ, ತಸ್ಸಾ ಸೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। ಸಾ "ಅಹಂ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಗೇಹೇ ಹತಲಾಭಸಕ್ಕಾರಾ ಹುತ್ವಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಜಾತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಕ್ಕಾರಂ ಪಾಪುಣಿಂ, ಇಮೇ ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತಂ ಬಹಿ ಛಡ್ಡೇತುಮ್ಪಿ ವಾಯಮೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ ಪುತ್ತಂ ಅಙ್ಕೇನಾದಾಯ "ಪುತ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಭೇಸಜ್ಜಂ ದೇಥಾ"ತಿ ಗೇಹದ್ವಾರಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವಿಚರತಿ। ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠಟ್ಠಾನೇ ಮನುಸ್ಸಾ "ಕತ್ಥ ತೇ ಮತಕಸ್ಸ ಭೇಸಜ್ಜಂ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಪಾಣಿಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪರಿಹಾಸಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಸಾ ತೇಸಂ ಕಥಾಯ ನೇವ ಸಞ್ಞತ್ತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಥ ನಂ ಏಕೋ ಪಣ್ಡಿತಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ, "ಅಯಂ ಪುತ್ತಸೋಕೇನ ಚಿತ್ತವಿಕ್ಖೇಪಂ ಪತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಏತಿಸ್ಸಾ ಪನ ಭೇಸಜ್ಜಂ ನ ಅಞ್ಞೋ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ, ದಸಬಲೋವ ಜಾನಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಅಮ್ಮ, ತವ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಅಞ್ಞೋ ಜಾನನ್ತೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಸದೇವಕೇ ಪನ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲೋ ದಸಬಲೋ ಧುರವಿಹಾರೇ ವಸತಿ, ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಾಹೀ"ತಿ। ಸಾ "ಸಚ್ಚಂ ಪುರಿಸೋ ಕಥೇತೀ"ತಿ ಪುತ್ತಮಾದಾಯ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನವೇಲಾಯ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಠತ್ವಾ "ಪುತ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಭೇಸಜ್ಜಂ ದೇಥ ಭಗವಾ"ತಿ ಆಹ।

ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸಾ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ "ಭದ್ದಕಂ ತೇ ಗೋತಮಿ ಕತಂ ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಾಯ ಇಧಾಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ, ಗಚ್ಛ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕೋಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಕಲನಗರಂ ಚರಿತ್ವಾ ಯಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ಕೋಚಿ ಮತಪುಬ್ಬೋ ನತ್ಥಿ, ತತೋ ಸಿದ್ಧತ್ಥಕಂ ಆಹರಾ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ "ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ"ತಿ ತುಟ್ಠಮಾನಸಾ ಅನ್ತೋನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಠಮಗೇಹೇಯೇವ "ದಸಬಲೋ ಮಮ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಾಯ ಸಿದ್ಧತ್ಥಕಂ ಆಹರಾಪೇತಿ, ಸಿದ್ಧತ್ಥಕಂ ಮೇ ದೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। "ಹನ್ದ ಗೋತಮೀ"ತಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಅದಂಸು। ಅಹಂ ಏವಂ ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ಕೋಚಿ ಮತಪುಬ್ಬೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ? ಕಿಂ ವದೇಸಿ ಗೋತಮಿ, ಕೋ ಇಧ ಮತಕೇ ಗಣೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ? "ತೇನ ಹಿ ಅಲಂ ನಾಹಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ದಸಬಲೋ ಮಂ ಯತ್ಥ ಮತಪುಬ್ಬೋ ನತ್ಥಿ, ತತೋ ನಂ ಗಣ್ಹಾಪೇತೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ಇಮಿನಾವ ನಿಯಾಮೇನ ತತಿಯಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಕಲನಗರೇ ಅಯಮೇವ ನಿಯಾಮೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಇದಂ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪಕೇನ ಬುದ್ಧೇನ ದಿಟ್ಠಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಂವೇಗಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತತೋವ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಆಮಕಸುಸಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುತ್ತಂ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ, "ಪುತ್ತಕ, ಅಹಂ ಇಮಂ ಮರಣಂ ತವೇವ ಉಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿಂ, ನ ಪನೇತಂ ತವೇವ, ಮಹಾಜನಸಾಧಾರಣೋ ಏಸ ಧಮ್ಮೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪುತ್ತಂ ಆಮಕಸುಸಾನೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

"ನ ಗಾಮಧಮ್ಮೋ ನೋ ನಿಗಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮೋ,
ನ ಚಾಪಿಯಂ ಏಕಕುಲಸ್ಸ ಧಮ್ಮೋ।
ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸದೇವಕಸ್ಸ,
ಏಸೇವ ಧಮ್ಮೋ ಯದಿದಂ ಅನಿಚ್ಚತಾ"ತಿ॥ (ಅಪ॰ ಥೇರೀ ೨.೩.೮೭)।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ "ಲದ್ಧೋ ತೇ, ಗೋತಮಿ, ಸಿದ್ಧತ್ಥಕೋ"ತಿ ಆಹ। ನಿಟ್ಠಿತಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಿದ್ಧತ್ಥಕೇನ ಕಮ್ಮಂ, ಪತಿಟ್ಠಂ ಪನ ಮೇ ದೇಥಾತಿ ಆಹ। ಅಥಸ್ಸಾ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಪದೇ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

"ತಂ ಪುತ್ತಪಸುಸಮ್ಮತ್ತಂ, ಬ್ಯಾಸತ್ತಮನಸಂ ನರಂ।
ಸುತ್ತಂ ಗಾಮಂ ಮಹೋಘೋವ, ಮಚ್ಚು ಆದಾಯ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೨೮೭)।

ಸಾ ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಯಥಾಠಿತಾವ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ, ಸತ್ಥಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಜಾನಿ। ಸಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಉಪಸ್ಸಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಞ್ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಞ್ಚ ಲಭಿತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೀ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ಓಭಾಸಗಾಥಮಾಹ -

"ಯೋ ಚ ವಸ್ಸಸತಂ ಜೀವೇ, ಅಪಸ್ಸಂ ಅಮತಂ ಪದಂ।

ಏಕಾಹಂ ಜೀವಿತಂ ಸೇಯ್ಯೋ, ಪಸ್ಸತೋ ಅಮತಂ ಪದ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೧೧೪)।

ಸಾ ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾ ಪರಿಕ್ಖಾರವಲಞ್ಜೇ ಪರಮುಕ್ಕಟ್ಠಾ ಹುತ್ವಾ ತೀಹಿ ಲೂಖೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಚೀವರಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ವಿಚರಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಥೇರಿಂ ಲೂಖಚೀವರಧರಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಸಿಙ್ಗಾಲಕಮಾತಾಥೇರೀವತ್ಥು

೨೪೭. ತೇರಸಮೇ **ಸದ್ಧಾಧಿಮುತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಸದ್ಧಾಲಕ್ಖಣೇ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಾನಂ, ಸಿಙ್ಗಾಲಕಮಾತಾ, ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಘರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೀ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಸದ್ಧಾಧಿಮುತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ರಾಜಗಹನಗರೇ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಸಮಾನಜಾತಿಕಂ ಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಂ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿ, ತಸ್ಸ ಸಿಙ್ಗಾಲಕಕುಮಾರೋತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸಾಪಿ ತೇನೇವ ಕಾರಣೇನ ಸಿಙ್ಗಾಲಕಮಾತಾ ನಾಮ ಜಾತಾ। ಸಾ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿ। ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಧಿಮತ್ತಂ ಪಟಿಲಭಿ। ಸಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನತ್ಥಾಯ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸರೀರಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಓಲೋಕಯಮಾನಾವ ತಿಟ್ಠತಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸಾ ಸದ್ಧಾಲಕ್ಖಣೇ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಯಂ ಕತ್ವಾ ಪಸಾದನೀಯಮೇವ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಸಾಪಿ ಥೇರೀ ಸದ್ಧಾಲಕ್ಖಣಮೇವ ಧುರಂ ಕತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಥೇರಿಂ ಸದ್ಧಾಧಿಮುತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಪಞ್ಚಮವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

ತೇರಸಸುತ್ತಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾಯ ಥೇರಿಪಾಳಿಯಾ ವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೪. ಏತದಗ್ಗವಗ್ಗೋ

(೧೪) ೬. ಛಟ್ಠಏತದಗ್ಗವಗ್ಗೋ

ತಪುಸ್ಸಭಲ್ಲಿಕವತ್ಥು

೨೪೮. ಉಪಾಸಕಪಾಳಿಯಾ ಪಠಮೇ **ಪಠಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ತಪುಸ್ಸೋ ಚ ಭಲ್ಲಿಕೋ ಚಾತಿ ಇಮೇ ದ್ವೇ ವಾಣಿಜಾ ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇಮೇ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತಾ ಸತ್ಥಾರಂ ದ್ವೇ ಉಪಾಸಕೇ ಪಠಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥಯಿಂಸು। ತೇ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಪತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಅಸಿತಞ್ಜನನಗರೇ ಕುಟುಮ್ಬಿಯಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು। ಜೇಟ್ಠಭಾತಿಕೋ ತಪುಸ್ಸೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ, ಕನಿಟ್ಠೋ ಭಲ್ಲಿಕೋ ನಾಮ।

ತೇ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಘರಾವಾಸಂ ವಸನ್ತಾ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಪಞ್ಚ ಸಕಟಸತಾನಿ ಯೋಜಾಪೇತ್ವಾ ವಾಣಿಜಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾ ಚರನ್ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ಸತ್ತಸತ್ತಾಹಂ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಮೇ ಸತ್ತಾಹೇ ರಾಜಾಯತನಮೂಲೇ ನಿಸೀದಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ತೇ ವಾಣಿಜಾ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಸಕಟಸತೇಹಿ ತಂ ಠಾನಂ

ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇಸಂ ಅನನ್ತರೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಮಾತಾ ತಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ದೇವತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇದಾನಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಆಹಾರೋ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ। ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಇತೋ ಪರಂ ನಿರಾಹಾರೇಹಿ ಯಾಪೇತುಂ। ಇಮೇ ಚ ಮೇ ಪುತ್ತಾ ಇಮಿನಾ ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇಹಿ ಅಜ್ಜ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪಞ್ಚಸು ಸಕಟಸತೇಸು ಯುತ್ತಗೋಣಾನಂ ಗಮನುಪಚ್ಛೇದಂ ಅಕಾಸಿ। ತೇ "ಕಿಂ ನಾಮೇತ"ನ್ತಿ ನಾನಾವಿಧಾನಿ ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಓಲೋಕೇನ್ತಿ। ಅಥ ತೇಸಂ ಕಿಲಮನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಏಕಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ಕಾರಣಾ ಕಿಲಮಥ? ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಞ್ಞೋ ಯಕ್ಖಾವಟ್ಟೋ ವಾ ಭೂತಾವಟ್ಟೋ ವಾ ನಾಗಾವಟ್ಟೋ ವಾ ನತ್ಥಿ, ಅಹಂ ಪನ ವೋ ಅತೀತತ್ತಭಾವೇ ಮಾತಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಭುಮ್ಮದೇವತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ। ಏಸ ದಸಬಲೋ ರಾಜಾಯತನಮೂಲೇ ನಿಸಿನ್ನೋ, ತಸ್ಸ ಪಠಮಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದೇಥಾ"ತಿ।

ತೇ ತಸ್ಸಾ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ತುಟ್ಠಮಾನಸಾ ಹುತ್ವಾ ಮನ್ಥಞ್ಚ ಮಧುಪಿಣ್ಡಿಕಞ್ಚ ಸುವಣ್ಣಥಾಲಕೇನ ಆದಾಯ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಇಮಂ ಭೋಜನಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಅತೀತಬುದ್ಧಾನಂ ಆಚಿಣ್ಣಂ ಓಲೋಕೇಸಿ, ಅಥಸ್ಸ ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ಸೇಲಮಯೇ ಪತ್ತೇ ಉಪನಾಮೇಸುಂ। ಸತ್ಥಾ "ತೇಸಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಪತ್ತೇ "ಏಕೋವ ಪತ್ತೋ ಹೋತೂ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ತೇ ವಾಣಿಜಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಮನ್ಥಞ್ಚ ಮಧುಪಿಣ್ಡಿಕಞ್ಚ ಪತಿಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಪರಿಭುತ್ತಕಾಲೇ ಉದಕಂ ದತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸತ್ಥಾರಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಥ ನೇಸಂ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ, ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ದ್ವೇಪಿ ಜನಾ ದ್ವೇವಾಚಿಕೇ ಸರಣೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸತ್ಥಾರಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಗರಂ ಗನ್ತುಕಾಮಾ , "ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪರಿಚರಣಚೇತಿಯಂ ದೇಥಾ"ತಿ ವದಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಹತ್ಥೇನ ಸೀಸಂ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಜನಾನಂ ಅಟ್ಠ ಕೇಸಧಾತುಯೋ ಅದಾಸಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಜನಾ ಕೇಸಧಾತುಯೋ ಸುವಣ್ಣಸಮುಗ್ಗೇಸು ಠಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಗರಂ ನೇತ್ವಾ ಅಸಿತಞ್ಜನನಗರದ್ವಾರೇ ಜೀವಕೇಸಧಾತುಯಾ ಚೇತಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸುಂ। ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ಚೇತಿಯತೋ ನೀಲಸ್ಮಿಯೋ ನಿಗ್ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಏವಮೇತಂ ವತ್ಥು ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ಸತ್ಥಾ ಪನ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಉಪಾಸಕೇ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಜನೇ ಪಠಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸೇಟ್ಠಿವತ್ಥು

೧೪೯. ದುತಿಯೇ **ದಾಯಕಾನ**ನ್ತಿ ದಾನಾಭಿರತಾನಂ ಸುದತ್ತೋ, ಗಹಪತಿ, ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಕಂ ದಾಯಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಸುದತ್ತೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಸೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಘರಾವಾಸೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ ಹುತ್ವಾ ತೇನೇವ ಗುಣೇನ ಪತ್ಥಟನಾಮಧೇಯ್ಯೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಸಕಟಸತೇಹಿ ಭಣ್ಡಂ ಆದಾಯ ರಾಜಗಹೇ ಅತ್ತನೋ ಪಿಯಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ ಬಲವಪಚ್ಚೂಸಕಾಲೇ ದೇವತಾನುಭಾವೇನ ವಿವಟೇನ ದ್ವಾರೇನ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಚ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಆಗಮನತ್ಥಾಯ ಸತ್ಥು ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಪಞ್ಚಚತ್ತಾಲೀಸಯೋಜನಮಗ್ಗೇ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಯೋಜನಿಕವಿಹಾರೇ ಕಾರೇತ್ವಾ ಜೇತವನಂ ಕೋಟಿಸನ್ಥಾರೇನ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾರಸಹಿ ಕೋಟೀಹಿ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾರಸಹಿ ಕೋಟೀಹಿ ವಿಹಾರಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ವಿಹಾರೇ ನಿಟ್ಠಿತೇ ಚತುನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ

ಪುರೇಭತ್ತಪಚ್ಛಾಭತ್ತೇಸು ಯದಿಚ್ಛಕಂ ದಾನಂ ದದನ್ತೋ ಅಟ್ಠಾರಸಹಿ ಕೋಟೀಹಿ ವಿಹಾರಮಹಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ವಿಹಾರಮಹೋ ನವಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ನಿಟ್ಠಾನಂ ಅಗಮಾಸಿ , "ಪಞ್ಚಹೀ"ತಿ ಅಪರೇ। ತೇಮಾಸೇ ಪನ ಸಬ್ಬಾಚರಿಯಾನಂ ವಿವಾದೋ ನತ್ಥಿ।

ಏವಂ ಚತುಪಣ್ಣಾಸಕೋಟಿಧನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಗೇಹೇ ಏವರೂಪಂ ದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ದೇವಸಿಕಂ ಪಞ್ಚ ಸಲಾಕಭತ್ತಸತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಪಞ್ಚ ಪಕ್ಖಿಕಭತ್ತಸತಾನಿ, ಪಞ್ಚ ಸಲಾಕಯಾಗುಸತಾನಿ, ಪಞ್ಚ ಪಕ್ಖಿಕಯಾಗುಸತಾನಿ, ಪಞ್ಚ ಧುರಭತ್ತಸತಾನಿ, ಪಞ್ಚ ಆಗನ್ತುಕಭತ್ತಸತಾನಿ, ಪಞ್ಚ ಗಮಿಕಭತ್ತಸತಾನಿ, ಪಞ್ಚ ಗಿಲಾನಭತ್ತಸತಾನಿ, ಪಞ್ಚ ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕಭತ್ತಸತಾನಿ, ಪಞ್ಚ ಆಸನಸತಾನಿ ಗೇಹೇ ನಿಚ್ಚಪಞ್ಞತ್ತಾನೇವ ಹೋನ್ತೀತಿ। ಅಥ ನಂ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಉಪಾಸಕೇ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ ದಾಯಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಚಿತ್ತಗಹಪತಿವತ್ಥು

೨೫೦. ತತಿಯೇ **ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾನ**ನ್ತಿ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಚಿತ್ತೋ, ಗಹಪತಿ, ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಕಂ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಮಿಗಲುದ್ದಕಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಅರಞ್ಞೇ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಸಮತ್ಥಕಾಲೇ ಏಕದಿವಸಂ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ಮಿಗಮಾರಣತ್ಥಾಯ ಸತ್ತಿಂ ಆದಾಯ ಅರಞ್ಞಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಿಗರೂಪಾನಿ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅಕತಪಬ್ಭಾರೇ ಸಸೀಸಂ ಪಂಸುಕೂಲಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಪಾಸಾಣಫಲಕೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ದಿಸ್ವಾ "ಏಕೋ ಅಯ್ಯೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಉದ್ಧನೇ ಹಿಯ್ಯೋ ಆಭತಮಂಸಂ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಭತ್ತಂ ಪಚಾಪೇತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಚಾರಿಕೇ ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದಿಸ್ವಾ ತೇಸಂ ಪತ್ತಂ ಆದಾಯ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ಸಮಾದಾಪೇತ್ವಾ, "ಅಯ್ಯೇ, ಪರಿವಿಸಥಾ"ತಿ ಅಞ್ಞೇ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ಭತ್ತಂ ಕುಟೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಣ್ಣೇನ ಮುಖಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಕುಟಂ ಆದಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ನಾನಾವಿಧಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಓಚಿನಿತ್ವಾ ಪತ್ತಪುಟಕೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕುಟಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತೇ ಠಪೇತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಂ , ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಗಹಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಆದಾಯ ಭತ್ತಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ತೇಹಿ ಮಿಸ್ಸಕಪುಪ್ಫೇಹಿ ಥೇರಂ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತೇ ಠಿತೋ "ಯಥಾಯಂ ರಸಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪುಪ್ಫಪೂಜಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿತೋಸೇತಿ, ಏವಂ ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಮೇ ಪಣ್ಣಾಕಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಚೇವ ಆಗಚ್ಛನ್ತು ಪಞ್ಚವಣ್ಣಕುಸುಮವಸ್ಸಞ್ಚ ವಸ್ಸತೂ"ತಿ ಆಹ।

ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಜಣ್ಣುಮತ್ತೇನ ಓಧಿನಾ ದಿಬ್ಬಪುಪ್ಫವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸಿ, ಸಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞಾಹಿ ದೇವತಾಹಿ ಅಧಿಕತರೇನ ರೂಪೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡನಗರೇ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಜಾತಕಾಲೇವಸ್ಸ ಸಕಲನಗರೇ ಜಣ್ಣುಮತ್ತೇನ ಓಧಿನಾ ಪಞ್ಚವಣ್ಣಕುಸುಮವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುತ್ತೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತನೋ ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತೋ, ಜಾತದಿವಸೇವಸ್ಸ ಸಕಲನಗರಂ ಪಞ್ಚವಣ್ಣೇಹಿ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ವಿಚಿತ್ತಂ ಜಾತ"ನ್ತಿ **ಚಿತ್ತಕುಮಾರೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಸೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಘರಾವಾಸೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ತಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಸೇಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಂ ಪಾಪುಣಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯತ್ಥೇರಾನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೋ ಮಹಾನಾಮತ್ಥೇರೋ ನಾಮ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡನಗರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ತಸ್ಸ ಇರಿಯಾಪಥೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಆದಾಯ ಗೇಹಂ ಆನೇತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಪತಿಮಾನೇತ್ವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಅಮ್ಬಾಟಕಾರಾಮಂ ನಾಮ ಉಯ್ಯಾನಂ ನೇತ್ವಾ ತತ್ಥಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ನಿಬದ್ಧಂ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಸನತ್ಥಾಯ

ಪಟಿಲ್ಲಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಥೇರೋಪಿ ತಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಸಳಾಯತನವಿಭತ್ತಿಮೇವ ದೇಸೇಸಿ। ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಪುರಿಮಭವೇ ಮದ್ದಿತಸಙ್ಖಾರತಾಯ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಇಸಿದತ್ತತ್ಥೇರೋ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಹರನ್ತೋ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನೇ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಆಯಸ್ಮತಾ ಥೇರೇನ ಪಞ್ಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ಅಜ್ಝಿಟ್ಠೋ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಪಞ್ಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ತೇನ ಪುಬ್ಬೇ ಗಿಹಿಸಹಾಯಕಭಾವೇ ಞಾತೇ "ನ ಇದಾನಿ ಇಧ ವತ್ಥಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಯಥಾಸುಖಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಪುನೇಕದಿವಸಂ, ಸೇಟ್ಠಿ ಗಹಪತಿ, ಮಹಾನಾಮತ್ಥೇರಂ ಇದ್ಧಿಪಾಟಿಹಾರಿಯಕರಣತ್ಥಂ ಯಾಚಿ । ಸೋಪಿ ತಸ್ಸ ತೇಜೋಸಮಾಪತ್ತಿಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ಇಧ ವಸಿತುಂ ನ ಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ಯಥಾಸುಖಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರಾ ಅಮ್ಬಾಟಕಾರಾಮಂ ಅಗಮಂಸು। ಸೇಟ್ಠಿ ಗಹಪತಿ, ತೇಸಂ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರಂ ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಸುಧಮ್ಮತ್ಥೇರೋ ತಂ ಅಸಹಮಾನೋ ಸೇಟ್ಠಿಂ ತಿಲಸಙ್ಗುಲಿಕಾವಾದೇನ ಖುಂಸೇತ್ವಾ ತೇನ ಪಣಾಮಿತೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಓವಾದಂ ಲಭಿತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಓವಾದೇ ಠಿತೋ ಚಿತ್ತಂ ಗಹಪತಿಂ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಅಮ್ಬಾಟಕಾರಾಮೇ ವಿಹರನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತದಾ ಉಪಾಸಕೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ ದಸಬಲಂ ಅದಿಸ್ವಾವ ಚಿರಂ ವೀತಿನಾಮೇಸಿಂ, ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಪನ ಅಯುತ್ತಂ ತುಚ್ಛಹತ್ಥೇನ ಗನ್ತು"ನ್ತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಸಕಟಸತೇಹಿ ತೇಲಮಧುಫಾಣಿತಾದೀನಿ ಆದಾಯ "ಯೇ ದಸಬಲಂ ಪಸ್ಸಿತುಕಾಮಾ, ತೇ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೂ"ತಿ ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ದ್ವೀಹಿ ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ತಿಂಸಯೋಜನೇ ಮಗ್ಗೇ ದೇವತಾ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ಉಪಟ್ಠಪೇಸುಂ। ಸೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಆಕಾಸಾ ಪಞ್ಚವಣ್ಣಾನಂ ಪುಪ್ಫಾನಂ ವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಅಜ್ಝಾಸಯವಸೇನ ಸಳಾಯತನವಿಭತ್ತಿಮೇವ ಕಥೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಅಡ್ಢಮಾಸಮತ್ತಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ದಾನಂ ದೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಸಕನಿವೇಸನತೋ ನೀತಾನಿ ತಣ್ಡುಲತೇಲಮಧುಫಾಣಿತಾದೀನಿ ನ ಖೀಯಿಂಸು। ರಾಜಗಹವಾಸಿಕೇಹಿ ಪಹಿತಪಣ್ಣಾಕಾರೋವ ಅಲಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಗರಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸಕಟೇಹಿ ಆಭತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಸಕಟೇಸು ತುಚ್ಛೇಸು ಜಾತಮತ್ತೇಸ್ವೇವ ದೇವತಾ ಸತ್ತ ರತನಾನಿ ಪೂರಯಿಂಸು। ಮಹಾಜನನ್ತರೇ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ "ಯಾವ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಪ್ಪತ್ತೋ ವತಾಯಂ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತೀ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಪದೇ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

"ಸದ್ಧೋ ಸೀಲೇನ ಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಯಸೋ ಭೋಗಸಮಪ್ಪಿತೋ।
ಯಂ ಯಂ ಪದೇಸಂ ಭಜತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥೇವ ಪೂಜಿತೋ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೦೩)।

ಸೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಸಾವಕಾನಂಯೇವ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಪಞ್ಚಹಿ ಸತೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ವಿಚರತಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಉಪಾಸಕೇ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇನ್ತೋ ಚಿತ್ತಸಂಯುತ್ತಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಹತ್ಥಕಆಳವಕವತ್ಥು

೨೫೧. ಚತುತ್ಥೇ **ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹೀ**ತಿ ಚತುಬ್ಬಿಧೇನ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥುನಾ ಪರಿಸಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಹತ್ಥಕೋ ಆಳವಕೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಘರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಕಂ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಆಳವಿರಟ್ಠೇ ಆಳವಿನಗರೇ ಆಳವಕಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ಸ್ವೇ ಭತ್ತಚಾಟಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಆಳವಕಸ್ಸ ಪೇಸೇತಬ್ಬೋ ಅಹೋಸಿ।

ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಏಕದಿವಸಂ ಕಿರ ಆಳವಕೋ ರಾಜಾ ಮಿಗವತ್ಥಾಯ ಅರಞ್ಞಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಂ ಮಿಗಂ ಅನುಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಘಾತೇತ್ವಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಧನುಕೋಟಿಯಂ ಲಗೇತ್ವಾ ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಾತಾತಪೇನ ಕಿಲನ್ತಕಾಯೋ ಏಕಂ ಸನ್ದಚ್ಛಾಯಂ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ನಂ ಮುಹುತ್ತಂ ದರಥಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ರುಕ್ಖೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ "ತಿಟ್ಠ ತಿಟ್ಠ, ಭಕ್ಖೋಸಿ ಮೇ"ತಿ ಹತ್ಥೇ ಗಣ್ಹಿ। ಸೋ ದಳ್ಹಂ ಗಹಿತತ್ತಾ ಅಞ್ಞಂ ಉಪಾಯಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ "ದೇವಸಿಕಂ ತೇ ಏಕೇಕಪುರಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಚಾಟಿಭತ್ತಂ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ನಗರಂ ಗತೋ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಬನ್ಧನಾಗಾರತೋ ಏಕೇಕಮನುಸ್ಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಚಾಟಿಭತ್ತಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಏತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಬನ್ಧನಾಗಾರೇ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಖೀಣೇಸು "ಮಹಲ್ಲಕಮನುಸ್ಸೇಸು ಗಯ್ಹಮಾನೇಸು ರಟ್ಠಖೋಭೋ ಹೋತೀ"ತಿ ತೇ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ದಹರಕುಮಾರೇ ಗಣ್ಹಿತುಂ ಆರಭಿಂಸು। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಗರೇ ದಾರಕಮಾತರೋ ಚ ಗಬ್ಭಿನಿಯೋ ಚ ಅಞ್ಞಂ ರಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸತ್ಥಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯನ್ತೇ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಆಳವಕಕುಮಾರಸ್ಸ ತಿಣ್ಣಂ ಮಗ್ಗಫಲಾನಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಕುಮಾರೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಪತ್ಥಿತಪತ್ಥನೋ ದೇವಲೋಕಾ ಚವಿತ್ವಾ ಆಳವಕರಞ್ಞೋ ಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಅಞ್ಞಂ ಕುಮಾರಂ ಅಲಭನ್ತಾ ಸ್ವೇ ಕುಮಾರಂ ಚಾಟಿಭತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಅಞ್ಞಾತಕವೇಸೇನ ಆಳವಕಸ್ಸ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಭವನದ್ವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ದೋವಾರಿಕಂ ಗದ್ರಭಂ ನಾಮ ಯಕ್ಖಂ ಭವನಂ ಪವಿಸನತ್ಥಾಯ ಯಾಚಿ। ಸೋ ಆಹ - "ಭಗವಾ ತುಮ್ಹೇ ಪವಿಸಥ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಆಳವಕಸ್ಸ ಅನಾರೋಚನಂ ನಾಮ ಅಯುತ್ತ"ನ್ತಿ। ಸೋ ಹಿಮವನ್ತೇ ಯಕ್ಖಸಮಾಗಮಂ ಗತಸ್ಸ ಆಳವಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸತ್ಥಾಪಿ ತಂ ಭವನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಆಳವಕಸ್ಸ ನಿಸೀದನಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸಾತಾಗಿರಹೇಮವತಾ ಆಳವಕಸ್ಸ ಭವನಮತ್ಥಕೇನ ಯಕ್ಖಸಮಾಗಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಗಮನೇ ಅಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನೇ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾರಣ"ನ್ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಆಳವಕಸ್ಸ ಭವನೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಯಕ್ಖಸಮಾಗಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಳವಕಸ್ಸ ತುಟ್ಠಿಂ ಪವೇದಯಿಂಸು - "ಲಾಭಾ ತೇ, ಆವುಸೋ ಆಳವಕ, ಯಸ್ಸ ತೇ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲೋ ಭವನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ , ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾಹೀ"ತಿ। ಸೋ ತೇಸಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮೇ ಏಕಸ್ಸ ಮುಣ್ಡಕಸಮಣಸ್ಸ ಮಮ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನಭಾವಂ ಕಥೇನ್ತೀ"ತಿ ಅನತ್ತಮನೋ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ ಹುತ್ವಾ "ಅಜ್ಜ ಮಯ್ಹಂ ಏತೇನ ಸಮಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಙ್ಗಾಮೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತತ್ಥ ಮೇ ಸಹಾಯಾ ನಾಮ ಹೋಥಾ"ತಿ ದಕ್ಖಿಣಪಾದಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಮತ್ತಂ ಪಬ್ಬತಕೂಟಂ ಅಕ್ಕಮಿ, ತಂ ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ದ್ವಿಧಾ ಅಹೋಸಿ। ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಆಳವಕಯುದ್ಧಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ। ಆಳವಕೋ ಪನ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ತಥಾಗತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ಯುಜ್ಝನ್ತೋಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛಿ, ಸತ್ಥಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ । ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ಕಥೇತುಕಾಮೇನ ಆಳವಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೨೪೬) ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ।

ಪುನದಿವಸೇ ಉಟ್ಠಿತೇ ಅರುಣೇ ಚಾಟಿಭತ್ತಾಹರಣವೇಲಾಯ ಸಕಲನಗರೇ ಗಹೇತಬ್ಬಯುತ್ತಂ ದಾರಕಂ ಅದಿಸ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ ಆಹ - "ಗಣ್ಹಿತುಂ ಅಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಪನ ಅತ್ಥಿ, ತಾತಾ"ತಿ। ಆಮ, ದೇವ, ಅಜ್ಜ ರಾಜಕುಲೇ ಪುತ್ತೋ ಜಾತೋತಿ। ಗಚ್ಛಥ, ತಾತಾ, ಮಯಂ ಜೀವನ್ತಾ ಪುತ್ತಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮ, ಚಾಟಿಭತ್ತೇನ ನಂ ಪೇಸೇಥಾತಿ। ತೇ ದೇವಿಯಾ ವಿಕ್ಕನ್ದಮಾನಾಯ ದಾರಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚಾಟಿಭತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಆಳವಕಸ್ಸ ಭವನದ್ವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಹನ್ದ, ಅಯ್ಯ, ತವ ಭಾಗಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಹೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಆಳವಕೋ ತೇಸಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಅರಿಯಸಾವಕತ್ತಾ ಲಜ್ಜಮಾನೋ ಅಧೋಮುಖೋ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಆಹ - "ಇದಾನಿ ತೇ, ಆಳವಕ, ಲಜ್ಜನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ದಾರಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಮ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇಹೀ"ತಿ। ತೇ ರಾಜಪುರಿಸಾ ಆಳವಕಕುಮಾರಂ ಆಳವಕಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇಸುಂ, ಆಳವಕೋ ತಂ ಆದಾಯ ದಸಬಲಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇಸಿ, ಸತ್ಥಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪುನ ಆಳವಕಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇಸಿ, ಆಳವಕೋ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಾಜಪುರಿಸಾನಂ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇಸಿ। ಇತಿಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಹತ್ಥಂ ಗತತ್ತಾ "ಹತ್ಥಕೋ ಆಳವಕೋ"ತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಅಥ ನಂ ತೇ ರಾಜಪುರಿಸಾ ತುಟ್ಠಮಾನಸಾ ಆದಾಯ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಂಸು। ರಾಜಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಜ್ಜ ಚಾಟಿಭತ್ತಂ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ "ಕಸ್ಮಾ, ತಾತಾ, ಏವಮೇವ ಆಗತತ್ಥಾ"ತಿ ಆಹ। ದೇವ, ರಾಜಕುಲಸ್ಸ ತುಟ್ಠಿ ಚ ವಡ್ಢಿ ಚ, ಸತ್ಥಾ ಆಳವಕಸ್ಸ ಭವನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಆಳವಕಂ ದಮೇತ್ವಾ ಉಪಾಸಕತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕುಮಾರಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಾಪೇಸೀತಿ। ಸತ್ಥಾಪಿ ಆಳವಕಂ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಆಳವಿನಗರಾಭಿಮುಖೋ ಪಾಯಾಸಿ। ಸೋ ನಗರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋ ಲಜ್ಜಿತ್ವಾವ ಓಸಕ್ಕತಿ। ಸತ್ಥಾ ನಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಲಜ್ಜಸಿ, ಆಳವಕಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಆಮ, ಭನ್ತೇ, ನಗರವಾಸಿನೋ ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಾತಿಮರಣಂ ಪಿತಿಮರಣಂ ಪುತ್ತದಾರಮರಣಞ್ಚ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ತೇ ಮಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ದಣ್ಡೇಹಿಪಿ ಲೇಡ್ಡೂಹಿಪಿ ಪಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಓಸಕ್ಕಾಮಿ, ಭನ್ತೇತಿ। "ಆಳವಕ, ನತ್ಥಿ ತೇ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಭಯಂ, ವಿಸ್ಸತ್ಥೋ ಏಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ನಗರಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ವನಸಣ್ಡೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಆಳವಕರಾಜಾಪಿ ನಾಗರೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಗತೋ। ಸತ್ಥಾ ಸಮ್ಪತ್ತಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ, ದೇಸನಾವಸಾನೇ ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಮತಪಾನಂ ಪಿವಿಂಸು। ತೇ ಆಳವಕಸ್ಸ ತತ್ಥೇವ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ ಅನುಸಂವಚ್ಛರಂ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಪಟ್ಠಪೇಸುಂ।

ಆಳವಕೋಪಿ ನಾಗರೇ ಧಮ್ಮಿಕಾಯ ರಕ್ಖಾಯ ಸಙ್ಗಣ್ಹಿ। ಸೋಪಿ ಆಳವಕಕುಮಾರೋ ವುಡ್ಢಿಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ತೀಣಿ ಮಗ್ಗಫಲಾನಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿ। ಸೋ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಅರಿಯಸಾವಕಉಪಾಸಕಾನಂ ಪಞ್ಚಹಿ ಸತೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ಚರತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ತೇಹಿ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಸತ್ಥಾ ಸುವಿನೀತಂ ಪರಿಸಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಹತೀ ತೇ, ಆಳವಕ, ಪರಿಸಾ, ಕಥಂ ತಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾಸೀ"ತಿ ಆಹ। ಭಗವಾ ದಾನೇನ ತುಸ್ಸನ್ತಂ ದಾನೇನ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾಮಿ, ಪಿಯವಚನೇನ ತುಸ್ಸನ್ತಂ ಪಿಯವಚನೇನ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾಮಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಕಿಚ್ಚೇಸು ತೇಸಂ ನಿತ್ಥರಣೇನ ತುಸ್ಸನ್ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಕಿಚ್ಚನಿತ್ಥರಣೇನ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾಮಿ, ಸಮಾನತ್ತಟ್ಠಾನೇನ ತುಸ್ಸನ್ತಂ ಸಮಾನತ್ತತಾಯ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾಮೀತಿ। ಏವಮೇತಂ ವತ್ಥು ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಉಪಾಸಕೇ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ ಹತ್ಥಕಂ ಆಳವಕಂ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಪರಿಸಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಮಹಾನಾಮಸಕ್ಕವತ್ಥು

೨೫೨. ಪಞ್ಚಮೇ **ಪಣೀತದಾಯಕಾನ**ನ್ತಿ ಪಣೀತರಸದಾಯಕಾನಂ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಕಂ ಪಣೀತರಸದಾಯಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕಪಿಲವತ್ಥುಪುರೇ ಸಕ್ಯರಾಜಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಠಮದಸ್ಸನೇಯೇವ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ।

ಅಥೇಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸತ್ಥಾ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ವಸಿತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಕಪಿಲವತ್ಥುಪುರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ ಪಟಿವಸತಿ। ಮಹಾನಾಮೋ "ಸತ್ಥಾ ಆಗತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏವಮಾಹ - "ಭಗವಾ ಸುತಮೇತಂ 'ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಕಿರ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರೇನ ಕಿಲಮತೀ'ತಿ, ಮಮ ಚತುಮಾಸಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಟಿಜಗ್ಗನೇ ಪಟಿಞ್ಞಂ ದೇಥ, ಅಹಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಓಜಂ ಪವೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ। ಸೋ ಸತ್ಥು ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಣೀತರಸಭೋಜನಚತುಮಧುರಾದೀಹಿ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ಪುನ ಚತುಮಾಸಂ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ಮಾಸೇ ಪೂರೇತ್ವಾ ಪುನ ಚತುಮಾಸಂ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಕಲಸಂವಚ್ಛರಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ। ಸತ್ಥಾ ತತೋ ಪರಂ ಪಟಿಞ್ಞಂ ನಾದಾಸಿ। ಮಹಾನಾಮೋ ಪನ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಪರಾಪರಂ ಸಮ್ಪತ್ತಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಗುಣೋ

ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಪಾಕಟೋ ಜಾತೋ। ಏವಮೇತಂ ವತ್ಥು ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ಸತ್ಥಾ ಪನ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಮಹಾನಾಮಂ ಸಕ್ಕಂ ಪಣೀತದಾಯಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಉಗ್ಗಗಹಪತಿವತ್ಥು

೨೫೩. ಛಟ್ಠೇ **ಮನಾಪದಾಯಕಾನ**ನ್ತಿ ಮನಾಪಂ ಚಿತ್ತರುಚಿತಭೋಜನಂ ದಾಯಕಾನಂ ಉಗ್ಗೋ ಗಹಪತಿ, ವೇಸಾಲಿಕೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಕಂ ಮನಾಪದಾಯಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಜಾತಕಾಲೇ ನಾಮಂ ಅನಿಯಾಮಿತಂ। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವೋಪಿ ಉಗ್ಗತೋ ಅಹೋಸಿ ಸಮಿದ್ಧೋ, ಅಲಙ್ಕತತೋರಣಂ ವಿಯ ಉಸ್ಸಿತಚಿತ್ತಪಟೋ ವಿಯ ಚ ಅತಿವಿರೋಚಿತ್ಥ। ಗುಣಾಪಿಸ್ಸ ಉಗ್ಗತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಸೋ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಉಗ್ಗತತ್ತಾ **ಉಗ್ಗಸೇಟ್ಠಿ**ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗತೋ। ಸೋ ಪನಾಯಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಠಮದಸ್ಸನೇಯೇವ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅಪರಭಾಗೇ ತೀಣಿಪಿ ಮಗ್ಗಫಲಾನಿ ಸಚ್ಛಾಕಾಸಿ। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ರಹೋಗತೋ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಯಂ ಯಂ ಮಯ್ಹಂ ಪಿಯಂ ಮನಾಪಂ, ತಂ ತದೇವ ದಸಬಲಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಇದಂ ಮೇ ಸತ್ಥು ಸಮ್ಮುಖಾಪಿ ಸುತಂ 'ಮನಾಪದಾಯೀ ಲಭತೇ ಮನಾಪ'"ನ್ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅಪಿ ನು ಖೋ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಾಪಿ ನಿವೇಸನದ್ವಾರಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

ಸತ್ಥಾಪಿ ಖೋ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ನಿವೇಸನದ್ವಾರೇಯೇವ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಸೋ "ಸತ್ಥಾ ಆಗತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಅತಿವಿಯ ಉಸ್ಸಾಹಜಾತೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಪತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಘರಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ಸತ್ಥಾರಂ, ಅವಸೇಸಆಸನೇಸು ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ನಾನಗ್ಗರಸೇಹಿ ಪರಿವಿಸಿತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ 'ಮನಾಪದಾಯೀ ಲಭತೇ ಮನಾಪ'"ನ್ತಿ। ಯಂ ಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಮಯ್ಹಂ ಮನಾಪಂ, ತಂ ತಂ ಮಯಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಿನ್ನಮೇವಾ"ತಿ ಸತ್ಥಾರಂ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಂ ಯಂ ತಸ್ಸ ಮನಾಪಂ, ತಂ ತಂ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ದೇತಿ। ತಂ ಪನ ಸಬ್ಬಂ ಪಞ್ಚಕನಿಪಾತೇ ಉಗ್ಗಸುತ್ತೇ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ। ಏವಮೇತಂ ವತ್ಥು ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ತಂ ಉಪಾಸಕಂ ಮನಾಪದಾಯಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಉಗ್ಗತಗಹಪತಿವತ್ಥು

೨೫೪. ಸತ್ತಮೇ **ಸಙ್ಘುಪಟ್ಠಾಕಾನ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ಹತ್ಥಿಗಾಮಕೋ ಉಗ್ಗತೋ ಗಹಪತಿ, ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸೋಪಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಕಂ ಸಙ್ಘುಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಹತ್ಥಿಗಾಮೇ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ತಸ್ಸ ಉಗ್ಗತಕುಮಾರೋತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಸೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಘರಾವಾಸೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ಸೇಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ಸಮಯೇನ ಸತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತೋ ಹತ್ಥಿಗಾಮಂ ಪತ್ವಾ ನಾಗವನುಯ್ಯಾನೇ ವಿಹರತಿ। ತದಾ ಅಯಂ ಉಗ್ಗತಸೇಟ್ಠಿ ಸತ್ತಾಹಂ ಪಾನಮದಮತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಾಟಕೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ನಾಗವನುಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಚಾರಯಮಾನೋ ದಸಬಲಂ ದಿಸ್ವಾ

ಬಲವಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬೋ ಸುರಾಮದೋ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ತೀಣಿ ಮಗ್ಗಫಲಾನಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಾಟಕಾನಿ "ತುಮ್ಹೇ ಯಥಾಸುಖಂ ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ದಾನಾಭಿರತೋ ಹುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಾನಮೇವ ದೇತಿ। ದೇವತಾ ರತ್ತಿಭಾಗಸಮನನ್ತರೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಆರೋಚೇನ್ತಿ - "ಗಹಪತಿ, ಅಸುಕೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇವಿಜ್ಜೋ, ಅಸುಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಛಳಭಿಞ್ಞೋ, ಅಸುಕೋ ಸೀಲವಾ, ಅಸುಕೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ"ತಿ। ಸೋ ತಾಸಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾಪಿ ಗುಣಂ ತಾವ ಯಥಾಭೂತತೋ ಜಾನಾತಿ, ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಪನ ಸಮಚಿತ್ತೇನೇವ ದೇತಿ। ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾಪಿ ತಮೇವ ಗುಣಂ ಕಥೇತಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತಂ ಗಹಪತಿಂ ಸಙ್ಘುಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಸೂರಮ್ಬಟ್ಠವತ್ಥು

೨೫೫. ಅಟ್ಠಮೇ **ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸನ್ನಾನ**ನ್ತಿ ಅವಿಗಚ್ಛನಸಭಾವೇನ ಅಚಲೇನ ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾನಂ ಸೂರಮ್ಬಟ್ಠೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಕಂ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಸೂರಮ್ಬಟ್ಠೋತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಸೋ ಅಪರಭಾಗೇ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಘರಾವಾಸೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಹುತ್ವಾ ಚರತಿ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಹೇತುಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾಯ ನಿವೇಸನದ್ವಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ ದಸಬಲಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಮಹಾಕುಲೇ ಚೇವ ಜಾತೋ, ಲೋಕೇ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾತೋ, ತೇನಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮನಂ ನಾಮ ನ ಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಾದೇಸು ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಘರಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಮಹಾರಹೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ದತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಚರಿತವಸೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ಸತ್ಥಾಪಿ ತಂ ದಮೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಮೇವ ಗತೋ।

ತತೋ ಮಾರೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಸೂರಮ್ಬಟ್ಠೋ ನಾಮ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಕೋ, ಸತ್ಥಾ ಪನಸ್ಸ ಅಜ್ಜ ಗೇಹಂ ಗತೋ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಮಗ್ಗಪಾತುಭಾವಂ ಅಕರಿತ್ಥಾತಿ ಯಾವಸ್ಸ ಮಮ ವಿಸಯಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಭಾವಂ ವಾ ಅನತಿಕ್ಕನ್ತಭಾವಂ ವಾ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಕಾಮರೂಪಿತಾಯ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸರಿಕ್ಖಕಂ ರೂಪಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಚೀವರಗ್ಗಹಣಮ್ಪಿ ಪತ್ತಗ್ಗಹಣಮ್ಪಿ ಬುದ್ಧಾಕಪ್ಪೇನೇವ ಕತ್ವಾ ದ್ವತ್ತಿಂಸಲಕ್ಖಣಧರೋ ಹುತ್ವಾ ಸೂರಮ್ಬಟ್ಠಸ್ಸ ಗೇಹದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೂರಮ್ಬಟ್ಠೋಪಿ "ಪುನ ದಸಬಲೋ ಆಗತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ "ಬುದ್ಧಾನಂ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕಗಮನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಕೇನ ನು ಖೋ ಕಾರಣೇನ ಆಗತೋ"ತಿ ವೇಗೇನ "ದಸಬಲೋ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ, "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಇದಾನೇವ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಗತಾ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾರಣಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪುನ ಆಗತತ್ಥಾ"ತಿ ಆಹ। "ಸೂರಮ್ಬಟ್ಠ ಮಯಾ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತೇನ ಏಕಂ ಅನುಪಧಾರೇತ್ವಾ ಕಥಿತಂ। ಮಯಾ ಹಿ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ 'ಸಬ್ಬೇವ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ಅನತ್ತಾ'ತಿ ಕಥಿತಾ, ನ ಪನೇತೇ ಸಬ್ಬೇವ ಏವರೂಪಾ। ಏಕಚ್ಚೇ ಹಿ ಖನ್ಧಾ ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ಸಸ್ಸತಾ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಆಹ।

ತತೋ ಸೂರಮ್ಬಟ್ಠೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಕಥಾ ಅತಿವಿಯ ಭಾರಿಯಾ। ಬುದ್ಧಾನಞ್ಹಿ ಅನುಪಧಾರೇತ್ವಾ ಕಥನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ದಸಬಲಸ್ಸ ಮಾರೋ ಕಿರ ಪಟಿಪಕ್ಖೋ, ಅದ್ಧಾ ಅಯಂ ಮಾರೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ - "ಮಾರೋಸಿ ತ್ವ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಅರಿಯಸಾವಕೇನ ಕಥಿತಕಥಾ ತಸ್ಸ ಫರಸುಪ್ಪಹಾರೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಕಭಾವೇನ ಠಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ "ಆಮ, ಸೂರಮ್ಬಟ್ಠ, ಅಹಂ ಮಾರೋ"ತಿ ಆಹ। "ತಾದಿಸಾನಂ ಮಾರಾನಂ ಸತಮ್ಪಿ ಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಮ ಸದ್ಧಂ ಚಾಲೇತುಂ ನ

ಸಕ್ಕೋತಿ, ಮಹಾಗೋತಮೋ ದಸಬಲೋ ಮಯ್ಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ 'ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ'ತಿ ಬೋಧೇತ್ವಾ ದೇಸೇಸಿ, ಮಾ ಮೇ ಘರದ್ವಾರೇ ತಿಟ್ಠಾ"ತಿ ಅಚ್ಛರಂ ಪಹರಿ। ಮಾರೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಪ್ಫರಿತ್ವಾ ಕಥೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ಅನ್ತರಧಾಯಿ। ಸೂರಮ್ಬಟ್ಠೋಪಿ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಾರೇನ ಕತಕಿರಿಯಂ ಕಥೇತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಮಾರೋ ಮಮ ಸದ್ಧಂ ಚಾಲೇತುಂ ವಾಯಮಿತ್ಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಸತ್ಥಾ ಏತದೇವ ಕಾರಣಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಸೂರಮ್ಬಟ್ಠಂ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಜೀವಕವತ್ಥು

೨೫೬. ನವಮೇ **ಪುಗ್ಗಲಪ್ಪಸನ್ನಾನ**ನ್ತಿ ಪುಗ್ಗಲಿಯಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಜೀವಕೋ ಕೋಮಾರಭಚ್ಚೋ ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸೋ ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ । ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಕಂ ಪುಗ್ಗಲಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ರಾಜಗಹನಗರೇ ಅಭಯರಾಜಕುಮಾರಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಸಾಲವತಿಯಾ ನಾಮ ರೂಪೂಪಜೀವಿನಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ರೂಪೂಪಜೀವಿನಿಯೋ ಚ ನಾಮ ವಿಜಾತಕಾಲೇ ಸಚೇ ಪುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಛಡ್ಡೇನ್ತಿ। ಸಚೇ ಧೀತಾ, ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತಿ। ಇತಿ ಸಾ ತಂ ದಾರಕಂ ಕತ್ತರಸುಪ್ಪಕೇನ ಸಙ್ಕಾರಕೂಟೇ ಛಡ್ಡಾಪೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ಅಭಯೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ರಾಜುಪಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ, ಭಣೇ, ಏತಂ ಕಾಕೇಹಿ ಸಮ್ಪರಿಕಿಣ್ಣ"ನ್ತಿ ಮನುಸ್ಸೇ ಪೇಸೇತ್ವಾ "ದಾರಕೋ ದೇವಾ"ತಿ। ಜೀವತಿ, ಭಣೇತಿ, "ಜೀವತಿ, ದೇವಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅನ್ತೇಪುರೇ ಪೋಸಾಪೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಜೀವತೀತಿ ಕಥಿತತ್ತಾ ಜೀವಕೋತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು, ಕುಮಾರೇನ ಪೋಸಾಪಿತೋತಿ ಕೋಮಾರಭಚ್ಚೋತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕಕಾಲೇ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವೇಜ್ಜಸಿಪ್ಪಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಾ ಸಕ್ಕಾರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಚಣ್ಡಪಜ್ಜೋತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ರೋಗಂ ಫಾಸುಕಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ತಣ್ಡುಲಸಕಟಸತಾನಿ ಸೋಳಸ ಕಹಾಪಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ದುಸ್ಸಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರಂ ಅನಗ್ಘಂ ಸಿವೇಯ್ಯಕಂ ದುಸ್ಸಯುಗಞ್ಚ ಪೇಸೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸತ್ಥಾ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ವಿಹರತಿ। ಜೀವಕೋ ಸತ್ಥು ಉಸ್ಸನ್ನಧಾತುಕೇ ಕಾಯೇ ವಿರೇಚನಂ ದತ್ವಾ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತೋ "ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯಾ ಮಮ ಸನ್ತಕಾವ ಹೋನ್ತೂ"ತಿ ಸತ್ಥಾರಂ ಅತ್ತನೋ ವಿಹಾರೇ ವಸಾಪೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಉಪನೇತ್ವಾ "ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇಯೇವ ಪರಿಭೋಗಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಲದ್ಧಂ ದುಸ್ಸಸಹಸ್ಸಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪನ ಜೀವಕವತ್ಥು ಖನ್ಧಕೇ (ಮಹಾವ॰ ೩೨೬ ಆದಯೋ) ಆಗತಮೇವ। ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಜೀವಕಂ ಕೋಮಾರಭಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ನಕುಲಪಿತುಗಹಪತಿವತ್ಥು

೨೫೭. ದಸಮೇ **ವಿಸ್ಸಾಸಕಾನ**ನ್ತಿ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಾನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಅನ್ತರೇ, ನಕುಲಪಿತಾ ಗಹಪತಿ, ಅಗ್ಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಕಂ ವಿಸ್ಸಾಸಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಭಗ್ಗರಟ್ಠೇ ಸುಸುಮಾರಗಿರಿನಗರೇ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸತ್ಥಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ತಂ ನಗರಂ ಪತ್ವಾ ಭೇಸಕಳಾವನೇ ವಿಹರತಿ। ಅಥಾಯಂ, ನಕುಲಪಿತಾ ಗಹಪತಿ, ಸುಸುಮಾರಗಿರಿವಾಸೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಠಮದಸ್ಸನೇನೇವ ಸೋ ಚ ಭರಿಯಾ ಚಸ್ಸ ದಸಬಲಂ "ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುತ್ತೋ"ತಿ ಸಞ್ಞಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಉಭೋಪಿ ಸತ್ಥು ಪಾದೇಸು ನಿಪತಿತ್ವಾ, "ತಾತ, ತ್ವಂ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಅಮ್ಹೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ

ಕಹಂ ವಿಚರಸೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಅಯಂ ಕಿರ, ನಕುಲಪಿತಾ ಗಹಪತಿ, ಪುಬ್ಬೇ ಪಞ್ಚ ಜಾತಿಸತಾನಿ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಿತಾ ಅಹೋಸಿ, ಪಞ್ಚ ಜಾತಿಸತಾನಿ ಚೂಳಪಿತಾ, ಪಞ್ಚ ಜಾತಿಸತಾನಿ ಮಹಾಪಿತಾ, ಪಞ್ಚ ಜಾತಿಸತಾನಿ ಮಾತುಲೋ, ನಕುಲಮಾತಾಪಿ ಪಞ್ಚ ಜಾತಿಸತಾನಿ ಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ, ಪಞ್ಚ ಜಾತಿಸತಾನಿ ಚೂಳಮಾತಾ, ಪಞ್ಚ ಜಾತಿಸತಾನಿ ಮಹಾಮಾತಾ, ಪಞ್ಚ ಜಾತಿಸತಾನಿ ಪಿತುಚ್ಛಾ। ಇತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅನುಗತಸಿನೇಹತ್ತಾ ದಸಬಲಂ ದಿಸ್ವಾವ "ಪುತ್ತೋ"ತಿ ಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ಸಣ್ಠಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಯಾವ ತೇಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಞ್ಞತ್ತಿಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ತಾವ "ಅಪೇಥಾ"ತಿ ನಾವೋಚ। ಅಥ ನೇಸಂ ಯಥಾಮನೇನೇವ ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝತ್ತಭೂತಾನಂ ಆಸಯಂ ಞತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಭೋಪಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು।

ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ತೇಸಂ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಪುನ ತಂ ನಗರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇ "ಸತ್ಥಾ ಆಗತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಅತ್ತನೋ ನಿವೇಸನೇ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ನಾನಗ್ಗರಸೇಹಿ ಪರಿವಿಸಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ನಕುಲಪಿತಾ ಗಹಪತಿ, ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಯತೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ನಕುಲಮಾತಾ ಗಹಪತಾನೀ, ದಹರಸ್ಸೇವ ದಹರಾ ಆನೀತಾ, ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ನಕುಲಮಾತರಂ ಗಹಪತಾನಿಂ ಮನಸಾಪಿ ಅತಿಚರಿತಾ, ಕುತೋ ಪನ ಕಾಯೇನ। ಇಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಿತು"ನ್ತಿ। ನಕುಲಮಾತಾಪಿ ಖೋ, ಗಹಪತಾನೀ, ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಯತೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ನಕುಲಪಿತುನೋ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ದಹರಸ್ಸೇವ ದಹರಾ ಆನೀತಾ, ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ನಕುಲಪಿತರಂ ಗಹಪತಿಂ ಮನಸಾಪಿ ಅತಿಚರಿತಾ, ಕುತೋ ಪನ ಕಾಯೇನ। ಇಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಿತು"ನ್ತಿ। ಅಥ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಉಪಾಸಕೇ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಕಥಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ನಕುಲಪಿತರಂ ಗಹಪತಿಂ ವಿಸ್ಸಾಸಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಛಟ್ಠವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

ದಸಸುತ್ತಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾಯ ಉಪಾಸಕಪಾಳಿಯಾ ವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೪. ಏತದಗ್ಗವಗ್ಗೋ

(೧೪) ೭. ಸತ್ತಮಏತದಗ್ಗವಗ್ಗೋ

ಸುಜಾತಾವತ್ಥು

೨೫೮. ಉಪಾಸಿಕಾಪಾಳಿಯಾ ಪಠಮೇ **ಪಠಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀನ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ಸರಣೇಸು ಪತಿಟ್ಠಿತಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ, ಸುಜಾತಾ ನಾಮ, ಸೇನಿಯಧೀತಾ ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಾಪಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೀ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ಪಠಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥು ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಉರುವೇಲಾಯಂ ಸೇನಾನಿಗಮೇ ಸೇನಿಯಕುಟುಮ್ಬಿಕಸ್ಸ ಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಮೂಲೇ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ - "ಸಚೇ ಸಮಜಾತಿಕಂ ಕುಲಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಠಮಗಬ್ಭೇ ಪುತ್ತಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅನುಸಂವಚ್ಛರಂ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತಸ್ಸಾ ಸಾ ಪತ್ಥನಾ ಸಮಿಜ್ಝಿ।

ಸಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಛಟ್ಠೇ ವಸ್ಸೇ ಪರಿಪುಣ್ಣೇ ವಿಸಾಖಪುಣ್ಣಮದಿವಸೇ "ಪಾತೋವ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಧೇನುಯೋ ದುಹಾಪೇಸಿ। ವಚ್ಛಕಾ ಧೇನೂನಂ ಥನಮೂಲಂ ನ ಆಗಮಂಸು, ಥನಮೂಲೇ ನವಭಾಜನಮ್ಹಿ ಉಪನೀತಮತ್ತೇ ಅತ್ತನೋವ ಧಮ್ಮತಾಯ ಖೀರಧಾರಾ ಪತಿಂಸು। ತಂ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ, ಸುಜಾತಾ, ಸಹತ್ಥೇನೇವ ಖೀರಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ನವಭಾಜನೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಹತ್ಥೇನೇವ ಅಗ್ಗಿಂ ಕತ್ವಾ ಪಚಿತುಂ ಆರಭಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪಾಯಾಸೇ ಪಚ್ಚಮಾನೇ ಮಹನ್ತಮಹನ್ತಾ ಬುಬ್ಬುಳಾ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಾವತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಸಞ್ಚರನ್ತಿ, ಏಕಫುಸಿತಮ್ಪಿ ಬಹಿ ನ ನಿಗ್ಗಚ್ಛತಿ। ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಛತ್ತಂ ಧಾರೇಸಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಲೋಕಪಾಲಾ ಖಗ್ಗಹತ್ಥಾ ಆರಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಿಂಸು, ಸಕ್ಕೋ ಅಲಾತಾನಿ ಸಮಾನೇನ್ತೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಜಾಲೇಸಿ। ದೇವತಾ ಚತೂಸು ದೀಪೇಸು ಓಜಂ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪಕ್ಖಿಪಿಂಸು। ಸುಜಾತಾ, ಏಕದಿವಸೇಯೇವ ಇಮಾನಿ ಅಚ್ಛರಿಯಾನಿ ದಿಸ್ವಾ ಪುಣ್ಣದಾಸಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಅಮ್ಮ, ಪುಣ್ಣೇ ಅಜ್ಜ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೇವತಾ ಅತಿವಿಯ ಪಸನ್ನಾ, ಮಯಾ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಏವರೂಪಂ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ನಾಮ ನ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಂ , ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ದೇವಟ್ಠಾನಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಾಹೀ"ತಿ। ಸಾ "ಸಾಧು, ಅಯ್ಯೇ"ತಿ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತುರಿತತುರಿತಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಖೋ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಕಾಲಂ ಆಗಮಯಮಾನೋ ಪಾತೋವ ಗನ್ತ್ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸೀದಿ। ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಸೋಧನತ್ಥಾಯ ಗತಾ ಪುಣ್ಣಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸುಜಾತಾಯ ಆರೋಚೇಸಿ – "ದೇವತಾ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸಿನ್ನಾ"ತಿ। ಸುಜಾತಾ, "ಸಚೇ ಜೇ ಸಚ್ಚಂ ಭಣಸಿ, ಅದಾಸಿಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಬ್ಬಪಸಾಧನಂ ಪಸಾಧೇತ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕೇ ಸುವಣ್ಣಥಾಲೇ ಪಾಯಾಸಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅಪರಾಯ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಯಾ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ಸೇತವತ್ಥೇನ ಸಮ್ಪಲಿವೇಠೇತ್ವಾ ಸಮನ್ತಾ ಗನ್ಧದಾಮಮಾಲಾದಾಮಾನಿ ಓಸಾರೇತ್ವಾ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಪುರಿಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಬಲವಪೀತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಟ್ಠಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಓಣತೋಣತಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೀಸತೋ ಥಾಲಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ವಿವರಿತ್ವಾ ಸಹೇವ ಪಾತಿಯಾ ಪಾಯಾಸಂ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಯಥಾ ಮಯ್ಹಂ ಮನೋರಥೋ ನಿಪ್ಫನ್ನೋ, ಏವಂ ತುಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ನಿಪ್ಫಜ್ಜತೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ನೇರಞ್ಜರಾಯ ನದಿಯಾ ತೀರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಥಾಲಂ ತೀರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ನ್ಹತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಏಕೂನಪಣ್ಣಾಸ ಪಿಣ್ಡೇ ಕರೋನ್ತೋ ಪಾಯಾಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಂ ನದಿಯಾ ಸಮ್ಪವಾಹೇತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಬೋಧಿಮಣ್ಡಂ ಆರುಯ್ಹ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ಸತ್ತಸತ್ತಾಹಂ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ಸುಜಾತಾಯ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಯಸದಾರಕಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸೀದಿ।

ಯಸೋಪಿ ಕುಲಪುತ್ತೋ ರತ್ತಿಭಾಗಸಮನನ್ತರೇ ವಿವಟಂ ಇತ್ಥಾಗಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಞ್ಜಾತಸಂವೇಗೋ "ಉಪದ್ದುತಂ ವತ, ಭೋ, ಉಪಸಟ್ಠಂ ವತ, ಭೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ನಿವೇಸನತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾವ ಬಹಿನಗರೇ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ತೀಣಿ ಮಗ್ಗಫಲಾನಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪಿತಾ ಪದಾನುಪದಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಯಸಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸತ್ಥಾ ಯಸಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋ ಸೇಟ್ಠಿಗಹಪತಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ, ಯಸೋ ಅರಹತ್ತಫಲಂ ಪಾಪುಣಿ। ತಂ ಭಗವಾ "ಏಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಆಹ, ತಾವದೇವಸ್ಸ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಂ ಅನ್ತರಧಾಯಿ, ಇದ್ಧಿಮಯಪತ್ತಚೀವರಧರೋ ಅಹೋಸಿ। ಪಿತಾಪಿಸ್ಸ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಮನ್ತೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಯಸಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಪಚ್ಛಾಸಮಣಂ ಕತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ, ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಯಸಸ್ಸ ಮಾತಾ, ಸುಜಾತಾ, ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ ಚ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು। ತಂದಿವಸಂ ಅಯಂ, ಸುಜಾತಾ, ತೇವಾಚಿಕಸರಣೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸುಣಿಸಾಯ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ , ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನೇತಂ ವತ್ಥು ಖನ್ಧಕೇ (ಮಹಾವ॰ ೨೫-೨೮) ಆಗತಮೇವ । ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ಪಠಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ವಿಸಾಖಾವತ್ಥು

೨೫೯. ದುತಿಯೇ **ದಾಯಿಕಾನ**ನ್ತಿ ದಾನಾಭಿರತಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ, ವಿಸಾಖಾ ಮಿಗಾರಮಾತಾ, ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಾ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೀ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ದಾಯಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಕಿಕಿಸ್ಸ ಕಾಸಿರಞ್ಞೋ ಗೇಹೇ ಸತ್ತನ್ನಂ ಭಗಿನೀನಂ ಸಬ್ಬಕನಿಟ್ಠಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತದಾ ಕಿರ -

> "ಸಮಣೀ ಸಮಣಗುತ್ತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ಭಿಕ್ಖುದಾಯಿಕಾ।
> ಧಮ್ಮಾ ಚೇವ ಸುಧಮ್ಮಾ ಚ, ಸಙ್ಘದಾಸೀ ಚ ಸತ್ತಮಾ"ತಿ॥

ಇಮಾ ಸತ್ತ ಭಗಿನಿಯೋ ಅಹೇಸುಂ। ತಾ ಏತರಹಿ -

> "ಖೇಮಾ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ ಚ, ಪಟಾಚಾರಾ ಚ ಗೋತಮೀ।
> ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾ ಮಹಾಮಾಯಾ, ವಿಸಾಖಾ ಚೇವ ಸತ್ತಮೀ"ತಿ॥ -

ಏವಂನಾಮಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ। ತತ್ರಾಯಂ ಸಙ್ಘದಾಸೀ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಅಙ್ಗರಟ್ಠೇ ಭದ್ದಿಯನಗರೇ ಮೇಣ್ಡಕಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಧನಞ್ಚಯಸೇಟ್ಠಿನೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಸುಮನದೇವಿಯಾ ನಾಮ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ವಿಸಾಖಾ**ತಿಸ್ಸಾ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ತಸ್ಸಾ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇ ದಸಬಲೋ ಸೇಲಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಚ ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ಬೋಧನೇಯ್ಯಬನ್ಧವಾನಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಹಾಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವಾರೋ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ತಸ್ಮಿಂ ರಟ್ಠೇ ತಂ ನಗರಂ ಪಾಪುಣಿ।

ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಮಯೇ ಮೇಣ್ಡಕೋ ಗಹಪತಿ ತಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಮಹಾಪುಞ್ಞಾನಂ ಜೇಟ್ಠಕೋ ಹುತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಂ ಕಾರೇಸಿ। **ಪಞ್ಚ ಮಹಾಪುಞ್ಞಾ** ನಾಮ ಮೇಣ್ಡಕೋ ಸೇಟ್ಠಿ, ಚನ್ದಪದುಮಾ ನಾಮ ತಸ್ಸೇವ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ, ತಸ್ಸ ಚ ಪುತ್ತೋ ಧನಞ್ಚಯೋ ನಾಮ, ತಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಸುಮನದೇವೀ ನಾಮ, ಮೇಣ್ಡಕಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ದಾಸೋ ಪುಣ್ಣೋ ನಾಮಾತಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಮೇಣ್ಡಕಸೇಟ್ಠಿಯೇವ, ಬಿಮ್ಬಿಸಾರಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಪನ ಆಣಾಪವತ್ತಿಟ್ಠಾನೇ **ಪಞ್ಚ ಅಮಿತಭೋಗಾ** ನಾಮ ಅಹೇಸುಂ ಜೋತಿಕೋ ಜಟಿಲೋ ಮೇಣ್ಡಕೋ ಪುಣ್ಣೋ ಕಾಕವಲಿಯೋತಿ। ತೇಸು ಅಯಂ ಮೇಣ್ಡಕಸೇಟ್ಠಿ ದಸಬಲಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ನಗರಂ ಸಮ್ಪತ್ತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಧನಞ್ಚಯಸೇಟ್ಠಿನೋ ಧೀತರಂ ವಿಸಾಖಾದಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಅಮ್ಮ, ತುಯ್ಹಮ್ಪಿ ಮಙ್ಗಲಂ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಮಙ್ಗಲಂ, ತವ ಪರಿಚಾರಿಕಾಹಿ ಪಞ್ಚದಾರಿಕಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚ ರಥಸತಾನಿ ಆರುಯ್ಹ ಪಞ್ಚಹಿ ದಾಸಿಸತೇಹಿ ಪರಿವುತಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ। ಸಾ ಪಿತಾಮಹಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ಕಾರಣಾಕಾರಣೇಸು ಪನ ಕುಸಲತ್ತಾ ಯಾವತಿಕಾ ಯಾನಸ್ಸ ಭೂಮಿ, ಯಾನೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಾನಾ ಪಚ್ಚೋರೋಹಿತ್ವಾ ಪತ್ತಿಕಾವ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಚರಿತವಸೇನ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪಞ್ಚಹಿ ದಾರಿಕಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಮೇಣ್ಡಕಸೇಟ್ಠಿಪಿ ಖೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸಪಿ ಚರಿತವಸೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಸೋ ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸತ್ಥಾರಂ ಸ್ವಾತನಾಯ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಅತ್ತನೋ ನಿವೇಸನೇ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿವಿಸಿತ್ವಾ ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ಮಹಾದಾನಂ ಅದಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಭದ್ದಿಯನಗರೇ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಇತೋ ಪರಂ ಅಞ್ಞಂ ಕಥಾಮಗ್ಗಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ವಿಸಾಖಾಯ ಉಪ್ಪತ್ತಿಕಥಾವ ಕಥೇತಬ್ಬಾ। ಸಾವತ್ಥಿಯಞ್ಹಿ ಕೋಸಲರಾಜಾ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇಸಿ - "ಮಮ ಆಣಾಪವತ್ತಿಟ್ಠಾನೇ ಅಮಿತಭೋಗವಿನ್ದನಕುಲಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ

ಅಮಿತಭೋಗವಿನ್ದನಕುಲಂ ಪೇಸೇತೂ"ತಿ। ರಾಜಾ ಅಮಚ್ಚೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇಸಿ। ಅಮಚ್ಚಾ "ಮಹಾಕುಲಂ ಪೇಸೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಏಕಂ ಪನ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತಂ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಮೇಣ್ಡಕಸೇಟ್ಠಿನೋ ಪುತ್ತಂ ಧನಞ್ಚಯಸೇಟ್ಠಿಂ ಆಯಾಚಿಂಸು। ರಾಜಾ ತೇಸಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ತಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ಕೋಸಲರಾಜಾ ಸಾವತ್ಥಿತೋ ಸತ್ತಯೋಜನಮತ್ಥಕೇ ಸಾಕೇತನಗರೇ ಸೇಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಂ ದತ್ವಾ ವಾಸೇಸಿ।

ಸಾವತ್ಥಿಯಞ್ಚ ಮಿಗಾರಸೇಟ್ಠಿನೋ ಪುತ್ತೋ ಪುಣ್ಣವಡ್ಢನಕುಮಾರೋ ನಾಮ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪಿತಾ "ಪುತ್ತೋ ಮೇ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ, ಘರಾವಾಸೇನಸ್ಸ ಆಬನ್ಧನಸಮಯೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಮಾನಜಾತಿಕೇ ಕುಲೇ ದಾರಿಕಂ ಪರಿಯೇಸಥಾ"ತಿ ಕಾರಣಾಕಾರಣಕುಸಲೇ ಪುರಿಸೇ ಪೇಸೇಸಿ। ತೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿತಂ ದಾರಿಕಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಸಾಕೇತಂ ಅಗಮಂಸು। ತಂದಿವಸಞ್ಚ, ವಿಸಾಖಾ, ಅತ್ತನೋ ಸಮಾನವಯೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕುಮಾರಿಕಾಸತೇಹಿ ಪರಿವಾರಿತಾ ನಕ್ಖತ್ತಕೀಳನತ್ಥಾಯ ಏಕಂ ಮಹಾಗಾಮಂ ಅಗಮಾಸಿ । ತೇಪಿ ಪುರಿಸಾ ಅನ್ತೋನಗರೇ ಚರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿತಂ ದಾರಿಕಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಬಹಿನಗರದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠಂಸು। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ದೇವೋ ವಸ್ಸಿತುಂ ಆರಭಿ। ಅಥ ತಾ ವಿಸಾಖಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ ದಾರಿಕಾ ತೇಮನಭಯೇನ ವೇಗೇನ ಸಾಲಂ ಪವಿಸಿಂಸು। ತೇ ಪುರಿಸಾ ತಾಸಮ್ಪಿ ಅನ್ತರೇ ಯಥಾರುಚಿತಂ ದಾರಿಕಂ ನ ಪಸ್ಸಿಂಸು। ತಾಸಂ ಪನ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛತೋ, ವಿಸಾಖಾ, ದೇವಂ ವಸ್ಸನ್ತಮ್ಪಿ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಅತುರಿತಗಮನೇನ ತೇಮಯಮಾನಾವ ಸಾಲಂ ಪಾವಿಸಿ। ತೇ ಪುರಿಸಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು - "ರೂಪವತೀ ತಾವ ಕಞ್ಞಾ ಏತಪರಮಾ ಭವೇಯ್ಯ, ರೂಪಂ ಪನೇತಂ ಏಕಚ್ಚಾಯ ಕಾರಿತಪತ್ತಂ ವಿಯ ಹೋತಿ, ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕಥೇನ್ತಾ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮ ಮಧುರವಚನಾ ವಾ ನೋ ವಾ"ತಿ। ತತೋ ನಂ ಆಹಂಸು - "ಅತಿವಿಯ ಪರಿಣತವಯಾ ಇತ್ಥೀ ವಿಯ ಯಾಸಿ, ಅಮ್ಮಾ"ತಿ। ಕಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಥೇಥ, ತಾತಾತಿ? ಅಞ್ಞಾ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕೀಳನಕುಮಾರಿಯೋ ತೇಮನಭಯೇನ ವೇಗೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಲಂ ಪವಿಟ್ಠಾ, ತ್ವಂ ಪನ ಮಹಲ್ಲಿಕಾ ವಿಯ ಪದವಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನಾಗಚ್ಛಸಿ, ಸಾಟಕಸ್ಸ ತೇಮನಭಾವಮ್ಪಿ ನ ಗಣೇಸಿ। ಸಚೇ ತಂ ಹತ್ಥೀ ವಾ ಅಸ್ಸೋ ವಾ ಅನುಬನ್ಧೇಯ್ಯ, ಕಿಂ ಏವಮೇವಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸೀತಿ? ತಾತಾ, ಸಾಟಕಾ ನಾಮ ನ ದುಲ್ಲಭಾ, ಸುಲಭಾ ಮಯ್ಹಂ ಕುಲೇ ಸಾಟಕಾ। ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ಮಾತುಗಾಮಾ ಪನ ಪಣಿಯಭಣ್ಡಸದಿಸಾ, ಹತ್ಥೇ ವಾ ಪಾದೇ ವಾ ಭಗ್ಗೇ ಅಙ್ಗವಿಕಲಂ ಮಾತುಗಾಮಂ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತಾ ನಿಟ್ಠುಭಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಣಿಕಂ ಆಗತಾಮ್ಹೀತಿ।

ತೇ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು - "ಇಮಾಯ ಸದಿಸಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಇತ್ಥೀ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಯಾದಿಸಾ ರೂಪೇನ, ಕಥಾಯಪಿ ತಾದಿಸಾವ। ಕಾರಣಾಕಾರಣಂ ಞತ್ವಾ ಕಥೇತೀ"ತಿ ತಸ್ಸಾ ಉಪರಿ ಮಾಲಾಗುಳಂ ಖಿಪಿಂಸು। ಅಥ, ವಿಸಾಖಾ, ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ, ಇದಾನಿ ಪನ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಾಮ್ಹೀ"ತಿ ವಿನೀತೇನಾಕಾರೇನ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ನಂ ತತ್ಥೇವ ಸಾಣಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿಂಸು। ಸಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ದಾಸಿಗಣಪರಿವುತಾ ಗೇಹಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇಪಿ ಮಿಗಾರಸೇಟ್ಠಿನೋ ಪುರಿಸಾ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಧನಞ್ಚಯಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಂಸು। "ಕತರಗಾಮವಾಸಿನೋ , ತಾತಾ, ತುಮ್ಹೇ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತಾ "ಸಾವತ್ಥಿನಗರೇ ಮಿಗಾರಸೇಟ್ಠಿನೋ ಪುರಿಸಮ್ಹಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಮಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸೇಟ್ಠಿನಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹೇ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ದಾರಿಕಾ ಅತ್ಥೀತಿ ಸುತ್ವಾ ಪೇಸಿತಾ"ತಿ। ಸಾಧು, ತಾತಾ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸೇಟ್ಠಿ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭೋಗೇನ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅಸದಿಸೋ, ಜಾತಿಯಾ ಪನ ಸದಿಸೋ। ಸಬ್ಬಾಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ನಾಮ ದುಲ್ಲಭೋ ಗಚ್ಛಥ ತುಮ್ಹೇ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಭಾವಂ ಆರೋಚೇಥಾತಿ।

ತೇ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಿಗಾರಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ತುಟ್ಠಿಂ ವಡ್ಢಿಂ ಚ ಪವೇದೇತ್ವಾ "ಲದ್ಧಾ ನೋ ಸಾಮಿ ಸಾಕೇತೇ ಧನಞ್ಚಯಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಗೇಹೇ ದಾರಿಕಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಿಗಾರಸೇಟ್ಠಿ "ಮಹಾಕುಲಗೇಹೇ ಕಿರ ನೋ ದಾರಿಕಾ ಲದ್ಧಾ"ತಿ ತುಟ್ಠಮಾನಸೋ ಹುತ್ವಾ ತಾವದೇವ ಧನಞ್ಚಯಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪಹಿಣಿ "ಇದಾನೇವ ದಾರಿಕಂ ಆನಯಿಸ್ಸಾಮ, ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತೂ"ತಿ। ಸೋಪಿಸ್ಸ ಪಟಿಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ - "ನಯಿದಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಾರಿಯಂ, ಸೇಟ್ಠಿ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋತೂ"ತಿ। ಸೋ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇಸಿ - "ದೇವ, ಏಕಾ ಮೇ ಮಙ್ಗಲಕಿರಿಯಾ ಅತ್ಥಿ, ದಾಸಸ್ಸ ತೇ ಪುಣ್ಣವಡ್ಢನಸ್ಸ ಧನಞ್ಚಯಸೇಟ್ಠಿನೋ ಧೀತರಂ ವಿಸಾಖಂ ನಾಮ ದಾರಿಕಂ ಆನೇಸ್ಸಾಮಿ, ಸಾಕೇತಗಮನಂ ಮೇ ಅನುಜಾನಾಥಾ"ತಿ। ಸಾಧು, ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿ, ಕಿಂ ಪನ ಅಮ್ಹೇಹಿಪಿ ಆಗನ್ತಬ್ಬನ್ತಿ? ದೇವ ತುಮ್ಹಾದಿಸಾನಂ ಗಮನಂ ಲದ್ಧುಂ ಸಕ್ಕಾತಿ? ರಾಜಾ ಮಹಾಕುಲಸ್ಸ

ಸಙ್ಗಹಂ ಕಾತುಕಾಮೋ "ಹೋತು ಸೇಟ್ಠಿ, ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಮಿಗಾರಸೇಟ್ಠಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಾಕೇತನಗರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಧನಞ್ಚಯಸೇಟ್ಠಿ "ಮಿಗಾರಸೇಟ್ಠಿ ಕಿರ ಕೋಸಲರಾಜಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಿವೇಸನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಾವದೇವ ರಞ್ಞೋ ಚ ರಾಜಬಲಸ್ಸ ಚ ಮಿಗಾರಸೇಟ್ಠಿನೋ ಚ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಚೇವ ಮಾಲಾಗನ್ಧಭತ್ತಾದೀನಿ ಚ ಸಬ್ಬಾನಿ ಪಟಿಯಾದೇಸಿ। "ಇದಂ ಇಮಸ್ಸ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಇದಂ ಇಮಸ್ಸಾ"ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಅತ್ತನಾವ ಜಾನಾತಿ। ತೇ ತೇ ಜನಾ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು - "ಸೇಟ್ಠಿ ಅಮ್ಹಾಕಮೇವ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕರೋತೀ"ತಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ರಾಜಾ ಧನಞ್ಚಯಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪಹಿಣಿ "ನ ಸಕ್ಕಾ ಸೇಟ್ಠಿನಾ ಚಿರಕಾಲಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭರಣಪೋಸನಂ ಕಾತುಂ, ದಾರಿಕಾಯ ಗಮನಕಾಲಂ ಜಾನಾತೂ"ತಿ। ಸೋಪಿ ರಞ್ಞೋ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ - "ಇದಾನಿ ವಸ್ಸಕಾಲೋ ಆಗತೋ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಚತುಮಾಸಂ ವಿಚರಿತುಂ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಬಲಕಾಯಸ್ಸ ಯಂ ಯಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಮಮ ಭಾರೋ। ಕೇವಲಂ ದೇವೋ ಮಯಾ ಪೇಸಿತಕಾಲೇ ಗಚ್ಛತೂ"ತಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಾಕೇತನಗರಂ ನಿಚ್ಚನಕ್ಖತ್ತಗಾಮೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಏವಂ ತಯೋ ಮಾಸಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ। ಧನಞ್ಚಯಸೇಟ್ಠಿನೋ ಪನ ಧೀತಾಯ ಮಹಾಲತಾಪಸಾಧನಂ ನ ತಾವ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಕಮ್ಮನ್ತಾಧಿಟ್ಠಾಯಕಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚಯಿಂಸು - "ಸೇಸಂ ಅಸನ್ತಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಬಲಕಾಯಸ್ಸ ಪನ ಭತ್ತಪಚನದಾರೂನಿ ನಪ್ಪಹೋನ್ತೀ"ತಿ। "ಗಚ್ಛಥ, ತಾತಾ, ಹತ್ಥಿಸಾಲಾ ಅಸ್ಸಸಾಲಾ ವಿಯೋಜೇತ್ವಾ ಭತ್ತಂ ಪಚಥಾ"ತಿ। ಏವಂ ಪಚನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಅಡ್ಢಮಾಸೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ। ತತೋ ಪುನ ಆರೋಚಯಿಂಸು - "ದಾರೂನಿ ಸಾಮಿ ನಪ್ಪಹೋನ್ತೀ"ತಿ। "ತಾತಾ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ದಾರೂನಿ ಲದ್ಧುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ದುಸ್ಸಕೋಟ್ಠಾಗಾರಂ ಪನ ವಿವರಿತ್ವಾ ಥೂಲಸಾಟಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ವಟ್ಟಿಯೋ ಕತ್ವಾ ತೇಲಚಾಟಿಯಂ ತೇಮೇತ್ವಾ ಭತ್ತಂ ಪಚಥಾ"ತಿ। ಇಮಿನಾ ನಿಯಾಮೇನ ಪಚನ್ತಾನಂ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸಾ ಪೂರಯಿಂಸು।

ತತೋ ಧನಞ್ಚಯಸೇಟ್ಠಿ ಧೀತುಯಾ ಮಹಾಲತಾಪಸಾಧನಸ್ಸ ನಿಟ್ಠಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಸ್ವೇ ದಾರಿಕಂ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಧೀತರಂ ಸಮೀಪೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ "ಅಮ್ಮ ಪತಿಕುಲೇ ವಸನ್ತಿಯಾ ನಾಮ ಇಮಞ್ಚಿಮಞ್ಚ ಆಚಾರಂ ಸಿಕ್ಖಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಓವಾದಂ ಅದಾಸಿ। ಅಯಂ ಮಿಗಾರಸೇಟ್ಠಿ ಅನನ್ತರಗಬ್ಭೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಧನಞ್ಚಯಸೇಟ್ಠಿನೋ ಓವಾದಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ। ಸೋಪಿ ಸೇಟ್ಠಿ ಧೀತರಂ ಏವಂ ಓವದಿ -

> "ಅಮ್ಮ ಸಸುರಕುಲೇ ವಸನ್ತಿಯಾ ನಾಮ ಅನ್ತೋಅಗ್ಗಿ ಬಹಿ ನ ನೀಹರಿತಬ್ಬೋ, ಬಹಿಅಗ್ಗಿ ಅನ್ತೋ ನ ಪವೇಸೇತಬ್ಬೋ, ದದನ್ತಸ್ಸೇವ ದಾತಬ್ಬಂ, ಅದದನ್ತಸ್ಸ ನ ದಾತಬ್ಬಂ, ದದನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅದದನ್ತಸ್ಸಪಿ ದಾತಬ್ಬಂ, ಸುಖಂ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ, ಸುಖಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಸುಖಂ ನಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಅಗ್ಗಿ ಪರಿಚರಿತಬ್ಬೋ, ಅನ್ತೋದೇವತಾ ನಮಸ್ಸಿತಬ್ಬಾ"ತಿ।

ಇಮಂ ದಸವಿಧಂ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಸಬ್ಬಾ ಸೇನಿಯೋ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ರಾಜಸೇನಾಯ ಮಜ್ಝೇ ಅಟ್ಠ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೇ ಪಾಟಿಭೋಗೇ ಗಹೇತ್ವಾ "ಸಚೇ ಮೇ ಧೀತು ಗತಟ್ಠಾನೇ ದೋಸೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸೋಧೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ನವಕೋಟಿಅಗ್ಘನಕೇನ ಮಹಾಲತಾಪಸಾಧನೇನ ಧೀತರಂ ಪಸಾಧೇತ್ವಾ ನ್ಹಾನಚುಣ್ಣಮೂಲಂ ಚತುಪಣ್ಣಾಸಸಕಟಸತಂ ಧನಂ ದತ್ವಾ ಧೀತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಬದ್ಧಂ ಗಮನಚಾರಿನಿಯೋ ಪಞ್ಚಸತಾ ದಾಸಿಯೋ ಪಞ್ಚ ಆಜಞ್ಞರಥಸತಾನಿ ಸಬ್ಬೂಪಕಾರಞ್ಚ ಸತಂ ಸತಂ ದತ್ವಾ ಕೋಸಲರಾಜಾನಞ್ಚ ಮಿಗಾರಸೇಟ್ಠಿಞ್ಚ, ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಧೀತು ಗಮನವೇಲಾಯಂ ವಜಾಧಿಟ್ಠಾಯಕೇ ಪುರಿಸೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ, "ತಾತಾ, ಮಮ ಧೀತಾಯ ಗತಟ್ಠಾನೇ ಖೀರಪಾನತ್ಥಂ ಧೇನೂಹಿ, ಯಾನಯೋಜನತ್ಥಂ ಉಸಭೇಹಿ ಚ ಅತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಮಮ ಧೀತು ಗಮನಮಗ್ಗೇ ವಜದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಪುಥುಲತೋ ಅಟ್ಠ ಉಸಭಾನಿ ಗೋಗಣೇನ ಪೂರೇತ್ವಾ ತಿಗಾವುತಮತ್ಥಕೇ ಅಸುಕಾ ನಾಮ ಕನ್ದರಾ ಅತ್ಥಿ, ಅಗ್ಗಗೋಯೂಥೇ ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ತೇ ಭೇರಿಸಞ್ಞಾಯ ವಜದ್ವಾರಂ ಪಿದಹೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ। ತೇ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಥಾ ಅಕಂಸು । ವಜದ್ವಾರೇ ವಿವಟೇ ಉಳಾರುಳಾರಾಯೇವ ಗಾವಿಯೋ ನಿಕ್ಖಮಿಂಸು। ದ್ವಾರೇ ಪಿದಹಿತೇ ಪನ ವಿಸಾಖಾಯ ಪುಞ್ಞಬಲೇನ ಬಲವಗಾವೋ ಚ ದಮ್ಮಗಾವೋ ಚ ಬಹಿ ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಂಸು। ಅಥ, ವಿಸಾಖಾ, ಸಾವತ್ಥಿನಗರದ್ವಾರಂ ಪತ್ತಕಾಲೇ ಚಿನ್ತೇಸಿ -

“ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಯಾನಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪವಿಸಾಮಿ, ಉದಾಹು ರಥೇ ಠತ್ವಾ”ತಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಏತದಹೋಸಿ - “ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಯಾನೇನ ಮೇ ಪವಿಸನ್ತಿಯಾ ಮಹಾಲತಾಪಸಾಧನಸ್ಸ ವಿಸೇಸೋ ನ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತೀ”ತಿ। ಸಾ ಸಕಲನಗರಸ್ಸ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೀ ರಥೇ ಠತ್ವಾ ನಗರಂ ಪಾವಿಸಿ। ಸಾವತ್ಥಿವಾಸಿನೋ ವಿಸಾಖಾಯ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ “ಏಸಾ ಕಿರ, ವಿಸಾಖಾ, ನಾಮ ಏವರೂಪಾ, ಅಯಞ್ಚ ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಏತಿಸ್ಸಾವ ಅನುಚ್ಛವಿಕಾ”ತಿ ಆಹಂಸು। ಇತಿ ಸಾ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಮಿಗಾರಸೇಟ್ಠಿನೋ ಗೇಹಂ ಪಾವಿಸಿ। ಆಗತದಿವಸೇ ಚಸ್ಸಾ ಸಕಲನಗರವಾಸಿನೋ “ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಧನಞ್ಚಯಸೇಟ್ಠಿ, ಅತ್ತನೋ ನಗರಂ ಸಮ್ಪತ್ತಾನಂ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರಂ ಅಕಾಸೀ”ತಿ ಯಥಾಬಲಂ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ಪಹಿಣಿಂಸು। ವಿಸಾಖಾ, ಪಹಿತಪಹಿತಂ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಸು ಕುಲೇಸು ಸಬ್ಬತ್ಥಕಮೇವ ದಾಪೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಭಾಗಸಮನನ್ತರೇ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಆಜಞ್ಞವಳವಾಯ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಂ ಅಹೋಸಿ। ಸಾ ದಾಸೀಹಿ ದಣ್ಡದೀಪಿಕಾ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ವಳವಂ ಉಣ್ಹೋದಕೇನ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ತೇಲೇನ ಮಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಮೇವ ಅಗಮಾಸಿ।

ಮಿಗಾರಸೇಟ್ಠಿಪಿ ಸತ್ತಾಹಂ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಆವಾಹಸಕ್ಕಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ ಧುರವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತಮ್ಪಿ ತಥಾಗತಂ ಅಮನಸಿಕತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಸಕಲನಿವೇಸನಂ ಪೂರೇನ್ತೋ ನಗ್ಗಸಮಣಕೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ “ಆಗಚ್ಛತು ಮೇ ಧೀತಾ, ಅರಹನ್ತೇ ವನ್ದತೂ”ತಿ ವಿಸಾಖಾಯ ಸಾಸನಂ ಪಹಿಣಿ। ಸಾ “ಅರಹನ್ತಾ”ತಿ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠಾ ಹುತ್ವಾ ತೇಸಂ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ “ನ ಏವರೂಪಾ ನಾಮ ಅರಹನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪವಿವಜ್ಜಿತಾನಂ ನಾಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಕಸ್ಮಾ ಮಂ ಸಸುರೋ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತೀ”ತಿ “ಧೀ, ಧೀ”ತಿ ಗರಹಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತಾ। ನಗ್ಗಸಮಣಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಸೇಟ್ಠಿಂ ಗರಹಿಂಸು - “ಕಿಂ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಅಞ್ಞಂ ನಾಲತ್ಥ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಿಕಂ ಮಹಾಕಾಳಕಣ್ಣಿಂ ಕಸ್ಮಾ ಇಮಂ ಗೇಹಂ ಪವೇಸೇಸಿ, ವೇಗೇನ ನಂ ಇಮಸ್ಮಾ ಗೇಹಾ ನೀಹರಾಹೀ”ತಿ। ತತೋ ಸೇಟ್ಠಿ “ನ ಸಕ್ಕಾ ಮಯಾ ಇಮೇಸಂ ವಚನೇನ ಇಮಂ ಗೇಹಾ ನೀಹರಿತುಂ, ಮಹಾಕುಲಸ್ಸ ಧೀತಾ ಅಯ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ - “ಆಚರಿಯಾ ದಹರಾ ನಾಮ ಜಾನಿತ್ವಾ ವಾ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ವಾ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ತುಮ್ಹೇ ತುಣ್ಹೀ ಹೋಥಾ”ತಿ ನಗ್ಗೇ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ಮಹಾಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಕಟಚ್ಛುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಸಾಖಾಯ ಪರಿವಿಸಿಯಮಾನೋ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಯಂ ಅಪ್ಪೋದಕಮಧುಪಾಯಾಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಏಕೋ ಪಿಣ್ಡಚಾರಿಕೋ ಥೇರೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೋ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಘರದ್ವಾರಂ ಪಾಪುಣಿ। ವಿಸಾಖಾ, ತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಸಸುರಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖಿತುಂ ನ ಯುತ್ತ”ನ್ತಿ ಯಥಾ ಸೋ ಥೇರಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ಅಪಗನ್ತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋ ಪನ ಬಾಲೋ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾಪಿ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಅಧೋಮುಖೋ ಪಾಯಾಸಮೇವ ಭುಞ್ಜತಿ। ವಿಸಾಖಾ, “ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾಪಿ ಮೇ ಸಸುರೋ ಸಞ್ಞಂ ನ ಕರೋತೀ”ತಿ ಞತ್ವಾ ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ “ಅತಿಚ್ಛಥ, ಭನ್ತೇ, ಮಯ್ಹಂ ಸಸುರೋ ಪುರಾಣಂ ಖಾದತೀ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ ನಿಗಣ್ಠೇಹಿ ತಾವ ಕಥಿತಕಾಲೇ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ, “ಪುರಾಣಂ ಖಾದತೀ”ತಿ ವುತ್ತಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪನ ಹತ್ಥಂ ಅಪನೇತ್ವಾ “ಇಮಂ ಪಾಯಾಸಂ ಇತೋ ಹರಥ, ಏತಞ್ಚ ಇಮಸ್ಮಾ ಗೇಹಾ ನೀಹರಥ। ಅಯಞ್ಹಿ ಮಂ ಏವರೂಪೇ ಮಙ್ಗಲಗೇಹೇ ಅಸುಚಿಖಾದಕಂ ನಾಮ ಕರೋತೀ”ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ ನಿವೇಸನೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ದಾಸಕಮ್ಮಕರಾ ವಿಸಾಖಾಯ ಸನ್ತಕಾವ, ಕೋ ನಂ ಹತ್ಥೇ ವಾ ಪಾದೇ ವಾ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತಿ, ಮುಖೇನ ಕಥೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋಪಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ತತೋ, ವಿಸಾಖಾ, ಸಸುರಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಆಹ - “ತಾತ, ನ ಏತ್ತಕೇನ ವಚನೇನ ಮಯಂ ನಿಕ್ಖಮಾಮ, ನಾಹಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಉದಕತಿತ್ಥತೋ ಕುಮ್ಭದಾಸಿಕಾ ವಿಯ ಆನೀತಾ। ಧರಮಾನಕಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಧೀತರೋ ನಾಮ ನ ಏತ್ತಕೇನೇವ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ಏತೇನೇವ ಮೇ ಕಾರಣೇನ ಪಿತಾ ಇಧಾಗಮನದಿವಸೇ ಅಟ್ಠ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ‘ಸಚೇ ಮೇ ಧೀತರಂ ಉಪಾದಾಯ ದೋಸೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸೋಧೇಯ್ಯಾಥಾ’ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಸಂ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇಸಿ। ತೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ದೋಸಾದೋಸಂ ಸೋಧಾಪೇಥಾ”ತಿ।

ತತೋ ಸೇಟ್ಠಿ “ಕಲ್ಯಾಣಂ ಏಸಾ ಕಥೇತೀ”ತಿ ಅಟ್ಠ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ “ಅಯಂ ದಾರಿಕಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಅಪರಿಪುಣ್ಣೇಯೇವ ಮಙ್ಗಲಗೇಹೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಮಂ ‘ಅಸುಚಿಖಾದಕೋ’ತಿ ವದತೀ”ತಿ ಆಹ। ಏವಂ ಕಿರ, ಅಮ್ಮಾತಿ? “ತಾತಾ, ಮಯ್ಹಂ ಸಸುರೋ ಅಸುಚಿಂ ಖಾದಿತುಕಾಮೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಹಂ ಪನ ಏವಂ ಕತ್ವಾ ನ ಕಥೇಮಿ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪನ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ಥೇರೇ

ಘರದ್ವಾರೇ ಠಿತೇ ಅಯಂ ಅಪ್ಪೋದಕಮಧುಪಾಯಾಸಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ನ ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ಅಹಂ ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ 'ಅತಿಚ್ಛಥ, ಭನ್ತೇ, ಮಯ್ಹಂ ಸಸುರೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಪುಞ್ಞಂ ನ ಕರೋತಿ, ಪುರಾಣಪುಞ್ಞಂ ಖಾದತೀ'ತಿ ಏತ್ತಕಂ ಕಥಯಿನ್ತಿ ಆಹ। ಅಯ್ಯ, ಇಧ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಧೀತಾ ಕಾರಣಂ ಕಥೇತಿ, ತ್ವಂ ಕಸ್ಮಾ ಕುಜ್ಝಸೀತಿ? ಅಯ್ಯಾ, ಏಸ ತಾವ ದೋಸೋ ಮಾ ಹೋತು, ಅಯಂ ಪನ ದಾರಿಕಾ ಆಗತದಿವಸೇಯೇವ ಮಮ ಪುತ್ತೇ ಸಞ್ಞಂ ಅಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಇಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನಂ ಅಗಮಾಸೀತಿ। ಏವಂ ಕಿರ, ಅಮ್ಮಾತಿ? ತಾತಾ, ನಾಹಂ ಇಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಗೇಹೇ ಆಜಾನೀಯವಳವಾಯ ವಿಜಾತಾಯ ಸಞ್ಞಮ್ಪಿ ಅಕತ್ವಾ ನಿಸೀದನಂ ನಾಮ ಅಯುತ್ತನ್ತಿ ದಣ್ಡದೀಪಿಕಾ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ದಾಸೀಹಿ ಪರಿವುತಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ವಳವಾಯ ವಿಜಾತಪರಿಹಾರಂ ಕಾರಾಪೇಸಿನ್ತಿ। ಅಯ್ಯ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಧೀತಾ ತವ ಗೇಹೇ ದಾಸೀಹಿಪಿ ಅಕತ್ತಬ್ಬಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿ, ತ್ವಂ ಏತ್ಥ ಕಿಂ ದೋಸಂ ಪಸ್ಸಸೀತಿ?

ಅಯ್ಯಾ, ಏಸ ತಾವ ಗುಣೋ ಹೋತು, ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪನ ಪಿತಾ ಇಧಾಗಮನದಿವಸೇ ಓವಾದಂ ದೇನ್ತೋ "**ಅನ್ತೋಅಗ್ಗಿ ಬಹಿ ನ ನೀಹರಿತಬ್ಬೋ**"ತಿ ಆಹ, ಕಿಂ ಪನ ಸಕ್ಕಾ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಉಭತೋ ಪಟಿವಿಸ್ಸಕಗೇಹಾನಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಅದತ್ವಾ ವಸಿತುನ್ತಿ? ಏವಂ ಕಿರ, ಅಮ್ಮಾತಿ? ತಾತಾ, ನ ಮಯ್ಹಂ ಪಿತಾ ಏತಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಉಪಾದಾಯ ಕಥೇಸಿ, ಯಾ ಪನ ಅನ್ತೋನಿವೇಸನೇ ಸಸ್ಸುಆದೀನಂ ರಹಸ್ಸಕಥಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸಾ ದಾಸಿದಾಸಾನಂ ನ ಕಥೇತಬ್ಬಾ। ಏವರೂಪಾ ಹಿ ಕಥಾ ವಡ್ಢಮಾನಾ ಕಲಹಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ಮಯ್ಹಂ ಪಿತಾ ಕಥೇಸಿ, ತಾತಾತಿ।

ಅಯ್ಯಾ, ಏತಂ ತಾವ ಏವಂ ಹೋತು, ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಿತಾ "**ಬಾಹಿರತೋ ಅಗ್ಗಿ ನ ಅನ್ತೋ ಪವೇಸೇತಬ್ಬೋ**"ತಿ ಆಹ, ಕಿಂ ಸಕ್ಕಾ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅನ್ತೋಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬುತೇ ಬಾಹಿರತೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಅನಾಹರಿತುನ್ತಿ ? ಏವಂ ಕಿರ, ಅಮ್ಮಾತಿ? ತಾತಾ, ಮಯ್ಹಂ ಪಿತಾ ಏತಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ನ ಕಥೇಸಿ, ಯಂ ಪನ ದೋಸಂ ದಾಸಕಮ್ಮಕಾರೇಹಿ ಕಥಿತಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಅನ್ತೋಮಾನುಸಕಾನಂ ನ ಕಥೇತಬ್ಬಂ...ಪೇ°...।

ಯಮ್ಪಿ ತೇನ "**ಯೇ ದದನ್ತಿ, ತೇಸಂಯೇವ ದಾತಬ್ಬ**"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ "ಯಾಚಿತಕಂ ಉಪಕರಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯೇ ಪಟಿದದನ್ತಿ, ತೇಸಂಯೇವ ದಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

"**ಯೇ ನ ದದನ್ತೀ**"ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಯಾಚಿತಕಂ ಉಪಕರಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯೇ ನ ಪಟಿದದನ್ತಿ, ತೇಸಂ ನ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

"**ದದನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅದದನ್ತಸ್ಸಪಿ ದಾತಬ್ಬ**"ನ್ತಿ , ಇದಂ ಪನ ದುಗ್ಗತೇಸು ಞಾತಿಮಿತ್ತೇಸು ಸಮ್ಪತ್ತೇಸು ಪಟಿದಾತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ದಾತುಮೇವ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

"**ಸುಖಂ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬ**"ನ್ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಸಸ್ಸುಸಸುರೇ ದಿಸ್ವಾ ಉಟ್ಠಾತಬ್ಬಟ್ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

"**ಸುಖಂ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬ**"ನ್ತಿ ಇದಂ ಪನ ಸಸ್ಸುಸಸುರಸಾಮಿಕೇಹಿ ಪುರೇತರಂ ಅಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ತೇ ಪರಿವಿಸಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಲದ್ಧಾಲದ್ಧಂ ಞತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಸಯಂ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

"**ಸುಖಂ ನಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ**"ನ್ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಸಸ್ಸುಸಸುರಸಾಮಿಕೇಹಿ ಪುರೇತರಮೇವ ಸಯನಂ ಆರುಯ್ಹ ನ ನಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ತೇಸಂ ಕತ್ತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ವತ್ತಪಟಿವತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಸಯಂ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ಯುತ್ತನ್ತಿ ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

"**ಅಗ್ಗಿ ಪರಿಚರಿತಬ್ಬೋ**"ತಿ ಇದಂ ಪನ ಸಸ್ಸುಮ್ಪಿ ಸಸುರಮ್ಪಿ ಸಾಮಿಕಮ್ಪಿ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ವಿಯ ಉರಗರಾಜಾನಂ ವಿಯ ಚ ಕತ್ವಾ ಪಸ್ಸಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ।

ಏತೇ ತಾವ ಏತ್ತಕಾ ಗುಣಾ ಹೋನ್ತು, ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪನ ಪಿತಾ **ಅನ್ತೋದೇವತಾ ನಮಸ್ಸಾಪೇತಿ,** ಇಮಸ್ಸ ಕೋ ಅತ್ಥೋತಿ? ಏವಂ ಕಿರ, ಅಮ್ಮಾತಿ? ಆಮ, ತಾತಾ, ಏತಮ್ಪಿ ಹಿ ಮೇ ಪಿತರಾ ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ - "ಆವೇಣಿಕಘರಾವಾಸಂ ವಸನಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅತ್ತನೋ ಘರದ್ವಾರಂ ಸಮ್ಪತ್ತಪಬ್ಬಜಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಯಂ ಘರೇ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಅತ್ಥಿ, ತತೋ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ದತ್ವಾವ ಖಾದಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಅಥ ನಂ ತೇ ಆಹಂಸು - "ತುಯ್ಹಂ ಪನ ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ದಿಸ್ವಾ ಅದಾನಮೇವ ರುಚ್ಚತಿ ಮಞ್ಞೇತಿ। ಸೋ ಅಞ್ಞಂ ಪಟಿವಚನಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅಧೋಮುಖೋ ನಿಸೀದಿ"।

ಅಥ ನಂ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಾ "ಕಿಂ ಸೇಟ್ಠಿ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಧೀತು ದೋಸೋ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ನತ್ಥಿ , ಅಯ್ಯಾತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ನಂ ನಿದ್ದೋಸಂ ಅಕಾರಣಾ ಗೇಹತೋ ನೀಹರಾಪೇಸೀತಿ? ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ, ವಿಸಾಖಾ, ಆಹ - "ಪಠಮಂ ತಾವ ಮಯ್ಹಂ ಮಮ ಸಸುರಸ್ಸ ವಚನೇನ ಗಮನಂ ನ ಯುತ್ತಂ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಆಗಮನದಿವಸೇ ಮಮ ದೋಸಾದೋಸಂ ಸೋಧನತ್ಥಾಯ ಮಮ ಪಿತಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ, ಇದಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ಗನ್ತುಂ ಸುಖ"ನ್ತಿ ದಾಸಿದಾಸೇ "ಯಾನಾದೀನಿ ಸಜ್ಜಾನಿ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸೇಟ್ಠಿ ತೇ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ, "ಅಮ್ಮ, ಮಯಾ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಕಥಿತಂ, ಖಮಾಹಿ ಮಯ್ಹ"ನ್ತಿ ಆಹ। "ತಾತಾ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಖಮಿತಬ್ಬಂ ತಾವ ಖಮಾಮಿ, ಅಹಂ ಪನ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸನ್ನಸ್ಸ ಕುಲಸ್ಸ ಧೀತಾ, ನ ಮಯಂ ವಿನಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ವತ್ತಾಮ। ಸಚೇ ಮಮ ರುಚಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತುಂ ಲಭಾಮಿ, ವಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಅಮ್ಮ, ತ್ವಂ ಯಥಾರುಚಿಯಾ ತವ ಸಮಣೇ ಪಟಿಜಗ್ಗಾಹೀ"ತಿ।

ತತೋ, ವಿಸಾಖಾ, ದಸಬಲಂ ನಿಮನ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ನಿವೇಸನಂ ಪೂರೇನ್ತೀ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ನಿಸೀದಾಪೇಸಿ। ನಗ್ಗಪರಿಸಾಪಿ ಸತ್ಥು ಮಿಗಾರಸೇಟ್ಠಿನೋ ಗೇಹಂ ಗತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ವಿಸಾಖಾ, ದಕ್ಖಿಣೋದಕಂ ದತ್ವಾ "ಸಬ್ಬೋ ಸಕ್ಕಾರೋ ಪಟಿಯಾದಿತೋ, ಸಸುರೋ ಮೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ಪರಿವಿಸತೂ"ತಿ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ "ಮಮ ಧೀತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪರಿವಿಸತೂ"ತಿ ಆಹ। ವಿಸಾಖಾ, ನಾನಗ್ಗರಸೇಹಿ ದಸಬಲಂ ಪರಿವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಿತೇ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚೇ ಪುನ ಸಾಸನಂ ಪಹಿಣಿ - "ಸಸುರೋ ಮೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣಾತೂ"ತಿ। ಅಥ ನಂ "ಇದಾನಿ ಅಗಮನಂ ನಾಮ ಅತಿವಿಯ ಅಕಾರಣ"ನ್ತಿ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸೋತುಕಮ್ಯತಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ನಗ್ಗಸಮಣಾ ಆಹಂಸು - "ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಬಹಿಸಾಣಿಯಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸುಣಾಹೀ"ತಿ। ಪುರೇತರಮೇವ ಚ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಣಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿಂಸು। ಮಿಗಾರಸೇಟ್ಠಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಬಹಿಸಾಣಿಯಂ ನಿಸೀದಿ। ತಥಾಗತೋ "ತ್ವಂ ಬಹಿಸಾಣಿಯಂ ವಾ ನಿಸೀದ, ಪರಕುಟ್ಟೇ ವಾ ಪರಸೇಲೇ ವಾ ಪರಚಕ್ಕವಾಳೇ ವಾ ನಿಸೀದ। ಅಹಂ ಬುದ್ಧೋ ನಾಮ ಸಕ್ಕೋಮಿ ತಂ ಮಮ ಸದ್ದಂ ಸಾವೇತು"ನ್ತಿ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಫಲಂ ಅಮ್ಬರುಕ್ಖಂ ಖನ್ಧೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಚಾಲೇನ್ತೋ ವಿಯ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇಸಿ, ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೇಟ್ಠಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸಾಣಿಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಪಾದೇ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇಯೇವ ಚ "ತ್ವಂ, ಅಮ್ಮ, ಅಜ್ಜ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಮಮ ಮಾತಾ"ತಿ ವಿಸಾಖಂ ಅತ್ತನೋ ಮಾತುಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ, ವಿಸಾಖಾ **ಮಿಗಾರಮಾತಾ,** ನಾಮ ಜಾತಾ।

ಸಾ ಏಕದಿವಸಂ ನಕ್ಖತ್ತಸಮಯೇ ವತ್ತನ್ತೇ "ಅನ್ತೋನಗರೇ ಗುಣೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ದಾಸೀಹಿ ಪರಿವುತಾ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸೋತುಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ "ಬುದ್ಧಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಉದ್ಧತವೇಸೇನ ಗನ್ತುಂ ಅಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ಮಹಾಲತಾಪಸಾಧನಂ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ದಾಸಿಯಾ ಹತ್ಥೇ ದತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ, ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ಸಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ದಸಬಲಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಗರಾಭಿಮುಖಾ ಪಾಯಾಸಿ। ಸಾಪಿ ದಾಸೀ ಅತ್ತನಾ ಗಹಿತಪಸಾಧನಸ್ಸ ಠಪಿತಟ್ಠಾನಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಪಸಾಧನತ್ಥಾಯ ಪಟಿನಿವತ್ತಿ। ಅಥ ನಂ, ವಿಸಾಖಾ, "ಕಹಂ ಪನ ತೇ ತಂ ಠಪಿತ"ನ್ತಿ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿ। ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣೇ, ಅಯ್ಯೇತಿ। ಹೋತು ಜೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಹರ, ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣೇ ಠಪಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಆಹರಾಪನಂ ನಾಮ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಯುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ದಣ್ಡಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ। ತತ್ಥ ಪನ ಠಪಿತೇ ಅಯ್ಯಾನಂ ಪಲಿಬೋಧೋ ಹೋತೀತಿ।

ಪುನದಿವಸೇ ಸತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವಾರೋ ವಿಸಾಖಾಯ ನಿವೇಸನದ್ವಾರಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ನಿವೇಸನೇ ಚ ನಿಬದ್ಧಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ ಆಸನಾನಿ । ವಿಸಾಖಾ, ಸತ್ಥು ಪತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಗೇಹಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇಸುಯೇವ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೇ ಸತ್ಥರಿ ತಂ ಪಸಾಧನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಸತ್ಥಾ "ಅಲಙ್ಕಾರೋ ನಾಮ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ಜಾನಾಮಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಹಂ ಪನ ಇಮಂ ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ಧನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಸನಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಕಾರೇಸ್ಸಾಮೀತಿ। ತದಾ ಸತ್ಥಾ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ। ಸಾಪಿ ತಂ ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ನವಕೋಟಿಧನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಬ್ಭಸಹಸ್ಸಪಟಿಮಣ್ಡಿತೇ ಪುಬ್ಬಾರಾಮವಿಹಾರೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಸನಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಕಾರೇಸಿ। ವಿಸಾಖಾಯ ಪನ ನಿವೇಸನಂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯೇ ಕಾಸಾವಪಜ್ಜೋತಂ ಇಸಿವಾತಪಟಿವಾತಮೇವ ಹೋತಿ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಗೇಹಂ ವಿಯ। ತಸ್ಸಾಪಿ ಗೇಹೇ ಸಬ್ಬಭತ್ತಾನಿ ಪಟಿಯತ್ತಾನೇವ ಅಹೇಸುಂ। ಸಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆಮಿಸಸಙ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತೇ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ಚೇವ ಅಟ್ಠವಿಧಪಾನಾನಿ ಚ ಗಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ದತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ ವಿಸಾಖಂ ಮಿಗಾರಮಾತರಂ ದಾಯಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾ-ಸಾಮಾವತೀವತ್ಥು

೨೬೦-೨೬೧. ತತಿಯಚತುತ್ಥೇಸು **ಬಹುಸ್ಸುತಾನಂ ಯದಿದಂ, ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾ, ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರೀನಂ ಯದಿದಂ, ಸಾಮಾವತೀತಿ** ಬಹುಸ್ಸುತಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾ, ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರೀನಂ ಸಾಮಾವತೀ ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಾ ಕಿರ ದ್ವೇಪಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ "ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸೋಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವಿಹಾರಂ ಅಗಮಂಸು। ತತ್ಥ, ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾ, ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ಬಹುಸ್ಸುತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾಮಾವತೀಪಿ ಏಕಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರೀನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ತಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೀನಂಯೇವ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ।

ಅಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥು ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಅಲ್ಲಕಪ್ಪರಟ್ಠೇ ಅಹಿವಾತಕರೋಗೋ ನಾಮ ಉದಪಾದಿ। ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ದಸಪಿ ವೀಸಮ್ಪಿ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಜನಾ ಮರನ್ತಿ, ತಿರೋರಟ್ಠಂ ಗತಾ ಪನ ಜೀವಿತಂ ಲಭನ್ತಿ। ತಂ ಞತ್ವಾ ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತದಾರಂ ಆದಾಯ "ಅಞ್ಞಂ ರಟ್ಠಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಅಥಸ್ಸ ಘರೇ ಗಹಿತಪಾಥೇಯ್ಯಂ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಕನ್ತಾರೇ ಅನುತ್ತಿಣ್ಣೇಯೇವ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇಸಂ ಸರೀರಬಲಂ ಪರಿಹಾಯಿ, ಸಕಿಂ ಮಾತಾ ಪುತ್ತಂ ಉಕ್ಖಿಪತಿ, ಸಕಿಂ ಪಿತಾ। ಅಥಸ್ಸ ಪಿತಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸರೀರಬಲಂ ಪರಿಹೀನಂ, ಪುತ್ತಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಕನ್ತಾರಂ ನಿತ್ಥರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಮಾತರಂ ಅಜಾನಾಪೇತ್ವಾವ ಉದಕಕಿಚ್ಚೇನ ಓಹೀನೋ ವಿಯ ಪುತ್ತಂ ಮಗ್ಗೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಏಕಕೋವ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। "ಅಥಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಆಗಮನಂ ಓಲೋಕಯಮಾನಾ ಠಿತಾ ಹತ್ಥೇ ಪುತ್ತಂ ಅದಿಸ್ವಾ ವಿರವಮಾನಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಹಂ ಮೇ ಸಾಮಿ ಪುತ್ತೋ"ತಿ ಆಹ। ಕೋ ತೇ ಪುತ್ತೇನ ಅತ್ಥೋ? ಜೀವಮಾನಾ ಪುತ್ತಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಾತಿ। ಸಾ "ಅತಿಸಾಹಸಿಕೋ ವತಾಯಂ ಪುರಿಸೋ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ನಾಹಂ ತಾದಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಅನುಪಧಾರೇತ್ವಾ ಮೇ ಭದ್ದೇ ಕತಂ, ಖಮೇತಂ ಮಯ್ಹ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪುತ್ತಂ ಆದಾಯಾಗತೋ।

ತೇ ತಂ ಕನ್ತಾರಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಾಯಂ ಏಕಂ ಗೋಪಾಲಕಕುಲಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿಂಸು। ತಂ ದಿವಸಞ್ಚ ಗೋಪಾಲಕಕುಲವಾಸಿನೋ ನಿರುದಕಪಾಯಾಸಂ ಪಚಿಂಸು। ತೇ ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮೇ ಅತಿವಿಯ ಛಾತಕಾ"ತಿ ಪಾಯಾಸಸ್ಸ ಮಹಾಭಾಜನಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಉಳುಙ್ಕಪೂರಂ ಸಪ್ಪಿಂ ಆಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅದಂಸು। ತೇಸು ತಂ ಪಾಯಾಸಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೇಸು ಸಾ ಇತ್ಥೀ ಪಮಾಣೇನೇವ ಭುಞ್ಜಿ, ಪುರಿಸೋ ಪನ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಜೀರಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ರತ್ತಿಭಾಗಸಮನನ್ತರೇ

ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸೋ ಕಾಲಂ ಕರೋನ್ತೋ ತೇಸು ಸಾಲಯಭಾವೇನ ಗೋಪಾಲಕಾನಂ ಗೇಹೇ ಸುನಖಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಸುನಖೀ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ವಿಜಾತಾ। ಗೋಪಾಲಕೋ ತಂ ಕುಕ್ಕುರಂ ಸಸ್ಸಿರಿಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಿಣ್ಡೇನ ಪಲೋಭೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಿ ಉಪ್ಪನ್ನಸಿನೇಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸದ್ಧಿಮೇವ ಚರತಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಏಕೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾಯ ಗೋಪಾಲಕಸ್ಸ ಘರದ್ವಾರಂ ಸಮ್ಪತ್ತೋ। ಸೋಪಿ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ದತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸನತ್ಥಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಣ್ಹಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಗೋಪಾಲಕಕುಲಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ ವಾಸಂ ಉಪಗತೋ। ಗೋಪಾಲಕೋ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಂ ಕುಕ್ಕುರಂ ಗಹೇತ್ವಾವ ಗಚ್ಛತಿ, ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಚ ವಾಳಮಿಗಟ್ಠಾನೇ ವಾಳಮಿಗಾನಂ ಪಲಾಯನತ್ಥಂ ರುಕ್ಖೇ ವಾ ಪಾಸಾಣೇ ವಾ ಪಹಾರಂ ದೇತಿ, ಸೋಪಿ ಕುಕ್ಕುರೋ ತಸ್ಸ ಕರಣವಿಧಾನಂ ವವತ್ಥಪೇತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಸೋ ಗೋಪಾಲಕೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಆಗಮನಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಕುಕ್ಕುರೋ ಛೇಕೋ, ಇಮಸ್ಸ ಆಗತಸಞ್ಞಾಯ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹದ್ವಾರಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ "ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಏಹೀ"ತಿ ಕುಕ್ಕುರಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಕುಕ್ಕುರೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ಉರೇನ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ "ಅಯಂ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಆದಾಯ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ವೀಮಂಸನತ್ಥಾಯ ಉಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಮಗ್ಗಂ ಗಣ್ಹಿ, ಕುಕ್ಕುರೋ ಪುರತೋ ಠತ್ವಾ ಗೋಪಾಲಕಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪನ್ನಕಾಲೇ ಅಪಸಕ್ಕಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಚ ಯಸ್ಮಿಂ ಚ ಠಾನೇ ವಾಳಮಿಗಾನಂ ಪಲಾಯನತ್ಥಂ ಗೋಪಾಲಕೋ ರುಕ್ಖಂ ವಾ ಪಾಸಾಣಂ ವಾ ಪಹರಿ, ತಂ ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ಕುಕ್ಕುರೋ ಮಹಾವಿರವಂ ವಿರವಿ। ತಸ್ಸ ಸದ್ದೇನ ವಾಳಮಿಗಾ ಪಲಾಯನ್ತಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋಪಿ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚವೇಲಾಯ ಮಹನ್ತಂ ಸಿನಿದ್ಧಪಿಣ್ಡಂ ತಸ್ಸ ದೇತಿ। ಸೋಪಿ ಪಿಣ್ಡಲಾಭೇನ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ಉತ್ತರಿತರಂ ಸಿನೇಹಂ ಕರೋತಿ।

ಗೋಪಾಲಕೋ ತೇಮಾಸಂ ವುತ್ಥಸ್ಸ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ತಿಚೀವರಪ್ಪಹೋನಕಂ ಸಾಟಕಂ ದತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಸಚೇ ವೋ ರುಚ್ಚತಿ, ಇಧೇವ ವಸಥ। ನೋ ಚೇ ರುಚ್ಚತಿ, ಯಥಾಸುಖಂ ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಗಮನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸೋ ಗೋಪಾಲಕೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಅನುಗನ್ತ್ವಾ ನಿವತ್ತತಿ। ಕುಕ್ಕುರೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಮನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಅತಿಸಿನೇಹೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಬಲವಸೋಕೋ ಹದಯಫಾಲನಂ ಪತ್ವಾ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ತಾವತಿಂಸಪುರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಗಮನಕಾಲೇ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ವಾಳಮಿಗಾನಂ ಪಲಾಪಿತಭಾವೇನ ದೇವತಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಸದ್ದೋ ಸಕಲದೇವಪುರಂ ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋ ತೇನೇವ ನಾಮಧೇಯ್ಯಂ ಲಭಿತ್ವಾ **ಘೋಸಕದೇವಪುತ್ತೋ** ನಾಮ ಜಾತೋ। ಅಥಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನ್ತಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸಪಥೇ ಕೋಸಮ್ಬಿನಗರೇ ಉದೇನೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ತಸ್ಸ ವತ್ಥು ಮಜ್ಝಿಮಪಣ್ಣಾಸಕೇ ಬೋಧಿರಾಜಕುಮಾರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾಯಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೩೨೪ ಆದಯೋ) ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರಯಮಾನೇ ಘೋಸಕದೇವಪುತ್ತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಏಕಿಸ್ಸಾ ರೂಪೂಪಜೀವಿನಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಸಾ ದಸಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ವಿಜಾಯಿತ್ವಾ ಪುತ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಸಙ್ಕಾರಕೂಟೇ ಛಡ್ಡಾಪೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಕೋಸಮ್ಬಿಸೇಟ್ಠಿನೋ ಕಮ್ಮನ್ತಿಕೋ ಪಾತೋವ ಸೇಟ್ಠಿಘರಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಇಮಂ ಕಾಕೇಹಿ ಸಮ್ಪರಿಕಿಣ್ಣ"ನ್ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ದಾರಕಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಹಾಪುಞ್ಞವಾ ಏಸ ದಾರಕೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏಕಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಗೇಹಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿಘರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೇಟ್ಠಿಪಿ ರಾಜೂಪಟ್ಠಾನವೇಲಾಯ ರಾಜಕುಲಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಪುರೋಹಿತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಜ್ಜ ಕಿಂ ನಕ್ಖತ್ತ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ತತ್ಥೇವ ಠಿತೋ ಗಣೇತ್ವಾ "ಅಸುಕಂ ನಾಮ ನಕ್ಖತ್ತಂ, ಅಜ್ಜ ಇಮಿನಾ ನಕ್ಖತ್ತೇನ ಜಾತದಾರಕೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಸೇಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಂ ಲಭಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಘರಂ ಪೇಸೇಸಿ - "ಇಮಸ್ಸ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ದ್ವೇ ಕಥಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಘರಣೀ ಚ ಮೇ ಗರುಗಬ್ಭಾ, ಜಾನಾಥ ತಾವ ನಂ ವಿಜಾತಾ ವಾ ನೋ ವಾ"ತಿ। ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ, "ಅಯ್ಯ, ನ ತಾವ ವಿಜಾತಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ತೇನ ಹಿ ಗಚ್ಛಥ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಅಜ್ಜ ಜಾತದಾರಕಂ ಪರಿಯೇಸಥಾತಿ। ತೇ ಪರಿಯೇಸನ್ತಾ ತಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಕಮ್ಮನ್ತಿಕಸ್ಸ ಗೇಹೇ ತಂ ದಾರಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಆರೋಚಯಿಂಸು। ತೇನ ಹಿ ಗಚ್ಛಥ ಭಣೇ, ತಂ ಕಮ್ಮನ್ತಿಕಂ

ಪಕ್ಕೋಸಥಾತಿ। ತೇ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಿಂಸು। ಅಥ ನಂ ಸೇಟ್ಠಿ “ಗೇಹೇ ಕಿರ ತೇ ದಾರಕೋ ಅತ್ಥೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಆಮ, ಅಯ್ಯಾ”ತಿ। “ತಂ ದಾರಕಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೇಹೀ”ತಿ। “ನ ದೇಮಿ, ಅಯ್ಯಾ”ತಿ। “ಹನ್ದ ಸಹಸ್ಸಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ದೇಹೀ”ತಿ। ಸೋ “ಅಯಂ ಜೀವೇಯ್ಯ ವಾ ಮರೇಯ್ಯ ವಾ, ದುಜ್ಜಾನಮಿದ”ನ್ತಿ ಸಹಸ್ಸಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ।

ತತೋ ಸೇಟ್ಠಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ – “ಸಚೇ ಮೇ ಭರಿಯಾ ಧೀತರಂ ವಿಜಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಇಮಮೇವ ಪುತ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಗೇಹೇ ಪೋಸೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಕತಿಪಾಹಚ್ಚಯೇನ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿ। ತತೋ ಸೇಟ್ಠಿ “ಏವಂ ತಂ ಗಾವೋ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಮಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ “ಇಮಂ ದಾರಕಂ ವಜದ್ವಾರೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇಥಾ”ತಿ ಆಹ। ತಂ ತತ್ಥ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇಸುಂ। ಅಥ ನಂ ಯೂಥಪತಿ ಉಸಭೋ ಪಠಮಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ದಿಸ್ವಾ “ಏವಂ ತಂ ಅಞ್ಞೇ ನ ಮದ್ದಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ ಚತುನ್ನಂ ಪಾದಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಕತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಗೋಪಾಲಕಾ ದಿಸ್ವಾ “ಮಹಾಪುಞ್ಞೋ ಏಸ ದಾರಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ , ಯಸ್ಸ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾಪಿ ಗುಣಂ ಜಾನನ್ತಿ, ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮ ನ”ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹಂ ನಯಿಂಸು।

ಸೋಪಿ ಸೇಟ್ಠಿ ತಸ್ಸ ಮತಭಾವಂ ಅನುವಿಜ್ಜನ್ತೋ “ಗೋಪಾಲಕೇಹಿ ನೀತೋ”ತಿ ಸುತ್ವಾ ಪುನ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಆಮಕಸುಸಾನೇ ಛಡ್ಡಾಪೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಚ ಕಾಲೇ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಘರೇ ಅಜಪಾಲಕೋ ಸುಸಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಜಿಕಾ ಚಾರೇತಿ। ಅಥೇಕಾ ಧೇನು ಅಜಿಕಾ ದಾರಕಸ್ಸ ಪುಞ್ಞೇನ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಗನ್ತ್ವಾ ದಾರಕಸ್ಸ ಖೀರಂ ದತ್ವಾ ಗತಾ। ತತೋ ನಿವತ್ತಮಾನಾಪಿ ತಥೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಖೀರಮದಾಸಿ। ಅಜಪಾಲಕೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ – “ಅಯಂ ಅಜಿಕಾ ಪಾತೋಪಿ ಇಮಸ್ಮಾ ಠಾನಾ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗತಾ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತ”ನ್ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಂ ದಾರಕಂ ದಿಸ್ವಾ “ಮಹಾಪುಞ್ಞೋ ಏಸ ದಾರಕೋ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾಪಿಸ್ಸ ಗುಣಂ ಜಾನನ್ತಿ, ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮಿ ನ”ನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಗತೋ।

ಪುನದಿವಸೇ ಸೇಟ್ಠಿ “ಮತೋ ನು ಖೋ ದಾರಕೋ, ನ ಮತೋ”ತಿ ಓಲೋಕಾಪೇನ್ತೋ ಅಜಪಾಲಕೇನ ಗಹಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ “ಸ್ವೇ ಇಮಂ ನಗರಂ ಏಕೋ ಸತ್ಥವಾಹಪುತ್ತೋ ಪವಿಸಿಸ್ಸತಿ, ಇಮಂ ದಾರಕಂ ನೇತ್ವಾ ಚಕ್ಕಮಗ್ಗೇ ಠಪೇಥ, ಏವಂ ತಂ ಸಕಟಚಕ್ಕಂ ಛಿನ್ದನ್ತಂ ಗಮಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಆಹ। ತಂ ತತ್ಥ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಸತ್ಥವಾಹಪುತ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಮಸಕಟೇ ಗೋಣಾ ದಿಸ್ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ಪಾದೇ ಥಮ್ಭೇ ವಿಯ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಂಸು। ಸತ್ಥವಾಹೋ “ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತ”ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಠಿತಕಾರಣಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ದಾರಕಂ ದಿಸ್ವಾ “ಮಹಾಪುಞ್ಞೋ ದಾರಕೋ, ಪತಿಜಗ್ಗಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ।

ಸೇಟ್ಠಿಪಿ ತಸ್ಸ ಚಕ್ಕಪಥೇ ಮತಭಾವಂ ವಾ ಅಮತಭಾವಂ ವಾ ಓಲೋಕಾಪೇನ್ತೋ ಸತ್ಥವಾಹೇನ ಗಹಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತಸ್ಸಪಿ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ನಗರತೋ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ಪಪಾತೇ ಪಾತಾಪೇಸಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪಪತನ್ತೋ ನಳಕಾರಾನಂ ಕಮ್ಮಕರಣಟ್ಠಾನೇ ಏಕಸಾಲಾಯ ಪತಿತೋ। ಸಾ ತಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಾನುಭಾವೇನ ಸತವಿಹತಕಪ್ಪಾಸಪಿಚುಸಮ್ಫಸ್ಸಸದಿಸಾ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ನಂ ನಳಕಾರಜೇಟ್ಠಕೋ “ಪುಞ್ಞವಾ ಏಸ ದಾರಕೋ, ಪಟಿಜಗ್ಗಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಗತೋ। ಸೇಟ್ಠಿ ದಾರಕಸ್ಸ ಪಪಾತತೋ ಪತಿತಟ್ಠಾನೇ ಮತಭಾವಂ ವಾ ಅಮತಭಾವಂ ವಾ ಪರಿಯೇಸಾಪೇನ್ತೋ ನಳಕಾರಜೇಟ್ಠಕೇನ ಗಹಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತಸ್ಸಪಿ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಆಣಾಪೇಸಿ।

ಅಪರಭಾಗೇ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸಕಪುತ್ತೋಪಿ ಸೋಪಿ ಉಭೋ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಸೇಟ್ಠಿ ಪುನ ಘೋಸಕದಾರಕಸ್ಸ ಮಾರಣುಪಾಯಂ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ “ಅಮ್ಭೋ ಮಯ್ಹಂ ಗೇಹೇ ಏವರೂಪೋ ಏಕೋ ಅವಜಾತದಾರಕೋ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ದಾರಕಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ ಮಾರೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ ರಹಸ್ಸೇನಾ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಉಭೋಪಿ ಕಣ್ಣೇ ಪಿದಹಿತ್ವಾ “ಏವರೂಪಂ ನಾಮ ಭಾರಿಯಂ ಕಥಂ ಕಥೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಆಹ। ತತೋ ಸೇಟ್ಠಿ “ಅಯಂ ಮುಧಾ ನ ಕರಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ – “ಹನ್ದ, ಭೋ, ಸಹಸ್ಸಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಏತಂ ಕಮ್ಮಂ ನಿಪ್ಫಾದೇಹೀ”ತಿ ಆಹ। ಲಞ್ಜಂ ನಾಮ ಅಭಿನ್ನಂ ಭಿನ್ದತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಸಹಸ್ಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಅಹಂ, ಅಯ್ಯ, ಅಸುಕದಿವಸೇ ನಾಮ ಆವಾಪಂ ಆಲಿಮ್ಪೇಸ್ಸಾಮಿ, ತದಾ ತಂ ದಾರಕಂ

ಅಸುಕವೇಲಾಯ ನಾಮ ಪೇಸೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೇಟ್ಠಿಪಿ ಖೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಿವಸೇ ಗಣೇನ್ತೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೇನ ವುತ್ತದಿವಸಸ್ಸ ಸಮ್ಪತ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಘೋಸಕಕುಮಾರಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ, ತಾತ, ಅಸುಕದಿವಸೇ ನಾಮ ಬಹೂಹಿ ಭಾಜನೇಹಿ ಅತ್ಥೋ, ತ್ವಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ 'ಪಿತರಾ ಕಿರ ಮೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏಕಂ ಕಥಿತಂ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಅಜ್ಜ ನಿಪ್ಫಾದೇಹೀ'ತಿ ವದೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿ।

ಅಥ ನಂ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸಕಪುತ್ತೋ ಗುಳಕೀಳಂ ಕೀಳನ್ತೋ ದಿಸ್ವಾ ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ "ಅಹಂ ಭಾತಿಕ ದಾರಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕೀಳನ್ತೋ ಏತ್ತಕಂ ನಾಮ ಜಿತೋ, ತಂ ಮೇ ಪಟಿಜಿನಿತ್ವಾ ದೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಮಯ್ಹಂ ಇದಾನಿ ಓಕಾಸೋ ನತ್ಥಿ, ಪಿತಾ ಮಂ ಅಚ್ಚಾಯಿಕಕಮ್ಮೇನ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಪಹಿಣೀ"ತಿ ಆಹ। ಇತರೋ "ಅಹಂ ಭಾತಿಕ ತತ್ಥ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಇಮೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕೀಳಿತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಲಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಹರಿತ್ವಾ ದೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। "ತೇನ ಹಿ ಗಚ್ಛಾ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಕಥಿತಸಾಸನಂ ತಸ್ಸ ಕಥೇತ್ವಾ ದಾರಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕೀಳಿ। ಸೋಪಿ ಕುಮಾರೋ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಸಾಸನಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸೋ "ಸಾಧು, ತಾತ, ನಿಪ್ಫಾದೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಂ ಕುಮಾರಂ ಗಬ್ಭಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ತಿಖಿಣಾಯ ವಾಸಿಯಾ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಿಕಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಚಾಟಿಯಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಚಾಟಿಮುಖಂ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ಭಾಜನನ್ತರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಆವಾಪಂ ಆಲಿಮ್ಪೇಸಿ। ಘೋಸಕಕುಮಾರೋ ಬಹೂ ಜಿನಿತ್ವಾ ಕನಿಟ್ಠಸ್ಸ ಆಗಮನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ಸೋ ತಂ ಚಿರಾಯಮಾನಂ ಞತ್ವಾ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಚಿರಾಯತೀ"ತಿ ಕುಮ್ಭಕಾರಗೇಹಸಭಾಗಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕತ್ಥಚಿ ಅದಿಸ್ವಾ "ಗೇಹಂ ಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ಸೇಟ್ಠಿ ನಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮಯಾ ಏಸ ಮಾರಣತ್ಥಾಯ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಪಹಿತೋ, ಸೋ ದಾನಿ ಪುನ ಇಧೇವಾಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂಯೇವ ನಂ "ಕಿಂ, ತಾತ, ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ನ ಗತೋಸೀ"ತಿ ಆಹ। "ಆಮ, ತಾತ, ನ ಗತೋಮ್ಹೀ"ತಿ। "ಕಸ್ಮಾ, ತಾತಾ"ತಿ? ಸೋ ಅತ್ತನೋ ನಿವತ್ತಕಾರಣಞ್ಚ ಕನಿಟ್ಠಭಾತಿಕಸ್ಸ ತತ್ಥ ಗತಕಾರಣಞ್ಚ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸೇಟ್ಠಿ ತಸ್ಸ ವಚನಸ್ಸ ಸುತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥಟೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ "ಕಿಂ ನಾಮೇತಂ ತ್ವಂ ವದಸೀ"ತಿ ವಿಪ್ಫನ್ದಚಿತ್ತೋ ವೇಗೇನ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಕಥನೀಯಭಾವೇನ "ಪೇಕ್ಖ, ಭೋ, ಪೇಕ್ಖ, ಭೋ"ತಿ ಆಹ। "ಕಿಂ ಪೇಕ್ಖಾಪೇಸಿ ತ್ವಂ"? ನಿಟ್ಠಿತಂ ಏತಂ ಕಮ್ಮನ್ತಿ। ಸೋ ತತೋವ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚಸ್ಸ ಚೇತಸಿಕರೋಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ।

ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಆಸಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ "ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ಮಮ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಸತ್ತುನೋ ಅನ್ತರಮೇವ ಪಸ್ಸಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಏಕಂ ಪಣ್ಣಂ ಲಿಖಿತ್ವಾ ಘೋಸಕಕುಮಾರಂ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ "ತ್ವಂ ಇಮಂ ಪಣ್ಣಂ ಆದಾಯ ಅಸುಕಗಾಮೇ ನಾಮ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಮ್ಮನ್ತಿಕೋ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಇಮಂ ಪಣ್ಣಂ ದತ್ವಾ 'ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಪಣ್ಣೇ ಸಾಸನಂ ಸೀಘಂ ಕರೋಹೀ'ತಿ ವದ। ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಹಾಯಕೋ ಗಾಮಕಸೇಟ್ಠಿ ನಾಮ ಏಕೋ ಸೇಟ್ಠಿ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ಚ ಮುಖಸಾಸನಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಸೇಟ್ಠಿಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಣ್ಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಗಾಮಕಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಗೇಹಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಂ ಬಹಿದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಮಸ್ಸುಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। "ಕುತೋ ಆಗಚ್ಛಸಿ, ತಾತಾ"ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ "ಕೋಸಮ್ಬಿಸೇಟ್ಠಿನೋ ಪುತ್ತೋಮ್ಹಿ, ತಾತಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಹಾಯಸೇಟ್ಠಿನೋ ಪುತ್ತೋ"ತಿ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೋ ಅಹೋಸಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಚ ಖಣೇ ತಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಧೀತಾಯ ಏಕಾ ದಾಸೀ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತು ಪುಪ್ಫಾನಿ ಆಹರಿತುಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಥ ನಂ ಸೇಟ್ಠಿ ಆಹ – "ತ್ವಂ, ಅಮ್ಮ, ಏತಂ ಕಮ್ಮಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಘೋಸಕಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಸಯನಂ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ದೇಹೀ"ತಿ। ಸಾ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ಆಪಣಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತು ಪುಪ್ಫಾನಿ ಆಹರಿ। ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ತ್ವಂ ಅಜ್ಜ ಚಿರಂ ಬಹಿ ಪಪಞ್ಚೇಸೀ"ತಿ ತಸ್ಸಾ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ತೇ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಏತ್ಥ ಕತ"ನ್ತಿ ಆಹ। "ಮಾ ಕಥೇಸಿ, ಅಯ್ಯೇ, ಮಯಾ ಏವರೂಪೋ ನದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ, ತುಯ್ಹಂ ಕಿರ ಪಿತು ಸಹಾಯಕಸೇಟ್ಠಿನೋ ಪುತ್ತೋ ಏಕೋ, ನ ಸಕ್ಕಾ ತಸ್ಸ ರೂಪಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಕಥೇತುಂ। ಸೇಟ್ಠಿ ಮಂ ಪುಪ್ಫಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಿಂ 'ತಸ್ಸ

ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಸಯನಂ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ದೇಹೀ'ತಿ ಆಹ, ತೇನಾಹಂ ಬಹಿ ಚಿರಂ ಪಪಞ್ಚೇಸಿ"ನ್ತಿ। ಸಾಪಿ ಖೋ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ತಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಚತುತ್ಥೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಘರಸಾಮಿನೀ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸಾ ವಚನಸ್ಸ ಸುತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನೇವ ಅತ್ತನೋ ಠಿತಭಾವಂ , ನ ನಿಸಿನ್ನಭಾವಂ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ಸಾ ತಮೇವ ದಾಸಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಿಪನ್ನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ನಿದ್ದಾಯಮಾನಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ದುಸ್ಸನ್ತೇ ಪಣ್ಣಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತಂ ಪಣ್ಣ"ನ್ತಿ ಕುಮಾರಂ ಅನುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾವ ಪಣ್ಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಾಚೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಅತ್ತನೋ ಮರಣಪಣ್ಣಂ ಸಯಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ತಂ ಪಣ್ಣಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಅಪ್ಪಬುದ್ಧೇಯೇವ "ಮಯಾ ತವ ಸನ್ತಿಕಂ ಪುತ್ತೋ ಪೇಸಿತೋ, ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಮೇ ಗಾಮಕಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ದಾರಿಕಾ ಅತ್ಥಿ, ತ್ವಂ ಸೀಘಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಣಾಪವತ್ತಿಟ್ಠಾನೇ ಉಪ್ಪಾದಂ ಧನಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸತೇನ ಮಮ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಕಸೇಟ್ಠಿನೋ ಧೀತರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಙ್ಗಲಂ ಕರೋಹಿ। ಮಙ್ಗಲೇ ಚ ನಿಟ್ಠಿತೇ 'ಇಮಿನಾ ಮೇ ವಿಧಾನೇನ ಕತ'ನ್ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಹಿ। ಅಹಂ ತವ ಇಧ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಣ್ಣಂ ಲಿಖಿತ್ವಾ ತಮೇವ ಲಞ್ಛನಂ ದತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಬದ್ಧನಿಯಾಮೇನೇವ ದುಸ್ಸನ್ತೇ ಬನ್ಧಿ।

ಸೋಪಿ ಖೋ ಕುಮಾರೋ ತಂದಿವಸಂ ತತ್ಥ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಸೇಟ್ಠಿಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮನ್ತಿಕಸ್ಸ ಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಣ್ಣಂ ಅದಾಸಿ । ಕಮ್ಮನ್ತಿಕೋ ಪಣ್ಣಂ ವಾಚೇತ್ವಾ ಗಾಮಿಕೇ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇವ ಮಂ ನ ಗಣೇಥ, ಮಮ ಸಾಮೀ ಅತ್ತನೋ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸತೇನ ದಾರಿಕಂ ಆನೇತುಂ ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇಸಿ, ವೇಗೇನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಉಪ್ಪಾದಂ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇಥಾ"ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಮಙ್ಗಲಸಕ್ಕಾರಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಗಾಮಕಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸತೇನ ಮಙ್ಗಲಕಿರಿಯಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಪಣ್ಣಂ ಪಹಿಣಿ "ಮಯಾ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಪಹಿತಪಣ್ಣೇ ಸಾಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಕತ"ನ್ತಿ।

ಸೇಟ್ಠಿ ತಂ ಸಾಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿದಡ್ಢೋ ವಿಯ "ಇದಾನಿ ನಟ್ಠೋಮ್ಹೀ"ತಿ ಚಿನ್ತನವಸೇನ ಲೋಹಿತಪಕ್ಖನ್ದಿಕರೋಗಂ ಪತ್ವಾ "ಯೇನ ಕೇನಚಿ ತಂ ಉಪಾಯೇನ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಮಮ ಸನ್ತಕಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಮಿಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ "ಮಙ್ಗಲಸ್ಸ ನಿಟ್ಠಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕಸ್ಮಾ ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತೋ ಬಹಿ ಹೋತಿ, ಸೀಘಂ ಆಗಚ್ಛತೂ"ತಿ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಸಾಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಕುಮಾರೇ ಗನ್ತುಂ ಆರದ್ಧೇ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಬಾಲೋ ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಇಮಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅಲತ್ಥನ್ತಿ ನ ಜಾನಾತಿ, ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ ಇಮಸ್ಸ ಗಮನಪಟಿಬಾಹನುಪಾಯೋ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ತತೋ ನಂ ಆಹ - "ಕುಮಾರ, ಮಾ ಅತಿವೇಗೇನ ಗಚ್ಛಾಹಿ, ಕುಲಗಾಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ನಾಮ ಅತ್ತನೋ ಪರಿವಚ್ಛಂ ಕತ್ವಾ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ।

ಕೋಸಮ್ಬಕಸೇಟ್ಠಿಪಿ ತಸ್ಸ ಚಿರಾಯನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಪುನ ಸಾಸನಂ ಪಹಿಣಿ "ಕಸ್ಮಾ ಮೇ ಪುತ್ತೋ ಚಿರಾಯತಿ, ಅಹಂ ಲೋಹಿತಪಕ್ಖನ್ದಿಕರೋಗಂ ಪತ್ತೋ, ಜೀವನ್ತಮೇವ ಮಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದಟ್ಠುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ತಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ - "ನ ಏಸೋ ತವ ಪಿತಾ, ತ್ವಂ ಪನ 'ಪಿತಾ'ತಿ ಸಞ್ಞಂ ಕರೋಸಿ । ಏಸ ತವ ಮಾರಣತ್ಥಾಯ ಕಮ್ಮನ್ತಿಕಸ್ಸ ಪಣ್ಣಂ ಪಹಿಣಿ, ಅಹಂ ತಂ ಪಣ್ಣಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಸಾಸನಂ ಲಿಖಿತ್ವಾ ತವ ಏತಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಉಪ್ಪಾದಯಿಂ। ಏಸ ತಂ 'ಅಪುತ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪಕ್ಕೋಸತಿ, ಏತಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಂ ಆಗಮೇಹೀ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಧರಮಾನಕಸ್ಸೇವ ಕಾಲಕತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿನಗರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾಪಿ ತಸ್ಸ ಬಹಿಯೇವ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ "ತ್ವಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ಸಕಲಗೇಹೇ ತವ ಆರಕ್ಖಂ ಠಪೇನ್ತೋವ ಪವಿಸಾಹೀ"ತಿ। ಸಯಮ್ಪಿ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಮೇವ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಉಭೋ ಹತ್ಥೇ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ರೋದನ್ತೀ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಅನ್ಧಕಾರಟ್ಠಾನೇ ನಿಪನ್ನಕಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೀಸೇನೇವ ಹದಯಂ ಪಹರಿ। ಸೋ ದುಬ್ಬಲತಾಯ ತೇನೇವ ಪಹಾರೇನ ಕಾಲಮಕಾಸಿ।

ಕುಮಾರೋಪಿ ಪಿತು ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇ ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಮಂ ಸಕಪುತ್ತೋತಿ ವದಥಾ"ತಿ ಪಾದಮೂಲಿಕಾನಂ ಲಞ್ಜಂ ಅದಾಸಿ। ತತೋ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ರಾಜಾ "ಸೇಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಾರಹಂ ಏಕಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ "ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸಪುತ್ತಕನಿಪುತ್ತಕಭಾವಂ ಜಾನಾಥಾ"ತಿ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೇಟ್ಠಿಪಾದಮೂಲಿಕಾ ರಞ್ಞೋ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸಪುತ್ತಭಾವಂ ಕಥಯಿಂಸು। ರಾಜಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಘೋಸಕಸೇಟ್ಠಿ ನಾಮ ಜಾತೋ। ಅಥ ನಂ ಭರಿಯಾ ಆಹ - "ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ತ್ವಮ್ಪಿ ಅವಜಾತೋ,

ಅಹಮ್ಪಿ ದುಗ್ಗತಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ। ಪುಬ್ಬೇ ಕತಕುಸಲವಸೇನ ಪನ ಏವರೂಪಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅಲಭಿಮ್ಹ, ಅಧುನಾಪಿ ಕುಸಲಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಸೋ "ಸಾಧು ಭದ್ದೇ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ದೇವಸಿಕಂ ಸಹಸ್ಸಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ದಾನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ತಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಜನಾನಂ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾ ದೇವಲೋಕತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಘೋಸಕಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಧಾತಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಸಾ ಜಾತಕಾಲೇ ಖುಜ್ಜಾ ಅಹೋಸೀತಿ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾತೇವಸ್ಸಾ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸಾಮಾವತೀಪಿ ದೇವಲೋಕತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಭದ್ದವತಿಯರಟ್ಠೇ ಭದ್ದಿಯನಗರೇ ಭದ್ದವತಿಯಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ಸಾಮಾತಿಸ್ಸಾ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಅಪರಭಾಗೇ ತಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಛಾತಕಭಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ಛಾತಕಭಯಭೀತಾ ಯೇನ ವಾ ತೇನ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತದಾ ಅಯಂ ಭದ್ದವತಿಯಸೇಟ್ಠಿ ಭರಿಯಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇಸಿ - "ಭದ್ದೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಛಾತಕಭಯಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಕೋಸಮ್ಬಿನಗರೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಘೋಸಕಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛಾಮ, ನ ಸೋ ಅಮ್ಹೇ ದಿಸ್ವಾ ಪಮಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಸೋ ಸೇಟ್ಠಿ ಅದಿಟ್ಠಸಹಾಯಕೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। ಸೋ ಸೇಸಜನಂ ನಿವತ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಭರಿಯಞ್ಚ ಧೀತರಞ್ಚ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿನಗರಸ್ಸ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ತೇ ತಯೋಪಿ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವನ್ತಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಕೋಸಮ್ಬಿಂ ಪತ್ವಾ ಏಕಾಯ ಸಾಲಾಯ ನಿವಾಸಂ ಅಕಂಸು।

ಘೋಸಕಸೇಟ್ಠಿಪಿ ಖೋ ಅತ್ತನೋ ಘರದ್ವಾರೇ ಕಪಣದ್ಧಿಕವನಿಬ್ಬಕಯಾಚಕಾನಂ ಮಹಾದಾನಂ ದಾಪೇಸಿ। ಅಥಾಯಂ ಭದ್ದವತಿಯಸೇಟ್ಠಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ನ ಸಕ್ಕಾ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಇಮಿನಾವ ಕಪಣವೇಸೇನ ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇತುಂ, ಸರೀರೇ ಪಾಕತಿಕೇ ಜಾತೇ ಸುನಿವತ್ಥಾ ಸುಪಾರುತಾ ಸೇಟ್ಠಿಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಧೀತರಂ ಘೋಸಕಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ದಾನಗ್ಗಂ ಪಹಿಣಿಂಸು। ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಭತ್ತಂ ಆಹರಣತ್ಥಾಯ ಭಾಜನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಾನಗ್ಗಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ಲಜ್ಜಮಾನರೂಪಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ದಾನಕಮ್ಮಿಕೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸೇಸಜನಾ ಸಮ್ಮುಖಸಮ್ಮುಖಟ್ಠಾನೇ ಕೇವಟ್ಟಾ ಮಚ್ಛವಿಲೋಪೇ ವಿಯ ಮಹಾಸದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅಯಂ ಪನ ದಾರಿಕಾ ಕುಲಧೀತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಉಪಧಿಸಮ್ಪದಾಪಿಸ್ಸಾ ಅತ್ಥೀ"ತಿ।

ತತೋ ನಂ ಆಹ - "ತ್ವಂ, ಅಮ್ಮ, ಕಸ್ಮಾ ಸೇಸಜನೋ ವಿಯ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ನ ಗಚ್ಛಸೀ"ತಿ? ತಾತ, ಏವರೂಪಂ ಸಮ್ಬಾಧಟ್ಠಾನಂ ಕಿನ್ತಿ ಕತ್ವಾ ಪವಿಸಾಮೀತಿ। ಅಮ್ಮ, ಕತಿ ಪನ ಜನಾ ತುಮ್ಹೇತಿ? ತಯೋ ಜನಾ, ತಾತಾತಿ। ಸೋ ತಯೋ ಭತ್ತಪಿಣ್ಡೇ ಅದಾಸಿ। ಸಾ ತಂ ಭತ್ತಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅದಾಸಿ, ಪಿತಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಛಾತಕತ್ತಾ ಅತಿರೇಕಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸಾ ಪುನದಿವಸೇ ಗನ್ತ್ವಾ ದ್ವೇಯೇವ ಭತ್ತಪಿಣ್ಡೇ ಗಣ್ಹಿ। ತಂದಿವಸಂ ಸೇಟ್ಠಿಭರಿಯಾ ಭತ್ತೇನ ಚ ಕಿಲನ್ತತಾಯ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಚ ಮರಣಸೋಕೇನ ರತ್ತಿಭಾಗಸಮನನ್ತರೇ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸಾ ಪುನದಿವಸೇ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ಏಕಮೇವ ಭತ್ತಪಿಣ್ಡಂ ಗಣ್ಹಿ। ದಾನಕಮ್ಮಿಕೋ ತಸ್ಸಾ ಕಿರಿಯಂ ಉಪಧಾರೇತ್ವಾ, "ಅಮ್ಮ, ತಯಾ ಪಠಮದಿವಸೇ ತಯೋ ಪಿಣ್ಡಾ ಗಹಿತಾ, ಪುನದಿವಸೇ ದ್ವೇ, ಅಜ್ಜ ಏಕಮೇವ ಗಣ್ಹಸಿ। ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾರಣ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಾ ತಂ ಕಾರಣಂ ಕಥೇಸಿ। ಕತರಗಾಮವಾಸಿನೋ ಪನ, ಅಮ್ಮ, ತುಮ್ಹೇತಿ। ಸಾ ತಮ್ಪಿ ಕಾರಣಂ ನಿಪ್ಪದೇಸತೋ ಕಥೇಸಿ। "ಅಮ್ಮ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ತ್ವಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ, ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಅಞ್ಞಾ ದಾರಿಕಾ ನತ್ಥಿ, ತ್ವಂ ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಮ ಧೀತಾ, ಅಮ್ಮಾ"ತಿ ತಂ ಧೀತರಂ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿ।

ಸಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಸಮುಟ್ಠಾಯ ದಾನಗ್ಗೇ ಮಹಾಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ "ಕಸ್ಮಾ ಅಯಂ, ತಾತ, ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಮಹಾಸದ್ದೋ"ತಿ ಆಹ। ಅಮ್ಮ, ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಅನ್ತರೇ ನಾಮ ಅಪ್ಪಸದ್ದಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾತಿ। ಅಹಮೇತ್ಥ ಉಪಾಯಂ ಜಾನಾಮಿ, ತಾತಾತಿ। ಕಿಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಅಮ್ಮಾತಿ? ಸಮನ್ತಾ ವತಿಂ ಕತ್ವಾ ದ್ವೇ ದ್ವಾರಾನಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಭಾಜನಾನಿ ಠಪಾಪೇತ್ವಾ ಏಕೇನ ದ್ವಾರೇನ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಏಕೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮನಂ ಕರೋಥ, ತಾತಾತಿ। ಸಾಧು, ಅಮ್ಮಾತಿ ಪುನದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಥಾ ಕಾರೇಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಾನಗ್ಗಂ ಪದುಮಸ್ಸರಂ ವಿಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಸದ್ದಂ ಅಹೋಸಿ।

ತತೋ ಘೋಸಕಸೇಟ್ಠಿ ಪುಬ್ಬೇ ದಾನಗ್ಗಸ್ಮಿಂ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಮಹಾಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ತದಾ ತಂ ಅಸುಣನ್ತೋ ದಾನಕಮ್ಮಿಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ - "ತ್ವಂ ಅಜ್ಜ ದಾನಂ ನ ದಾಪೇಸೀ"ತಿ। ದಿನ್ನಂ , ಅಯ್ಯಾತಿ। ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಪುಬ್ಬೇ ವಿಯ ದಾನಗ್ಗೇ ಸದ್ದೋ ನ ಸುಯ್ಯತೀತಿ? ಆಮ, ಅಯ್ಯ, ಏಕಾ ಮೇ ಧೀತಾ ಅತ್ಥಿ, ಅಹಂ ತಾಯ ಕಥಿತಉಪಾಯೇ ಠತ್ವಾ ದಾನಗ್ಗಂ ನಿಸ್ಸದ್ದಮಕಾಸಿನ್ತಿ। ತವ ಧೀತಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಕುತೋ ತೇ ಧೀತಾ ಲದ್ಧಾತಿ? ಸೋ ವಞ್ಚೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಭಾವೇನ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸಬ್ಬಂ ಧೀತು ಆಗಮನವಿಧಾನಂ ಕಥೇಸಿ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಭೋ ತ್ವಂ ಏವರೂಪಂ ಭಾರಿಯಂ ಕಮ್ಮಮಕಾಸಿ? ತ್ವಂ ಏತ್ತಕಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಮಮ ಧೀತರಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸಮಾನಂ ನಾರೋಚೇಸಿ , ವೇಗೇನ ತಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹಂ ಆಣಾಪೇಹೀತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಅಕಾಮಕೋ ಆಣಾಪೇಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೇಟ್ಠಿ ತಂ ಧೀತುಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ "ಧೀತು ಸಕ್ಕಾರಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸಮಾನಜಾತಿಕೇಹಿ ಕುಲೇಹಿ ಧೀತು ಸಮಾನವಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಕುಮಾರಿಕಸತಾನಿ ತಸ್ಸಾ ಪರಿವಾರಮಕಾಸಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಉದೇನೋ ರಾಜಾ ನಗರೇ ಅನುಸಞ್ಚರನ್ತೋ ತಂ ಸಾಮಾವತಿಂ ತಾಹಿ ಕುಮಾರೀಹಿ ಪರಿವಾರಿತಂ ಕೀಳಮಾನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಸ್ಸಾಯಂ ದಾರಿಕಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಘೋಸಕಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಧೀತಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಅಸ್ಸಾಮಿಕಭಾವಂ ಪುಚ್ಛಿ। ತತೋ ಅಸ್ಸಾಮಿಕಭಾವೇ ಕಥಿತೇ "ಗಚ್ಛಥ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಕಥೇಥ 'ತುಮ್ಹಾಕಂ ಧೀತರಂ ರಾಜಾ ಇಚ್ಛತೀ'"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಞ್ಞಾ ದಾರಿಕಾ ನತ್ಥಿ, ಏಕಧೀತಿಕಂ ಸಪತ್ತಿವಾಸೇ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಾ"ತಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿಂ ಚ ಸೇಟ್ಠಿಭರಿಯಞ್ಚ ಬಹಿ ಕತ್ವಾ ಸಕಲಗೇಹಂ ಲಞ್ಛಾಪೇಸಿ। ಸಾಮಾವತೀ ಬಹಿ ಕೀಳಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಬಹಿ ನಿಸಿನ್ನಕೇ ದಿಸ್ವಾ "ಅಮ್ಮತಾತಾ, ಕಸ್ಮಾ ಇಧ ನಿಸಿನ್ನತ್ಥಾ"ತಿ? ತೇ ತಂ ಕಾರಣಂ ಕಥಯಿಂಸು। ಅಮ್ಮತಾತಾ, ಕಸ್ಮಾ ತುಮ್ಹೇ ಇಮಂ ಪಟಿವಚನಂ ನ ಜಾನಾಥ "ಮಮ ಧೀತಾ ಸಪತ್ತಿವಾಸೇ ವಸನ್ತೀ ಏಕಿಕಾ ವಸಿತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ, ಸಚಸ್ಸಾ ಪರಿವಾರಾ ಪಞ್ಚಸತಾ ಕುಮಾರಿಯೋ ವಸಾಪೇಥ, ಏವಂ ವಸಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಇದಾನಿ ಏವಂ ಕಥಾಪೇಥ, ತಾತಾತಿ। "ಸಾಧು, ಅಮ್ಮ, ಮಯಂ ತವ ಚಿತ್ತಂ ನ ಜಾನಿಮ್ಹಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇ ತಥಾ ಕಥಯಿಂಸು। ರಾಜಾ ಉತ್ತರಿತರಂ ಪಸೀದಿತ್ವಾ "ಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಹೋತು, ಸಬ್ಬಾ ಆನೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ಭದ್ದಕೇನ ನಕ್ಖತ್ತಮುಹುತ್ತಕೇನ ಪಞ್ಚಮಾತುಗಾಮಸತಪರಿವಾರಂ ರಾಜಗೇಹಂ ನಯಿಂಸು। ರಾಜಾ ತಾ ಪಞ್ಚಸತಾಪಿ ತಸ್ಸಾಯೇವ ಪರಿವಾರಂ ಕತ್ವಾ ಅಭಿಸೇಕಂ ಕತ್ವಾ ವಿಸುಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪಾಸಾದೇ ವಸಾಪೇಸಿ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಘೋಸಕಸೇಟ್ಠಿ ಕುಕ್ಕುಟಸೇಟ್ಠಿ ಪವಾರಿಕಸೇಟ್ಠೀತಿ ತಯೋ ಜನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಹಾಯಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇ ತಯೋಪಿ ಜನಾ ಪಞ್ಚಸತೇ ತಾಪಸೇ ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತಿ। ತಾಪಸಾಪಿ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ಮಾಸೇ ಹಿಮವನ್ತೇ ವಸನ್ತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ತೇ ತಾಪಸಾ ಹಿಮವನ್ತತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾ ಮಹಾಕನ್ತಾರೇ ತಸಿತಾ ಕಿಲನ್ತಾ ಏಕಂ ಮಹನ್ತಂ ವಟರುಕ್ಖಂ ಪತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅಧಿವತ್ಥಾಯ ದೇವತಾಯ ಸನ್ತಿಕಾ ಸಙ್ಗಹಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ದೇವತಾ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರವಿಭೂಸಿತಂ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪಾನೀಯಪಾನಕಾದೀನಿ ದತ್ವಾ ಕಿಲಮಥಂ ಪಟಿವಿನೋದೇಸಿ। ತೇ ದೇವತಾಯ ಆನುಭಾವೇನ ವಿಮ್ಹಿತಾ ಪುಚ್ಛಿಂಸು - "ಕಿಂ ನು ಖೋ ದೇವತೇ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಯಾ ಅಯಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಲದ್ಧಾ"ತಿ? ದೇವತಾ ಆಹ - ಲೋಕೇ ಬುದ್ಧೋ ನಾಮ ಭಗವಾ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಸೋ ಏತರಹಿ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ತಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ಸೋ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇಸು ಅತ್ತನೋ ಭತಕಾನಂ ಪಕತಿಭತ್ತವೇತನಮೇವ ದತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಂ ಕಾರಾಪೇಸಿ। ಅಥಾಹಂ ಏಕದಿವಸಂ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕೇ ಪಾತರಾಸತ್ಥಾಯ ಆಗತೋ ಕಞ್ಚಿ ಭತಕಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಂ ಅದಿಸ್ವಾ "ಅಜ್ಜ ಮನುಸ್ಸಾ ಕಸ್ಮಾ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೋನ್ತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಅಥಾಹಂ ಏತದವೋಚಂ - "ಇದಾನಿ ಉಪಡ್ಢದಿವಸೋ ಗತೋ, ಸಕ್ಕಾ ನು ಖೋ ಉಪಡ್ಢಉಪೋಸಥಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ। ತತೋ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಪಟಿವೇದೇತ್ವಾ "ಸಕ್ಕಾ ಕಾತು"ನ್ತಿ ಆಹ। ಸ್ವಾಹಂ ಉಪಡ್ಢದಿವಸಂ ಉಪೋಸಥಂ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ತದಹೇವ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಇಮಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಲಭಿನ್ತಿ।

ಅಥ ತೇ ತಾಪಸಾ "ಬುದ್ಧೋ ಕಿರ ಉಪ್ಪನ್ನೋ"ತಿ ಸಞ್ಜಾತಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಾ ತತೋ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗನ್ತುಕಾಮಾ ಹುತ್ವಾಪಿ "ಬಹೂಪಕಾರಾ ನೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಸೇಟ್ಠಿನೋ, ತೇಸಮ್ಪಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಕೋಸಮ್ಬಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠೀಹಿ ಕತಸಕ್ಕಾರಬಹುಮಾನಾ "ತದಹೇವ ಮಯಂ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। "ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ತುರಿತತ್ಥ, ನನು ತುಮ್ಹೇ ಪುಬ್ಬೇ ಚತ್ತಾರೋ

ಪಞ್ಚ ಮಾಸೇ ವಸಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। "ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಸಹೇವ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ - "ಗಚ್ಛಾಮ ಮಯಂ, ತುಮ್ಹೇ ಸಣಿಕಂ ಆಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು।

ತೇಪಿ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಪಚ್ಛಾ ಪಞ್ಚಸತಪಞ್ಚಸತಸಕಟಪರಿವಾರಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಜೇತವನತೋ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ಖನ್ಧಾವಾರಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ತೇಸಂ ಚರಿಯಾವಸೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ತಯೋಪಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸ್ವಾತನಾಯ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಅಜ್ಜತನಾಯ ಸ್ವಾತನಾಯಾತಿ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಅದ್ಧಮಾಸಂ ಖನ್ಧಾವಾರಭತ್ತಂ ನಾಮ ದತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಅತ್ತನೋ ನಗರಂ ಆಗಮನತ್ಥಾಯ ಯಾಚಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ "ಸುಞ್ಞಾಗಾರೇ ತಥಾಗತಾ ಅಭಿರಮನ್ತೀ"ತಿ ಕಥೇಸಿ। ತೇ "ಅಞ್ಞಾತಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಪಹಿತಸಾಸನೇನ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಗರಮೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಯೋಪಿ ಜನಾ ಸಕೇ ಸಕೇ ಉಯ್ಯಾನೇ ವಿಹಾರೇ ಕಾರಾಪೇಸುಂ। ಘೋಸಕಸೇಟ್ಠಿನಾ ಕಾರಿತೋ ಘೋಸಿತಾರಾಮೋ ನಾಮ ಜಾತೋ, ಕುಕ್ಕುಟಸೇಟ್ಠಿನಾ ಕಾರಿತೋ ಕುಕ್ಕುಟಾರಾಮೋ ನಾಮ ಜಾತೋ, ಪಾವಾರಿಕಸೇಟ್ಠಿನಾ ಕಾರಿತಂ ಪಾವಾರಿಕಮ್ಬವನಂ ನಾಮ ಜಾತಂ। ತೇ ವಿಹಾರೇ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ದೂತಂ ಪಹಿಣಿಂಸು - "ಸತ್ಥಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಙ್ಗಹಂ ಕಾತುಂ ಇಮಂ ನಗರಂ ಆಗಚ್ಛತೂ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ "ಕೋಸಮ್ಬಿಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಹಾಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವಾರೋ ಚಾರಿಕಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅರಹತ್ತೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಗಮನಂ ವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕುರುರಟ್ಠೇ ಕಮ್ಮಾಸದಮ್ಮಂ ನಾಮ ನಿಗಮಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಬಹಿಗಾಮೇ ಅಗ್ಗಿಂ ಜುಹಿತ್ವಾ ಪಾತೋವ ಅನ್ತೋಗಾಮಂ ಪವಿಸತಿ। ಸತ್ಥಾಪಿ ಪುನದಿವಸೇ ಅನ್ತೋಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸನ್ತೋ ಪಟಿಪಥೇ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸೋ ದಸಬಲಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಮಮ ಧೀತು ರೂಪಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸದಿಸಂ ದಾರಕಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ಚರಾಮಿ, ರೂಪಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚ ಸತಿಪಿ ಏವರೂಪಂ ಗಹಿತಪಬ್ಬಜ್ಜಮೇವ ಪತ್ಥೇಸಿಂ। ಅಯಂ ಖೋ ಪನ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಅಭಿರೂಪೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಮಮ ಧೀತುಯೇವ ಅನುಚ್ಛವಿಕೋ"ತಿ ವೇಗೇನ ಗೇಹಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ಏಕೋ ಪಬ್ಬಜಿತವಂಸೋ ಅತ್ಥಿ, ತೇನಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಮೇವ ದಿಸ್ವಾ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ। ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭದ್ದೇ ಮಯಾ ಏವರೂಪೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಾಮ ನದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋ ಬ್ರಹ್ಮವಣ್ಣೋ ಮಮ ಧೀತುಯೇವ ಅನುಚ್ಛವಿಕೋ, ಸೀಘಂ ಮೇ ಧೀತರಂ ಅಲಙ್ಕರೋಹೀ"ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಧೀತರಂ ಅಲಙ್ಕರೋನ್ತಿಯಾವ ಸತ್ಥಾ ಅತ್ತನೋ ಠಿತಟ್ಠಾನೇ ಪದಚೇತಿಯಾನಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋನಗರಂ ಪಾವಿಸಿ।

ಅಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಧೀತರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತೋಗಾಮಂ ಪವಿಟ್ಠಕಾಲೇ ಆಗತತ್ತಾ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ದಸಬಲಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪರಿಭಾಸತಿ - "ತವ ಕಾರಣಂ ಭದ್ದಕಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಯಿ ಪಪಞ್ಚಂ ಕರೋನ್ತಿಯಾವ ಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗತೋ"ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗತೋ ತಾವ ಹೋತು, ಕತರದಿಸಾಭಾಗೇನ ಗತೋತಿ? ಇಮಿನಾ ದಿಸಾಭಾಗೇನಾತಿ ಸತ್ಥು ಗತಟ್ಠಾನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋವ ಪದಚೇತಿಯಾನಿ ದಿಸ್ವಾ "ಭದ್ದೇ ಇಮಾನಿ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪದಾನಿ, ಇತೋ ಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ, ಸತ್ಥು ಪದಚೇತಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಬಾಲೋ ವತಾಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅತ್ತನೋ ಗನ್ಥಮತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾತೀ"ತಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಹಾಸಂ ಕರೋನ್ತೀ ಆಹ - "ಯಾವ ಬಾಲೋ ಚಾಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏವರೂಪಸ್ಸ ನಾಮ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಧೀತರಂ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ವದಸಿ। ರಾಗೇನ ಹಿ ರತ್ತಸ್ಸ ದೋಸೇನ ದುಟ್ಠಸ್ಸ ಮೋಹೇನ ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪದಂ ನಾಮ ಏವರೂಪಂ ನ ಹೋತಿ। ಲೋಕೇ ಪನ ವಿವಟಚ್ಛದಸ್ಸ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧಸ್ಸ ಏತಂ ಪದಂ" ಪಸ್ಸ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ -

"ರತ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಉಕ್ಕುಟಿಕಂ ಪದಂ ಭವೇ,

ದುಟ್ಠಸ್ಸ ಹೋತಿ ಅವಕಡ್ಢಿತಂ ಪದಂ।
ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಹಸಾನುಪೀಳಿತಂ,
ವಿವಟಚ್ಛದಸ್ಸ ಇದಮೀದಿಸಂ ಪದ"ನ್ತಿ॥

ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಏತ್ತಕಂ ಕಥೇನ್ತಿಯಾಪಿ ಅಸುತ್ವಾ "ತ್ವಂ ನಾಮ ಚಣ್ಡಾ ಮುಖರಾ"ತಿ ಆಹ। ತೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿವಾದಂ ಕರೋನ್ತಾನಂಯೇವ ಸತ್ಥಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದಸ್ಸನೂಪಚಾರೇನೇವ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸತ್ಥಾರಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಅಪಸಾದೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಸೋ ಪುರಿಸೋ"ತಿ ಹಟ್ಠಪಹಟ್ಠೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪುರತೋ ಠತ್ವಾ "ಭೋ ಪಬ್ಬಜಿತ, ಅಹಂ ಪಾತೋವ ಪಟ್ಠಾಯ ತಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ಚರಾಮಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಮಮ ಧೀತಾಯ ಸಮಾನರೂಪಾ ಇತ್ಥೀ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಪುರಿಸೋಪಿ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮಾನರೂಪೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಮಮ ಧೀತರಂ ತುಯ್ಹಂ ಪೋಸನತ್ಥಾಯ ದಮ್ಮಿ, ಗಣ್ಹಾಹಿ ನ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ "ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಾಮಗ್ಗವಾಸಿನಿಯೋ ಉತ್ತಮರೂಪಧರಾ ನಾನಾವಣ್ಣಂ ಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಿಯೋ ಮಮ ಪಲೋಭನತ್ಥಮೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಿತಾ ದೇವಧೀತಾಪಿ ನ ಇಚ್ಛಿಂ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಇಮಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

"ದಿಸ್ವಾನ ತಣ್ಹಂ ಅರತಿಂ ರಗಞ್ಚ,
ನಾಹೋಸಿ ಛನ್ದೋ ಅಪಿ ಮೇಥುನಸ್ಮಿಂ।
ಕಿಂಮೇವಿದಂ ಮುತ್ತಕರೀಸಪುಣ್ಣಂ,
ಪಾದಾಪಿ ನಂ ಸಮ್ಫುಸಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛೇ"ತಿ॥ (ಸು॰ ನಿ॰ ೮೪೧)।

ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಅನತ್ಥಿಕೇನ ನಾಮ 'ಅಲ'ನ್ತಿ ವತ್ತುಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಮಮ ಸರೀರಂ ಮುತ್ತಕರೀಸಪುಣ್ಣಂ ನಾಮ ಕತ್ವಾ 'ಪಾದಾಪಿ ನಂ ಸಮ್ಫುಸಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛೇ'ತಿ ಅವೋಚ, ಏಕಂ ಇಸ್ಸರಿಯಟ್ಠಾನಂ ಲಭನ್ತೀ ಅನ್ತರಮೇವಸ್ಸ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಘಾತಂ ಬನ್ಧಿ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಅಮನಸಿಕತ್ವಾ ಚರಿಯವಸೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆರಭಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉಭೋಪಿ ಜಾಯಮ್ಪತಿಕಾ ಅನಾಗಾಮಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ "ಇದಾನಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಘರಾವಾಸೇನ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಧೀತರಂ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಂ ಚೂಳಪಿತರಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಉಭೋಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ಅಥ ರಾಜಾ ಉದೇನೋ ಚೂಳಮಾಗಣ್ಡಿಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವೋಹಾರಂ ಕತ್ವಾ ಮಾಗಣ್ಡಿಯದಾರಿಕಂ ರಾಜಾನುಭಾವೇನ ಗೇಹಂ ಆನೇತ್ವಾ ಅಭಿಸೇಕಂ ಕತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಪಞ್ಚಮಾತುಗಾಮಸತಪರಿವಾರಾಯ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ವಿಸುಂ ಪಾಸಾದಂ ಅದಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾಪಿ ಖೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಕೋಸಮ್ಬಿನಗರಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಸತ್ಥು ಆಗಮನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಇಮೇ, ಭನ್ತೇ, ತಯೋ ವಿಹಾರಾ ತುಮ್ಹೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತಾ, ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಥ, ಭನ್ತೇ, ವಿಹಾರೇ ಚಾತುದ್ದಿಸಸ್ಸ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯಾ"ತಿ। ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ ಭಗವಾ ವಿಹಾರೇ। ತೇಪಿ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಸ್ವಾತನಾಯ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಘರಂ ಅಗಮಂಸು।

ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾಪಿ ಖೋ ಸತ್ಥು ಆಗತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ ಛಿನ್ನಭಿನ್ನಕೇ ಧುತ್ತೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಲಞ್ಜಂ ದತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಇಮಿನಾ ಇಮಿನಾ ಚ ನಿಯಾಮೇನ ಅಕ್ಕೋಸಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ। ತೇ ಸತ್ಥು ಅನ್ತೋಗಾಮಂ ಪವಿಸನವೇಲಾಯ ಸಪರಿವಾರಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನಾನಾವಿಧೇಹಿ ಅಕ್ಕೋಸೇಹಿ ಅಕ್ಕೋಸಿಂಸು। ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಆಹ – "ಭನ್ತೇ, ಏವರೂಪೇ ಅಕ್ಕೋಸನಟ್ಠಾನೇ ನ ವಸಿಸ್ಸಾಮ, ಅಞ್ಞಂ ನಗರಂ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ, "ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಾ ನಾಮ ಅಟ್ಠಹಿ ಲೋಕಧಮ್ಮೇಹಿ ನ ಕಮ್ಪನ್ತಿ, ಅಯಮ್ಪಿ ಸದ್ದೋ ಸತ್ತಾಹಂ ನಾತಿಕ್ಕಮಿಸ್ಸತಿ, ಅಕ್ಕೋಸಕಾನಂಯೇವ ಉಪರಿ ಪತಿಸ್ಸತಿ, ತ್ವಂ ಮಾ ವಿತಕ್ಕಯಿತ್ಥಾ"ತಿ। ತೇಪಿ ತಯೋ ನಗರಸೇಟ್ಠಿನೋ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ಅದಂಸು। ತೇಸಂ

ಅಪರಾಪರಂ ದಾನಂ ದದನ್ತಾನಂಯೇವ ಮಾಸೋ ಅತಿಕ್ಕಮಿ, ಅಥ ನೇಸಂ ಏತದಹೋಸಿ - "ಬುದ್ಧಾ ನಾಮ ಸಬ್ಬಲೋಕಂ ಅನುಕಮ್ಪಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ಓಕಾಸಂ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ತತೋ ತೇ ಕೋಸಮ್ಬಿನಗರವಾಸಿನೋಪಿ ಜನಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ಅಕಂಸು। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಾಗರಾಪಿ ವೀಥಿಸಭಾಗೇನ ಗಣಸಭಾಗೇನ ಮಹಾದಾನಂ ದೇನ್ತಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಮಾಲಾಕಾರಕಜೇಟ್ಠಕಸ್ಸ ಗೇಹೇ ನಿಸೀದಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸಾಮಾವತಿಯಾ ಉಪಟ್ಠಾಯಿಕಾ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾ ಅಟ್ಠ ಕಹಾಪಣೇ ಆದಾಯ ಮಾಲತ್ಥಾಯ ತಂ ಗೇಹಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಮಾಲಾಕಾರಜೇಟ್ಠಕೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಅಮ್ಮ ಉತ್ತರೇ, ಅಜ್ಜ ತುಯ್ಹಂ ಪುಪ್ಫಾನಿ ದಾತುಂ ಖಣೋ ನತ್ಥಿ, ಅಹಂ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿವಿಸಾಮಿ। ತ್ವಮ್ಪಿ ಪರಿವೇಸನಾಯ ಸಹಾಯಿಕಾ ಹೋಹಿ, ಏವಂ ಇತೋ ಪರೇಸಂ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಣತೋ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ತತೋ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾ ಅತ್ತನಾ ಲದ್ಧಂ ಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಂ ಅಕಾಸಿ। ಸಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಉಪನಿಸಿನ್ನಕಥಾವಸೇನ ಕಥಿತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಮೇವ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿ। ಅನುಮೋದನಂ ಪನ ಸುತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ।

ಸಾ ಅಞ್ಞೇಸು ದಿವಸೇಸು ಚತ್ತಾರೋವ ಕಹಾಪಣೇ ದತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ದಿವಸೇ ದಿಟ್ಠಸಚ್ಚಭಾವೇನ ಪರಸನ್ತಕೇ ಚಿತ್ತಂ ಅನುಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇವ ಅಟ್ಠ ಕಹಾಪಣೇ ದತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಆದಾಯ ಸಾಮಾವತಿಯಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸಾ ಪುಚ್ಛಿ - "ಅಮ್ಮ ಉತ್ತರೇ, ತ್ವಂ ಅಞ್ಞೇಸು ದಿವಸೇಸು ನ ಬಹೂನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಆಹರಸಿ, ಅಜ್ಜ ಪನ ಬಹುಕಾನಿ, ಕಿಂ ನೋ ರಾಜಾ ಉತ್ತರಿತರಂ ಪಸನ್ನೋ"ತಿ? ಸಾ ಮುಸಾವಾದೇ ಅಭಬ್ಬತಾಯ ಅತೀತೇ ಅತ್ತನಾ ಕತಂ ಅನಿಗುಹಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಥೇಸಿ। "ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಅಜ್ಜ ಬಹೂನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಆಹರಸೀ"ತಿ ವುತ್ತಾ ಚ ಏವಮಾಹ - "ಅಹಂ ಅಜ್ಜ ದಸಬಲಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಅಮತಂ ಸಚ್ಛಾಕಾಸಿಂ, ತಸ್ಮಾ ತುಮ್ಹೇ ನ ವಞ್ಚೇಮೀ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ, "ಅಮ್ಮ ಉತ್ತರೇ, ತಯಾ ಲದ್ಧಂ ಅಮತಧಮ್ಮಂ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ದೇಹೀ"ತಿ ಸಬ್ಬಾವ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರಯಿಂಸು। ಅಯ್ಯೇ, ಏವಂ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಅಹಂ ಪನ ಸತ್ಥಾರಾ ಕಥಿತನಿಯಾಮೇನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹೇ ಅತ್ತನೋ ಹೇತುಮ್ಹಿ ಸತಿ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಲಭಿಸ್ಸಥಾತಿ। ತೇನ ಹಿ, ಅಮ್ಮ ಉತ್ತರೇ, ಕಥೇಹೀತಿ। "ಏವಂ ಕಥೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಮಯ್ಹಂ ಉಚ್ಚಂ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ತುಮ್ಹೇ ನೀಚಾಸನೇಸು ನಿಸೀದಥಾ"ತಿ ಆಹ। ತಾ ಪಞ್ಚಸತಾಪಿ ಇತ್ಥಿಯೋ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾಯ ಉಚ್ಚಾಸನಂ ದತ್ವಾ ಸಯಂ ನೀಚಾಸನಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾಪಿ ಸೇಕ್ಖಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಸು ಠತ್ವಾ ತಾಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಾಮಾವತಿಂ ಜೇಟ್ಠಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾವ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಂ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಣತೋ ಅಪನೇತ್ವಾ "ತ್ವಂ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹೇ ಸಾವೇಹೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾಪಿ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ।

ಕಸ್ಮಾ ಪನೇಸಾ ದಾಸೀ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಾತಿ? ಸಾ ಕಿರ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಏಕಾಯ ಸಾಮಣೇರಿಯಾ ಅತ್ತನೋ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಂ ಕಾರೇಸಿ। ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಪಞ್ಚ ಜಾತಿಸತಾನಿ ಪರೇಸಂ ದಾಸೀಯೇವ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಖುಜ್ಜಾ ಅಹೋಸೀತಿ? ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಕಿರ ಬುದ್ಧೇ ಅಯಂ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಗೇಹೇ ವಸನ್ತೀ ಏಕಂ ರಾಜಕುಲೂಪಕಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಖುಜ್ಜಧಾತುಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಸಹವಾಸೀನಂ ಮಾತುಗಾಮಾನಂ ಪುರತೋ ಪರಿಹಾಸಂ ಕರೋನ್ತೀ ಖುಜ್ಜಾಕಾರೇನ ವಿಚರಿ। ತಸ್ಮಾ ಖುಜ್ಜಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಕಿಂ ಪನ ಕತ್ವಾ ಸಾ ಪಞ್ಞವನ್ತೀ ಜಾತಾತಿ? ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ಅಯಂ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಗೇಹೇ ವಸನ್ತೀ ಅಟ್ಠ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ರಾಜಗೇಹತೋ ಉಣ್ಹಪಾಯಾಸಸ್ಸ ಪೂರಿತೇ ಪತ್ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಏತ್ಥ ಠಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಅಟ್ಠ ಸುವಣ್ಣಕಟಕೇ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ಪಞ್ಞವನ್ತೀ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ತಾ ಸಾಮಾವತಿಯಾ ಪರಿವಾರಾ ಪಞ್ಚಸತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಪಟಿವಿದ್ಧಸಚ್ಚಾಪಿ ಸಮಾನಾ ರಞ್ಞೋ ಅಸ್ಸದ್ಧಭಾವೇನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬುದ್ಧದಸ್ಸನಂ ನ ಲಭನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ದಸಬಲೇ ಅನ್ತರವೀಥಿಂ ಪಟಿಪನ್ನೇ ವಾತಪಾನೇಸು ನಪ್ಪಹೋನ್ತೇಸು ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಗಬ್ಭೇಸು ಛಿದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ತೇಹಿ ಓಲೋಕೇನ್ತಿ । ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾ ಅತ್ತನೋ ಪಾಸಾದತಲತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮಮಾನಾ ತಾಸಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಗಬ್ಭಚ್ಛಿದ್ದಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಮಿದ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ತಾಹಿ ತಸ್ಸಾ

ಸತ್ಥರಿ ಬದ್ಧಾಘಾತತಂ ಅಜಾನನ್ತೀಹಿ - “ಸತ್ಥಾ ಇಮಂ ನಗರಂ ಆಗತೋ, ಮಯಂ ಏತ್ಥ ಠತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಸ್ಸಾಮ ಚೇವ ಪೂಜೇಮ ಚಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಇದಾನಿಸ್ಸ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ, ಇಮಾಪಿ ತಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಯಿಕಾ, ಇಮಾಸಮ್ಪಿ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ರಹೋಗತಕಾಲೇ, “ಮಹಾರಾಜ, ಸಾಮಾವತಿಮಿಸ್ಸಕಾನಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪತ್ಥನಾ ಅತ್ಥಿ, ಕತಿಪಾಹೇನೇವ ತೇ ಜೀವಿತಂ ಮಾರೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಾಮಾವತೀ, ಸಪರಿವಾರಾ ತುಮ್ಹೇಸು ಸಿನೇಹಂ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾ ನ ಕರೋತಿ, ಸಮಣಂ ಪನ ಗೋತಮಂ ಅನ್ತರವೀಥಿಯಾ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ವಾತಪಾನೇಸು ಅಪ್ಪಹೋನ್ತೇಸು ತಾನಿ ಖಣ್ಡಿತ್ವಾಪಿ ಓಕಾಸಂ ಕತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ”ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ “ನ ತಾ ಏವರೂಪಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ ನ ಸದ್ದಹತಿ। ಪುನ ವುತ್ತೇಪಿ ನ ಸದ್ದಹತಿಯೇವ। ಅಥ ನಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವುತ್ತೇಪಿ ಅಸ್ಸದ್ದಹನ್ತಂ “ಸಚೇ ಮೇ ವಚನಂ ನ ಸದ್ದಹಸಿ, ತಾಸಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಪಧಾರೇಹಿ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಗಬ್ಭೇಸು ಛಿದ್ದಂ ದಿಸ್ವಾ “ಇದಂ ಕಿ”ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಆರೋಚಿತೇ ತಾಸಂ ಅಕ್ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವತ್ವಾ ಛಿದ್ದಾನಿ ಪಿದಹಾಪೇಸಿ। ರಾಜಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಾಸಂ ಪಾಸಾದೇ ಉದ್ಧಚ್ಛಿದ್ದಕಜಾಲವಾತಪಾನಾನಿ ಕಾರೇಸಿ।

ಸಾ ತೇನ ಕಾರಣೇನ ರಾಜಾನಂ ಕೋಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೀ, “ದೇವ, ಏತಾಸಂ ತುಮ್ಹೇಸು ಪೇಮಂ ಅತ್ಥಿ ವಾ ನತ್ಥಿ ವಾತಿ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮ, ಅಟ್ಠ ಕುಕ್ಕುಟೇ ಪೇಸೇತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅತ್ಥಾಯ ಪಚಾಪೇಥಾ”ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ “ಇಮೇ ಪಚಿತ್ವಾ ಪೇಸೇತೂ”ತಿ ಸಾಮಾವತಿಯಾ ಅಟ್ಠ ಕುಕ್ಕುಟೇ ಪಹಿಣಿ। ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ಜೀವಮಾನೇ ಕುಕ್ಕುಟೇ ಕಿಂ ಪಚಿಸ್ಸತಿ, ಅಲನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪನ ಹತ್ಥೇನಪಿ ಫುಸಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛಿ। ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾ “ಹೋತು, ಮಹಾರಾಜ, ಏತೇಯೇವ ಚ ಕುಕ್ಕುಟೇ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಚನತ್ಥಾಯ ಪೇಸೇಹೀ”ತಿ। ರಾಜಾ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇಯೇವ ಕುಕ್ಕುಟೇ ಮಾರಾಪೇತ್ವಾ “ಇಮೇ ಕುಕ್ಕುಟೇ ಪಚಾಪೇತ್ವಾ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ದೇತೂ”ತಿ ಪಹಿಣಿ। ಸಾ ತೇಸಂ ಮತಭಾವೇನ ದಸಬಲಞ್ಚ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಹಿತಭಾವೇನ ಪಚಿತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪೇಸೇಸಿ। ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾ “ಪಸ್ಸ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಏತ್ತಕೇನಪಿ ರಾಜಾನಂ ಕೋಪೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ।

ಅಯಂ ಪನ ಉದೇನೋ ತಾಸು ಏಕೇಕಿಸ್ಸಾ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ಸತ್ತ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ವಸಿ। ಅಥಾಯಂ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾ ಏಕಂ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪಪೋತಕಂ ವೇಳುಪಬ್ಬೇ ಪಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ರಞ್ಞೋ ಚ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಹತ್ಥಿಕನ್ತವೀಣಂ ಆದಾಯಯೇವ ಗಮನಂ ಆಚಿಣ್ಣಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾ ರಞ್ಞೋ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮನಕಾಲೇ ತಂ ಸಪ್ಪಪೋತಕಂ ಅನ್ತೋವೀಣಾಯ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಛಿದ್ದಂ ಪಿದಹಾಪೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸಾಮಾವತಿಯಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಮನಕಾಲೇ, “ಮಹಾರಾಜ, ಸಾಮಾವತೀ ನಾಮ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಕ್ಖಾ, ತುಮ್ಹೇ ನ ಗಣೇತಿ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದೋಸಮೇವ ಚಿನ್ತೇತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹೋಥಾ”ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ಸಾಮಾವತಿಯಾ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ಸತ್ತಾಹಂ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಪುನ ಸತ್ತಾಹೇ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾಯ ನಿವೇಸನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇಯೇವ “ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಸಾಮಾವತೀ ಓತಾರಂ ನ ಗವೇಸತೀ”ತಿ ಕಥೇನ್ತೀ ವಿಯ ರಞ್ಞೋ ಹತ್ಥತೋ ವೀಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚಾಲೇತ್ವಾ “ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಏತ್ಥ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ವಿಚರತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಸಪ್ಪಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಮನೋಕಾಸಂ ಕತ್ವಾ “ಅಬ್ಭುಮ್ಮೇ ಅನ್ತೋ ಸಪ್ಪೋ”ತಿ ವೀಣಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ರಾಜಾ ಪದಿತ್ತಂ ವೇಣುವನಂ ವಿಯ ಪಕ್ಖಿತ್ತಲೋಣಂ ಉದ್ಧನಂ ವಿಯ ಚ ದೋಸೇನ ತಟತಟಾಯನ್ತೋ “ವೇಗೇನ ಸಪರಿವಾರಂ ಸಾಮಾವತಿಂ ಪಕ್ಕೋಸಥಾ”ತಿ ಆಹ। ರಾಜಪುರಿಸಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಕ್ಕೋಸಿಂಸು।

ಸಾ ರಞ್ಞೋ ಕುದ್ಧಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಸೇಸಮಾತುಗಾಮಾನಂ ಸಞ್ಞಮದಾಸಿ। “ರಾಜಾ ತುಮ್ಹೇ ಘಾತೇತುಕಾಮೋ ಪಕ್ಕೋಸತಿ, ಅಜ್ಜ ದಿವಸಂ ಓದಿಸ್ಸಕೇನ ಮೇತ್ತಾಫರಣೇನ ರಾಜಾನಂ ಫರಥಾ”ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾವ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಧನುಂ ಆದಾಯ ವಿಸಪೀತಕಣ್ಡಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ಧನುಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸಬ್ಬಾವ ತಾ ಸಾಮಾವತಿಪ್ಪಮುಖಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಓಧಿಸೋ ಮೇತ್ತಂ ಫರಿಂಸು। ರಾಜಾ ಕಣ್ಡಂ ನೇವ ಖಿಪಿತುಂ ನ ಅಪನೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಗತ್ತೇಹಿ ಸೇದಾ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ, ಸರೀರಂ ವೇಧತಿ, ಮುಖತೋ ಖೇಳೋ ಪತತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬಗಹಣಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ। ಅಥ ನಂ ಸಾಮಾವತೀ “ಕಿಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಿಲಮಸೀ”ತಿ ಆಹ। ಆಮ, ದೇವಿ, ಕಿಲಮಾಮಿ, ಅವಸ್ಸಯೋ ಮೇ ಹೋಹೀತಿ। ಸಾಧು, ಮಹಾರಾಜ, ಕಣ್ಡಂ

ಮಹಾಪಥವಿಮುಖಂ ಕರೋಹೀತಿ। ರಾಜಾ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ಸಾ “ರಞ್ಞೋ ಹತ್ಥತೋ ಕಣ್ಡಂ ಮುಚ್ಚತೂ”ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಕಣ್ಡಂ ಮುಚ್ಚಿ। ರಾಜಾ ತಂಖಣಂಯೇವ ಉದಕೇ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಆಗಮ್ಮ ಅಲ್ಲಕೇಸೋ ಅಲ್ಲವತ್ಥೋ ಸಾಮಾವತಿಯಾ ಪಾದೇಸು ಪತಿತ್ವಾ “ಖಮ, ದೇವಿ, ಮಯ್ಹಂ, ಭೇದಕಾನಂ ಮೇ ವಚನೇನ ಅನುಪಧಾರೇತ್ವಾ ಏತಂ ಕತ”ನ್ತಿ ಆಹ। ಖಮಾಮಿ, ದೇವಾತಿ। “ಸಾಧು, ದೇವಿ, ಏವಂ ತಯಾ ಮಯ್ಹಂ ಖಮಿತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಯಥಾರುಚಿಯಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ದಾನಂ ದೇಥ, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣಾಥ, ಅಜ್ಜ ವೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪರಿಹಾರಂ ದಮ್ಮೀತಿ। ತೇನ ಹಿ, ದೇವ, ಅಜ್ಜ ಪಟ್ಠಾಯ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಆನೇಥ, ಯೋ ನೋ ಧಮ್ಮಂ ವಾಚೇಸ್ಸತೀತಿ। ರಾಜಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಾಚನ್ತೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಂ ಲಭಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಾ ಪಞ್ಚಸತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಥೇರಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಕತ್ವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ।

ತಾ ಏಕದಿವಸಂ ಥೇರಸ್ಸ ಅನುಮೋದನಾಯ ಪಸನ್ನಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಸತಾನಿ ಅದಂಸು। ಥೇರೋ ಕಿರ ಪುಬ್ಬೇ ತುನ್ನವಾಯಕಾಲೇ ಏಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಏಕಾಯ ಸೂಚಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಹತ್ಥತಲಮತ್ತಂ ಚೋಳಖಣ್ಡಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಸೂಚಿಯಾ ಫಲೇನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿ, ಚೋಳಖಣ್ಡಸ್ಸ ಫಲೇನ ಇಮಿನಾವ ನಿಯಾಮೇನ ಪಞ್ಚಸತಕ್ಖತ್ತುಂ ದುಸ್ಸಾನಿ ಪಟಿಲಭಿ।

ತತೋ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾ ಅಞ್ಞಂ ಕಾತಬ್ಬಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೀ “ಉಯ್ಯಾನಂ ಗಚ್ಛಾಮ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿ ಆಹ। ಸಾಧು, ದೇವೀತಿ। ಸಾ ರಞ್ಞೋ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಚೂಳಪಿತರಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಆಹ - “ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗತಕಾಲೇ ಸಾಮಾವತಿಯಾ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಮಾವತಿಂ ಸಪರಿವಾರಂ ಅನ್ತೋಕರಿತ್ವಾ ‘ರಞ್ಞೋ ಆಣಾ’ತಿ ವತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ಪಲಾಲೇನ ಪಲಿವೇಠೇತ್ವಾ ಗೇಹೇ ಅಗ್ಗಿಂ ದೇಥಾ”ತಿ। ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ ಸಬ್ಬಾಪಿ ತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಪುಬ್ಬೇ ಕತಸ್ಸ ಉಪಪೀಳಕಕಮ್ಮಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಅಪ್ಪೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು, ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಭುಸಮುಟ್ಠಿ ವಿಯ ಝಾಯಿಂಸು। ತಾಸಂ ಆರಕ್ಖಪುರಿಸಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ, “ದೇವ, ಇದಂ ನಾಮ ಕರಿಂಸೂ”ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಿಂಸು।

ರಾಜಾ “ಕೇನ ಕತ”ನ್ತಿ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾಯ ಕಾರಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ “ಭದ್ದೇ, ಭದ್ದಕಂ ತಯಾ ಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ಮಯಾ ಕಾತಬ್ಬಂ ಕರೋನ್ತಿಯಾ, “ಉಟ್ಠಾಯ ಸಮುಟ್ಠಾಯ ಮಯ್ಹಂ ವಧಾಯ ಪರಿಸಕ್ಕಮಾನಾ ಘಾತಿತಾ, ಪಸನ್ನೋಸ್ಮಿ, ತುಯ್ಹಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ತವ ಞಾತಕೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇಹೀ”ತಿ ಆಹ। ಸಾ ರಞ್ಞೋ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾತಕೇಪಿ ಞಾತಕೇ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇಸಿ। ರಾಜಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ಗಲಪ್ಪಮಾಣೇಸು ಆವಾಟೇಸು ನಿಖನಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಠಿತಾನಿ ಸೀಸಾನಿ ಭಿನ್ದಾಪೇನ್ತೋ ಮಹನ್ತೇಹಿ ಅಯನಙ್ಗಲೇಹಿ ಕಸಾಪೇಸಿ। ಮಾಗಣ್ಡಿಯಮ್ಪಿ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಿಕಂ ಛಿನ್ದಾಪೇತ್ವಾ ಪೂವಪಚನಕಟಾಹೇ ಪಚಾಪೇಸಿ।

ಕಿಂ ಪನ ಸಾಮಾವತಿಯಾ ಸಪರಿವಾರಾಯ ಅಗ್ಗಿನಾ ಝಾಪನಕಮ್ಮನ್ತಿ? ಸಾ ಕಿರ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ತೇಹೇವ ಪಞ್ಚಹಿ ಮಾತುಗಾಮಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗಙ್ಗಾಯಂ ಕೀಳಿತ್ವಾ ಬಹಿತಿತ್ಥೇ ಠಿತಾ ಸೀತೇ ಜಾತೇ ಅವಿದೂರಟ್ಠಾನೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ದಿಸ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಅಸೋಧೇತ್ವಾವ ಬಹಿ ಅಗ್ಗಿಂ ದತ್ವಾ ವಿಸಿಬ್ಬೇಸುಂ। ಅನ್ತೋಪಣ್ಣಸಾಲಾಯ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ। ತಾ ಜಾಲಾಸು ಪಚ್ಛಿನ್ನಾಸು ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ದಿಸ್ವಾ “ಕಿಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಕತಂ, ಅಯಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ರಞ್ಞೋ ಕುಲೂಪಕೋ, ಇಮಂ ದಿಸ್ವಾ ರಾಜಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕುಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ, ಇದಾನಿ ನಂ ಸುಜ್ಝಾಪಿತಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ದಾರೂನಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಅದಂಸು। ಪುನ ಜಾಲಾಯ ಪಚ್ಛಿನ್ನಾಯ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ತಾಸಂ ಪಸ್ಸನ್ತೀನಂಯೇವ ಚೀವರಾನಿ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ವೇಹಾಸಂ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಗತೋ। ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾವಸೇಸೇನ ಇಮಂ ಬ್ಯಸನಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ಚತುಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಪನ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ - “ಬಹುಸ್ಸುತಾ ವತ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾ, ಮಾತುಗಾಮಅತ್ತಭಾವೇ ಠತ್ವಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಮಾತುಗಾಮಸತಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಸಾಮಾವತೀಪಿ ರಞ್ಞಾ ಅತ್ತನೋ ಅಪ್ಪಿತಂ

ಕಣ್ಡಂ ಮೇತ್ತಾಫರಣೇನ ಫರಿತ್ವಾ ಪಟಿಬಾಹೀ"ತಿ ತಸ್ಸಾಪಿ ಮಹಾಜನೋ ಗುಣಂ ಕಥೇಸಿ। ಏವಮೇತಂ ವತ್ಥು ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ತದೇವ ಕಾರಣಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಂ ಬಹುಸ್ಸುತಾನಂ, ಸಾಮಾವತಿಂ ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರೀನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಉತ್ತರಾನನ್ದಮಾತಾವತ್ಥು

೨೬೨. ಪಞ್ಚಮೇ **ಝಾಯೀನನ್ತಿ** ಝಾನಾಭಿರತಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ, ಉತ್ತರಾ ನನ್ದಮಾತಾ, ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಾ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೀ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ಝಾನಾಭಿರತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ರಾಜಗಹನಗರೇ ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸನ್ತಸ್ಸ ಪುಣ್ಣಸೀಹಸ್ಸ ನಾಮ ಭರಿಯಾಯ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ಉತ್ತರಾತಿಸ್ಸಾ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಅಥೇಕಸ್ಮಿಂ ನಕ್ಖತ್ತಮಹದಿವಸೇ ರಾಜಗಹಸೇಟ್ಠಿ ಪುಣ್ಣಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಆಹ - "ತಾತ ಪುಣ್ಣ, ನಕ್ಖತ್ತಂ ವಾ ಉಪೋಸಥೋ ವಾ ದುಗ್ಗತಸ್ಸ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ವದೇಹಿ 'ಕಿಂ ನಕ್ಖತ್ತಪರಿಬ್ಬಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಕೀಳಿಸ್ಸಸಿ, ಬಲವಗೋಣೇ ಚ ಫಾಲಞ್ಚ ನಙ್ಗಲಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಸಿಸ್ಸಸೀ'"ತಿ। "ಮಮ ಭರಿಯಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇತ್ವಾ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಯ್ಯಾ"ತಿ ತಂ ಕಥಂ ಭರಿಯಾಯ ಆರೋಚೇಸಿ। "ಸೇಟ್ಠಿ ನಾಮ ಅಯ್ಯೋ ಇಸ್ಸರೋ, ತಸ್ಸ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಕಥಾ ಸೋಭತಿ, ತ್ವಂ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಕಸಿಕಮ್ಮಂ ಮಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಕಸಿಭಣ್ಡಂ ಆದಾಯ ಕಸಿತುಂ ಗತೋ।

ತಂದಿವಸಞ್ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಯ "ಕಸ್ಸ ಅಜ್ಜ ಮಯಾ ಸಙ್ಗಹಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಇಮಸ್ಸ ಪುಣ್ಣಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾಯ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಪುಣ್ಣಸ್ಸ ಕಸನಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅವಿದೂರೇ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಪುಣ್ಣೋ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಸಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿ। ಥೇರೋ ತಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಉದಕಸಭಾಗಂ ಪುಚ್ಛಿ। ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅಯ್ಯೋ ಮುಖಂ ಧೋವಿತುಕಾಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ತತೋ ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಥೇರೇ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಖಾದನ್ತೇ ಪತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಧಮ್ಮಕರಣಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಉದಕಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಆಹರಿ। ಥೇರೋ ಮುಖಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಪುಣ್ಣೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಥೇರೋ ಅಞ್ಞೇಸು ದಿವಸೇಸು ಇಮಂ ಮಗ್ಗಂ ನ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ಅಜ್ಜ ಪನ ಮಯ್ಹಂ ಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಭರಿಯಾ ಮಮತ್ಥಾಯ ಆಹರಣಕಂ ಆಹಾರಂ ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಭರಿಯಾ "ಅಜ್ಜ ನಕ್ಖತ್ತದಿವಸೋ"ತಿ ಪಾತೋವ ಅತ್ತನೋ ಲಭನಕನಿಯಾಮೇನ ಖಾದನೀಯಭೋಜನೀಯಂ ಸಂವಿಧಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಕಸನಟ್ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಞ್ಞೇಸು ದಿವಸೇಸು ಮಯ್ಹಂ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ನ ಹೋತಿ, ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇ ಸನ್ತೇಪಿ ಮಮ ಅಯ್ಯಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಅಜ್ಜ ಪನ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವೋ ಜಾತೋ। ಮಮ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಪುನ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಇಮಂ ತಾವ ಆಹಾರಂ ಥೇರಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತೀಹಿ ಚೇತನಾಹಿ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಭೋಜನಂ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇತ್ವಾ "ಏವಂವಿಧಾ ದುಗ್ಗತಜೀವಿತಾ ಮುಚ್ಚಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋಪಿ "ತವ ಅಜ್ಝಾಸಯೋ ಪೂರತೂ"ತಿ ತಸ್ಸಾನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ಸಾಪಿ ಪುನ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಆಹಾರಂ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಕಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಕುಜ್ಝನಭಾವತೋ ಭೀತಾ "ಸಾಮಿ, ಅಜ್ಜ ಏಕದಿವಸಂ ತವ ಮನಂ ಸನ್ಧಾರೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಕಿಂ ಕಾರಣಾತಿ? ಅಹಂ ಅಜ್ಜ ತಾವ ಆಹಾರಂ ಆಹರನ್ತೀ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ ತವ ಭಾಗಭತ್ತಂ ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಪುನ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಹಾರಂ

ಪಚಿತ್ವಾ ಆದಾಯ ಆಗತಾಮ್ಹೀತಿ। ಮನಾಪಂ ತೇ, ಭದ್ದೇ, ಕತಂ, ಮಯಾಪಿ ಪಾತೋವ ಥೇರಸ್ಸ ದನ್ತಕಟ್ಠಞ್ಚ ಮುಖೋದಕಞ್ಚ ದಿನ್ನಂ। ಅಜ್ಜ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸುಪ್ಪಭಾತಂ, ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಥೇರಸ್ಸ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಕಮೇವ ಜಾತನ್ತಿ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಜನಾನಂ ಏಕಸದಿಸಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಪುಣ್ಣೋ ಆಹಾರಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಭರಿಯಾಯ ಊರುಮ್ಹಿ ಸೀಸಂ ಕತ್ವಾ ಮುಹುತ್ತಂ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಅಥಸ್ಸ ನಿದ್ದಾ ಓಕ್ಕಮಿ। ಸೋ ಥೋಕಂ ನಿದ್ದಾಯಿತ್ವಾ ಪಬುದ್ಧೋ ಕಸಿತಟ್ಠಾನಂ ಓಲೋಕೇಸಿ, ಓಲೋಕಿತೋಲೋಕಿತಟ್ಠಾನಂ ಮಹಾಕೋಸಾತಕಿಪುಪ್ಫೇಹಿ ಸಮ್ಪರಿಕಿಣ್ಣಂ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಭರಿಯಂ ಆಹ - "ಭದ್ದೇ, ಕಿನ್ನಾಮೇತಂ ಅಜ್ಜ ಇದಂ ಕಸಿತಟ್ಠಾನಂ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಹುತ್ವಾ ಖಾಯತೀ"ತಿ। ಅಯ್ಯ , ಅಜ್ಜ ತೇ ಸಕಲದಿವಸಂ ಕಿಲನ್ತತಾಯ ಅಕ್ಖೀನಿ ಮಞ್ಞೇ ಭಮನ್ತೀತಿ। ಭದ್ದೇ, ಮಯ್ಹಂ ಅಸ್ಸದ್ದಹನ್ತೀ ಸಯಂ ಓಲೋಕೇಹೀತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಸಾ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಸಭಾವಂ ಅಯ್ಯ, ಕಥೇಸಿ, ಏವಮೇತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ।

ಪುಣ್ಣೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಏಕಂ ಕಟ್ಠಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಙ್ಗಲಸೀಸೇ ಪಹರಿ, ಗುಳಪಿಣ್ಡೋ ವಿಯ ನಙ್ಗಲಸೀಸೇ ಅಲ್ಲೀಯಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋ ಭರಿಯಂ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಆಹ - "ಭದ್ದೇ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಪಿತಬೀಜಂ ನಾಮ ತೀಹಿ ವಾ ಚತೂಹಿ ವಾ ಮಾಸೇಹಿ ಫಲಂ ದೇತಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಅನ್ತರೇ ರೋಪಿತೇನ ಸದ್ಧಾಬೀಜೇನ ಅಜ್ಜೇವ ಅವಸ್ಸಂ ಫಲಂ ದಿನ್ನಂ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕರೀಸಮತ್ತೇ ಪದೇಸೇ ಆಮಲಕಮತ್ತೋಪಿ ಪಂಸುಪಿಣ್ಡೋ ಅಸುವಣ್ಣೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ। ಇದಾನಿ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಅಯ್ಯಾತಿ? "ಭದ್ದೇ, ಇಮಂ ಏತ್ತಕಂ ಸುವಣ್ಣಂ ಥೇನೇತ್ವಾ ಖಾದಿತುಂ ನಾಮ ನ ಸಕ್ಕಾ"ತಿ ಭರಿಯಂ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಭತ್ತಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಆಭತಂ ಪಾತಿಂ ಸುವಣ್ಣಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ - "ಏಕೋ ಮನುಸ್ಸೋ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತೋ"ತಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಕಹಂ ತೇ, ತಾತ, ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ದೇವ, ಮಯ್ಹಂ ಏಕಂ ಕಸಿತಟ್ಠಾನಂ ಸಬ್ಬಂ ಸುವಣ್ಣಮೇವ ಜಾತಂ, ಪಹಿಣಿತ್ವಾ ಆಹರಾಪೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ತ್ವಂ ಕಿನ್ನಾಮೋಸೀತಿ? ಪುಣ್ಣೋ ನಾಮ ಅಹಂ, ದೇವಾತಿ। ಗಚ್ಛಥ, ಭಣೇ, ಸಕಟಾನಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಪುಣ್ಣಸ್ಸ ಕಸಿತಟ್ಠಾನತೋ ಸುವಣ್ಣಮಾಹರಥಾತಿ।

ಸಕಟೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗತರಾಜಪುರಿಸಾ "ರಞ್ಞೋ ಪುಞ್ಞ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಪಿಣ್ಡೇ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಗಹಿತಗಹಿತಮ್ಪಿ ಕಸಿತಲೇಡ್ಡುಯೇವ ಹೋತಿ। ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। ತೇನ ಹಿ ಭಣೇ ಗನ್ತ್ವಾ "ಪುಣ್ಣಸ್ಸ ಪುಞ್ಞ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಗಣ್ಹಥಾತಿ। ಗಹಿತಗಹಿತಂ ಸುವಣ್ಣಮೇವ ಹೋತಿ। ತೇ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ತಂ ಸುವಣ್ಣಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ರಾಸಿಂ ಅಕಂಸು। ರಾಸಿ ಉಬ್ಬೇಧೇನ ತಾಲಪ್ಪಮಾಣೋ ಅಹೋಸಿ। ರಾಜಾ ವಾಣಿಜೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಕಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಏತ್ತಕಂ ಸುವಣ್ಣಂ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ನತ್ಥಿ, ದೇವ, ಕಸ್ಸಚೀತಿ। ಏತ್ತಕಸ್ಸ ಪನ ಧನಸ್ಸ ಸಾಮಿನೋ ಕಿಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ? ಧನಸೇಟ್ಠಿಂ ನಾಮ ನಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ದೇವಾತಿ? ತೇನ ಹಿ ಪುಣ್ಣಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಧನಸೇಟ್ಠಿಂ ನಾಮ ಕರೋಥಾತಿ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಸುವಣ್ಣಂ ತಸ್ಸೇವ ದತ್ವಾ ತಂದಿವಸಂಯೇವಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಸೇಟ್ಠಿ ಮಙ್ಗಲಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾಹಂ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಂ ಅದಾಸಿ। ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ದಸಬಲಸ್ಸ ಭತ್ತಾನುಮೋದನಾಯ ಪುಣ್ಣಸೇಟ್ಠಿಪಿ ಭರಿಯಾಪಿ ಧೀತಾಪಿ ಸಬ್ಬೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು।

ಅಪರಭಾಗೇ ರಾಜಗಹಸೇಟ್ಠಿ "ಪುಣ್ಣಸೇಟ್ಠಿನೋ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ದಾರಿಕಾ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಕಾರಣಾ ತಸ್ಸ ಗೇಹಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಸುತ್ವಾ "ನಾಹಂ ಧೀತರಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಟಿಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿಪಿ ಪುನ ಪೇಸೇಸಿ - "ತ್ವಂ ಮಮ ಗೇಹಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಇಸ್ಸರೋ ಹುತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ದಾರಿಕಂ ನ ದೇಸೀ"ತಿ। ತತೋ ಪುಣ್ಣಸೇಟ್ಠಿ ಆಹ - "ಇಮಂ ತಾವ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸೇಟ್ಠಿ ಸಭಾವಮೇವ ಕಥೇಸಿ , ಪುರಿಸೋ ನಾಮ ಸಬ್ಬಕಾಲೇ ಏವಂವಿಧೋಯೇವಾತಿ ನ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಬ್ಬೋ। ಅಹಞ್ಹಿ ಇದಾನಿ ತಾದಿಸೇ ಪುರಿಸೇ ದಾಸೇ ಕತ್ವಾ ಗಹೇತುಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ತುಯ್ಹಂ ಪನ ಜಾತಿಂ ವಾ ಗೋತ್ತಂ ವಾ ನ ಕೋಪೇಮಿ। ಅಪಿಚ ಖೋ ಮಮ ಧೀತಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ದೇವಸಿಕಂ ಕಹಾಪಣಗ್ಘನಕೇಹಿ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಪೂಜಂ ಕರೋತಿ, ತಮಹಂ ತುಮ್ಹಾದಿಸಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ ಗೇಹಂ ನ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಏವಂ ಪುಣ್ಣಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಪಟಿಬಾಹಕಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ರಾಜಗಹಸೇಟ್ಠಿ ಪುನ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ - "ಪೋರಾಣಕಂ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಮಾ ಭಿನ್ದತು, ಅಹಂ ಮಯ್ಹಂ ಸುಣಿಸಾಯ ದೇವಸಿಕಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಕಹಾಪಣಾನಂ ಅನ್ಧನಕಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಸಜ್ಜಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಧೀತರಂ ತಸ್ಸ ಘರಂ ಪೇಸೇಸಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಸಾ ಪುಣ್ಣಸೇಟ್ಠಿನೋ ಧೀತಾ ಉತ್ತರಾ ಅತ್ತನೋ ಸಾಮಿಕಂ ಏವಮಾಹ - "ಅಹಂ ಅತ್ತನೋ ಕುಲಗೇಹೇ ಮಾಸಸ್ಸ ಅಟ್ಠ ದಿವಸಾನಿ ನಿಬದ್ಧಂ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರೋಮಿ, ಇದಾನಿಪಿ ತುಮ್ಹೇಸು ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತೇಸು ಉಪೋಸಥಙ್ಗಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಹೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಸೋ "ನ ಸಕ್ಕಾ"ತಿ ತಂ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಸಾ ತಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೀ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ಪುನ ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ "ಉಪೋಸಥಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತದಾಪಿ ಓಕಾಸಂ ಕಾರೇನ್ತೀ ನೇವ ಅಲತ್ಥ। ಸಾ ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ಅಡ್ಢತಿಯೇಸು ಮಾಸೇಸು ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇಸು ಅಡ್ಢಮಾಸೇ ಅವಸಿಟ್ಠೇ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ - "ಅಹಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಚಾರಕೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏತ್ತಕೇ ಅದ್ಧಾನೇ ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ಉಪೋಸಥಙ್ಗಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ನ ಲಭಾಮಿ, ಪಞ್ಚದಸ ಮೇ ಕಹಾಪಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪೇಸೇಥಾ"ತಿ। ತೇ ಧೀತು ಸಾಸನಂ ಸುತ್ವಾ "ಕಿಂಕಾರಣಾ"ತಿ ಅಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ ಪಹಿಣಿಂಸು। ಉತ್ತರಾ ತೇ ಕಹಾಪಣೇ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಸಿರಿಮಾ ನಾಮ ಗಣಿಕಾ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಅಮ್ಮ ಸಿರಿಮೇ, ಅಹಂ ಇಮಂ ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ಉಪೋಸಥಙ್ಗಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚದಸ ಕಹಾಪಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತಂ ಪರಿಚರಾಹೀ"ತಿ। ಸಾ "ಸಾಧು, ಅಯ್ಯೇ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ "ಅಹಂ ಸಿರಿಮಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಮೋದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉತ್ತರಾಯ ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ।

ಸಾ ತೇನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಪಾತೋವ ದಾಸಿಗಣಪರಿವುತಾ ಸತ್ಥು ಸಹತ್ಥಾ ಖಾದನೀಯಭೋಜನೀಯಂ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಸತ್ಥರಿ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗತೇ ಉಪೋಸಥಙ್ಗಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಪಾಸಾದವರಂ ಆರುಯ್ಹ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಾನಿ ಆವಜ್ಜಮಾನಾ ನಿಸೀದತಿ। ಏವಂ ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನದಿವಸೇ ಪಾತೋವ ಯಾಗುಖಜ್ಜಕಾದೀನಿ ಸಂವಿದಹನ್ತೀ ವಿಚರತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ ಸಿರಿಮಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪರಿಪಾಸಾದವರಗತೋ ಜಾಲವಾತಪಾನಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಅನ್ತರವತ್ಥುಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಉತ್ತರಾ, ವಾತಪಾನಚ್ಛಿದ್ದೇನ ಉದ್ಧಂ ಓಲೋಕೇಸಿ। ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ ಉತ್ತರಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ನೇರಯಿಕಜಾತಿಕಾ ವತಾಯಂ ಏವಂವಿಧಂ ನಾಮ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಹಾಯ ಉಕ್ಖಲಿಕಮಸಿಮಕ್ಖಿತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಕ್ಕಾರಣಾ ದಾಸೀನಂ ಅನ್ತರೇ ವಿಚರತೀ"ತಿ ಸಿತಂ ಅಕಾಸಿ। ಉತ್ತರಾ, ತಸ್ಸ ಪಮಾದಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಅಯಂ ಬಾಲೋ ನಾಮ ಅತ್ತನೋ ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಥಾವರಾತಿ ಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಯಮ್ಪಿ ಸಿತಂ ಅಕಾಸಿ। ತತೋ ಸಿರಿಮಾ "ಅಯಂ ಚೇಟಿಕಾ ಮಯಿ ಠಿತಾಯ ಏವಂ ಮಮ ಸಾಮಿಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಿತಂ ಕರೋತೀ"ತಿ ಕುಪಿತಾ ವೇಗೇನ ಓತರಿ। ಉತ್ತರಾ, ತಸ್ಸಾ ಆಗಮನಾಕಪ್ಪೇನೇವ "ಅಯಂ ಬಾಲಾ ಅಡ್ಢಮಾಸಮತ್ತಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ವಸಿತ್ವಾ ಮಯ್ಹಮೇವೇತಂ ಗೇಹನ್ತಿಸಞ್ಞೀ ಜಾತಾ"ತಿ ಞತ್ವಾ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಮೇತ್ತಾಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸಿರಿಮಾಪಿ ದಾಸೀನಂ ಅನ್ತರೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಉಳುಙ್ಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪೂವಪಚನಟ್ಠಾನೇ ಪಕ್ಕುಥಿತತೇಲಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಉತ್ತರಾಯ ಮತ್ಥಕೇ ಆಸಿಞ್ಚಿ, ಮೇತ್ತಾಝಾನಸ್ಸ ವಿಪ್ಫಾರೇನ ಉತ್ತರಾಯ ಮತ್ಥಕೇ ಆಸಿತ್ತಂ ಪಕ್ಕುಥಿತತೇಲಂ ಪದುಮಪತ್ತೇ ಆಸಿತ್ತಉದಕಂ ವಿಯ ವಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಗತಂ।

ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸಿರಿಮಾಯ ಸಮೀಪೇ ಠಿತಾ ದಾಸಿಯೋ ತಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ, "ಭೋ ಜೇ, ತ್ವಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಯ್ಯಾಯ ಹತ್ಥತೋ ಮೂಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ವಸಮಾನಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಯ್ಯಾಯ ಸದಿಸಾ ಭವಿತುಂ ವಾಯಮಸೀ"ತಿ ಸಮ್ಮುಖಟ್ಠಾನೇ ತಂ ಪರಿಭಾಸಿಂಸು। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸಿರಿಮಾ ಅತ್ತನೋ ಆಗನ್ತುಕಭಾವಂ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ಸಾ ತತೋವ ಗನ್ತ್ವಾ ಉತ್ತರಾಯ ಪಾದೇಸು ಪತಿತ್ವಾ, "ಅಯ್ಯೇ, ಅನುಪಧಾರೇತ್ವಾ ಮೇ ಕತಂ, ಖಮಥ ಮಯ್ಹ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಅಮ್ಮ ಸಿರಿಮೇ, ನಾಹಂ ತವ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಹಂ ಸಪಿತಿಕಾ ಧೀತಾ, ದಸಬಲೇ ಖಮನ್ತೇಯೇವ ಖಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ಸತ್ಥಾಪಿ ಖೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವಾರೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಉತ್ತರಾಯ ನಿವೇಸನೇ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಸಿರಿಮಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಪಾದೇಸು ಪತಿತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಮಯಾ ಅಯ್ಯಾಯ ಉತ್ತರಾಯ ಅನ್ತರೇ ಏಕೋ ದೋಸೋ ಕತೋ, ತುಮ್ಹೇಸು ಖಮನ್ತೇಸು ಖಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವದತಿ, ಖಮಥ ಮಯ್ಹಂ ಭಗವಾ"ತಿ। ಖಮಾಮಿ ತೇ ಸಿರಿಮೇತಿ। ಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಉತ್ತರಂ ಖಮಾಪೇಸಿ। ತಂದಿವಸಞ್ಚ ಸಿರಿಮಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಭತ್ತಾನುಮೋದನಂ ಸುತ್ವಾ -

“ಅಕ್ಕೋಧೇನ ಜಿನೇ ಕೋಧಂ, ಅಸಾಧುಂ ಸಾಧುನಾ ಜಿನೇ।
ಜಿನೇ ಕದರಿಯಂ ದಾನೇನ, ಸಚ್ಚೇನಾಲಿಕವಾದಿನ”ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೨೨೩) -

ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ದಸಬಲಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಮಹಾದಾನಂ ಅದಾಸಿ। ಏವಮೇತಂ ವತ್ಥು ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ ಉತ್ತರಂ ನನ್ದಮಾತರಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಸುಪ್ಪವಾಸಾವತ್ಥು

೨೬೩. ಛಟ್ಠೇ **ಪಣೀತದಾಯಿಕಾನ**ನ್ತಿ ಪಣೀತರಸದಾಯಿಕಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ, ಸುಪ್ಪವಾಸಾ ಕೋಲಿಯಧೀತಾ, ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಾ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೀ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ಪಣೀತದಾಯಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕೋಲಿಯನಗರೇ ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಸುಪ್ಪವಾಸಾತಿಸ್ಸಾ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸಾ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ಏಕಸ್ಸ ಸಕ್ಯಕುಮಾರಸ್ಸ ಗೇಹಂ ಗತಾ, ಪಠಮದಸ್ಸನೇಯೇವ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಸಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಸೀವಲಿಂ ನಾಮ ದಾರಕಂ ವಿಜಾಯಿ। ತಸ್ಸ ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ।

ಸಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಾನಗ್ಗರಸಪಣೀತಭೋಜನಂ ಅದಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ಅನುಮೋದನಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸುಪ್ಪವಾಸಾಯ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ “ಭೋಜನಂ ಸುಪ್ಪವಾಸೇ ದೇನ್ತೀ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ ದೇತಿ। ಆಯುಂ ದೇತಿ, ವಣ್ಣಂ ದೇತಿ, ಸುಖಂ ದೇತಿ, ಬಲಂ ದೇತಿ, ಪಟಿಭಾನಂ ದೇತಿ। ಆಯುಂ ಖೋ ಪನ ದತ್ವಾ ಆಯುಸ್ಸ ಭಾಗಿನೀ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ…ಪೇ॰… ಪಟಿಭಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಟಿಭಾನಸ್ಸ ಭಾಗಿನೀ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ”ತಿ। ಏವಮೇತಂ ವತ್ಥು ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ಅಥ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ ಸುಪ್ಪವಾಸಂ ಕೋಲಿಯಧೀತರಂ ಪಣೀತದಾಯಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಸುಪ್ಪಿಯಾವತ್ಥು

೨೬೪. ಸತ್ತಮೇ **ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕೀನ**ನ್ತಿ ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕೀನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ, ಸುಪ್ಪಿಯಾ ಉಪಾಸಿಕಾ, ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೀ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕೀನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಸುಪ್ಪಿಯಾತಿಸ್ಸಾ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವಾರೋ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಠಮದಸ್ಸನೇಯೇವ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನತ್ಥಾಯ ವಿಹಾರಂ ಗತಾ। ವಿಹಾರಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನಾ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಗಿಲಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ “ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಕಿಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ರಸಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಉಪಾಸಿಕೇತಿ। “ಹೋತು, ಭನ್ತೇ, ಅಹಂ ಪಹಿಣಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಥೇರಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋನಗರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಪವತ್ತಮಂಸತ್ಥಾಯ ದಾಸಿಂ ಅನ್ತರಾಪಣಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಸಾ ಸಕಲನಗರೇ ಪವತ್ತಮಂಸಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಅಲದ್ಧಭಾವಂ ಕಥೇಸಿ। ಉಪಾಸಿಕಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಅಹಂ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ರಸಂ ಪಹಿಣಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವತ್ವಾ ಸಚೇ ನ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ , ಅಯ್ಯೋ ಅಞ್ಞತೋಪಿ ಅಲಭನ್ತೋ ಕಿಲಮಿಸ್ಸತಿ, ಯಂಕಿಞ್ಚಿ

ಕತ್ವಾ ಪೇಸೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಗಬ್ಭಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಊರುಮಂಸಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ದಾಸಿಯಾ ಅದಾಸಿ "ಇದಂ ಮಂಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಾದೇಹಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ರಸಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ನೇತ್ವಾ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ದೇಹಿ। ಸೋ ಚೇ ಮಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಗಿಲಾನಾತಿ ವದೇಹೀ"ತಿ। ಸಾ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ತಂ ಕಾರಣಂ ಞತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಗೇಹಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಆಗತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ಅಹಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಅನ್ತೋಗೇಹಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಾಪೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ "ಕಹಂ ಸುಪ್ಪಿಯಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಗಿಲಾನಾ, ಭನ್ತೇತಿ। ಪಕ್ಕೋಸಥ, ನನ್ತಿ। ಅಥ ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ "ಸತ್ಥಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸತೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಸಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪಕೋ ಸತ್ಥಾ ನ ಇಮಂ ಕಾರಣಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಹಸಾ ಮಞ್ಚಮ್ಹಾ ವುಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವೇನ ತಂಖಣಂಯೇವ ವಣೋ ರುಹಿತ್ವಾ ಸುಚ್ಛವಿ ಅಹೋಸಿ ಸೇಸಟ್ಠಾನತೋ ಅತಿರೇಕತರಂ ವಿಪ್ಪಸನ್ನವಣ್ಣೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಉಪಾಸಿಕಾ ಸಿತಂ ಕತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಸತ್ಥಾ "ಇಮಿಸ್ಸಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಕಿಂ ಅಫಾಸುಕ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಾ ಅತ್ತನಾ ಕತಕಾರಣಂ ಸಬ್ಬಂ ಕಥೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ವಿಗರಹಿತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ (ಮಹಾವ॰ ೨೮೦) ಪಞ್ಞಪೇಸಿ। ಏವಮೇತಂ ವತ್ಥು ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ ಸುಪ್ಪಿಯಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕೀನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಕಾತಿಯಾನೀವತ್ಥು

೨೬೫. ಅಟ್ಠಮೇ **ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸನ್ನಾನ**ನ್ತಿ ಅಧಿಗತೇನ ಅಚಲಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ, ಕಾತಿಯಾನೀ, ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಾ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕುರರಘರನಗರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಕಾತಿಯಾನೀತಿಸ್ಸಾ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಸಾ ಅಪರಭಾಗೇ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ಕುರರಘರಿಕಾಯ, ಕಾಳಿಯಾ ಸಹಾಯಿಕಾ, ದಳ್ಹಮಿತ್ತಾ ಅಹೋಸಿ। ಯದಾ ಪನ ಕುಟಿಕಣ್ಣಸೋಣತ್ಥೇರೋ "ದಸಬಲಸ್ಸ ಕಥಿತನಿಯಾಮೇನ ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಹೀ"ತಿ ಮಾತರಾ ಯಾಚಿತೋ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಅನ್ತೋನಗರೇ ಅಲಙ್ಕತಧಮ್ಮಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಮಾತರಂ ಕಾಯಸಕ್ಖಿಂ ಕತ್ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆರಭಿ, ತದಾ ಅಯಂ ಕಾತಿಯಾನೀ ಉಪಾಸಿಕಾ ಕಾಳಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೀ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಚೋರಸತಾನಿ ಅನ್ತೋನಗರೇ ದಿವಾ ಕತಸಞ್ಞಾಯ ಕೋಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಮ್ಮಙ್ಗಂ ಖನಿತ್ವಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಕಾತಿಯಾನಿಯಾ ಘರಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿಂಸು। ತೇಸಂ ಚೋರಜೇಟ್ಠಕೋ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಪವಿಸಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಯಂ ಪರಿಸಾ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ"ತಿ ವೀಮಂಸನತ್ಥಾಯ ಸೋಣತ್ಥೇರಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಕಾತಿಯಾನಿಯಾ ಪಿಟ್ಠಿಪಸ್ಸೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಕಾತಿಯಾನೀ, ದಾಸಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಗಚ್ಛ ಜೇ, ಗೇಹಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದೀಪತೇಲಂ ಆಹರ, ಮಯಂ ದೀಪೇ ಜಾಲೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸೋಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಸಾ ಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಮ್ಮಙ್ಗೇ ಚೋರೇ ದಿಸ್ವಾ ದೀಪತೇಲಂ ಅಗಣ್ಹಿತ್ವಾವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಯ್ಯಾಯ ಆರೋಚೇಸಿ - "ಅಯ್ಯೇ, ಗೇಹೇ ಚೋರಾ ಉಮ್ಮಙ್ಗಂ ಖನನ್ತೀ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಚೋರಜೇಟ್ಠಕೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಚಾಯಂ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಕಥಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ , ಏತ್ಥೇವ ನಂ ಅಸಿನಾ ದ್ವೇಧಾ ಛಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಪನ ಗಹಿತನಿಮಿತ್ತೇನೇವ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಿಸ್ಸತಿ, ಚೋರೇಹಿ ಗಹಿತಭಣ್ಡಕಮ್ಪಿ ಪುನ ದಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಕಾತಿಯಾನೀಪಿ ಖೋ ದಾಸಿಯಾ

ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ, “ಅಮ್ಮ, ಮಾ ಸದ್ದಂ ಕರಿ, ಚೋರಾ ನಾಮ ಹರನ್ತಾ ಅತ್ತನಾ ದಿಟ್ಠಮೇವ ಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಹಂ ಪನ ಅಜ್ಜ ದುಲ್ಲಭಸ್ಸವನಂ ಸುಣಾಮಿ, ಮಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯಂ ಕರೋಹೀ”ತಿ ಆಹ। ಚೋರಜೇಟ್ಠಕೋ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಇಮಿನಾ ಅಜ್ಝಾಸಯೇನ ಠಿತಾಯ ನಾಮ ಗೇಹೇ ಭಣ್ಡಂ ಹರನ್ತೇಹಿ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಮಹಾಪಥವೀ ಪವಿಸಿತಬ್ಬಾ ಭವೇಯ್ಯಾ”ತಿ। ಸೋ ತಾವದೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಚೋರೇಹಿ ಗಹಿತಭಣ್ಡಂ ಛಡ್ಡಾಪೇತ್ವಾ ಚೋರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಕಾತಿಯಾನೀಪಿ ಉಪಾಸಿಕಾ ಥೇರಸ್ಸ ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ।

ಅಥ ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇ ಚೋರಜೇಟ್ಠಕೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಪಾದೇಸು ಪತಿತ್ವಾ, “ಅಯ್ಯೇ, ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ನೋ ಖಮಾಹೀ”ತಿ ಆಹ। ಕಿಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಮಯ್ಹಂ ಕತನ್ತಿ? ಸೋ ಸಬ್ಬಂ ಅತ್ತನಾ ಕತದೋಸಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ತೇನ ಹಿ, ತಾತಾ, ಖಮಾಮಿ ತುಮ್ಹಾಕನ್ತಿ। ಅಯ್ಯೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏವಂ ಖಮಿತಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ನೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ದಾಪೇಹೀತಿ। ಸಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಕುಟಿಕಣ್ಣಸೋಣತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ತೇಪಿ ಖೋ ಚೋರಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಬ್ಬೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ಏವಮೇತಂ ವತ್ಥು ಸಮುಟ್ಠಿತಂ। ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ ಕಾತಿಯಾನಿಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ನಕುಲಮಾತಾವತ್ಥು

೨೬೯. ನವಮೇ **ವಿಸ್ಸಾಸಿಕಾನ**ನ್ತಿ ವಿಸ್ಸಾಸಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೀನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ, ನಕುಲಮಾತಾ ಗಹಪತಾನೀ, ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಉಪಾಸಕಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತಮೇವ। ಕೇವಲಂ ಇಧ ನಕುಲಮಾತರಂ ಧುರಂ ಕತ್ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಕಾಳೀಕುರರಘರಿಕಾವತ್ಥು

೨೬೭. ದಸಮೇ **ಅನುಸ್ಸವಪ್ಪಸನ್ನಾನ**ನ್ತಿ ಅನುಸ್ಸವೇನೇವ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ ಅನ್ತರೇ, ಕಾಳೀ ಉಪಾಸಿಕಾ, ಕುರರಘರಿಕಾ ಅಗ್ಗಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಾ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತಿಯಂ ಕುರರಘರನಗರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೀ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ಅನುಸ್ಸವಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಸಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ರಾಜಗಹನಗರೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಕಾಳೀತಿಸ್ಸಾ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಸಾ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ಕುರರಘರನಗರೇ ಕುಲಗೇಹಂ ಗತಾ। ಅಥಸ್ಸಾ ಸಂವಾಸೇನ ಗಬ್ಭೋ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ಸಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಗಬ್ಭಾ “ಪರೇಸಂ ಗೇಹೇ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ಅಪ್ಪತಿರೂಪ”ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಕುಲನಗರಮೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರತ್ತಿಭಾಗಸಮನನ್ತರೇ ಅತ್ತನೋ ಪಾಸಾದಸ್ಸ ಉಪರಿ ಆಕಾಸೇ ಠಿತಾನಂ ಸಾತಾಗಿರಹೇಮವತಾನಂ ರತನತ್ತಯಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇನ್ತಾನಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಅನುಸ್ಸವಿಕಪ್ಪಸಾದಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಅದಸ್ಸನೇನೇವ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ, ಅಪರಭಾಗೇ ಪನಸ್ಸಾ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಂ ಅಹೋಸೀತಿ ಸಬ್ಬಂ ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ। ಅಪರಭಾಗೇ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಠಾನನ್ತರೇಸು ಠಪೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ಅನುಸ್ಸವಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ದಸಸುತ್ತಪರಿಮಾಣಾಯ ಉಪಾಸಿಕಾಪಾಳಿಯಾ ವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಮನೋರಥಪೂರಣಿಯಾ

ಸಬ್ಬಾಪಿ ಏತದಗ್ಗಪಾಳಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೫. ಅಟ್ಠಾನಪಾಳಿ

(೧೫) ೧. ಅಟ್ಠಾನಪಾಳಿ-ಪಠಮವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೨೬೮. ಅಟ್ಠಾನಪಾಳಿಯಾ **ಅಟ್ಠಾನನ್ತಿ** ಹೇತುಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ। **ಅನವಕಾಸೋತಿ** ಪಚ್ಚಯಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ। ಉಭಯೇನಾಪಿ ಕಾರಣಮೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ। ಕಾರಣಞ್ಹಿ ತದಾಯತ್ತವುತ್ತಿತಾಯ ಅತ್ತನೋ ಫಲಸ್ಸ ಠಾನನ್ತಿ ಚ ಅವಕಾಸೋತಿ ಚ ವುಚ್ಚತಿ। **ಯನ್ತಿ** ಯೇನ ಕಾರಣೇನ। **ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ** ಮಗ್ಗದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ। ತಸ್ಸ ಹಿ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಇತಿಪಿ, ಪಸ್ಸತಿ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಇತಿಪಿ, ಸೇಕ್ಖೇನ ಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿಪಿ, ಸೇಕ್ಖಾಯ ವಿಜ್ಜಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿಪಿ, ಧಮ್ಮಸೋತಸಮಾಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ಅರಿಯೋ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ ಇತಿಪಿ, ಅಮತದ್ವಾರಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ ಇತಿಪಿತಿ ಬಹೂನಿ ನಾಮಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। **ಕಞ್ಚಿ ಸಙ್ಖಾರನ್ತಿ** ಚತುಭೂಮಕೇಸು ಸಙ್ಖತಸಙ್ಖಾರೇಸು ಕಞ್ಚಿ ಏಕಂ ಸಙ್ಖಾರಮ್ಪಿ। **ನಿಚ್ಚತೋ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾತಿ** ನಿಚ್ಚೋತಿ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ। **ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀತಿ** ಏತಂ ಕಾರಣಂ ನತ್ಥಿ ನ ಉಪಲಬ್ಭತಿ। **ಯಂ ಪುಥುಜ್ಜನೋತಿ** ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ಪುಥುಜ್ಜನೋ। **ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀತಿ** ಏತಂ ಕಾರಣಂ ಅತ್ಥಿ। ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿಯಾ ಹಿ ಸೋ ತೇಭೂಮಕೇಸು ಸಙ್ಖತಸಙ್ಖಾರೇಸು ಕಞ್ಚಿ ಸಙ್ಖಾರಂ ನಿಚ್ಚತೋ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಚತುತ್ಥಭೂಮಕಸಙ್ಖಾರಾ ಪನ ತೇಜುಸ್ಸದತ್ತಾ ದಿವಸಂಸನ್ತತ್ತೋ ಅಯೋಗುಳೋ ವಿಯ ಮಕ್ಖಿಕಾನಂ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಾ ಅಕುಸಲಾನಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮಿನಾ ನಯೇನ **ಕಞ್ಚಿ ಸಙ್ಖಾರಂ ಸುಖತೋತಿ**ಆದೀಸುಪಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೨೬೯. **ಸುಖತೋ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾತಿ** "ಏಕನ್ತಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಆರೋಗೋ ಪರಮ್ಮರಣಾ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೭೬, ೭೯; ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೧, ೨೨) ಏವಂ ಅತ್ತದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಸುಖತೋ ಗಾಹಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। ದಿಟ್ಠಿವಿಪ್ಪಯುತ್ತಚಿತ್ತೇನ ಪನ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪರಿಳಾಹಾಧಿಭೂತೋ ಪರಿಳಾಹವೂಪಸಮತ್ಥಂ ಮತ್ತಹತ್ಥಿಪರಿತ್ತಾಸಿತೋ ವಿಯ ಚೋಕ್ಖಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗೂಥಂ ಕಞ್ಚಿ ಸಙ್ಖಾರಂ ಸುಖತೋ ಉಪಗಚ್ಛತಿ।

೨೭೦. ಅತ್ತವಾರೇ ಕಸಿಣಾದಿಪಣ್ಣತ್ತಿಸಙ್ಗಹತ್ಥಂ "ಸಙ್ಖಾರ"ನ್ತಿ ಅವತ್ವಾ **ಕಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮನ್ತಿ** ವುತ್ತಂ। ಇಧಾಪಿ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಚತುಭೂಮಕವಸೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ತೇಭೂಮಕವಸೇನ । ಸಬ್ಬವಾರೇಸು ವಾ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸಾಪಿ ತೇಭೂಮಕವಸೇನೇವ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ವಟ್ಟತಿ। ಯಂ ಯಂ ಹಿ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತತೋ ತತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಗಾಹಂ ವಿನಿವೇಠೇತಿ। ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಹಿ ಯಂ ಯಂ ನಿಚ್ಚಂ ಸುಖಂ ಅತ್ತಾತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಂ ತಂ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನತ್ತಾತಿ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ತಂ ಗಾಹಂ ವಿನಿವೇಠೇತಿ। ಇತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತತ್ತಯೇ ಪುಥುಜ್ಜನತ್ತಗ್ಗಾಹವಿನಿವೇಠನಂ ನಾಮ ಕಥಿತಂ।

೨೭೧. **ಮಾತರನ್ತಿ**ಆದೀಸು ಜನಿಕಾವ ಮಾತಾ, ಜನಕೋವ ಪಿತಾ, ಮನುಸ್ಸಭೂತೋವ ಖೀಣಾಸವೋ ಅರಹಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಕಿಂ ಪನ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯಾತಿ? ಏತಮ್ಪಿ ಅಟ್ಠಾನಂ। ಸಚೇಪಿ ಭವನ್ತರಗತಂ ಅರಿಯಸಾವಕಂ ಅತ್ತನೋ ಅರಿಯಸಾವಕಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತಮ್ಪಿ ಕೋಚಿ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ "ಇಮಂ ಕುನ್ಥಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತ್ವಾ ಸಕಲಚಕ್ಕವಾಳಗಬ್ಭೇ ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಜ್ಜಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಹೀ"ತಿ, ನೇವ ಸೋ ತಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯ। ಅಥಾಪಿ ನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ "ಸಚೇ ಇಮಂ ನ ಘಾತೇಸ್ಸಸಿ, ಸೀಸಂ ತೇ ಛಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಸೀಸಮೇವಸ್ಸ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ, ನ ಚ ಸೋ ತಂ ಘಾತೇಯ್ಯ। ಪುಥುಜ್ಜನಭಾವಸ್ಸ ಪನ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಚ ಬಲವದೀಪನತ್ಥಮೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಸಾವಜ್ಜೋ ಪುಥುಜ್ಜನಭಾವೋ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಮಾತುಘಾತಾದೀನಿಪಿ ಆನನ್ತರಿಯಾನಿ ಕರಿಸ್ಸತಿ। ಮಹಾಬಲೋ ಚ ಅರಿಯಸಾವಕೋ, ಯೋ ಏತಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ನ ಕರೋತೀತಿ।

೧೭೪. ಪದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋತಿ ವಧಕಚಿತ್ತೇನ ಪದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ। **ಲೋಹಿತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಜೀವಮಾನಕಸರೀರೇ ಖುದ್ದಕಮಕ್ಖಿಕಾಯ ಪಿವನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಲೋಹಿತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ।

೧೭೫. ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯಾತಿ ಸಮಾನಸಂವಾಸಕಂ ಸಮಾನಸೀಮಾಯ ಠಿತಂ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ "ಪಞ್ಚಹುಪಾಲಿ , ಆಕಾರೇಹಿ ಸಙ್ಘೋ ಭಿಜ್ಜತಿ - ಕಮ್ಮೇನ, ಉದ್ದೇಸೇನ, ವೋಹರನ್ತೋ, ಅನುಸ್ಸಾವನೇನ, ಸಲಾಕಗ್ಗಾಹೇನಾ"ತಿ (ಪರಿ॰ ೪೫೮)।

ತತ್ಥ **ಕಮ್ಮೇನಾ**ತಿ ಅಪಲೋಕನಾದೀಸು ಚತೂಸು ಕಮ್ಮೇಸು ಅಞ್ಞತರೇನ ಕಮ್ಮೇನ। **ಉದ್ದೇಸೇನಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಸು ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸೇಸು ಅಞ್ಞತರೇನ ಉದ್ದೇಸೇನ। **ವೋಹರನ್ತೋ**ತಿ ಕಥಯನ್ತೋ, ತಾಹಿ ತಾಹಿ ಉಪ್ಪತ್ತೀಹಿ **ಅಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೋ**ತಿಆದೀನಿ ಅಟ್ಠಾರಸ ಭೇದಕರವತ್ಥೂನಿ ದೀಪೇನ್ತೋ। **ಅನುಸ್ಸಾವನೇನಾ**ತಿ "ನನು ತುಮ್ಹೇ ಜಾನಾಥ ಮಯ್ಹಂ ಉಚ್ಚಾಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತಭಾವಂ ಬಹುಸ್ಸುತಭಾವಞ್ಚ, ಮಾದಿಸೋ ನಾಮ ಉದ್ಧಮ್ಮಂ ಉಬ್ಬಿನಯಂ ಸತ್ಥು ಸಾಸನಂ ಗಾಹೇಯ್ಯಾತಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಯುತ್ತಂ, ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಅವೀಚಿ ನೀಲುಪ್ಪಲವನಂ ವಿಯ ಸೀತಲಾ, ಕಿಂ ಅಹಂ ಅಪಾಯತೋ ನ ಭಾಯಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಕಣ್ಣಮೂಲೇ ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ಅನುಸ್ಸಾವನೇನ । **ಸಲಾಕಗ್ಗಾಹೇನಾ**ತಿ ಏವಂ ಅನುಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಉಪತ್ಥಮ್ಭೇತ್ವಾ ಅನಿವತ್ತಿಧಮ್ಮೇ ಕತ್ವಾ "ಗಣ್ಹಥ ಇಮಂ ಸಲಾಕ"ನ್ತಿ ಸಲಾಕಗ್ಗಾಹೇನ।

ಏತ್ಥ ಚ ಕಮ್ಮೇವ ಉದ್ದೇಸೋ ವಾ ಪಮಾಣಂ, ವೋಹಾರಾನುಸ್ಸಾವನಸಲಾಕಗ್ಗಾಹಾ ಪನ ಪುಬ್ಬಭಾಗಾ। ಅಟ್ಠಾರಸವತ್ಥುದೀಪನವಸೇನ ಹಿ ವೋಹರನ್ತೇನ ತತ್ಥ ರುಚಿಜನನತ್ಥಂ ಅನುಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ ಸಲಾಕಾಯ ಗಹಿತಾಯಪಿ ಅಭಿನ್ನೋವ ಹೋತಿ ಸಙ್ಘೋ। ಯದಾ ಪನ ಏವಂ ಚತ್ತಾರೋ ವಾ ಅತಿರೇಕಾ ವಾ ಸಲಾಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆವೇಣಿಕಂ ಕಮ್ಮಂ ವಾ ಉದ್ದೇಸಂ ವಾ ಕರೋನ್ತಿ, ತದಾ ಸಙ್ಘೋ ಭಿನ್ನೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯಾತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಮಾತುಘಾತಾದೀನಿ ಪಞ್ಚ ಆನನ್ತರಿಯಕಮ್ಮಾನಿ ದಸ್ಸಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಯಾನಿ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕರೋತಿ, ನ ಅರಿಯಸಾವಕೋ। ತೇಸಂ ಆವಿಭಾವತ್ಥಂ -

"ಕಮ್ಮತೋ ದ್ವಾರತೋ ಚೇವ, ಕಪ್ಪಟ್ಠಿತಿಯತೋ ತಥಾ।
ಪಾಕಸಾಧಾರಣಾದೀಹಿ, ವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ"॥

ತತ್ಥ **ಕಮ್ಮತೋ** ತಾವ - ಏತ್ಥ ಹಿ ಮನುಸ್ಸಭೂತಸ್ಸೇವ ಮನುಸ್ಸಭೂತಂ ಮಾತರಂ ವಾ ಪಿತರಂ ವಾ ಅಪಿ ಪರಿವತ್ತಲಿಙ್ಗಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇನ್ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಬಾಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಕಲಚಕ್ಕವಾಳಂ ಮಹಾಚೇತಿಯಪ್ಪಮಾಣೇಹಿಪಿ ಕಞ್ಚನಥೂಪೇಹಿ ಪೂರೇತ್ವಾಪಿ ಸಕಲಚಕ್ಕವಾಳಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾಪಿ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಙ್ಘಾಟಿಕಣ್ಣಂ ಅಮುಞ್ಚನ್ತೋ ವಿಚರಿತ್ವಾಪಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ನಿರಯಮೇವ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಪನ ಸಯಂ ಮನುಸ್ಸೋ ತಿರಚ್ಛಾನಭೂತಂ ಮಾತರಂ ವಾ ಪಿತರಂ ವಾ, ಸಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಭೂತೋ ಮನುಸ್ಸಭೂತಂ, ತಿರಚ್ಛಾನಭೂತೋಯೇವ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಭೂತಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಿ, ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಆನನ್ತರಿಯಂ ನ ಹೋತಿ, ಭಾರಿಯಂ ಪನ ಹೋತಿ, ಆನನ್ತರಿಯಂ ಆಹಚ್ಚೇವ ತಿಟ್ಠತಿ। ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕಾನಂವ ಪನ ವಸೇನ ಅಯಂ ಪಞ್ಹೋ ಕಥಿತೋ।

ತತ್ಥ ಏಳಕಚತುಕ್ಕಂ, ಸಙ್ಗಾಮಚತುಕ್ಕಂ, ಚೋರಚತುಕ್ಕಞ್ಚ ಕಥೇತಬ್ಬಂ। ಏಳಕಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಭಿಸನ್ಧಿನಾಪಿ ಹಿ ಏಳಕಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಂ ಮನುಸ್ಸೋ ಮನುಸ್ಸಭೂತಂ ಮಾತರಂ ವಾ ಪಿತರಂ ವಾ ಮಾರೇನ್ತೋ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಫುಸತಿ। ಏಳಕಾಭಿಸನ್ಧಿನಾ ಮಾತಾಪಿತಿಅಭಿಸನ್ಧಿನಾ ವಾ ಏಳಕಂ ಮಾರೇನ್ತೋ ಆನನ್ತರಿಯಂ ನ ಫುಸತಿ, ಮಾತಾಪಿತಿಅಭಿಸನ್ಧಿನಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮಾರೇನ್ತೋ ಫುಸತೇವ। ಏಸ ನಯೋ ಇತರಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಚತುಕ್ಕದ್ವಯೇ। ಯಥಾ ಚ ಮಾತಾಪಿತೂಸು, ಏವಂ ಅರಹನ್ತೇಪಿ ಏತಾನಿ ಚತುಕ್ಕಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ । ಮನುಸ್ಸಅರಹನ್ತಮೇವ ಚ ಮಾರೇತ್ವಾ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಫುಸತಿ, ನ ಯಕ್ಖಭೂತಂ।

ಕಮ್ಮಂ ಪನ ಭಾರಿಯಂ, ಆನನ್ತರಿಯಸದಿಸಮೇವ। ಮನುಸ್ಸಅರಹನ್ತಸ್ಸ ಚ ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲೇಯೇವ ಸತ್ಥಪ್ಪಹಾರೇ ವಾ ವಿಸೇ ವಾ ದಿನ್ನೇಪಿ ಯದಿ ಸೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ತೇನೇವ ಮರತಿ, ಅರಹನ್ತಘಾತಕೋ ಹೋತಿಯೇವ। ಯಂ ಪನ ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲೇ ದಿನ್ನಂ ದಾನಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸೇವ ತಂ ದಿನ್ನಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಅರಿಯಪುಗ್ಗಲೇ ಮಾರೇನ್ತಸ್ಸ ಆನನ್ತರಿಯಂ ನತ್ಥಿ, ಕಮ್ಮಂ ಪನ ಭಾರಿಯಂ, ಆನನ್ತರಿಯಸದಿಸಮೇವ।

ಲೋಹಿತುಪ್ಪಾದೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅಭೇಜ್ಜಕಾಯತಾಯ ಪರೂಪಕ್ಕಮೇನ ಚಮ್ಮಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ಲೋಹಿತಪಗ್ಘರಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಸರೀರಸ್ಸ ಪನ ಅನ್ತೋಯೇವ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಲೋಹಿತಂ ಸಮೋಸರತಿ। ದೇವದತ್ತೇನ ಪವಿದ್ಧಸಿಲತೋ ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಗತಾ ಸಕಲಿಕಾಪಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಾದನ್ತಂ ಪಹರಿ, ಫರಸುನಾ ಪಹಟೋ ವಿಯ ಪಾದೋ ಅನ್ತೋಲೋಹಿತೋಯೇವ ಅಹೋಸಿ। ತಥಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಹೋತಿ। ಜೀವಕೋ ಪನ ತಥಾಗತಸ್ಸ ರುಚಿಯಾ ಸತ್ಥಕೇನ ಚಮ್ಮಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ದುಟ್ಠಲೋಹಿತಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಫಾಸುಕಮಕಾಸಿ। ತಥಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮಮೇವ ಹೋತಿ।

ಅಥ ಯೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ತಥಾಗತೇ ಚೇತಿಯಂ ಭಿನ್ದನ್ತಿ, ಬೋಧಿಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಧಾತುಮ್ಹಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಕಿಂ ಹೋತೀತಿ? ಭಾರಿಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ, ಆನನ್ತರಿಯಸದಿಸಂ। ಸಧಾತುಕಂ ಪನ ಥೂಪಂ ವಾ ಪಟಿಮಂ ವಾ ಬಾಧಯಮಾನಂ ಬೋಧಿಸಾಖಂ ಛಿನ್ದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇಪಿ ತತ್ಥ ನಿಲೀನಾ ಸಕುಣಾ ಚೇತಿಯೇ ವಚ್ಚಂ ಪಾತೇನ್ತಿ, ಛಿನ್ದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಪರಿಭೋಗಚೇತಿಯತೋ ಹಿ ಸರೀರಚೇತಿಯಂ ಮಹನ್ತತರಂ। ಚೇತಿಯವತ್ಥುಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಬೋಧಿಮೂಲಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಹರಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಯಾ ಪನ ಬೋಧಿಸಾಖಾ ಬೋಧಿಘರಂ ಬಾಧತಿ, ತಂ ಗೇಹರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ಛಿನ್ದಿತುಂ ನ ಲಭತಿ। ಬೋಧಿಅತ್ಥಞ್ಹಿ ಗೇಹಂ, ನ ಗೇಹತ್ಥಾಯ ಬೋಧಿ। ಆಸನಘರೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ಆಸನಘರೇ ಧಾತು ನಿಹಿತಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಬೋಧಿಸಾಖಂ ಛಿನ್ದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಬೋಧಿಜಗ್ಗನತ್ಥಂ ಓಜಾಹರಣಸಾಖಂ ವಾ ಪೂತಿಸಾಖಂ ವಾ ಛಿನ್ದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವ, ಸರೀರಪಟಿಜಗ್ಗನೇ ವಿಯ ಪುಞ್ಞಮ್ಪಿ ಹೋತಿ।

ಸಙ್ಘಭೇದೇಪಿ ಸೀಮಟ್ಠಕಸಙ್ಘೇ ಅಸನ್ನಿಪತಿತೇ ವಿಸುಂ ಪರಿಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕತವೋಹಾರಾನುಸ್ಸಾವನಸಲಾಕಗ್ಗಾಹಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ವಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸಂ ವಾ ಉದ್ದಿಸನ್ತಸ್ಸ ಭೇದೋ ಚ ಹೋತಿ ಆನನ್ತರಿಯಕಮ್ಮಞ್ಚ। ಸಮಗ್ಗಸಞ್ಞಾಯ ಪನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಭೇದೋವ ಹೋತಿ, ನ ಆನನ್ತರಿಯಕಮ್ಮಂ। ತಥಾ ನವತೋ ಊನಪರಿಸಾಯ। ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ನವನ್ನಂ ಜನಾನಂ ಯೋ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದತಿ, ತಸ್ಸ ಆನನ್ತರಿಯಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಅನುವತ್ತಕಾನಂ ಅಧಮ್ಮವಾದೀನಂ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜಕಮ್ಮಂ , ಧಮ್ಮವಾದಿನೋ ಪನ ಅನವಜ್ಜಾ। ತತ್ಥ ನವನ್ನಮೇವ ಸಙ್ಘಭೇದೇ ಇದಂ ಸುತ್ತಂ - "ಏಕತೋ, ಉಪಾಲಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಹೋನ್ತಿ, ಏಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ, ನವಮೋ ಅನುಸ್ಸಾವೇತಿ, ಸಲಾಕಂ ಗಾಹೇತಿ 'ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಯಂ ವಿನಯೋ ಇದಂ ಸತ್ಥು ಸಾಸನಂ, ಇಮಂ ಗಣ್ಹಥ, ಇಮಂ ರೋಚೇಥಾ'ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಉಪಾಲಿ, ಸಙ್ಘರಾಜಿ ಚೇವ ಹೋತಿ ಸಙ್ಘಭೇದೋ ಚ। ನವನ್ನಂ ವಾ , ಉಪಾಲಿ, ಅತಿರೇಕನವನ್ನಂ ವಾ ಸಙ್ಘರಾಜಿ ಚೇವ ಹೋತಿ ಸಙ್ಘಭೇದೋ ಚಾ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೩೫೧)। ಏತೇಸು ಚ ಪನ ಪಞ್ಚಸು ಸಙ್ಘಭೇದೋ ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಸೇಸಾನಿ ಕಾಯಕಮ್ಮಾನೀತಿ ಏವಂ ಕಮ್ಮತೋ ವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ದ್ವಾರತೋತಿ ಸಬ್ಬಾನೇವ ಚೇತಾನಿ ಕಾಯದ್ವಾರತೋಪಿ ವಚೀದ್ವಾರತೋಪಿ ಸಮುಟ್ಠಹನ್ತಿ। ಪುರಿಮಾನಿ ಪನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಆಣತ್ತಿಕವಿಜ್ಜಾಮಯಪ್ಪಯೋಗವಸೇನ ವಚೀದ್ವಾರತೋ ಸಮುಟ್ಠಹಿತ್ವಾಪಿ ಕಾಯದ್ವಾರಮೇವ ಪೂರೇನ್ತಿ, ಸಙ್ಘಭೇದೋ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಯ ಭೇದಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯದ್ವಾರತೋ ಸಮುಟ್ಠಹಿತ್ವಾಪಿ ವಚೀದ್ವಾರಮೇವ ಪೂರೇತೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ದ್ವಾರತೋಪಿ ವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಕಪ್ಪಟ್ಠಿತಿಯತೋತಿ ಸಙ್ಘಭೇದೋಯೇವ ಚೇತ್ಥ ಕಪ್ಪಟ್ಠಿತಿಯೋ। ಸಣ್ಠಹನ್ತೇ ಹಿ ಕಪ್ಪೇ ವಾ ಕಪ್ಪವೇಮಜ್ಝೇ ವಾ ಸಙ್ಘಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ಕಪ್ಪವಿನಾಸೇಯೇವ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇಪಿ ಹಿ 'ಸ್ವೇ ಕಪ್ಪೋ ವಿನಸ್ಸಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಅಜ್ಜ ಸಙ್ಘಭೇದಂ ಕರೋತಿ, ಸ್ವೇವ ಮುಚ್ಚತಿ,

ಏಕದಿವಸಮೇವ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಕರಣಂ ಪನ ನತ್ಥಿ। ಸೇಸಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಆನನ್ತರಿಯಾನೇವ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಕಪ್ಪಟ್ಠಿತಿಯಾನೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಕಪ್ಪಟ್ಠಿತಿಯತೋಪಿ ವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಪಾಕತೋತಿ ಯೇನ ಚ ಪಞ್ಚಪೇತಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಭೇದೋಯೇವ ಪಟಿಸನ್ಧಿವಸೇನ ವಿಪಚ್ಚತಿ, ಸೇಸಾನಿ "ಅಹೋಸಿಕಮ್ಮಂ ನಾಹೋಸಿ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೋ"ತಿ ಏವಮಾದೀಸು ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸಙ್ಘಭೇದಾಭಾವೇ ಲೋಹಿತುಪ್ಪಾದೋ, ತದಭಾವೇ ಅರಹನ್ತಘಾತೋ, ತದಭಾವೇ ಸಚೇ ಪಿತಾ ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಮಾತಾ ದುಸ್ಸೀಲಾ, ನೋ ವಾ ತಥಾ ಸೀಲವತೀ, ಪಿತುಘಾತೋ ಪಟಿಸನ್ಧಿವಸೇನ ವಿಪಚ್ಚತಿ। ಸಚೇ ಮಾತಾ ಸೀಲವತೀ, ಮಾತುಘಾತೋ। ದ್ವೀಸುಪಿ ಸೀಲೇನ ವಾ ದುಸ್ಸೀಲೇನ ವಾ ಸಮಾನೇಸು ಮಾತುಘಾತೋವ ಪಟಿಸನ್ಧಿವಸೇನ ವಿಪಚ್ಚತಿ । ಮಾತಾ ಹಿ ದುಕ್ಕರಕಾರಿನೀ ಬಹೂಪಕಾರಾ ಚ ಪುತ್ತಾನನ್ತಿ। ಏವಮೇತ್ಥ ಪಾಕತೋಪಿ ವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಸಾಧಾರಣಾದೀಹೀತಿ ಪುರಿಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಸಾಧಾರಣಾನಿ। ಸಙ್ಘಭೇದೋ ಪನ "ನ ಖೋ, ಉಪಾಲಿ ಭಿಕ್ಖುನೀ, ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದತಿ, ನ ಸಿಕ್ಖಮಾನಾ, ನ ಸಾಮಣೇರೋ, ನ ಸಾಮಣೇರೀ , ನ ಉಪಾಸಕೋ, ನ ಉಪಾಸಿಕಾ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದತಿ। ಭಿಕ್ಖು ಖೋ, ಉಪಾಲಿ, ಪಕತತ್ತೋ ಸಮಾನಸಂವಾಸಕೋ ಸಮಾನಸೀಮಾಯಂ ಠಿತೋ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದತೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೩೫೧) ವಚನತೋ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋವ ಹೋತಿ, ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ, ತಸ್ಮಾ ಅಸಾಧಾರಣೋ। ಆದಿಸದ್ದೇನ ಸಬ್ಬೇಪೇತೇ ದುಕ್ಖವೇದನಾಯ ಸಹಗತಾ ದೋಸಮೋಹಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಚಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಸಾಧಾರಣಾದೀಹಿಪಿ ವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

೧೭೯. **ಅಞ್ಞಂ ಸತ್ಥಾರ**ನ್ತಿ "ಅಯಂ ಮೇ ಸತ್ಥಾ ಸತ್ಥು ಕಿಚ್ಚಂ ಕಾತುಂ ಅಸಮತ್ಥೋ"ತಿ ಭವನ್ತರೇಪಿ ಅಞ್ಞಂ ತಿತ್ಥಕರಂ 'ಅಯಂ ಮೇ ಸತ್ಥಾ"ತಿ ಏವಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೭೭. **ಏಕಿಸ್ಸಾ ಲೋಕಧಾತುಯಾ**ತಿ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಯಾ। ತೀಣಿ ಹಿ ಖೇತ್ತಾನಿ ಜಾತಿಖೇತ್ತಂ, ಆಣಾಖೇತ್ತಂ ವಿಸಯಖೇತ್ತನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ಜಾತಿಖೇತ್ತಂ** ನಾಮ ದಸಸಹಸ್ಸೀ ಲೋಕಧಾತು। ಸಾ ಹಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಓಕ್ಕಮನಕಾಲೇ ನಿಕ್ಖಮನಕಾಲೇ ಸಮ್ಬೋಧಿಕಾಲೇ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನೇ ಆಯುಸಙ್ಖಾರವೋಸ್ಸಜ್ಜನೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇ ಚ ಕಮ್ಪತಿ। ಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳಂ ಪನ **ಆಣಾಖೇತ್ತಂ** ನಾಮ। ಆಟಾನಾಟಿಯಪರಿತ್ತಮೋರಪರಿತ್ತಧಜಗ್ಗಪರಿತ್ತರತನಪರಿತ್ತಾದೀನಞ್ಹಿ ಏತ್ಥ ಆಣಾ ಪವತ್ತತಿ। **ವಿಸಯಖೇತ್ತಸ್ಸ** ಪನ ಪರಿಮಾಣಂ ನತ್ಥಿ। ಬುದ್ಧಾನಞ್ಹಿ "ಯಾವತಕಂ ಞಾಣಂ ತಾವತಕಂ ಞೇಯ್ಯಂ, ಯಾವತಕಂ ಞೇಯ್ಯಂ ತಾವತಕಂ ಞಾಣಂ, ಞಾಣಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ಞೇಯ್ಯಂ, ಞೇಯ್ಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ಞಾಣ"ನ್ತಿ (ಮಹಾನಿ॰ ೬೯; ಚೂಳನಿ॰ ಮೋಘರಾಜಮಾಣವಪುಚ್ಛಾನಿದ್ದೇಸೋ ೮೫; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೩.೫) ವಚನತೋ ಅವಿಸಯೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

ಇಮೇಸು ಪನ ತೀಸು ಖೇತ್ತೇಸು ಠಪೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಚಕ್ಕವಾಳಂ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಚಕ್ಕವಾಳೇ ಬುದ್ಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಸುತ್ತಂ ನತ್ಥಿ, ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಪನ ಅತ್ಥಿ। **ತೀಣಿ ಹಿ ಪಿಟಕಾನಿ** - ವಿನಯಪಿಟಕಂ, ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕಂ, ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕಂ। **ತಿಸ್ಸೋ ಸಙ್ಗೀತಿಯೋ** - ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸಙ್ಗೀತಿ, ಯಸತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸಙ್ಗೀತಿ, ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸಙ್ಗೀತಿ। ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಸಙ್ಗೀತಿಯೋ ಆರುಳ್ಹೇ ತೇಪಿಟಕೇ ಬುದ್ಧವಚನೇ ಇಮಂ ಚಕ್ಕವಾಳಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಬುದ್ಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಸುತ್ತಂ ನತ್ಥಿ, ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಪನ ಅತ್ಥಿ।

ಅಪುಬ್ಬಂ ಅಚರಿಮನ್ತಿ ಅಪುರೇ ಅಪಚ್ಛಾ, ಏಕತೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಪುರೇ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಬೋಧಿಪಲ್ಲಙ್ಕೇ "ಬೋಧಿಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ನ ಉಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿಸಿನ್ನಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣಂ, ತಾವ ಪುಬ್ಬೇತಿ ನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಕ್ಖಣೇ ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳಕಮ್ಪನೇನೇವ ಖೇತ್ತಪರಿಗ್ಗಹೋ ಕತೋ, ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿ ನಿವಾರಿತಾವ ಹೋತಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಸಾಸಪಮತ್ತಾಪಿ ಧಾತು ತಿಟ್ಠತಿ, ತಾವ ಪಚ್ಛಾತಿ ನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಧಾತೂಸು ಹಿ ಠಿತಾಸು ಬುದ್ಧಾ ಠಿತಾವ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿ ನಿವಾರಿತಾವ ಹೋತಿ। ಧಾತುಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇ ಪನ ಜಾತೇ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿ ನ ನಿವಾರಿತಾ।

ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಅಪುಬ್ಬಂ ಅಚರಿಮಂ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ? ಅನಚ್ಛರಿಯತ್ತಾ। ಬುದ್ಧಾ ಹಿ ಅಚ್ಛರಿಯಮನುಸ್ಸಾ। ಯಥಾಹ - “ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಚ್ಛರಿಯಮನುಸ್ಸೋ। ಕತಮೋ ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ? ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ”ತಿ (ಅಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭೧)। ಯದಿ ಚ ದ್ವೇ ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ವಾ ಅಟ್ಠ ವಾ ಸೋಳಸ ವಾ ಏಕತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ। ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ವಿಹಾರೇ ದ್ವಿನ್ನಂ ಚೇತಿಯಾನಮ್ಪಿ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ ಉಳಾರಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖೂಪಿ ಬಹುತಾಯ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಜಾತಾ, ಏವಂ ಬುದ್ಧಾಪಿ ಭವೇಯ್ಯುಂ। ತಸ್ಮಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ।

ದೇಸನಾಯ ಚ ವಿಸೇಸಾಭಾವತೋ। ಯಞ್ಹಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಏಕೋ ದೇಸೇತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾಪಿ ಸೋವ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸೇತಬ್ಬೋ ಸಿಯಾ। ತತೋ ಅನಚ್ಛರಿಯೋ ಸಿಯಾ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೇ ದೇಸನಾಪಿ ಅಚ್ಛರಿಯಾವ ಹೋತಿ।

ವಿವಾದಭಾವತೋ ಚ। ಬಹೂಸು ಚ ಬುದ್ಧೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಬಹೂನಂ ಆಚರಿಯಾನಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ವಿಯ “ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬುದ್ಧೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬುದ್ಧೋ ಮಧುರಸ್ಸರೋ ಲಾಭೀ ಪುಞ್ಞವಾ”ತಿ ವಿವದೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಮಾಪಿ ಏವಂ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ।

ಅಪಿಚೇತಂ ಕಾರಣಂ ಮಿಲಿನ್ದರಞ್ಞಾ ಪುಟ್ಠೇನ ನಾಗಸೇನತ್ಥೇರೇನ ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ ತತ್ಥ (ಮಿ॰ ಪ॰ ೫.೧.೧) -

> “ಭನ್ತೇ, ನಾಗಸೇನ, ಭಾಸಿತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - ‘ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನವಕಾಸೋ, ಯಂ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಲೋಕಧಾತುಯಾ ದ್ವೇ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಅಪುಬ್ಬಂ ಅಚರಿಮಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ , ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ’ತಿ। ದೇಸೇನ್ತಾ ಚ, ಭನ್ತೇ ನಾಗಸೇನ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ತಥಾಗತಾ ಸತ್ತತಿಂಸ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇನ್ತಿ, ಕಥಯಮಾನಾ ಚ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಕಥೇನ್ತಿ, ಸಿಕ್ಖಾಪೇನ್ತಾ ಚ ತೀಸು ಸಿಕ್ಖಾಸು ಸಿಕ್ಖಾಪೇನ್ತಿ, ಅನುಸಾಸಮಾನಾ ಚ ಅಪ್ಪಮಾದಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ। ಯದಿ, ಭನ್ತೇ ನಾಗಸೇನ, ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ತಥಾಗತಾನಂ ಏಕೋ ಉದ್ದೇಸೋ ಏಕಾ ಕಥಾ ಏಕಾ ಸಿಕ್ಖಾ ಏಕಾ ಅನುಸಿಟ್ಠಿ, ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ದ್ವೇ ತಥಾಗತಾ ಏಕಕ್ಖಣೇ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಏಕೇನಪಿ ತಾವ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇನ ಅಯಂ ಲೋಕೋ ಓಭಾಸಜಾತೋ, ಯದಿ ದುತಿಯೋಪಿ ಬುದ್ಧೋ ಭವೇಯ್ಯ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಭಾಯ ಅಯಂ ಲೋಕೋ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಓಭಾಸಜಾತೋ ಭವೇಯ್ಯ। ಓವದಮಾನಾ ಚ ದ್ವೇ ತಥಾಗತಾ ಸುಖಂ ಓವದೇಯ್ಯುಂ, ಅನುಸಾಸಮಾನಾ ಚ ಸುಖಂ ಅನುಸಾಸೇಯ್ಯುಂ। ತತ್ಥ ಮೇ ಕಾರಣಂ ದೇಸೇಹಿ, ಯಥಾಹಂ ನಿಸ್ಸಂಸಯೋ ಭವೇಯ್ಯನ್ತಿ”।

“ಅಯಂ, ಮಹಾರಾಜ, ದಸಸಹಸ್ಸೀ ಲೋಕಧಾತು ಏಕಬುದ್ಧಧಾರಣೀ, ಏಕಸ್ಸೇವ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಗುಣಂ ಧಾರೇತಿ। ಯದಿ ದುತಿಯೋ ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ನಾಯಂ ದಸಸಹಸ್ಸೀ ಲೋಕಧಾತು ಧಾರೇಯ್ಯ, ಚಲೇಯ್ಯ ಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನಮೇಯ್ಯ ಓನಮೇಯ್ಯ ವಿನಮೇಯ್ಯ ವಿಕಿರೇಯ್ಯ ವಿಧಮೇಯ್ಯ ವಿದ್ಧಂಸೇಯ್ಯ, ನ ಠಾನಮುಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ।

“ಯಥಾ, ಮಹಾರಾಜ, ನಾವಾ ಏಕಪುರಿಸಸನ್ಧಾರಣೀ ಭವೇಯ್ಯ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪುರಿಸೇ ಅಭಿರೂಳ್ಹೇ ಸಾ ನಾವಾ ಸಮುಪಾದಿಕಾ ಭವೇಯ್ಯ। ಅಥ ದುತಿಯೋ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ತಾದಿಸೋ ಆಯುನಾ ವಣ್ಣೇನ ವಯೇನ ಪಮಾಣೇನ ಕಿಸಥೂಲೇನ ಸಬ್ಬಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗೇನ, ಸೋ ತಂ ನಾವಂ ಅಭಿರುಹೇಯ್ಯ। ಅಪಿ ನು ಸಾ, ಮಹಾರಾಜ, ನಾವಾ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಧಾರೇಯ್ಯಾತಿ? ನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಚಲೇಯ್ಯ ಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನಮೇಯ್ಯ ಓನಮೇಯ್ಯ ವಿನಮೇಯ್ಯ ವಿಕಿರೇಯ್ಯ ವಿಧಮೇಯ್ಯ ವಿದ್ಧಂಸೇಯ್ಯ, ನ ಠಾನಮುಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಓಸೀದೇಯ್ಯ ಉದಕೇತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಯಂ ದಸಸಹಸ್ಸೀ ಲೋಕಧಾತು ಏಕಬುದ್ಧಧಾರಣೀ, ಏಕಸ್ಸೇವ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಗುಣಂ ಧಾರೇತಿ, ಯದಿ ದುತಿಯೋ ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ನಾಯಂ ದಸಸಹಸ್ಸೀ ಲೋಕಧಾತು ಧಾರೇಯ್ಯ, ಚಲೇಯ್ಯ…ಪೇ॰… ನ ಠಾನಮುಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ।

“ಯಥಾ ವಾ ಪನ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುರಿಸೋ ಯಾವದತ್ಥಂ ಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ ಛಾದೇನ್ತಂ ಯಾವ ಕಣ್ಠಮಭಿಪೂರಯಿತ್ವಾ। ಸೋ ಧಾತೋ ಪೀಣಿತೋ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ ನಿರನ್ತರೋ ತನ್ದಿಕತೋ ಅನೋನಮಿತದಣ್ಡಜಾತೋ ಪುನದೇವ ತತ್ತಕಂ ಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ। ಅಪಿ ನು ಖೋ ಸೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುರಿಸೋ ಸುಖಿತೋ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ? ನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಸಕಿಂಭುತ್ತೋವ ಮರೇಯ್ಯಾತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಯಂ ದಸಸಹಸ್ಸೀ ಲೋಕಧಾತು ಏಕಬುದ್ಧಧಾರಣೀ...ಪೇ॰... ನ ಠಾನಮುಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾತಿ।

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ ನಾಗಸೇನ, ಅತಿಧಮ್ಮಭಾರೇನ ಪಥವಿ ಚಲತೀತಿ? ಇಧ, ಮಹಾರಾಜ, ದ್ವೇ ಸಕಟಾ ರತನಪರಿಪೂರಿತಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ ಯಾವ ಮುಖಸಮಾ। ಏಕಸ್ಮಾ ಸಕಟತೋ ರತನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಕಟೇ ಆಕಿರೇಯ್ಯುಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಸಕಟಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸಕಟಾನಂ ರತನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾತಿ? ನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ನಾಭಿಪಿ ತಸ್ಸ ಫಲೇಯ್ಯ, ಅರಾಪಿ ತಸ್ಸ ಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ನೇಮೀಪಿ ತಸ್ಸ ಓಪತೇಯ್ಯುಂ, ಅಕ್ಖೋಪಿ ತಸ್ಸ ಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ। ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಅತಿರತನಭಾರೇನ ಸಕಟಂ ಭಿಜ್ಜತೀತಿ ? ಆಮ, ಭನ್ತೇತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಅತಿಧಮ್ಮಭಾರೇನ ಪಥವೀ ಚಲತೀತಿ।

“ಅಪಿ ಚ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಮಂ ಕಾರಣಂ ಬುದ್ಧಬಲಪರಿದೀಪನಾಯ ಓಸಾರಿತಂ। ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ತತ್ಥ ಅಭಿರೂಪಂ ಕಾರಣಂ ಸುಣೋಹಿ, ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ದ್ವೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಏಕಕ್ಖಣೇ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಯದಿ, ಮಹಾರಾಜ, ದ್ವೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ಪರಿಸಾಯ ವಿವಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ‘ತುಮ್ಹಾಕಂ ಬುದ್ಧೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬುದ್ಧೋ’ತಿ ಉಭತೋಪಕ್ಖಜಾತಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ। ಯಥಾ, ಮಹಾರಾಜ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಬಲವಾಮಚ್ಚಾನಂ ಪರಿಸಾಯ ವಿವಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ‘ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಮಚ್ಚೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಮಚ್ಚೋ’ತಿ ಉಭತೋಪಕ್ಖಜಾತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಯದಿ ದ್ವೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ಪರಿಸಾಯ ವಿವಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ‘ತುಮ್ಹಾಕಂ ಬುದ್ಧೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬುದ್ಧೋ’ತಿ ಉಭತೋಪಕ್ಖಜಾತಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ। ಇದಂ ಪಠಮಂ ಕಾರಣಂ ಸುಣೋಹಿ, ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ದ್ವೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಏಕಕ್ಖಣೇ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ।

“ಅಪರಮ್ಪಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಉತ್ತರಿಂ ಕಾರಣಂ ಸುಣೋಹಿ, ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ದ್ವೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಏಕಕ್ಖಣೇ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಯದಿ, ಮಹಾರಾಜ, ದ್ವೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ಅಗ್ಗೋ ಬುದ್ಧೋತಿ ಯಂ ವಚನಂ, ತಂ ಮಿಚ್ಛಾ ಭವೇಯ್ಯ। ಜೇಟ್ಠೋ ಬುದ್ಧೋತಿ...ಪೇ॰... ಸೇಟ್ಠೋ ಬುದ್ಧೋತಿ। ವಿಸಿಟ್ಠೋ ಬುದ್ಧೋತಿ, ಉತ್ತಮೋ ಬುದ್ಧೋತಿ, ಪವರೋ ಬುದ್ಧೋತಿ, ಅಸಮೋ ಬುದ್ಧೋತಿ, ಅಸಮಸಮೋ ಬುದ್ಧೋತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಸಮೋ ಬುದ್ಧೋತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಭಾಗೋ ಬುದ್ಧೋತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ ಬುದ್ಧೋತಿ ಯಂ ವಚನಂ, ತಂ ಮಿಚ್ಛಾ ಭವೇಯ್ಯ। ಇಮಮ್ಪಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾರಣಂ ಅತ್ಥತೋ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛ, ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ದ್ವೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಏಕಕ್ಖಣೇ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ।

“ಅಪಿಚ, ಮಹಾರಾಜ, ಬುದ್ಧಾನಂ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಸಭಾವಪಕತಿಕಾ ಏಸಾ, ಯಂ ಏಕೋಯೇವ ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಕಾರಣಮಹನ್ತತ್ತಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧಗುಣಾನಂ। ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಯಂ ಮಹನ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಏಕಂಯೇವ ಹೋತಿ। ಪಥವೀ, ಮಹಾರಾಜ, ಮಹನ್ತೀ, ಸಾ ಏಕಾಯೇವ। ಸಾಗರೋ ಮಹನ್ತೋ, ಸೋ ಏಕೋಯೇವ। ಸಿನೇರು ಗಿರಿರಾಜ ಮಹನ್ತೋ, ಸೋ ಏಕೋಯೇವ। ಆಕಾಸೋ ಮಹನ್ತೋ, ಸೋ ಏಕೋಯೇವ । ಸಕ್ಕೋ ಮಹನ್ತೋ, ಸೋ ಏಕೋಯೇವ। ಬ್ರಹ್ಮಾ ಮಹನ್ತೋ, ಸೋ ಏಕೋಯೇವ। ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಮಹನ್ತೋ, ಸೋ ಏಕೋಯೇವ। ಯತ್ಥ ತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಓಕಾಸೋ ನ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಏಕೋಯೇವ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ। ಸುಕಥಿತೋ, ಭನ್ತೇ ನಾಗಸೇನ, ಪಞ್ಹೋ ಓಪಮ್ಮೇಹಿ ಕಾರಣೇಹೀ”ತಿ।

ಏಕಿಸ್ಸಾ ಲೋಕಧಾತುಯಾತಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಚಕ್ಕವಾಳೇ। ಹೇಟ್ಠಾ ಇಮಿನಾವ ಪದೇನ ದಸ ಚಕ್ಕವಾಳಸಹಸ್ಸಾನಿ ಗಹಿತಾನಿ, ತಾನಿಪಿ ಏಕಚಕ್ಕವಾಳೇನೇವ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತುಂ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ಬುದ್ಧಾ ಹಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಚಕ್ಕವಾಳೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನಟ್ಠಾನೇ ಪನ ವಾರಿತೇ ಇತೋ ಅಞ್ಞೇಸು ಚಕ್ಕವಾಳೇಸು ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ವಾರಿತಮೇವ ಹೋತಿ।

ಪಠಮವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೧೫. ಅಟ್ಠಾನಪಾಳಿ

(೧೫) ೨. ಅಟ್ಠಾನಪಾಳಿ-ದುತಿಯವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೨೭೮. ಅಪುಬ್ಬಂ ಅಚರಿಮನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಚಕ್ಕರತನಪಾತುಭಾವತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಪುಬ್ಬಂ, ತಸ್ಸೇವ ಅನ್ತರಧಾನತೋ ಪಚ್ಛಾ ಚರಿಮಂ। ತತ್ಥ ದ್ವಿಧಾ ಚಕ್ಕರತನಸ್ಸ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕವತ್ತಿನೋ ಕಾಲಕಿರಿಯಾಯ ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ವಾ। ಅನ್ತರಧಾಯಮಾನಞ್ಚ ಪನ ತಂ ಕಾಲಕಿರಿಯತೋ ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜತೋ ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ, ತತೋ ಪರಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿನೋ ಪಾತುಭಾವೋ ಅವಾರಿತೋ।

ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಏಕಚಕ್ಕವಾಳೇ ದ್ವೇ ಚಕ್ಕವತ್ತಿನೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ? ವಿವಾದುಪಚ್ಛೇದತೋ, ಅಚ್ಛರಿಯಭಾವತೋ, ಚಕ್ಕರತನಸ್ಸ ಮಹಾನುಭಾವತೋ ಚ। ದ್ವೀಸು ಹಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೇಸು "ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಾಜಾ ಮಹನ್ತೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಾಜಾ ಮಹನ್ತೋ"ತಿ ವಿವಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, "ಏಕಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ"ತಿ ಚ ಅನಚ್ಛರಿಯೋ ಭವೇಯ್ಯ। ಯೋ ಚಾಯಂ ಚಕ್ಕರತನಸ್ಸ ದ್ವಿಸಹಸ್ಸದೀಪಪರಿವಾರೇಸು ಚತೂಸು ಮಹಾದೀಪೇಸು ಇಸ್ಸರಿಯಾನುಪ್ಪದಾನಸಮತ್ಥೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ, ಸೋಪಿ ಪರಿಹಾಯೇಥ। ಇತಿ ವಿವಾದುಪಚ್ಛೇದತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಭಾವತೋ ಚಕ್ಕರತನಸ್ಸ ಮಹಾನುಭಾವತೋ ಚ ನ ಏಕಚಕ್ಕವಾಳೇ ದ್ವೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ।

೨೭೯. ಯಂ ಇತ್ಥೀ ಅರಹಂ ಅಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಏತ್ಥ ತಿಟ್ಠತು ತಾವ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಗುಣೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಲೋಕನಿತ್ಥರಣಸಮತ್ಥೋ ಬುದ್ಧಭಾವೋ, ಪಣಿಧಾನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ನ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ।

"ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಲಿಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಹೇತು ಸತ್ಥಾರದಸ್ಸನಂ।
ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಗುಣಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಅಧಿಕಾರೋ ಚ ಛನ್ದತಾ।
ಅಟ್ಠ ಧಮ್ಮಸಮೋಧಾನಾ, ಅಭಿನೀಹಾರೋ ಸಮಿಜ್ಝತೀ"ತಿ॥ (ಬು॰ ವಂ॰ ೨.೫೯) -

ಇಮಾನಿ ಹಿ ಪಣಿಧಾನಸಮ್ಪತ್ತಿಕಾರಣಾನಿ। ಇತಿ ಪಣಿಧಾನಮ್ಪಿ ಸಮ್ಪಾದೇತುಂ ಅಸಮತ್ಥಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ ಕುತೋ ಬುದ್ಧಭಾವೋತಿ। "ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನವಕಾಸೋ, ಯಂ ಇತ್ಥೀ ಅರಹಂ ಅಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ । ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪೂರೋವ ಪುಞ್ಞುಸ್ಸಯೋ ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪೂರಮೇವ ಅತ್ತಭಾವಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತೀತಿ ಪುರಿಸೋವ ಅರಹಂ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ನ ಇತ್ಥೀ।

೨೮೦. ರಾಜಾ ಅಸ್ಸ ಚಕ್ಕವತ್ತೀತಿಆದೀಸುಪಿ ಯಸ್ಮಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಕೋಸೋಹಿತವತ್ಥಗುಯ್ಹತಾದೀನಂ ಅಭಾವೇನ ಲಕ್ಖಣಾನಿ ನ ಪರಿಪೂರನ್ತಿ, ಇತ್ಥಿರತನಾಭಾವೇನ ಸತ್ತರತನಸಮಙ್ಗಿತಾ ನ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸಬ್ಬಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಚ ಅಧಿಕೋ ಅತ್ತಭಾವೋ ನ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ "ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಇತ್ಥೀ ರಾಜಾ ಅಸ್ಸ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

೨೮೧. ಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಕ್ಕತ್ತಾದೀನಿ ತೀಣಿ ಠಾನಾನಿ ಉತ್ತಮಾನಿ, ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಞ್ಚ ಹೀನಂ, ತಸ್ಮಾ ಚಸ್ಸಾ ಸಕ್ಕತ್ತಾದೀನಿಪಿ ಪಟಿಸಿದ್ಧಾನಿ।

ನನು ಚ ಯಥಾ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಂ, ಏವಂ ಪುರಿಸಲಿಙ್ಗಮ್ಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನತ್ಥಿ। ತಸ್ಮಾ "ಯಂ ಪುರಿಸೋ ಬ್ರಹ್ಮತ್ತಂ ಕಾರೇಯ್ಯ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ"ತಿಪಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾತಿ। ನೋ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಇಧ ಪುರಿಸಸ್ಸ ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬತ್ತನತೋ। ಬ್ರಹ್ಮತ್ತನ್ತಿ ಹಿ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮತ್ತಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ಇತ್ಥೀ ಚ ಇಧ ಝಾನಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಿಸಜ್ಜಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾನಂ। ಪುರಿಸೋ ಪನ ತತ್ಥ ನುಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ಸಮಾನೇಪಿ ಚೇತ್ಥ ಉಭಯಲಿಙ್ಗಾಭಾವೇ ಪುರಿಸಸಣ್ಠಾನಾವ ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ, ನ ಇತ್ಥಿಸಣ್ಠಾನಾ। ತಸ್ಮಾ ಸುವುತ್ತಮೇವೇತಂ।

೧೮೪. **ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸಾ**ತಿಆದೀಸು ಯಥಾ ನಿಮ್ಬಬೀಜಕೋಸಾತಕಿಬೀಜಾದೀನಿ ಮಧುರಂ ಫಲಂ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ, ಅಸಾತಂ ಅಮಧುರಮೇವ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ, ಏವಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದೀನಿ ಮಧುರಂ ವಿಪಾಕಂ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ, ಅಮಧುರಮೇವ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ। ಯಥಾ ಚ ಉಚ್ಛುಬೀಜಸಾಲಿಬೀಜಾದೀನಿ ಮಧುರಂ ಸಾದುರಸಮೇವ ಫಲಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ, ನ ಅಸಾತಂ ಕಟುಕಂ। ಏವಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಾದೀನಿ ಮಧುರಮೇವ ವಿಪಾಕಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ, ನ ಅಮಧುರಂ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ –

"ಯಾದಿಸಂ ವಪತೇ ಬೀಜಂ, ತಾದಿಸಂ ಹರತೇ ಫಲಂ।
ಕಲ್ಯಾಣಕಾರೀ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಪಾಪಕಾರೀ ಚ ಪಾಪಕ"ನ್ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೫೬)।

ತಸ್ಮಾ "ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನವಕಾಸೋ, ಯಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

೧೯೦-೧೯೫. **ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸಮಙ್ಗೀ**ತಿಆದೀಸು **ಸಮಙ್ಗೀ**ತಿ ಪಞ್ಚವಿಧಾ ಸಮಙ್ಗಿತಾ – ಆಯೂಹನಸಮಙ್ಗಿತಾ, ಚೇತನಾಸಮಙ್ಗಿತಾ, ಕಮ್ಮಸಮಙ್ಗಿತಾ, ವಿಪಾಕಸಮಙ್ಗಿತಾ, ಉಪಟ್ಠಾನಸಮಙ್ಗಿತಾತಿ। ತತ್ಥ ಕುಸಲಾಕುಸಲಕಮ್ಮಾಯೂಹನಕ್ಖಣೇ **ಆಯೂಹನಸಮಙ್ಗಿತಾ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಥಾ **ಚೇತನಾಸಮಙ್ಗಿತಾ।** ಯಾವ ಪನ ಸತ್ತಾ ಅರಹತ್ತಂ ನ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ತಾವ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸತ್ತಾ ಪುಬ್ಬೇ ಉಪಚಿತಚೇತನಾಯ ಸಮಙ್ಗಿತಾಯ ಚೇತನಾಸಮಙ್ಗಿನೋತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಏಸಾ ಚೇತನಾಸಮಙ್ಗಿತಾ। ಯಾವ ಅರಹತ್ತಂ ನ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ತಾವ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸತ್ತಾ ಪುಬ್ಬೇ ಉಪಚಿತಂ ವಿಪಾಕಾರಹಂ ಕಮ್ಮಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಕಮ್ಮಸಮಙ್ಗಿನೋ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಏಸಾ **ಕಮ್ಮಸಮಙ್ಗಿತಾ। ವಿಪಾಕಸಮಙ್ಗಿತಾ** ವಿಪಾಕಕ್ಖಣೇಯೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಯಾವ ಪನ ಸತ್ತಾ ಅರಹತ್ತಂ ನ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ತಾವ ತೇಸಂ ತತೋ ತತೋ ಚವಿತ್ವಾ ನಿರಯೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾನಂ ಅಗ್ಗಿಜಾಲಾಲೋಹಕುಮ್ಭಿಆದೀಹಿ ಉಪಟ್ಠಾನಾಕಾರೇಹಿ ನಿರಯೋ, ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಕತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನಾನಂ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿ, ದೇವೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾನಂ ಕಪ್ಪರುಕ್ಖವಿಮಾನಾದೀಹಿ ಉಪಟ್ಠಾನಾಕಾರೇಹಿ ದೇವಲೋಕೋತಿ ಏವಂ ಉಪಪತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ಇತಿ ನೇಸಂ ಇಮಿನಾ ಉಪಪತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಉಪಟ್ಠಾನೇನ ಅಪರಿಮುತ್ತತಾ **ಉಪಟ್ಠಾನಸಮಙ್ಗಿತಾ** ನಾಮ। ಸಾ ಚಲತಿ, ಸೇಸಾ ನಿಚ್ಚಲಾ। ನಿರಯೇ ಹಿ ಉಪಟ್ಠಿತೇಪಿ ದೇವಲೋಕೋ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ದೇವಲೋಕೇ ಉಪಟ್ಠಿತೇಪಿ ನಿರಯೋ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಉಪಟ್ಠಿತೇಪಿ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಚ ಉಪಟ್ಠಿತಾಯಪಿ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೋ ಉಪಟ್ಠಾತಿಯೇವ।

ತತ್ರಿದಂ ವತ್ಥು – ಸೋಣಗಿರಿಪಾದೇ ಕಿರ ಅಚೇಲವಿಹಾರೇ ಸೋಣತ್ಥೇರೋ ನಾಮ ಏಕೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ। ತಸ್ಸ ಪಿತಾ ಸುನಖವಾಜಿಕೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ, ಥೇರೋ ತಂ ಪಟಿಬಾಹನ್ತೋಪಿ ಸಂವರೇ ಠಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ "ಮಾ ನಸ್ಸಿ ವರಾಕೋ"ತಿ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಅಕಾಮಕಂ ನಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಗಿಲಾನಸೇಯ್ಯಾಯ ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ನಿರಯೋ ಉಪಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋಣಗಿರಿಪಾದತೋ ಮಹನ್ತಾ ಸುನಖಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಖಾದಿತುಕಾಮಾ ವಿಯ ಸಮ್ಪರಿವಾರೇಸುಂ। ಸೋ ಮಹಾಭಯಭೀತೋ "ವಾರೇಹಿ, ತಾತ ಸೋಣ, ವಾರೇಹಿ, ತಾತ ಸೋಣಾ"ತಿ ಆಹ। ಕಿಂ ಮಹಾಥೇರಾತಿ? ನ ಪಸ್ಸಸಿ, ತಾತಾತಿ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಸೋಣತ್ಥೇರೋ "ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಮಾದಿಸಸ್ಸ ಪಿತಾ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸತಿ , ಪತಿಟ್ಠಾಸ್ಸ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ನಾನಾಪುಪ್ಫಾನಿ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣಬೋಧಿಯಙ್ಗಣೇಸು ತಲಸನ್ಥರಣಪೂಜಂ ಆಸನಪೂಜಞ್ಚ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪಿತರಂ ಮಞ್ಚಕೇನ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣಂ ಹರಿತ್ವಾ ಮಞ್ಚೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ "ಅಯಂ, ಮಹಾಥೇರ, ಪೂಜಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕತಾ, 'ಅಯಂ ಮೇ ಭಗವಾ ದುಗ್ಗತಪಣ್ಣಾಕಾರೋ'ತಿ

ವತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇಹೀ”ತಿ ಆಹ। ಸಾ ಮಹಾಥೇರೋ ಪೂಜಂ ದಿಸ್ವಾ ತಥಾ ಕರೋನ್ತೋ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇಸಿ। ತಾವದೇವಸ್ಸ ದೇವಲೋಕೋ ಉಪಟ್ಠಾಸಿ। ನನ್ದನವನ-ಚಿತ್ತಲತಾವನ-ಮಿಸ್ಸಕವನ-ಫಾರುಸಕವನ-ವಿಮಾನಾನಿ ಚೇವ ದೇವನಾಟಕಾನಿ ಚ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಿತಾನಿ ವಿಯ ಅಹೇಸುಂ। ಸೋ “ಅಪೇಥ, ಸೋಣ, ಅಪೇಥ, ಸೋಣಾ”ತಿ ಥೇರಂ ಆಹ। ಕಿಮಿದಂ, ಮಹಾಥೇರಾತಿ? ಏತಾ ತೇ ಮಾತರೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ। ಥೇರೋ “ಸಗ್ಗೋ ಉಪಟ್ಠಿತೋ ಮಹಾಥೇರಸ್ಸಾ”ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಏವಂ ಉಪಟ್ಠಾನಸಮಙ್ಗಿತಾ ಚಲತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಏತಾಸು ಸಮಙ್ಗಿತಾಸು ಇಧ ಆಯೂಹನಚೇತನಾಕಮ್ಮ-ಸಮಙ್ಗಿತಾವಸೇನ “ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸಮಙ್ಗೀ”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ ಏಕೇ ಆಚರಿಯಾ “ಯಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಕಮ್ಮಂ ಆಯೂಹತಿ, ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖಣೇ ತಸ್ಸ ಸಗ್ಗೋ ವಾರಿತೋ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಪರೇ ಪನ “ಆಯೂಹಿತಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ವಿಪಾಕವಾರಂ ಲಭನ್ತಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಿ ಅಲಭನ್ತಮ್ಪಿ। ತತ್ಥ ಯದಾ ಕಮ್ಮಂ ವಿಪಾಕವಾರಂ ಲಭತಿ, ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕಾಲೇ ತಸ್ಸ ಸಗ್ಗೋ ವಾರಿತೋ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ।

ಅಟ್ಠಾನಪಾಳಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೬. ಏಕಧಮ್ಮಪಾಳಿ

(೧೬) ೧. ಏಕಧಮ್ಮಪಾಳಿ-ಪಠಮವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೨೯೬. ಏಕಧಮ್ಮಪಾಳಿಯಂ **ಏಕಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಏಕಸಭಾವೋ। **ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯಾ**ತಿ ಏಕನ್ತೇನ ವಟ್ಟೇ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನತ್ಥಾಯ ಉಕ್ಕಣ್ಠನತ್ಥಾಯ। **ವಿರಾಗಾಯಾ**ತಿ ವಟ್ಟೇ ವಿರಜ್ಜನತ್ಥಾಯ, ರಾಗಾದೀನಂ ವಾ ಕಿಲೇಸಾನಂ ವಿರಜ್ಜನಾಯ ವಿಗಮಾಯ। **ನಿರೋಧಾಯಾ**ತಿ ರಾಗಾದೀನಂ ನಿರೋಧಾಯ ಅಪ್ಪವತ್ತಿಕರಣತ್ಥಾಯ, ವಟ್ಟಸ್ಸೇವ ವಾ ನಿರುಜ್ಝನತ್ಥಾಯ। **ಉಪಸಮಾಯಾ**ತಿ ಕಿಲೇಸವೂಪಸಮನತ್ಥಾಯ, **ಅಭಿಞ್ಞಾಯಾ**ತಿ ಅನಿಚ್ಚಾದಿವಸೇನ ಲಕ್ಖಣತ್ತಯಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಅಭಿಜಾನನತ್ಥಾಯ। **ಸಮ್ಬೋಧಾಯಾ**ತಿ ಚತುನ್ನಂ ಸಚ್ಚಾನಂ ಬುಜ್ಝನತ್ಥಾಯ, "ಬೋಧಿ ವುಚ್ಚತಿ ಚತೂಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಞಾಣ"ನ್ತಿ (ಮಹಾನಿ॰ ೧೯೧; ಚೂಳನಿ॰ ಖಗ್ಗವಿಸಾಣಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ ೧೨೧) ಏವಂ ವುತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಚತುಮಗ್ಗಞಾಣಸ್ಸ ಪಟಿವಿಜ್ಝನತ್ಥಾಯ। **ನಿಬ್ಬಾನಾಯಾ**ತಿ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕರಣತ್ಥಾಯ।

ಇತಿ ಭಗವಾ ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ಪದೇಹಿ ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇಸಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾಹಜನನತ್ಥಂ ವಿಸಕಣ್ಟಕವಾಣಿಜೋ ವಿಯ ಅತ್ತನೋ ಪಣಿಯಸ್ಸ। ವಿಸಕಣ್ಟಕವಾಣಿಜೋ ನಾಮ ಗುಳವಾಣಿಜೋ ವುಚ್ಚತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಗುಳಫಾಣಿತಖಣ್ಡಸಕ್ಕರಾದೀನಿ ಸಕಟೇನಾದಾಯ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ವಿಸಕಣ್ಟಕಂ ಗಣ್ಹಥ, ವಿಸಕಣ್ಟಕಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಉಗ್ಘೋಸೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಗಾಮಿಕಾ "ವಿಸಂ ನಾಮ ಕಕ್ಖಳಂ ಘೋರಂ। ಯೋ ನಂ ಖಾದತಿ, ಸೋ ಮರತಿ। ಕಣ್ಟಕಮ್ಪಿ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಮಾರೇತಿ, ಉಭೋಪೇತೇ ಕಕ್ಖಳಾ। ಕೋ ಏತ್ಥ ಆನಿಸಂಸೋ"ತಿ ಗೇಹದ್ವಾರಾನಿ ಥಕೇಸುಂ, ದಾರಕೇ ಚ ಪಲಾಪೇಸುಂ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ವಾಣಿಜೋ 'ಅವೋಹಾರಕುಸಲಾ ಇಮೇ ಗಾಮಿಕಾ, ಹನ್ದ ನೇ ಉಪಾಯೇನ ಗಾಹಾಪೇಮೀ'ತಿ "ಅತಿಮಧುರಂ ಗಣ್ಹಥ, ಅತಿಸಾದುಂ ಗಣ್ಹಥ, ಗುಳಂ ಫಾಣಿತಂ ಸಕ್ಕರಂ ಸಮಗ್ಘಂ ಲಬ್ಭತಿ, ಕೂಟಮಾಸಕಕೂಟಕಹಾಪಣಾದೀಹಿ ವಾಪಿ ಲಬ್ಭತೀ"ತಿ ಉಗ್ಘೋಸೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಗಾಮಿಕಾ ತುಟ್ಠಪಹಟ್ಠಾ ವಗ್ಗವಗ್ಗಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಬಹುಮ್ಪಿ ಮೂಲಂ ದತ್ವಾ ಅಗ್ಗಹೇಸುಂ।

ತತ್ಥ ವಿಸಕಣ್ಟಕವಾಣಿಜಸ್ಸ "ವಿಸಕಣ್ಟಕಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಉಗ್ಘೋಸನಂ ವಿಯ ಭಗವತೋ ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಕಥನಂ, ವಿಸಕಣ್ಟಕೇ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಗಹಣತ್ಥಾಯ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾಹಕರಣಂ ವಿಯ ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ಪದೇಹಿ ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ವಣ್ಣಭಣನೇನ ತಸ್ಸ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾಹಕರಣಂ।

ಕತಮೋ ಏಕಧಮ್ಮೋತಿ ಕಥೇತುಕಮ್ಯತಾಪುಚ್ಛಾ। **ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತೀ**ತಿ ಬುದ್ಧಂ ಆರಬ್ಭ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಅನುಸ್ಸತಿ, ಬುದ್ಧಗುಣಾರಮ್ಮಣಾಯ ಸತಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ತಂ ಪನೇತಂ ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ದುವಿಧಂ ಹೋತಿ ಚಿತ್ತಸಮ್ಪಹಂಸನತ್ಥಞ್ಚೇವ ವಿಪಸ್ಸನತ್ಥಞ್ಚ। ಕಥಂ? ಯದಾ ಹಿ ಅಸುಭಾರಮ್ಮಣೇಸು ಅಞ್ಞತರಂ ಭಾವೇನ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೋ ಉಪಹಞ್ಞತಿ ಉಕ್ಕಣ್ಠತಿ ನಿರಸ್ಸಾದೋ ಹೋತಿ, ವೀಥಿಂ ನಪ್ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ಕೂಟಗೋಣೋ ವಿಯ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ವಿಧಾವತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಏಸ ಮೂಲಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಪಹಾಯ "ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಗುಣೇ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ತಸ್ಸೇವಂ ಬುದ್ಧಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೋ ಪಸೀದತಿ, ವಿನೀವರಣೋ ಹೋತಿ । ಸೋ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಏವಂ ದಮೇತ್ವಾ ಪುನ ಮೂಲಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂಯೇವ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ಕಥಂ? ಯಥಾ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಕೂಟಾಗಾರಕಣ್ಣಿಕತ್ಥಾಯ ಮಹಾರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಸಾಖಾಪಲಾಸಚ್ಛೇದನಮತ್ತೇನೇವ ಫರಸುಧಾರಾಯ ವಿಪನ್ನಾಯ ಮಹಾರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋಪಿ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಅಕತ್ವಾವ ಕಮ್ಮಾರಸಾಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಿಖಿಣಂ ಫರಸುಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಪುನ ತಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ। ಏವಂಸಮ್ಪದಮಿದಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸೋ ಏವಂ ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿವಸೇನ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿದಮೇತ್ವಾ ಪುನ ಮೂಲಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೋ ಅಸುಭಾರಮ್ಮಣಂ ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಝಾನಙ್ಗಾನಿ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ಅರಿಯಭೂಮಿಂ ಓಕ್ಕಮತಿ। ಏವಂ ತಾವ ಚಿತ್ತಸಮ್ಪಹಂಸನತ್ಥಂ ಹೋತಿ।

ಯದಾ ಪನೇಸ ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ “ಕೋ ಅಯಂ ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅನುಸ್ಸರಿ, ಇತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಪುರಿಸೋ ನು ಖೋ ದೇವಮನುಸ್ಸಮಾರಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ನು ಖೋ”ತಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ “ನ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ, ಸತಿಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಪನ ಚಿತ್ತಮೇವ ಅನುಸ್ಸರೀ”ತಿ ದಿಸ್ವಾ “ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಚಿತ್ತಂ ಖನ್ಧತೋ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ವೇದನಾ ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧೋ, ತೇನ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಸಞ್ಞಾ ಸಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಹಜಾತಾ ಫಸ್ಸಾದಯೋ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧೋತಿ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಅರೂಪಕ್ಖನ್ಧಾ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ ಅರೂಪಞ್ಚ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಯಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ಹದಯವತ್ಥುಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಯಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಮಹಾಭೂತಾನಿ, ತಾನಿ ಉಪಾದಾಯ ಪವತ್ತಾನಿ ಸೇಸಉಪಾದಾರೂಪಾನಿ ಚ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ “ಸಬ್ಬಮ್ಪೇತಂ ರೂಪಂ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧೋ”ತಿ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ “ಇದಞ್ಚ ರೂಪಂ ಪುರಿಮಞ್ಚ ಅರೂಪ”ನ್ತಿ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ರೂಪಾರೂಪಂ, ಪಭೇದತೋ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ ಪುನ “ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಪಞ್ಚಪೇತೇ ಖನ್ಧಾ ದುಕ್ಖಸಚ್ಚ”ನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸಚ್ಚಂ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ “ತಸ್ಸ ಪಭಾವಿಕಾ ತಣ್ಹಾ ಸಮುದಯಸಚ್ಚಂ, ತಸ್ಸಾ ನಿರೋಧೋ ನಿರೋಧಸಚ್ಚಂ, ನಿರೋಧಪಜಾನನಾ ಪಟಿಪದಾ ಮಗ್ಗಸಚ್ಚ”ನ್ತಿ ಏವಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಚತ್ತಾರಿ ಚ ಸಚ್ಚಾನಿ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅರಿಯಭೂಮಿಂ ಓಕ್ಕಮತಿ। ತದಾಸ್ಸ ಇಮಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ವಿಪಸ್ಸನತ್ಥಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। **ಅಯಂ ಖೋ**ತಿಆದಿ ಅಪ್ಪನಾವಾರೋ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೨೯೭. **ಧಮ್ಮಾನುಸ್ಸತಿ**ಆದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ವಚನತ್ಥೋ - ಧಮ್ಮಂ ಆರಬ್ಭ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಅನುಸ್ಸತಿ **ಧಮ್ಮಾನುಸ್ಸತಿ,** ಸ್ವಾಕ್ಖಾತತಾದಿಧಮ್ಮಗುಣಾರಮ್ಮಣಾಯ ಸತಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಸಙ್ಘಂ ಆರಬ್ಭ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಅನುಸ್ಸತಿ **ಸಙ್ಘಾನುಸ್ಸತಿ,** ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನತಾದಿಸಙ್ಘಗುಣಾರಮ್ಮಣಾಯ ಸತಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಸೀಲಂ ಆರಬ್ಭ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಅನುಸ್ಸತಿ **ಸೀಲಾನುಸ್ಸತಿ,** ಅಖಣ್ಡತಾದಿಸೀಲಗುಣಾರಮ್ಮಣಾಯ ಸತಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಚಾಗಂ ಆರಬ್ಭ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಅನುಸ್ಸತಿ **ಚಾಗಾನುಸ್ಸತಿ,** ಮುತ್ತಚಾಗತಾದಿಚಾಗಗುಣಾರಮ್ಮಣಾಯ ಸತಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ದೇವತಾ ಆರಬ್ಭ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಅನುಸ್ಸತಿ **ದೇವತಾನುಸ್ಸತಿ,** ದೇವತಾ ಸಕ್ಖಿಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸದ್ಧಾದಿಗುಣಾರಮ್ಮಣಾಯ ಸತಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಆನಾಪಾನೇ ಆರಬ್ಭ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸತಿ **ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ,** ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸನಿಮಿತ್ತಾರಮ್ಮಣಾಯ ಸತಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಮರಣಂ ಆರಬ್ಭ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸತಿ **ಮರಣಸ್ಸತಿ,** ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯುಪಚ್ಛೇದಾರಮ್ಮಣಾಯ ಸತಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಕೇಸಾದಿಭೇದಂ ರೂಪಕಾಯಂ ಗತಾ, ಕಾಯೇ ವಾ ಗತಾತಿ ಕಾಯಗತಾ, ಕಾಯಗತಾ ಚ ಸಾ ಸತಿ ಚಾತಿ ಕಾಯಗತಾಸತೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ರಸ್ಸಂ ಅಕತ್ವಾ **ಕಾಯಗತಾಸತೀ**ತಿ ವುತ್ತಾ। ಕೇಸಾದಿಕಾಯಕೋಟ್ಠಾಸನಿಮಿತ್ತಾರಮ್ಮಣಾಯ ಸತಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಉಪಸಮಂ ಆರಬ್ಭ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಅನುಸ್ಸತಿ **ಉಪಸಮಾನುಸ್ಸತಿ,** ಸಬ್ಬದುಕ್ಖೂಪಸಮಾರಮ್ಮಣಾಯ ಸತಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ದುವಿಧೋ ವಾ ಉಪಸಮೋ ಅಚ್ಚನ್ತೂಪಸಮೋ ಚ ಖಯೂಪಸಮೋ ಚ। ತತ್ಥ **ಅಚ್ಚನ್ತೂಪಸಮೋ** ನಾಮ ನಿಬ್ಬಾನಂ, **ಖಯೂಪಸಮೋ** ನಾಮ ಮಗ್ಗೋ। ಏವಮೇತಂ ದುವಿಧಮ್ಪಿ ಉಪಸಮಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸತಿ ಉಪಸಮಾನುಸ್ಸತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ। ಇತಿ ಇಮೇಸು ದಸಸು ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇಸು ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ ಕಾಯಗತಾಸತೀತಿ ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ ವಿಪಸ್ಸನತ್ಥಾನೇವ ಹೋನ್ತಿ, ಸೇಸಾನಿ ಸತ್ತ ಚಿತ್ತಸಮ್ಪಹಂಸನತ್ಥಾನಿಪಿ ಹೋನ್ತೀತಿ।

ಪಠಮವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೧೯. ಏಕಧಮ್ಮಪಾಳಿ

(೧೯) ೨. ಏಕಧಮ್ಮಪಾಳಿ-ದುತಿಯವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೨೯೮. ದುತಿಯೇ **ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀ**ತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿವಿಧಾಯಪಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸಾ**ತಿ ತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ।

೧೯೯. **ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀತಿ** ಪಞ್ಚವಿಧಾಯಪಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸಾತಿ** ತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ।

೨೦೧. **ಅಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರೋತಿ** ಅನುಪಾಯಮನಸಿಕಾರೋ।

೨೦೨. **ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರೋತಿ** ಉಪಾಯಮನಸಿಕಾರೋ। ತತ್ಥ ಅಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪನ ಯಾವ ನಿಯಾಮೋಕ್ಕಮನಾ ಪವಡ್ಢತಿ। ನಿಯಾಮೇ ಓಕ್ಕನ್ತೇ ವಡ್ಢಿತಾ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪನ ಯಾವ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಾ ಪವಡ್ಢತಿ। ಅರಹತ್ತಫಲೇ ಪತ್ತೇ ವಡ್ಢಿತಾ ನಾಮ ಹೋತಿ।

೨೦೪. **ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಸತ್ತಾತಿ** ಏತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಸಗ್ಗಾವರಣಾ ಚೇವ ಹೋತಿ ಮಗ್ಗಾವರಣಾ ಚ, ಏಕಚ್ಚಾ ಮಗ್ಗಾವರಣಾವ, ನ ಸಗ್ಗಾವರಣಾ, ಏಕಚ್ಚಾ ನೇವ ಸಗ್ಗಾವರಣಾ ನ ಮಗ್ಗಾವರಣಾ। ತತ್ಥ ಅಹೇತುಕದಿಟ್ಠಿ, ಅಕಿರಿಯದಿಟ್ಠಿ, ನತ್ಥಿಕದಿಟ್ಠೀತಿ ಅಯಂ ತಿವಿಧಾ ಸಗ್ಗಾವರಣಾ ಚೇವ ಹೋತಿ ಮಗ್ಗಾವರಣಾ ಚ। ದಸವತ್ಥುಕಾ ಅನ್ತಗ್ಗಾಹಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಮಗ್ಗಾವರಣಾವ ಹೋತಿ ನ ಸಗ್ಗಾವರಣಾ। ವೀಸತಿವತ್ಥುಕಾ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ನೇವ ಸಗ್ಗಾವರಣಾ ನ ಮಗ್ಗಾವರಣಾ। ಇದಂ ಪನ ವಿಧಾನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ "ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮನ್ನಾಗತಾ"ತಿ ವಚನತೋ ಅನ್ತಮಸೋ ವೀಸತಿವತ್ಥುಕಂ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಂ ಉಪಾದಾಯ ದಿಟ್ಠಿ ನಾಮ ಸಗ್ಗಂ ಉಪನೇತುಂ ಸಮತ್ಥಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಏಕನ್ತಂ ನಿರಯಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಿಮುಜ್ಜಾಪೇತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಥಾ ಹಿ ಮುಗ್ಗಮಾಸಪ್ಪಮಾಣಾಪಿ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉದಕೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾ ಉಪ್ಪಿಲವಮಾನಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಏಕನ್ತಂ ಹೇಟ್ಠಾವ ಪವಿಸತಿ, ಏವಮೇವಂ ಅನ್ತಮಸೋ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಪಿ ಸಗ್ಗಂ ಉಪನೇತುಂ ಸಮತ್ಥಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಏಕನ್ತಂ ಅಪಾಯೇಸುಯೇವ ನಿಮುಜ್ಜಾಪೇತೀತಿ।

೨೦೫. **ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾತಿ** ಏತ್ಥ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಝಾನಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ವಿಪಸ್ಸನಾಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಮಗ್ಗಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಫಲಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀತಿ ಪಞ್ಚವಿಧಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ತತ್ಥ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಪತ್ತಿಭವಂ ಆಕಡ್ಢತಿ, ಝಾನಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ರೂಪಾರೂಪಭವೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ದೇತಿ, ಮಗ್ಗಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ವಟ್ಟಂ ವಿದ್ಧಂಸೇತಿ, ಫಲಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಪಟಿಬಾಹತಿ। ವಿಪಸ್ಸನಾಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಕಿಂ ಕರೋತೀತಿ? ಸಾಪಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ನಾಕಡ್ಢತಿ। ತಿಪಿಟಕಚೂಳಾಭಯತ್ಥೇರೋ ಪನಾಹ "ಸಚೇ ವಿಪಸ್ಸನಾಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಭಾವಿತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ। ಸಚೇ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಸತ್ತ ಭವೇ ದೇತಿ, ಆವುಸೋ"ತಿ। ಏವಮಯಂ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಕಥಿತಾ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನತ್ಥೇ ಲೋಕಿಕಾ ಭವನಿಪ್ಫಾದಿಕಾವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೨೦೯. **ಯಞ್ಚೇವ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಯಥಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮತ್ತಂ ಸಮಾದಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಯಥಾದಿಟ್ಠೀತಿ** ಯಾ ಯಾ ದಿಟ್ಠಿ, ತಸ್ಸಾ ತಸ್ಸಾ ಅನುರೂಪಂ। **ಸಮತ್ತ**ನ್ತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ। **ಸಮಾದಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಗಹಿತಂ। ತದೇತಂ ಯಥಾದಿಟ್ಠಿಯಂ ಠಿತಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ದಿಟ್ಠಿಸಹಜಾತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ದಿಟ್ಠಾನುಲೋಮಿಕಂ ಕಾಯಕಮ್ಮನ್ತಿ ತಿವಿಧಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ "ಪಾಣಂ ಹನತೋ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ ಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಚರತೋ ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ"ತಿ ಯಂ ಏವಂಲದ್ಧಿಕಸ್ಸ ಸತೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತ-ಅದಿನ್ನಾದಾನ-ಮಿಚ್ಛಾಚಾರಸಙ್ಖಾತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಇದಂ **ಯಥಾದಿಟ್ಠಿಯಂ ಠಿತಕಾಯಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ। "ಪಾಣಂ ಹನತೋ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ ಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಚರತೋ ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ"ತಿ ಇಮಾಯ ಪನ ಲದ್ಧಿಯಾ ಇಮಿನಾ ದಸ್ಸನೇನ ಸಹಜಾತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ **ದಿಟ್ಠಿಸಹಜಾತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ। ತದೇವ ಪನ ಸಮತ್ತಂ ಸಮಾದಿನ್ನಂ ಗಹಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ **ದಿಟ್ಠಾನುಲೋಮಿಕಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ। ವಚೀಕಮ್ಮಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯಥಾ ಪನೇತ್ಥ "ಪಾಣಂ ಹನತೋ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ ಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಚರತೋ ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪ"ನ್ತಿ ಯೋಜನಾ ಕತಾ, ಏವಂ ವಚೀಕಮ್ಮಮನೋಕಮ್ಮೇಸು

“ಮುಸಾ ಭಣತೋ, ಪಿಸುಣಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ, ಫರುಸಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ, ಸಮ್ಫಂ ಪಲಪನ್ತಸ್ಸ, ಅಭಿಜ್ಝಾಲುನೋ, ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಸ್ಸ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ ಚ ಸತೋ ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪ”ನ್ತಿ ಯೋಜನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ।

ಯಾ ಚ ಚೇತನಾತಿಆದೀಸು ದಿಟ್ಠಿಸಹಜಾತಾವ ಚೇತನಾ **ಚೇತನಾ** ನಾಮ, ದಿಟ್ಠಿಸಹಜಾತಾವ ಪತ್ಥನಾ **ಪತ್ಥನಾ** ನಾಮ, ಚೇತನಾಪತ್ಥನಾನಂ ವಸೇನ ಚಿತ್ತಟ್ಠಪನಾ **ಪಣಿಧಿ** ನಾಮ, ತೇಹಿ ಪನ ಚೇತನಾದೀಹಿ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಫಸ್ಸಾದಯೋ **ಸಙ್ಖಾರಾ** ನಾಮ। **ದಿಟ್ಠಿ ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಿಕಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ ಪಾಪಿಕಾ ಲಾಮಿಕಾ। **ನಿಕ್ಖಿತ್ತ**ನ್ತಿ ರೋಪಿತಂ। **ಉಪಾದಿಯತೀ**ತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಕಟುಕತ್ತಾಯಾ**ತಿ ಇದಂ ಪುರಿಮಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ।

“ವಣ್ಣಗನ್ಧರಸೂಪೇತೋ , ಅಮ್ಬೋಯಂ ಅಹುವಾ ಪುರೇ।
ತಮೇವ ಪೂಜಂ ಲಭಮಾನೋ, ಕೇನಮ್ಬೋ ಕಟುಕಪ್ಫಲೋ॥

“ಪುಚಿಮನ್ದಪರಿವಾರೋ, ಅಮ್ಬೋ ತೇ ದಧಿವಾಹನ।
ಮೂಲಂ ಮೂಲೇನ ಸಂಸಟ್ಠಂ, ಸಾಖಾ ಸಾಖಾ ನಿಸೇವರೇ।
ಅಸಾತಸನ್ನಿವಾಸೇನ, ತೇನಮ್ಬೋ ಕಟುಕಪ್ಫಲೋ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೨.೭೧-೭೨) -

ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ವಿಯ ಹಿ ಇಧಾಪಿ ಕಟುಕನ್ತಿ ತಿತ್ತಕಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಅಸಾತತ್ತಾಯಾ**ತಿ ಅಮಧುರತ್ತಾಯ।

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಬೀಜೂಪಮಸುತ್ತೇ “ದಿಟ್ಠೀತಿ ನಿಯತಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಗಹಿತಾ”ತಿ ಪೋರಾಣಕತ್ಥೇರಾ ಆಹಂಸು। ತಂ ಪನ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ “ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಗಹಿತಾನೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅನನ್ತರಸುತ್ತೇ “ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವಿರಮನ್ತಸ್ಸ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವಿರಮನ್ತಸ್ಸ, ಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವಿರಮನ್ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪುಞ್ಞ”ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಯಥಾದಿಟ್ಠಿಯಂ ಠಿತಕಾಯಕಮ್ಮಾದೀನಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಇಧ ಪನ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಸಹಜಾತಾ ಚಿತ್ತಟ್ಠಪನಾವ ಪತ್ಥನಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಪನೇತ್ಥ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾ ಕಥಿತಾ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ।

ದುತಿಯವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೧೮. ಏಕಧಮ್ಮಪಾಳಿ

(೧೮) ೩. ಏಕಧಮ್ಮಪಾಳಿ-ತತಿಯವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೩೦೮. ತತಿಯಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ**ತಿ ಅಯಾಥಾವದಿಟ್ಠಿಕೋ। **ವಿಪರೀತದಸ್ಸನೋ**ತಿ ತಾಯೇವ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಿಪರೀತದಸ್ಸನೋ। **ಸದ್ಧಮ್ಮಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಧಮ್ಮತೋ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ। **ಅಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತೀ**ತಿ ದಸಅಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಸಙ್ಖಾತೇ ಅಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ। **ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ**ತಿ ಚೇತ್ಥ ಛಹಿ ಸತ್ಥಾರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದೇವದತ್ತೋ ಚ ಅಞ್ಞೇ ಚ ಏವರೂಪಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೩೦೯. ದುತಿಯೇ **ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ**ತಿ ಯಾಥಾವದಿಟ್ಠಿಕೋ। **ಅವಿಪರೀತದಸ್ಸನೋ**ತಿ ತಾಯೇವ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅವಿಪರೀತದಸ್ಸನೋ। **ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾ**ತಿ ದಸಅಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥತೋ। **ಸದ್ಧಮ್ಮೇ**ತಿ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಸಙ್ಖಾತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। **ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ**ತಿ ಚೇತ್ಥ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ರಾಜಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬೋಧಿಸತ್ತೋತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ಬುದ್ಧೋ ಚೇವ ಬುದ್ಧಸಾವಕಾ ಚ।

೩೧೦. ತತಿಯೇ **ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಪರಮಾನೀ**ತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪರಮಾ ಏತೇಸನ್ತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಪರಮಾನಿ। ಪಞ್ಚ ಹಿ ಆನನ್ತರಿಯಕಮ್ಮಾನಿ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜಾನಿ ನಾಮ, ತೇಹಿಪಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯೇವ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜತರಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಕಸ್ಮಾ? ತೇಸಞ್ಹಿ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಅತ್ಥಿ। ಚತ್ತಾರಿ ಹಿ ಆನನ್ತರಿಯಕಮ್ಮಾನಿ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾಪೇನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಾನಿ । ಸಙ್ಘಭೇದಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ನಿರಯೇ ಕಪ್ಪಟ್ಠಿತಿಕಮೇವ ಹೋತಿ। ಏವಮೇತೇಸಂ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಅತ್ಥಿ, ಕೋಟಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ನಿಯತಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಪನ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನತ್ಥಿ। ಸಾ ಹಿ ವಟ್ಟಸ್ಸ ಮೂಲಂ, ತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಭವತೋ ವುಟ್ಠಾನಂ ನತ್ಥಿ। ಯೇ ತಸ್ಸ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ತೇಪಿ ವಿಪ್ಪಟಿಪಾದೇತಿ। ತಾಯ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ನೇವ ಸಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ನ ಮಗ್ಗೋ। ಕಪ್ಪವಿನಾಸೇ ಮಹಾಜನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಪಿ ನಿಯತಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ತತ್ಥ ಅನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಚಕ್ಕವಾಳೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ। ಕಿಂ ಪನ ಪಿಟ್ಠಿಚಕ್ಕವಾಳಂ ನ ಝಾಯತೀತಿ? ಝಾಯತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಝಾಯಮಾನೇಪಿ ಏಸ ಆಕಾಸೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ಪಚ್ಚತಿಯೇವಾತಿ ವದನ್ತಿ।

೩೧೧. ಚತುತ್ಥೇ **ಮಕ್ಖಲೀ**ತಿ "ಮಾ ಖಲೀ"ತಿ ವಚನಂ ಉಪಾದಾಯ ಏವಂಲದ್ಧನಾಮೋ ತಿತ್ಥಕರೋ। **ನದೀಮುಖೇ**ತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ನದೀನಂ ಸಮಾಗತಟ್ಠಾನೇ। ದೇಸನಾಮತ್ತಮೇವೇತಂ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಕನ್ದರಾನಂ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಉದಕಾನಂ, ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಚ, ಲೋಣಿಯಾ ಚ, ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಚ ನದಿಯಾ ಚಾತಿ ಏತೇಸಮ್ಪಿ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸಮಾಗತಟ್ಠಾನಂ, ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಂ ಉದಕಂ। **ಖಿಪ**ನ್ತಿ ಕುಮಿನಂ। **ಉಡ್ಡೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಓಡ್ಡೇಯ್ಯ। ಮನುಸ್ಸಾ ಹಿ ನಳೇಹಿ ವಾ ಉಚ್ಛೂಹಿ ವಾ ವೇಳೂಹಿ ವಾ ಪಲಾಸನ್ತಿಸಲಾಕಾಯ ವಾ ಏಕಂ ದ್ವೇ ತಯೋ ವಾ ಕುಮ್ಭೇ ಗಣ್ಹನಪ್ಪಮಾಣಕುಮಿನಂ ಕತ್ವಾ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಾ ಯೋತ್ತೇನ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನದೀಮುಖಂ ನೇತ್ವಾ ದ್ವೀಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಖಾಣುಕೇ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಯೋತ್ತೇಹಿ ತತ್ಥ ಬನ್ಧನ್ತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಪವಿಟ್ಠಸ್ಸ ಖುದ್ದಕಸ್ಸ ಮಚ್ಛಸ್ಸಾಪಿ ಮೋಕ್ಖೋ ನತ್ಥಿ। **ಅನಯಾಯಾ**ತಿ ಅವಡ್ಢಿಯಾ। **ಬ್ಯಸನಾಯಾ**ತಿ ವಿನಾಸಾಯ। **ಮಕ್ಖಲಿ ಮೋಘಪುರಿಸೋ**ತಿ ಅಯಂ ಮಕ್ಖಲಿ ಗೋಸಾಲೋ ತುಚ್ಛಪುರಿಸೋ। **ಮನುಸ್ಸಖಿಪ್ಪಂ ಮಞ್ಞೇ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ**ತಿ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಸಗ್ಗಮೋಕ್ಖಗಮನಮಗ್ಗೇ ತತ್ಥ ಗಮನನಿವಾರಣತ್ಥಂ ಮನುಸ್ಸಕುಮಿನಂ ವಿಯ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ।

೩೧೨. ಪಞ್ಚಮಾದೀಸು **ದುರಕ್ಖಾತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮವಿನಯೇ**ತಿ ದುರಕ್ಖಾತಧಮ್ಮವಿನಯೋ ನಾಮ ಬಾಹಿರಕಸಾಸನಂ। ತತ್ಥ ಹಿ ಸತ್ಥಾಪಿ ಅಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮೋಪಿ ದುರಕ್ಖಾತೋ, ಗಣೋಪಿ ದುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ। **ಯೋ ಚ ಸಮಾದಪೇತೀ**ತಿ ಯೋ ಆಚರಿಯಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಾದಪೇತಿ। **ಯಞ್ಚ ಸಮಾದಪೇತೀ**ತಿ ಯಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಂ ಸಮಾದಪೇತಿ। **ಯೋ ಚ ಸಮಾದಪಿತೋ ತಥತ್ತಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತೀ**ತಿ ಯೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಆಚರಿಯೇನ ಸಮಾದಪಿತೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಕರೋನ್ತೋ ತಥಾಭಾವಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ। **ಬಹುಂ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವನ್ತೀ**ತಿ ಸಮಾದಪಕೋ ಹಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದೀಸು ಜಙ್ಘಸತಂ ಸಮಾದಪೇನ್ತೋ ತೇಸಂ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಅಕುಸಲೇನ ಸಮಕಮೇವ ಅಕುಸಲಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ತೇನಾಹ - "ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಬಹುಂ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವನ್ತೀ"ತಿ।

೩೧೩. **ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಅಕ್ಖಾತೇ ಸುದೇಸಿತೇ। ಏವರೂಪೇ ಹಿ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಸತ್ಥಾ ಚ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮೋ ಚ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ, ಗಣೋ ಚ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ। **ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಬಹುಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವನ್ತೀ**ತಿ ಸಮಾದಪಕೋ ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠೇ ದಿಸ್ವಾ ಯಾಗುಭತ್ತಾದೀನಿ ಸಮಾದಪೇನ್ತೋ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ದಾಯಕಾನಂ ಕುಸಲೇನ ಸಮಕಂ ಕುಸಲಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಬಹುಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವನ್ತೀ"ತಿ।

೩೧೪. **ದಾಯಕೇನ ಮತ್ತಾ ಜಾನಿತಬ್ಬಾ**ತಿ ದಾಯಕಪುಗ್ಗಲೇನ ಪಮಾಣಂ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ, ಪಮಾಣೇನ ದಾತಬ್ಬಂ, ಪೂರೇತ್ವಾ ಅತಿರೇಕಂ ನ ದಾತಬ್ಬಂ। ನ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಹಿ ಅವತ್ವಾ ಪಮಾಣವಸೇನ ಥೋಕಂ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಪೂರೇತ್ವಾ ಅತಿರೇಕೇ ದಿನ್ನೇಪಿ ಹಿ ಅತಿರೇಕಾ ಮನುಸ್ಸಸಮ್ಪತ್ತಿ ವಾ ದಿಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿ ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಸಮ್ಪತ್ತಿ ವಾ ನತ್ಥಿ। **ನೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕೇನಾ**ತಿ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಸ್ಸ ಪನ ಮತ್ತಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಕಿಚ್ಚಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಕಸ್ಮಾ? ತಸ್ಸ ಹಿ ಮತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಪೂರೇತಬ್ಬಾ ಮತ್ತಪಟಿಗ್ಗಹಣಮೂಲಿಕಾ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಪಟಿಪದಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಯತ್ತಕಂ ಪನ ಲಭತಿ, ತತ್ತಕಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅತಿರೇಕಗ್ಗಹಣಮೂಲಂ ಹಿಸ್ಸ ಪುತ್ತದಾರಭರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

೩೧೫. ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕೇನ ಮತ್ತಾ ಜಾನಿತಬ್ಬಾತಿ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಪುಗ್ಗಲೇನ ಪಮಾಣಂ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ। ಕಥಂ? ತೇನ ಹಿ ದಾಯಕಸ್ಸ ವಸೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಸೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಅತ್ತನೋ ಥಾಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯದಿ ಹಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ಬಹು ಹೋತಿ, ದಾಯಕೋ ಅಪ್ಪಂ ದಾತುಕಾಮೋ, ದಾಯಕಸ್ಸ ವಸೇನ ಅಪ್ಪಂ ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಂ। ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪೋ, ದಾಯಕೋ ಬಹುಂ ದಾತುಕಾಮೋ, ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಸೇನ ಅಪ್ಪಂ ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಂ। ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋಪಿ ಬಹು, ದಾಯಕೋಪಿ ಬಹುಂ ದಾತುಕಾಮೋ, ಅತ್ತನೋ ಥಾಮಂ ಞತ್ವಾ ಪಮಾಣೇನೇವ ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಮತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಹಿ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಪಟಿಪದಂ ಪೂರೇತಿ। ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಲಾಭೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಲಾಭೋ ಥಾವರೋವ ಹೋತಿ। ಅಪ್ಪಸನ್ನಾ ಪಸೀದನ್ತಿ, ಪಸನ್ನಾಪಿ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಸಾದಮಾಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಚಕ್ಖುಭೂತೋ ಹೋತಿ, ಸಾಸನಂ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಕರೋತಿ।

ತತ್ರಿಮಾನಿ ವತ್ಥೂನಿ - ರೋಹಣಜನಪದೇ ಕಿರ ಕುಟಿಮ್ಬಿಯವಿಹಾರೇ ಏಕೋ ದಹರೋ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಸಮಯೇ ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಏಕಸ್ಸ ಕಮ್ಮಕಾರಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಭುಞ್ಜನತ್ಥಾಯ ಕಟಚ್ಛುಭತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಮನತ್ಥಾಯ ಚ ಕಟಚ್ಛುಭತ್ತಮೇವ ಲಭತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ತಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ಏಕಂ ಆಗನ್ತುಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಏಕಮೇವ ಕಟಚ್ಛುಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿ। ಅಥಸ್ಸ "ಕೇನ ಕಾರಣೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತಮತ್ಥಂ ವತ್ವಾ ಸೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಪಸೀದಿತ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕುಲೂಪಕಭದನ್ತೋ ಏವರೂಪೋ ನಾಮಾ"ತಿ ರಾಜದ್ವಾರೇ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾನಂ ಕಥೇಸಿ। ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಗುಣೇ ಪಸನ್ನಾ ಏಕದಿವಸೇನೇವ ಸಟ್ಠಿ ಧುರಭತ್ತಾನಿ ಠಪೇಸುಂ। ಏವಂ **ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಲಾಭಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ।**

ಸದ್ಧಾತಿಸ್ಸಮಹಾರಾಜಾಪಿ ಚೂಳುಪಟ್ಠಾಕಂ ತಿಸ್ಸಾಮಚ್ಚಂ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ತೇನ ಏಕಂ ತಿತ್ತಿರಂ ಪಚಾಪೇತ್ವಾ ಆಹರಾಪೇಸಿ। ಅಥ ಪರಿಭೋಗಸಮಯೇ "ಅಗ್ಗಂ ದತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಟ್ಠಕಸಾಲಪರಿವೇಣೇ ಮಹಾಥೇರಸ್ಸ ಭಣ್ಡಗ್ಗಾಹಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ತಿತ್ತಿರಮಂಸಂ ದೇನ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಥೋಕಂಯೇವ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೇ ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಗುಣೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ "ಪಸನ್ನೋಸ್ಮಿ, ತಾತ, ಅಟ್ಠ ತೇ ಧುರಭತ್ತಾನಿ ದೇಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಮಹಾರಾಜ, ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ದೇಮೀತಿ। ಅಪರಾನಿಪಿ ಅಟ್ಠ ದೇಮೀತಿ। ತಾನಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ದೇಮೀತಿ। ಅಪರಾನಿಪಿ ಅಟ್ಠ ದಮ್ಮೀತಿ। ತಾನಿ ಸಮಾನುಪಜ್ಝಾಯಾನಂ ದಮ್ಮೀತಿ। ಅಪರಾನಿಪಿ ಅಟ್ಠ ದಮ್ಮೀತಿ। ತಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಮ್ಮೀತಿ। ಅಪರಾನಿಪಿ ಅಟ್ಠ ದಮ್ಮೀತಿ। ಸಾಮಣೇರೋ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ। ಏವಮಸ್ಸ **ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಲಾಭೋ ಥಾವರೋ ಹೋತಿ।**

ಅಪ್ಪಸನ್ನಾ ಪಸೀದನ್ತೀತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ - ದೀಘಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಭೋಜೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚ ಭತ್ತಸರಕಾನಿ ದತ್ವಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ "ಸಮಣಾ ಕಿರ ನಾಮ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾ"ತಿ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ವೀಮಂಸನತ್ಥಾಯ ಭತ್ತಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಕರಣವೇಲಾಯ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಿಂಸಮತ್ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭೋಜನಸಾಲಾಯಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಏಕಂ ಭತ್ತಸರಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಥೇರೋ ಅಙ್ಗುಲಿಂ ಚಾಲೇತ್ವಾ ಥೋಕಮೇವ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಏತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಏಕಂ ಭತ್ತಸರಕಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ತತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ಸಚ್ಚೋಯೇವ ಏತೇಸಂ ಸಮಣಾನಂ ಗುಣೋ"ತಿ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ ಪಸನ್ನೋ ಸಹಸ್ಸಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ವಿಹಾರೇ ಚೇತಿಯಂ ಕಾರೇಸಿ। ಏವಂ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾ ಪಸೀದನ್ತಿ।

ಪಸನ್ನಾ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಸೀದನ್ತೀತಿ ಏತ್ಥ ವತ್ಥುನಾ ಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಪಸನ್ನಾನಞ್ಹಿ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸಾದೋ ಭಿಯ್ಯೋ ವಡ್ಢತಿಯೇವ।

ಮಜ್ಝನ್ತಿಕತಿಸ್ಸತ್ಥೇರಸದಿಸೇ ಪನ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೇ ದಿಸ್ವಾ ಮಹಾಜನೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಭವಿತುಂ ಮಞ್ಞತೀತಿ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ **ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಚಕ್ಖುಭೂತೋ** ನಾಮ ಹೋತಿ।

"ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ"ತಿ (ಅಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೧೬-೧೨೮) ವಚನತೋ ಪನ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ **ಸಾಸನಂ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಕರೋತಿ** ನಾಮ।

ನೋ ದಾಯಕೇನಾತಿ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಪನ ದಾಯಕಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಞತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಯತ್ತಕೋ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ತಕಂ ಅವತ್ಥರಿತ್ವಾ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅವತ್ಥರಿತ್ವಾ ದಿನ್ನಕಾರಣಾ ಹಿ ಏಸ ಮನುಸ್ಸಸಮ್ಪತ್ತಿಂ, ದಿಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಂ, ನಿಬ್ಬಾನಸಮ್ಪತ್ತಿಞ್ಚ ಅವತ್ಥರಿತ್ವಾ ಉತ್ತರುತ್ತರಿ ಪಣೀತಪಣೀತಮೇವ ಲಭತಿ।

೩೧೬. **ಯೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ, ಸೋ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತೀತಿ** ಪಞ್ಚಾತಪತಪ್ಪನಮರುಪ್ಪಪಾತಪತನಾದಿಬ್ಬಾನುಪರಿವತ್ತನ-ಉಕ್ಕುಟಿಕಪ್ಪಧಾನಾದೀನಿ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ , ತಸ್ಸೇವ ಬಾಹಿರಸಮಯೇ ಸಮಾದಿನ್ನಸ್ಸ ತಪಚರಣಸ್ಸ ವಿಪಾಕೇನ ನಿರಯೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪರಾಯೇಪಿ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ।

೩೧೭. **ಯೋ ಕುಸೀತೋ, ಸೋ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತೀತಿ** ಅಯಮ್ಪಿ ದಿಟ್ಠೇ ಧಮ್ಮೇ ಚೇವ ಸಮ್ಪರಾಯೇ ಚ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ। ಕಥಂ? ಯಸ್ಸ ಹಿ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರೋ ನತ್ಥಿ, ಬುದ್ಧವಚನಂ ನ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯವತ್ತಂ ನ ಕರೋತಿ, ಚೇತಿಯಙ್ಗಣಬೋಧಿಯಙ್ಗಣವತ್ತಂ ನ ಕರೋತಿ। ಜನಸ್ಸ ಪನ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ಅಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಪರಿಭೋಗೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ದಿವಸಂ ಸೇಯ್ಯಸುಖಂ ಪಸ್ಸಸುಖಂ ಅನುಯುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ತಯೋ ವಿತಕ್ಕೇ ವಿತಕ್ಕೇತಿ। ಸೋ ಕತಿಪಾಹೇನೇವ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾ ಚವತಿ? ಏವಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೇ ಚ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ। ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪನ ಸಮಣಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ಅಕತತ್ತಾ ಚ –

> “ಕುಸೋ ಯಥಾ ದುಗ್ಗಹಿತೋ, ಹತ್ಥಮೇವಾನುಕನ್ತತಿ।
> ಸಾಮಞ್ಞಂ ದುಪ್ಪರಾಮಟ್ಠಂ, ನಿರಯಾಯುಪಕಡ್ಢತೀ”ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೧೧) –

ಅಪಾಯಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹತಿ। ಏವಂ ಸಮ್ಪರಾಯೇಪಿ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ।

೩೧೮. **ಯೋ ಕುಸೀತೋ, ಸೋ ಸುಖಂ ವಿಹರತೀತಿ** ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇ ತಪಚರಣೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ತಪಚರಣಂ ಕತ್ವಾ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಓದಾತವತ್ಥವಸನೋ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಧರೋ ಮಧುರಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಮುದುಕಾಸು ಸೇಯ್ಯಾಸು ಸಯನ್ತೋ ದಿಟ್ಠೇ ಧಮ್ಮೇ ಚೇವ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ ಸಮ್ಪರಾಯೇ ಚ। ಸೋ ಹಿ ತಸ್ಸ ತಪಚರಣಸ್ಸ ಗಾಳ್ಹಂ ಅಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ನಾತಿಬಹುಂ ನಿರಯೇ ದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಮ್ಪರಾಯೇ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ ನಾಮ।

೩೧೯. **ಯೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ, ಸೋ ಸುಖಂ ವಿಹರತೀತಿ** ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹಿ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವತ್ತೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರೇ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ। ಅಥಸ್ಸ ವತ್ತಪೂರಣಞ್ಚೇವ ಉಗ್ಗಹಿತಬುದ್ಧವಚನಞ್ಚ ಸಮಣಧಮ್ಮಕಿರಿಯಞ್ಚ ಆವಜ್ಜೇನ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದತಿ। ಏವಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ। ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೇ ಪನ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಭವೇ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞೋ ಹೋತೀತಿ ಸಮ್ಪರಾಯೇಪಿ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ ನಾಮ।

೩೨೦. **ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋಪಿ ಗೂಥೋ ದುಗ್ಗನ್ಧೋ ಹೋತೀತಿ** ಇದಂ ಸುತ್ತಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಕತರಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯನ್ತಿ? ನವಕನಿಪಾತೇ (ಅ॰ ನಿ॰ ೯.೧೨) ಸತ್ತುಪ್ಪಾದಸುತ್ತ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಂ। ತಥಾಗತೋ ಹಿ ತಂ ಅತ್ಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ – “ನವ ಪುಗ್ಗಲಾ ನಿರಯತೋ ಮುತ್ತಾ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿತೋ ಮುತ್ತಾ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯತೋ ಮುತ್ತಾ”ತಿ ಕಥೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – “ಸಚೇ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಪುತ್ತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಖೀಣನಿರಯಮ್ಹಾ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕಾ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತಾತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಉಪರಿಮಗ್ಗಫಲತ್ಥಾಯ ವಾಯಮಿತುಂ ನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯುಂ, ತೇಸಂ ಸಂವೇಗಂ ಜನೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಸಂವೇಗಜನನತ್ಥಂ “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ”ತಿ ಇಮಂ ಸುತ್ತಮಾರಭಿ। ತತ್ಥ **ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋತಿ** ಥೋಕಮತ್ತಕೋ ಪರಿತ್ತಪ್ಪಮಾಣೋ, ಅನ್ತಮಸೋ ಕುಸಗ್ಗೇನಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪಸಿಙ್ಘಿಯಮಾನೋ ದುಗ್ಗನ್ಧೋವ ಹೋತಿ। **ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಭವಂ ನ ವಣ್ಣೇಮೀತಿ** ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಕಾಲಂ ಭವೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ನ ವಣ್ಣಯಾಮಿ। ಇದಾನಿಸ್ಸ ಉಪಮಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ – **ಅನ್ತಮಸೋ**

ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಾತಮತ್ತಮ್ಪೀತಿ। ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಪಹರಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ಕಾಲನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ।

ತತಿಯವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೧೬. ಏಕಧಮ್ಮಪಾಳಿ

(೧೬) ೪. ಏಕಧಮ್ಮಪಾಳಿ-ಚತುತ್ಥವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೩೨೨. ಚತುತ್ಥವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಜಮ್ಬುದೀಪೇ**ತಿ ಜಮ್ಬುಯಾ ಪಞ್ಞಾತೋ ಪಾಕಟೋ ದೀಪೋತಿ ಜಮ್ಬುದೀಪೋ। ಇಮಸ್ಸ ಕಿರ ದೀಪಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾಣಭೂತಾ ಯೋಜನಸತುಬ್ಬೇಧಾ ಪಣ್ಣಾಸಯೋಜನಸಾಖಾ ಪಞ್ಚದಸಯೋಜನಾವಟ್ಟಕ್ಖನ್ಧಾ ಹಿಮವನ್ತಪಬ್ಬತೇ ಜಾತಾ ಕಪ್ಪಟ್ಠಾಯಿನೀ ಮಹಾಜಮ್ಬೂ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ತಾಯ ಅಯಂ ದೀಪೋ ಜಮ್ಬುದೀಪೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಥಾ ಚ ಇಮಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ಜಮ್ಬುರುಕ್ಖೋ ಕಪ್ಪಟ್ಠಾಯೀ, ತಥಾ ಅಪರಗೋಯಾನೇ ಕದಮ್ಬರುಕ್ಖೋ, ಉತ್ತರಕುರೂಸು ಕಪ್ಪರುಕ್ಖೋ, ಪುಬ್ಬವಿದೇಹೇ ಸಿರೀಸರುಕ್ಖೋ, ಅಸುರಾನಂ ಚಿತ್ತಪಾಟಲಿರುಕ್ಖೋ, ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಿಮ್ಬಲಿರುಕ್ಖೋ , ದೇವಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋತಿ ಇಮೇಪಿ ಕಪ್ಪಟ್ಠಾಯಿನೋವ।

> "ಪಾಟಲೀ ಸಿಮ್ಬಲೀ ಜಮ್ಬೂ, ದೇವಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ।
> ಕದಮ್ಬೋ ಕಪ್ಪರುಕ್ಖೋ ಚ, ಸಿರೀಸೋ ಭವತಿ ಸತ್ತಮೋ"ತಿ॥

ಆರಾಮರಾಮಣೇಯ್ಯಕನ್ತಿ ಪುಪ್ಫಾರಾಮಫಲಾರಾಮಾನಂ ರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ವೇಳುವನ-ಜೀವಕಮ್ಬವನ-ಜೇತವನಪುಬ್ಬಾರಾಮಸದಿಸಂ। ತಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಪರಿತ್ತಕಂ, ನ ಬಹುಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಏತ್ಥ **ವನರಾಮಣೇಯ್ಯಕ**ನ್ತಿ ನಾಗವನಸಾಲವನಚಮ್ಪಕವನಾದಿಸದಿಸಂ ವಙ್ಕಪಬ್ಬತಹಿಮವನ್ತಪಬ್ಬತಪದೇಸಾದೀಸು ಅರಞ್ಞವನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಭೂಮಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕ**ನ್ತಿ ಜೇತವನವಿಹಾರಮಗಧಕ್ಖೇತ್ತಾದಿಸದಿಸಂ ಸಮಂ ಭೂಮಿಟ್ಠಾನಂ। **ಪೋಕ್ಖರಣಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕ**ನ್ತಿ ಜೇತವನಪೋಕ್ಖರಣಿಗಗ್ಗರಾಪೋಕ್ಖರಣಿಸದಿಸಾನಂ ವಟ್ಟಚತುರಸ್ಸದೀಘವಙ್ಕಾದಿಸಣ್ಠಾನಾನಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀನಂ ಸನ್ನಿವೇಸನಟ್ಠಾನಂ। **ಉಕ್ಕೂಲವಿಕೂಲ**ನ್ತಿ ಉಕ್ಕೂಲಞ್ಚ ವಿಕೂಲಞ್ಚ। ತತ್ಥ ಉಕ್ಕೂಲಂ ಉನ್ನತಟ್ಠಾನಂ, ವಿಕೂಲಂ ನಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ। **ನದೀವಿದುಗ್ಗ**ನ್ತಿ ನದೀನಂ ಭಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ ತಂ ದುಗ್ಗಮತ್ತಾ ನದೀವಿದುಗ್ಗನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಖಾಣುಕಣ್ಟಕಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ತತ್ಥಜಾತಕಾನಞ್ಚೇವ ಆಹರಿಯಮಾನಾನಞ್ಚ ಖಾಣುಕಣ್ಟಕಾದೀನಂ ಪತಿಟ್ಠಾನಟ್ಠಾನಂ। **ಪಬ್ಬತವಿಸಮ**ನ್ತಿ ಗಿರಿವಿಸಮಂ। **ಯೇ ಓದಕಾ**ತಿ ಯೇ ಚ ಉದಕೇ ಜಾಯನ್ತಿ, ತೇಯೇವ ಬಹುತರಾ। ಇತೋ ಕಿರ ಸುವಣ್ಣಭೂಮಿ ಸತ್ತಮತ್ತಾನಿ ಯೋಜನಸತಾನಿ ಹೋತಿ, ಏಕೇನ ವಾತೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ನಾವಾ ಸತ್ತಹಿ ಅಹೋರತ್ತೇಹಿ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಥೇಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಏವಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ನಾವಾ ಸತ್ತಾಹಮ್ಪಿ ನನ್ದಿಯಾವಟ್ಟಮಚ್ಛಪಿಟ್ಠೇನೇವ ಗತಾ। ಏವಂ ಓದಕಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಬಹುಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಪಿಚ ಥಲಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಪರಿತ್ತಭಾವೇನ ಉದಕಸ್ಸ ಚ ಬಹುಭಾವೇನಾಪಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯಥಾ ಹಿ ಮಹಾತಳಾಕೇ ಏಕೋವ ಉಪ್ಪಲಗಚ್ಛೋ ಅಸ್ಸ, ತಸ್ಸ ಚತ್ತಾರಿ ಚ ಪಣ್ಣಾನಿ, ಮಜ್ಝೇ ಚ ಏಕಂ ಉಪ್ಪಲಮಕುಲಂ ಅಸ್ಸ। ಏವಮೇವಂ ಚತ್ತಾರಿ ಪಣ್ಣಾನಿ ವಿಯ ಚತ್ತಾರೋ ದೀಪಾ, ಮಜ್ಝೇ ಉಪ್ಪಲಮಕುಲಂ ವಿಯ ಸಿನೇರುಪಬ್ಬತೋ, ಸೇಸಂ ಉದಕಂ ವಿಯ ಉದಕಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಓಕಾಸೋ। ತಸ್ಸ ಮಹನ್ತಭಾವೋ ಇದ್ಧಿಮನ್ತಾನಂ ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ। ತೇಸಞ್ಹಿ ಆಕಾಸೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾದೀಪಾ ಚತ್ತಾರಿ ಪಣ್ಣಾನಿ ವಿಯ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ಸಿನೇರುಪಬ್ಬತೋ ಮಜ್ಝೇ ಉಪ್ಪಲಮಕುಲಂ ವಿಯ, ಸೇಸಂ ಉದಕಂ ವಿಯ ಉದಕಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಓಕಾಸೋ। ಏವಂ ಮಹನ್ತೇ ಉದಕೇ ಜಾತತ್ತಾ ಓದಕಾವ ಬಹುತರಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೨೧೩. ದುತಿಯಾದೀಸು **ಅಞ್ಞತ್ರ ಮನುಸ್ಸೇಹೀತಿ** ಇಧ ಚತ್ತಾರೋ ಅಪಾಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಮನುಸ್ಸೇಹೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ।

ಮಜ್ಝಿಮೇಸು ಜನಪದೇಸೂತಿ "ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಗಜಙ್ಗಲಂ ನಾಮ ನಿಗಮೋ, ತಸ್ಸ ಪರೇನ ಮಹಾಸಾಲಾ, ತತೋ ಪರಾ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಾ ಜನಪದಾ, ಓರತೋ ಮಜ್ಝೇ। ಪುರತ್ಥಿಮದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ಸಲ್ಲವತೀ ನಾಮ ನದೀ, ತತೋ ಪರಾ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಾ ಜನಪದಾ, ಓರತೋ ಮಜ್ಝೇ। ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ಸೇತಕಣ್ಣಿಕಂ ನಾಮ ನಿಗಮೋ, ತತೋ ಪರಾ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಾ ಜನಪದಾ, ಓರತೋ ಮಜ್ಝೇ। ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಥೂಣಂ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ, ತತೋ ಪರಾ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಾ ಜನಪದಾ, ಓರತೋ ಮಜ್ಝೇ। ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಉಸೀರದ್ಧಜೋ ನಾಮ ಪಬ್ಬತೋ, ತತೋ ಪರಾ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಾ ಜನಪದಾ, ಓರತೋ ಮಜ್ಝೇ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೫೯) ಏವಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇ ಜನಪದೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಯಞ್ಹಿ ಜನಪದೋ ಮುದಿಙ್ಗಸಣ್ಠಾನೋ ಉಜುಕೇನ ಕತ್ಥಚಿ ಅಸೀತಿಯೋಜನೋ ಹೋತಿ, ಕತ್ಥಚಿ ಯೋಜನಸತಿಕೋ, ಕತ್ಥಚಿ ದ್ವಿಯೋಜನಸತಿಕೋ, ಮಜ್ಝೇನ ಪನ ತಿಯೋಜನಸತಿಕೋ, ಪರಿಯನ್ತಪರಿಕ್ಖೇಪೇನ ನವಮತ್ತಯೋಜನಸತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಏತ್ತಕೇ ಠಾನೇ ಬುದ್ಧಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಮಹಾಸಾವಕಾ ಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾಕಾ ಬುದ್ಧಸಾವಕಾ ಬುದ್ಧಮಾತಾ ಬುದ್ಧಪಿತಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ರಾಜಾತಿ ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ। ಅಪಿಚ ಉಪಾದಾಯುಪಾದಾಯಾಪಿ ಮಜ್ಝಿಮಪದೇಸೋ ಲಬ್ಭತಿ। ಸಕಲೋಪಿ ಹಿ ಜಮ್ಬುದೀಪೋ ಮಜ್ಝಿಮಪದೇಸೋ ನಾಮ, ಸೇಸದೀಪಾ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಾ ಜನಪದಾ। ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪೇ ಅನುರಾಧಪುರಂ ಮಜ್ಝಿಮಪದೇಸೋ ನಾಮ, ಸೇಸೋ ಪಚ್ಚನ್ತೋತಿ ಏವಂ ನಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೨೧೪. **ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಅಜಳಾ ಅನೇಳಮೂಗಾತಿ** ಏತ್ಥ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಪಞ್ಞಾ, ಝಾನಪಞ್ಞಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾ, ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾ, ಫಲಪಞ್ಞಾತಿ ಏತಾಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ನಾಮ, ಅಮೂಳ್ಹಾ ಅಜಳಾ ನಾಮ। ಯೇಸಂ ಏಳಾ ಮುಖತೋ ನ ಗಲತಿ, ತೇ ಅನೇಳಮೂಗಾ ನಾಮ, ಅನೇಳಮುಖಾ ನಿದ್ದೋಸಮುಖಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಬಲಾತಿ** ಸಮತ್ಥಾ, ಕಾಯಬಲೇನ ಚೇವ ಞಾಣಬಲೇನ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾತುನ್ತಿ** ಅತ್ಥಾನತ್ಥಂ ಕಾರಣಾಕಾರಣಂ ಜಾನಿತುಂ। **ದುಪ್ಪಞ್ಞಾತಿ** ಅಪ್ಪಞ್ಞಾ ನಿಪ್ಪಞ್ಞಾ। **ಜಳಾತಿ** ಮನ್ದಾ ಮೋಮೂಹಾ।

೨೧೫. **ಅರಿಯೇನ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾತಿ** ಸಹವಿಪಸ್ಸನೇನ ಮಗ್ಗೇನ। **ಅವಿಜ್ಜಾಗತಾತಿ** ಅವಿಜ್ಜನ್ಧಕಾರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ।

೨೧೬. **ಯೇ ಲಭನ್ತಿ ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯಾತಿ** ಯೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಗುಣೇ ಜಾನಿತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಲಭನ್ತಿ।

೨೧೭. **ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತನ್ತಿ** ತಥಾಗತೇನ ಪವೇದಿತಂ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಕಥಿತಂ। **ಸವನಾಯಾತಿ** ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಸೋತುಂ।

೨೧೮. **ಧಾರೇನ್ತೀತಿ** ನ ಪಮ್ಮುಸ್ಸನ್ತಿ।

೨೧೯. **ಧಾತಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತೀತಿ** ಪಗುಣಾಯ ಪಾಳಿಯಾ ಅತ್ಥಾನತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತಿ।

೨೨೦. **ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯಾತಿ** ಅಟ್ಠಕಥಞ್ಚ ಪಾಳಿಞ್ಚ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ** ಅನುಲೋಮಪಟಿಪದಂ ಪೂರೇನ್ತಿ।

೨೨೧. **ಸಂವೇಜನೀಯೇಸು ಠಾನೇಸೂತಿ** ಸಂವೇಗಜನಕೇಸು ಕಾರಣೇಸು। **ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೀತಿ** ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ।

೨೨೨. **ಯೋನಿಸೋ ಪದಹನ್ತೀತಿ** ಉಪಾಯೇನ ಪಧಾನವೀರಿಯಂ ಕರೋನ್ತಿ।

೩೩೩. **ವವಸ್ಸಗ್ಗಾರಮ್ಮಣನ್ತಿ** ವವಸ್ಸಗ್ಗೋ ವುಚ್ಚತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ತಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಲಭನ್ತಿ ಸಮಾಧಿನ್ತಿ** ಮಗ್ಗಸಮಾಧಿಞ್ಚ ಫಲಸಮಾಧಿಞ್ಚ ಪಾಪುಣನ್ತಿ।

೩೩೪. **ಅನ್ನಗ್ಗರಸಗ್ಗಾನನ್ತಿ** ಉತ್ತಮನ್ನಾನಞ್ಚ ಉತ್ತಮರಸಾನಞ್ಚ। **ಉಞ್ಛೇನ ಕಪಾಲಾಭತೇನ ಯಾಪೇನ್ತೀ**ತಿ ಉಞ್ಛಾಚಾರೇನ ವನಮೂಲಫಲಾಫಲೇನ ವಾ ಕಪಾಲೇನ ಆಭತಭತ್ತೇನ ವಾ ಯಾಪೇನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಯೋ ಕಸ್ಸಚಿದೇವ ಖಾದನೀಯಸ್ಸ ಭೋಜನೀಯಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ತಙ್ಖಣಂಯೇವ ನ ತಂ ಲಭತಿ, ಅಯಂ ಅನ್ನಗ್ಗರಸಗ್ಗಾನಂ ನ ಲಾಭೀ ನಾಮ। ಯಸ್ಸಪಿ ತಙ್ಖಣಂಯೇವ ಲಭಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣಗನ್ಧರಸಾ ಅಮನಾಪಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಯಮ್ಪಿ ಅನ್ನಗ್ಗರಸಗ್ಗಾನಂ ನ ಲಾಭೀ ನಾಮ। ಯಸ್ಸ ಪನ ವಣ್ಣಗನ್ಧರಸಾ ಪಟಿಲಭನ್ತಿ, ಮನಾಪಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಯಂ ಅನ್ನಗ್ಗರಸಗ್ಗಾನಂ ಲಾಭೀ ನಾಮ। ಸೋ ಉತ್ತಮಕೋಟಿಯಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ರಾಜಾ, ಹೇಟ್ಠಿಮಕೋಟಿಯಾ ಧಮ್ಮಾಸೋಕೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಹಿ ಯಸ್ಸ ಭತ್ತಸ್ಸ ಏಕಪಾತಿ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ಅಗ್ಘತಿ, ಇದಂ ಅನ್ನಗ್ಗರಸಗ್ಗಂ ನಾಮ। ಯಂ ಪನ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಉತ್ತಮಪಣೀತಂ ಭತ್ತಂ ದೇನ್ತಿ, ಇದಂ ಕಿಂ ನಾಮಾತಿ? ಇದಂ ಉಞ್ಛೇನ ಕಪಾಲಾಭತೇನ ಯಾಪೇನ್ತೇ ಉಪಾದಾಯ ಅನ್ನಗ್ಗರಸಗ್ಗಂ ನಾಮ ವುಚ್ಚತೀತಿ।

೩೩೫. **ಅತ್ಥರಸಸ್ಸಾ**ತಿಆದೀಸು ಅತ್ಥರಸೋ ನಾಮ ಚತ್ತಾರಿ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ, ಧಮ್ಮರಸೋ ನಾಮ ಚತ್ತಾರೋ ಮಗ್ಗಾ, ವಿಮುತ್ತಿರಸೋ ನಾಮ ಅಮತನಿಬ್ಬಾನಂ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ।

ಚತುತ್ಥವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

ಜಮ್ಬುದೀಪಪೇಯ್ಯಾಲೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೧೭. ಪಸಾದಕರಧಮ್ಮವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೩೭೬. **ಅದ್ಧಮಿದನ್ತಿ**ಆದೀಸು **ಅದ್ಧನ್ತಿ** ಏಕಂಸಾಧಿವಚನಮೇತಂ, ಅದ್ಧಾ ಇದಂ ಲಾಭಾನಂ, ಏಕಂಸೋ ಏಸ ಲಾಭಾನನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಯದಿದಂ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತ**ನ್ತಿ ಯೋ ಏಸ ಆರಞ್ಞಿಕಭಾವೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಆರಞ್ಞಿಕಭಾವೋ ನಾಮ ಲಾಭಾನಂ ಏಕಂಸೋ ಅವಸ್ಸಭಾವಿತಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಲಾಭಂ ನ ಲಭಿತುನ್ತಿ। ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹಿ ಭಿಕ್ಖು ''ಅತ್ತನೋ ಅರಞ್ಞವಾಸಸ್ಸ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ ಪಾಪಕಂ ನಾಮ ನ ಕರೋತಿ, ಅಥಸ್ಸ ''ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ''ತಿ ಸಞ್ಜಾತಗಾರವೋ ಮಹಾಜನೋ ಚತುಪಚ್ಚಯೇನ ಪೂಜಂ ಕರೋತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - ''ಅದ್ಧಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಾನಂ ಯದಿದಂ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತ''ನ್ತಿ। ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಏತ್ಥ ಪನ **ಬಾಹುಸಚ್ಚ**ನ್ತಿ ಬಹುಸ್ಸುತಭಾವೋ। **ಥಾವರೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತತ್ತಾ ಥಾವರಪ್ಪತ್ತಭಾವೋ। **ಆಕಪ್ಪಸಮ್ಪದಾ**ತಿ ಚೀವರಗ್ಗಹಣಾದಿನೋ ಆಕಪ್ಪಸ್ಸ ಸಮ್ಪತ್ತಿ। **ಪರಿವಾರಸಮ್ಪದಾ**ತಿ ಸುಚಿಪರಿವಾರತಾ। **ಕೋಲಪುತ್ತೀ**ತಿ ಕುಲಪುತ್ತಭಾವೋ। **ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾ**ತಿ ಸಮ್ಪನ್ನರೂಪತಾ। **ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣತಾ**ತಿ ವಚನಕಿರಿಯಾಯ ಮಧುರಭಾವೋ। **ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಾ**ತಿ ಆರೋಗ್ಯಸಮ್ಪತ್ತಿ। ಅರೋಗೋ ಹಿ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಕಲ್ಯಾಣತಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಾಧುರೇ ಚ ಗನ್ಥಧುರೇ ಚ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಹೋತಿ, ತೇನಸ್ಸ ಲಾಭೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ।

ಸೋಳಸ ಪಸಾದಕರಧಮ್ಮಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೮. ಅಪರಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಾತವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೩೮೨. **ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಾತಮತ್ತಮ್ಪೀ**ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಸುತ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೂಪಮಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಂಯೇವ (ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೭೨) ವುತ್ತಂ। ಅಪ್ಪನಾಪ್ಪತ್ತಾಯ ಹಿ ಮೇತ್ತಾಯ ವಿಪಾಕೇ ಕಥಾಯೇವ ನತ್ಥಿ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅಯಂ ದೇಸನಾ ಆರದ್ಧಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತತ್ಥ **ಪಠಮ**ನ್ತಿ "ಗಣನಾನುಪುಬ್ಬತಾ ಪಠಮಂ, ಇದಂ ಪಠಮಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತೀತಿ ಪಠಮ"ನ್ತಿ ವಿಭಙ್ಗೇ (ವಿಭ॰ ೫೬೮) ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ। **ಝಾನ**ನ್ತಿ ಝಾನಂ ನಾಮ ದುವಿಧಂ ಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಞ್ಚ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಞ್ಚಾತಿ। ತತ್ಥ **ಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಂ** ನಾಮ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ। ತಾ ಹಿ ಪಥವೀಕಸಿಣಾದಿನೋ ಆರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಉಪನಿಜ್ಝಾನತೋ ಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾನನ್ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನ**ನ್ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗಫಲಾನಿ। ವಿಪಸ್ಸನಾ ಹಿ ಅನಿಚ್ಚಾದಿವಸೇನ ಸಙ್ಖಾರಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಉಪನಿಜ್ಝಾನತೋ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಂ ನಾಮ, ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಪನ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಕಿಚ್ಚಂ ಮಗ್ಗೇನ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ ಮಗ್ಗೋ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಂ, ಫಲಂ ಸುಞ್ಞತಅನಿಮಿತ್ತಅಪ್ಪಣಿಹಿತ-ಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸೇವ ಉಪನಿಜ್ಝಾನತೋ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತತ್ಥ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಅತ್ಥೇ ಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। **ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಯೇ ನಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೀ**ತಿ ಯೇ ನಂ ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ಬಹುಲೀ ಕರೋನ್ತಿ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತೇಸು ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೩೮೩. **ದುತಿಯ**ನ್ತಿಆದೀಸುಪಿ "ಗಣನಾನುಪುಬ್ಬತಾ ದುತಿಯ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ವಿಭ॰ ೫೭೯) ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೩೮೬-೩೮೭. **ಮೇತ್ತ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಹಿತಫರಣಂ। **ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ**ನ್ತಿ ಚಿತ್ತವಿಮುತ್ತಿಂ। ಇಧ ಅಪ್ಪನಾಪ್ಪತ್ತಾವ ಮೇತ್ತಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। **ಕರುಣಾದೀಸು**ಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಇಮೇ ಪನ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಾ ವಟ್ಟಂ ಹೋನ್ತಿ, ವಟ್ಟಪಾದಾ ಹೋನ್ತಿ, ವಿಪಸ್ಸನಾಪಾದಾ ಹೋನ್ತಿ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಾ ವಾ ನಿರೋಧಪಾದಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ। ಲೋಕುತ್ತರಾ ಪನ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಸತ್ತಾರಮ್ಮಣತ್ತಾತಿ।

೩೯೦. **ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ**ತಿ ಆನಾಪಾನಪಬ್ಬಂ, ಇರಿಯಾಪಥಪಬ್ಬಂ, ಚತುಸಮ್ಪಜಞ್ಞಪಬ್ಬಂ, ಪಟಿಕೂಲಮನಸಿಕಾರಪಬ್ಬಂ , ಧಾತುಮನಸಿಕಾರಪಬ್ಬಂ, ನವಸಿವಥಿಕಾಪಬ್ಬಾನಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಪರಿಕಮ್ಮವಸೇನ ಚತ್ತಾರಿ ನೀಲಾದಿಕಸಿಣಾನೀತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಟ್ಠಾರಸವಿಧೇ ಕಾಯೇ ತಮೇವ ಕಾಯಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಅನುಪಸ್ಸನ್ತೋ। **ವಿಹರತೀ**ತಿ ಇರಿಯತಿ ವತ್ತತಿ। ಇಮಿನಾ ಇಮಸ್ಸ ಅಟ್ಠಾರಸವಿಧೇನ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಭಾವಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇರಿಯಾಪಥೋ ಕಥಿತೋ ಹೋತಿ। **ಆತಾಪೀ**ತಿ ತಸ್ಸೇವ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಭಾವನಕವೀರಿಯೇನ ವೀರಿಯವಾ। **ಸಮ್ಪಜಾನೋ**ತಿ ಅಟ್ಠಾರಸವಿಧೇನ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಪರಿಗ್ಗಾಹಿಕಪಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಮಾ ಪಜಾನನ್ತೋ। **ಸತಿಮಾ**ತಿ ಅಟ್ಠಾರಸವಿಧೇನ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಪರಿಗ್ಗಾಹಿಕಾಯ ಸತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸ**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕಾಯಸಙ್ಖಾತೇ ಲೋಕೇ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಿಕತಣ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಘಸಮ್ಪಯುತ್ತದೋಮನಸ್ಸಞ್ಚ ವಿನೇತ್ವಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇತ್ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನವಸೇನ ಸುದ್ಧರೂಪಸಮ್ಮಸನಮೇವ ಕಥಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀತಿ ಸುಖಾದಿಭೇದಾಸು ವೇದನಾಸು "ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಮಾನೋ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಾಮೀತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ದುಕ್ಖಂ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ, ಸಾಮಿಸಂ ವಾ ಸುಖಂ, ನಿರಾಮಿಸಂ ವಾ ಸುಖಂ, ಸಾಮಿಸಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ, ನಿರಾಮಿಸಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ, ಸಾಮಿಸಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ, ನಿರಾಮಿಸಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಮಾನೋ ನಿರಾಮಿಸಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಾಮೀತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೮೦; ವಿಭ॰ ೩೬೩; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೧೩)

ಏವಂ ವುತ್ತಂ ನವವಿಧಂ ವೇದನಂ ಅನುಪಸ್ಸನ್ತೋ। **ಆತಾಪೀ**ತಿಆದಿನಾ ಪನೇತ್ಥ ನವವಿಧೇನ ವೇದನಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಭಾವನಾಪರಿಗ್ಗಾಹಿಕಾನಂ ವೀರಿಯಪಞ್ಞಾಸತೀನಂ ವಸೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಲೋಕೋ**ತಿ ಚೇತ್ಥ ವೇದನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಚಿತ್ತಧಮ್ಮೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಏತ್ಥ ಪನ **ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ**ತಿ "ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೮೧; ವಿಭ॰ ೩೬೫; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೧೪) ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರಿತೇ ಸೋಳಸಪ್ಪಭೇದೇ ಚಿತ್ತೇ ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಗ್ಗಾಹಿಕಾಯ ಅನುಪಸ್ಸನಾಯ ಅನುಪಸ್ಸನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ**ತಿ "ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾನಿ, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ, ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರಾಯತನಾನಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೮೨-೪೦೩; ವಿಭ॰ ೩೬೭-೩೭೩; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೧೫-೧೩೮) ಏವಂ ಕೋಟ್ಠಾಸವಸೇನ ಪಞ್ಚಧಾ ವುತ್ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಪರಿಗ್ಗಾಹಿಕಾಯ ಅನುಪಸ್ಸನಾಯ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನುಪಸ್ಸನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತ್ಥ ಪನ ವೇದನಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಚ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಚ ಸುದ್ಧಅರೂಪಸಮ್ಮಸನಮೇವ ಕಥಿತಂ, ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ರೂಪಾರೂಪಸಮ್ಮಸನಂ। ಇತಿ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿಪಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕಾನೇವ ಕಥಿತಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

೩೯೪. **ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನ**ನ್ತಿ ಅನಿಬ್ಬತ್ತಾನಂ। **ಪಾಪಕಾನ**ನ್ತಿ ಲಾಮಕಾನಂ। **ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನ**ನ್ತಿ ಅಕೋಸಲ್ಲಸಮ್ಭೂತಾನಂ ಲೋಭಾದಿಧಮ್ಮಾನಂ। **ಅನುಪ್ಪಾದಾಯಾ**ತಿ ಅನಿಬ್ಬತ್ತನತ್ಥಾಯ। **ಛನ್ದಂ ಜನೇತೀ**ತಿ ಕತ್ತುಕಮ್ಯತಾಕುಸಲಚ್ಛನ್ದಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ। **ವಾಯಮತೀ**ತಿ ಪಯೋಗಂ ಪರಕ್ಕಮಂ ಕರೋತಿ। **ವೀರಿಯಂ ಆರಭತೀ**ತಿ ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕವೀರಿಯಂ ಕರೋತಿ। **ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತೀ**ತಿ ತೇನೇವ ಸಹಜಾತವೀರಿಯೇನ ಚಿತ್ತಂ ಉಕ್ಖಿಪತಿ। **ಪದಹತೀ**ತಿ ಪಧಾನವೀರಿಯಂ ಕರೋತಿ।

ಉಪ್ಪನ್ನಾನನ್ತಿ ಜಾತಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಾನಂ। **ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನ**ನ್ತಿ ಕೋಸಲ್ಲಸಮ್ಭೂತಾನಂ ಅಲೋಭಾದಿಧಮ್ಮಾನಂ। **ಠಿತಿಯಾ**ತಿ ಠಿತತ್ಥಂ। **ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯಾ**ತಿ ಅನಸ್ಸನತ್ಥಂ। **ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯಾ**ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಭಾವಾಯ। **ವೇಪುಲ್ಲಾಯಾ**ತಿ ವಿಪುಲಭಾವಾಯ। **ಭಾವನಾಯಾ**ತಿ ವಡ್ಢಿಯಾ। **ಪರಿಪೂರಿಯಾ**ತಿ ಪರಿಪೂರಣತ್ಥಾಯ। ಅಯಂ ತಾವ ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ ಏಕಪದಿಕೋ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರೋ।

ಅಯಂ ಪನ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಕಥಾ ನಾಮ ದುವಿಧಾ ಲೋಕಿಯಾ ಲೋಕುತ್ತರಾ ಚ। ತತ್ಥ ಲೋಕಿಯಾ ಸಬ್ಬಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಹೋತಿ, ಸಾ ಕಸ್ಸಪಸಂಯುತ್ತಪರಿಯಾಯೇನ ಲೋಕಿಯಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇಯೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ ತತ್ಥ -

> "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಆವುಸೋ, ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು 'ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ಆತಪ್ಪಂ ಕರೋತಿ, 'ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಹೀಯಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ಆತಪ್ಪಂ ಕರೋತಿ, 'ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನುಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ಆತಪ್ಪಂ ಕರೋತಿ, 'ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ಆತಪ್ಪಂ ಕರೋತೀ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೪೫)।

ಏತ್ಥ ಚ **ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ**ತಿ ಲೋಭಾದಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾ ಚೇವ ಮಗ್ಗೋ ಚ। **ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಕುಸಲಾ** ನಾಮ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾವ। ಮಗ್ಗೋ ಪನ ಸಕಿಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝಮಾನೋ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತನಕೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಸೋ ಹಿ ಫಲಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಂ ದತ್ವಾವ ನಿರುಜ್ಝತಿ । ಪುರಿಮಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ವಾ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾವ ಗಹೇತಬ್ಬಾತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಪನ ನ ಯುತ್ತಂ। ಏವಂ ಲೋಕಿಯಾ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಕಥಾ ಸಬ್ಬಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಕಸ್ಸಪಸಂಯುತ್ತಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಲೋಕುತ್ತರಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಪನೇತಂ ಏಕಮೇವ ವೀರಿಯಂ ಚತುಕಿಚ್ಚಸಾಧನವಸೇನ ಚತ್ತಾರಿ ನಾಮಾನಿ ಲಭತಿ।

ತತ್ಥ **ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ "ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ"ತಿಆದೀಸು ವುತ್ತನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವತ್ತಮಾನುಪ್ಪನ್ನಂ, ಭುತ್ವಾವಿಗತುಪ್ಪನ್ನಂ, ಓಕಾಸಕತುಪ್ಪನ್ನಂ, ಭೂಮಿಲದ್ಧುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಯೇ ಕಿಲೇಸಾ ವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಾದಾದಿಸಮಙ್ಗಿನೋ, ಇದಂ **ವತ್ತಮಾನುಪ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ। ಕಮ್ಮೇ ಪನ ಜವಿತೇ ಆರಮ್ಮಣರಸಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ನಿರುದ್ಧವಿಪಾಕೋ ಭುತ್ವಾ ವಿಗತಂ ನಾಮ, ಕಮ್ಮಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುದ್ಧಂ ಭುತ್ವಾ ವಿಗತಂ ನಾಮ। ತದುಭಯಮ್ಪಿ **ಭುತ್ವಾವಿಗತುಪ್ಪನ್ನ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕುಸಲಾಕುಸಲಕಮ್ಮಂ ಅಞ್ಞಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಬಾಹಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಿಪಾಕಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ಕರೋತಿ, ಏವಂ ಕತೇ ಓಕಾಸೇ ವಿಪಾಕೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಓಕಾಸಕರಣತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಇದಂ **ಓಕಾಸಕತುಪ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ। ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ ಪನ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಭೂಮಿ ನಾಮ, ತೇ ಅತೀತಾದಿಭೇದಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇಸು ಅನುಸಯಿತಕಿಲೇಸಾ ಪನ ಅತೀತಾ ವಾ ಅನಾಗತಾ ವಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ವಾತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ಅತೀತಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಅನುಸಯಿತಾಪಿ ಹಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾವ ಹೋನ್ತಿ, ಅನಾಗತಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಅನುಸಯಿತಾಪಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾವ ಹೋನ್ತಿ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಅನುಸಯಿತಾಪಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾವ ಹೋನ್ತಿ, ಇದಂ **ಭೂಮಿಲದ್ಧುಪ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ। ತೇನಾಹು ಪೋರಾಣಾ – "ತಾಸು ತಾಸು ಭೂಮಿಸು ಅಸಮುಗ್ಘಾತಗತಾ ಕಿಲೇಸಾ ಭೂಮಿಲದ್ಧುಪ್ಪನ್ನಾತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ।

ಅಪರಮ್ಪಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಸಮುದಾಚಾರುಪ್ಪನ್ನಂ, ಆರಮ್ಮಣಾಧಿಗ್ಗಹಿತುಪ್ಪನ್ನಂ, ಅವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತುಪ್ಪನ್ನಂ, ಅಸಮುಗ್ಘಾತಿತುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಸಮ್ಪತಿ ವತ್ತಮಾನಂಯೇವ **ಸಮುದಾಚಾರುಪ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ। ಸಕಿಂ ಚಕ್ಖೂನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ಆರಮ್ಮಣೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಗಹಿತೇ ಅನುಸ್ಸರಿತಾನುಸ್ಸರಿತಕ್ಖಣೇ ಕಿಲೇಸಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ಕಸ್ಮಾ? ಆರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಅಧಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ। ಯಥಾ ಕಿಂ? ಯಥಾ ಖೀರರುಕ್ಖಸ್ಸ ಕುಠಾರಿಯಾ ಆಹತಾಹತಟ್ಠಾನೇ ಖೀರಂ ನ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸತೀತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ, ಏವಂ। ಇದಂ **ಆರಮ್ಮಣಾಧಿಗ್ಗಹಿತುಪ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ। ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಅವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಕಿಲೇಸಾ ಪನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಠಾನೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ಕಸ್ಮಾ? ಅವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತತ್ತಾ। ಯಥಾ ಕಿಂ? ಯಥಾ ಖೀರರುಕ್ಖಂ ಕುಠಾರಿಯಾ ಆಹನೇಯ್ಯುಂ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಠಾನೇ ಖೀರಂ ನ ನಿಕ್ಖಮೇಯ್ಯಾತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಏವಂ। ಇದಂ **ಅವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತುಪ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ। ಮಗ್ಗೇನ ಅಸಮುಗ್ಘಾತಿತಕಿಲೇಸಾ ಪನ ಭವಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ। ಇದಂ **ಅಸಮುಗ್ಘಾತಿತುಪ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ।

ಇಮೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ವತ್ತಮಾನುಪ್ಪನ್ನಂ, ಭುತ್ವಾವಿಗತುಪ್ಪನ್ನಂ, ಓಕಾಸಕತುಪ್ಪನ್ನಂ, ಸಮುದಾಚಾರುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ನ ಮಗ್ಗವಜ್ಝಂ, ಭೂಮಿಲದ್ಧುಪ್ಪನ್ನಂ, ಆರಮ್ಮಣಾಧಿಗ್ಗಹಿತುಪ್ಪನ್ನಂ, ಅವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತುಪ್ಪನ್ನಂ, ಅಸಮುಗ್ಘಾತಿತುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಮಗ್ಗವಜ್ಝಂ। ಮಗ್ಗೋ ಹಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಏತೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ। ಸೋ ಯೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ, ತೇ ಅತೀತಾ ವಾ ಅನಾಗತಾ ವಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ವಾತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ –

> "ಹಞ್ಚಿ ಅತೀತೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ? ತೇನ ಹಿ ಖೀಣಂಯೇವ ಖೇಪೇತಿ, ನಿರುದ್ಧಂ ನಿರೋಧೇತಿ, ಅತ್ಥಙ್ಗತಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೇತಿ, ಅತೀತಂ ಯಂ ನತ್ಥಿ, ತಂ ಪಜಹತಿ। ಹಞ್ಚಿ ಅನಾಗತೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ? ತೇನ ಹಿ ಅಜಾತಂ ಪಜಹತಿ, ಅನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಅನುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಪಾತುಭೂತಂ ಪಜಹತಿ, ಅನಾಗತಂ ಯಂ ನತ್ಥಿ, ತಂ ಪಜಹತಿ। ಹಞ್ಚಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ? ತೇನ ಹಿ ರತ್ತೋ ರಾಗಂ ಪಜಹತಿ, ದುಟ್ಠೋ ದೋಸಂ, ಮೂಳ್ಹೋ ಮೋಹಂ, ವಿನಿಬದ್ಧೋ ಮಾನಂ, ಪರಾಮಟ್ಠೋ ದಿಟ್ಠಿಂ, ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ, ಥಾಮಗತೋ ಅನುಸಯಂ ಪಜಹತಿ, ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಯುಗನದ್ಧಾ ವತ್ತನ್ತಿ, ಸಂಕಿಲೇಸಿಯಾ ಮಗ್ಗಭಾವನಾ ಹೋತೀತಿ...ಪೇ॰... ತೇನ ಹಿ ನತ್ಥಿ ಮಗ್ಗಭಾವನಾ, ನತ್ಥಿ ಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ, ನತ್ಥಿ ಕಿಲೇಸಪ್ಪಹಾನಂ, ನತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋತಿ। ಅತ್ಥಿ ಮಗ್ಗಭಾವನಾ...ಪೇ॰... ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋತಿ। ಯಥಾ ಕಥಂ ವಿಯ? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತರುಣೋ ರುಕ್ಖೋ...ಪೇ॰... ಅಪಾತುಭೂತಾಯೇವ ನ ಪಾತುಭವನ್ತೀ"ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೩.೨೧)।

ಇತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಅಜಾತಫಲರುಕ್ಖೋ ಆಗತೋ, ಜಾತಫಲರುಕ್ಖೋ ಪನ ದೀಪೇತಬ್ಬೋ। ಯಥಾ ಹಿ ಸಫಲೋ ತರುಣಮ್ಬರುಕ್ಖೋ, ತಸ್ಸ ಫಲಾನಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ಸೇಸಾನಿ ಪಾತೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಯೋ ಪೂರೇಯ್ಯುಂ, ಅಥಞ್ಞೋ

ಪುರಿಸೋ ತಂ ಫರಸುನಾ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ। ತೇನಸ್ಸ ನೇವ ಅತೀತಾನಿ ಫಲಾನಿ ನಾಸಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಅನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಿ ಚ ನಾಸಿತಾನಿ। ಅತೀತಾನಿ ಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಪರಿಭುತ್ತಾನಿ, ಅನಾಗತಾನಿ ಅನಿಬ್ಬತ್ತಾನಿ, ನ ಸಕ್ಕಾ ನಾಸೇತುಂ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ಸಮಯೇ ಸೋ ಛಿನ್ನೋ, ತದಾ ಫಲಾನಿಯೇವ ನತ್ಥೀತಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಿಪಿ ಅನಾಸಿತಾನಿ। ಸಚೇ ಪನ ರುಕ್ಖೋ ಅಚ್ಛಿನ್ನೋ ಅಸ್ಸ, ಅಥಸ್ಸ ಪಥವೀರಸಞ್ಚ ಆಪೋರಸಞ್ಚ ಆಗಮ್ಮ ಯಾನಿ ಫಲಾನಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯುಂ, ತಾನಿ ನಾಸಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ತಾನಿ ಹಿ ಅಜಾತಾನೇವ ನ ಜಾಯನ್ತಿ, ಅನಿಬ್ಬತ್ತಾನೇವ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ, ಅಪಾತುಭೂತಾನೇವ ನ ಪಾತುಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಮಗ್ಗೋ ನಾಪಿ ಅತೀತಾದಿಭೇದೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ, ನಾಪಿ ನ ಪಜಹತಿ। ಯೇಸಞ್ಹಿ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಮಗ್ಗೇನ ಖನ್ಧೇಸು ಅಪರಿಞ್ಞಾತೇಸು ಉಪ್ಪತ್ತಿ ಸಿಯಾ, ಮಗ್ಗೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಖನ್ಧಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾತತ್ತಾ ತೇ ಕಿಲೇಸಾ ಅಜಾತಾವ ನ ಜಾಯನ್ತಿ, ಅನಿಬ್ಬತ್ತಾವ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ, ಅಪಾತುಭೂತಾವ ನ ಪಾತುಭವನ್ತಿ। ತರುಣಪುತ್ತಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ ಪುನ ಅವಿಜಾಯನತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಧಿತಾನಂ ರೋಗವೂಪಸಮನತ್ಥಂ ಪೀತಭೇಸಜ್ಜೇಹಿ ವಾಪಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಮಗ್ಗೋ ಯೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ, ತೇ ಅತೀತಾ ವಾ ಅನಾಗತಾ ವಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ವಾತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ನ ಚ ಮಗ್ಗೋ ಕಿಲೇಸೇ ನ ಪಜಹತಿ। ಯೇ ಪನ ಮಗ್ಗೋ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ, ತೇ ಸನ್ಧಾಯ "ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನ"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಮಗ್ಗೋ ಕಿಲೇಸೇಯೇವ ಪಜಹತಿ, ಕಿಲೇಸಾನಂ ಪನ ಅಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ ಯೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಉಪಾದಿನ್ನಕ್ಖನ್ಧಾ, ತೇಪಿ ಪಜಹತಿಯೇವ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ – "ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಞಾಣೇನ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿರೋಧೇನ ಸತ್ತ ಭವೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅನಮತಗ್ಗೇ ಸಂಸಾರೇ ಯೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ನಾಮಞ್ಚ ರೂಪಞ್ಚ, ಏತ್ಥೇತೇ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ಅಜಿತಮಾಣವಪುಚ್ಛಾನಿದ್ದೇಸೋ ೬) ವಿತ್ಥಾರೋ। ಇತಿ ಮಗ್ಗೋ ಉಪಾದಿನ್ನತೋ ಅನುಪಾದಿನ್ನತೋ ಚ ವುಟ್ಠಾತಿ। ಭವವಸೇನ ಪನ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗೋ ಅಪಾಯಭವತೋ ವುಟ್ಠಾತಿ, ಸಕದಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ ಸುಗತಿಭವೇಕದೇಸತೋ, ಅನಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ ಸುಗತಿಕಾಮಭವತೋ, ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೋ ರೂಪಾರೂಪಭವತೋ ವುಟ್ಠಾತಿ। ಸಬ್ಬಭವೇಹಿ ವುಟ್ಠಾತಿಯೇವಾತಿಪಿ ವದನ್ತಿ।

ಅಥ ಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಕಥಂ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಭಾವನಾ ಹೋತಿ, ಕಥಂ ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಠಿತಿಯಾತಿ? ಮಗ್ಗಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ಏವ। ಮಗ್ಗೋ ಹಿ ಪವತ್ತಮಾನೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅನುಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬತ್ತಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ನಾಮ ವುಚ್ಚತಿ। ಅನಾಗತಪುಬ್ಬಞ್ಹಿ ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅನನುಭೂತಪುಬ್ಬಂ ವಾ ಆರಮ್ಮಣಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ವತ್ತಾರೋ ಭವನ್ತಿ; "ಅನಾಗತಟ್ಠಾನಂ ಆಗತಮ್ಹ, ಅನನುಭೂತಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಅನುಭವಾಮಾ"ತಿ। ಯಾ ಚಸ್ಸ ಪವತ್ತಿ, ಅಯಮೇವ ಠಿತಿ ನಾಮಾತಿ "ಠಿತಿಯಾ ಭಾವೇತೀ"ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇದಂ ಲೋಕುತ್ತರಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ವೀರಿಯಂ "ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯಾ"ತಿಆದೀನಿ ಚತ್ತಾರಿ ನಾಮಾನಿ ಲಭತಿ। ಅಯಂ ಲೋಕುತ್ತರಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಕಥಾ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಸುತ್ತೇ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕಾನೇವ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಿ ಕಥಿತಾನಿ।

೩೯೮-೪೦೧. ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು ಛನ್ದಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪವತ್ತೋ ಸಮಾಧಿ **ಛನ್ದಸಮಾಧಿ,** ಪಧಾನಭೂತಾ ಸಙ್ಖಾರಾ **ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಾ। ಸಮನ್ನಾಗತ**ನ್ತಿ ತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಉಪೇತಂ। ಇದ್ಧಿಯಾ ಪಾದಂ, ಇದ್ಧಿಭೂತಂ ವಾ ಪಾದನ್ತಿ **ಇದ್ಧಿಪಾದಂ।** ಸೇಸೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ ಇದ್ಧಿಪಾದವಿಭಙ್ಗೇ (ವಿಭ॰ ೪೩೧ ಆದಯೋ) ಆಗತೋ ಏವ। ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೨.೩೮೨) ಪನಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ದೀಪಿತೋ। ತತ್ರಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಯದಾ ಛನ್ದಾದೀಸು ಏಕಂ ಧುರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ , ತದಾಸ್ಸ ಪಠಮಿದ್ಧಿಪಾದೋ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಲೋಕಿಯೋ, ಅಪರಭಾಗೇ ಲೋಕುತ್ತರೋ। ಏವಂ ಸೇಸಾಪೀತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸುತ್ತೇ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾವ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಕಥಿತಾ।

೪೦೨-೪೦೬. **ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತೀ**ತಿಆದೀಸು ಸದ್ಧಾವ ಅತ್ತನೋ ಸದ್ಧಾಧುರೇ ಇನ್ದಟ್ಠಂ ಕರೋತೀತಿ **ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಾ**ದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಭಾವೇತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ ಯೋಗಾವಚರೋ ತೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ವಿಸೋಧೇನ್ತೋ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ನಾಮ। ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ –

“ಅಸ್ಸದ್ಧೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪರಿವಜ್ಜಯತೋ, ಸದ್ಧೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಸೇವತೋ ಭಜತೋ ಪಯಿರುಪಾಸತೋ, ಪಸಾದನೀಯೇ ಸುತ್ತನ್ತೇ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಾಕಾರೇಹಿ **ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ** ವಿಸುಜ್ಝತಿ।

“ಕುಸೀತೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪರಿವಜ್ಜಯತೋ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಸೇವತೋ ಭಜತೋ ಪಯಿರುಪಾಸತೋ, ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಾಕಾರೇಹಿ **ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ** ವಿಸುಜ್ಝತಿ।

“ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪರಿವಜ್ಜಯತೋ, ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತೀ ಪುಗ್ಗಲೇ ಸೇವತೋ ಭಜತೋ ಪಯಿರುಪಾಸತೋ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಾಕಾರೇಹಿ **ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ** ವಿಸುಜ್ಝತಿ।

“ಅಸಮಾಹಿತೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪರಿವಜ್ಜಯತೋ, ಸಮಾಹಿತೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಸೇವತೋ ಭಜತೋ ಪಯಿರುಪಾಸತೋ, ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖೇ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಾಕಾರೇಹಿ **ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ** ವಿಸುಜ್ಝತಿ।

“ದುಪ್ಪಞ್ಞೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪರಿವಜ್ಜಯತೋ, ಪಞ್ಞವನ್ತೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಸೇವತೋ ಭಜತೋ ಪಯಿರುಪಾಸತೋ, ಗಮ್ಭೀರಞಾಣಚರಿಯಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಾಕಾರೇಹಿ **ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ** ವಿಸುಜ್ಝತೀ”ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೮೪-೧೮೫)।

ಏತ್ಥ ಚ **ಗಮ್ಭೀರಞಾಣಚರಿಯಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋತಿ** ಸಣ್ಹಸುಖುಮಂ ಖನ್ಧನ್ತರಂ, ಆಯತನನ್ತರಂ, ಧಾತನ್ತರಂ, ಇನ್ದ್ರಿಯಬಲಬೋಜ್ಝಙ್ಗನ್ತರಂ, ಮಗ್ಗನ್ತರಂ, ಫಲನ್ತರಞ್ಚ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಮೇಸಞ್ಚ ತಿಣ್ಣಂ ತಿಣ್ಣಂ ಕಾರಣಾನಂ ವಸೇನ ಅಕತಾಭಿನಿವೇಸೋ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ ಯೋಗಾವಚರೋ ಸದ್ಧಾಧುರಾದೀಸು ಅಭಿನಿವೇಸಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅವಸಾನೇ ವಿವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹತಿ। ಸೋ ಯಾವ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಾ ಇಮಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವೇತಿ ನಾಮ, ಅರಹತ್ತಫಲೇ ಪತ್ತೇ ಭಾವಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ। ಏವಂ ಇಮಾನಿಪಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾನೇವ ಕಥಿತಾನೀತಿ।

ಸದ್ಧಾಬಲಾದೀಸು ಸದ್ಧಾಯೇವ ಅಕಮ್ಪಿಯಟ್ಠೇನ ಬಲನ್ತಿ **ಸದ್ಧಾಬಲಂ। ವೀರಿಯಬಲಾ**ದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಏತ್ಥ ಹಿ ಸದ್ಧಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಿಯೇ ನ ಕಮ್ಪತಿ, ವೀರಿಯಂ ಕೋಸಜ್ಜೇನ ನ ಕಮ್ಪತಿ, ಸತಿ ಮುಟ್ಠಸ್ಸಚ್ಚೇನ ನ ಕಮ್ಪತಿ, ಸಮಾಧಿ ಉದ್ಧಚ್ಚೇ ನ ಕಮ್ಪತಿ, ಪಞ್ಞಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ನ ಕಮ್ಪತೀತಿ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಅಕಮ್ಪಿಯಟ್ಠೇನ ಬಲಾನೀತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಭಾವನಾನಯೋ ಪನೇತ್ಥ ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಾಯಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ। ಇಮಾನಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾನೇವ ಕಥಿತಾನೀತಿ।

೪೧೮. ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತೀತಿ ಏತ್ಥ ಅಯಂ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಾನಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ವಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾಯ ಭಾವನಾನಯೋ। ತತ್ಥ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವುತ್ತಾನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಆದಿಪದಾನಂ ತಾವ ಅಯಮತ್ಥವಣ್ಣನಾ - ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ತಾವ ಸರಣಟ್ಠೇನ ಸತಿ, ಸಾ ಪನೇಸಾ ಉಪಟ್ಠಾನಲಕ್ಖಣಾ, ಅಪಿಲಾಪನಲಕ್ಖಣಾ ವಾ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ - “ಯಥಾ, ಮಹಾರಾಜ , ರಞ್ಞೋ ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೋ ರಞ್ಞೋ ಸಾಪತೇಯ್ಯಂ ಅಪಿಲಾಪೇತಿ ‘ಏತ್ತಕಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಹಿರಞ್ಞಂ, ಏತ್ತಕಂ ಸುವಣ್ಣಂ, ಏತ್ತಕಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಸತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಕುಸಲಾಕುಸಲಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜಹೀನಪ್ಪಣೀತಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಪಿಲಾಪೇತಿ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ”ತಿ (ಮಿ॰ ಪ॰ ೨.೧.೧೩) ವಿತ್ಥಾರೋ। ಅಪಿಲಾಪನರಸಾ, ಕಿಚ್ಚವಸೇನೇವ ಹಿಸ್ಸಾ ಏತಂ ಲಕ್ಖಣಂ ಥೇರೇನ ವುತ್ತಂ। ಅಸಮ್ಮೋಸರಸಾ ವಾ, ಗೋಚರಾಭಿಮುಖೀಭಾವಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ। ಸತಿ ಏವ ಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋತಿ **ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ।**

ತತ್ಥ ಬೋಧಿಯಾ, ಬೋಧಿಸ್ಸ ವಾ ಅಙ್ಗೋತಿ **ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ।** ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ? ಯಾ ಹಿ ಅಯಂ ಧಮ್ಮಸಾಮಗ್ಗೀಯಾಯ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾಯ

ಲೀನುದ್ಧಚ್ಚಪತಿಟ್ಠಾನಾಯೂಹನಕಾಮಸುಖಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗಉಚ್ಛೇದಸಸ್ಸತಾಭಿನಿವೇಸಾದೀನಂ ಅನೇಕೇಸಂ ಉಪದ್ದವಾನಂ ಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತಾಯ ಸತಿಧಮ್ಮವಿಚಯವೀರಿಯಪೀತಿಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮಾಧಿಉಪೇಕ್ಖಾಸಙ್ಖಾತಾಯ ಧಮ್ಮಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುಜ್ಝತೀತಿ ಕತ್ವಾ ಬೋಧೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ, **ಬುಜ್ಝತೀತಿ** ಕಿಲೇಸಸನ್ತಾನನಿದ್ದಾಯ ಉಟ್ಠಹತಿ, ಚತ್ತಾರಿ ವಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಮೇವ ವಾ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಯಥಾಹ - "ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತ್ವಾ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೩೭೮; ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೧೪೩)। ತಸ್ಸಾ ಧಮ್ಮಸಾಮಗ್ಗಿಸಙ್ಖಾತಾಯ ಬೋಧಿಯಾ ಅಙ್ಗೋತಿಪಿ **ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ** ಝಾನಙ್ಗಮಗ್ಗಙ್ಗಾದಯೋ ವಿಯ । ಯೋಪೇಸ ಯಥಾವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾಯ ಏತಾಯ ಧಮ್ಮಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಬುಜ್ಝತೀತಿ ಕತ್ವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬೋಧೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಸ ಅಙ್ಗೋತಿಪಿ **ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ** ಸೇನಙ್ಗರಥಙ್ಗಾದಯೋ ವಿಯ। ತೇನಾಹು ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಾ - "ಬುಜ್ಝನಕಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಙ್ಗಾತಿ ವಾ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ"ತಿ।

ಅಪಿಚ "ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾತಿ ಕೇನಟ್ಠೇನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ? ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಬುಜ್ಝನ್ತೀತಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಅನುಬುಜ್ಝನ್ತೀತಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಪಟಿಬುಜ್ಝನ್ತೀತಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಸಮ್ಬುಜ್ಝನ್ತೀತಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾನಯೇನಾಪಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೨.೧೭) ಬೋಜ್ಝಙ್ಗತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಪಸತ್ಥೋ ಸುನ್ದರೋ ಚ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಸತಿ ಏವ ಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ **ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ,** ತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ।

ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗನ್ತಿಆದೀಸುಪಿ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮೇ ವಿಚಿನತೀತಿ **ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ**। ಸೋ ಪವಿಚಯಲಕ್ಖಣೋ, ಓಭಾಸನರಸೋ, ಅಸಮ್ಮೋಹಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನೋ। ವೀರಭಾವತೋ, ವಿಧಿನಾ ಈರಯಿತಬ್ಬತೋ ಚ **ವೀರಿಯಂ**। ತಂ ಪಗ್ಗಹಲಕ್ಖಣಂ, ಉಪಥಮ್ಭನರಸಂ , ಅನೋಸೀದನಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಂ। ಪೀಣಯತೀತಿ **ಪೀತಿ**। ಸಾ ಫರಣಲಕ್ಖಣಾ, ತುಟ್ಠಿಲಕ್ಖಣಾ ವಾ, ಕಾಯಚಿತ್ತಾನಂ ಪೀಣನರಸಾ, ನೇಸಂಯೇವ ಓದಗ್ಯಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ। ಕಾಯಚಿತ್ತದರಥಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನತೋ **ಪಸ್ಸದ್ಧಿ**। ಸಾ ಉಪಸಮಲಕ್ಖಣಾ, ಕಾಯಚಿತ್ತದರಥಮದ್ದನರಸಾ, ಕಾಯಚಿತ್ತಾನಂ ಅಪರಿಪ್ಫನ್ದಸೀತಿಭಾವಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ। ಸಮಾಧಾನತೋ **ಸಮಾಧಿ**। ಸೋ ಅವಿಕ್ಖೇಪಲಕ್ಖಣೋ, ಅವಿಸಾರಲಕ್ಖಣೋ ವಾ, ಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕಾನಂ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡನರಸೋ, ಚಿತ್ತಟ್ಠಿತಿಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನೋ। ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನತೋ **ಉಪೇಕ್ಖಾ**। ಸಾ ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಲಕ್ಖಣಾ, ಸಮವಾಹಿತಲಕ್ಖಣಾ ವಾ, ಊನಾಧಿಕನಿವಾರಣರಸಾ, ಪಕ್ಖಪಾತುಪಚ್ಛೇದನರಸಾ ವಾ, ಮಜ್ಝತ್ತಭಾವಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ। **ಭಾವೇತೀತಿ** ಬ್ರೂಹೇತಿ ವಡ್ಢೇತಿ, ಉಪ್ಪಾದೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತತ್ಥ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ **ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ** ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನತಾ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿಪುಗ್ಗಲಸೇವನತಾ ತದಧಿಮುತ್ತತಾತಿ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾದೀಸು ಹಿ ಸತ್ತಸು ಠಾನೇಸು ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ, ಭತ್ತನಿಕ್ಖಿತ್ತಕಾಕಸದಿಸೇ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಪುಗ್ಗಲೇ ಪರಿವಜ್ಜನೇನ, ತಿಸ್ಸದತ್ತತ್ಥೇರಅಭಯತ್ಥೇರಾದಿಸದಿಸೇ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿಪುಗ್ಗಲೇ ಸೇವನೇನ, ಠಾನನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ಸತಿಸಮುಟ್ಠಾಪನತ್ಥಂ ನಿನ್ನಪೋಣಪಬ್ಭಾರಚಿತ್ತತಾಯ ಚ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತದೇವ ಧುರಂ ಕತ್ವಾ ಅಭಿನಿವೇಸಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸೋ ಯಾವ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಾ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ನಾಮ, ಫಲೇ ಪತ್ತೇ ಭಾವಿತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ।

ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ **ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ** ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ ಪರಿಪುಚ್ಛಕತಾ, ವತ್ಥುವಿಸದಕಿರಿಯಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮತ್ತಪಟಿಪಾದನಾ, ದುಪ್ಪಞ್ಞಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನಾ, ಪಞ್ಞವನ್ತಪುಗ್ಗಲಸೇವನಾ, ಗಮ್ಭೀರಞಾಣಚರಿಯಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ, ತದಧಿಮುತ್ತತಾತಿ। ತತ್ಥ **ಪರಿಪುಚ್ಛಕತಾತಿ** ಖನ್ಧಧಾತುಆಯತನಇನ್ದ್ರಿಯಬಲಬೋಜ್ಝಙ್ಗಮಗ್ಗಙ್ಗಝಾನಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾನಂ ಅತ್ಥಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಪರಿಪುಚ್ಛಾಬಹುಲತಾ।

ವತ್ಥುವಿಸದಕಿರಿಯಾತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರಾನಂ ವತ್ಥೂನಂ ವಿಸದಭಾವಕರಣಂ। ಯದಾ ಹಿಸ್ಸ ಕೇಸನಖಲೋಮಾ ದೀಘಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸರೀರಂ ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನದೋಸಞ್ಚೇವ ಸೇದಮಲಮಕ್ಖಿತಞ್ಚ , ತದಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಂ ವತ್ಥು ಅವಿಸದಂ ಹೋತಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧಂ। ಯದಾ ಪನ ಚೀವರಂ ಜಿಣ್ಣಂ ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ದುಗ್ಗನ್ಧಂ ವಾ ಹೋತಿ, ಸೇನಾಸನಂ ವಾ ಉಕ್ಲಾಪಂ, ತದಾ ಬಾಹಿರಂ ವತ್ಥು ಅವಿಸದಂ ಹೋತಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧಂ। ತಸ್ಮಾ ಕೇಸಾದಿಚ್ಛೇದನೇನ ಉದ್ಧಂವಿರೇಚನಅಧೋವಿರೇಚನಾದೀಹಿ ಸರೀರಸಲ್ಲಹುಕಭಾವಕರಣೇನ ಉಚ್ಛಾದನನಹಾಪನೇನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕವತ್ಥು ವಿಸದಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸೂಚಿಕಮ್ಮಧೋವನರಜನಪರಿಭಣ್ಡಕರಣಾದೀಹಿ ಬಾಹಿರವತ್ಥು ವಿಸದಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಏತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಅವಿಸದೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕೇಸು ಞಾಣಮ್ಪಿ ಅವಿಸದಂ ಹೋತಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧಂ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾನಿ ದೀಪಕಪಲ್ಲವಟ್ಟಿತೇಲಾದೀನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನದೀಪಸಿಖಾಯ ಓಭಾಸೋ ವಿಯ। ವಿಸದೇ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕೇಸು ಞಾಣಮ್ಪಿ ವಿಸದಂ ಹೋತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಾನಿ ದೀಪಕಪಲ್ಲವಟ್ಟಿತೇಲಾದೀನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನದೀಪಸಿಖಾಯ ಓಭಾಸೋ ವಿಯ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - “ವತ್ಥುವಿಸದಕಿರಿಯಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ”ತಿ।

ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮತ್ತಪಟಿಪಾದನಾ ನಾಮ ಸದ್ಧಾದೀನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮಭಾವಕರಣಂ। ಸಚೇ ಹಿಸ್ಸ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಬಲವಂ ಹೋತಿ, ಇತರಾನಿ ಮನ್ದಾನಿ, ತತೋ ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಗ್ಗಹಕಿಚ್ಚಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪಟ್ಠಾನಕಿಚ್ಚಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅವಿಕ್ಖೇಪಕಿಚ್ಚಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ದಸ್ಸನಕಿಚ್ಚಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಧಮ್ಮಸಭಾವಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣೇನ ವಾ, ಯಥಾ ವಾ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಬಲವಂ ಜಾತಂ, ತಥಾ ಅಮನಸಿಕಾರೇನ ಹಾಪೇತಬ್ಬಂ। **ವಕ್ಕಲಿತ್ಥೇರವತ್ಥು** ಚೇತ್ಥ ನಿದಸ್ಸನಂ। ಸಚೇ ಪನ ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಬಲವಂ ಹೋತಿ, ಅಥ ನೇವ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಧಿಮೋಕ್ಖಕಿಚ್ಚಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ನ ಇತರಾನಿ ಇತರಕಿಚ್ಚಭೇದಂ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಪಸ್ಸದ್ಧಾದಿಭಾವನಾಯ ಹಾಪೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ರಾಪಿ **ಸೋಣತ್ಥೇರಸ್ಸ ವತ್ಥು** ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ ಏಕಸ್ಸ ಬಲವಭಾವೇ ಸತಿ ಇತರೇಸಂ ಅತ್ತನೋ ಕಿಚ್ಚೇಸು ಅಸಮತ್ಥತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ವಿಸೇಸತೋ ಪನೇತ್ಥ ಸದ್ಧಾಪಞ್ಞಾನಂ ಸಮಾಧಿವೀರಿಯಾನಞ್ಚ ಸಮತಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ। ಬಲವಸದ್ಧೋ ಹಿ ಮನ್ದಪಞ್ಞೋ ಮುಧಪ್ಪಸನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಅವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಪಸೀದತಿ। ಬಲವಪಞ್ಞೋ ಮನ್ದಸದ್ಧೋ ಕೇರಾಟಿಕಪಕ್ಖಂ ಭಜತಿ , ಭೇಸಜ್ಜಸಮುಟ್ಠಿತೋ ವಿಯ ರೋಗೋ ಅತೇಕಿಚ್ಛೋ ಹೋತಿ। ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮತ್ತೇನೇವ ಕುಸಲಂ ಹೋತೀತಿ ಅತಿಧಾವಿತ್ವಾ ದಾನಾದೀನಿ ಅಕರೋನ್ತೋ ನಿರಯೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಉಭಿನ್ನಂ ಸಮತಾಯ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪಸೀದತಿ। ಬಲವಸಮಾಧಿಂ ಪನ ಮನ್ದವೀರಿಯಂ ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಕೋಸಜ್ಜಪಕ್ಖತ್ತಾ ಕೋಸಜ್ಜಂ ಅಭಿಭವತಿ। ಬಲವವೀರಿಯಂ ಮನ್ದಸಮಾಧಿಂ ವೀರಿಯಸ್ಸ ಉದ್ಧಚ್ಚಪಕ್ಖತ್ತಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಂ ಅಭಿಭವತಿ। ಸಮಾಧಿ ಪನ ವೀರಿಯೇನ ಸಂಯೋಜಿತೋ ಕೋಸಜ್ಜೇ ಪತಿತುಂ ನ ಲಭತಿ, ವೀರಿಯಂ ಸಮಾಧಿನಾ ಸಂಯೋಜಿತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚೇ ಪತಿತುಂ ನ ಲಭತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಉಭಯಂ ಸಮಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ। ಉಭಯಸಮತಾಯ ಹಿ ಅಪ್ಪನಾ ಹೋತಿ।

ಅಪಿಚ ಸಮಾಧಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಬಲವತೀಪಿ ಸದ್ಧಾ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಸದ್ದಹನ್ತೋ ಓಕಪ್ಪೇನ್ತೋ ಅಪ್ಪನಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತಿ। ಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಾಸು ಪನ ಸಮಾಧಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಾ ಬಲವತೀ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ ಅಪ್ಪನಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ವಿಪಸ್ಸನಾಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾ ಬಲವತೀ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ ಲಕ್ಖಣಪಟಿವೇಧಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಉಭಿನ್ನಂ ಪನ ಸಮತಾಯಪಿ ಅಪ್ಪನಾ ಹೋತಿಯೇವ। ಸತಿ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಬಲವತೀ ವಟ್ಟತಿ। ಸತಿ ಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಪಕ್ಖಿಕಾನಂ ಸದ್ಧಾವೀರಿಯಪಞ್ಞಾನಂ ವಸೇನ ಉದ್ಧಚ್ಚಪಾತತೋ ಕೋಸಜ್ಜಪಕ್ಖಿಕೇನ ಚ ಸಮಾಧಿನಾ ಕೋಸಜ್ಜಪಾತತೋ ರಕ್ಖತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಲೋಣಧೂಪನಂ ವಿಯ ಸಬ್ಬಬ್ಯಞ್ಜನೇಸು, ಸಬ್ಬಕಮ್ಮಿಕೋ ಅಮಚ್ಚೋ ವಿಯ ಚ ಸಬ್ಬರಾಜಕಿಚ್ಚೇಸು, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ। ತೇನಾಹ - “ಸತಿ ಚ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥಿಕಾ ವುತ್ತಾ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೨೩೪) ಭಗವತಾ। ಕಿಂ ಕಾರಣಾ? ಚಿತ್ತಞ್ಹಿ ಸತಿಪಟಿಸರಣಂ, ಆರಕ್ಖಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ ಚ ಸತಿ, ನ ವಿನಾ ಸತಿಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಗ್ಗಹನಿಗ್ಗಹೋ ಹೋತೀ”ತಿ।

ದುಪ್ಪಞ್ಞಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನಾ ನಾಮ ಖನ್ಧಾದಿಭೇದೇಸು ಅನೋಗಾಳ್ಹಪಞ್ಞಾನಂ ದುಮ್ಮೇಧಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಆರಕಾ ಪರಿವಜ್ಜನಂ। **ಪಞ್ಞವನ್ತಪುಗ್ಗಲಸೇವನಾ** ನಾಮ ಸಮಪಞ್ಞಾಸಲಕ್ಖಣಪರಿಗ್ಗಾಹಿಕಾಯ ಉದಯಬ್ಬಯಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಪುಗ್ಗಲಸೇವನಾ। **ಗಮ್ಭೀರಞಾಣಚರಿಯಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ** ನಾಮ ಗಮ್ಭೀರೇಸು ಖನ್ಧಾದೀಸು ಪವತ್ತಾಯ ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞಾಯ ಪಭೇದಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ। **ತದಧಿಮುತ್ತತಾ** ನಾಮ ಠಾನನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಮುಟ್ಠಾಪನತ್ಥಂ ನಿನ್ನಪೋಣಪಬ್ಭಾರಚಿತ್ತತಾ। ತಸ್ಮಾ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತದೇವ ಧುರಂ ಕತ್ವಾ ಅಭಿನಿವೇಸಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸೋ ಯಾವ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ನಾಮ, ಫಲೇ ಪತ್ತೇ ಭಾವಿತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ।

ಏಕಾದಸ ಧಮ್ಮಾ **ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ** ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ - ಅಪಾಯಭಯಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತಾ, ಆನಿಸಂಸದಸ್ಸಾವಿತಾ , ಗಮನವೀಥಿಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತಾ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಾಪಚಾಯನತಾ, ದಾಯಜ್ಜಮಹತ್ತಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತಾ, ಸತ್ಥುಮಹತ್ತಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತಾ, ಜಾತಿಮಹತ್ತಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತಾ , ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಮಹತ್ತಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತಾ, ಕುಸೀತಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನತಾ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯಪುಗ್ಗಲಸೇವನತಾ, ತದಧಿಮುತ್ತತಾತಿ।

ತತ್ಥ "ನಿರಯೇಸು ಪಞ್ಚವಿಧಬನ್ಧನಕಮ್ಮಕರಣತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವನಕಾಲೇಪಿ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಂ ಜಾಲಕ್ಖಿಪಕುಮಿನಾದೀಹಿ ಗಹಿತಕಾಲೇಪಿ, ಪಾಜನಕಣ್ಟಕಾದಿಪ್ಪಹಾರತುನ್ನಸ್ಸ ಪನ ಸಕಟವಹನಾದಿಕಾಲೇಪಿ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಅನೇಕಾನಿಪಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಮ್ಪಿ ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಾಹಿ ಆತುರೀಭೂತಕಾಲೇಪಿ, ಕಾಲಕಞ್ಜಿಕಅಸುರೇಸು ಸಟ್ಠಿಹತ್ಥಅಸೀತಿಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅಟ್ಠಿಚಮ್ಮಮತ್ತೇನೇವ ಅತ್ತಭಾವೇನ ವಾತಾತಪಾದಿದುಕ್ಖಾನುಭವನಕಾಲೇಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ। ಅಯಮೇವ ತೇ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲೋ"ತಿ ಏವಂ **ಅಪಾಯಭಯಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸಾಪಿ** ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

"ನ ಸಕ್ಕಾ ಕುಸೀತೇನ ನವ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಾ ಲದ್ಧುಂ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇನೇವ ಸಕ್ಕಾ, ಅಯಮಾನಿಸಂಸೋ ವೀರಿಯಸ್ಸಾ"ತಿ ಏವಂ **ಆನಿಸಂಸದಸ್ಸಾವಿನೋಪಿ** ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। "ಸಬ್ಬಬುದ್ಧಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಮಹಾಸಾವಕೇಹಿ ಗತಮಗ್ಗೋವ ಗನ್ತಬ್ಬೋ, ಸೋ ಚ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕುಸೀತೇನ ಗನ್ತು"ನ್ತಿ ಏವಂ **ಗಮನವೀಥಿಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸಾಪಿ** ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

"ಯೇ ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದೀಹಿ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ಇಮೇ ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ನೇವ ಞಾತಕಾ, ನ ದಾಸಕಮ್ಮಕರಾ, ನಾಪಿ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ತೇ ಪಣೀತಾನಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದೀನಿ ದೇನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅತ್ತನೋ ಕಾರಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲತಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಮಾನಾ ದೇನ್ತಿ। ಸತ್ಥಾರಾಪಿ 'ಅಯಂ ಇಮೇ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಕಾಯದಳ್ಹೀಬಹುಲೋ ಸುಖಂ ವಿಹರಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ನ ಏವಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸತಾ ತುಯ್ಹಂ ಪಚ್ಚಯಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ, ಅಥ ಖೋ 'ಅಯಂ ಇಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಮಾನೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ವಟ್ಟದುಕ್ಖತೋ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ತೇ ಪಚ್ಚಯಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ। ಸೋ ದಾನಿ ತ್ವಂ ಕುಸೀತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನ ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಪಚಾಯಿಸ್ಸಸಿ। ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸೇವ ಹಿ ಪಿಣ್ಡಾಪಚಾಯನಂ ನಾಮ ಹೋತೀ"ತಿ ಏವಂ **ಪಿಣ್ಡಪಾತಾಪಚಾಯನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸಾಪಿ** ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮಹಾಮಿತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಿಯ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಯತಿಸ್ಸತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಿಯ ಚ।

ಮಹಾಮಿತ್ತತ್ಥೇರೋ ಕಿರ ಕಸ್ಸಕಲೇಣೇ ನಾಮ ಪಟಿವಸತಿ। ತಸ್ಸ ಚ ಗೋಚರಗಾಮೇ ಏಕಾ ಮಹಾಉಪಾಸಿಕಾ ಥೇರಂ ಪುತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗತಿ। ಸಾ ಏಕದಿವಸಂ ಅರಞ್ಞಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಧೀತರಂ ಆಹ - "ಅಮ್ಮ , ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಪುರಾಣತಣ್ಡುಲಾ, ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ಖೀರಂ, ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಿ, ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ಫಾಣಿತಂ, ತವ ಭಾತಿಕಸ್ಸ ಅಯ್ಯಮಿತ್ತಸ್ಸ ಆಗತಕಾಲೇ ಭತ್ತಂ ಪಚಿತ್ವಾ ಖೀರಸಪ್ಪಿಫಾಣಿತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದೇಹಿ, ದತ್ವಾ ತ್ವಞ್ಚ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾಸಿ। ಅಹಂ ಪನ ಹಿಯ್ಯೋ ಪಕ್ಕಂ ಪಾರಿವಾಸಿಕಭತ್ತಂ ಕಞ್ಜಿಯೇನ

ಭುತ್ತಮ್ಹೀ"ತಿ। ದಿವಾ ಕಿಂ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಸಿ, ಅಮ್ಮಾತಿ? ಸಾಕಪಣ್ಣಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕಣತಣ್ಡುಲೇಹಿ ಅಮ್ಬಿಲಯಾಗುಂ ಪಚಿತ್ವಾ ಠಪೇಹಿ, ಅಮ್ಮಾತಿ।

ಥೇರೋ ಚೀವರಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ನೀಹರನ್ತೋವ ತಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಓವದಿ - "ಮಹಾಉಪಾಸಿಕಾ ಕಿರ ಕಞ್ಜಿಯೇನ ಪಾರಿವಾಸಿಕಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿ, ದಿವಾಪಿ ಕಣಪಣ್ಣಮ್ಬಿಲಯಾಗುಂ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತುಯ್ಹಂ ಅತ್ಥಾಯ ಪನ ಪುರಾಣತಣ್ಡುಲಾದೀನಿ ಆಚಿಕ್ಖತಿ। ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಖೋ ಪನೇಸಾ ನೇವ ಖೇತ್ತಂ ನ ವತ್ಥುಂ ನ ಭತ್ತಂ ನ ವತ್ಥಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸತಿ, ತಿಸ್ಸೋ ಪನ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ಪತ್ಥಯಮಾನಾ ದೇತಿ। ತ್ವಂ ಏತಿಸ್ಸಾ ತಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ದಾತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ, ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸೀತಿ, ಅಯಂ ಖೋ ಪನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ತಯಾ ಸರಾಗೇನ ಸದೋಸೇನ ಸಮೋಹೇನ ನ ಸಕ್ಕಾ ಗಣ್ಹಿತು"ನ್ತಿ ಪತ್ತಂ ಥವಿಕಾಯ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಣ್ಠಿಕಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಕಸ್ಸಕಲೇಣಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಹೇಟ್ಠಾಮಞ್ಚೇ, ಚೀವರಞ್ಚ ಚೀವರವಂಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ, "ಅರಹತ್ತಂ ಅಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ನ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ದೀಘರತ್ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿವುತ್ಥಭಿಕ್ಖು ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಪುರೇಭತ್ತಮೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ವಿಕಸಮಾನಮಿವ ಪದುಮಂ ಮಹಾಖೀಣಾಸವೋ ಸಿತಂ ಕರೋನ್ತೋವ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಲೇಣದ್ವಾರೇ ರುಕ್ಖಮ್ಹಿ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ -

> "ನಮೋ ತೇ ಪುರಿಸಾಜಞ್ಞ, ನಮೋ ತೇ ಪುರಿಸುತ್ತಮ।
> ಯಸ್ಸ ತೇ ಆಸವಾ ಖೀಣಾ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋಸಿ ಮಾರಿಸಾ"ತಿ॥ -

ಉದಾನಂ ಉದಾನೇತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠಾನಂ ತುಮ್ಹಾದಿಸಾನಂ ಅರಹನ್ತಾನಂ ಭಿಕ್ಖಂ ದತ್ವಾ ಮಹಲ್ಲಕಿತ್ಥಿಯೋ ದುಕ್ಖಾ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಕಾಲಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ "ಪಾತೋಯೇವಾ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಆದಾಯ ಗಾಮಂ ಪಾವಿಸಿ।

ದಾರಿಕಾಪಿ ಭತ್ತಂ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ಮೇ ಭಾತಾ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಇದಾನಿ ಮೇ ಭಾತಾ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ದ್ವಾರಂ ಓಲೋಕಯಮಾನಾ ನಿಸೀದಿ। ಸಾ ಥೇರೇ ಘರದ್ವಾರಂ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿಫಾಣಿತಯೋಜಿತಸ್ಸ ಖೀರಪಿಣ್ಡಪಾತಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇಸಿ। ಥೇರೋ "ಸುಖಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಅನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಸಾಪಿ ತಂ ಓಲೋಕಯಮಾನಾವ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಥೇರಸ್ಸ ಹಿ ತದಾ ಅತಿವಿಯ ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಛವಿವಣ್ಣೋ ಅಹೋಸಿ, ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಮುಖಂ ಬನ್ಧನಾ ಪವುತ್ತತಾಲಪಕ್ಕಂ ವಿಯ ಅತಿವಿಯ ವಿರೋಚಿತ್ಥ।

ಮಹಾಉಪಾಸಿಕಾ ಅರಞ್ಞತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಿಂ, ಅಮ್ಮ, ಭಾತಿಕೋ ತೇ ಆಗತೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಾ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಉಪಾಸಿಕಾ "ಅಜ್ಜ ಮೇ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಕಿಚ್ಚಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ "ಅಭಿರಮತಿ ತೇ, ಅಮ್ಮ, ಭಾತಾ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ, ನ ಉಕ್ಕಣ್ಠತೀ"ತಿ ಆಹ।

ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತಿಸ್ಸತ್ಥೇರವತ್ಥು ಪನ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ - ಮಹಾಗಾಮೇ ಕಿರ ಏಕೋ ದಲಿದ್ದಪುರಿಸೋ ದಾರುವಿಕ್ಕಯೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತಿ। ಸೋ ತೇನೇವ ಕಾರಣೇನ ನಾಮಂ ಲಭಿತ್ವಾ ದಾರುಭಣ್ಡಕಮಹಾತಿಸ್ಸೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಅತ್ತನೋ ಭರಿಯಂ ಆಹ - "ಕಿಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಜೀವಿತಂ ನಾಮ, ಸತ್ಥಾರಾ ದಳಿದ್ದದಾನಸ್ಸ ಮಹಪ್ಫಲಭಾವೋ ಕಥಿತೋ, ಮಯಞ್ಚ ನಿಬದ್ಧಂ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮ, ಪಕ್ಖಿಕಭತ್ತಮತ್ತಂ ದತ್ವಾ ಪುನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಸಲಾಕಭತ್ತಮ್ಪಿ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಸಾ "ಸಾಧು ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಯಥಾಲಾಭೇನ ಪಕ್ಖಿಕಭತ್ತಂ ಅದಾಸಿ। ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ನಿಪ್ಪರಿಸ್ಸಯಕಾಲೋ ಹೋತಿ, ದಹರಸಾಮಣೇರಾ ಪಣೀತಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ "ಅಯಂ ಲೂಖಾಹಾರೋ"ತಿ ತೇಸಂ ಪಕ್ಖಿಕಭತ್ತಂ ಗಹಿತಮತ್ತಕಮೇವ ಕತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂಯೇವ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ।

ಸಾ ಇತ್ಥೀ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಕಥೇಸಿ, "ಮಯಾ ದಿನ್ನಂ ಭದ್ದೇನ್ತೀ"ತಿ ನ ಪನ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೀ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸಾ ಸಾಮಿಕೋ ಆಹ - "ಮಯಂ ದುಗ್ಗತಭಾವೇನ ಅಯ್ಯಾನಂ ಸುಖೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಪೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಮ್ಹ। ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕತ್ವಾ ಅಯ್ಯಾನಂ ಮನಂ ಗಹೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ? ಅಥಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಆಹ - "ಕಿಂ ವದೇಸಿ, ಸಾಮಿ, ಸಪುತ್ತಕಾ ದುಗ್ಗತಾ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ಅಯಂ ತೇ ಧೀತಾ, ಇಮಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕುಲೇ ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವಾದಸ ಕಹಾಪಣೇ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಖೀರಧೇನುಂ ಆಹರ, ಅಯ್ಯಾನಂ ಖೀರಸಲಾಕಭತ್ತಂ ದಸ್ಸಾಮ, ಏವಂ ತೇಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಸೋ ಸಾಧೂತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ತೇಸಂ ಪುಞ್ಞೇನ ಸಾ ಧೇನು ಸಾಯಂ ತೀಣಿ ಮಾಣಿಕಾನಿ, ಪಾತೋ ತೀಣಿ ಮಾಣಿಕಾನಿ ಖೀರಂ ದೇತಿ। ಸಾಯಂ ಲದ್ಧಂ ದಧಿಂ ಕತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ತತೋ ಗಹಿತನವನೀತೇನ ಸಪ್ಪಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಸಪ್ಪಿಪರಿಸೇಕಂ ಖೀರಸಲಾಕಭತ್ತಂ ದೇನ್ತಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಸಲಾಕಭತ್ತಂ ಪುಞ್ಞವನ್ತಾವ ಲಭನ್ತಿ।

ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಭರಿಯಂ ಆಹ - "ಮಯಂ ಧೀತು ಅತ್ಥಿತಾಯ ಲಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ ಚ ಮುತ್ತಾ, ಗೇಹೇ ಚ ನೋ ಭತ್ತಂ ಅಯ್ಯಾನಂ ಪರಿಭೋಗಾರಹಂ ಜಾತಂ। ತ್ವಂ ಯಾವ ಅಹಂ ಆಗಚ್ಛಾಮಿ, ತಾವ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಯಾಣವತ್ತೇ ಮಾ ಪಮಜ್ಜಿ। ಅಹಂ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಕತ್ವಾ ಧೀತರಂ ಮೋಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಏಕಂ ಪದೇಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಚ್ಛುಯನ್ತಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಛಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ದ್ವಾದಸ ಕಹಾಪಣೇ ಲಭಿತ್ವಾ "ಅಲಂ ಏತ್ತಕಂ ಮಮ ಧೀತು ಮೋಚನತ್ಥಾಯಾ"ತಿ ತೇ ಕಹಾಪಣೇ ದುಸ್ಸನ್ತೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ "ಗೇಹಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಮ್ಬರಿಯಮಹಾವಿಹಾರವಾಸೀ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಯತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ "ತಿಸ್ಸಮಹಾವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಚೇತಿಯಂ ವನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನತೋ ಮಹಾಗಾಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಮೇವ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ಉಪಾಸಕೋ ಥೇರಂ ದೂರತೋವ ದಿಸ್ವಾ "ಏಕಕೋವ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಇಮಿನಾ ಅಯ್ಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೋ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸೀಲವನ್ತೋ ಹಿ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ದುಲ್ಲಭಾ"ತಿ ವೇಗೇನ ಥೇರಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ವೇಲಾಯ ಉಪಕಟ್ಠಾಯ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮಯ್ಹಂ ಹತ್ಥೇ ಪುಟಕಭತ್ತಂ ನತ್ಥಿ, ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಚ ಭಿಕ್ಖಾಕಾಲೋ ಸಮ್ಪತ್ತೋ, ಅಯಞ್ಚ ಮೇ ಪರಿಬ್ಬಯೋ ಹತ್ಥೇ ಅತ್ಥಿ, ಏಕಂ ಗಾಮದ್ವಾರಂ ಪತ್ತಕಾಲೇ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ತಸ್ಸೇವಂ ಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಮತ್ತೇಯೇವ ಏಕೋ ಪುಟಕಭತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ಠಾನಂ ಸಮ್ಪತ್ತೋ। ಉಪಾಸಕೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಥೋಕಂ ಆಗಮೇಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಹ - "ಕಹಾಪಣಂ ತೇ, ಭೋ ಪುರಿಸ, ದಮ್ಮಿ, ತಂ ಮೇ ಪುಟಕಭತ್ತಂ ದೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮಂ ಭತ್ತಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಮಾಸಕಮ್ಪಿ ನ ಅಗ್ಘತಿ, ಅಯಞ್ಚ ಮಯ್ಹಂ ಏಕವಾರೇನೇವ ಕಹಾಪಣಂ ದೇತಿ, ಭವಿಸ್ಸತೇತ್ಥ ಕಾರಣ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ನಾಹಂ ಕಹಾಪಣೇನ ದೇಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ ದ್ವೇ ಗಣ್ಹ, ತೀಣಿ ಗಣ್ಹಾತಿ ಇಮಿನಾ ನಿಯಾಮೇನ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಕಹಾಪಣೇ ದಾತುಕಾಮೋ ಜಾತೋ। ಇತರೋ "ಅಞ್ಞೇಪಿಸ್ಸ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ "ನ ದೇಮಿ"ಚ್ಚೇವ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ಸೋ ಆಹ - "ಸಚೇ ಮೇ, ಭೋ, ಅಞ್ಞೇಪಿ ಅಸ್ಸು, ತೇಪಿ ದದೇಯ್ಯಂ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಗಣ್ಹಾಮಿ, ಏತಸ್ಮಿಂ ಮೇ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಏಕೋ ಅಯ್ಯೋ ನಿಸೀದಾಪಿತೋ, ತುಯ್ಹಮ್ಪಿ ಕುಸಲಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ದೇಹಿ ಮೇ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ। ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ಗಣ್ಹ, ಆಹರ ತೇ ಕಹಾಪಣೇತಿ ಕಹಾಪಣೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುಟಕಭತ್ತಂ ಅದಾಸಿ। ಉಪಾಸಕೋ ಭತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಪತ್ತಂ ನೀಹರಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ ಪತ್ತಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಉಪಡ್ಢಭತ್ತೇ ದಿನ್ನೇ ಪತ್ತಂ ಪಿದಹಿ। ಉಪಾಸಕೋ ಆಹ - "ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಸ್ಸೇವ ಪಟಿವಿಸೋ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಮಯಾ ಇತೋ ಭುಞ್ಜಿತುಂ। ತುಮ್ಹಾಕಂಯೇವ ಮೇ ಅತ್ಥಾಯ ಇಮಂ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಲದ್ಧಂ, ಗಣ್ಹಥ ನಂ ಮಂ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿ। ಥೇರೋ "ಅತ್ಥಿ ಏತ್ಥ ಕಾರಣ"ನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ। ಉಪಾಸಕೋ ಧಮಕರಣೇನ ಪಾನೀಯಂ ಪರಿಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ತತೋ ನಿಟ್ಠಿತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೇ ಥೇರೇ ಉಭೋಪಿ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಂಸು।

ಥೇರೋ ಉಪಾಸಕಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ತ್ವಂ ನ ಭುಞ್ಜಸೀ"ತಿ। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಗಮನಾಗಮನವಿಧಾನಂ ಸಬ್ಬಂ ಕಥೇಸಿ। ಥೇರೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಂವೇಗಪ್ಪತ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ದುಕ್ಕರಂ ಉಪಾಸಕೇನ ಕತಂ, ಮಯಾ ಪನ ಏವರೂಪಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಏತಸ್ಸ ಕತಞ್ಞುನಾ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಸಪ್ಪಾಯಸೇನಾಸನಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಛವಿಮಂಸಲೋಹಿತೇಸು ಸುಕ್ಖನ್ತೇಸುಪಿ ನಿಸಿನ್ನಪಲ್ಲಙ್ಕೇನೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ನ ಉಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ತಿಸ್ಸಮಹಾವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಗನ್ತುಕವತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಸೇನಾಸನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಂ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅತ್ತನೋ ಮೂಲಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮೇವ ಗಣ್ಹಿ। ಸೋ ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಓಭಾಸಮತ್ತಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ಪುನದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ತದೇವ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅನುಲೋಮಪಟಿಲೋಮಂ ವಿಪಸ್ಸಿ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ವಿಪಸ್ಸನ್ತೋ ಸತ್ತಮೇ ಅರುಣೇ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅತಿವಿಯ ಮೇ ಕಿಲನ್ತಂ ಸರೀರಂ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಮೇ ಜೀವಿತಂ ಚಿರಂ ಪವತ್ತಿಸ್ಸತಿ, ನ ಪವತ್ತಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಅಪ್ಪವತ್ತನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಸೇನಾಸನಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ವಿಹಾರಮಜ್ಝಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭೇರಿಂ ಪಹರಾಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇಸಿ।

ಸಙ್ಘತ್ಥೇರೋ "ಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾಸಙ್ಘೋ ಸನ್ನಿಪಾತಿತೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಮಯಾ, ಭನ್ತೇತಿ। ಕಿಮತ್ಥಂ ಸಪ್ಪುರಿಸಾತಿ। ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞಂ ಕಮ್ಮಂ ನತ್ಥಿ, ಯೇಸಂ ಪನ ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಫಲೇ ವಾ ಕಙ್ಖಾ ಅತ್ಥಿ, ತೇ ಮಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೂತಿ। ಸಪ್ಪುರಿಸ ತಾದಿಸಾ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಸನ್ತಂ ಗುಣಂ ನ ಕಥೇನ್ತಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತ್ಥ ಕಙ್ಖಾ ನತ್ಥಿ। ಕಿಂ ಪನ ತೇ ಸಂವೇಗಕಾರಣಂ ಅಹೋಸಿ, ಕಿಂ ಪಚ್ಚಯಂ ಕತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ। ಭನ್ತೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಮಹಾಗಾಮೇ ವಲ್ಲಿಯವೀಥಿಯಂ ದಾರುಭಣ್ಡಕಮಹಾತಿಸ್ಸೋ ನಾಮ ಉಪಾಸಕೋ ಅತ್ತನೋ ಧೀತರಂ ಬಹಿ ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವಾದಸ ಕಹಾಪಣೇ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಏಕಂ ಖೀರಧೇನುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಖೀರಭತ್ತಸಲಾಕಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ, ಸೋ "ಧೀತರಂ ಮೋಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಛ ಮಾಸೇ ಯನ್ತಸಾಲಾಯ ಭತಿಂ ಕತ್ವಾ ದ್ವಾದಸ ಕಹಾಪಣೇ ಲಭಿತ್ವಾ "ಧೀತರಂ ಮೋಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಮಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾಯ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ಕಹಾಪಣೇ ದತ್ವಾ ಪುಟಕಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಮಯ್ಹಂ ಅದಾಸಿ। ಅಹಂ ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಇಧಾಗನ್ತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಯಸೇನಾಸನಂ ಲಭಿತ್ವಾ "ಪಿಣ್ಡಾಪಚಾಯನಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಿಸೇಸಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸಿಂ, ಭನ್ತೇತಿ। ತಂ ಠಾನಂ ಸಮ್ಪತ್ತಾ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಪರಿಸಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸಾಧುಕಾರಂ ಅದಂಸು। ಸಕಭಾವೇನ ಸಣ್ಠಾತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನಾಹೋಸಿ। ಥೇರೋ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಕಥೇನ್ತೋ ಕಥೇನ್ತೋವ "ಮಯ್ಹಂ ಕೂಟಾಗಾರಂ ದಾರುಭಣ್ಡಕಮಹಾತಿಸ್ಸಸ್ಸ ಹತ್ಥೇನ ಫುಟ್ಠಕಾಲೇಯೇವ ಚಲತೂ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ।

ಕಾಕವಣ್ಣತಿಸ್ಸಮಹಾರಾಜಾ "ಏಕೋ ಕಿರ ಥೇರೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಕತ್ವಾ ಕೂಟಾಗಾರಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಥೇರಂ ತತ್ಥ ಆರೋಪೇತ್ವಾ "ಇದಾನಿ ಚಿತಕಟ್ಠಾನಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಚಾಲೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ರಾಜಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ, ಥೇರೇನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥಿತ"ನ್ತಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರೇನ ಕಥಿತವಿಧಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖಿಂಸು। ರಾಜಾ ತಂ ಉಪಾಸಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ತಯಾ ಇತೋ ಸತ್ತದಿವಸಮತ್ಥಕೇ ಕಸ್ಸಚಿ ಮಗ್ಗಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪುಟಕಭತ್ತಂ ದಿನ್ನ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಆಮ, ದೇವಾತಿ। ಕೇನ ತೇ ನಿಯಾಮೇನ ದಿನ್ನನ್ತಿ? ಸೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಸಬ್ಬಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ರಾಜಾ ಥೇರಸ್ಸ ಕೂಟಾಗಾರಟ್ಠಾನಂ ಪೇಸೇಸಿ - "ಗಚ್ಛ ತಂ ಥೇರಂ ಸಞ್ಜಾನ, ಸೋ ವಾ ಅಞ್ಞೋ ವಾ"ತಿ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಣಿಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಮುಖಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ದ್ವೀಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಹದಯಂ ಸನ್ಧಾರೇನ್ತೋ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ, "ದೇವ, ಮಯ್ಹಂ ಅಯ್ಯೋ"ತಿ ಆಹ। ಅಥಸ್ಸ ರಾಜಾ ಮಹಾಪಸಾಧನಂ ದಾಪೇಸಿ। ತಂ ಪಸಾಧೇತ್ವಾ ಆಗತಂ "ಗಚ್ಛ ಭಾತಿಕ ಮಹಾತಿಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಯ್ಯಾತಿ ವತ್ವಾ ಕೂಟಾಗಾರಂ ಉಕ್ಖಿಪಾ"ತಿ ಆಹ। ಉಪಾಸಕೋ "ಸಾಧು, ದೇವಾ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಮತ್ಥಕೇ ಅಕಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖಣೇ ಕೂಟಾಗಾರಂ ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಚಿತಕಮತ್ಥಕೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಚಿತಕಸ್ಸ ಚತೂಹಿಪಿ ಕಣ್ಣೇಹಿ ಸಯಮೇವ ಅಗ್ಗಿಜಾಲಾ ಉಟ್ಠಹಿಂಸೂತಿ।

“ಮಹನ್ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಸತ್ಥು ದಾಯಜ್ಜಂ, ಯದಿದಂ ಸತ್ತ ಅರಿಯಧನಾನಿ ನಾಮ, ತಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕುಸೀತೇನ ಗಹೇತುಂ। ಯಥಾ ಹಿ ವಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ ಪುತ್ತಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ‘ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಪುತ್ತೋ’ತಿ ಪರಿಬಾಹಿರಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಸೋ ತೇಸಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ದಾಯಜ್ಜಂ ನ ಲಭತಿ, ಏವಂ ಕುಸೀತೋಪಿ ಇದಂ ಅರಿಯಧನದಾಯಜ್ಜಂ ನ ಲಭತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋವ ಲಭತೀ”ತಿ **ದಾಯಜ್ಜಮಹತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋಪಿ** ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

“ಮಹಾ ಖೋ ಪನ ತೇ ಸತ್ಥಾ। ಸತ್ಥುನೋ ಹಿ ತೇ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹಣಕಾಲೇಪಿ, ಅಭಿನಿಕ್ಖಮನೇಪಿ, ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಯಮ್ಪಿ, ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯದೇವೋರೋಹನಆಯುಸಙ್ಖಾರವೋಸ್ಸಜ್ಜನೇಸುಪಿ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೇಪಿ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತು ಕಮ್ಪಿತ್ಥ। ಯುತ್ತಂ ನು ತೇ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಕುಸೀತೇನ ಭವಿತು”ನ್ತಿ ಏವಂ **ಸತ್ಥುಮಹತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋಪಿ** ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

“ಜಾತಿಯಾಪಿ ತ್ವಂ ಇದಾನಿ ನ ಲಾಮಕಜಾತಿಕೋ, ಅಸಮ್ಭಿನ್ನಾಯ ಮಹಾಸಮ್ಮತಪವೇಣಿಯಾ ಆಗತಓಕ್ಕಾಕರಾಜವಂಸೇ ಜಾತೋಸಿ, ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಚ ಮಹಾಮಾಯಾದೇವಿಯಾ ಚ ನತ್ತಾ, ರಾಹುಲಭದ್ದಸ್ಸ ಕನಿಟ್ಠೋ, ತಯಾ ನಾಮ ಏವರೂಪೇನ ಜಿನಪುತ್ತೇನ ಹುತ್ವಾ ನ ಯುತ್ತಂ ಕುಸೀತೇನ ವಿಹರಿತು”ನ್ತಿ ಏವಂ **ಜಾತಿಮಹತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋಪಿ** ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

“ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ ಚೇವ ಅಸೀತಿ ಮಹಾಸಾವಕಾ ಚ ವೀರಿಯೇನೇವ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿಂಸು, ತ್ವಂ ಏತೇಸಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಸಿ, ನ ಪಟಿಪಜ್ಜಸೀ”ತಿ ಏವಂ **ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಮಹತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋಪಿ** ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

ಕುಚ್ಛಿಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಠಿತಅಜಗರಸದಿಸೇ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕವೀರಿಯೇ ಕುಸೀತಪುಗ್ಗಲೇ ಪರಿವಜ್ಜೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇ ಪಹಿತತ್ತೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಸೇವನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಠಾನನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ವಿರಿಯುಪ್ಪಾದನತ್ಥಂ ನಿನ್ನಪೋಣಪಬ್ಭಾರಚಿತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಇಮೇಹಿ ಏಕಾದಸಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತದೇವ ಧುರಂ ಕತ್ವಾ ಅಭಿನಿವೇಸಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸೋ ಯಾವ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ನಾಮ, ಫಲೇ ಪತ್ತೇ ಭಾವಿತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ।

ಏಕಾದಸ ಧಮ್ಮಾ **ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ** ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ - ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿ, ಧಮ್ಮಸಙ್ಘಸೀಲ ̂ ಚಾಗದೇವತಾನುಸ್ಸತಿ ಉಪಸಮಾನುಸ್ಸತಿ, ಲೂಖಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನತಾ, ಸಿನಿದ್ಧಪುಗ್ಗಲಸೇವನತಾ, ಪಸಾದನೀಯಸುತ್ತನ್ತಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತಾ, ತದಧಿಮುತ್ತತಾತಿ।

ಬುದ್ಧಗುಣೇ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಹಿ ಯಾವ ಉಪಚಾರಾ ಸಕಲಸರೀರಂ ಫರಮಾನೋ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಧಮ್ಮಸಙ್ಘಗುಣೇ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ದೀಘರತ್ತಂ ಅಖಣ್ಡಂ ಕತ್ವಾ ರಕ್ಖಿತಂ ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಗಿಹಿನೋ ದಸಸೀಲಂ ಪಞ್ಚಸೀಲಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಭಯಾದೀಸು ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ದತ್ವಾ “ಏವಂನಾಮ ಅದಮ್ಹಾ”ತಿ ಚಾಗಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಗಿಹಿನೋಪಿ ಏವರೂಪೇ ಕಾಲೇ ಸೀಲವನ್ತಾನಂ ದಿನ್ನದಾನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಯೇಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ದೇವತ್ತಂ ಪತ್ತಾ, ತಥಾರೂಪಾನಂ ಗುಣಾನಂ ಅತ್ತನಿ ಅತ್ಥಿತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತೇ ಕಿಲೇಸಾ ಸಟ್ಠಿಪಿ ಸತ್ತತಿಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ನ ಸಮುದಾಚರನ್ತೀತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಚೇತಿಯದಸ್ಸನಬೋಧಿದಸ್ಸನಥೇರದಸ್ಸನೇಸು ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಸಂಸೂಚಿತಲೂಖಭಾವೇ ಬುದ್ಧಾದೀಸು ಪಸಾದಸಿನೇಹಾಭಾವೇನ ಗದ್ರಭಪಿಟ್ಠೇ ರಜಸದಿಸೇ ಲೂಖಪುಗ್ಗಲೇ ಪರಿವಜ್ಜೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಬುದ್ಧಾದೀಸು ಪಸಾದಬಹುಲೇ ಮುದುಚಿತ್ತೇ ಸಿನಿದ್ಧಪುಗ್ಗಲೇ ಸೇವನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ರತನತ್ತಯಗುಣಪರಿದೀಪಕೇ ಪಸಾದನೀಯಸುತ್ತನ್ತೇ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಠಾನನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ಪೀತಿಉಪ್ಪಾದನತ್ಥಂ ನಿನ್ನಪೋಣಪಬ್ಭಾರಚಿತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಇಮೇಹಿ ಏಕಾದಸಹಿ

ಕಾರಣೇಹಿ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತದೇವ ಧುರಂ ಕತ್ವಾ ಅಭಿನಿವೇಸಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸೋ ಯಾವ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಾ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ನಾಮ, ಫಲೇ ಪತ್ತೇ ಭಾವಿತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ।

ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ **ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ** ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ - ಪಣೀತಭೋಜನಸೇವನತಾ, ಉತುಸುಖಸೇವನತಾ, ಇರಿಯಾಪಥಸುಖಸೇವನತಾ, ಮಜ್ಝತ್ತಪಯೋಗತಾ, ಸಾರದ್ಧಕಾಯಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನತಾ, ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಪುಗ್ಗಲಸೇವನತಾ, ತದಧಿಮುತ್ತತಾತಿ।

ಪಣೀತಞ್ಹಿ ಸಿನಿದ್ಧಂ ಸಪ್ಪಾಯಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಸೀತುಣ್ಹೇಸು ಚ ಉತೂಸು ಠಾನಾದೀಸು ಚ ಇರಿಯಾಪಥೇಸು ಸಪ್ಪಾಯಉತುಞ್ಚ ಇರಿಯಾಪಥಞ್ಚ ಸೇವನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಪನ ಮಹಾಪುರಿಸಜಾತಿಕೋ ಸಬ್ಬಉತುಇರಿಯಾಪಥಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ, ನ ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಸ ಸಭಾಗವಿಸಭಾಗತಾ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸೇವ ವಿಸಭಾಗೇ ಉತುಇರಿಯಾಪಥೇ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಭಾಗೇ ಸೇವನ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಮಜ್ಝತ್ತಪಯೋಗೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅತ್ತನೋ ಚ ಪರಸ್ಸ ಚ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ। ಇಮಿನಾ ಮಜ್ಝತ್ತಪಯೋಗೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಲೇಡ್ಡುದಣ್ಡಾದೀಹಿ ಪರಂ ವಿಹೇಠಯಮಾನೋ ವಿಚರತಿ, ಏವರೂಪಂ ಸಾರದ್ಧಕಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪರಿವಜ್ಜೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಸಂಯತಪಾದಪಾಣಿಂ ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಸೇವನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಠಾನನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ಪಸ್ಸದ್ಧಿಉಪ್ಪಾದನತ್ಥಾಯ ನಿನ್ನಪೋಣಪಬ್ಭಾರಚಿತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತದೇವ ಧುರಂ ಕತ್ವಾ ಅಭಿನಿವೇಸಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸೋ ಯಾವ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ನಾಮ, ಫಲೇ ಪತ್ತೇ ಭಾವಿತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ।

ಏಕಾದಸ ಧಮ್ಮಾ **ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ** ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ - ವತ್ಥುವಿಸದಕಿರಿಯತಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮತ್ತಪಟಿಪಾದನತಾ, ನಿಮಿತ್ತಕುಸಲತಾ, ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಗ್ಗಣ್ಹನತಾ, ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಿಗ್ಗಣ್ಹನತಾ, ಸಮಯೇ ಸಮ್ಪಹಂಸನತಾ, ಸಮಯೇ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನತಾ, ಅಸಮಾಹಿತಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನತಾ, ಸಮಾಹಿತಪುಗ್ಗಲಸೇವನತಾ, ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತಾ, ತದಧಿಮುತ್ತತಾತಿ। ತತ್ಥ **ವತ್ಥುವಿಸದಕಿರಿಯತಾ** ಚ **ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮತ್ತಪಟಿಪಾದನತಾ** ಚ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ನಿಮಿತ್ತಕುಸಲತಾ ನಾಮ ಕಸಿಣನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಉಗ್ಗಹಕುಸಲತಾ। **ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಗ್ಗಣ್ಹನತಾತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತಿಸಿಥಿಲವೀರಿಯತಾದೀಹಿ ಲೀನಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಧಮ್ಮವಿಚಯವೀರಿಯಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಮುಟ್ಠಾಪನೇನ ತಸ್ಸ ಪಗ್ಗಣ್ಹನಂ। **ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಿಗ್ಗಣ್ಹನತಾತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯತಾದೀಹಿ ಉದ್ಧತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮಾಧಿಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಮುಟ್ಠಾಪನೇನ ತಸ್ಸ ನಿಗ್ಗಣ್ಹನಂ। **ಸಮಯೇ ಸಮ್ಪಹಂಸನತಾತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಪಯೋಗಮನ್ದತಾಯ ವಾ ಉಪಸಮಸುಖಾನಧಿಗಮೇನ ವಾ ನಿರಸ್ಸಾದಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಟ್ಠಸಂವೇಗವತ್ಥುಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣೇನ ಸಂವೇಜೇತಿ। **ಅಟ್ಠ ಸಂವೇಗವತ್ಥೂನಿ** ನಾಮ - ಜಾತಿಜರಾಬ್ಯಾಧಿಮರಣಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ, ಅಪಾಯದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಚಮಂ, ಅತೀತೇ ವಟ್ಟಮೂಲಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಅನಾಗತೇ ವಟ್ಟಮೂಲಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಆಹಾರಪರಿಯೇಟ್ಠಿಮೂಲಕಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ। ರತನತ್ತಯಗುಣಾನುಸ್ಸರಣೇನ ಚ ಪಸಾದಂ ಜನೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ "ಸಮಯೇ ಸಮ್ಪಹಂಸನತಾ"ತಿ।

ಸಮಯೇ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನತಾ ನಾಮ ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಆಗಮ್ಮ ಅಲೀನಂ ಅನುದ್ಧತಂ ಅನಿರಸ್ಸಾದಂ ಆರಮ್ಮಣೇ ಸಮಪ್ಪವತ್ತಂ ಸಮಥವೀಥಿಪಟಿಪನ್ನಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತದಾಸ್ಸ ಪಗ್ಗಹನಿಗ್ಗಹಸಮ್ಪಹಂಸನೇಸು ನ ಬ್ಯಾಪಾರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಸಾರಥಿ ವಿಯ ಸಮಪ್ಪವತ್ತೇಸು ಅಸ್ಸೇಸು। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ "ಸಮಯೇ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನತಾ"ತಿ। **ಅಸಮಾಹಿತಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನತಾ** ನಾಮ ಉಪಚಾರಂ ವಾ ಅಪ್ಪನಂ ವಾ ಅಪ್ಪತ್ತಾನಂ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಾನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಆರಕಾ ಪರಿವಜ್ಜನಂ। **ಸಮಾಹಿತಪುಗ್ಗಲಸೇವನತಾ**

ನಾಮ ಉಪಚಾರೇನ ವಾ ಅಪ್ಪನಾಯ ವಾ ಸಮಾಹಿತಚಿತ್ತಾನಂ ಸೇವನಾ ಭಜನಾ ಪಯಿರುಪಾಸನಾ। **ತದಧಿಮುತ್ತತಾ** ನಾಮ ಠಾನನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ಸಮಾಧಿಉಪ್ಪಾದನತ್ಥಂಯೇವ ನಿನ್ನಪೋಣಪಬ್ಭಾರಚಿತ್ತತಾ। ಏವಞ್ಹಿ ಪಟಿಪಜ್ಜತೋ ಏಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಇಮೇಹಿ ಏಕಾದಸಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತದೇವ ಧುರಂ ಕತ್ವಾ ಅಭಿನಿವೇಸಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸೋ ಯಾವ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ನಾಮ, ಫಲೇ ಪತ್ತೇ ಭಾವಿತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ।

ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ **ಉಪೇಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ** ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ - ಸತ್ತಮಜ್ಝತ್ತತಾ, ಸಙ್ಖಾರಮಜ್ಝತ್ತತಾ, ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರಕೇಲಾಯನಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನತಾ, ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರಮಜ್ಝತ್ತಪುಗ್ಗಲಸೇವನತಾ ತದಧಿಮುತ್ತತಾತಿ। ತತ್ಥ ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹಿ **ಸತ್ತಮಜ್ಝತ್ತತಂ** ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತಿ "ತ್ವಂ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋವ ಕಮ್ಮೇನ ಗಮಿಸ್ಸಸಿ, ಏಸೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋವ ಕಮ್ಮೇನ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ತ್ವಂ ಕಂ ಕೇಲಾಯಸೀ"ತಿ ಏವಂ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣೇನ ಚ, "ಪರಮತ್ಥತೋ ಸತ್ತೋಯೇವ ನತ್ಥಿ, ಸೋ ತ್ವಂ ಕಂ ಕೇಲಾಯಸೀ"ತಿ ಏವಂ ನಿಸ್ಸತ್ತಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣೇನ ಚಾತಿ। ದ್ವೀಹೇವಾಕಾರೇಹಿ **ಸಙ್ಖಾರಮಜ್ಝತ್ತತಂ** ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತಿ "ಇದಂ ಚೀವರಂ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ವಣ್ಣವಿಕಾರಞ್ಚೇವ ಜಿಣ್ಣಭಾವಞ್ಚ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಪಾದಪುಞ್ಛನಚೋಳಕಂ ಹುತ್ವಾ ಯಟ್ಠಿಕೋಟಿಯಾ ಛಡ್ಡನೀಯಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ಸಾಮಿಕೋ ಭವೇಯ್ಯ, ನಾಸ್ಸ ಏವಂ ವಿನಸ್ಸಿತುಂ ದದೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಏವಂ ಅಸ್ಸಾಮಿಕಭಾವಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣೇನ ಚ, "ಅನದ್ಧನಿಯಂ ಇದಂ ತಾವಕಾಲಿಕ"ನ್ತಿ ಏವಂ ತಾವಕಾಲಿಕಭಾವಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣೇನ ಚಾತಿ। ಯಥಾ ಚ ಚೀವರೇ, ಏವಂ ಪತ್ತಾದೀಸುಪಿ ಯೋಜನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ।

ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರಕೇಲಾಯನಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನತಾತಿ ಏತ್ಥ ಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಿಹೀ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಧೀತಾದಿಕೇ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಸಮಾನುಪಜ್ಝಾಯಕಾದಿಕೇ ಮಮಾಯತಿ, ಸಹತ್ಥೇನೇವ ನೇಸಂ ಕೇಸಚ್ಛೇದನಸೂಚಿಕಮ್ಮಚೀವರಧೋವನರಜನಪತ್ತಪಚನಾದೀನಿ ಕರೋತಿ, ಮುಹುತ್ತಮ್ಪಿ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ "ಅಸುಕೋ ಸಾಮಣೇರೋ ಕುಹಿಂ, ಅಸುಕೋ ದಹರೋ ಕುಹಿ"ನ್ತಿ ಭನ್ತಮಿಗೋ ವಿಯ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಓಲೋಕೇತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ಕೇಸಚ್ಛೇದನಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ "ಮುಹುತ್ತಂ ತಾವ ಅಸುಕಂ ಪೇಸೇಥಾ"ತಿ ಯಾಚಿಯಮಾನೋಪಿ "ಅಮ್ಹೇಪಿ ತಂ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕಾರೇಮ, ತುಮ್ಹೇ ನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಿಲಮಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ ನ ದೇತಿ, ಅಯಂ **ಸತ್ತಕೇಲಾಯನೋ** ನಾಮ। ಯೋ ಪನ ಚೀವರಪತ್ತಥಾಲಕಕತ್ತರಯಟ್ಠಿಆದೀನಿ ಮಮಾಯತಿ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಹತ್ಥೇನ ಪರಾಮಸಿತುಮ್ಪಿ ನ ದೇತಿ, ತಾವಕಾಲಿಕಂ ಯಾಚಿತೋ "ಮಯಮ್ಪಿ ಇಮಂ ಧನಾಯನ್ತಾ ನ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಿಂ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವದತಿ, ಅಯಂ **ಸಙ್ಖಾರಕೇಲಾಯನೋ** ನಾಮ।

ಯೋ ಪನ ತೇಸು ದ್ವೀಸುಪಿ ವತ್ಥೂಸು ಮಜ್ಝತ್ತೋ ಉದಾಸಿನೋ, ಅಯಂ **ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರಮಜ್ಝತ್ತೋ** ನಾಮ। ಇತಿ ಅಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಏವರೂಪಂ ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರಕೇಲಾಯನಪುಗ್ಗಲಂ ಆರಕಾ ಪರಿವಜ್ಜೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರಮಜ್ಝತ್ತಪುಗ್ಗಲಂ ಸೇವನ್ತಸ್ಸಾಪಿ, ಠಾನನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ತದುಪ್ಪಾದನತ್ಥಂ ನಿನ್ನಪೋಣಪಬ್ಭಾರಚಿತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತದೇವ ಧುರಂ ಕತ್ವಾ ಅಭಿನಿವೇಸಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸೋ ಯಾವ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ನಾಮ, ಫಲೇ ಪತ್ತೇ ಭಾವಿತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಇಮೇಪಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕಾವ ಕಥಿತಾ।

೪೧೯. **ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತೀತಿ** ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಆದಿಭೂತಂ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಬ್ರೂಹೇತಿ ವಡ್ಢೇತಿ। ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಏತ್ಥ ಪನ ಸಮ್ಮಾದಸ್ಸನಲಕ್ಖಣಾ **ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ**। ಸಮ್ಮಾಅಭಿನಿರೋಪನಲಕ್ಖಣೋ **ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ**। ಸಮ್ಮಾಪರಿಗ್ಗಾಹಲಕ್ಖಣಾ **ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ**। ಸಮ್ಮಾಸಮುಟ್ಠಾಪನಲಕ್ಖಣೋ **ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ**। ಸಮ್ಮಾವೋದಾಪನಲಕ್ಖಣೋ **ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ**। ಸಮ್ಮಾಪಗ್ಗಹಲಕ್ಖಣೋ **ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ**। ಸಮ್ಮಾಉಪಟ್ಠಾನಲಕ್ಖಣಾ **ಸಮ್ಮಾಸತಿ**। ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಾನಲಕ್ಖಣೋ **ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ**।

ತೇಸು ಏಕೇಕಸ್ಸ ತೀಣಿ ತೀಣಿ ಕಿಚ್ಚಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ತಾವ ಅಞ್ಞೇಹಿಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪಚ್ಚನೀಕಕಿಲೇಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಪಜಹತಿ, ನಿರೋಧಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರೋತಿ, ಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮೇ ಚ ಪಸ್ಸತಿ ತಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಕಮೋಹವಿಧಮನವಸೇನ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ। ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾದಯೋಪಿ ತಥೇವ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾದೀನಿ ಚ ಪಜಹನ್ತಿ, ನಿರೋಧಞ್ಚ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರೋನ್ತಿ। ವಿಸೇಸತೋ ಪನೇತ್ಥ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಹಜಾತಧಮ್ಮೇ ಸಮ್ಮಾ ಅಭಿನಿರೋಪೇತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾ ವೋದಾಪೇತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಸಮ್ಮಾ ಪದಹತಿ।

ಅಪಿ ಚೇಸಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ನಾಮ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ನಾನಾಕ್ಖಣಾ ನಾನಾರಮ್ಮಣಾ ಹೋತಿ, ಮಗ್ಗಕಾಲೇ ಏಕಕ್ಖಣಾ ಏಕಾರಮ್ಮಣಾ। ಕಿಚ್ಚತೋ ಪನ ದುಕ್ಖೇ ಞಾಣನ್ತಿಆದೀನಿ ಚತ್ತಾರಿ ನಾಮಾನಿ ಲಭತಿ। ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾದಯೋಪಿ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ನಾನಕ್ಖಣಾ ನಾನಾರಮ್ಮಣಾ ಹೋನ್ತಿ, ಮಗ್ಗಕಾಲೇ ಏಕಕ್ಖಣಾ ಏಕಾರಮ್ಮಣಾ। ತೇಸು ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಕಿಚ್ಚತೋ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅವಿಹಿಂಸಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಙ್ಕಪ್ಪೋತಿ ತೀಣಿ ನಾಮಾನಿ ಲಭತಿ। ಸಮ್ಮಾವಾಚಾದಯೋ ತಯೋ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ವಿರತಿಯೋಪಿ ಹೋನ್ತಿ ಚೇತನಾಯೋಪಿ, ಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಪನ ವಿರತಿಯೋವ। ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತೀತಿ ಇದಮ್ಪಿ ದ್ವಯಂ ಕಿಚ್ಚತೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಸತಿಪಟ್ಠಾನವಸೇನ ಚತ್ತಾರಿ ನಾಮಾನಿ ಲಭತಿ। ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಪನ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇಪಿ ಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇಪಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಯೇವ।

ಇತಿ ಇಮೇಸು ಅಟ್ಠಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಭಗವತಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಗಮಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಯೋಗಿನೋ ಬಹುಕಾರತ್ತಾ ಪಠಮಂ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ದೇಸಿತಾ। ಅಯಞ್ಹಿ "ಪಞ್ಞಾಪಜ್ಜೋತೋ ಪಞ್ಞಾಸತ್ಥ"ನ್ತಿ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೬, ೨೦, ೨೯, ೩೪) ಚ ವುತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ ಏತಾಯ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಸಙ್ಖಾತಾಯ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅವಿಜ್ಜನ್ಧಕಾರಂ ವಿಧಮಿತ್ವಾ ಕಿಲೇಸಚೋರೇ ಘಾತೇನ್ತೋ ಖೇಮೇನ ಯೋಗಾವಚರೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಗಮಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಯೋಗಿನೋ ಬಹುಕಾರತ್ತಾ ಪಠಮಂ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ದೇಸಿತಾ"ತಿ।

ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಪನ ತಸ್ಸಾ ಬಹುಕಾರೋ, ತಸ್ಮಾ ತದನನ್ತರಂ ವುತ್ತೋ। ಯಥಾ ಹಿ ಹೇರಞ್ಞಿಕೋ ಹತ್ಥೇನ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಚಕ್ಖುನಾ ಕಹಾಪಣಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ 'ಅಯಂ ಕೂಟೋ, ಅಯಂ ಛೇಕೋ"ತಿ ಜಾನಾತಿ , ಏವಂ ಯೋಗಾವಚರೋಪಿ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ವಿತಕ್ಕೇನ ವಿತಕ್ಕೇತ್ವಾ ವಿತಕ್ಕೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಯ ಓಲೋಕಯಮಾನೋ "ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಕಾಮಾವಚರಾ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ರೂಪಾವಚರಾದಯೋ"ತಿ ಜಾನಾತಿ। ಯಥಾ ವಾ ಪನ ಪುರಿಸೇನ ಕೋಟಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ಮಹಾರುಕ್ಖಂ ತಚ್ಛಕೋ ವಾಸಿಯಾ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮೇ ಉಪನೇತಿ, ಏವಂ ವಿತಕ್ಕೇನ ವಿತಕ್ಕೇತ್ವಾ ವಿತಕ್ಕೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಧಮ್ಮೇ ಯೋಗಾವಚರೋ ಪಞ್ಞಾಯ "ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಕಾಮಾವಚರಾ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ರೂಪಾವಚರಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮೇ ಉಪನೇತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಪನ ತಸ್ಸಾ ಬಹುಕಾರೋ, ತಸ್ಮಾ ತದನನ್ತರಂ ವುತ್ತೋ"ತಿ।

ಸ್ವಾಯಂ ಯಥಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ, ಏವಂ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾಯಪಿ ಉಪಕಾರಕೋ। ಯಥಾಹ - "ಪುಬ್ಬೇ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ವಿತಕ್ಕೇತ್ವಾ ವಿಚಾರೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾಚಂ ಭಿನ್ದತೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೬೩)। ತಸ್ಮಾ ತದನನ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ವುತ್ತಾ।

ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಪಠಮಂ ವಾಚಾಯ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಲೋಕೇ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಪಯೋಜೇನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಾಚಾ ಕಾಯಕಮ್ಮಸ್ಸ ಉಪಕಾರಿಕಾತಿ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾಯ ಅನನ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ವುತ್ತೋ।

ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಪನ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ, ತಿವಿಧಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಉಭಯಸುಚರಿತಂ ಪೂರೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಯಸ್ಮಾ ಆಜೀವಟ್ಠಮಕಸೀಲಂ ಪೂರೇತಿ, ನ ಇತರಸ್ಸ। ತಸ್ಮಾ ತದುಭಯಾನನ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ವುತ್ತೋ।

ಏವಂ ಸುದ್ಧಾಜೀವೇನ "ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮೇ ಆಜೀವೋ"ತಿ ಏತ್ತಾವತಾ ಪರಿತೋಸಂ ಕತ್ವಾ ಸುತ್ತಪ್ಪಮತ್ತೇನ ವಿಹರಿತುಂ ನ ಯುತ್ತಂ, ಅಥ ಖೋ ಸಬ್ಬಇರಿಯಾಪಥೇಸು ಇದಂ ವೀರಿಯಮಾರಭಿತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ತದನನ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ವುತ್ತೋ।

ತತೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇನಾಪಿ ಕಾಯಾದೀಸು ಚತೂಸು ವತ್ಥೂಸು ಸತಿ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ತದನನ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ದೇಸಿತಾ।

ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಏವಂ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಉಪಕಾರಾನುಪಕಾರಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಗತಿಯೋ ಸಮನ್ನೇಸಿತ್ವಾ ಪಹೋತಿ ಏಕತ್ತಾರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧೇತುಂ, ತಸ್ಮಾ ಸಮ್ಮಾಸತಿಯಾ ಅನನ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ದೇಸಿತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕೋವ ಕಥಿತೋ।

೪೨೭. **ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪಸಞ್ಞೀ**ತಿಆದೀಸು ಅಜ್ಝತ್ತರೂಪೇ ಪರಿಕಮ್ಮವಸೇನ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪಸಞ್ಞೀ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಅಜ್ಝತ್ತಞ್ಹಿ ನೀಲಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಕೇಸೇ ವಾ ಪಿತ್ತೇ ವಾ ಅಕ್ಖಿತಾರಕಾಯ ವಾ ಕರೋತಿ, ಪೀತಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಮೇದೇ ವಾ ಛವಿಯಾ ವಾ ಹತ್ಥಪಾದತಲೇಸು ವಾ ಅಕ್ಖೀನಂ ಪೀತಕಟ್ಠಾನೇ ವಾ ಕರೋತಿ, ಲೋಹಿತಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಮಂಸೇ ವಾ ಲೋಹಿತೇ ವಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ವಾ ಅಕ್ಖೀನಂ ರತ್ತಟ್ಠಾನೇ ವಾ ಕರೋತಿ, ಓದಾತಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅಟ್ಠಿಮ್ಹಿ ವಾ ದನ್ತೇ ವಾ ನಖೇ ವಾ ಅಕ್ಖೀನಂ ಸೇತಟ್ಠಾನೇ ವಾ ಕರೋತಿ। ತಂ ಪನ ಸುನೀಲಂ ಸುಪೀತಂ ಸುಲೋಹಿತಕಂ ಸುಓದಾತಕಂ ನ ಹೋತಿ, ಅವಿಸುದ್ಧಮೇವ ಹೋತಿ।

ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತೀತಿ ಯಸ್ಸೇವಂ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಪನ ಬಹಿದ್ಧಾ। ಸೋ ಏವಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪರಿಕಮ್ಮಸ್ಸ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಅಪ್ಪನಾಯ ವಸೇನ "ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪರಿತ್ತಾನೀ**ತಿ ಅವಡ್ಢಿತಾನಿ। **ಸುವಣ್ಣದುಬ್ಬಣ್ಣಾನೀ**ತಿ ಸುವಣ್ಣಾನಿ ವಾ ಹೋನ್ತು ದುಬ್ಬಣ್ಣಾನಿ ವಾ, ಪರಿತ್ತವಸೇನೇವ ಇದಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯಾ**ತಿ ಯಥಾ ನಾಮ ಸಮ್ಪನ್ನಗಹಣಿಕೋ ಕಟಚ್ಛುಮತ್ತಂ ಭತ್ತಂ ಲಭಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ಏತ್ಥ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಸಙ್ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಏಕಕಬಲಮೇವ ಕರೋತಿ, ಏವಮೇವ ಞಾಣುತ್ತರಿಕೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಿಸದಞಾಣೋ "ಕಿಂ ಏತ್ಥ ಪರಿತ್ತಕೇ ಆರಮ್ಮಣೇ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಅತ್ಥಿ, ನಾಯಂ ಮಮ ಭಾರೋ"ತಿ ತಾನಿ ರೂಪಾನಿ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ಸಹ ನಿಮಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇನೇವೇತ್ಥ ಅಪ್ಪನಂ ಪಾಪೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನಸ್ಸ ಆಭೋಗೋ ಕಥಿತೋ। ಸೋ ಚ ಖೋ ಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಿತಸ್ಸ, ನ ಅನ್ತೋಸಮಾಪತ್ತಿಯಂ। **ಏವಂಸಞ್ಞೀ ಹೋತೀ**ತಿ ಆಭೋಗಸಞ್ಞಾಯಪಿ ಝಾನಸಞ್ಞಾಯಪಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಅಭಿಭವಸಞ್ಞಾ ಹಿಸ್ಸ ಅನ್ತೋಸಮಾಪತ್ತಿಯಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಿ, ಆಭೋಗಸಞ್ಞಾ ಪನ ಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಿತಸ್ಸೇವ।

ಅಪ್ಪಮಾಣಾನೀತಿ ವಡ್ಢಿತಪ್ಪಮಾಣಾನಿ, ಮಹನ್ತಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಭಿಭುಯ್ಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಯಥಾ ಮಹಗ್ಘಸೋ ಪುರಿಸೋ ಏಕಂ ಭತ್ತವಡ್ಢಿತಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ "ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಹೋತು, ಕಿಂ ಏತಂ ಮಯ್ಹಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಂ ನ ಮಹನ್ತತೋ ಪಸ್ಸತಿ, ಏವಮೇವ ಞಾಣುತ್ತರೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಿಸದಞಾಣೋ "ಕಿಂ ಏತ್ಥ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ , ನಯಿದಂ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ, ನ ಮಯ್ಹಂ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾಕರಣೇ ಭಾರೋ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ತಾನಿ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ಸಹ ನಿಮಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇನೇವೇತ್ಥ ಅಪ್ಪನಂ ಪಾಪೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀತಿ ಅಲಾಭಿತಾಯ ವಾ ಅನತ್ಥಿಕತಾಯ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತರೂಪೇ ಪರಿಕಮ್ಮಸಞ್ಞಾವಿರಹಿತೋ।

ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತೀತಿ ಯಸ್ಸ ಪರಿಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ನಿಮಿತ್ತಮ್ಪಿ ಬಹಿದ್ಧಾವ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ಸೋ ಏವಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪರಿಕಮ್ಮಸ್ಸ ಚೇವ ಅಪ್ಪನಾಯ ಚ ವಸೇನ "ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋವ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಚತುತ್ಥಅಭಿಭಾಯತನೇ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಇಮೇಸು ಪನ ಚತೂಸು ಪರಿತ್ತಂ ವಿತಕ್ಕಚರಿತವಸೇನ ಆಗತಂ, ಅಪ್ಪಮಾಣಂ

ಮೋಹಚರಿತವಸೇನ, ಸುವಣ್ಣಂ ದೋಸಚರಿತವಸೇನ, ದುಬ್ಬಣ್ಣಂ ರಾಗಚರಿತವಸೇನ । ಏತೇಸಞ್ಹಿ ಏತಾನಿ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ, ಸಾ ಚ ನೇಸಂ ಸಪ್ಪಾಯತಾ ವಿತ್ಥಾರತೋ ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ ಚರಿಯನಿದ್ದೇಸೇ ವುತ್ತಾ।

ಪಞ್ಚಮಅಭಿಭಾಯತನಾದೀಸು **ನೀಲಾನೀ**ತಿ ಸಬ್ಬಸಙ್ಗಾಹಕವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ನೀಲವಣ್ಣಾನೀ**ತಿ ವಣ್ಣವಸೇನ। **ನೀಲನಿದಸ್ಸನಾನೀ**ತಿ ನಿದಸ್ಸನವಸೇನ, ಅಪಞ್ಞಾಯಮಾನವಿವರಾನಿ ಅಸಮ್ಭಿನ್ನವಣ್ಣಾನಿ ಏಕನೀಲಾನೇವ ಹುತ್ವಾ ದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನೀಲನಿಭಾಸಾನೀ**ತಿ ಇದಂ ಪನ ಓಭಾಸವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ನೀಲೋಭಾಸಾನಿ ನೀಲಪ್ಪಭಾಯುತ್ತಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತೇನ ನೇಸಂ ಸುವಿಸುದ್ಧತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ವಿಸುದ್ಧವಣ್ಣವಸೇನೇವ ಹಿ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಭಿಭಾಯತನಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ। "ನೀಲಕಸಿಣಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ನೀಲಸ್ಮಿಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ಪುಪ್ಫಸ್ಮಿಂ ವಾ ವತ್ಥಸ್ಮಿಂ ವಾ ವಣ್ಣಧಾತುಯಾ ವಾ"ತಿಆದಿಕಂ ಪನೇತ್ಥ ಕಸಿಣಕರಣಞ್ಚ ಪರಿಕಮ್ಮಞ್ಚ ಅಪ್ಪನಾವಿಧಾನಞ್ಚ ಸಬ್ಬಂ ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ ವಿತ್ಥಾರತೋ ವುತ್ತಮೇವ। ಇಮಾನಿ ಪನ ಅಟ್ಠ ಅಭಿಭಾಯತನಜ್ಝಾನಾನಿ ವಟ್ಟಾನಿಪಿ ಹೋನ್ತಿ ವಟ್ಟಪಾದಕಾನಿಪಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಾದಕಾನಿಪಿ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಿಪಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಾನಿಪಿ ನಿರೋಧಪಾದಕಾನಿಪಿ, ಲೋಕಿಯಾನೇವ ಪನ ನ ಲೋಕುತ್ತರಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

೪೩೫. ರೂಪೀ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತೀತಿ ಏತ್ಥ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕೇಸಾದೀಸು ನೀಲಕಸಿಣಾದೀಸು ನೀಲಕಸಿಣಾದಿವಸೇನ ಉಪ್ಪಾದಿತಂ ರೂಪಜ್ಝಾನಂ ರೂಪಂ, ತಂ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ರೂಪೀ। **ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತೀ**ತಿ ಬಹಿದ್ಧಾಪಿ ನೀಲಕಸಿಣಾದೀನಿ ರೂಪಾನಿ ಝಾನಚಕ್ಖುನಾ ಪಸ್ಸತಿ। ಇಮಿನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾವತ್ಥುಕೇಸು ಕಸಿಣೇಸು ಉಪ್ಪಾದಿತಜ್ಝಾನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಚತ್ತಾರಿಪಿ ರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಾನಿ ದಸ್ಸಿತಾನಿ । **ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ**ತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ನ ರೂಪಸಞ್ಞೀ, ಅತ್ತನೋ ಕೇಸಾದೀಸು ಅನುಪ್ಪಾದಿತರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಮಿನಾ ಬಹಿದ್ಧಾಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾವ ಉಪ್ಪಾದಿತಜ್ಝಾನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಾನಿ ದಸ್ಸಿತಾನಿ।

ಸುಭನ್ತ್ವೇವ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಸುವಿಸುದ್ಧೇಸು ನೀಲಾದೀಸು ವಣ್ಣಕಸಿಣೇಸು ಝಾನಾನಿ ದಸ್ಸಿತಾನಿ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅನ್ತೋಅಪ್ಪನಾಯಂ ಸುಭನ್ತಿ ಆಭೋಗೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ಪನ ವಿಸುದ್ಧಂ ಸುಭಂ ಕಸಿಣಾರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಸೋ ಯಸ್ಮಾ "ಸುಭನ್ತಿ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ದೇಸನಾ ಕತಾ। ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಮಗ್ಗೇ ಪನ "ಕಥಂ ಸುಭನ್ತ್ವೇವ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತೀತಿ ವಿಮೋಕ್ಖೋ - ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ... ಪೇ॰... ಮೇತ್ತಾಯ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೂಲಾ ಹೋನ್ತಿ। ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ...ಪೇ॰... ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೂಲಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಸುಭನ್ತ್ವೇವ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತೀತಿ ವಿಮೋಕ್ಖೋ"ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೨೧೨) ವುತ್ತಂ। **ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ ವುತ್ತಮೇವ।

೪೪೩. ಪಥವಿಕಸಿಣಂ ಭಾವೇತೀತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಸಕಲಟ್ಠೇನ ಕಸಿಣಂ, ಪಥವಿ ಏವ ಕಸಿಣಂ **ಪಥವಿಕಸಿಣಂ**। ಪರಿಕಮ್ಮಪಥವಿಯಾಪಿ ಉಗ್ಗಹನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಟಿಭಾಗನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಜ್ಝಾನಸ್ಸಾಪಿ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಇಧ ಪನ ಪಥವಿಕಸಿಣಾರಮ್ಮಣಂ ಝಾನಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ತಂ ಹೇಸ ಭಾವೇತಿ। **ಆಪೋಕಸಿಣಾ**ದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಇಮಾನಿ ಪನ ಕಸಿಣಾನಿ ಭಾವೇನ್ತೇನ ಸೀಲಾನಿ ಸೋಧೇತ್ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ಯ್ವಾಸ್ಸ ದಸಸು ಪಲಿಬೋಧೇಸು ಪಲಿಬೋಧೋ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನದಾಯಕಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಚರಿಯಾನುಕೂಲವಸೇನ ಯಂ ಯಸ್ಸ ಸಪ್ಪಾಯಂ, ತಂ ತೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಸಿಣಭಾವನಾಯ ಅನನುರೂಪಂ ವಿಹಾರಂ ಪಹಾಯ ಅನುರೂಪೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ಖುದ್ದಕಪಲಿಬೋಧುಪಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಭಾವನಾವಿಧಾನಂ ಅಪರಿಹಾಪೇನ್ತೇನ ಭಾವೇತಬ್ಬಾನಿ।

ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೩೮ ಆದಯೋ) ವುತ್ತೋ। ಕೇವಲಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞಾಣಕಸಿಣಂ ನಾಗತಂ, ತಂ ಅತ್ಥತೋ ಆಕಾಸಕಸಿಣೇ ಪವತ್ತವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಆರಮ್ಮಣವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ನ ಸಮಾಪತ್ತಿವಸೇನ। ತಞ್ಹಿ ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಏಸ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ವಿಞ್ಞಾಣಕಸಿಣಂ ಭಾವೇತೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇಮಾನಿಪಿ ದಸ ಕಸಿಣಾನಿ ವಟ್ಟಾನಿಪಿ ಹೋನ್ತಿ ವಟ್ಟಪಾದಕಾನಿಪಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಾದಕಾನಿಪಿ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರತ್ಥಾನಿಪಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಾನಿಪಿ ನಿರೋಧಪಾದಕಾನಿಪಿ, ಲೋಕಿಯಾನೇವ ಪನ ನ ಲೋಕುತ್ತರಾನೀತಿ।

೪೫೩. ಅಸುಭಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತೀತಿ ಅಸುಭಸಞ್ಞಾ ವುಚ್ಚತಿ ಉದ್ಧುಮಾತಕಾದೀಸು ದಸಸು ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪಠಮಜ್ಝಾನಸಹಗತಾ ಸಞ್ಞಾ, ತಂ ಭಾವೇತಿ ಬ್ರೂಹೇತಿ ವಡ್ಢೇತಿ, ಅನುಪ್ಪನ್ನಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅನುರಕ್ಖತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ದಸನ್ನಂ ಪನ ಅಸುಭಾನಂ ಭಾವನಾನಯೋ ಸಬ್ಬೋ ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೦೨ ಆದಯೋ) ವಿತ್ಥಾರಿತೋಯೇವ । **ಮರಣಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತೀ**ತಿ ಸಮ್ಮುತಿಮರಣಂ, ಖಣಿಕಮರಣಂ, ಸಮುಚ್ಛೇದಮರಣನ್ತಿ ತಿವಿಧಮ್ಪಿ ಮರಣಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತಿ, ಅನುಪ್ಪನ್ನಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅನುರಕ್ಖತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣಾ ವಾ ಮರಣಸ್ಸತಿಯೇವ ಇಧ ಮರಣಸಞ್ಞಾತಿ ವುತ್ತಾ, ತಂ ಭಾವೇತಿ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ ವಡ್ಢೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಭಾವನಾನಯೋ ಪನಸ್ಸಾ ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೬೭ ಆದಯೋ) ವಿತ್ಥಾರಿತೋಯೇವ। **ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತೀ**ತಿ ಅಸಿತಪೀತಾದಿಭೇದೇ ಕಬಳೀಕಾರೇ ಆಹಾರೇ ಗಮನಪಟಿಕೂಲಾದೀನಿ ನವ ಪಟಿಕೂಲಾನಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತಿ, ಉಪ್ಪಾದೇತಿ ವಡ್ಢೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಸ್ಸಾಪಿ ಭಾವನಾನಯೋ ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ ವಿತ್ಥಾರಿತೋಯೇವ। **ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಿಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತೀ**ತಿ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ತೇಧಾತುಕೇ ಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಿಸಞ್ಞಂ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತೀ**ತಿ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಉದಯಬ್ಬಯಞ್ಞಥತ್ತಪರಿಗ್ಗಾಹಿಕಂ ಪಞ್ಚಸು ಖನ್ಧೇಸು ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತಿ। **ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತೀ**ತಿ ಅನಿಚ್ಚೇ ಖನ್ಧಪಞ್ಚಕೇ ಪಟಿಪೀಳನಸಙ್ಖಾತದುಕ್ಖಲಕ್ಖಣಪರಿಗ್ಗಾಹಿಕಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತಿ। **ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತೀ**ತಿ ಪಟಿಪೀಳನಟ್ಠೇನ ದುಕ್ಖೇ ಖನ್ಧಪಞ್ಚಕೇ ಅವಸವತ್ತನಾಕಾರಸಙ್ಖಾತಅನತ್ತಲಕ್ಖಣಪರಿಗ್ಗಾಹಿಕಂ ಅನತ್ತಾತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತಿ। **ಪಹಾನಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತೀ**ತಿ ಪಞ್ಚವಿಧಂ ಪಹಾನಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತಿ। **ವಿರಾಗಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತೀ**ತಿ ಪಞ್ಚವಿಧಮೇವ ವಿರಾಗಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತಿ। **ನಿರೋಧಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತೀ**ತಿ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತಿ। ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸಞ್ಞನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞಾ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾತಿ ಇಮಾಹಿ ತೀಹಿ ಸಞ್ಞಾಹಿ ಬಲವವಿಪಸ್ಸನಾ ಕಥಿತಾ। ಪುನ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇತೀತಿಆದಿಕಾಹಿ ದಸಹಿ ಸಞ್ಞಾಹಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಸಮಾರಮ್ಭೋವ ಕಥಿತೋ।

೪೭೩. ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿನ್ತಿಆದೀನಿ ವುತ್ತತ್ಥಾನೇವ।

೪೮೩. ಪಠಮಜ್ಝಾನಸಹಗತನ್ತಿ ಪಠಮಜ್ಝಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಗತಂ ಪವತ್ತಂ, ಪಠಮಜ್ಝಾನಸಮ್ಪಯುತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತೀ**ತಿ ಪಠಮಜ್ಝಾನಸಹಗತಂ ಕತ್ವಾ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ಬ್ರೂಹೇತಿ ವಡ್ಢೇತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ।

ಅಪರಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಾತವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

೧೯. ಕಾಯಗತಾಸತಿವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೫೬೩. ಚೇತಸಾ ಫುಟೋತಿ ಏತ್ಥ ದುವಿಧಂ ಫರಣಂ ಆಪೋಫರಣಞ್ಚ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಫರಣಞ್ಚ। ತತ್ಥ ಆಪೋಕಸಿಣಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಆಪೇನ ಫರಣಂ ಆಪೋಫರಣಂ ನಾಮ। ಏವಂ ಫುಟೇಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಸಬ್ಬಾ ಸಮುದ್ದಙ್ಗಮಾ ಕುನ್ನದಿಯೋ ಅನ್ತೋಗಧಾವ ಹೋನ್ತಿ। ಆಲೋಕಂ ಪನ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ಸಕಲಸಮುದ್ದದಸ್ಸನಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಫರಣಂ ನಾಮ। ಏವಂ ಫುಟೇಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಸಬ್ಬಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದಙ್ಗಮಾ ಕುನ್ನದಿಯೋ ಅನ್ತೋಗಧಾವ ಹೋನ್ತಿ। **ಅನ್ತೋಗಧಾ ತಸ್ಸಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಯ ಅಬ್ಭನ್ತರಗತಾವ ಹೋನ್ತಿ। **ವಿಜ್ಜಾಭಾಗಿಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಮ್ಪಯೋಗವಸೇನ ವಿಜ್ಜಂ ಭಜನ್ತೀತಿ ವಿಜ್ಜಾಭಾಗಿಯಾ, ವಿಜ್ಜಾಭಾಗೇ ವಿಜ್ಜಾಕೋಟ್ಠಾಸೇ ವತ್ತನ್ತೀತಿಪಿ ವಿಜ್ಜಾಭಾಗಿಯಾ। ತತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಂ ಮನೋಮಯಿದ್ಧಿ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾತಿ ಅಟ್ಠ ವಿಜ್ಜಾ, ಪುರಿಮೇನ ಅತ್ಥೇನ ತಾಹಿ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮಾಪಿ ವಿಜ್ಜಾಭಾಗಿಯಾ। ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಅತ್ಥೇನ ತಾಸು ಯಾ ಕಾಚಿ ಏಕಾ ವಿಜ್ಜಾ ವಿಜ್ಜಾ, ಸೇಸಾ ವಿಜ್ಜಾಭಾಗಿಯಾತಿ ಏವಂ ವಿಜ್ಜಾಪಿ ವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮಾಪಿ ವಿಜ್ಜಾಭಾಗಿಯಾತೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೫೬೪. ಮಹತೋ ಸಂವೇಗಾಯಾತಿ ಮಹನ್ತಸ್ಸ ಸಂವೇಗಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ। ಉಪರಿಪದದ್ವಯೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಮಹಾಸಂವೇಗೋ ನಾಮ ವಿಪಸ್ಸನಾ, ಮಹಾಅತ್ಥೋ ನಾಮ ಚತ್ತಾರೋ ಮಗ್ಗಾ, ಮಹಾಯೋಗಕ್ಖೇಮೋ ನಾಮ ಚತ್ತಾರಿ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ। ಅಥ ವಾ ಮಹಾಸಂವೇಗೋ ನಾಮ ಸಹ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಮಗ್ಗೋ, ಮಹಾಅತ್ಥೋ ನಾಮ ಚತ್ತಾರಿ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ, ಮಹಾಯೋಗಕ್ಖೇಮೋ ನಾಮ ನಿಬ್ಬಾನಂ। **ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಾಯಾ**ತಿ ಸತಿಯಾ ಚ ಞಾಣಸ್ಸ ಚ ಅತ್ಥಾಯ। **ಞಾಣದಸ್ಸನಪಟಿಲಾಭಾಯಾ**ತಿ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣಾಯ। **ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾಯಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪಚ್ಚಕ್ಖೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಸುಖವಿಹಾರತ್ಥಾಯ। **ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ**ತಿ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತೀನಂ ಫಲಸ್ಸ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಕರಣತ್ಥಾಯ। ಏತ್ಥ ಚ ವಿಜ್ಜಾತಿ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾ, ವಿಮುತ್ತೀತಿ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಸೇಸಧಮ್ಮಾ। ತೇಸಂ ಫಲಂ ನಾಮ ಅರಹತ್ತಫಲಂ, ತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೫೭೧. ಕಾಯೋಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತೀತಿ ನಾಮಕಾಯೋಪಿ ಕರಜಕಾಯೋಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ವೂಪಸನ್ತದರಥೋ ಹೋತಿ। **ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾಪೀ**ತಿ ಏತೇ ಧಮ್ಮಾ ದುತಿಯಜ್ಝಾನೇನ ವೂಪಸಮ್ಮನ್ತಿ ನಾಮ, ಇಧ ಪನ ಓಳಾರಿಕವೂಪಸಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಕೇವಲಾ**ತಿ ಸಕಲಾ, ಸಬ್ಬೇ ನಿರವಸೇಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿಜ್ಜಾಭಾಗಿಯಾ**ತಿ ವಿಜ್ಜಾಕೋಟ್ಠಾಸಿಯಾ, ತೇ ಹೇಟ್ಠಾ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸಿತಾವ।

೫೭೪. ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತೀತಿ ಅಟ್ಠಸು ಠಾನೇಸು ವಟ್ಟಮೂಲಕಂ ಬಹಲನ್ಧಕಾರಂ ಮಹಾತಮಂ ಅಞ್ಞಾಣಂ ಪಹೀಯತಿ। **ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ**ತಿ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। **ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಪಹೀಯತೀ**ತಿ ಅಸ್ಮೀತಿ ನವವಿಧೋ ಮಾನೋ ಪಹೀಯತಿ। **ಅನುಸಯಾ**ತಿ ಸತ್ತ ಅನುಸಯಾ। **ಸಂಯೋಜನಾನೀ**ತಿ ದಸ ಸಂಯೋಜನಾನಿ।

೫೭೫. ಪಞ್ಞಾಪಭೇದಾಯಾತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಭೇದಗಮನತ್ಥಂ। **ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯಾ**ತಿ ಅಪಚ್ಚಯಪರಿನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯತ್ಥಾಯ।

೫೭೬. ಅನೇಕಧಾತುಪಟಿವೇಧೋ ಹೋತೀತಿ ಅಟ್ಠಾರಸನ್ನಂ ಧಾತೂನಂ ಲಕ್ಖಣಪಟಿವೇಧೋ ಹೋತಿ। **ನಾನಾಧಾತುಪಟಿವೇಧೋ ಹೋತೀ**ತಿ ತಾಸಂಯೇವ ಅಟ್ಠಾರಸನ್ನಂ ಧಾತೂನಂ ನಾನಾಭಾವೇನ ಲಕ್ಖಣಪಟಿವೇಧೋ ಹೋತಿ। **ಅನೇಕಧಾತುಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಹೋತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಧಾತುಭೇದಞಾಣಂ ಕಥಿತಂ। ಧಾತುಪಭೇದಞಾಣಂ ನಾಮ ''ಇಮಾಯ ಧಾತುಯಾ ಉಸ್ಸನ್ನಾಯ ಇದಂ ನಾಮ ಹೋತೀ''ತಿ ಜಾನನಪಞ್ಞಾ। ತಂ ಪನೇತಂ ಧಾತುಭೇದಞಾಣಂ ನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಹೋತಿ, ಬುದ್ಧಾನಮೇವ ನಿಪ್ಪದೇಸಂ ಹೋತಿ। ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸಬ್ಬಸೋ ನ ಕಥಿತಂ। ಕಸ್ಮಾ? ತಸ್ಮಿಂ ಕಥಿತೇ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥೀತಿ।

೩೮೪. ಪಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಾಯಾತಿಆದೀನಿ ಸೋಳಸ ಪದಾನಿ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಮಗ್ಗೇ "ಸಪ್ಪುರಿಸಸಂಸೇವೋ, ಸದ್ಧಮ್ಮಸವನಂ, ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪಟಿಪತ್ತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಪಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ ...ಪೇ॰... ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ ಏವಂ ಮಾತಿಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರಿತಾನೇವ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೩.೪) -

ಪಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ। "ಕತಮೋ ಪಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭೋ? ಚತುನ್ನಂ ಮಗ್ಗಞಾಣಾನಂ, ಚತುನ್ನಂ ಫಲಞಾಣಾನಂ, ಚತುನ್ನಂ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಞಾಣಾನಂ, ಛನ್ನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಞಾಣಾನಂ, ತೇಸತ್ತತೀನಂ ಞಾಣಾನಂ, ಸತ್ತಸತ್ತತೀನಂ ಞಾಣಾನಂ ಲಾಭೋ ಪಟಿಲಾಭೋ ಪತ್ತಿಸಮ್ಪತ್ತಿ ಫಸ್ಸನಾ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾ, ಪಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅಯಂ ಪಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭೋ।

ಪಞ್ಞಾವುದ್ಧಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ। "ಕತಮಾ ಪಞ್ಞಾವುದ್ಧಿ? ಸತ್ತನ್ನಞ್ಚ ಸೇಕ್ಖಾನಂ ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕಸ್ಸ ಚ ಪಞ್ಞಾ ವಡ್ಢತಿ, ಅರಹತೋ ಪಞ್ಞಾ ವಡ್ಢಿತವಡ್ಢನಾ, ಪಞ್ಞಾವುದ್ಧಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅಯಂ ಪಞ್ಞಾವುದ್ಧಿ।

ಪಞ್ಞಾವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ। "ಕತಮಂ ಪಞ್ಞಾವೇಪುಲ್ಲಂ? ಸತ್ತನ್ನಞ್ಚ ಸೇಕ್ಖಾನಂ ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕಸ್ಸ ಚ ಪಞ್ಞಾ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಅರಹತೋ ಪಞ್ಞಾ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಗತಾ, ಪಞ್ಞಾವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಇದಂ ಪಞ್ಞಾವೇಪುಲ್ಲಂ।

ಮಹಾಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ। "ಕತಮಾ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ? ಮಹನ್ತೇ ಅತ್ಥೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತೇ ಧಮ್ಮೇ... ಪೇ॰... ಮಹನ್ತಾ ನಿರುತ್ತಿಯೋ, ಮಹನ್ತಾನಿ ಪಟಿಭಾನಾನಿ, ಮಹನ್ತೇ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇ, ಮಹನ್ತೇ ಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧೇ, ಮಹನ್ತಾನಿ ಠಾನಾಟ್ಠಾನಾನಿ, ಮಹನ್ತಾ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ, ಮಹನ್ತಾನಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ, ಮಹನ್ತೇ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ, ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದೇ, ಮಹನ್ತಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಮಹನ್ತಾನಿ ಬಲಾನಿ, ಮಹನ್ತೇ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ, ಮಹನ್ತೇ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇ, ಮಹನ್ತಾನಿ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ, ಮಹಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ , ಮಹನ್ತಂ ಪರಮತ್ಥಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹಾಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅಯಂ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ।

ಪುಥುಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ। "ಕತಮಾ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ? ಪುಥು ನಾನಾಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ। ಪುಥು ನಾನಾಧಾತೂಸು, ಪುಥು ನಾನಾಆಯತನೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಸುಞ್ಞತಮನುಪಲಬ್ಭೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಅತ್ಥೇಸು, ಧಮ್ಮೇಸು, ನಿರುತ್ತೀಸು, ಪಟಿಭಾನೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇಸು, ಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಠಾನಾಟ್ಠಾನೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀಸು, ಪುಥು ನಾನಾಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು, ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇಸು, ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು, ಬಲೇಸು, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಅರಿಯಮಗ್ಗೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಸಾಮಞ್ಞಫಲೇಸು, ಪುಥು ನಾನಾಅಭಿಞ್ಞಾಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ। ಪುಥು ನಾನಾಜನಸಾಧಾರಣೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪರಮತ್ಥೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ। ಪುಥುಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅಯಂ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ।

ವಿಪುಲಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ। "ಕತಮಾ ವಿಪುಲಪಞ್ಞಾ? ವಿಪುಲೇ ಅತ್ಥೇ ಪರಿಗಣ್ಹಾತೀತಿ ವಿಪುಲಪಞ್ಞಾ...ಪೇ॰... ವಿಪುಲಂ ಪರಮತ್ಥಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಗಣ್ಹಾತೀತಿ ವಿಪುಲಪಞ್ಞಾ, ವಿಪುಲಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅಯಂ ವಿಪುಲಪಞ್ಞಾ।

ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ। "ಕತಮಾ ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞಾ? ಗಮ್ಭೀರೇಸು ಖನ್ಧೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞಾ। ಪುಥುಪಞ್ಞಾಸದಿಸೋ ವಿತ್ಥಾರೋ। ಗಮ್ಭೀರೇ ಪರಮತ್ಥೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞಾ, ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅಯಂ ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞಾ।

ಅಸಾಮನ್ತಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ। "ಕತಮಾ ಅಸಾಮನ್ತಪಞ್ಞಾ? ಯಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅತ್ಥವವತ್ಥಾನತೋ ಅತ್ಥಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಅಧಿಗತಾ ಹೋತಿ ಸಚ್ಛಿಕತಾ ಫಸ್ಸಿತಾ ಪಞ್ಞಾಯ। ಧಮ್ಮನಿರುತ್ತಿಪಟಿಭಾನವವತ್ಥಾನತೋ ಪಟಿಭಾನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಅಧಿಗತಾ ಹೋತಿ ಸಚ್ಛಿಕತಾ ಫಸ್ಸಿತಾ ಪಞ್ಞಾಯ, ತಸ್ಸ ಅತ್ಥೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ನಿರುತ್ತಿಯಾ ಚ ಪಟಿಭಾನೇ ಚ ನ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಸಕ್ಕೋತಿ ಅಭಿಸಮ್ಭವಿತುಂ, ಅನಭಿಸಮ್ಭವನೀಯೋ ಚ ಸೋ ಅಞ್ಞೇಹೀತಿ ಅಸಾಮನ್ತಪಞ್ಞೋ।

ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾ ಅಟ್ಠಮಕಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಯ ದೂರೇ ವಿದೂರೇ ಸುವಿದೂರೇ ನ ಸನ್ತಿಕೇ ನ ಸಾಮನ್ತಾ, ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕಂ ಉಪಾದಾಯ ಅಟ್ಠಮಕೋ ಅಸಾಮನ್ತಪಞ್ಞೋ। ಅಟ್ಠಮಕಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾ ಸೋತಾಪನ್ನಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಯ ದೂರೇ... ಪೇ॰... ಅಟ್ಠಮಕಂ ಉಪಾದಾಯ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅಸಾಮನ್ತಪಞ್ಞೋ। ಸೋತಾಪನ್ನಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾ ಸಕದಾಗಾಮಿಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಯ। ಸಕದಾಗಾಮಿಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾ ಅನಾಗಾಮಿಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಯ। ಅನಾಗಾಮಿಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾ ಅರಹತೋ ಪಞ್ಞಾಯ। ಅರಹತೋ ಪಞ್ಞಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಯ ದೂರೇ ವಿದೂರೇ ಸುವಿದೂರೇ ನ ಸನ್ತಿಕೇ ನ ಸಾಮನ್ತಾ, ಅರಹನ್ತಂ ಉಪಾದಾಯ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಅಸಾಮನ್ತಪಞ್ಞೋ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಞ್ಚ ಸದೇವಕಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಉಪಾದಾಯ ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಅಗ್ಗೋ ಅಸಾಮನ್ತಪಞ್ಞೋ।

ಪಞ್ಞಾಪಭೇದಕುಸಲೋ ಪಭಿನ್ನಞಾಣೋ...ಪೇ॰... ತೇ ಪಞ್ಹಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ ಗೂಳ್ಹಾನಿ ಚ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ಚ, ಕಥಿತಾ ವಿಸಜ್ಜಿತಾ ಚ ತೇ ಪಞ್ಹಾ ಭಗವತಾ ಹೋನ್ತಿ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಕಾರಣಾ, ಉಪಕ್ಖಿತ್ತಕಾ ಚ ತೇ ಭಗವತಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತತ್ಥ ಅತಿರೋಚತಿ ಯದಿದಂ ಪಞ್ಞಾಯಾತಿ ಅಗ್ಗೋ ಅಸಾಮನ್ತಪಞ್ಞೋ, ಅಸಾಮನ್ತಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅಯಂ ಅಸಾಮನ್ತಪಞ್ಞಾ।

ಭೂರಿಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ। "ಕತಮಾ ಭೂರಿಪಞ್ಞಾ? ರಾಗಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯತೀತಿ ಭೂರಿಪಞ್ಞಾ, ಅಭಿಭವಿತಾತಿ ಭೂರಿಪಞ್ಞಾ। ದೋಸಂ, ಮೋಹಂ, ಕೋಧಂ, ಉಪನಾಹಂ, ಮಕ್ಖಂ, ಪಲಾಸಂ, ಇಸ್ಸಂ, ಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಮಾಯಂ, ಸಾಠೇಯ್ಯಂ, ಥಮ್ಭಂ, ಸಾರಮ್ಭಂ, ಮಾನಂ, ಅತಿಮಾನಂ, ಮದಂ, ಪಮಾದಂ, ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸೇ, ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತೇ, ಸಬ್ಬೇ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರೇ, ಸಬ್ಬೇ ಭವಗಾಮಿಕಮ್ಮೇ ಅಭಿಭುಯ್ಯತೀತಿ ಭೂರಿಪಞ್ಞಾ, ಅಭಿಭವಿತಾತಿ ಭೂರಿಪಞ್ಞಾ । ರಾಗೋ ಅರಿ, ತಂ ಅರಿಂ ಮದ್ದನಿಪಞ್ಞಾತಿ ಭೂರಿಪಞ್ಞಾ, ದೋಸೋ, ಮೋಹೋ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬೇ ಭವಗಾಮಿಕಮ್ಮಾ ಅರಿ, ತಂ ಅರಿಂ ಮದ್ದನಿಪಞ್ಞಾತಿ ಭೂರಿಪಞ್ಞಾ। ಭೂರಿ ವುಚ್ಚತಿ ಪಥವೀ, ತಾಯ ಪಥವಿಸಮಾಯ ವಿತ್ಥತಾಯ ವಿಪುಲಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ ಭೂರಿಪಞ್ಞೋ। ಅಪಿಚ ಪಞ್ಞಾಯ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ ಭೂರಿ ಮೇಧಾ ಪರಿಣಾಯಿಕಾತಿ, ಭೂರಿಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅಯಂ ಭೂರಿಪಞ್ಞಾ।

ಪಞ್ಞಾಬಾಹುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ। "ಕತಮಂ ಪಞ್ಞಾಬಾಹುಲ್ಲಂ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಞ್ಞಾಗರುಕೋ ಹೋತಿ ಪಞ್ಞಾಚರಿತೋ ಪಞ್ಞಾಸಯೋ ಪಞ್ಞಾಧಿಮುತ್ತೋ ಪಞ್ಞಾಧಜೋ ಪಞ್ಞಾಕೇತು ಪಞ್ಞಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ ವಿಚಯಬಹುಲೋ ಪವಿಚಯಬಹುಲೋ ಓಕ್ಖಾಯನಬಹುಲೋ ಸಮೋಕ್ಖಾಯನಬಹುಲೋ ಸಮ್ಪೇಕ್ಖಾಯನಧಮ್ಮೋ ವಿಭೂತವಿಹಾರೀ ತಚ್ಚರಿತೋ ತಗ್ಗರುಕೋ ತಬ್ಬಹುಲೋ ತನ್ನಿನ್ನೋ ತಪ್ಪೋಣೋ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರೋ ತದಧಿಮುತ್ತೋ ತದಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ, ಯಥಾ ಗಣಗರುಕೋ ವುಚ್ಚತಿ ಗಣಬಾಹುಲಿಕೋತಿ, ಚೀವರಗರುಕೋ ಪತ್ತಗರುಕೋ ಸೇನಾಸನಗರುಕೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸೇನಾಸನಬಾಹುಲಿಕೋತಿ, ಏವಮೇವಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಞ್ಞಾಗರುಕೋ ಹೋತಿ ಪಞ್ಞಾಚರಿತೋ...ಪೇ॰... ತದಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ, ಪಞ್ಞಾಬಾಹುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಇದಂ ಪಞ್ಞಾಬಾಹುಲ್ಲಂ।

ಸೀಘಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ। "ಕತಮಾ ಸೀಘಪಞ್ಞಾ? ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಸೀಲಾನಿ ಪರಿಪೂರೇತೀತಿ ಸೀಘಪಞ್ಞಾ। ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಂ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಂ, ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗಂ, ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಂ, ಸಮಾಧಿ-ಪಞ್ಞಾ-ವಿಮುತ್ತಿ-ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇತೀತಿ ಸೀಘಪಞ್ಞಾ। ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಠಾನಾಟ್ಠಾನಾನಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝತಿ। ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಪರಿಪೂರೇತಿ। ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝತಿ। ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಭಾವೇತಿ। ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಇದ್ಧಿಪಾದೇ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಬಲಾನಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ

ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತೀತಿ ಸೀಘಪಞ್ಞಾ। ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೀತಿ ಸೀಘಪಞ್ಞಾ। ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಪಟಿವಿಜ್ಝತೀತಿ ಸೀಘಪಞ್ಞಾ। ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಪರಮತ್ಥಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೀತಿ ಸೀಘಪಞ್ಞಾ, ಸೀಘಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅಯಂ ಸೀಘಪಞ್ಞಾ।

ಲಹುಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ। "ಕತಮಾ ಲಹುಪಞ್ಞಾ? ಲಹುಂ ಲಹುಂ ಸೀಲಾನಿ ಪರಿಪೂರೇತೀತಿ ಲಹುಪಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಲಹುಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅಯಂ ಲಹುಪಞ್ಞಾ।

ಹಾಸಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ। "ಕತಮಾ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ವೇದಬಹುಲೋ ತುಟ್ಠಿಬಹುಲೋ ಹಾಸಬಹುಲೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಬಹುಲೋ ಸೀಲಾನಿ ಪರಿಪೂರೇತೀತಿ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಪರಮತ್ಥಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೀತಿ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ, ಹಾಸಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅಯಂ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ।

ಜವನಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ। "ಕತಮಾ ಜವನಪಞ್ಞಾ? ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ , ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ, ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖತೋ, ಅನತ್ತತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ। ಚಕ್ಖುಂ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ, ದುಕ್ಖತೋ, ಅನತ್ತತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ। ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ಖಯಟ್ಠೇನ, ದುಕ್ಖಂ ಭಯಟ್ಠೇನ, ಅನತ್ತಾ ಅಸಾರಕಟ್ಠೇನಾತಿ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ರೂಪನಿರೋಧೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ। ರೂಪಂ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಖಯಧಮ್ಮಂ ವಯಧಮ್ಮಂ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ, ಜವನಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅಯಂ ಜವನಪಞ್ಞಾ।

ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ। "ಕತಮಾ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ? ಖಿಪ್ಪಂ ಕಿಲೇಸೇ ಛಿನ್ದತೀತಿ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ। ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ, ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ, ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತೀತಿ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ। ಉಪ್ಪನ್ನಂ ರಾಗಂ, ದೋಸಂ, ಮೋಹಂ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬೇ ಭವಗಾಮಿಕಮ್ಮೇ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತೀತಿ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ಆಸನೇ ಚತ್ತಾರೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗಾ ಚತ್ತಾರಿ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯೋ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಅಧಿಗತಾ ಹೋನ್ತಿ ಸಚ್ಛಿಕತಾ ಫಸ್ಸಿತಾ ಪಞ್ಞಾಯಾತಿ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ, ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅಯಂ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ।

ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ। "ಕತಮಾ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞಾ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಉಬ್ಬೇಗಬಹುಲೋ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾಸಬಹುಲೋ ಉಕ್ಕಣ್ಠನಬಹುಲೋ ಅರತಿಬಹುಲೋ ಅನಭಿರತಿಬಹುಲೋ ಬಹಿಮುಖೋ ನ ರಮತಿ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು, ಅನಿಬ್ಬಿದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅಪ್ಪದಾಲಿತಪುಬ್ಬಂ ಲೋಭಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝತಿ ಪದಾಲೇತೀತಿ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞಾ, ಅನಿಬ್ಬಿದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅಪ್ಪದಾಲಿತಪುಬ್ಬಂ ದೋಸಕ್ಖನ್ಧಂ, ಮೋಹಕ್ಖನ್ಧಂ, ಕೋಧಂ, ಉಪನಾಹಂ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬೇ ಭವಗಾಮಿಕಮ್ಮೇ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝತಿ ಪದಾಲೇತೀತಿ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞಾ, ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅಯಂ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞಾ"।

ಏವಂ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಮಗ್ಗೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಕೇವಲಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ಬಹುವಚನಂ, ಇಧ ಏಕವಚನನ್ತಿ ಅಯಮೇವ ವಿಸೇಸೋ। ಸೇಸಂ ತಾದಿಸಮೇವಾತಿ। ಇಮಾ ಚ ಪನ ಸೋಳಸ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕಾವ ಕಥಿತಾ।

೧೦. ಅಮತವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೬೦೦-೬೧೧. **ಅಮತಂ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೀ**ತಿ ಮರಣವಿರಹಿತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ನ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ನನು ಚ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಲೋಕುತ್ತರಂ, ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಲೋಕಿಯಾ, ಕಥಂ ತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಾ ಅಮತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೀತಿ? ತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬತೋ। ಕಾಯಗತಞ್ಹಿ ಸತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅಮತಮಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಅಭಾವೇನ್ತೋ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ವುತ್ತಂ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಪಿ ಚೇತ್ಥ **ವಿರದ್ಧ**ನ್ತಿ ವಿರಾಧಿತಂ ನಾಧಿಗತಂ। **ಆರದ್ಧ**ನ್ತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ। **ಪಮಾದಿಂಸೂ**ತಿ ಪಮಜ್ಜನ್ತಿ। **ಪಮುಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮುಟ್ಠಂ ವಿಸ್ಸರಿತಂ ನಟ್ಠಂ ವಾ। **ಆಸೇವಿತ**ನ್ತಿ ಆದಿತೋ ಸೇವಿತಂ। **ಭಾವಿತ**ನ್ತಿ ವಡ್ಢಿತಂ। **ಬಹುಲೀಕತ**ನ್ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕತಂ। **ಅನಭಿಞ್ಞಾತ**ನ್ತಿ ಞಾತಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಅಜಾನಿತಂ। **ಅಪರಿಞ್ಞಾತ**ನ್ತಿ ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾವಸೇನೇವ ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ। **ಅಸಚ್ಛಿಕತ**ನ್ತಿ ಅಪಚ್ಚಕ್ಖಕತಂ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ।

ಅಮತವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ।

ಮನೋರಥಪೂರಣಿಯಾ ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಕಾಯ-ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಹಸ್ಸಸುತ್ತನ್ತಪರಿಮಾಣಸ್ಸ

ಏಕಕನಿಪಾತಸ್ಸ ಸಂವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।